

Шин Бооцан, Эклц, Рут, Цецн Селвгүд, Псалмс

Kalmyk Oirat New Testament and Old Testament Portions

2002-13

© Institute for Bible
Translation, Moscow
(Институт перевода
Библии)

Шин Бооцан, Эклц, Рут, Цецн Селвгүд, Псалмс
Kalmyk Oirat New Testament and Old Testament Portions

This Bible is copyrighted by Institute for Bible Translation, Moscow (ibtrussia.org) and is provided with permission at the cost of printing by the Digital Bible Society (dbs.org). This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Non-commercial-No Derivatives license 4.0.

This Bible, and many others, are available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Эклц.....	4	1 ТЕСАЛОНИКИНХН.....	295
Рут	40	2 ТЕСАЛОНИКИНХН.....	298
Псалмс	43	1 ТИМОФЕЙ	300
Бөлг	113	2 ТИМОФЕЙ	304
МАТАЙ.....	132	ТИТ.....	307
МАРК.....	159	ПИЛЕМОН	309
ЛУКА.....	176	ЕВРЕЙМУД.....	310
ЙОХАН	205	ЯКОВ.....	318
АПОСТОЛМУД	227	1 ПЁТР	322
РИМИНХН	252	2 ПЁТР	325
1 КӨРИНТИНХН.....	263	1 ЙОХАН	327
2 КӨРИНТИНХН.....	274	2 ЙОХАН	330
ҺАЛАТЬЯНХН	281	3 ЙОХАН	331
ЕПЕСИНХН.....	285	ЙУДА.....	332
ПИЛИПИНХН	289	АПОКАЛИПСИС	334
КАЛОСИНХН	292		

Эклц

Библи орчуулгана Институт Москва, 2005.

© Институт перевода Библии, 2005.

Эрүн Бичгин түрүн дегтрнь – «Эклц». Эн дегтрт делкэн үүдэлтин, келн-эмтнэ үүдэлтин, килнц болн зовлң яһж эклснэ тускар, дэхэд Бурхн күүнлэ яһж бийэн бэрснэ тускар бичэтэ.

«Эклц» гидг дегтр нурһлж хойр эңгд хувагдна. Негдгч эңгднь – 1–11 бөлг күртл орна. Терүнд делкэн үүдэлтин болн күүнэ уңг-тохмин туужин эклцин тускар келгджэнэ, Адам Ева хойрин, Каин Авел хойрин, Ноахин болн усна ик аюлын тускар, вавилона бээшңгин тускар бичэтэ.

Хойрдгч эңгднь – 12–50 бөлг күртл барлата. Энд еврей келн-улсин туужин тускар бичэтэ. Теднэ түрүңк өвкнь болсн Абрахам Бурхнд шүтэд, соңсврч болна. Цааранднь терүнэ көвүн Ицхакин, терүнэ ач Яковин тускар умшч болхмн. Яковин 12 көвүн израилин улсин 12 отгин эклцнь болсна тускар бас бичэтэ. Тедн дундас Йосип гидг көвүнд онц оньг тусхагджана. Хойрдгч эңгд Яков эврәннь өрк-бүлтэһэн Египетд яһж бээснэ тускар тодрхаһар бичэтэ.

Шин зун жилин эклцэр хальмг келнд түрүн болж орчулгдсн «Эклц» гидг дегтриг өдгэ цага умшачнр соньмсч умшх гиж сангдна. Хуучна цага иврит келнэс орчулгдсн эн Бичг эврәннь учр-утхан геесн уга. Кезэнэ Библи бичсн бичэчнр терүг тежгэр биш, йирин олд медгдх амн үгин янзта келэр бичж. Тегэд Эрүн Бичгин гүн чинринь өдгэ цага умшачнрт күргхин төлэ эн дегтр төв келэр, умшхд амрар орчулгдв. Хамгин түрүнд эн дегтриг Эрүн Бичгэр соньмсчах улс умшх.

«Эклц» – делкэн үүдэлтин туужиг чикднь медхд кенд чигн тусан күргхнь маһд уга.

Делкэн үүдэлт

- 1 Түрүлэд Бурхн теңгр һазр хойриг үүдэв.
 2 Һазр эжго, дүрсн уга бээж. Йорал уга гүн һазр деер харңу бээж.
 Усн деерәһүр Бурхна Сәкүсн деләд нисжәж.
 3 Тиигәд Бурхн келв:
 – Герл ортха!
 – Герл орв. 4 Герлтә болсиг сән гиж Бурхн үзәд, герлиг харңуһас салһв. 5 Герлиг Бурхн «өдр» гиж нерәдв, харңуһуг – «сә» гив.
 Тиигәд асхн болв, өрүн болв. Эн түрүн өдрнь.
 6 Бурхн келв:
 – Усиг уснас салһдг заг усн хоорнд һартха.
 7 Бурхн тер заг үүдәһәд, деерк усиг дор бәәх уснас салһв, тиигәд тиим болв. 8 Тер ормд Бурхн «теңгр» гидг нер өгв.
 Тиигәд асхн болв, өрүн болв. Эн хойрдгч өдрнь.
 9 Бурхн келв:
 – Цуг усн теңгр дор хурад, хүүрә һазр һартха.
 Келснь күцв. 10 Хүүрә һазрт Бурхн «һазр» гидг нер өгв, хурсн уснд «теңгсмүд» гидг нер өгв. Эннь сән болсиг Бурхн үзв. 11 Бурхн келв:
 – Һазр урһмл һартха: һазр деер эктә урһмл, дотран эктә темс өгдг модд зүс-зүсәрнь һартха.
 Келснь күцв. 12 Һазр урһмл һарһв: эк өгдг зүсн-зүүл урһмл, дотран эктә темс өгдг моддыг зүс-зүсәрнь. Эннь сән болсиг Бурхн үзв.
 13 Тиигәд асхн болв, өрүн болв. Эн һурвдгч өдрнь.
 14 Бурхн келв:

– Өдриг сөөһәс салһх нарн, сар, одн теңгрин орад һартха. Тедн цаг, өдрмүд, жилмүд тоолх темдгүд болтха. 15 Тедн һазр тал герл илгәдг теңгрин орад бәәх герлин гегән болтха.

Келснь күцв. 16 Бурхн хойр ик алдр гегә үүдәв – өдриг залхин төлө нар, сөөг залхин төлө сар үүдәв, бас одд үүдәв. 17 Һазрт герл өгхин төлө, өдр, сөөг залхин төлө, гегәг харңуһас салһхин төлө Бурхн тедниг теңгрт тәвв. Эннь сән болсиг Бурхн үзв.

19 Асхн болв, өрүн болв. Эн дөрвдгч өдрнь.

20 Бурхн келв:

– Өмтә-киитә юмар усн бигштхә, һазр деерәһүр шовуд теңгрт нистхә.

21 Бурхн теңгсин ик гидг адусд үүдәв, уснд бигшх цуг өмтә-киитә юмиг болн нисдг живртә зүсн-зүүл шовудыг үүдәв. Эннь сән болсиг Бурхн үзв. 22 Теднд Бурхн әдс өгәд иигж келв:

– Түргәр өстн, оln болтн, теңгсмүдин ус дүүргтн, шовуд һазр деер түргәр өстхә.

23 Асхн болв, өрүн болв. Эн тавдгч өдрнь.

24 Бурхн келв:

– Зүсн-зүүл зүстә өмтә-киитә юм һазр һартха: мал, мөлкдгүд болн зерлг аңгуд.

Келснь күцв. 25 Бурхн зүсн-зүүл зүстә зерлг аңгуд, мал, цуг мөлкдг юм һазр деер зүс-зүсәрнь үүдәв.

Эннь сән болсиг Бурхн үзв. 26 Дарунь Бурхн келв:

– Мана дүртә болн бәәдлтә кү үүдәхмн. Тиигәд тер теңгсин заһсдт болн теңгрин шовудт, аңгудт, цуг һазр дееркд, цуг мөлкдг юмнд бас нойлг.

27 Тиигәд Бурхн Эврәннь дүртә кү үүдәв.

Терүг Бурхна дүртәһәр Тер үүдәв.

Залу болн күүкд күүнэ зүстәһәр

Тедниг Бурхн үүдэв.

²⁸ Теднд Бурхн эдс өгэд, иигж келв:

– Өстн, олн болтн, назр дүүргэд энүг ээлтн.

Теңгсин захсдт, теңгрин шовудт, мөлкдг юмнд цугтаднь нойрхтн.

²⁹ Терүнэ дару Бурхн келв:

– Назр деерк эктэ цуг урһмлмудыг, дотран эктэ темс өдг цуг моддыг Би танд өгчәнэв. Эдн танд эдлвр болх. ³⁰ Назр деерк цуг аңгудт, теңгрин цуг шовудт, цуг мөлкдгүд, әмтә-киитә юмнд хот кетхә гиһэд, Би ноһа өгчәнэв.

Келснь күцв. ³¹ Үүдәсн юман Бурхн цугтаһинь үзв, тегэд цугнь йир сән болв.

Асхн болв, өрүн болв. Эн зурһадгч өдрнь.

2 Тиигж теңгр болн назр, цуг теднә зүсн-зүүл бәэдлнь күцәгдв. ² Доладгч өдр күртл Бурхн кежәсн кәдлмшән чиләв. Доладгч өдртән Тер кежәсн эврәннь кәдлмшәсн амрв. ³ Бурхн доладгч өдр йөрәһэд, терүнд эдс өгв. Яһад гихлә, эн өдр Бурхн үүдәж болн күцәж бәәсн кәдлмшәсн амрв.

Адм Ева хойр

⁴ Теңгр назр хойр үүдәгдснә тускар туужлж келлһн эн. Деед Эзн Бурхн теңгр назр хойриг үүдәжәх цагт, ⁵ назр деер тиигхд тәрәнә бура чигн уга билә, тәрәнә ноһан чигн урһад уга билә. Яһад гихлә, Деед Эзн назрт хур өгчәсн уга бәәж, назриг эд-бод кедг күн уга бәәж, ⁶ болв назрас усн һарад, терүг кевтнь услдг болв. ⁷ Тегэд Деед Эзн Бурхн күүг назрин тооснас үүдәһэд, терүнә хамрар әмдин ки үләһэд орулв. Тегэд күн әмтә болв.

⁸ Хөөннь Деед Эзн Бурхн дорд үзгин Еден гидг назрт сад суулһв. Терүнд үүдәсн күүһән Тер орулж бәәлһв. ⁹ Деед Эзн Бурхн зүсәрн ке болн хот кехд туста цуг зүсн-зүүл модд назрас урһав. Садын тал дунд жирһлин модн болн цаһан сана, хар сана медх хойр мод урһаж.

¹⁰ Садыг услдг хол Еденәс эклцән авч. Терүнәс тер хол дөрвн урсхулд хувагдж урсдг бәәж. ¹¹ Түрүцкнь Пишон гидг нертә бәәж: тернь алтн бәәх Хавила гидг назриг кевтнь бүсләд урсна. (¹² Тер назрин алтнь сән, тенд бас сән үнртә модна салм, оникс гидг эрднь чолун бәәж.) ¹³ Хойрдгч хол Гихон гидг нертә: эннь Куш назриг кевтнь эргәд урсна.

¹⁴ Нурвдгч хол Хиддекель гидг нертә: эннь Ашура дорд үзг тал гүүнә. Дөрвдгч хол Епрат гидг нертә.

¹⁵ Садыг хәләтхә, терүнд килмжән өгтхә гиһэд, Деед Эзн Бурхн Еденә садт күүг орулж бәәлһв.

¹⁶ Деед Эзн Бурхн иим заквр күүнд өгв:

– Сад дотр бәәх дурта моднас темс идж чаджана, ¹⁷ болв цаһан сана болн хар сана медх моднас темс бичә ид. Яһад гихлә, терүнәс темс идхләрн, чи эрк биш үкж одхч.

¹⁸ Деед Эзн Бурхн тиигхлә келв:

– Күн һанцарн бәәхд сән биш, би терүнд ирлцх дүңгә нөкд үүдәнэв.

¹⁹ Деед Эзн Бурхн назрас зерлг аңгудыг цугтаһинь, теңгрин шовудыг цугтаһинь үүдәв. Дәкәд теднд күн ямаран нер өгхинь медхәр, Деед Эзн Бурхн тедниг күн тал авч ирнә. Тегэд әмтә-киитә тоот күүнә өгсн нерд зүүцхәв. ²⁰ Тегэд күн цуг малд, теңгрин цуг шовудт болн кәдән цуг аңгудт нер өгв. Болв Адмд ирлцх дүңгә нөкд олдсн уга. ²¹ Тиигхлә Деед Эзн Бурхн күүг бат нөөрт орулв. Терүг унтж кевттл, Бурхн терүнә нег хавсинь авад, орминь махар бүтәнә. ²² Күүнәс татж авсн хавснас Деед Эзн Бурхн күүкд кү үүдәнә. Энүг Адм тал дахулж ирнә. ²³ Күн келв:

– Тиигәд ода эн ясн мини яснас, махн мини махнас: эн «күүкд күн» гиж нерәдгдх, яһад гихлә залу күүнә цогцас авгдла.

²⁴ Тер учрас залу күн эцк эк хойран үлдәһэд, гергнләһән ниилх, тегэд тедн нег цогц-махмуд болх.

²⁵ Күн чигн, терүнә гергн чигн нүцкн бәәж, болв ичжәсмн уга.

Түрүн килнц

3 Деед Эзн Бурхна үүдәсн зерлг аңгудас хамгин мектәнә моһа бәәж. Күүкд күүнәс тер сурна:

– Нег чигн моднас темс бичә идтн гиж, Бурхн үнндән тиигж келви?

² Күүкд күн моһад иигж хәрү өгнә:

– Бидн садын моддас темсд идж чаджанавидн.

³ Болв Бурхн келв: «Садын тал дунд урһаж модна темсд бичә идтн, бичә тедниг кәндәтн, эс гихлә танд үкж одхт».

⁴ – Уга, танд төрүц үкшгот. ⁵ Болв терүг амссн өдрәс авн нүднтн секгдәд, цаһан сана болн хар сана медәд, Бурхнлә әдл болж одхиг Бурхн меджәнә, – гиж моһа келнә.

⁶ Модна темсн хотд сән болхинь, зүсәрн авта бәәдлтәһинь күүкд күн үзәд, цецн уха өгдгинь санна. Тегэд нег темс авад иднә. ⁷ Тер хойрт серл орад, нүцкн бәәсән меднә, тегэд бийдән белкүсәрн боодг боодһа инжирин хамтхасар кеж авцхана.

⁸ Өдрин серүн цагла сад дотраһур Деед Эзн Бурхна йовсн ә тедн соңсна. Залу гергн хойр Деед Эзн Бурхнас садын модд дунд бултна. ⁹ Болв Деед Эзн күүг дуудна:

– Чи альд бәәнәч?

¹⁰ – Сад дотр Тана ду соңсад әәвүв, юңгад гихлә, би нүцкмб. Тегэд би бултув, – гиж күн хәрү өгнә.

¹¹ – Чамаг нүцкн гиж кен чамд келв? Мини бичә ид гиж заксн моднас темс чи идсн болвзач? – гиж Бурхн сурв.

¹² – Нанла бәәтхә гиһэд Тана өгсн күүкд күн нанд тер модна темс өгв, би терүг идүв, – гиж күн хәрү өгнә.

¹³ Тиигхләнь Деед Эзн Бурхн күүкд күүнд иигж келв:

– Ю кеснчнь энви?

– Моһа намаг меклв, тегэд би идүв, – гиж күүкд күн хэрү өгнэ.

¹⁴ Тиигхлэнь Деед Эзн Бурхн моһад келнэ:

– Чи иим йовдл һарһснас кэлтэ

Цуг малас икэр,

Талдан зерлг аңгудас икэр харалла харһжанач.

Чи элкэрн мөлкхч,

Жирһлиннь цуг өдрмүдт

Чи тоос идхч.

¹⁵ Чини болн күүкд күүнэ хоорнд,

Чини хөөт үйнрин болн терүнэ

Хөөт үйнрин хоорнд

Би өшө орулнав.

Терүнэ хөөт үйнр чамаг толһаһарчн шаах,

Чи тедниг өскөһөрнь хатхч.

¹⁶ Күүкд күүнд Деед Эзн Бурхн келв:

– Чини саата цагин зовлңиг би икдүлхв: үрдүдэн чи энлжәһэд һарһхч. Чи залуһан һардхар седхч, болв тер чамд нойрхх.

¹⁷ Адмд Тер келв:

– Чи гергнәннь үг соңсад, бичә ид гиж чамд би закн бийнь, тер модна темс идснэс кэлтэ һазр харалла харһжана: жирһлиннь цуг өдрмүдт күчр көдлмш кеһэд, чи һазрас эдлврән авхч.

¹⁸ Һазр чамд хатханчг болн буг өвс урһах,

Чи һазрас урһсн юмар эдлвр кехч.

¹⁹ Һазрт хэрү ортлан,

Чи эврәннь көлсән асхж өдмгән олхч,

Юңгад гихлэ, чи һазрас авгдлач.

Юңгад гихлэ, чи – тоосн болжанаач,

Чи тооснд хэрү хүврхч.

²⁰ Адм эврәннь гергндэн Ева гидг нер өгв. Яһад гихлэ, тер цуг әмд бәәсн әмтнә экнь болв. ²¹ Деед Эзн Бурхн арсар хувц кеһэд, терүгәр Адмиг болн терүнэ гергиг хувцлв.

²² Хөөннь Деед Эзн Бурхн келнэ:

– Күн ода цаһан сана болн хар сана медсәрн Мадна негнлэнь әдл болв. Жирһлин моднас күн темс бичә таслж идтхә, мөңк бичә жирһтхә.

²³ Һазрас авгдсн күн һазр деер көдлтхә гиһэд, Деед Эзн Бурхн терүг Еденә садас көөв. ²⁴ Күүг көөчкәд, Бурхн Еденә садын дорд үзгт жирһлин модн талк хаалһ манхин төлә керүбмүдиг зогсав, эргдг һал үлд тәвв.

Каин Авел хойр

4 Адм Евала бәәнә, тернь саата болна, Каин гидг көвү һарһна. Ева келнэ:

– Деед Эзнә дөңгәр би көвүтә болув.

² Хөөннь Ева терүнә дү көвү Авелиг һарһна. Авел хөд хәрүлнә, Каин һазр эд-бод кенә. ³ Цаг давна. Каин Деед Эзд белглж һазрин темс авч ирнә.

⁴ Авел болхла сүргиннь түрүңк хөн малас маһна тарһнынъ авч ирнә. Авел болн терүнә белг Деед Эзд таасгдна. ⁵ Болв Каиниг бийинь, Каина белгинь Тер таасч уга. Каин ууртан бүтнә, уурхлань чирәннь цәәж одв.

⁶ Тиигхлэнь Деед Эзн Каинд келнэ:

– Чи яһад уурлжанаач? Чини чирә яһад цәәж одв? ⁷ Кемр чи цугинь үннәр кехлэ, чини белг таасгдх билә! Болв кемр чи үннәр эс кежәхлэг, тиигхлэ чамаг килнц гетжәнә: тер чамаг авлхар седжәнә, чи терүнд нойрхх йостач.

⁸ – Теегт һарий! – гиж Каин дү Авелдән келнә.

Тедн теегт һарна. Каин эврәннь дү талан дәврэд Авелиг, алчкна. ⁹ Цаг давхла, Деед Эзн Каинас сурна:

– Чини дү Авел яһла?

– Меджәхшив. Би мини дүүһин маначий? – гиж тер хэрү өгнә.

¹⁰ – Чи юн гидг юм һарһвч? Чини дүүһин цусн һазрас намаг дууджана. ¹¹ Ода чи харалла харһвч. Һазр деерәс чи туугджанаач, чини һарар асхрсн Авелин цусиг бийдән ивтрәж авхин төлә һазр шуурч. ¹² Кемр чи һазр деер көдлмш кехлэг, тер чини төлә дәкж темс өгшго. Һазр деер чи хорһдх бәәрн уга тенәд йовдг күн болхч, – гиж Деед Эзн келнә.

¹³ – Эн засгиг нанд даахд берк күнд. ¹⁴ Эндр Та намаг һазр деерәс, Бийәсн көөжәнәт: би һазр деер хорһдх бәәрн уга тенәд йовдг күн болхв, тегэд харһсн күн болһн намаг алх, – гиж Каин Деед Эзд келнә.

¹⁵ Болв Деед Эзн терүнд иигж келнә:

– Уга. Кемр кен негнь Каиниг алхла, энүгәрн дола дәкж өшәһән авх.

Харһсн күн болһн Каиниг бичә алтха гиһэд, Деед Эзн терүнд темдг тәвв. ¹⁶ Каин Деед Эзнәс хольжәд, Еденәс дорд үзг тал бәәсн «Нод» гидг һазрт бәәрлв.

¹⁷ Каин гергтәһән бәәнә. Гергнь саата болад, Ханокиг һарһна. Тер цагт Каин балһс тосхжәж. Балһснд Ханок гидг көвүнәннь нер өгв. ¹⁸ Ханокас Ирад һарв, Ирадас – Мехуяель, Мехуяеләс – Метушаел, Метушаеләс Ламек һарв. ¹⁹ Ламек хойр гергтә болна: негнь Ада гидг нертә, хойрдгчнь – Цилла. ²⁰ Ада Явалаг һарһв: тер сег дор бәәһэд, мал өскдг улсин эцк болв. ²¹ Терүнә дү Ювал гидг нертә: тер ятх цокдг болн көгжмин бүшкүр татдг цуг улсин эцк болв. ²² Цилла бас көвүтә билә – нернь Тувалкаин. Тер күрләр болн төмрәр зүсн-зүүл цуг зер-зев кедг бәәж. Тувалкаина дү күүкнь Наама бәәж.

²³ Ламек эврәннь гергчүдтән келнә:

– Ада Цилла хойр, намаг соңстн, Ламекин гергд, мини үгмүдиг оныңтн. Намаг шавтасн, намаг цоксн баахн күүг би алув. ²⁴ Кемр Каиниг алсн күн дола дәкж өшәһән авсн болхла, Ламекиг алх күн далн дола дәкж өшәһән авх.

²⁵ Адм Евала бәәнә. Еваһас көвүн һарна. Терүндән Шет гидг нер өгнә.

– Бурхн нанд Авелин ормд талдан үр өгв, юңгад гихлэ Авелиг Каин алла, – гиж гергнь келнә.

²⁶ Шет бас көвүтә билә, терүнәннь нерн Энош. Тер цагт әмтн Деед Эзнә нер экләд дууддг болв.

Адмас Ноах күртл

5 Админ хөөт үйнрин уңг-тохм. Бурхн кү үүдэхлэрн, терүг Бурхна бээдлтөхөр үүдэв. 2 Тедниг залу кү болн күүкд кү кеһэд үүдэв, теднд эдс өгв. Бурхн тедниг «күн» гиж нерэдв. 3 Адм 130 нас күрхлэнь, терүнэс бийиннь бээдлтэ, бийинь дүртэ көвүн харна. Көвүндэн тер Шет гидг нер өгв. 4 Шетиг харсна хөөн Адм 800 жилдэн бээв. Тер бас чигн көвүдтэ болн күүкдтэ болв. 5 Ут турштан Адм 930 жилдэн бээһэд өңгрв. 6 Шетиг 105 нас күрхлэнь, терүнэс Энош харв. 7 Эношиг харсна хөөн Шет 807 жилдэн бээв. Терүнэс бас талдан көвүд, күүкд харв. 8 Шет ут турштан 912 жилдэн бээһэд өңгрв. 9 Эношин 90 наснд Кенан төрв. 10 Кенаниг төрснэ хөөн Энош 815 жилдэн эмд бээв. Терүнэс бас талдан көвүд, күүкд төрв. 11 Энош ут турштан 905 жилдэн бээһэд өңгрв. 12 Кенаниг 70 нас күрхлэнь, Махалалел төрв. 13 Махалалелин хөөн Кенан 840 жилдэн бээв, тер бас чигн көвүд, күүкдтэ билэ. 14 Кенан ут турштан 910 жилдэн бээһэд өңгрв. 15 Махалалелиг 65 настанд терүнэ көвүн Яред төрв. 16 Яредиг төрснэ хөөн Махалалел 830 жилдэн бээв. Тер бас чигн көвүд, күүкдтэ билэ. 17 Махалалел 895 нас наслад өңгрв. 18 Яредиг 162 настанд Ханок көвүн төрв. 19 Ханокиг төрснэ хөөн Яред 800 жилдэн бээв. Тер бас чигн көвүд, күүкдтэ болв. 20 Ут турштан Яред 962 жилдэн бээһэд өңгрв. 21 Ханокиг 65 настанд Метушелах төрв. 22 Метушелахиг төрснэ хөөн Ханок Бурхнла 300 жилдэн өөрхн холвата бээв. Тер бас чигн көвүд, күүкдтэ билэ. 23 Ут турштан Ханок 365 жилдэн бээв. 24 Ханок Бурхнла өөрхн холвата бээв, дэкад тер уга болв. Яһад гихлэ, Бурхн терүг авчкв. 25 Метушелах 187 жилдэн бээһэд, терүнэс Ламек көвүн төрв. 26 Ламекиг төрснэ хөөн Метушелах 782 жилдэн бээв. Тер бас көвүд, күүкдтэ болв. 27 Ут турштан Метушелах 969 жилдэн бээһэд өңгрв. 28 Ламек 182 наста болхлань, терүнэс көвүн төрв. 29 Көвүндэн тер Ноах гидг нер өгэд, иигж келв: – Деед Эзнэ харасн һазр деер мана кех көдлмшэр болн мана харин күнд көдлмшэр энтн мадниг төвкнүлх. 30 Ноахиг төрснэ хөөн Ламек 595 жилдэн бээв. Тер бас көвүд, күүкдтэ билэ. 31 Ламек ут турштан 777 жилдэн бээһэд өңгрв. 32 Ноахд 500 наста болхин өмн, терүнэс Шем, Хам болн Япет гидг көвүд төрв.

Усна аюл

6 һазр деер эмтн тооһарн өсэд, күүкд төрдг болв. 2 Бурхна көвүд эмтнэс төрсн күүкдин сээхнинь үзэд, күн болһн эврәннь седкл туссан шүүж, герг кеж авдг болв.

3 – Мини Сәкүсн күүнд мөңкинд бээшго, яһад гихлэ күн үкнэ. Терүнэ жириһл 120 жилин кемжәтә, – гиж Деед Эзн келв.

4 Бурхна көвүд күүнә күүкд үрдиг эзләд, үрд олддг болв. Тер цагт болн түүнә хөөн теднә үрд һазр деер әвр ик-ик улс бээж, хуучн цагас нернь туурсн баатрмуд бээж.

5 Деед Эзн һазр деерк улс йир цалдң хуульч бээдлтә бээхинь, теднә седкльн мел хар саната болдгинь үзв. 6 Деед Эзн һазр деер кү үүдәсндән харм төрәд һундрхна:

7 – һазр деерәс Эврән үүдәсн улсан тохмарнь уга кенәв – әмтиг, аңгудыг, мөлкдгүдиг, теңгрин шовудыг – яһад гихлэ, тедниг үүдәсндән Би харм төржәнәв, – гиж Тер келнә.

8 Болв Ноах Деед Эзнә цаһан сананд күртв.

9 Ноахин туск келвр эн. Ноах үннч күн билә, эврәннь үйдән һаң уга: тер Бурхнла өөрхн холвата бээв. 10 Ноах һурвн көвүтә билә: Шем, Хам, Япет.

11 һазр деерк улс андрсиг Бурхн үзв, йир күчр болв. 12 һазр деерк цуг улс эврәннь жириһлин хаалһан андрулснас кәлтә һазр бузрдсиг Бурхн үзв.

13 Тер цагт Бурхн Ноахд иигж келнә:

– Би әмтиг уңг-тохмарнь уга кенәв. Яһад гихлэ, теднәс кәлтә һазр деер йир күчр бээдл тогтжана. Тедниг Би цуг һазр деер бәәх әмтә-киистә тоотла хамднь уга кенәв. 14 Бийдән кипарис модар керм ке. Дотран хорастаһар ке, кермән дотраснь болн һазаһаснь салмд. 15 Терүг чи иигж кех йостач: керм урдан 300 тоха, өргндән 50 тоха, өндртән 30 тоха болх зөвтә. 16 Эргндән герл орулх нег тоха дүңгә орм терүндән һарһ. Кермин хәврһднь үүд һарһ, дора бәәх, дунд бәәх, деер бәәх давхрмуд ке. 17 Би теңгр дор бәәх, зүсн-зүүл әмтә-киистә тоотыг уга кехин төлә, һазр деер усна аюл орулнав. һазр деер бәәсн цуг юмн кевтән үкх. 18 Болв Би чамла бооца кенәв, чи кермдән орхч – чи, чини көвүд, чини гергн, көвүдинчн гергд. 19 Кермдән эр болн эм әмтә-киитә цуг тоотас хошаһад юм ав, тедн чамла хамдан әмд үлдтхә. 20 Әмд үлдхәр чам тал шовудын зүсн болһнас, зерлг аңгудын зүсн болһнас, һазр деерәһүр мөлкдг юмна зүсн болһнас хошадар ирх. 21 Зүсн-зүүл хот-хол хоршаһад, бийдән цуглулад авчк. Терүгәр чи чигн, тедн чигн эдлвр кецхәх.

22 Бурхна заавриг Ноах цугинь күцәв.

7 Деед Эзн Ноахд келнә:

– Өрк-бүләрн кермд орад суутн. Чи өдгә үйнрин дунд, Мини өмн, үннч күн болжахичн Би үзжәнәв. 2 Цевр мал-адусдас зүс-зүсәрнь долаһад эр, эм ав, цевр бишин зүсн болһнасьн хошадар эр, эм ав, 3 теңгрин шовудас долаһад эр, эм ав – һазр деер тедниг зүс-зүсәрнь бәәлһхин төлә бийләһән ав. 4 Дола хонад дөчн өдр, дөчн сө орх хур һазрт Би илгәнәв. Үүдәгдсн әмтә-киитә цуг юмиг һазр деерәс Би уга кенәв.

5 Деед Эзнә заавриг Ноах цугинь күцәв.

6 Усна аюл һазр деер ирхд, Ноах 600 наста бәәж.

7 Ноах, терүнә көвүд, терүнә гергн, көвүдиннь гергд

усна аюлас эмд үлдхин төлө кермд орцхана. ⁸ Цевр болн цевр биш мал-адусд, шовуд болн назрар мөлкдгүд цунар Ноах тал ирлдэд, кермд орна. Бурхн Ноахд заксар тедн эр эмтэһэн хошадар кермд орцхана. ¹⁰ Долан хонг давхла, усна аюл назр деер болна.

¹¹ Ноахин 600 насна өөнлө, хойрдгч сарин арвн доладгч өдрлө назр дор бээсн цуг булгуд хаһрна, теңгр секгднэ, ¹² назр деер дөчн өдр, дөчн сө хур орна.

¹³ Минь тер өдрлө Ноах, Ноахин көвүд Шем, Хам болн Япет, Ноахин гергн, терүнэ һурвн көвүнэ гергчүд кермд орж сууцхана. ¹⁴ Теднлэ хамдан цуг эмтэ-киитэ тоот зүс-зүсэрин кермд орцхана: зерлг аңгуд, мал-адусд, назрар мөлкдгүд, шовуд цугтан. ¹⁵ Эмтэ-киитэ тоот цугтан Ноах тал ирэд, кермд хошадар орв. ¹⁶ Бурхн Ноахд заксар бээсн эмтэ-киитэ юмнас эр эм хойр ирцхэж. Деед Эзн теднэ ардас үүдинь хаав.

¹⁷ Усна аюл дөчн хонгтан болв, усн икдэд, кермиг назр деерэс өөдөн өргв. ¹⁸ Усн дегд икэр орад, зөвэр деегшэн өөдлв, керм усчв. ¹⁹ Назр деерэс тедн келж болшгоһар өөдлв, теңгр дор бээх цуг өндр уулмудыг усн бүркв. ²⁰ Усн өөдлөд өндртэн арвн тавн тохаһас үлүһэр цуг уулмудыг бүркв. ²¹ Назр деер бээсн эмтэ-киитэ юмн цугтан үкв – шовуд, мал-адусд, зерлг аңгуд, назр деер бигшжэсн мөлкдгүд, цуг улс. ²² Хагсу назр деер хамрарн киинһэн авчасн тоот цугтан үкв. ²³ Назр деер бээсн эмтэ-киитэ тоотыг Тер уга кев: эмитиг болн аңгудыг, мөлкдгүдиг болн теңгрин шовудыг уга кев. һанцхн Ноах, терүнлэ кермд йовснь эмд үлдв. ²⁴ Усна аюл назрриг 150 өдртэн бүркв.

8 Болв Бурхн Ноахин тускар, терүнлэ кермд бээсн цуг зерлг аңгудын болн малын тускар ухалв. Бурхн назр тал салык илгэнэ, усн эклэд татгдна. ² Назр дор бээдг ик булгуд хаагдна, теңгрэс хур ордган уурна. ³ Усн назр деерэс арһулхан хэрү татгдв. Зун тэвн өдр болад, ⁴ доладгч сарин арвн доланла керм Араратын уулмудт ирж зогсна. ⁵ Арвдгч сар күртл усн цаарандан татгдад бээв. Арвдгч сарин түрүн өдрт уулмудын ора үзгдв.

⁶ Дөчдгч өдртэн Ноах кермд кесн терзэн секэд, ⁷ керэ шовуг назаран һарһна. Тернь назр деерк усн хагстл, нааран-цааран нисэд бээв. ⁸ Дэкэд Ноах көглжрһн шову назаран һарһна. Тиигһлэрн, Ноах назр деерэс усн татгдсн медхэр седнэ. ⁹ Болв көглжрһн суух орм эс олж чадад, хэрү Ноах тал нисч ирнэ. Яһад гихлэ, усн цуг назрриг бүркж. Ноах һаран суңһад, көглжрһниг хэрү кермдэн авна.

¹⁰ Дола хонад Ноах дэкрн көглжрһниг кермэс һарһна. ¹¹ Асхнднь көглжрһн хэрү нисч ирнэ, терүнэ хоңшартнь шинкэн таслж авсн олив модна хамтхас үзэд, Ноах назр деерк усн татгдж одсиг медв.

¹² Ноах бас долан өдр күлэжэһэд, дэкрн көглжрһниг назаран һарһж нискэнэ. Болв эн саамд көглжрһн хэрү ирсн уга.

¹³ Ноахин 601 насна негдгч сарин негдгч өдрлө назр деерк усн хагсв. Керминнь бүркэж тер секэд, хэлэһэд, назр хагсч одсиг үзнэ. ¹⁴ Хойрдгч сарин хөрн доладгч өдрт назр йосндан хагсч одв.

¹⁵ Тер цагт Бурхн Ноахд иигж келнэ:

16 – Керм деерэс чи, чини гергн, чини көвүд, теднэ гергд буутн. ¹⁷ Чамла йовсн шовуд, аңгуд болн цуг мөлкдгүдиг, эмтэ-киитэ тоотыг назаран һарһ. Назр деер тедн тооһарн олн болад, өсч йовтха.

¹⁸ Ноах эврәннь көвүдтэһэн, гергтэһэн болн эврәннь берэчүдтэһэн назаран һарна. ¹⁹ Аңгуд, назрар мөлкдгүд, шовуд цугтан, назр деер бээж жирһдг тоот цугтан зүс-зүсэрин кермэс һарцхав.

²⁰ Ноах Деед Эзнд тэкл тэkdг орм тэкрнэ. Цевр малын болн шовудын цуг зүсн болһнас терүн деер һал тээж тэкл тэкрнэ. ²¹ Деед Эзн сэн үнр медэд дотран иигж келнэ:

– Күүнэ зүркнэ ухан бичкндк цагаснь хар саната болсн бийн, Би хөөннь күүнэс келтэ һазриг дэкр харашгов. Эмтэ-киитэ тоотыг хөөннь Би эн саамла эдл дэкр алшгов.

²² Назр бээтл,
Тэрэ тэрлһн, тэрэ хадлһн,
Киитн болн һаң,
Зун болн үвл,
Өдр болн сө чилж зогсшго.

Ноахла кесн, Бурхна бооцан

9 Бурхн Ноахиг болн терүнэ көвүдиг йөрөһэд, иигж теднд келнэ:

– Тооһарн олн болтн, төрэд назр дүүргтн. ² Назр деерк аңгуд цугтан, теңгрин шовуд цугтан, назрар мөлкдгүд цугтан, теңгсин заһсд цугтан таднас сүрдж ээтхэ, тедниг тадна һарт Би өгчэнэв. ³ Ноһан урһмлыг Би таднд өгснлэ эдл, эмд болн көндрдг юмиг цугтаһинь тадна эдлврт өгчэнэв. ⁴ Болв цуста мах бичэ идтн. Яһад гихлэ, цусар эмд бээдмн. ⁵ Кедр кен чигн күн тадна цус асххла, Би маһд уга өшөһэн авхув. Терүнэ ормд Би мал болһнас өринь некхүв. Өөрхн улсиннь жирһлин төлө күн болһнас Би хэрү некхүв.

⁶ Кен негнь күүнэс цус һарһхла,
терүнэ бийиннь цусн күүнэ һарар асхргдх.
Яһад гихлэ, Бурхна дүртэһэр
Бурхн күүг үүдэлэ.

⁷ Тадн болхла, төрэд өргжтн, назр деер бээрлтн, тендэн тооһарн өстн.

⁸ Дэкэд Бурхн Ноахд болн терүнэ көвүдт келнэ:

⁹ – Ода Би Эврәннь бооцаһан таднла болн тадна хөөтк үйнрлэ, ¹⁰ таднла бээсн эмтэ-киитэ тоотла – шовуд, мал болн зерлг аңгуд – кермэс таднла хамдан буусн тоотла цугталань, назр деер бээх аң болһнла кенэв. ¹¹ Би таднла иим бооца кежэнэв: хөөннь цуг эмтэ-киитэ тоот усна аюлар дэкр алгдшго, хөөннь усна аюл назр дэкр үрөшго. ¹² Бийиннь болн тадна хоорнд, таднла бээх эмтэ-киитэ тоот болһнла, иргч үйнрт кевтнь цугинь

күргэд мини кех бооцана темдг эн. ¹³ Би үүлн дунд Эврәннь солңһан татжана. Мини болн һазрин хоорнд кесн бооцана темдг тер болх. ¹⁴ Намаг һазр деер үүлн цуглулхла, терүн дунд солңһ нарх.

¹⁵ Тиигхлә Мини болн тадна хоорндк, әмтә-киитә тоот болһнла кегдсн бооцаг Би тодлхув: хөөннь цуг әмтә-киитә тоотыг алхин төлә усна аюл учршго.

¹⁶ Үүлн дунд солңһ нарх болһнднь, Би терүг үзәд, Бурхн болн һазр деер бәәх цуг әмтә-киитә тоотын хоорндк мөңк бооцаг санхув, – гиж Бурхн келв.

¹⁷ – һазр деер бәәх цуг әмтә-киитә тоотла кесн Мини бооцана темдг эн.

Ноахин көвүд

¹⁸ Кермәс буусн Ноахин көвүд – Шем, Хам, Япет. (Хам – Канана эцк.) ¹⁹ Эн һурвн Ноахин көвүд. Теднәс һазр күүһәр дүүрсмн.

²⁰ Тәрәч Ноах уста үзм тәрсн түрүн күн. ²¹ Чаһр ууһад, тер согтна, татата сег дор нүцкәр кевтнә.

²² Канана эцк Хам эврәннь эцкән нүцкәр кевтсинь үзәд, ахнртан келнә. ²³ Болв Шем Япет хойр хувц авад, ээм деерән хаяд, нурһарн цухрн йовж сег дор кевтсн нүцкн эцкән хучна. Эцкиннь ил махмуд үзшгон төлә, тедн талдан үзг тал хәләцхәв.

²⁴ Уусн чаһрнь һарад, Ноах серәд, бичкн көвүнь Хам терүнд ю кесинь медснәннь хөөн ²⁵ иигж келнә:

– Канан, харалла харһ!

Эврәннь ахнртан тер

Мухла әмтнә сүүлңкнь болх.

²⁶ Тер бас иигж келв:

– Шеман Бурхн Деед Эзн тууртха!

Канан Шеман мухла болтха.

²⁷ Бурхн Япетин һазрин межә икдүлтхә.

Япет Шеман сег дор бәәтхә,

Канан терүнә мухла болтха.

²⁸ Усна аюлын хөөн Ноах 350 жылдән бәәв. ²⁹ Ут турштан Ноах 950 нас насад өңгрв.

Ноахин көвүдин хөөт үйнр

10 Шем, Хам болн Япет гидг Ноахин көвүдин уңг-тохм эн. Усна аюлын хөөн теднәс көвүд төрв.

² Япетин көвүд: Гомер, Магог, Мадай, Яван, Тувал, Мешех болн Тирас. ³ Гомерин көвүд: Ашкеназ, Рипат болн Тогарма. ⁴ Явана көвүд: Элиша, Таршиш, Киттим болн Доданим. ⁵ Теңгсин көвәһәр бәәдг әмтн теднәс эврә һазрар түгвә. Тедн эврә әмтн дунд эврә келтә, эврә отгта болцхав.

⁶ Хамин көвүд: Куш, Мицраим, Пут болн Канан.

⁷ Кушин көвүд: Сева, Хавила, Савта, Раама болн Савтеха. Раамаин көвүд: Шева болн Дедан.

⁸ һазр деер түрүңк күчтә дәәч болсн Нимродан эцкнь бас Куш бәәж. ⁹ Деед Эзнә евәләр тер күчтә аңһуч бәәж. Тегәд иигж келгднә: «Деед Эзнә евәләр күчтә аңһуч болсн Нимродла әдл». ¹⁰ Терүнә орн-нутгт түрүләд ик чинртә бәәсн балһсд: Вавилон,

Эрех, Аккад болн Калне – цугтан Шинар гидг һазрт бәәж. ¹¹ Тер һазрас Нимрода Ашур тал һарна. Тенд Ниневе, Реховот-Ир, Калах балһсд болн ¹² Ниневе Калах хойрин хоорнд Ресен гидг алдр балһс тосхв.

¹³ Мицраим лудмудын, анамудын, лехавмудын, наптухмудын, ¹⁴ патрусмудын, каслухмудын (каслухмудас пилистмүд үүдвә), каптормудын эцк.

¹⁵ Канан Сидона эцк. Сидон энүнә түрүн үрн.

Дәкәд хетын, ¹⁶ евүсмүдин, амормудын, гергашмудын, ¹⁷ хивмүдин, аркмудын, синмүдин, ¹⁸ арвадмудын, цемармудын болн хаматмудын эднә эцк Канан бәәж. Хөөннь Канана отга улс тарна. ¹⁹ Канана һазрин межә Сидонас Герар тал, Газа нертә һазр күртл, тендәс Содом, Гомора, Адма болн Цевоим тал, Лаша балһснд күрнә. ²⁰ Хамин көвүд отгарн болн келәрн, эврә һазрта, улста болсарн тиим болжана.

²¹ Япетин ах Шемаһас бас көвүд төрнә. Шем Еберин цуг хөөт үйнрин өвк эцкнь болжана.

²² Шеман көвүд: Елам, Ашур, Арпакшад, Луд, Арам.

²³ Арамин көвүд: Уц, Хул, Гетер болн Маш.

²⁴ Арпакшадас Шелах төрнә. Шелахас Ебер төрнә.

²⁵ Еберәс хойр көвүн төрнә: негнднь Пелег гидг нер өгнә, яһад гихлә, терүнә өдрмүдт һазр хувагдла.

Терүнә дүүд Йоктан гидг нер өгнә. ²⁶ Йоктанас төрсн көвүднь: Алмодад, Шалеп, Хацармавет, Ярах,

²⁷ Хадорам, Узал, Дикла, ²⁸ Овал, Авимаәл, Шева,

²⁹ Офир, Хавила болн Йовав. Эдн Йоктана көвүд.

³⁰ Теднә бүүрлсн һазр Мешаһас Сепара күртл дорд уулын нутгт бәәнә. ³¹ Шеман көвүд отгарн болн келәрн, эврә һазрта, эврә улста болсарн тиим болжана.

³² Ноахин көвүдин отг тохм улсарн тиим. Усна аюлын хөөн һазр деерәһүр теднәс әмтн сална.

Вавилона бәәшң

11 Нарт-делкәд негхн келн болн негхн үг бәәж. ² Әмтн дорд үзгәс Шинарин талвңд ирәд, тенд бәәрлнә.

³ Тедн нег-негндән келнә:

– Тоосх кей, терүгән сәәнәр шатахмн.

Чолуна ормд тоосх, урсхлын ормд салм олзлв.

⁴ Дәкәд тедн келв:

– Теңгрт күрдг бәәшңтә балһс бийдән тосхий.

Тиигж нерән һарһад, цуг делкәд геедрәд йовж оддгоһар кехмн.

⁵ Әмтнә тосхжах балһс болн бәәшң хәләхәр Деед Эзн бууж ирәд ⁶ иигж келнә:

– Цуг әмтн нег улс, тедн негхн келтә; тегәд ода сансн зураһасн теднд эс күцәх юмн мел уга.

⁷ Буухмн. Тедн нег-негән медж чаддгоһар, Бидн теднә келинь хутхулхмн.

⁸ Деед Эзн тедниг тендәс орчлңгар тарана. Тер балһсна тосхлтан тедн зогсана. ⁹ Эн учр деерәс тер балһсн Вавилон гиж нерәдгднә. Деед Эзн тенд цуг делкән кел хутхв. Тедниг Деед Эзн тендәс цуг һазрар тарав.

Шемэс Абрам күртл

10 Шеман уңг-тохм эн.

Усна аюлын хөөн хойр жил болад, Арпакшад көвүн төрхд Шем 100 наста билэ. 11 Арпакшад төрснэ хөөн Шем 500 жилдэн эмд йовв. Эн бас көвүдтэ, күүкдтэ билэ.

12 Арпакшадыг 35 болхлань, терүнэс Шелах төрв.

13 Шелах төрснэ хөөн Арпакшад 403 жилдэн бээв.

Эн бас көвүдтэ, күүкдтэ билэ.

14 Шелах 30 нас күрхлэ, терүнэс Ебер төрв.

15 Ебер төрснэ хөөн Шелах 403 жилдэн бээв. Эн бас көвүдтэ, күүкдтэ билэ.

16 Еберин 34 наснднь Пелег төрв. 17 Пелегиг төрснэ хөөн Ебер 430 жилдэн бээв. Эн бас көвүдтэ, күүкдтэ билэ.

18 Пелегиг 30 настаднь Реу төрв. 19 Реугиг төрснэ хөөн Пелег 209 жилдэн бээв. Эн бас көвүдтэ, күүкдтэ билэ.

20 Реугиг 32 настаднь Серуг төрв. 21 Серугиг төрснэ хөөн Реу 207 жилдэн бээв. Эн бас көвүдтэ, күүкдтэ билэ.

22 Серугиг 30 настаднь Нахор төрв. 23 Нахориг төрснэ хөөн Серуг 200 жилдэн эмд йовв. Эн бас көвүдтэ, күүкдтэ билэ.

24 Нахориг 29 күрхлэ, Тарах төрв. 25 Тарахиг төрснэ хөөн, Нахор 119 жилдэн эмд йовв. Эн бас көвүдтэ, күүкдтэ билэ.

26 Тарах 70 нас наслсна хөөн терүнэс Абрам, Нахор болн Харан төрв.

27 Тарахин уңг-тохм эн:

Тарахас Абрам, Нахор болн Харан төрв. Харанас Лот төрв. 28 Харана эцк Тарах эмд бээһэ бээтл, Харан Халдейск назрин төрсн Ур гидг балһсндан өңгрв. 29 Абрам болн Нахор бийдэн гергд авцхана. Абрамин гергнэ нерн Сара. Нахорин гергнэ нерн Милка. Милка Харана күүкн. Харан Милкин болн Искан эцк. 30 Сара үр эс нарһсндан күүкд уга билэ.

31 Тарах Абрам көвүһэн, эврәннь ачан, Харана көвүн Лотыг, Сара берэн – Абрамин гергиг дахулад, теднлэ хамдан Халдейск назрин Ур гидг балһснас нарад Канана назр орна. Тедн Харан балһснд күрэд бүүрлнэ. 32 Тарах 205 жилдэн бээһэд, Харан балһснд өңгрнэ.

Абрамин дуудвр

12 Деед Эзн Абрамд келнэ:

– Эврәннь бээх назрасн, төрл-саднасна, эврәннь эцкин гертэс нарад Мини үзүлсн назрур йов.

2 Чамас Би алдр эмт нарад, Чамд эдс өгнэв.

Чини нериг Би өөдэн өргнэв, Чи йөрэлин көрц болхч.

3 Чамаг йөрөжэх эмтиг Би йөрэнэв, Чамаг харасн күүг Би харанав.

Чамар дамжулж

назр деерк цуг улс тохмарн эдс авцхах.

4 Тегэд Абрам Бурхна келсэр йовв, терүнлэ хамдан Лот йовв. Харанас нарад йовхд, Абрам далн тавта билэ. 5 Сара гергэн, ач көвүн Лотыг, Харанд эдлжэсн эдл-ахуһан, олж авсн мухласан тер бийлэһэн авв. Тедн Канан назр тал йовад, тиигэн ирв. 6 Шехемд Море гидг нертэ алдр хар модн урһжасн орм күртл Абрам эн назрар йовв. Тер цагт тенд кананахн бээж. 7 Деед Эзн Абрамд үзгдэд келнэ:

– Би эн назриг чини хөөт үйнрт өгнэв.

Үзгдэд ирсн Деед Эзнд Абрам тенд бэрц бэрдг бээр кев. 8 Тендэс тер Бетелэс дорд үзг тал бээх уулта назрур йовна. Тенд Бетелэс барун үзг болн Гаем дорд үзг хоорнд сег бэрнэ. Тенд бэрц бэрх бээр Деед Эзнд кенэ. Деед Эзнэ нер тер дуудна. 9 Тегэд Абрам тендэсн Негев тал цаарандан йовна.

Абрам Египетд

10 Тер назр деер харһнлһн болв. Харһнлһн дегд күчр болснас көлтэ Абрам Египетд цаг зуур бээхэр йовв. 11 Египет тал өөрдж йовад Сара гергндэн тер иигж келнэ:

– Чамаг сээхниг би меджэнэв. 12 Египетинхн чамаг үзсн цагтан келх: «Энтн терүнэ гергн», – тегэд намаг алад, чамаг эмд үлдэх. 13 Чини төлө нанд сэн болдгар, чи мини дү күүкньв гиһэд кел. Тегэд би чини нилчэр эмд үлдх билэв.

14 Абрамиг Египетд ирхлэ, Египетин улс Сараг йир сээхн бээсинь үзв. 15 Хаана ямта улс Сараг үзхлэрн, тедн хаанд Сараг буульж. Тегэд Сараг хаана герт авч одна. 16 Саран төлө Абрамиг тер сөөнэр тосв. Абрамд хөд, мал, элжгнс, зарцнр болн темэд хан белглв.

17 Болв Абрамин Сара гергнэс көлтэ хаанд, терүнэ герт бээх цуг эмтнд Деед Эзн күнд гем өгв.

18 Тегэд хан Абрамиг дуудад сурна:

– Чи намаг яһвч? Эн чини гергн гиһэд яһад нанд эс келвч? 19 Яһад чи «Эн мини дү күүкн» гиж келвч? Намаг терүгэр гергэн кетхэ гиж иигж келвч? Чини гергн эн. Энүгэн авад йов!

20 Хан заквр өгнэ. Терүнэ эмтн Абрамиг гергтэһинь хамднь, бээсн цуг эдл-ахутаһинь хаалһднь орулад йовулна.

Абрам Лот хойр салжана

13 Египетэс Абрам гергтэһэн, цуг эдл-ахутаһан Негев орв. Лот бас теднлэ йовна. 2 Абрам ода олн малта, цаһан мөңгтэ, алтта болв. 3 Негевас Бетелд күртлэн тер йовад йовв. Тенд Бетел болн Гаем хоорнд урднь терүнэ сег бээлэ. 4 Тер назрт Абрам эклэд йовхдан бэрц бэрлһнэ бээр кесмн. Абрам тенд Деед Эзнэ нер дуудла.

5 Абрамла хамдан йовсн Лот бас олн үүрмг болн бод малта, бэрсн сегмүдтэ бээж. 6 Тер назр тедниг хамднь багтаж, эс тежэж чадад бээв. Яһад гихлэ, зөөрнь дегд ик болад, хамдан бээж эс чадад бээв.

7 Абрамин малчнр болн Лотын малчнр хоорнд цүүгэн болв. (Тиигхд тер назрт кананахн болн перизмүд бүүрлж бээж.)

8 Тегэд Абрам Лотд иигж келнэ:

– Чи ман хойрин хоорнд, чини малчнр мини малчнрин хоорнд цүүгэн бичэ болтха. Яһад гихлэ бидн төрл-садн улсвидн. 9 Эн назриг чи цугтаһинь үзжэнч? Нанас сал. Кемр чи зүн үзг тал йовхла, би барун үзг тал эргнэв, кемр чи барун үзг тал йовхла, би зүн үзг тал эргэд йовнав.

10 Йордана тегш назр Цоар күртл, Деед Эзнэ сад мет, Египетин назр мет сээнэр услгджахиг Лот үзнэ. (Эннь Деед Эзн Содомиг болн Гомораг күүчхэс урд тиим бээлэ.) 11 Лот бийдэн Йордана цуг тегш назр шүүж авад дорд үзг хэлэхэд йовна. Тиигж тедн нег-негнэсн салцхав. 12 Абрам Канан назрт бүүрлэд бээв. Лот болхла, Содомас хол биш сегмүдэн бэрэд, тегш назрт бээх балһсдын дунд бүүрлв. 13 Содомин эмтн хар саната бээж, Деед Эзнэ өмнэс йир ик килнц харһжаж.

14 Лотыг салсна хөөн Деед Эзн Абрамд келнэ:

– Эн бээх ормасн эргндэн хэлэлч: ар үзг болн өмн үзг тал, дорд болн деед үзг тал хэлэ. 15 Чини үзжэх цуг назриг Би чамд болн чини хөөт үйирт мөңкинд өгнэв. 16 Чини хөөт үйириг назрин шора мет тооһарнь икдүлнэв. Тегэд кемр кен негнь шора тоолж чадх болхла, чини хөөт үйир бас тоолгдад бээх. 17 Чи босад, эн назрар утднь, өргнднь йовад үз. Яһад гихлэ, Би энүг чамд өгнэв.

18 Абрам сегмүдэн ормаснь кендэхэд, Хевронас хол биш бээсн Мамрен алдр хар моддын хажуд бүүрлхэр һарад йовна. Тендэн Абрам Деед Эзнд бэрц бэрдг бээр кенэ.

Абрам Лотыг сулдхна

14 Тер цагт Шинаран хан Амрапел, Елласаран хан Ариох, Еламан хан Кедорлаомер болн Гоиман хан Тидал 2 эдн хамдан дээлдхэр Содомин хан Бера тал, Гоморан хан Бирша тал, Админ хан Шинава тал, Цевоиман хан Шемевера тал, Белан (эс гихлэ Цоаран) хан тал дэврцхэв. 3 Эн хаадуд Сиддим гидг тегш назрт (ода тенд Давста теңс бээнэ) чидл-күчэн негдүлцхэв. 4 Арвн хойр жилдэн тедн Кедорлаомеран йосна үлмэд бээв, болв арвн һурвдгч жилдэн буцлт кецхэв. 5 Арвн дөрвдгч жилдэн Кедорлаомер болн энүлэ негдсн хаадуд босад, Рефаимудиг Аштерот-Карнаимд, Зузимудиг Хамд, Эмимсиг Шаве-Кириатаимд, 6 Хоррмудыг кедэн көвэд бээсн Эл-Паран тал йовдг хаалһин хажудк Сеир гидг уулын назрт ка цокад тарацхав. 7 Тендэс тедн хэрү эргэд, Эн-Мишпат (эс гихлэ Кадеш) тал ирцхэв. Энд Амалекмудыг болн Хацацон-Тамард бээсн Амормудыг бас ка цокад тарав.

8 Содомин, Гоморан, Адман, Цевоиман, Белан (эс гихлэ Цоаран) хаадуд теднэ өмнэс босцхав. Сиддимин тегш назрт тедн 9 Кедорлаомеран, Елама хаана, Тидалан, Гоима хаана, Амрапелан, Шинар

хаана болн Ариохан, Елласара хаадын өмнэс дээлдэ кецхэв – дөрвн хан тавн хаана өмнэс босцхав. 10 Сиддимин тегш назрт салмта олн нүкн бээж. Содомин болн Гоморан хаадуд һарад зулхларн, терүнд унцхав, наадкснь уул орад зулв. 11 Дөрвн хан Содомин болн Гоморан цуг өлг-эдиг, цуг хот-хоолыг авад йовж одцхана. 12 Содомд бээсн Абрамин ач көвүн Лотыг, терүнэ цуг эдл-ахуг тедн бас авад йовж одна.

13 Теднэс зулад эмд үлдсн нег күн ирэд, энүнэ тускар Аморей Мамрен алдр хар моддын хажуд бүүрлж бээсн еврей Абрамд келнэ. Эдн цугтан Мамре болн Эшкол, Анер гидг төрлмүдтэһэн Абрамла негдж кедлдг улс бээж. 14 Төрл көвүһэн бэрэнд бээхиг соңсад, Абрам дээнд орх дүңгэ бийиннь герт төрсн һурвн зун арвн нээмн залу цуглулад, өшөтиг Дан күртл мөрдж көөнэ.

15 Сөөһэр Абрам ялчнртаһан хувагдад, өшөтиг дэврэд, Дамаскас ар үзгт бээх Хова күртл мөрдж көөнэ. 16 Абрам цуг өлг-эдиг, күүкд улсиг, бэрэнд авгдсн талдан эмтиг болн эврәннь төрл көвүһэн Лотыг цуг өлг-эдтэһинь хэрү булаж авна.

17 Кедорлаомер болн терүнлэ негдсн хаадуд диилгдснэ хөөн, Абрам хэрү ирж йовхлань, Содомин хан терүг тосад, Шаве гидг нертэ тегш назрт (эс гихлэ Хаана тегш назр) өмнэснь ирнэ. 18 Шалеман хан Мелкицедек болхла, өдмг болн чаһр бэрж тосна. Тер Деед Бурхна гелц бээж.

19 Абрамиг хан йөрәнэ:

– Деед Бурхнас, теңгр назр хойрин Үүдэгчэс, Абрам, чамд эдс күрттхэ. 20 Чини өшөтнриг һартчнь бэрүлсн Деед Бурхнд туурмж болтха!

Абрам цуг авсн юмнасн Мелкицедекд арвна нег хувинь өгв.

21 Содомин хан Абрамд иигж келнэ:

– Нанд эмт өг, зөөрэн бийдэн үлдэ.

22 Болв Абрам Содомин хаанд хэрү өгнэ:

– Би Деед Эзн тал – Деед Бурхн тал, теңгр назр хойрин Үүдэгч тал – һаран өргж андһар өгчәнэв:

23 чамас нам утц чигн, буршмгин боодһа чигн авшгов, чамас тас юм авшгов. «Би Абрамиг байжулла» гиж келдгоһар тиигнэв. 24 Би зуг мини эмтнэ идсиг авнав. Нанла хамдан йовсн Анер, Эшкол, Мамре эврәннь хүвэн автха.

Абрамла кесн Бурхна бооцан

15 Энүнэ хөөн Абрамд үзгдл болж Деед Эзн келнэ: – Бичэ э, Абрам, Би чини халхцв. Чини ачлвр йир ик болх.

2 Болв Абрам иигж келнэ:

– О, Нойн Деед Эзн, кемр би үрн уга үлджэхлэ, мини өлг-эдиг Элиезер гидг Дамаскин күн авх болхла, Та нанд ю өгж чадхвт? 3 Та нанд хөөт үй өгсн угат, мини эдл-ахуг һарджах күн мини өнч авх күн болх.

4 Деед Эзнэ үг терүнд хэрүнь болв:

– Терчнь чини өнч авх күн болшго, чамас һарсн күн чини өнч авх күн болх.

⁵ Деед Эзн Абрамиг назаран дахулж нарад иигж келнэ:

– Теңгүрү хэлэлч: кемр одд тоолж чадх болхла, тедниг тоол. Чини хөөт үйин улс тооһарн тиим болх.

⁶ Абрам Деед Эзнд иткнэ. Итксн төлөднь Деед Эзн Абрамиг чик седклтэ күн гиж тоолна.

⁷ Деед Эзн терүнд бас иигж келнэ:

– Чамаг эзн болтха гинһэд, эн назр өгхэр Би халдеймудын Ур гидг балһснас чамаг дахулж харһсн Деед Эзмб.

⁸ Болв Абрам сурна:

– О, Нойн Деед Эзн, энүнд эзн болхан би яһж медхмб?

⁹ Деед Эзн терүнд келнэ:

– Чи нанд һунта туйл, һунта яма болн һунта хуц, көглжрһ болн баахн көглжрһ авад ир.

¹⁰ Заасн зүсн-зүүл малыг, шовудыг Абрам авч ирэд, чавчад, тедниг хойр әңгләд, нег-негнәннь тус оркна, зуг шовудыг чавчсн уга. ¹¹ Махсг зерлг шовуд махн тал нислдәд бәәв, болв Абрам тедниг көөнә.

¹² Нарн суух кемлә, Абрам нөөртән икәр авлгдна: эн цагла терүн деер әәмшгтә таг харңһу бууна.

¹³ Деед Эзн терүнд келнэ:

– Чини хөөт үйир күүнә назрт оруд улс болх, тенд мухла болх, чини хөөт үйир дөрвн зун жылдән дажргдхиг медж ав. ¹⁴ Тедниг мухлалсн улсиг Би зарһла харһулхв, энүнә хөөн тедн тендәс ик өлг-әдтә нарх. ¹⁵ Чини тускар болхла – әвр көгшн насндан сәәни орнд төрж өвкнртән күрхч. ¹⁶ Чини хөөт үйир болхла – дөрвдгч үйдән нааран хәрү ирх. Яһад гихлә, амормудын килнц кевтән күцгдәд уга.

¹⁷ Нарн сууһад, харңһу болхла, утан нарчах хәәсн болн ассн заль генткн нарч ирэд, чавчад хойр әңглсн махна хоорндаһур нарна. ¹⁸ Тер өдр Деед Эзн Абрамла бооца кенәд келнә:

– Чини хөөт үйирт Би эн назр өгчәнәв – Египетин холас Епрат гидг нертә алдр һол күртл:

¹⁹ кенмүдин, кенезмүдин, кадмонмудын,

²⁰ хетмүдин, перизмүдин, рефаимудын,

²¹ амормудын, кананахнын, гергашмудын болн евүсмүдин назрмуд чамд өгчәнәв.

Хагар болн Ишмаил

16 Абрамин гергн Сарад үрн олддго бәәж. Сарад Египет назра Хагар гидг зарц күүкд күн бәәж. ² Сара Абрамд келнә:

– Деед Эзн нанд үр өгсн уга. Йов, мини зарц күүкд күүнлә кевт, тер нанд күүкд нарһж өгхмн болвза .

Абрам Саран келснлә зөвшәрнә. ³ Тегәд Сара эврәннь зарц Хагариг залудан герг кехәр өгнә. (Тер цагт Абрам Кананд арвн жылдән бәәчклә.)

⁴ Хагар Абрамас саата болна. Саата болсан медчкәд, Хагар эврәннь эзн күүкд күүндән дурго болна. ⁵ Тиигхләнә Сара Абрамд келнә:

– Намаг һундл үзәд тесжәснд чи гемтәч. Би зарцан чамд өгләв, чамас саата болсан медчкәд,

тер нанд дурго болжана. Мана зарһиг Деед Эзн кетхә.

⁶ – Чини зарц чини һарт бәәнә. Чи терүг сансарн бәрж чаджана, – гиж Абрам келнә.

Тегәд Сара Хагариг шаһад-дажрад бәәв. Тернь Сараһас зулад гүүнә.

⁷ Деед Эзнә элч Хагариг булгин хажуд көдә назрт олж авна. Эн булг Шур тал нарсн хаалһин өөр бәәж.

⁸ – Хагар, Саран зарц, альдас чи ирвч, альдаран йовж йовнач? – гиж тер сурна.

– Би эврәннь хатн Сараһас зулж йовнав, – гиж тернь хәрү өгнә.

⁹ – Хатн талан хәрү од, терүнә келсиг күцәж, соңсврта бол. ¹⁰ Би чини хөөт үйирин тоог тоолж болшгоһар өскнәв, – иигж Деед Эзнә элч зарцд келнә.

¹¹ – Чи ода саатач, чамас көвүн нарх. Терүнд Ишмаил гидг нер өг, яһад гихлә, Деед Эзн чини зовлңгин тускар соңсв. ¹² Терчн зерлг элжгнә бәәдлтә болх: цуг әмтиг тер дөңншго, цугтан терүг дөңншго, терчн цуг эврәннь төрл-садндан өшәтн болж бәәх, – Деед Эзнә элч зарцд бас иигж келнә.

¹³ Бийләһән күүндсн Деед Эзнд Хагар иим нер өгнә: «Намаг үзжәх Бурхн». Яһад гихлә: «Бурхиг би йосндан үзәд, әмд үлдсн болхви?» – гиж Хагар келнә.

¹⁴ Эн учр деерәс тер худг «Беер-лахай-рой» гидг нер зүүнә. Кадеш Баред гидг балһсдын хоорнд тер бәәнә. ¹⁵ Хагар Абрамд көвү нарһж өгв. Терүнә нарһсн көвүнд Абрам Ишмаил гидг нер өгв.

¹⁶ Хагар Ишмаилиг нарһхд Абрам найн зурһата билә.

Керчллһнә бооцан

17 Абрамиг йирн йистәднь Деед Эзн терүн тал ирәд келнә:

– Би Хамгин Күчтә Бурхнв, Мини эв-арһар бә, нерән бичә һута. ² Би чамла бооца кенәв, чамд йир олн тоота хөөт үйир өгнәв.

³ Абрам Бурхна өмн түргүр унна. Бурхн терүнд келнә:

⁴ – Чамла кежәх Мини бооцан эн: Чи олн келн-улсин эцк болхч. ⁵ Чамаг дәкж Абрам гиж келшго, чини нерн Абрахам болх. Чамар Би олн келн-улсин эцк кенәв. ⁶ Би чамаг йир өслттә кү кенәв. Чамас келн-улс болн хаадуд үүдж төрдгәр кенәв. ⁷ Би чамла бооца кенәв. Мини болн чини хоорнд, чини иргч үйирин хоорнд мөңк бооца кенәв. Би чини Бурхн болнав, чини хөөт үйирт Бурхн болнав. ⁸ Чи оруд күн болж бәәх Канана назриг чамд болн чини хөөт үйирт мөңк эзллһнд өгнәв, теднә Бурхн болхв. ⁹ Бурхн Абрахамд иигж келв:

– Чи Мини бооца күцәх йостач. Чи болн чини хөөн хөөт үйирчнь терүг күцәх йоста. ¹⁰ Чамла болн чини хөөн хөөт үйиртәчнь кесн, чини күцәх Мини бооцан эн: Таднас эр күн болһн керчүлгдтәх.

¹¹ Күн болһн керчүлгдх йоста, эннь Мини болн

тадна хоорнд кесн бооцана темдг болх. ¹² Төрэд нээмн өдр күцсн эр күн танад керчүлгдх йоста. Үйэс үйд тиим болтха. Чини хөөт үйр, цуг зарцнр: чини герт төрснь чигн, хэр күүнэс мөңгэр хулдж авгдснь чигн керчүлгдх йоста. ¹³ Цугтан керчүлгдх йоста. Мини мөңк бооцан тадна махмудт бооцана темдг болх. ¹⁴ Керчүлгдэд уга эр күн болхла, эврәннь келн-улсасн салһгдх зөвтэ. Мини бооцаг тер эвдсн күн болх.

¹⁵ Бурхн дэкэд Абрахамд иигж келнэ:

– Чини гергн Саран тускар болхла, терүг дэкж Сара гиж келшгоч, терүнэ нернь Сарра болх.

¹⁶ Терүг Би эдслнэв, чамд Сарраһас көвү өгнэв.

Сарраг келн-улсин эк болдгар Би эдслнэв, терүнэс оln келн-улсин хаадуд үүдж төрх.

¹⁷ Абрахам түргүр унна. «Зун наста күүнэс көвүн нархий? Йирн наста Сарра көвү нархий?» – гиж инэхэд санна.

¹⁸ – Зуг Ишмаил эмд бээһэд, чини эдс авв чигн болх, – гиж тер Бурхнд келнэ.

¹⁹ – Чини гергн Сарра чамд көвү нарһх. Терүнд чи Ицхак гидг нер өгхч. Би терүнэ хөөт үрдлэ Эврәннь бооцаһан кенэв. Тер мөңк бооцан болх.

²⁰ Ишмаилин туск чини сурвр Би соңсув: Ода терүг Би бас эдслжэнэв. Терүг Би өнр-өсклңтэ болһнав, тооһарн оln болдгар бас икдүлнэв. Арвн хойр нойна эцк тер болх. Би терүнэс алдр улс үүдэж нарһнав. ²¹ Болв Эврәннь бооцаһан Би Ицхакта кенэв. Дарук жилд эн цагла Сарра чамд тер көвү нарһж өгх, – гиж Бурхн келв. ²² Абрахамла күүндврэн чилэхэд, Бурхн йовж одна.

²³ Минь тер өдр Абрахам Ишмаил гидг көвүһэн болн цуг эврэ гертнь төрж нарсн эмтиг, эс гиж мөңгэр хулдж авгдсн цуг залу улсиг цуглулад, Бурхна келсэр керчүлв. ²⁴ Тиим керчллһ бийдэн келгүлхлэрн, Абрахам йирн йисн наста бээж, ²⁵ Ишмаил көвүн арвн нурвта бээж. ²⁶ Абрахам болн терүнэ Ишмаил көвүн тер өдртэн хоюрн керчүлгднэ. ²⁷ Абрахамин герт бээсн цуг залу улс, тедн дунд терүнэ герт төрж нарсн, һазадын орнас хулдж авгдсн эмтн Абрахамла хамдан керчүлгдсн болдг.

һурвн гиич

18 Өдрэр һал үдлэ Мамре хар моддын хажуд сегиннь үүднд суухлань, Абрахам тал Деед Эзн баралж ирнэ. ² Хэлэхлэ, хол биш зогсчасн һурвн күн Абрахамд үзгднэ. Тедниг үзн, Абрахам сегин үүдн талас өмнэснь тосч гүүһэд, һазрт күрч мөргв.

³ – Мини Деед Эзн, кемр би тана нүүрт хээрлт үзсн болхла, Эврәннь зарцин хажуһар бичэ давж һартн. ⁴ Эн модн дор амрад суутн, келитн уһах ус ода авч ирх, ⁵ би таднд хот авч ирнэв. Тадн эврәннь зарц тал ирсн болхла, невчкн чидл авад, цаарандан йовхт, – гиж тер келв.

– Йир сэн. Келсэрн ке, – гиж тедн келв.

⁶ Абрахам сег дотр бээсн Сарра тал адһна.

– Шулуһар икэр сэн һуйр авад, элдэд өдмг болһ, – гиж Абрахам гергндэн келнэ.

⁷ Дэкэд тер мал талан гүүж одад, сээнэснь баахн туһл бэрж авад, зарцдан өгнэ. Тернь хот белднэ.

⁸ Дэкэд Абрахам эззгэ, үс авч ирнэ, гиичнрин өмн болһсн туһлын мах тэвнэ. Тедниг хот идтл, Абрахам хажуднь модна сүүдрт зогсв.

⁹ – Сарра гидг гергнчнь яһла? – гиж тедн Абрахамас сурна.

– Тенд, сег дотр бээнэ, – гиж тер хэрү өгнэ.

¹⁰ Тиигхлэнь нег гиич келнэ:

– Би маһд уга урһх жилд хэрү чам тал ирнэв, минь эн цагла. Чини гергн Сарра көвүтэ болх.

Арднь бээсн сегин үүднд зогсчасн Сарра теднэ күүндвр соңсна. ¹¹ Абрахам Сарра хойр көгшн, ик наста билэ. Күүкд улст ирдг сарин кир Саррад ирдгэн уурла. ¹² Тегэд Сарра инэхэд, дотран иигж санна:

– Би көгшрүв, мини эзн көгшн: нанд тиим байр үзгдхмн болхви?

¹³ Тиигхлэнь Деед Эзн Абрахамд келнэ:

– Яһад Сарра инэхэхмб? «Йосндан нанд күүкд олдхмн болхви, би көгшнлм», – гиж яһад келв?

¹⁴ Деед Эзнд күцэж болшго кецү юмн бээхий? Би тадн тал жил болад ирнэв, Сарра көвүтэ болх.

¹⁵ – Би инэсн угав, – гиж Сарра ээхэд, худл келнэ.

– Уга, чи инэлэч, – гиж Деед Эзн келнэ.

Абрахам Содомин тускар сурна

¹⁶ Залус босад, Содом тал хэлэцхэв. Абрахам тедниг үдшэхэр хамдан һарна.

¹⁷ – Кехэр седжэхэн Би Абрахамас нуухий?

¹⁸ Абрахамас маһд уга алдр болн чидлтэ улс үүдх. һазр деерк улс цугтан терүгэр дамжад эдс авх.

¹⁹ Би терүг шүүж авхларн, тер эврәннь үрдтэн, цуг хөөт үйрнтэн Деед Эзнэ хаалһар йовтха гиж заквр өгтхэ гилэв: үнн болн чик бээдлтэхэр бээтхэ. Би, Деед Эзн, Абрахамд өгх болсан күцэх йостав, – гиж Деед Эзн келв.

²⁰ – Содом болн Гоморан балһсдт бээх улс йир андн, теднэ килнц дегд ик, гиж Би соңслав. ²¹ Би бууһад хэлэнэв, Мини соңссар болхий аль угай? Кемр уга болхла, Би медхв, – гиж Деед Эзн Абрахамд келв.

²² Залус эргэд, Содом тал йовна, болв Абрахам Деед Эзнэ өмн зогсад үлдв. ²³ Абрахам Терүн тал өөрдэд иигж келнэ:

– Та чик седклтэ күүг килнцтэ күүнлэ хамднь уга кеһэд орхийт? ²⁴ Кемр тер балһснд чик седклтэ тэвн үннч күн бээхлэ яахмб? Эн ормиг Та чик седклтэ тэвн күүнэ төлэ хармнлго, уга кехийт?

²⁵ Бичэ үзгдтхэ. Тиим юм Та нарһшгот. Чик седклтэ күүг килнцтэ күүнлэ хамднь алшгот, чик седклтэ күүг килнцтэ күүнлэ эдл засглж чадшгот. Та тиигж чадшгот! Цуг һазрин зарһч үнн биш юм нарһхий?

²⁶ – Кемр Содомд Би чик седклтэ тэвн кү олж авхла, теднэ төлэ эн балһсиг аврнав, – гиж Деед Эзн келв.

²⁷ Тиигхлэ Абрахам шинэс иигж келв:

– Ода би күр, тоосн болх болв чигн Деед Эзнд зөрцж иигж келхэр седжэнэв: ²⁸ Кемр чик седклтэ тэвн күүнд тавнь эс күртхлэ яахмб? Тавн күүнэс кэлтэ Та цуг балһсиг уга кехийт?

– Кемр Би тенд дөчн тавн кү олхла, тиигхлэ терүг Би уга кешгов, – гиж Деед Эзн келв.

²⁹ Абрахам терүнэс бас нег дэжж:

– Тенд зуг дөчхн күн олдхла яахмб? – гиж сурна.

– Дөчн күн бээхлэ, Би тиим юм кешгов, – гиж Тер келв.

³⁰ Тиигхлэ Абрахам келв:

– Деед Эзн бичэ уурлтха, нанд келх зөв өгтхэ. Кемр зуг һучн күн олдхла яахмб?

– Кемр тенд һучн кү олж авхла, Би тиим юм кешгов, – гиж Тер хэрү өгв.

³¹ Абрахам иигж келв:

– Деед Эзнд зөрцж иигж келхэр седжэнэв. Тенд зуг хөрн күн олдхла яахмб?

– Хөрн күүнэ төлэ, Би терүг уга кешгов.

³² Тиигхлэ Абрахам келв:

– Деед Эзн бичэ уурлтха, зуг нанд бас келх зөв өгтхэ. Кемр арвхн күн олдхла яахмб?

– Арвн күүнэ төлэ Би терүг уга кешгов, – гиж Тер келв.

³³ Абрахамла кесн күүндврэн төгсөһэд, Деед Эзн йовв, Абрахам герүрн хэрж ирв.

Содом болн Гомора балһсд нурв

19 Асхлад Бурхна хойр элч Содом тал ирнэ, Лот балһснур ордг үүднд сууж. Тедниг үзн, Лот босад тосна, һазрт күртлэн гекэд мендлнэ.

² – Мини нойд, буйн болтха, зарциннь герт ортн. Тадн келэн уһаһад хонж чаджанат, өрүн өрлэ эврәннь хаалһдан һарад цаарандан йовхт, – гиж тер келнэ.

– Уга. Бидн талвц деер хонनावидн, – гиж тедн хэрү өгв.

³ Болв Лот дегд сурад бээтл, тедн терүг дахад гертнь орна. Теднэ төлэ Лот хот белднэ, экн уга өдмг болһна. Өгсн хотыг тедн иднэ. ⁴ Зуг тедниг кевтхэс урд, Содомин көгшн баһ уга залус цугтан гериг эргэд бүслнэ.

⁵ – Асхар ирсн улс яһла? Тедниг нааран һарһ, бидн тедниг күчэр эзлнэвидн, – гиж тедн хээкрнэ.

⁶ Лот ардан үүдэн хааһад, хээкржэх улс тал һарч ирнэ.

⁷ – Уга, мини үүрмүд, тиим му йовдл бичэ һарһтн.

⁸ Соңстн, нанд хойр күүкн бээнэ. Тедн залула бээһэд уга. Би тедниг тадн тал һарһад авч ирсүв. Тедниг яһнат-кегнэт – тана дурн. Зуг мини герт орж ирсн улсиг бичэ көндэтн, – гиж Лот келнэ.

⁹ – Хаалһасмдн хооран һар. Чи нааран һазадын орна күн болж ирчкэд, ода мана зарһч болхар седжэнэч. Бидн теднэс дорар чамас өшөһөн авхвидн, – гиж Лотд тедн хэрү өгнэ.

Тедн Лотыг түлкэд, үүдинь хамхлхар өөрднэ.

¹⁰ Болв гер дотр бээсн гиичнр Лотыг гертнь татж

орулад, үүдинь оньслна. ¹¹ Герин үүднд бээсн көгшн баһ уга эмитиг үүд олж чаддгоһар Бурхна элчнр сохрулна.

¹² Гиичнр Лотд иигж келнэ:

– Чамла энд бас кен бээнэ? Күргд, көвүд, күүкд, балһснд кенчнь бээнэ? Теднэн эндэс авад һар, ¹³ яһад гихлэ бидн эн ормиг уга кехэр бээнэвидн. Балһснд бээх улс йир һалзу гиж Деед Эзн эн эмтнэ тускар соңсла. Тер төлэд тедниг уга кетхэ гиж мадниг Деед Эзн илгэв.

¹⁴ Лот һарад, күүкдэн авхар бээсн күргдт иигж келнэ:

– Шулуһар эндэс һартн: Деед Эзн балһсиг уга кехэр бээнэ!

Болв теднь Лотыг наадлжана гиж санв.

¹⁵ Өр шарлад һарчах кемлэ, Бурхна элчнр Лотыг адһаһад келнэ:

– Бос. Гергэн, хойр күүкэн авад һар эндэс, эс гиж чи эн килнцтэ балһсна эмтнлэ хамдан алгдхч.

¹⁶ Лот маһдлна. Болв хойр гиич терүг, терүнэ гергиг болн хойр күүкиннь һараснь авад, балһсна ца һарһна. Яһад гихлэ, Деед Эзн тедниг хээрлв.

¹⁷ Балһснас һархла, теднэ негнь иигж келнэ:

– Гүүтн эндэс! Бичэ ардан хэлэтн, зууран тегш һазрт бичэ зогстн! Уул тал гүүтн, эс гиж алгдхт!

¹⁸ Болв Лот теднд келнэ:

– Уга, мини нойд! ¹⁹ Тадн нанд, эврәннь зарцдан, цаһан седклэн һарһвт. Тадн мини эмиг аврхларн, нанд ик хээрлт күртэвт. Зуг би гүүж уулд күрч чадшгов: намаг аюл күцэд, би үкж одхв. ²⁰ Хол биш тер балһсн бээнэ. Терүнд би гүүж күрч чадхв. Балһсн ик биш. Нанд тиигэн гүүх зөв өгтн – тертн бичкн! Тенд би эмд үлдхв.

²¹ – Сэн. Би чини эн сурвричнь күцэнэв. Чини келжэх балһсиг би нурахшив. ²² Шулуһар тиигэн гү. Яһад гихлэ, чамаг терүнд эс күртл, би тас юм кеж чадшгов, – гиж Деед Эзн Лотд хэрү өгнэ.

(Эн учр деерэс тер балһсн Цоар гидг нертэ болсмн.)

²³ Лотыг Цоарт күрхд нарн һарч одсн цаг билэ.

²⁴ Тегэд Деед Эзн Содом Гомора хойр деер теңгрэс һал халун мок, хур мет, асхв. ²⁵ Балһсдыг болн цуг тегш һазриг, балһсдт бээсн цуг эмитиг, һазр деер урһжасн тоотыг Тер уга кев. ²⁶ Лотын гергн ардан хэлэхлэрн – давсн бахнд хүврж одв.

²⁷ Маңһдуртнь Абрахам эрт серэд, Деед Эзнэ өмн зогссн һазр тал хэрү ирнэ. ²⁸ Содомиг болн Гомораг, цуг тегш һазриг хэлэхэд, бешэс һарчах нигт утан мет һазрас утан өөдлжэсиг үзнэ. ²⁹ Тиигж Бурхн Лотын бээсн балһсдыг уга кехлэрн, Абрахамин тускар тодлад, Лотыг үклэс авч һарв.

Лот болн терүнэ күүкд

³⁰ Лот хойр күүктәһэн Цоар балһсиг үлдәһэд, уулд бүүрлнэ. Яһад гихлэ, тедн Цоарт үлдхэсн ээжэлэ. Лот хойр күүктәһэн уулын көндэ нүкнд бээв.

³¹ – Мана эцк көгшн, болв цуг һазра авъясар, маниг буулһж авх залу күн энд уга. ³² Эцкәрн

дамжад эврэннь тохман хадлхин төлө, чаһр өгэд согтачкад, терүнлэ кевтхм, – гиж эгчнь дүүдэн келнэ.

³³ Тер сө тедн эцкдэн чаһр өгэд согтачкад, ик күүкнь өвртнь орад, терүнлэ кевтнэ. Ик күүкнь кезэ кевтсинь, кезэ боссинь – юн болсинь эцкнь медсн уга.

³⁴ – Давсн сө би эцктәһән кевтлэв. Эн асхн бас чаһр өгэд терүг согтай. Эцкәрн дамжулад эврэннь тохман хадлхин төлө, чи, бас өвртнь орад терүнлэ кевт, – гиж маңдуртнь ик күүкнь дүүдэн келнэ.

³⁵ Тер сө тедн чаһр өгэд, эцкән согтана. Бичкн күүкнь өвртнь орад эцктәһән кевтнэ. Эцкнь бичкн күүкән кезэ кевтэд, кезэ боссинь – юн болсинь медхш. ³⁶ Тегэд хойр күүкн эцкәсн саата болна.

³⁷ Ик күүкн көвү һарһна. Терүндән Моаб гидг нер өгнэ. Тер эндрк моабмудын эцк. ³⁸ Бичкн күүкнь бас көвү һарһна. Терүндән Бен-Ами гидг нер өгнэ. Тер эндрк аммонмудын эцк.

Абрахам болн Авимелех

20 Тендәсн Абрахам Негев гидг һазр тал һарад, Кадеш Шур хойран хоорнд бүүрлнэ. Герарт тер күүнә күн болж бээв. ² Тенд эврэннь гергн Сарран тускар келнэ: «Сарра мини дү күүкн». Герарин хан Авимелех Сарраг дуудулад, бий талан авна. ³ Болв сөөһәр Авимелехин зүүднд Бурхн үзгдэд:

– Эн күүкд күүг авснас көлтә чи үкхч. Терчнь залута, – гиж келнэ.

⁴ Зуг Авимелех терүг көндәһэд уга билэ. Тегэд тер келнэ:

– Деед Эзн, килнц уга улсиг Та алхийт? ⁵ «Эн мини дү күүкн», гиж Абрахам нанд келлүс. «Эн мини ах», гиж күүкд күн эврән келлэ. Мини санан цевр, бийдм нүл уга.

⁶ – Э, э, чини санан цевр бээсинь Би меднэв: Мини өмнәс һарһх килнцәс Би чамаг зогсавв. Тегэд Би чамар терүг көндәлһсн угав. Ода эн гергиг залуднь хэрү өг. Залунь әәлдәч. Тер чини төлө мөргх. Чи ода әмд үлджәнәч. Болв кемр чи гергинь хэрү эс өгхлэ, эврәннь өөрхн улстаһан чи маһд уга үкхч, – гиж терүнд Бурхн зүүднднь келнэ.

⁸ Маңдуртнь өрүн өрлэ, Авимелех эврәннь зарцнран цуглулад, учрсн йовдлын тускар келж өгнә: тедн дегд икәр чочна. ⁹ Дарунь Авимелех Абрахамиг дуудад иигж келнэ:

– Чи мадниг яһвчи? Намаг, мини орн-нутгиг иигж икәр гемшәдгәр би чамд ямаран му юм үзүлүв? Чи нанла мел һарһшго юм һарһвч. ¹⁰ Тиим юм һарһларн, чи юуна тускар ухалжалач?

¹¹ – «Эн һазрт Бурхнас әәдг улс уга, тедн намаг гергнәсм көлтә алх», – гиж би ухалув. ¹² Йосндан болхла, тертн мини дү күүкн. Мини экәс һарсн эс болв чигн, мини эцкин күүкн тертн. Тертн мини гергн болв. ¹³ Эцкинм герәс Бурхн намаг зуульчулад йовулхла, би терүнд иигж келлэв:

«Бидн альд одв чигн, мини тускар эн мини ах гиһэд

кел гиж би терүг эрж сурлав», – гиж Абрахам хэрү өгнэ.

¹⁴ Тиигхләннь Авимелех терүнд хөд, мал, ялчнр кеж күүкд, залу улс өгв; Сарра гергинь хэрү өгв.

¹⁵ – Мини һазр эн: дурлсндан бә, – гиж Авимелех терүнд келв. – ¹⁶ Чини ахд би миңһн цаһан мөңг өгчәнәв. Энүгәрн чини һундлыг хамдан бәәсн улсин нүүрт мартулхар седжәнәв. Чи мел гем уга болжанач, – гиж тер Саррад келнэ.

¹⁷ Тегэд Абрахамин гергн Сарраһас көлтә Авимелехин герт үрн олддгинь Деед Эзн зогсаж, Абрахам Бурхнд мөргнә. Бурхн Авимелехиг, терүнә гергиг, ялчнр күүкд улсиг эдгәнә. Тегэд теднь дәкнәс үр һарһдг болв.

Ицхакин төрлһн

21 Деед Эзн келсәрн Саррад цаһан санаһан күртәв, Саррад өгсн үгән күцәв. ² Сарра саата болад, көгшрх наснднь, Бурхна заасн цаглань Абрахамд көвү һарһна. ³ Нилх көвүндән Абрахам Ицхак гидг нер өгнә. ⁴ Терүнә Ицхак көвүннь төрж һарад нәәм хонсна дару, Бурхна келсәр, Абрахам терүнд керчллһ кенә. ⁵ Ицхак төрхд Абрахам зун наста бәәж.

⁶ – Бурхн намаг күчәр инәлһв. Энүнә тускар соңссн күн болһн намаг даһад инәх, – гиж Сарра келв.

⁷ – Сарра көкәрн күүкд асрх гиж кен Абрахамд келх бәәсмб? Болв би терүнд көгшрх наснднь көвү һарһж өгүв, – гиж Сарра немв.

Хагар Ишмаил хойриг көөлһн

⁸ Көвүн өснә, көкнәс һарһна. Ицхакиг көкнәс һарһсн өдрлэ Абрахам ик нәр кенә. ⁹ Болв Абрахамд Египетин Хагарин һарһж өгсн көвүн Ицхакиг наадлад наад бәржәхиг Сарра үзәд, ¹⁰ залудан келнэ:

– Эн зарцан Ишмаил гидг көвүтәһинь көөчк. Яһад гихлэ, эн зарцин көвүн мини Ицхак көвүнлэ үлдл зөөр хувалцшго.

¹¹ Абрахам йир икәр һундрхна, юңгад гихлэ, Ишмаил терүнә көвүн болжана. ¹² Болв Бурхн терүнд келнэ:

– Көвүнәсн болн зарц күүкд күүнәс көлтә бичә һундрх. Сарраг соңс, терүнә келсәр ке. Чини тохм Ицхакар дамжад тарх. ¹³ Болв Би зарц күүкд күүнәс һарсн көвүнәс бас улс үүдәнәв. Яһад гихлэ, эн чини көвүн болжана.

¹⁴ Маңдуртнь өрүн өрлэ Абрахам хотта, уста бортх аһад Хагарин эәм деер тәвәд, көвүтәһинь хамднь йовулчкна. Хагар йовад, Беер-Шива гидг көдә һазр эргәд төөрнә. ¹⁵ Бортхд бәәсн усн чилхлэ, көвүһән бичкн модн дор үлдәчкәд, ¹⁶ саадг сумн нисәд күрх дүңгә һазрт хооран һарад сууна.

– Көвүм яһж үкчәхинь хәләхшив, – гиж экнь санна. Тенд суухларн, Хагар икәр уульна. ¹⁷ Бурхн

көвүнэ уульсиг соңсна. Теңгрэс Бурхна элч Хагариг дуудад келнэ:

– Хагар, юн болв? Бичэ э. Көвүн уульжасиг Бурхн соңсв. ¹⁸ Бос, көвүг босхад, хараснь ав. Би терүнэс алдр улс үүдэнэв.

¹⁹ Эн кемлэ Бурхн Хагарт уста худг үзүлнэ.

Бортхан усар дүүргэд, экнь көвүндэн ус өгнэ.

²⁰ Көвүн өстл, Бурхн терүнлэ бээв. Көвүн Паран гидг эжго кедэд бээһэд, саадгар хадг күн болв. Экнь энүнд Египетэс күүк авч өгв.

Беер-Шивад кесн бооцан

²² Тер цагт Авимелех болн терүнэ цергин хардач, Пихол, Абрахамд иигж келцхэнэ:

– Бурхн альд чигн, ю кежэв чигн чамла бээнэ.

²³ Тегэд эн ормд, Бурхна өмн, нанд чигн, мини үрдт чигн, мини хөөт үйнрт чигн му юм үзүлшгоһан лавлж андһар өг. Нанд болн күүнэ күн болж чини бээх орн-нутгт, мини чамд өгсн хөөртлэ эдлэр хөөртлэн күрг, – гиж келв.

²⁴ – Андһаран өгчэнэв, – Абрахам гив.

²⁵ Дэкэд Авимелехин зарцнр уста худг булаж авснд Абрахам Авимелехиг бурушав. ²⁶ Болв Авимелех иигж келв:

– Кен тиигсинь би меджэхшив. Чи нанд келсн угач, би эндр өдр күртл энүнэ тускар соңсад угав.

²⁷ Абрахам хөд, мал дахулж авч ирэд, Авимелехд өгнэ. Тедн бооца кенэ. ²⁸ Абрахам сүргэс долан баахн наста хө йилһж харһна.

²⁹ – Чини шишлң йилһж авсн долан баахн наста хөн юн учрта болжахмб? – гиж Авимелех Абрахамас сурна.

³⁰ – Тер худгиг намаг малтсиг герч кеж эн долан баахн наста хө нанас ав, – гиж тер хэрү өгв.

³¹ Тер учр деерэс тер назр Беер-Шива гиж нерэдгдв. Тедн хойр тенд андһар өглэ. ³² Беер-Шивад бооца кеһэд, Авимелех болн Пихол пилистмүдин назр тал хэрү ирцхэв. ³³ Беер-Шивад Абрахам тамариск модд тэрнэ, тенд мөңк Бурхна, Деед Эзнэ нер дуудна. ³⁴ Пилистмүдин назрт Абрахам удандан бээв.

Абрахамиг сөрлһн

22 Цаг давад, Бурхн Абрахамиг сөрж хэлэнэ.

– Абрахам! – гиж Тер келнэ.

– Би энд бээнэв, – гиж Абрахам хэрү өгнэ.

² – Ор һанцхн дурта Ицхак көвүһэн авад, Мориа гидг назр тал йов. Тенд уул деер көвүһэрн тэкл тэк. Альк уулд кехинь Би чамд келж өгнэв, – гиж Бурхн келнэ.

³ Маңһдуртнь өрүн өрлэ Абрахам босад, элжгнэн тохж авад, хойр зарцан болн Ицхак көвүһэн дахулад, шатах мод хамхлж авад, Бурхна заасн назр тал һарад йовна. ⁴ Нурвдгч өдртэн Абрахам холас тер назриг үзнэ.

⁵ – Тадн элжгнтәһэн энд үлдтн, бидн көвүтәһэн тиигэрэн одад, мөргэд, дэкэд тадн тал хэрү ирнәвидн, – гиж Абрахам зарцнртан келнэ.

⁶ Абрахам шатах модан авад, Ицхакин нурһн деер тәвэд үүрүлнэ, эврән һал, утх авна. Хоюрн тегэд йовна. ⁷ Ицхак эврәннь эцк Абрахамд келнэ: – Эцк!

– Э, э, көвүм минь, – гиж Абрахам хэрү өгнэ.

– Маднд һал болн модн бээнэ, зуг тэкл тәкх хурһн альд бээхмб? – гиж Ицхак сурв.

⁸ – Көвүн минь, Бурхн Эврән тәкл тәкх хурһиг хэлэх, – гиж Абрахам хэрү өгнэ. Цаарандан эдн хоюрн йовад йовв.

⁹ Бурхна заасн назрт тедн күрхләрн, Абрахам тәкл тәкх бээр белднэ, терүн деер модан тәвэд, деернь эврәннь Ицхак көвүһән күләд кевтүлнэ. ¹⁰ Абрахам көвүһән алхар һартан утх авна. ¹¹ Болв теңгрэс Бурхна элч терүг дуудна:

– Абрахам! Абрахам!

– Би энд бээнэв, – гиж тер хэрү өгнэ.

¹² – Көвүн тал бичэ һаран өрг, бичэ терүг көндэ. Ода чи Бурхнас әэдгиг Би меджәнэв. Яһад гихлэ, чи Мини төлэ ор һанцхн көвүһән хармнсн угач, – гиж Бурхна элч келнэ.

¹³ Деегшән хэләхләрн, Абрахам нигт бура модн дотр өврәнн оралдсн хуц үзнэ. Тер хуциг татж авад көвүнәннь ормд шатаһад, тәкл тәкнэ. ¹⁴ Тер ормиг Абрахам «Деед Эзн хэлэх» гиж нерәднэ. Тегэд ода күртл «Деед Эзн уул деерән хэлэх» гиж келцхэнэ.

¹⁵ Деед Эзнэ элч теңгрэс хойрдад Абрахамиг дуудад иигж келнэ:

¹⁶ – Деед Эзн бийәрн андһар өгчәнэв гиж келжәнэ. Чи иим юм һарһад, Мини төлэ ор һанцхн көвүһән хармнсн угач, ¹⁷ тегэд,

Би маһд уга чамд цаһан санаһан күртәнэв,

Чини хөөт үйнриг тооһарнь икдүлнэв:

Тедн теңгртк одд мет, теңгсин көвән элсн мет олн болх.

Чини хөөт үйнр дээсдиннь балһсд эзлж авх.

¹⁸ Чи Намаг соңснас иштэ,

Чини хөөт үйнрәр дамжад, назр деерк цуг улс әдслгдх.

¹⁹ Абрахам зарцнр талан хэрү ирв. Тегэд тедн хамдан Беер-Шива тал йовцхав. Абрахам Беер-Шивад бээлэ.

Нахорин көвүд

²⁰ Цаг давад. Милка бас эк болв, чини ах Нахорт көвүд һарһж өгв, гиж Абрахам соңсна. ²¹ Түрүкнь Уц гидг нертэ, терүнэ дү Буз, Кемүел (Арамин эцк), ²² Кесед, Хазо, Пилдаш, Идлап болн Бетүел.

²³ Ребекан эцк Бетүел болв. Эн нәәмн көвүг Милка Абрахамин ах Нахорт һарһж өгв. ²⁴ Реума гидг нертэ терүнэ хөөт гергн бас көвүд һарһна. Теднә нерд: Тевах, Гахам, Тахаш болн Мааха.

Сарран үкл

23 Сарра зун хөрн долан жилдэн эмд йовв. ² Кирьят-Арбад (эс гихлэ Хевронд) Канан гидг назрт тер өңгрв. Абрахам Саррад уйдж уульхар ирнэ. ³ Дэкэд Абрахам гергнәннь цогцас хооран нарад, хетмүдлэ күүнднэ. Тер иигж келнэ:

⁴ – Би тадн дунд күүнэ күмб, нүүж ирсн күмб. Тадн нанд үкэрин назр хулдтн. Тенд би өңгрсн гергэн оршанав.

⁵ Хетмүд Абрахамд иим хэрү өгнэ:

⁶ – Тана зергэс, соңстн. Та мадн дунд күчтэ нойн болжанат. Эврәннь гергэн өңгрсн цогц хадһлдг мана хамгин сэн назрт оршатн. Маднас кен чигн күн танд өңгрсн күүһән оршахд тиим назр өгшгов гиж келшго.

⁷ Тиигхләннь Абрахам босад, тер назра хетмүдт ханлтан өргв.

⁸ – Кемр тадн, намаг гергэн энд оршахд буру эс гижэхлэ, тиигхлэ, буйн болтха, мини төлэ Цохарин көвүн Епронас нанд Махпела гидг хадын көндэ хулдтха гиж суртн. Эн хадын көндэ терүнэ тэрэнэ захд бээнэ. Епрон йосн үнэрнь тер бээриг нанд тадна нүүрт хулдтха. Тегэд тер бээрн оршагдһна назр болх.

¹⁰ Хет Епрон эврәннь улс дунд сууж. Терүнэ балһсна үүдн тал ирсн цуг хетмүдин нүүрт тер Абрахамд иим хэрү өгнэ:

¹¹ – Уга, мини нойн, буйн болтха, намаг соңстн. Би танд тэрэнэ назр, терүн деер бээх хадын көндэ өгчәнэв. Би энүг танд мини улсин нүүрт өгчәнэв. Эврәннь гергэн оршатн.

¹² Абрахам шинэс тер назра эмтнд ханлтан өргэд гекв. ¹³ Цуг хетмүд соңсдгар Епронд иигж тер келнэ:

– Буйн болтха, чи бас намаг соңс. Би тэрэнэ назрин үнинь өгнэв. Би өңгрсн гергэн оршаж чаддгар, тер мөңгинь нанас ав.

¹⁴ Епрон Абрахамд келнэ:

¹⁵ – Соңстн намаг, мини нойн: назрин үннь дөрвн зун цаһан мөңгн болжана. Эннь нанд, танд юмб? Оршатн өңгрсн күүһән.

¹⁶ Абрахам Епрона келснлэ зөвшэрэд, терүнд хетмүдин чирэд заасн назрин үнинь цаһан мөңгэр чиңнүрдэд өгнэ. Тернь кувцнрин кемжәһәр дөрвн зун цаһан мөңгн болна. ¹⁷ Тегэд Мамрен хажудк Махпелад бээсн Епрона назр – тэрэнэ назр, терүн деерк хадын көндэ, тэрэнэ назрин эргнд урһжах цуг модд – ¹⁸ балһсна үүдн тал ирсн хетмүдин нүүрт Абрахамин зөөр болв. ¹⁹ Терүнэ хөөн Абрахам Сарраһан тенд оршав. ²⁰ Тэрэнэ назр, терүн деер бээсн хадын көндэ оршалһна назр болж Абрахамд хетмүдэс күртв.

Ицхак болн Ребека

24 Абрахам көгшрж одсн билэ, зөвэр наста. Деед Эзн терүнэ цуг кесн тоотднь эдс өгв.

² Гертнь эзн болад цугинь бэржэсн ах зарцдан Абрахам иигж келв:

– Наран мини ташад күрг. ³ Мини бээх Канана гидг отга күүк көвүндм авч өгшгов гиһэд теңгр болн назр үүдэсн Деед Эзн Бурхар нанд андһар өг. ⁴ Болв мини төрсн назрт одад, мини төрл-саднд одад, мини Ицхак көвүнд күүк авч өгч.

⁵ – Кемр тер күүкд күн нанла нааран, эн назр тал, иршгоһар седхлэ яахмб? Би ю кехмб, тана төрсн орн-нутг тал көвүһитн йовулхмби? – гиж зарц терүнэс сурна.

⁶ – Көвүһим тиигэн төрүц бичэ йовул. ⁷ Эцкинм гертэс болн мини төрсн назрас намаг дахулж һарһсн Деед Эзн, теңгрин Бурхн, нанла күүндэд иим андһар өглэ: «Би эн назриг чини хөөт үйнрт өгнэв». Тегэд Тер Эврәннь элчиг илгәһэд, мини көвүнд күүк авч өгхд чамд дөң болх. ⁸ Кемр күүкн чамла йовшгоһар седхлэ, чи тер андһарас сулдхдхч. Зуг мини көвүг тиигэн төрүц бичэ йовул, – гиж Абрахам хэрү өгв.

⁹ Зарц эврәннь нойн Абрахамин ташад һаран күргэд, тиим юм кех болж андһар өгнэ.

¹⁰ Дэкэд зарц эврәннь нойна темэдэс арвн темэ авад, хамгин сэн белг авад, һарад йовна. Арам-нахараим тал бээх Нахора балһс тер орна.

¹¹ Балһсна ца худгин өөр темэсэн тер кевтүлнэ. Эннь асхн шидр күүкд улс ус авхар һардг цаг билэ.

¹² – О, Деед Эзн, мини нойн Абрахамин Бурхн, эндр нанд күцәмжим заятн, мини нойн Абрахамд өгсн андһаран күцэтн. ¹³ Би ода худгин хажуд зогсчанав. Балһсна улсин күүкд ус авхар һарч аашна. ¹⁴ Кемр би күүкдин негнднь: «Буйн болтха, ээм деерк буһшан буулһ, би ус уухар седлэв», – гиж келхлэ тер келх: «Уу, би чини темэдиг услсув», – тер күүкн тана зарц Ицхакин төлэ тана зааснь болтха. Тиигж мини нойнд өгсн андһаран күцәситн би медхв.

¹⁵ Терүг зальврһан чиләһэд уга бээтл, ээм деерэн буһш бәрсн Ребека һарч ирв. Эн күүкн Абрахамин Нахор ахин болн терүнэ гергн Милкин көвүнэ Бетүелин күүкн бээж. ¹⁶ Тер йир сәэхн күүкн, хәрд һарад уга, залусла бәәһэд уга билэ. Худг тал тер одад, буһштан ус авад, хэрү һарна. ¹⁷ Зарц терүн тал гүүж одад:

– Буйн болтха, нанд невчкн ус эврәннь буһшас ас, – гинэ.

¹⁸ – Уутн, мини нойн, – гиж тер келэд, шулуһар буһшан ээмэсн буулһад, ус уулһв. ¹⁹ Терүг ус уухла, күүкн келнэ:

– Би тана темэд ундан хаңһатл ус татж өгнэв.

²⁰ Күүкн буһшта усан идшт кечкэд, хэрү худг тал ус авхар гүүнэ. Тегэд темәсиг цугтаһинь услна.

²¹ Зарц тагчгар терүг шинжлэд, Деед Эзн терүнэ зуульчлһинь әдслсинь медхәр зогсв. ²² Темэд усан ууһад цадхла, хамрт зүүдг алтн билцг зарц һарһна. Тернь йир үнтэ бээж. Дэкэд хойр алтн буһу һарһна. Теднь йир ик бээж.

23 – Кенэ күүкмбч, кел нанд? Чини эцкин герт хонх орм маднд олдхий? – гиж зарц сурна.

24 – Би Нахорт Милкин нарһж өгсн көвүнэ Бетүелин күүкмб, – гиж тер келнэ. 25 Деернь немнэ: – Манад солоом чигн, малын хот чигн элвг, хонх орм чигн бээнэ.

26 Тиигхлэ зарц Деед Эзнд сөгдэд мөргн 27 иигж келнэ:

– Мини нойн Абрахамин Деед Эзн Бурхн Эврәннь хээрлтэрн болн итклэрн мини нойниг дөңсндэн тууртха. Деед Эзн намаг шудтан мини нойна төрлин герт кетлэд авч ирв.

28 Күүкн гүүж одад, экиннь герт цугинь келж өгнэ. 29 Ребека Лаван гидг нертэ ахта бээж. Худгин өөр бээсн күн тал Лаван адһад гүүнэ. 30 Дү күүкнәннь харт буһу, хамрт зүүдг билцг үзэд, дэкэд тер күн Ребекад ю келсинь соңсхларн, Лаван тер күн тал одна. Зарц темэдтәһән худгин өөр тер кевтән зогсчаж.

31 – Деед Эзнэ эдстэ күн, нааран ортн. Яһад һаза зогсчанат? Би танд хонх гер, темэдтн орм белдчкүв, – гиж Лаван келнэ.

32 Тер күн герт орна, темэдинь ацанаснь сулдхад, солоом, хот өгнэ. Зарцд болн терүнэ улст көлән уһах ус авч ирнэ. 33 Эмтнэ өмн хот тэвнэ. Болв зарц иигж келнэ:

– Нанд өгсн даалһврин тускар эс келтлән, би хот уушгов.

– Келтн, – гиж Лаван хэрү өгнэ.

34 – Би Абрахамин зарцв. 35 Деед Эзн мини нойнд элвгэр цаһан санаһан күртэв, тегэд тер байжв. Деед Эзн терүнд хөд, ямад болн бод мал, цаһан мөңг болн алт, залу болн күүкд улс-зарцнр, темэд болн элжгнс өгв. 36 Мини нойна гергн Сарра көгшрх насндан терүнд көвү нарһж өглэ. Эцкнь бээсэн кевтнь көвүндэн герэсллэ. 37 Мини нойн нанас андһар авад иигж келв: «Көвүндм мини бээх Канана отга күүкдэс күүк бичэ авч өг. 38 Зуг мини эцкин өрк-бүл тал, төрсн һазр талм йов. Тендэс мини көвүнд күүк авч өг». 39 «Кемр тер күүкн нанла эс йовхла яахмб?» – гиж би эврәннь нойнас сурув.

40 Тер келв: «Мини жирһл Деед Эзнэ өмн ил. Мини Деед Эзн чамла Эврәннь элчән илгэх, чини зуульчллһнд күцэмж өгх. Иигхлэрн көвүндм мини төрлэс болн мини эцкин өрк-бүлэс герг авч өг.

41 Болв мини эцкин өрк-бүлд одхла, тедн күүкән чамд өгшго болж нархла, зуг тер цагт чи андһарас сулдхч». 42 Эндр худг тал ирэд би келүв: «О, Деед Эзн, мини нойна Абрахамин Бурхн, нанд өггдсн даалһврт Та зуг күцэмж белглсн болхнь! 43 Би ода худгин хажуд зогсчанав. Кемр күүкн нааран ирэд ус авхар седхлэ, би терүнд келнэв: „Буйн болтха, эврәннь буһшас нанд уух ус өгич“. 44 Кемр тер „Уу, би чини темэдт бас ус татж өгнэв“, гиж келхлэ, тер мини нойна көвүнд Деед Эзнэ шиидсн күүкн болтха». 45 Намаг дотран зальврһан чиләһэд уга бээтл, ээм деерән буһш бәрсн Ребека нарч ирв. Терүг худг тал ирэд ус авхла, би иигж келүв: «Буйн

болтха, нанд уух ус өгич». 46 Күүкн шулуһар буһшан ээмәсн буулһад иигж келв: «Уутн, би тана темэд бас услнав». Би ус уувв, темәдим күүкн услв. 47 Би терүнәс суржанап: «Кенэ күүкмбч?» Тер иигж келв: «Нахорт Милкин нарһсн көвүнэ Бетүелин күүкмб». Тиигхлән би терүнэ хамрт билцг, хартнь буһус зүүһэд, 48 Деед Эзнд сөгдэд мөргүв. Мини нойна ахин ач күүкиг терүнэ көвүнд герг кеһэд авч өгхд итклтэ хаалһар намаг авч ирсн мини нойн Абрахамин Бурхнд, Деед Эзнд би магтал өргүв. 49 Ода танд келтн. Мини нойна сурвр күцэхәр бәэнт? Цааранднь ю кехән медхин төлэ, нанд хәрүһинь өгтн.

50 – Энтн Деед Эзнәһәр бүтх керг. Тегэд бидн тиим-иим гиж келж чадшговидн. 51 Ребека тана өмн бээнэ; энүг авад йовтн. Деед Эзнэ заасар эн тана нойна көвүнэ гергн болг, – гиж Лаван болн Бетүел хэрү өгцхәнэ.

52 Эн үгмүд соңссн Абрахамин зарц Деед Эзнэ өмн һазрт күрч мөргв. 53 Дэкэд тер алтн, цаһан мөңгн ке кегдлмүд болн хувц нарһад, Ребекад өгнэ. Күүкнэ ахд, экднь үнтэ белгүд бас өгнэ.

54 Зарц эврәннь ирсн улстаһан хот идэд, ууһад, доран хонад үлднэ. Өрүнднь тедн босна, зарц иигж келнэ:

– Мини нойн тал намаг йовултн.

55 Болв күүкнэ ах эк хойр иигж хэрү өгнэ:

– Күүкн мадла арвхн хонгтан болв чигн бээтхэ, дэкэд йовж чаджанат.

56 – Деед Эзн мини кергт күцэмж өгв, тегэд бичэ намаг бәртн. Эврәннь нойнд хэрү күрдгәр намаг хаалһдм нарһтн, – гиж тер келв.

57 – Күүкиг дуудад терүнәс сурий, – гиж тедн келнэ.

58 Тедн Ребекаг дуудад сурна:

– Эн күүнлэ йовнчи?

– Йовнав, – гиж күүкн хэрү өгнэ.

59 Тегэд тедн Ребекаг бичкнәснь асрсн зарцтаһинь, Абрахамин зарциг дахж йовх улстаһинь хаалһднь орулад йовулна. 60 Тедн Ребекад эдс өгэд иигж келнэ:

– Мана дү күүкн, чамас

Миңһн болн миңһн миңһэд күн нарч өсх,

Чини хөөт үйнрин өмн

Дээсдин үүдд секгдж йовтха.

61 Ребека зарцнртаһан босад, темэд деер сууһад, Абрахамин зарциг дахад нарна.

62 Тер өдрмүдт Ицхак Беер-лахай-ройяс хәрж ирв. Тер Негевд бээж. 63 Тегэд тер асхар теегт сергхәр нарна, хэләхлэ – темэд аашна. 64 Ребека Ицхакиг үзэд, темәнәс һәрәдж бууһад, 65 зарцас иигж сурна:

– Теегәр мана өмнәс тосч аашх тер күн кемб?

– Терчнь мини нойн, Ицхак, – гиж зарц хэрү өгнэ.

Тиигхлэ күүкн бүркәһәр чирәһән бүркнэ.

66 Зарц Ицхакд ю кесән цугтаһинь келж өгв.

67 Ицхак Ребекаг экиннь сегд орулна. Ребека терүнә гергн болна, Ицхак терүнд дурлна. Тегэд экән өңгрснэ хөөн тер гейүрән тогтнулна.

Абрахамин үкл

25 Абрахам талдан герг бийдэн авна. Терүнэ нерн Хетура. ² Тер Абрахамд Зимранаг, Йокшанаг, Меданаг, Мидьянаг, Ишбакаг болн Шуахаг нарһж өгнэ. ³ Шеван Деданан хойрин эцк Йокшан бээж. Деданан хөөт үйнр ашурнр, летушнр болн леюмнр бээж. ⁴ Ефа, Ефер, Ханох, Авида болн Елда Мидьянан көвүд. Тедн цугтан Хетуран хөөт үйнр. ⁵ Абрахам бийдэн бээсэн цугтанһинь Ицхакд үлдэнэ. ⁶ Эмд бээхдэн Абрахам хөөт гергдиннь көвүдт белг өгэд, Ицхак көвүнэсн хольжулад, дорд үзгин һазрур йовулж.

⁷ Абрахам ут турштан зун далн тавн нас наслна. ⁸ Түүнэ наснь күцэд, икэр көгшрэд, тер сүл эмсхлэн нарһад өңгрнэ. Эврәннь өвкнр тал үклин һазрт тер нарна. ⁹ Терүнэ Ицхак Ишмаил хойр көвүнэ эцкэн Махпела гидг хадын көндэд оршана. Тернь Абрахамин хетмүдэс хулдж авсн Мамренэс дорд үзг тал бээсн Цохарин көвүнэ Епрона тэрэнэ һазр билэ. ¹⁰ Тенд Абрахам Сарра гергнәннь хажуд оршагдв. ¹¹ Абрахамиг өңгрснэ хөөн Бурхн тиигхд Беер-лахай-ройин хажуд бээсн терүнэ көвүн Ицхакд эдс өгнэ.

Ишмаилин көвүд

¹² Сарран зарц Египет һазра күүкд күн Хагар Абрахамд нарһж өгсн Абрахамин Ишмаил көвүнэ тохм уңг эн. ¹³ Ишмаилин көвүдин нерд төрсн диг-дараһарн эн: Невайот – Ишмаилин түрүкк көвүн, Кедар, Адбеел, Мивсам, ¹⁴ Мишма, Дума, Масса, ¹⁵ Хадад, Тема, Етур, Нафиш болн Кедма. ¹⁶ Эннь Ишмаилин көвүд – арвн хойр хан. Цаг зуур бүүрлсн болн бээрн һазра отгуд теднэ нерд зүүнэ. ¹⁷ Ишмаил зун һучн долан жилд эмд бээв. Сүл эмсхл нарһад өңгрв, эврәннь өвкнр тал үклин һазрт одв. ¹⁸ Терүнэ хөөт үйнр Ашур ордг хаалһар Египетин межэн хажуд Хавилас Шур күртл бээх һазрт бүүрлцхэв. Тедн эврәннь ахнр-дүүнртәнэн өшәркж бээцхэв.

Яков Эсав хойр

¹⁹ Абрахамин көвүн Ицхакин туск келвр эн: Ицхак Абрахамин көвүн. ²⁰ Паддан-Арамас Лавана дү күүкн болн арамей Бетүелин күүкн Ребекаг буулһж авхд Ицхак дөчтэ билэ. ²¹ Ицхак Деед Эзиг гергнәннь төлэ эрж сурна, яһад гихлэ, терүнд үрн олддо билэ. Деед Эзн терүнэ зальврлһиг соңсна – терүнэ гергн саата болна. ²² Геснд бээх үрдүднь нег-негэн тиирэд бээхлэ, Ребека келнэ:

– Нанла яһад иим юмн учржахмб?

Деед Эзнэс сурхар тер йовна.

²³ Деед Эзн иигж келнэ:

– Чини геснд хойр отг бээна,
Чамас хойр келн-улс үүдэд салх;
Негнь негнэсн күчтэ болх,
ахнь дүүдэн заргдх.

²⁴ Күүкд нарһх цаг ирхлэ, гергнэ геснд икр көвүд бээдг болна. ²⁵ Түрүккнь улан махмудта нарна. Цуг махмуднь килң хувцар бүркэтэ мет болна. Тегэд терүнд Эсав гидг нер өгнэ. ²⁶ Дарунь Эсавин дүннь терүнэ тавгаснь бәрсн нарна. Тегэд дүүднь Яков гидг нер өгнэ. Ребекаг тедниг нарһхд Ицхак жиртэ бээж.

²⁷ Көвүд өснэ. Эсав мергн аңһуч, кеерин күн болна. Яков болхла тогтун, герэн эргэд бээдг күн болв. ²⁸ Ицхак зерлг аңгудт дуртадан Эсавд икэр дурлдмн, Ребека болхла Яковд икэр дурта бээж.

²⁹ Нег дэкж Яковиг буда чанжахла, Эсав муурад, өлсэд кеерэс орж ирнэ.

³⁰ – Шулуһар тер улан юмнасн нанд ас! Би харһнад үкжәнэв! – гиж Яковд тер келнэ. (Эн учрар терүнд Эдом гидг нер бас өглэ.)

³¹ – Түрүлэд нанд түрүлж төрснэ зөвэн хулд, – гиж Яков хэрү өгнэ.

³² – Нэ сән! Би үкжәнэв. Түрүкк болж һарснас нанд ямаран олз болжана? – гиж Эсав келнэ.

³³ – Түрүлэд андһар өг, – гиж Яков келнэ.

Эсав андһар өгнэ. Тегэд тер түрүн болж һарсан Яковд хулдна. ³⁴ Терүнэ хөөн Яков Эсавд өдмг болн бурцгар кесн буда өгнэ. Тернь идэд, ууһад, босад йовж одна. Тиигж Эсав түрүн болж һарсн зөвдэн оныңан өгсн уга.

Ицхак болн Авимелех

26 һазр деер харһнлһн болв. Абрахамин цагт болсн урдк харһнлһнас даву. Герарт бээсн пилистмүдин хан Авимелех тал Ицхак одна. ² Деед Эзн Ицхакд үзгдэд иигж келнэ:

– Египет бичэ ор. Мини келсн һазрт чи бэ. ³ Эн һазрт бүүрлэд бэ, Би чамта бээхүв, чамд эдс өгнэв. Яһад гихлэ, чини эцк Абрахамд өгсн Эврәннь андһаран күцэхэр чамд, чини хөөт үйнрт Би цуг эн һазриг өгнэв. ⁴ Чини хөөт үйнриг теңгртк одд мет тооһарн олн болдгар Би кенэв. Теднд цуг эн һазрмудыг өгнэв. Чини хөөт үйнрэр дамжад һазр деерк цуг улс эдс авцхах. ⁵ Юңгад гихлэ, Абрахам Намаг соңсдг билэ, Мини некврэр, зааврар, зокъялмудар болн закахар бээдг билэ.

⁶ Тегэд Ицхак Герарт бээрлнэ. ⁷ Тер һазра залус гергнәннь тускар сурхла, «Энтн мини дү күүкн», – гиж Ицхак келдг бээж. Яһад гихлэ, «мини гергн», – гиж келхэсн Ицхак ээжэв. «Эн һазра залус намаг Ребекаһас көлтэ алчкх, яһад гихлэ, тер сээхн», – гиж Ицхак ухалжав. ⁸ Нег дэкж Ицхакиг удандан тенд бээснэ хөөн, пилистмүдин хан Авимелех терзэрн хэлэхлэрн, Ицхак эврәннь Ребека гергэн таалжасиг үзнэ. ⁹ Авимелех Ицхакиг дуудад иигж келнэ:

– Терчнь чини гергн болжана! «Мини дү күүкн энтн», – гиж чи яһад келлэч?

– Терүнэс көлтэ би үкжэ одхув гиж санжалав, – гиж Ицхак терүнд хэрү өгнэ.

10 – Чи мадниг яһвчи? Залусин негнь чини гергнлэ кевтх билэ, тегэд чи мадниг килнцд орулх билэч, – гиж Авимелех келнэ.

11 – Эн күүг эс гихлэ энүнэ гергиг көндэсн кен чигн күн алгдх, – гиж Авимелех цуг өмтнд зачна.

12 Ицхак тер һазрт тэрэ тэрнэ. Тегэд Деед Эзн терүнд эдсэн өгсэр, тер жилд Ицхак зун холван икэр тэрэ хураж авна. 13 Ицхак байжһна, терүнэ бөөдл байжһ дутман улм ясрад йовв. 14 Терүнд пилистмүд үлү үзжэв, тедү дүңгэ терүнэ бод малын сүргүд, хөөдин сүргүд, зарцнр йир олн билэ.

15 Терүнэ эцк Абрахамин цагт эцкиннь зарцнр малтсн цуг худгудиг тедн шаврар булв.

16 – Маднас салад, һарад йов. Чи мадн дунд дегд күчтэ болжһанач, – гиж Авимелех Ицхакд келнэ.

17 Ицхак тендэс һарна, Герарин тегш һазрт хошарн зогсад, тенд бөөрлнэ. 18 Абрахамин цагт малтгдсн, терүг өңгрснэ хөөн пилистмүдин булсн худгудиг Ицхак шинэс малтад, урднь эцкиннь өгсн нерд босхна. 19 Ицхакин зарцнр тегш һазрт малтжаһад, тенд булгин уста худг олж авна. 20 Болв Герарин малчнр Ицхакин малчнрла «энтн мана усн» гийэд цүүгднэ. Тер худгт Есек гидг нер Ицхак өгнэ, яһад гихлэ, тедн терүнэс көлтэ зүткдлэ.

21 Дэкэд тедн талдан худг малтна, болв терүнэс көлтэ бас цүүгднэ. Тегэд терүнд Ситна гидг нер өгнэ. 22 Ицхак тендэс йовад, бас нег худг малтна. Энүнэс көлтэ цүүгэн болсн уга. «Ода Деед Эзн маднд орм өгв, бидн эн һазрт өсхвидн», – гиж келэд Ицхак терүнд Реховот гидг нер өгнэ.

23 Тендэс Ицхак Беер-Шива орна. 24 Тер сө Деед Эзн терүнд үзгэд иигж келнэ:

– Би чини эцк Абрахамин Бурхнв. Бичэ э, Би чамта бөөнэв. Би эврәннь зарц Абрахамин төлө чамд эдс өгнэв, чини хөөт үйнрин тоог икдүлнэв.

25 Тенд Ицхак тэкл тэксдг бээр кенэ, Деед Эзнэ нер дуудна, тенд сег бэрнэ, зарцнрнь болхла худг малтна.

26 Авимелех эврәннь Ахузат гидг шишлң нээжтәһән болн цергин һардач Пихолла хамдан Герарас терүн тал ирнэ. 27 Ицхак теднэс сурна:

– Тадн ю хээж ирвт? Нанд дурго болжалат, тадн намаг бийәсн көөлүст.

28 – Танла Деед Эзн бөөхнь маднд илэр медгджәнэ. Тана болн мадн хоорнд андһарта бооцан бөөх йоста гиж бидн шиидвидн. 29 Бидн таниг эс көндәснлэ эдл, та маднд му юм үзүлшгот гисн бооца кей. Болв бидн танла сөөнэр бөөлөвидн, таниг тегэд эвэр сул тәвлөвидн. Ода таниг Деед Эзн эдслв, – гиж тедн хэрү өгнэ.

30 Теднэ төлө Ицхак нэр кенэ, нөөрт тедн хот иднэ, ууна. 31 Маңһдуртнь өрүн өрлө тедн нег-негндән андһар өгнэ. Ицхак тедниг хаалһднь йовулна, ирсн улс ээлтэ кевәр һарна.

32 Тер өдр зарцнр ирэд, Ицхакд малтсн худгиннь тускар келж өгнэ.

– Бидн ус олж аввидн! – гиж тедн келнэ. 33 Терүнд Ицхак «Шива» гидг нер өгнэ. Тегэд ода күртл тер балһсна нерн – Беер-Шива.

Эсавин талдан отга гергчүд

34 Эсав дөчтэдән Беери гидг хетин Йудит гидг күүк болн Элона гидг хетин Басемат гидг күүк буулһж авна. 35 Ицхак Ребека хойрт теднлэ бөөхд кецү болад бөөв.

Ицхак Яковд эдс өгнэ

27 Ицхак көгшрэд, нүднэ харань буурад, юм үздгән уурад ирхләрн, эврәннь ик көвүн Эсавиг дуудад иигж келнэ:

– Көвүн минь.

– Би эн бөөнэв, – гиж Эсав хэрү өгнэ.

2 – Би ода көгшмб, эврәннь үкх өдрән меджәхшив. 3 Чи эврәннь зер-зев, саадгин сум болн саадг авад, кеерэгшән һарч нанд аң хэ.

4 Мини дурта шимтэ хот кеһэд нанд авч ирэд идүл, би үкхәсн өмн чамд эдс өгнэв, – гиж Ицхак келнэ.

5 Ицхак эврәннь Эсав көвүндән иигж келжәсиг Ребека соңсч. Эсавиг кеер аң хаһад авч ирхәр һархла, 6 Ребека Яков көвүндән иигж келнэ:

– Эцкчнь чини Эсав ахд иигж келсиг би соңсув:

7 «Аң авч ирэд, нанд шимтэ хот кеһэд идүл, тегэд би чамд үкхәсн урд Деед Эзнэ өмн эдс өгнэв».

8 Көвүн минь, оныңан өгэд намаг соңс, мини келсәр күцэ. 9 Малың сүрг тал одад, нанд чинэтэ ямана хойр ишк авад ир. Би чини эцкд дурта хотынь шимтәһәр болһад өгсүв. 10 Дэкэд тер хотыг эцкдән чи авч од, тер идэд, үкхиннь өмн чамд эдс өгх.

11 – Мини ах Эсавин цогц махмуднь ноосар бүркәтәлм, мини махмуд болхла ноосн уга гилгрлм.

12 Кемер эцкм намаг һарарн бәрэд хәлэхлэ яяхмб?

Би тегэд мекч болж һархв. Эдс авхин ормд, би терүнэ харалла харһсав, – гиж Яков эврәннь экдән келнэ.

13 – Харал нанд күрттхэ, көвүн минь. Чи мини келсәр ке: одад тедниг нанд авад ир, – гиж экнь Яковд келнэ.

14 Яков йовад, ямана ишксиг авч ирэд, экдән өгнэ. Ребека залуһиннь дурта хотынь шимтәһәр болһна. 15 Тегэд Ребека герт бөөсн ик көвүн Эсавин хамгин сән хувцинь авад, Яковд өмскнэ. 16 Терүнэ һаринь, күзүнэ гилгр махмудынь ишкин арсар экнь бүркнэ. 17 Белдсн шимтэ хот болн өдмг Яковд экнь бәрүлнэ.

18 Тернь эцк талан ирэд келнэ:

– Эцк минь.

– Би эн бөөнэв. Чи мини альк көвүмбч? – гиж Ицхак келнэ.

19 – Би Эсав, тана ууһн көвүмб. Би тана келсәр кевүв. Эржәнэв, өндәһэд суутн, мини хот зооглад, нанд эдсэн өгтн, – гиж Яков эцкдән келнэ.

20 – Яһж тиим шулуһар олвч терүг, көвүн минь? – гиж Ицхак көвүнәсн сурна.

– Деед Эзн, тана Бурхн, нанд күцэмж белгвл, – гиж тер хэрү өгнэ.

21 – Көвүн минь, нааран өөрд. Йосндан мини көвүн Эсав мөн, бишинь медхэр, би чамаг бэрэд хэлэнэв, – гиж Ицхак Яковд келнэ. 22 Яков эцк талан өөрдэд зогсна, тернь көвүһән бэрж хэлэчкэд иигж келнэ:

– Дунь болхла, Яковин дуута, болв харнь – Эсавин харин бээдлтэ.

23 Ицхак терүг таньсн уга. Яһад гихлэ, терүнэ харнь Эсавин харла эдл нооста. Тегэд эцкнь Яковд эдс өгнэ.

24 – Чи, үндэн мини Эсав көвүмбчи? – гиж Ицхак сурна.

– Э, энтн бив, – гиж тернь хэрү өгнэ.

25 – Көвүн минь, авч ирсн хотан нанд идүл, би чамаг эдслнэв, – гиж Ицхак келнэ.

Яков хотыг өөрдүлэд эцкдэн өгнэ, тернь иднэ; чаһр авч ирнэ, тернь ууна. 26 Дэкэд эцкнь иигж келнэ:

– Көвүм минь, наар, намаг үмс.

27 Көвүн өөрдэд үмснэ. Ицхак көвүнәннь хувцна үнр авад, терүг эдслэд келнэ:

– О-о, мини көвүнэ үнр

Деед Эзнэ эдслсн теегин үнр мет.

28 Бурхн чамд теңгрин чиг, һазра урһц, аһу ик буудя болн шин чаһр өгтхэ.

29 Отгарн чамд заргдтхэ,

Өмнчнь улс сөгдтхэ.

Төрл-саднаннь нойн бол,

Чини экин көвүд чамаг күндлж йовтхэ.

Чамаг харасн күн эврэн харалла харһтхэ,

Чамаг йөрэсн күн эврэн йөрэл автхэ.

30 Ицхакиг эдсэн өгснэ хөөн, Яков эцкэсн һарад йовна. Тер даруны Эсав ахнь аңһучлад ирнэ. 31 Тер бас шимтэ хот кеһэд, эцкдэн авч ирнэ.

– Эцк минь, эржэнэв, өндөһэд суутн, та нанд эдсэн өгдгэр мини хотас идтн, – гиж терүнд Эсав келнэ.

32 – Чи кембвч? – гиж Ицхак сурна.

– Би тана көвүмб. Тана ууһн Эсав көвүнтнь, – гиж тер хэрү өгнэ.

33 Ицхак бийән бэрж чадлго чичрэд, иигж келнэ:

– Аң бэрж авч ирэд, нанд хот кеж өгсн күн кен болжахмб тегэд? Чамаг ирхэс өмн хотынь идэд, тер күүнд эдс өгүв. Тер ода эдс авсн күн болх!

34 Эцкиннь келсиг соңсад, Эсав орклад, һашутаһар хээкрэд эцкдэн иигж келнэ:

– Эцк минь, нанд бас эдс өгтн, нанд бас өгтн!

35 – Чини дү мектэ йовдл һарһв, чамас эдс булаж авв, – гиж тернь хэрү өгнэ.

36 – Үндэн терүнд Яков гидг нер өгсмн болжану? Хойр дэкж тер намаг шахж һарһжана: мини түрүлж төрсн зөвиг бийдэн авчкв, ода болхла – мини эдсиг авчкв! – гиж Эсав келнэ. – Та нанд эдс үлдэсн угайт? – гиж сурна.

37 – Би чамд терүгэр ной кевүв, терүнэ цуг төрл-садыг терүнд зарц болтхэ гиһэд өгүв, терүнд буудя

болн шин чаһр нерэдүв. Көвүн минь, ода би чини төлө ю кеж чадхмб? – гиж Ицхак Эсавд хэрү өгнэ.

38 – Эцкм, танд ор һанцхн эдс бэәнү? Нанд бас эдсэн өгтн, эцкм! – иигж келэд, Эсав хээкрэд уульна.

39 Эцкнь терүнд иигж хэрү өгнэ:

– Чини бээх һазрчн урһцста һазрас холд бээх, деерэс теңгрин чиигэс холд бээх. 40 Чи үлдэрн бээхч, эврәннь дүүдэн заргдхч. Болв чи буцхларн, терүнэ ярмиг эврәннь күзүнэсн авч хайхч.

Яков Лаван тал гүүнэ

41 Эсав эцкиннь өгсн эдсэс келтэ Яковас өшөһән авх сана зүүнэ. Бийдэн тер иигж келнэ:

– Эцкән харнад уульх өдр өөрхн, тегэд би эврәннь дү Яковиг алнав.

42 Ик көвүн Эсав ю келсинь Ребекад күргж соңсхна. Тегэд Яковиг дуудулад келнэ:

– Чини ах Эсав чамаг алх уха зүүһэд бийән ээтрүлжәнэ. 43 Көвүм минь, мини келсэр ке: эрк биш Харан орад мини ах Лаван тал гү. 44 Чини ахин һалзурлһн тогтнтл, теднэд бээжэ. 45 Ахинчн һалзурлһн тогтнад, чини кесиг тер мартхла, чамд хэрү ирж болжана гиж би келүлхв. Тадн хойриг би ю хээж нег өдр геехв?

46 Дэкэд Ребека Ицхакд иигж келнэ:

– Эсавин гергд – хетмүдэс цуцрад бээвв, би эмд бээсндэн байрлжахшив. Кемр Яков бээрн күүкдэс – мел иим хетиг, эднлэ эдлэс мордулж авхла, би ю хээж эмд бээхв?

28 Ицхак Яковиг дуудад, йөрөһэд, терүнд иим заавр өгнэ: – Канана отга күүк бичэ ав.

2 Маһд уга Паддан- Арам тал йов, һаһцх аав Бетүелин герт од. Тенд һаһцх Лавана күүкдэс герг ав. 3 Хамгин Күчтэ Бурхн чамд эдс өгтхэ, чамас олн улс үүддгэр чамаг өслттэ кетхэ, чамаг тооһарчн икдүлтхэ. 4 Талын күн болад ода чини бээх һазриг – Бурхн Абрахамд өгсн һазриг – чи эзлэд авдгар, Тер чамд болн чини хөөт үйһрт Абрахамд өгсн эдсэн күртэтхэ.

5 Дэкэд Ицхак Яковиг йовулна. Тер Паддан-Арам орна, арамей Бетүелин көвүн, Яковин болн Эсавин эх Ребекан ах Лаван тал одна.

6 Ицхак Яковиг эдслэд, терүг Паддан-Арам тал йовулад, тендэс герг автхэ, Канана отга күүк бичэ автхэ гисн заквринь Эсав соңсна. 7 Эцк, экән соңсад Яков Паддан-Арам орхла, 8 канана отга күүкнд терүнэ эцк Ицхакин седкл эс туссиг Эсав медв. 9 Тер учр деерэс, Эсав Абрахамин көвүн Ишмаил тал одад, терүнэ күүкнэ Невайотан дү Махалатыг авна. Бээсн гергдэсн талдан герг тер авна.

Бетелд Яковин үзсн зүүдн

10 Яков Беер-Шиваг үлдөһэд, Харан тал йовна.

11 Нег һазрт күрэд, нарн суусн учрар, тендэн тер хонна. Толһа доран нег чолу тэвэд, унтхар кевтнэ.

12 Терүнд зүүдн орна: назр деер зогсчасн дөрө теңгрт күрчәсиг үзнә: Бурхна элчнр терүгәр деегшән һарад, дорагшан бууһад бәәцхәнә.

13 Яковин хажуд Деед Эзн зогсчана:

– Би Деед Эзн болжанав, чини өвк Абрахамин болн Ицхакин Бурхнв. Чини кевтх назриг чамд болн чини хөөт үйнрт өгнәв. 14 Тедн назрин элсн мет олн болх, дөрвн үзгт делгрч өргжх. Назр деерк цуг улс чамар болн чини хөөт үйнрәр дамжж эдс авх. 15 Би чамта бәәхв, чамаг альдаран одв чигн Би хәләхв. Чамаг эн назрт хәрү авч ирхв. Чамд келсэн эс күцәтл, Би чамаг үлдәшгов.

16 Яков серәд иигж ухална:

– Мел үнн, эн ормд Деед Эзн бәәж, би медсн угав.

17 Тер әәнә.

– Эн орм яһж әәлһжәнә. Энд Бурхна гер бәәнә, эннә теңгр тал һарх үүдн, – гиж тер санна.

18 Яков өрүн эрт босад, толһа доран тәвсн чолуг авад, терүгәрн санлын темдг кеһәд, деернь олив модна тос асхна. 19 Эн ормиг тер Бетел гиж нерәднә. Тер балһсн урднә Луз гидг нертә бәәж.

20 Дәкәд Яков Бурхнд иигж келәд андһар өгнә:

– Кемер Та нанла бәәһәд, эн йовдлдм намаг хархла, нанд хот кех өдмг болн өмсх хувц өгхлә,

21 би хәрү ирәд, эврәннә эцкин герт төвкнүн бәәхлә, тегәд Та, Деед Эзн, мини Бурхн болхт.

22 Мини санлын темдг кесн эн чолун Бурхна гер болх. Тана нанд өгчәх тоотас, би Танд арвдгч хувинь өгнәв.

Яков Паддан-Арамд ирнә

29 Яков эврәннә зуульчллһан цаарандан кеһәд, дорд үзгә улс бәәдг назрт ирнә.

2 Кеер тер генткн худг үзнә, хажуднә һурвн сүрг хөн бәәнә. Юңгад гихлә, тер худгас хөд услдг билә. Худгин амн ик чолуһар дарата билә. 3 Цуг сүргүд цуглрхла, хөөчнр тер чолуг авч хаяд, хөөдән услад, дарунь чолуг хәрү ормднә тәвдг бәәж.

4 – Залус, тадн альдасвт? – гиж Яков хөөчнрәс сурна.

– Бидн Харанасвидн, – гиж тедн хәрү өгнә.

5 – Тадн Нахоран ач Лаваниг меддвт? – гиж тер сурна.

– Э, меднәвидн, – гиж тедн хәрү өгнә.

6 – Сән бәәнү? – гиж Яков сурна.

– Сән. Терүнә күүкн Рахел хөөдән дахж эн аашна, – гиж тедн келнә.

7 – Нарн суухас эрт. Хөд цуглулх цаг болад уга. Хөөдән услад, хәрү идгтнә һарһтн, – гиж Яков келнә.

8 – Цуг сүргүд цуглртл бидн тиигж чадшговидн. Тедниг ирхлә, чолуг худгин амнас авч хаяд бидн хөөдән услхвидн, – гиж тедн хәрү өгнә.

9 Рахел эцкиннә хөд тууһад иртл, Яков хөөчнрлә күүнджәв. Рахел хөд хәрүлдг билә. 10 Яков эврәннә авһ Лавана Рахел гидг күүкиг, Лавана хөд үзхләрн худгин амн деерк чолуг авч хаяд, Лавана хөд услна.

11 Дәкәд Яков Рахелиг үмсәд, байрлад уульна.

12 – Эцкинчн төрл, Ребекан көвүнв, – гиж тер Рахелд келнә.

Рахел гүүһәд энүнә тускар эцкдән келнә. 13 Лаван эврәннә зе Яковин туск зәңг соңсад, адһад тосна, терүг теврәд, үмсәд, герүрн авч ирнә. Яков терүнд цугинь келж өгнә.

14 – Чи йосндан мини нег цусн-махн төрл болжанач, – гиж Лаван терүнд келнә.

Яков Лавана күүкдиг буулһж авснна тускар

Яков Лаванад сардан бәәхләнь, 15 Лаван терүнд иигж келнә:

– Чи мини төрл болв чигн, яһад өңгәр көдлхмч? Ю чамд өгхмб, нанд кел?

16 Лаван хойр күүктә билә: ик күүкнә нернь Лия, бичкнәннә нернь – Рахел. 17 Лиян нүднә сәәхн биш билә, Рахел болхла сәәхн цогцта, көркхн бәәдлтә.

18 Яков Рахелд дурлна.

– Би танд долан жилдән Рахелин төлә көдлнәв, – гиж Яков Лаванд келнә.

19 – Күүкән талдан күүнд өгсн дорхнә, чамд өгсн деер. Мини герт үлд, – гиж Лаван келв.

20 Рахелиг авхар Яков долан жилдән заргдв, болв тернь цөөкн өдр болж терүнд медгдв. Яһад гихлә, Яков Рахелд дурта билә.

21 – Нанд гергим өгтн, би терүнлә өрк-бүл болад бәәнәв. Мини болзг күцв, – гиж дәкәд Яков Лаванд келнә.

22 Лаван эргндән бәәх улсиг дуудад, хүрм кенә.

23 Болв асхн болхла, Лияг Яков тал тер орулна. Яков терүнлә кевтнә. (24 Лаван эврәннә зарц Зилпаг Лия күүкндән зарц болтха гиж өглә.) 25 Өрүнднә хәләхлә, Яковин хажуд кевтснә Лия бәәж!

– Та юн гидг юм һарһвт нанла? Би Рахелин төлә танд заргдлусв! Яһад та намаг меклвт? – гиж Яков Лаванд келнә.

26 – Бичкн күүкиг ик күүкнәс түрүлж мордулдг авъяс манад уга. 27 Лияг хәрд һарсн долан хонгинь күцә. Бидн чамд бичкн күүкән өгнәвидн, зуг чи терүнә төлә дәкәд долан жилдән көдлхч, – гиж Лаван хәрү өгнә.

28 Яков Лавана келсиг күцәнә. Лияла тер долан хонгтан бәәнә, дәкәд Лаван терүнд эврәннә бичкн күүкн Рахелиг гергнә болтха гиһәд өгнә. (29 Лаван эврәннә зарц Билхаг Рахелин зарц болтха гиж өгнә.) 30 Яков Рахелла бәәнә, Рахелд тер Лияһас икәр дурта билә. Яков Лаванд бас чигн долан жилдән заргдв.

Яковин үрд

31 Деед Эзн Яковиг Лияд дургоһинь үзәд, терүнд үр һарһх арһ өгнә. Рахел болхла, үр һарһдго билә.

32 Лия саата болад, көвү һарһна. Көвүндән тер Рубен гидг нер өгнә. Яһад гихлә, иигж келнә:

«Учрнә юундв гихлә, Деед Эзн мини дуту хөвтә бәәдлг үзв. Ода мини залу нанд дурта болх».

33 Лия дәкн саата болна. Көвү һарһхларн, тер иигж

келнэ: «Деед Эзн нанд дургог соңсад, бас энүг нанд өгв». Лия терүндэн Шимон гидг нер өгнэ. ³⁴ Лия дэkn саата болна. Көвү нарһларн, тер иигж келнэ: «Ода мини залу нанла ижлдх. Яһад гихлэ би терүнд һурвн көвү нарһж өгүв». Тегэд һурвдгч көвүнь Леви гидг нер зүүв. ³⁵ Дэkn Лия саата болна. Көвү нарһларн, тер иигж келнэ: «Эн саамдан би Деед Эзнд туурмж өргнэв». Тегэд көвүндэн Йуда гидг нер өгнэ. Дэкж тер үр нарһдган уурв.

30 Рахел Яковд үрд эс нарһсндан эгчдэн үлү үзнэ.

– Нанд үрд өг, эс гихлэ би үкнэв! – гиж Рахел Яковд келнэ.

² – Чамд үрд эс өгх би Бурхн бишлм, – гиж терүнд уурлад Яков келнэ.

³ – Мини зарц Билха бээнэ. Терүнлэ кевт, нанд күүкд нарһтха. Терүгэр дамжад би үртэ болхв, – гиж Рахел келнэ. ⁴ Тиигж тер Билхаг зарцан Яковд герг кеһэд өгнэ. Яков терүнлэ кевтнэ. ⁵ Билха саата болад, Яковд көвү нарһж өгнэ. ⁶ Тиигхлэ Рахел келнэ:

– Бурхн мини зарһ кев. Тер мини зальврлһ соңсад, нанд көвү өгв.

Дэкэд көвүндэн Дан гидг нер өгв. ⁷ Билха дэkn саата болад, Яковд хойрдгч көвү нарһж өгнэ.

⁸ – Би эгчлэһэн сүркэһэр дээлдэд диилүв, – гиж Рахел келнэ. Тер көвүнд Наптали гидг нер Рахел өгнэ. ⁹ Лия дэкж күүкд нарһдган уурсан медхлэрн, эврәннь зарц Зилпаг Яковд гергн болтха гиж өгнэ. ¹⁰ Лиян зарц Зилпа Яковд көвү нарһна.

¹¹ – Ямаран күцмж! – гиж тиигхлэнь Лия келнэ.

Лия тер көвүнд Гэд гидг нер өгнэ. ¹² Зилпа Яковд хойрдгч көвү нарһна.

¹³ – Би ямаран буйн-кишгтэ бээжв. Күүкд улс намаг кишгтэ күн гиж келх! – гиж Лия келнэ.

Лия терүнд Ашер гидг нер өгнэ.

¹⁴ Буудя хаджаһ цагла Рубен урһмлын һазрт одад, тенд үрн олдхд эм-дом болж тусан күргдг урһмлын уңг олж авад эврәннь эк Лияд авч ирнэ.

– Буйн болтха, көвүнәннь авч ирсн урһмлын домта йозурас нег цөөкиг өгич, – гиж Рахел Лияһас сурна.

¹⁵ – Мини залуг булаж авснчнь баһ болжану? Ода мини көвүнэ авч ирсн урһмлын йозурмуд авхар седжәнчи? – гиж тернь хэрү өгнэ.

– Сән. Чини көвүнэ авч ирсн домта йозурин ормд, Яков эн сө чамла хонтха, – гиж Рахел келнэ.

¹⁶ Асхар Яковиг тэрәнэс ирхлэ, Лия терүг һарад тосхларн иигж келнэ:

– Чи нанла хонх йостач. Би чамла харһхин төлэ Рахелд көвүнәннь авч ирсн домта йозурмуд өгүв.

Яков тер сө Лияла хонна.

¹⁷ Бурхн Лияг соңсна. Лия саата болад, тавдгч көвү нарһна. ¹⁸ Тиигхлэ Лия иигж келнэ:

– Эврәннь залудан зарцан өгснд Бурхн намаг ачлв.

Тер көвүндэн Лия Иссахар гидг нер өгв. ¹⁹ Лия дэkn саата болна, Яковд тер зурһадгч көвү нарһна.

²⁰ – Бурхн нанд сән белг өгв. Ода залум намаг күндлх, би терүнд яһв чигн зурһан көвү нарһж өгвшүв, – гиж тер келнэ. Көвүндэн тер Завулун гидг нер өгнэ. ²¹ Невчк бээжэһэд, Лия күүк нарһна. Терүндэн Дина гидг нер өгнэ.

²² Тегэд Бурхн Рахелин тускар санна. Бурхн терүг соңсад, күүкд нарһ арһ терүнд өгнэ. ²³ Рахел саата болад, көвү нарһна.

– Бурхн нанас му нерим авч хайв, – гиж тер келв.

²⁴ Көвүндэн Йосип гидг нер өгнэ.

– Деед Эзн нанд бас нег көвү немж өгтхэ, – гиж Рахел келнэ.

Яковин мал өсчәнэ

²⁵ Рахел Йосипиг нарһсна хөөн Яков Лаванд иигж келнэ:

– Би төрскн һазртан күрхэр бээнэв. Намаг ода сулдхтн. ²⁶ Мини гергдиг болн үрдиг өгтн, яһад гихлэ, теднэ төлэ таднд заргдлав. Би йовнав. Намаг тана төлэ яһж икэр көдлсиг та меднэт?

²⁷ – Буйн болтха, соңс. Би белг бэрэд, Деед Эзн нанд чамас көлтэ эдс өгсиг медүв, – гиж Лаван терүнд келнэ.

²⁸ – Эврәннь үнинь кел, би мөңгинь өгнэв, – гиж тер немж келв.

²⁹ – Би таднд яһж заргдсиг меднэлмт, дэкэд тана мал мини килмжэр ямаран болсиг меднэт. ³⁰ Намаг ирхэс өмн бээсн нег цөөкн тана мал икэр өсв. Деед Эзн намаг альдаран одв чигн тадниг эдслдг билэ. Би эврәннь герин төлэ кергтэ тоотан кезэ кехмб? – гиж Яков терүнд хэрү өгнэ.

³¹ – Чамд ю өгхмб? – гиж Лаван сурна.

– Нанд юм бичэ өгтн. Негхн сурврим күцэтн, би цааранднь чигн тана мал хэрүлэд мансув: ³² тана цуг бог малын сүргүд дунд орад нарх зөв нанд өгтн. Теднэс цуг толвта болн алг хөд, хар өңгтэ хурһд болн цуг толвта, алг ямад салһх зөв өгтн. Тедн мини көлснэ хэрүнь болтха. ³³ Таниг нанд өгсән тоолхар седсн цагт, үнн седклм иргчдэн мини ормд хэрү өгх. Ямаран чигн толв уга, алг биш ямад, ямаран чигн хар өңгтэһэс талдан хурһд мини мал дунд хулхалж авгдсна тоод орх, – гиж Яков хэрү өгв.

³⁴ – Болжана, үгций. Чини келсэр болтха, – гиж Лаван келнэ.

³⁵ Тер өдртэн Лаван толвта болн алг цуг текмүдиг, алг болн толвта цуг ямадыг, цаһан толвта хар өңгтэ цуг хурһдыг салһад, эврәннь көвүдтэн хэлэтхэ гиһэд даалһна. ³⁶ һурвн хонгт йовад күрх дүңгэ һазрт Лаван Яковас салж нарна. Яков терүнэ үүрмг малыг цааранднь хэлэжэв.

³⁷ Уласна, миндаль болн платан моддын бүчрмүд керчж авад, Яков тедн деер цаһан керчм кеһэд, көрсинь тасм-тасмар шулад, модна дотркинь нарһна. ³⁸ Мал ус уухар ирхлэнь шулгдсн бүчрмүд өмннь бээдгэр цуг тевшмүдт тер тэвв. Көг тэвх цагт үүрмг мал ус уухар ирхлэрн, ³⁹ бүчрин өмн тедн ханьцад, төлнь цоохр, алг болн толвта болж һардг бээж. ⁴⁰ Тер төлиг Яков салһад, Лавана цоохр болн

хар өңгтэ мал тал хэлэхэд зогсана. Тегэд Яков эврэ малта болв, теднэн Лавана малас салу бэрдг болв. ⁴¹ Чинэтэ мал бухсхла, Яков тедниг ханьцтха гихэд өмнк тевшднь бүчрмүд тэвдг билэ. ⁴² Кемр мал чинэн уга болхла, бүчрмүд тер тэвдго билэ. Тиигж чинэн уга мал Лаванд, чинэтэнь Яковд күртэд бээв. ⁴³ Яков йир икэр байжв, оln сүрг малта, зарцнрта, темэдтэ, элжгнтэ тер болв.

Яков Лаванас зулна

31 – Мана эцкд бээсиг цугтаһинь Яков авчкв, эцкд бээснэс бийдэн зөөр хоршав, – гиж Лавана көвүд келжэсиг Яков соңсна. ² Лаван урдкасн оңдарж одсиг Яков медэд бээв. ³ – Эцкиннь һазр тал, эврәннь төрл-садн тал хэр. Би чамла йовхув, – гиж Деед Эзн Яковд келнэ. ⁴ Хөд бээсн тег тал Рахел Лия хойр ирхтэ, гиж Яков келүлнэ. ⁵ – Тана эцк нанла урдк кевэрн хэрлцдгэн уурсиг би үзжэнэв. Болв мини эцкин Бурхн нанла бөөнэ. ⁶ Би тана эцкд чидлэн эрвллго заргдсиг тадн меднэт. ⁷ Тана эцк намаг мекләд, арв дэкж мини авх көлснэ хэрү – мөңгиг – сольв. Болв Бурхн терүнд намаг һундах зөв өгсн уга. ⁸ «Чини көлснэ хэрүд ачлврнь толвта мал болх», – гиж тер келхлэ, цуг мал толвта төл һарһдг билэ. Тер «Чини көлснэ хэрүһин – мөңгнэ ормд цоохр мал өгнэв» гихлэ – цуг мал цоохр төл өгдг билэ. ⁹ Тиигж Бурхн тана эцкэс малынь авад, нанд өгв, – гиж Яков күүкд улст келнэ. – ¹⁰ Нег дэкж, малын оруһин цагт, нанд иим зүүдн орна: ямад көөжэх текмүд цоохр, толвта болн алг бээдлтэ болж үзгднэ. ¹¹ Бурхна элч зүүдндм намаг иигж дуудна: «Яков». «Би эндв», – гиж хэрү өгчэнэв. ¹² Тер келнэ: «Хэлэлч, чи үзхч: ямад көөжэх текмүд цугтан цоохр, толвта болн алг, яһад гихлэ Лаван чамд ю һарһад бээсиг кевтнь би үзүв. ¹³ Би – Бетелд чамд үзгдсн Бурхмб. Чи санлын чолун деер тос кеһэд, нанд андһар өглөч. Ода эн һазриг үлдэхэд, эврәннь төрл-садна бээсн һазр тал хэрү йов». ¹⁴ – Эцкин үлдэсн зөөрт мана хүв ода уга. ¹⁵ Мадниг күүнэ улст тер тоолжаснь үзгджэхший? Мадниг тер хулдла, хулдад авсан һарһчкв. ¹⁶ Эцкэсмдн Бурхна булаж авсн цуг зөөр мана болн мана үрдин болжахань маһд уга. Тер учр деерэс Бурхн ке гисиг күцэ, – гиж Рахел Лия хойр хэрү өгнэ. ¹⁷ Темэн деер күүкдэн болн гергдэн суулһад, ¹⁸ Яков өмнэн цуг малан тууһад, Паддан-Арамд хоршасн зөөрэн авад, Кананд бээх эцк талан һарад йовна. ¹⁹ Лаваниг хөөдэн кирһхэр һархла, Рахел терүнэ герт бээсн шүтэсиг хулхалж авна. ²⁰ Яков һарад зулсаннь тускар келл уга, арамей Лаваниг меклнэ. ²¹ Яков бээсэн цугтаһинь авад зулна. Епрат хол һатлад, Гилада гидг уулта һазр тал тер йовна.

Лаван Яковиг мөрднэ

²² Нурвдгч өдртнь Яковиг зулж одсинь Лаванд күргж келнэ. ²³ Лаван төрлмүдэн бийтәһэн авад, Яковиг көөлдэд, дола хонад Гилада гидг уулта һазрт терүг күцнэ. ²⁴ Арамей Лаванд сөөһэр зүүднднь Бурхн үзгдэд иигж келнэ:

– Сагл, Яковд сә чигн, му чигн бичә ке.

²⁵ Лаван Яковиг күцнэ. Гилад уулын һазрт Яков хошлж, Лаван төрлмүдтәһэн тенд бас бөөрлнэ.

²⁶ Лаван Яковд иигж келнэ:

– Чи ю кеснчнь энви? Чи намаг мекләд, мини күүкдиг дээнд кел бэргдсн улс кевтә авч йоввч.

²⁷ Яһад чи нуувчар, намаг мекләд зулвч? Чи нанд келсн болхла, би чамаг байртаһар, кеңкргин болн ятхин айст ду дуулад үдшэх билэв. ²⁸ Зеенрэн болн күүкдэн йовх деернь нам үмсх зөв нанд чи өгсн угач. Чи тоолвр уга йовдл һарһвч. ²⁹ Би таднас өшәһән авч чадх чидлтэв, болв давсн сөөһэр чини эцкин Бурхн нанд иигж келв: «Сагл, Яковд сә чигн, му чигн бичә ке». ³⁰ Эцкиннь герүр хэрү одхар тесч чадад чи йоввч, болв мини шүтәс чи яһад хулхалж аввч?

³¹ – Тадн күчәр нанас күүкдэн булаж авхт гихэд, би ээвв. ³² Кемр энд кенәднь болвчн эврәннь шүтәсэн та олж авхла, тер күн әмд бээшго. Төрл-саднаннь нүүрт эврән негжәд хэләтн, кемр тана юмн бээхлэ, хэрү автн, – гиж Яков Лаванд келнэ.

Шүтәсиг Рахел хулхалж авсиг Яков меджәсн уга бээж.

³³ Лаван Яковин сег негжнэ, Лиян сег негжнэ, хойр зарцин сег негжнэ, болв юм олж чадсн уга. Лиян сегин дару Рахелин сег негжнэ. ³⁴ Рахел гериннь шүтәсиг темәнә эмәл дотр бултулчкад, деернь һарад сууна. Лаван сегиг кевтнь негжнэ, болв юм олж чадсн уга.

³⁵ – Мини нойн, намаг өмнчнь босч эс зогсснд бичә уурлтн. Бийм тас уга бөөнэв, сарин кир эклв, – гиж Рахел эцкдэн келнэ.

Лаван хәәж-хәәж, гериннь шүтәсэн олж чадсн уга.

³⁶ Яков дегд уурлна:

– Би ямаран хажһр йовдл һарһсмби? Намаг ямаран килнц һарһсар та мини ардас көөлдж йовхмт? ³⁷ Та мини зөөриг кевтнь негжвт – эврәннь зөөрәс ю энд олвт? Олж авсан, та эврәннь болн мини төрл-садна өмн һарһад үзвт, тедн мана зарһ кетхә. ³⁸ Би хөрн жилдән танад бээвв: тана хөд, ямад хурһ-ишкән хайсн уга, тана сүргәс хуцмуд би идсн угав. ³⁹ Зерлг аңгуд шуучад тасчсн мал би тана тал авч ирдго билэв, эврән һаруһинь даадг билэв. Та болхла өдрәр чигн, сөөһәр чигн цуг хулхалгдсн юмна ял нанас некдг биләт. ⁴⁰ Би иим бээдләр бээләв: өдртнь һаң халунд шатх, сөөднь киитнд хавшх, нүдән «хум» гиж аньдго билэв. ⁴¹ Тана герт хөрн жилдән би тиигж бээләв. Тана хойр күүкнә төлә би арвн дөрвн жилдән көдлүв, зурһан жилдән малын төлә көдлүв, та болхла, арв

дэкж мини авх келснэ хэрүг сольвт. ⁴² Кемр нанла мини өвкнр Абрахамин болн Ицхакин Бурхн уга болсн болхла, та намаг ийрдэн хоосн нудрмим атхулад йовулх билэт. Болв мини геежэх юмиг болн харинм келсиг Бурхн үзэд, урж сө намаг харсв, – гиж кевшж Лаванд тер келнэ.

⁴³ – Эн күүкд – мини күүкд, үрд – мини үрд, сүрг мал – мини сүрг, чини үзжэх тоот – цугтан мини. Болв мини күүкдиг, эс гихлэ теднэ харһсн үрдиг би ода яахмб? ⁴⁴ Бидн хойр бооца кей, тер бооцан ман хоорнд герч болтха, – гиж Лаван Яковд хэрү өгнэ.

⁴⁵ Яков чолу өргэд, терүгэр санлын темдг тэвв.

⁴⁶ Эврәннь төрл-саднд тер иигж келнэ:

– Чолуд цуглултн.

Теднь чолу цуглулад, ова кенэ, тер ованнь хажуд хот эдлхэр цугтан сууцхана. ⁴⁷ Тер назрт Йегар-Сахадута гидг нер Лаван өгнэ, Яков болхла терүг Галед гиж нерэднэ .

⁴⁸ – Эн чолун ова – эндр мана герч болжана.

Тер төлэд энүнд Галед гидг нер өгв, ⁴⁹ бас Мицпа болв.

– Кемр бидн нег-негэн эс үзхлэг, Деед Эзн чамаг болн намаг мантха. ⁵⁰ Кемр чи мини күүкдиг мууһар бэрхлэ, эс гихлэ мини күүкдэс талдан гергд бийдэн авхла, тер цагт мана хажуд күн уга болв чигн, тодлад авчк: мана хоорнд герч болжыхнь – Бурхн, – гиж Лаван немнэ.

⁵¹ Лаван Яковд бас иигж келнэ:

– Чи ман хойрин хоорнд тэвсн ова чолун болн санлын темдг эн бээнэ. ⁵² Эн чолуд болн эн санлын темдг – герч. Эн чолун оваһас давж, чамур дэврх му юм би үзүлшго болжана. Чи бас эн санлын темдг болн чолун оваһас давж, нан тал дэврж му юм бичэ үзүл. ⁵³ Чини өвк Абрахамин болн мини өвк Нахоран Бурхн мадна хоорндк зарһ кетхэ.

Яков эврәннь эцк Ицхакин шүтдг Бурхарн андһар өгнэ. ⁵⁴ Тенд, уул деер тер тэкл тэкэд, эврәннь төрл-садан хотд орлцтха гиж дуудна. Тедн хотыг эдлэд, доран хонна. ⁵⁵ Өрүн өрлэ Лаван зеенрэн, күүкдэн үмсэд, тедниг эдслнэ. Тиигэд тер герүрн хэрү ирнэ.

Яков Эсавла харһхар белдвр кежэнэ

32 Яков цааран йовна, Бурхна элчнр терүг тосна. ² Яков тедниг үзэд иигж келнэ:

– Энтн Бурхна цергчнрин бээрн!

Тегэд тер бээрнд Маханаим гидг нер өгнэ.

³ Бийэсн түрүлэд Яков Эдом гидг нутгт Сеир гидг назрт бээсн эврәннь ах Эсавд зэңгчнриг йовулад, зэңг орулна.

⁴ – Мини нойн Эсавд тана зарц Яков иигж келжэнэ гиһэд күргэд келтн: «Би Лаванд бүүрлэд, эндр өдр күртл тенд бээлэв. ⁵ Нанд бод мал, элжгнс, хөд, ямад, зарцнр бээнэ. Тана хээрлт үзхин төлэ, би эн зэңгэн эврәннь нойнд илгэжэнэв», – гиж теднд Яков заквр өгнэ.

⁶ – Бидн чини ах Эсавинд одвидн, ода тер эврэн чамаг тосад аашна. Терүнлэ дөрвн зун күн йовна, – гиж зэңгчнр хэрү ирэд, Яковд келцхэнэ.

⁷ Яков икэр эәһэд, сахняд, бийлөһэн бээсн улсан, бас хошлжасн сүргэн, бод малан болн темэдэн хойр бээрнд хувана. ⁸ «Кемр Эсав нег бээринь дэврхлэ, наадкнь бүтн үлдэд, амд нарх», – гиж тер ухална.

⁹ – О, мини эцк Абрахамин болн Ицхакин Бурхн, О, Деед Эзн, төрсн назрун хэрү йов, Би чамд делгрлт өгнэв, гиж келлэт. ¹⁰ Нанд өгсн мөңк дурндтн болн итклдтн күрш уга тана зарц би болжана. Йордан һолыг һатлад нархлам, нанд тайгас талдан юмн уга билэ. Ода болхла нанд хойр бээрн бээнэ. ¹¹ Мини ах Эсавас намаг харстн гиһэд танд зальвржана. Яһад гихлэ, тер ирэд, намаг болн бичкдүдтэ гергдиг дэврэд алх гиж эәжэнэв.

¹² Эрк биш, чи делгрлт авхч, чини хөөт үрдиг тооһарн теңгсин элсн мет тоолж болшоһар өскнэв, гиж Та келлэлмт, – гиж Яков зальврна.

¹³ Яков доран хонад, бээсн юмнасн эврәннь ах Эсавд белг шүүж белднэ: ¹⁴ хойр зун яма болн хөрн тек, хойр зун хө болн хөрн хуц, ¹⁵ ботхдан дахулсн һучн темэн, дөчн үкр болн арвн бух, хөрн эм элжгн болн арвн эр элжгн. ¹⁶ Эврәннь зарцнртан сүрг болһниг онц толһалтха гиж зааһад, тер иигж келнэ:

– Нанас түрүлж йовад, сүрг болһниг өөрдүлл уга тууһад йовтн.

¹⁷ Түрүн йовсн күүнд тер иим заквр өгнэ:
– Кемр мини ах Эсав чамла харһад: «Кенэвч? Альдаран йовж йовнач? Кенэ мал чи тууж йовнач?» гиж сурхла, ¹⁸ «Тана зарц Яковин мал тууж йовнав. Энтн терүнэс мини нойн Эсавд илгэсн белг. Тертн эврэн мана ардас аашна», гиж чи кел, – гив.

¹⁹ Мал тууж йовх хойрдгч, һурвдгч болн дахж йовх цуг ах малчнрт Яков бас закона:

– Эсав тадниг тосад ирхлэ, эрк биш тиигж келтн.

²⁰ Бас иигж келтн: «Тана зарц Яков мана ардас аашна».

«Өмнэснь илгэсн белгүдэрн би терүг жөөлдүлхүв. Намаг үзхлэрн, тер орулад авад чигн бээх», – гиж тер ухалв.

²¹ Тегэд Яков белгүдэн өмнэснь илгэв, бийнь болхла, бээрндэн хонна.

Яков Бурхнла ноолдна

²² Тер сө Яков хойр гергэн, хойр зарц гергэн, арвн негн көвүһэн дахулж авад, Ябок һол һатлад нарна.

²³ Эмтиг уснас нарһчкад, тер эврәннь бээсн зөөрэн зөөһэд нарһна. ²⁴ Тегэд Яков һанцарн үлднэ.

Терүнлэ нег юмн өр цээтл ноолдна. ²⁵ Яковиг диилж эс чадхларн, тер Яковин ташан хотхр ормиг көндэнэ. Ноолданд Яковин ташань булһрна.

²⁶ – Тэв намаг, өр цээжэнэ, – гиж тер келнэ.

– Намаг эс эдслтл, би таниг тэвшгов, – гиж Яков хэрү өгнэ.

²⁷ – Нернчнь кемб? – гиж тер сурна.

– Яков, – гиж хэрү өгнэ.

28 – Эндрэс авн чи Яков биш, Израиль гидг нер зүүжэнэч. Яһад гихлэ, чи Бурхнла болн эмтнлэ ноолдад диилвч, – гиж тер келнэ.

29 – Эржэнэв таниг, нерэн келтн, – гиж Яков келнэ.

– Чи ю хээж мини нер суржахмбч? – гиж тер сурна.

Яковиг тер эдслнэ.

30 Тер ормд Яков Пениэл гидг нер өгнэ. Яһад гихлэ, «Би Бурхиг нүүрцэд үзүв, болв эмд үлдүв», – гиж тер келнэ. 31 Ташаһасн кэлтэ Яков доһлад, Пениэлас хархла, нарн нарч ирнэ. 32 Тер учр деерэс авн Израилин улс ташан хотхрт бээсн шүрүсиг идхш. Юңгад гихлэ, тер Яковин ташан шүрүсинь көндөсн учр.

Яков Эсавла харһна

33 Эсав 400 кү дахулад өмнэснь аашхиг Яков үзнэ. Лиян, Рахелин, хойр зарц гергчүдин үрдиг экнриннь хажуд зогсцхатн гиж Яков заквр өгнэ. 2 Тедниг иигж зогсана: түрүлэд зарц гергчүдиг үрдтәһинь, теднэ дару Лияг үрдтәһинь, дэкэд Рахел Йосип хойриг. 3 Яков эврэн өмн һарад, ах талан өөрдхэсн урд дола дэкж дөрв көлдэд, гекэд босна. 4 Болв Эсав өмнэснь адһад, терүг теврэд, чееждән шаһад үмснэ. Хоюрн уульцхана.

5 Күүкд улсиг, бичкдүдиг үзэд, Эсав сурна:

– Эдн чамд кен болжахмб?

– Эдн нанд, тана зарцд, Бурхна цаһан санаһарн өгсн үрд, – гиж Яков хэрү өгнэ. 6 Зарц күүкд улс бичкдүдтәһән өөрдэд, Эсавин өмн дөрв көлдэд, гекэд босна. 7 Дэкэд Лия бичкдүдтәһән, дарунь Йосип Рахелта хоюрн өөрдэд тиигж күндлнэ.

8 – Хаалһдм харһсн мал юн мал болжахмб? – гиж Эсав сурна.

– Мини нойн, терчнь тана хээрлт авхар илгэгдсн мал, – гиж Яков хэрү өгнэ.

9 – Дү минь, нандчнь цугнь күцц бээнэ. Тер зөөрэн бийдән үлдэ, – гиж Эсав келнэ.

10 – Уга. Буйн болтха, кемр тана хээрлт нанд туссн болхла, мини белг автн! Таднла нүүрцэд харһлһн – нанд Бурхнла нүүрцэд харһснла эдл, та йир цаһан санатат. 11 Мини белг автн, мини хээрлт күрттхэ. Бурхн нанд элвгэр белглв, кергтэ тоотм нанд бээнэ, – гиж Яков хэрү өгнэ.

Яков Эсавиг белгинь автха гиһэд сурна, тернь зөв өгнэ.

12 – Йовхмн. Би чамла йовнав, – гиж Эсав Яковд келнэ.

13 – Нойн минь, мини бичкдүд күчн угаһинь та меднэт. Хөд, үкрмүд саагдна: кемр эдниг шулуһар туухла, нег өдр үкж одцхах. 14 Та, мини нойн, түрүлэд йовснь деер болх. Би, тана ялч, малын, бичкдүдин йовдлар ардастн Сеир тал, таднд күртлән арһул йовсув, – гиж Яков хэрү өгнэ.

15 – Би эврәннь улсас зәрминь таднд үлдәнэв, – гиж Эсав селвг орулна.

– Ю хээж? Та, мини нойн, дегд цаһан санатат, – гиж Яков хэрү өгнэ.

16 Тер өдртән Эсав хэрү Сеир тал йовна. 17 Яков Сукот тал һарна, тенд тер бийдән гер бэрж авна, малдан хашас кенэ. (Тер учр деерэс эн орм Сукот гидг нер авч.)

18 Паддан-Арамас хэрж ирэд, Яков Кананд бээх Шехем балһснд менд күрнэ, тендэс хол биш бүүрлнэ. 19 Хошлад бээсн һазран Яков Хаморин хөөт үйнрэс зун цаһан мөңгэр хулдж авч. Хамор Шехемин эцк бээж. 20 Тендән тер тәкл тәкдг орм һарһад, Эл-Элохе-Израиль гидг нер терүнд өгнэ.

Дина болн Шехемин бээрн улс

34 Яков Лия хойрин күүкн Дина бээрн күүкд тал одна. 2 Эн нутгин залач хиввей Хаморин көвүн Шехем Динаг үзн, бэрж авад, терүнд күч үзүлнэ. 3 Шехем Динад дурлад, седкльн авлгдад, ээлтэ үгмүд келдг болна.

4 – Эн күүкиг нанд авч өг, – гиж тер эцкдән келнэ.

5 Динан нерн һутагдсиг Яков медв. Тер цагт көвүднь кеер мал хэрүлж йовж. Тедниг иртл Яков тагчг бээв. 6 Шехемин эцк Хамор Яковла күүндхэр ирнэ. 7 Яковин көвүд юн болсинь соңсад, герүрн хэрж ирцхэнэ. Тедн дегд һундрхад, өшәркэд бээв. Яһад гихлэ, Яковин күүкнд күч үзүллһн – Израильд му нер өгсн болж һарчана. Тиим йовдл һарһж болшго.

8 – Мини көвүн Шехем тана күүкнд седклярн авлгдв. Терүг Шехем буулһж автха. 9 Тадн маднла төрл болхт. Эврәннь күүкдән манад мордулхт, мана күүкдиг бий талан мордулж авхт. 10 Мадн дунд бүүрлтн. Мана орн-нутг эн. Тадн терүнд бээж чаджанат, сансарн эргэд йовтн, һазр авад ээлтн, – гиж Хамор келнэ.

11 – Буйн болтха, би таднд сурситн өгнэв!

12 Хамгин ик үн, хамгин үнтэ белгүд суртн – би таднд сурситн цугтаһинь өгнэв, зуг эн күүкиг нанд өгтн. Би энүг авнав, – гиж Шехем Динан эцкднь болн ахнртнь келнэ.

13 Шехем Динад күч үзүлснэс кэлтэ Яковин көвүд терүнд болн терүнэ эцк Хаморд мектәһәр хэрү өгнэ.

14 – Бидн тиигж чадшговидн. Керчүлэд уга залуд дү күүкән өгнэ гисн маднд йир ик ичр. 15 Зуг негхн үгцэ күцэхлэ, зөвөн бидн өгхвидн. Эннь – кемр тадн маднла эдл болад, тана цуг эр киистэ улс керчүлгдхлэ. 16 Тегэд бидн эврәннь күүкдән таднд мордулхвидн, тадна күүкдиг бидн мордулж авхвидн. Бидн тегэд таднла хамдан бүүрлэд, таднла нег улс болхвидн. 17 Кемр тадн мадниг соңслго, бийдән керчүллһ эс кехлэ, бидн эврәннь дү күүкән авад йовхвидн, – гиж тедн келнэ.

18 Хамор Шехем хойр зөв өгцхэнэ. 19 Шехем удл уга теднэ келсиг күцәнэ. Тер тедү дүңгэ Яковин күүкнд дурта билэ. Шехем эцкиннь тохм-уңгд хамгин күндтэ күн бээж. 20 Тегэд балһснд ордг ик

үүднэ өмн зогсад, Хамор Шехем хойр тенд бээсн залуст иигж келнэ:

21 – Эн амтн эвэр бээхэр седжэнэ. Эдн мана һазрт бүүрлэд, сулдан эргэд йовтха. Теднд һазр дала. Бидн теднэ күүкдиг буулһж авхвидн, эврәннь күүкдэн теднд өгхвидн. 22 Зуг тедн маднла хамдан бээһэд, нег улс болхасн урд мадниг негхн үгцэ күцэтхэ гижэнэ. Эннь – цуг мана эр киистэ улс теднлэ эдл керчүлгдх зөвтэ. 23 Теднэ сүрг мал, эдлаху, үүрмг мал – цугтан мана болх, кемр бидн теднэ үгцэ күцэхлэ, тедн маднла хамдан бээцхэх!

24 Балһсна залус Хамор Шехем хойрин келснлэ зөвшэрнэ. Цуг залу улс бийдэн керчүллһ кецхэнэ.

25 Нурвдгч өдртнь тедниг өвчтэ кевтсн цагт Динан ахнр, Яковин көвүд, Шимон болн Леви, үлд авад, сөрлт угаһар балһснд орж ирэд, тенд бээсн цуг залу улсиг нег чигн кү үлдэлго ална. 26 Тедн Хамор Шехем хойриг чавчад ална. Динаг тедн Шехемин гертэ авад йовцхана. 27 Дэкэд Яковин талдан көвүд алгдсн амтн тал ирэд, Динад күч үзүлснэс көлтэ балһсиг тонна. 28 Теднэ бог-мал, бод-мал, элжгнс болн балһснд, теегт харһсн цуг тоотыг тер көвүд авцхав. 29 Балһсна улсин эдл-ахуг, теднэ бичкүдиг, гергдиг, гертнь бээсн цуг тоотыг тер көвүд чидл үзүлэд булаж авцхав.

30 Яков Шимон Леви хойрт иигж келнэ:

– Тадн нанд зовлц учравт! Бээрн улс – кананахныг болн перизмүдиг нанд дурго болһулжанат. Нанд олн улс уга. Тедн болхла негдэд, намаг, мана тохма улсиг цугтаһинь алх.

31 – Мана дү күүкиг цогцан хулддг күүкдлэ эдлцүлх зөв бидн терүнд өгшговидн, – гиж эцкдэн Шимон Леви хойр келв.

Яков Бетел тал хэрж ирнэ.

35 – Бос, Бетел тал йов. Тенд бүүрлэд, чамаг Эсав ахасн зулж йовхд үзгдсн Бурхнд тэкл тэkdг орм белд, – гиж Бурхн Яковд келнэ.

2 – Таднд бээх талдан улсин бурхдыг уга кетн, бийән цеврлтн, хувцан сольтн. 3 Бидн Бетел оржанавидн. Зовлцта цагтм нанд дөңгән күргж үзгдэд, альд йовв чигн нанла бээсн Бурхнд би тэкл тэkdг орм тенд белднэв, – гиж Яков эврәннь өрк-бүлдэн болн цуг эврэ улстан келнэ. 4 Тедн бийдэн бээсн талдан улсин бурхдын шүтэсиг, чикндэн бээсн сииксэн сүһлад, Яковд өгцхэнэ. Эн өгсн юминь Яков Шехем балһсна хажудк хар модн дор булна.

5 Тедн хаалһдан һарна. Бурхна ээмшгт даргдсн эргндк балһсдын улс Яковин көвүдин ардас көөлдсн уга. 6 Яков эврәннь улстаһан Канана һазрт бээсн Луз балһсн (өдгэ цагт Бетел) тал йовна. 7 Тенд тэкл тэkdг орм тер белднэ. Тер ормиг Эл-Бетел гиж нерэднэ, юңгад гихлэ, Яков ахасн зулж йовхд тенд терүнд Бурхн үзгдлэ. 8 Ребекаг асрсн Девора өңгрнэ. Энүг Бетелэс хол биш хар модна хажуд оршана. Тер хар модыг Аллон-Бахут гиж нерэднэ.

9 Яковиг Паддан-Арамас хэрж ирснэ хөөн, Бурхн дэкн терүнд үзгдэд, эдслэд, 10 иигж келнэ:

– Чини нерн Яков,
Чамаг хөөннь Яков гиж нерэдшго,
Эндрэс авн чини нерн – Израиль, – гив.
Тиигж Тер Израиль гидг нер терүнд өгв.

11 Бурхн терүнд бас иигж келнэ:

– Би Хамгин Күчтэ Бурхмб.

Чи өслттэ, өнр-өргн бол,

Чамас улс үүдх,

Олн улс!

Чамас хаадуд үүдх!

12 Абрахамд болн Ицхакд мини өгсн һазриг

Би чамд болн чини хөөт үйнрт өгнэв.

13 Бурхн Яковиг үлдәһэд йовхла, 14 тер күүндсн ормднь Яков санлын чолу тэвнэ. Эн чолун деер чаһр, олив модна тос асхна. 15 Тер ормд Яков Бетел гидг нер өгнэ.

16 Тедн Бетелэс һарад, Эпратас хол биш йовсн цагт, Рахелин гесн мошкль. Рахел үрән һарһх деерән 17 йир икэр зовна.

– Бичэ э. Хэлэ, бас нег көвүтэ болвч! – гиж эх болжхэ эмгн келнэ.

18 Үкжэх Рахел сүүлин эмсхлән авад, көвүндэн Бен-Они гидг нер өгнэ. Яков болхла терүнд талдан нер өгв – Бенямин .

19 Рахел тиигж өңгрнэ. Терүг Эпрат ордг хаалһин хажуд оршана. (Ода тер Бетлехем гидг нертэ.)

20 Рахелин үкэр деер Яков санлын чолу тэвнэ. Тер чолун ода күртл тенд бээнэ. 21 Израиль цааранднь йовад, Мигдал-Эдеромин ца хошлад зогсна.

22 Тер цагт Рубен эцкиннь зарц гергн Билхала ханьцна. Энүнэ тускар эцкднь келнэ.

Яков арвн хойр көвүтэ билэ. 23 Лиян көвүд: Рубен (Яковин түрүк көвүн), Шимон, Леви, Йуда, Иссахар болн Завулун. 24 Рахелин көвүд: Йосип болн Бенямин. 25 Рахелин зарц Билхан көвүд: Дан болн Наптали. 26 Лиян зарц Зилпан көвүд: Гэд болн Ашер. Эннь Паддан-Арамд төрсн Яковин көвүд.

27 Яков эцк талан ирнэ. Мамред Кирьят-Арба балһсна хажуд (өдгэ цагт Хеврон нертэ) түрүлэд Абрахам, дэкэд Ицхак бээж. 28 Ицхак 180 жилдэн бээв. 29 Жирһл үзэд, ик нас наслад, өңгрсн өвкнр талан тер һарна. Терүг Эсав болн Яков көвүднь оршана.

36 2 3 4 5
6 Гергдэн, көвүдэн, күүкдэн, бээсн цуг амтән, цуг малан, Кананд хоршасн эдл-уушан Эсав хураж авад, Яковас салад, талдан нутг орна. 7 Тедн дегд ик эдл-уушта болад, хамдан бээж чадад бээцхэв. Теднэ бээрлж бээсн һазрт малан бәрх арһ уга болад бээв. 8 Эсав (эс гихлэ Эдом) Сеир гидг уулта һазрт бүүрлв.

9 Эсавин – эдомудын өвкин хөөт үйнр эн.

10 Эсавин көвүд: Адаһас һарсн Эсавин көвүн Элипаз, Басематас һарсн Эсавин көвүн Реуел.

11 Элипазин көвүд: Теман, Омар, Цепо, Гатам, Кеназ. 12 Элипазин хөөт гергн Тимна терүнд

Амалекиг нархж өгв. Эннь Адаһас нарсн Эсавин хөөт үрд. ¹³ Реуелин көвүд: Нахат, Зерах, Шамма, Мизза. Эннь Басематас нарсн Эсавин хөөт үрд.

¹⁴ Цибеона Анан Оголивама күүкнэс Еуш, Ялам, Корах эдн төрж. Оголивама Эсавин гергн билэ.

¹⁵ Эсавин хөөт үрдин тохм-уңг эн.

Эсавин түрүңк көвүн Элипазин хөөт үйр: Темана эңг, Омарин эңг, Цепон эңг, Кеназин эңг,

¹⁶ Корахин эңг, Гатамин эңг, Амалекин эңг. Эднь Адаһас нарсн Элипазин тохм-уңг Эдомин һазрт бөөцхэнэ.

¹⁷ Эсавин көвүн Реуелын тохм-уңг: Нахатын эңг, Зерахин эңг, Шамман эңг, Миззин эңг. Эднь Басематас нарсн Эсавин хөөт үйр – Реуелин тохм-уңг. Тедн Эдомин һазрт бөөцхэнэ.

¹⁸ Оголивамас нарсн Эсавин хөөт үйр: Еушан эңг, Яламин эңг, Корахин эңг. Эдн Анан күүкн Эсавин гергн Оголиваман тохм-уңг. ¹⁹ Эсавин хөөт үйр (эн Эдом нертэ) болн теднэ тохм-уңг тиим болжана.

²⁰ Эн нутгт бээсн хоррей Сеирин көвүд: Лотан, Шовал, Цибеон, Ана, ²¹ Дишон, Эцер болн Дишан. Эдн Эдомин нутгт бээсн хоррмудын өвк Сеирин хөөт үйррин тохм-уңг.

²² Лотана көвүд: Хори болн Хемам. Лотана дү күүкнэ нерн Тимна.

²³ Шовалин көвүд: Алван, Манахат, Эвал, Шепо болн Онам.

²⁴ Цибеона көвүд: Аяя болн Ана (көдэ һазрт эцкиннь элжгнс хэрүлж йовад булг олж авсн Ана).

²⁵ Анан үрд: Анан көвүннь Дишон болн күүкнь Оголивама. ²⁶ Дишона көвүд: Хемдан, Эшбан, Итран болн Керан.

²⁷ Эцерин көвүд: Билхан, Зааван, Акан.

²⁸ Дишана көвүд: Уц болн Аран.

²⁹ Хоррмудын тохм-уңг иим: Лотана эңг, Шовала эңг, Цибеона эңг, Анан эңг, ³⁰ Дишона эңг, Эцерин эңг, Дишана эңг. Эннь Сеир һазрт бээсн хоррмудын эңгсин нерэдлһтэ даран.

³¹ Израильд хаадуд залхас урд Эдомд залжасн хаадудын нерд эн:

³² Түрүлэд Эдомд Беоран көвүн Бела залжала. Терүнэ хотл балһсна нерн Динхава бөөж.

³³ Белаг өңгрснэ хөөн Боцрад бөөдг Зерахин көвүн Йовав орминь эзлнэ.

³⁴ Йовавиг өңгрснэ хөөн Темана хөөт үйррин нутгас Хушам орминь эзлнэ.

³⁵ Хушамиг өңгрснэ хөөн Бедадын көвүн Хадад орминь эзлнэ. (Моавин нутгт мидьянмудыг каалсн күн.) Терүнэ хотл балһсн Авит билэ.

³⁶ Хададыг өңгрснэ хөөн Масрекад бөөдг Самла зална.

³⁷ Самлаг өңгрснэ хөөн Епрат холын хажуд бээсн Реховот балһснас Шаул зална.

³⁸ Шаулыг өңгрснэ хөөн Ахборин көвүн Баал-Ханан зална.

³⁹ Ахборин көвүн Баал-Ханан өңгрснэ хөөн Хадар йос зална. Терүнэ хотл балһсн Пау гидг нертэ билэ.

Мезахаван зе күүкнэ, Матредин күүкн Мехетавель терүнэ гергн бөөж.

⁴⁰ Эсавин тохм-уңгин, теднэ өрк-бүлмүдин, бөөрлсн һазрмудын нерд эн: Тимнан эңг, Алван эңг, Ететин эңг, ⁴¹ Оголиваман эңг, Элан эңг, Пинонан эңг, ⁴² Кеназан эңг, Темана эңг, Мивцаран эңг, ⁴³ Магдиэлан эңг, Ирамин эңг – эннь Эдомин эңгүд. Теднэ нерд бөөрн һазрмуд зүүнэ. Эдомудын өвк эцкнь – Эсав.

Йосип болн терүнэ ахнр-дүүнр

37 Яков Кананд бүүрлэд бөөнэ. Эн һазрт урднь энүнэ эцкнь бөөж. ² Яковин болн терүнэ өрк-бүлин туск тууж эн:

Йосип арвн долата бөөж. Ахнртаһан хамдан, Билхан болн Зилпан (эдн Йосипин эцкин гергд) көвүдтэ, бог мал тер хэрүлдг бөөж. Тер көвүдин му йовдлмудын тускар Йосип эцкдэн келдг бөөж.

³ Израилиг көгшрх наснднь Йосип төрж, наадк көвүдэсн икэр эцкнь терүнд дурлв. Тегэд Йосипт тер шишлң кеерүлсн хувц белглж. ⁴ Эцкнь Йосипт икэр дурта болсар, ахнрнь терүнд дегд дурго болад, сән үг келдго бөөж.

Йосипин зүүдд

⁵ Нег дэжж Йосипт зүүдн орна. Терүгэн Йосип ахнртан келж өгнэ. Теднь Йосипт улм дурго болцхана.

⁶ – Соңслт, ямаран зүүдн нанд орв! ⁷ Тэрэнэ һазрт бидн боодгуд боож йовсн болनावидн. Мини боосн боодг ноодан зогсна, тадна боосн боодгуд терүг эргэд, һазрт күрч гекцхэнэ! – гиж тер келнэ.

⁸ – Чи маднд нойрххар седжэхмн болвзач? Мана ахлач болхар седжәнчи?! – гиж ахнрнь келнэ.

Тер зүүднэс көлтэ, келсн үгэснь көлтэ ахнрнь Йосипт улм дурго болцхана.

⁹ Йосипт шинэс зүүдн орна. Терүгэн тер дэкн ахнртан келж өгнэ.

– Би зүүд үзүв. Нарн, сар болн арвн негн одн намаг күндлэд гекцхэв.

¹⁰ Эн зүүдэн Йосип эцкдэн келж өгхлэ, эцкнь терүг керлднэ:

– Юн гидг зүүдн чамд оржахмби? Бидн цугтан – би, чини эк, чини ахнр-дүүнр – ирэд көлдчнь мөргхмн болвза?!

¹¹ Ахнрнь Йосипт уурлцхана, болв эцкнь терүнэ келснэ тускар ухална.

Йосип Египет тал мухла болж хулдгдна

¹² Нег дэжж Йосипин ахнр эцкиннь бог мал Шехем гидг һазрт хэрүлхэр йовцхана. ¹³ Израиль Йосипт келнэ:

– Чини ахнр Шехемд хөд, ямад хэрүлж йовцхана. Чамаг би бас тиигэрэн илгэсүв.

– Би белмб, – гиж Йосип эцкдэн келнэ.

14 – Йовад теднэ керг яһж күцж йовхиг хэлэ, мал ямаран йовхиг мед. Ирхлэрн нанд келж өгч, – гиж эцкнь келнэ.

Эцкнь Йосипиг йовулна. Хеврон гидг тегш һазрас һарад, Йосип Шехем орна. 15 Тенд Йосипла нег күн харһна.

– Чи энд ю хээж йовнач? – гиж теегэр тенж йовсн Йосипас тер сурна.

16 – Би эврәннь ахнран хээж йовнав. Тедн альд малан хэрүлж йовхиг нанд келж өгит, – гиж Йосип келнэ.

17 – Теднчн эндэс йовж одцхала. Тедниг Дотан гидг һазр тал йовхар келжэсинь би соңслав, – гиж тер күн келнэ.

Йосип ахнран хээһэд йовна, тедниг Дотанд олж авна. 18 Ахрнь Йосипиг аашхинь холас таняд, өөрдэд иртлнь терүг алх болад шиидцхэнэ.

19 – Зүүд үздг мана күн эн йовна! – гиж нег-негндэн тедн келцхэнэ. – 20 Энүг алад, нүкнд хаяд, зерлг аңгуд шуучад алв гиж эцкдэн келхмн. Тегэд терүнэ зүүдн яһж бүтхинь хэлэхмн!

21 Эн күүндвриг соңссн Рубен Йосипин эм аврх арһ хээнэ.

– Бичэ энүг алтн, – гиж Рубен келнэ. – 22 Ю хээж цус асхмб? Энүг эврәннь һарар алхин ормд тег дунд бээх тер нүкнд хайтн. (Үннднь болхла, Рубен Йосипин эм аврад, эцк талнь хэрү йовулхар седв.)

23 Йосипиг өөрдэд ирхлэ, ахрнь терүг бэрж авад, ке хувцинь татж шуулад, 24 бийинь нүкнд хайна. Нүкн усн уга хагсу бээж.

25 Йосипин ахнр хотан эдлхэр суухларн, Гилад талас аашх мидьяна кувцнрин цувсн темэд үзцхэв. Тедн Египет тал сээхн үнртэ модна салм, ладан, бальзам ачж йовцхаж.

26 – Дүүһән алад терүг нууснд юн олз бээнэ?

27 Йосипиг кувцнрт хулдхмн. Мана һар цевр болх. Яһв чигн энтн мана һарлцсн дү, нег цусн-махн күн, – гиж Йуда келнэ.

Теднь зөвшэрнэ. 28 Мидьяна кувцнр өөрдэд ирхлэ, ахрнь Йосипиг нүкнэс һарһж авад, хөрн цаһан мөңгнэс теднд хулдна. Кувцнр Йосипиг Египет авад орцхана.

29 Рубен хэрү ирэд, нүкн тал одна. Йосип уга! һашудхларн эн деерк хувцан шуулна.

30 – Көвүн уга! – гиж Рубен дүүнр талан ирхлэрн келнэ. – Би, би! Альдаран одхмб? Би яахмб?

31 Йосипин ахрнь яма алад, ямана цуснд терүнэ хувцинь норһна. 32 Дэкэд терүг эцкднь авч ирэд иигж келцхэнэ:

– Бидн энүг олж аввидн. Хэлэлч: эн чини көвүнэ хувцн болвза?

33 Яков көвүнәннь хувциг таняд хээкрнэ:

– Мини көвүнэ хувцн! Терүг зерлг аңгуд шуучад идчкж! Шуучж, шуучж, идчкж Йосипиг.

34 Яков хувцан шуулад, ташадан шүрүн эдин тасрхаг бооһад, кесг өдртэн көвүндэн һундрхж уульна. 35 Терүг төвкнүлхэр көвүд, күүкднь ирнэ, болв Яков тогтнхар седсн уга.

– Уга. Уульнав, көвүндэн һундрхжанав! Ууляд, көвүһән дахад үкнэв, – гиж тер келнэ.

Йосипт һундрхад, эцкнь ууляд бээв.

36 Тер цагт мидьяна кувцнр Йосипиг Египетд күргэд, Потипарт хулдна. Потипар хаана бээшңгин маначнрин ахлач бээж.

Йуда болн Тамарь

38 Тер цагт Йуда ахнр-дүүнрәсн салад, Хира гидг нертә адулламитин хажуд нүүж одад бээрлнэ. 2 Тенд терүнд Канан һазра Шуа гидг күүнә күүкн таасгдна. Йуда терүг мордулж авна. 3 Гергнь саата болад, көвү һарһна. Йуда терүнд Эр гидг нер өгнә. 4 Йудан гергн дәкн саата болад, хойрдгч көвүн һарна. Экнь терүндән Онан гидг нер өгнә. 5 Дәкәд бас көвү һарһна. Терүндән Шелә гидг нер өгнә. (Эн йовдл учрхд Йуда Кезива гидг балһснд бээж.)

6 Йуда түрүңк Эр гидг нертә көвүндән Тамарь гидг күүк авч өгнә. 7 Көвүнә заң-бәрцнь му билә. Деед Эзнд тернь таасгддго бээж. Тегэд Деед Эзн Ээриг үкүлнә.

8 Йуда Онан көвүндән иигж келнә:

– Ахиннь белвсн гергиг ав. Ахдан нерәдәд, түрүңк үрәрн терүнә хөөт үй ке .

9 Болв Тамаряс һарсн үрн бийиннь үрн болшгоһинь Онан меджәлә. Тегэд Онан тер гергнлә кевтх болһндан, ахан үрн уга болтха гиһәд, асаһан һазрт асхад бээв. 10 Иим йовдл килнцтә болжана. Тернь Деед Эзнд таасгдсн уга. Терүнәс келтә Деед Эзн Онаниг үкүлв.

11 Йуда Тамарьт келнә:

– Мини Шелә көвүн өстл, чи белвсн күн болад, эврәннь эцк-эктәһән бээжә. (Тиигж келхләрн, тер иигж санв: «Ахнран дахад дү көвүнь бичә үктхәл!»)

Тамарь эцк-экиннь герт хэрү ирнә.

12 Кесг цаг давна. Йудан гергн, Шуана күүкн, өңгрнә. һашута өдрмүд давхла, Йуда нээж адулламит Хирата хамдан эврәннь хөд кирһлһнд Тимна гидг һазр орна. 13 Тамарь хадм эцкән хөд кирһлһнд йовжахинь медәд, 14 белвснә хувцан соляд, чирәһән бүркәд, бийән далдлад Энаим балһс ордг хаалһин хажуд сууна. Эннь Тимна тал һардг хаалһ бээсмн. (Тиигхләрн Шеләг өссн бийнь терүнд Тамариг авч өгчәсмн уга.)

15 Чирәнә бүркәтә болснднь, Йуда терүг цогцан хулддг күүкд күн гиж санв. 16 Йуда терүн тал өөрдәд келнә:

– Би чамла кевтнәв.

Йуда терүг эврәннь бер гиж меджәсмн уга!

– Керп би чамд зөв өгхлә, чи нанд ю өгнәч? – гиж тернь сурна.

17 – Би чамд ямана ишк илгәнәв, – гиж Йуда хэрү өгнә.

Болв күүкд күн келнә:

– Терүг илгәтлән бәрүлх юм үлдә.

18 – Чи ю бәрүлтхә гиж суржанаң? – гиж Йуда сурна.

– Күзүндэн өлгөтө тамһан , хартан бэржэсн тайган үлдэ, – гиж күүкд күн келнэ.

Йуда цуг сурсинь өгэд, терүнлэ кевтнэ. Тамарь саата болна. ¹⁹ Дэкэд тер хэрэд, чирэһиннь бүркөг авч хаяд, саак белвсн хувцан өмснэ.

²⁰ Йуда терүнд өгх болсн ямана ишкэн нээж Хираһар илгәһэд, бэрүлсн юман авхар седхлэ, кедү йовв чигн хээлһсн күүкд күн олдсмн уга. ²¹ Бээрн улсас тер сурхла:

– Энаим ордг хаалһин хажуд суусн аля күүкд күн яһла?

– Тенд тиим күн мел уга билэ, – гиж теднь келцхэнэ.

²² Нээжнь хэрү ирэд, Йудад иигж келнэ:

– Би терүг олж чадсн угав. Бээрн улс тенд аля күүкд күн мел уга билэ гижхэв.

²³ – Бэрүлсн юмс терүнд үлдтхэ. Терүг хээһэд бидн бийән эмтнд наад бэрүлхмн биш. Би терүнд ямана ишк йовулхлаг, чи терүг олж чадсн угач. Бэг, – гиж Йуда хэрү өгнэ.

²⁴ һурвн сар давсна хөөн Йудад:

– Чини бер Тамарь килнц һарһж, ода аля кесндэн саата чигн, – гиж келцхэв.

– Терүг һалд шататн, – гиж Йуда заквр өгнэ.

²⁵ Тамариг цаажлхар авч йовхла, хадм эцкдэн тер иигж келүлнэ:

– Эн юмна эзнэс би саатав. Эн тамһ тайг хойриг таньжант гиж терүнэс суртн.

²⁶ Йуда таньна.

– Эн күн нанас чик юм һарһла. Би Шелэ көвүндэн энүг авч эс өгснд болжах йовдл энтн, – гиж Йуда келнэ.

Йуда дэкж энүлэ кевтсн уга.

²⁷ Тамарин үр һарһх цаг ирнэ. Үрднь икр бээж.

²⁸ Гергнэ геснь мошклад, нилхин һар үзгдхлэ, нилхд эк болжах эмгн тер һартнь улан утц бооһад:

– Эннь түрүлж һарв, – гиж келв.

²⁹ Болв нилх үрн һаран хэрү татад авчкна. Терүнэ ормд хойрдгчнь һарч ирнэ.

– Чи яһж тасрж һарч ирвч? – гиж эк болжах эмгн нилхэс сурна. Энүнд Пәрец гидг нер өгнэ.

³⁰ Пәрецин дару һартан улан утцтань һарч ирнэ. Терүнд Зерах гидг нер өгнэ.

Йосип Потипарин герт

39 Тер хоорнд Йосипиг Египетд авч ирнэ.

Хаана бээшнд маначнрин ахлач болжасн Потипар кувцнрас Йосипиг мухла кехэр хулдж авна. ² Йосипт Деед Эзн дөң болжав, тегэд кергнь күцж йовв. Йосип эзнәннь герт бээв. ³ Тернь Деед Эзн Йосипла бээхиг үзнэ. Яһад гихлэ, Йосип ю кевв чигн терүнд Деед Эзн дөңгән күргдг билэ. ⁴ Йосип эздэн таасгдад, шишлң терүнэ мухла болна. Эзнь терүнд герән даалһад, бээсн эдл-ахуһан терүнэ һардврт өгнэ. ⁵ Тер цагас авн Йосипин нилчәр Египетин күүнэ герт бээсн, теегт бээсн эдл-ахуднь Деед Эзнэ евал буужав. ⁶ Бээсн цуг эдл-ахуһан тер

Йосипин һардврт орулна. Бийднь болхла, хот уухас талдан керг үлдсн уга.

Йосип сээхн цогцта, үзмжтэ билэ. ⁷ Эзнэ гергнэ седкльн терүнд тусч, тегэд иигж келнэ:

– Кевт нанла.

⁸ Болв Йосип зөв өглго терүнд хэрү өгнэ:

– Мини эзн бээсн юман цугинь мини һардврт өгв, бийнь гертән мел юм хэлэхш. ⁹ Эн герт би терүнлэ әдләр һарджанав. Эс кех юмн уга. Зуг таниг медшгов, та терүнэ гергнт. Бурһна өмн килнц һарһад, тиим му йовдл би яһж кехмб?

¹⁰ Эн гергн терүг өдр болһн цуцрлт угаһар ээрэд бээв, болв Йосип терүнэс усхад зулна. ¹¹ Зуг нег дэкж Йосип көдлмш кехәр эзнәннь герт орж ирхлэ, тер гергнэс талдан күн уга бээж. ¹² Эзнэ гергн терүнэ хувцнас татад:

– Кевт нанла, – гиж дәкн келнэ.

Йосип терүнэс мөлтрэд, хувцан һартнь үлдәчкәд, гертәс зулад гүүнэ. ¹³ Эзнэ гергн Йосипин хувциг һартан бәрәд, терүг гүүһэд йовж одсиг медхләрн, ¹⁴ мухласан дуудад:

– Хәләтн: эн еврейиг нанар наад бәртхә гиһәд нааран авч ирсмн болжана! Тер нааран орж ирәд, намаг күчәр эзлхәр седв! Би хәәкрүв. ¹⁵ Намаг чишкәд хәәкрәд бәәхлэ, тер зулад гүүв. Нам хувцан үлдәһәд гертәс һарад гүүв! – гиж келнэ.

¹⁶ Йосипин хувциг залуһан хәрж иртл тер бийләһән бәрв. Залуһан ирхлэ, ¹⁷ гергн дәкн тер кевтән давтад келнэ:

– Еврей мухла нанд күч үзүлхәр ирв. Намар наад бәртхә гиж терүг чи авч ирвч! ¹⁸ Би чишкәд хәәкрүв. Тер нам хувцан үлдән гертәс зулад гүүв!

¹⁹ Гергнәннь келсиг соңссн Йосипин эзн икәр уурлна. ²⁰ Йосипиг түүрмд орултха гиж тер законна. Тиигж Йосип хаана түүрмд орулдгна.

Йосип түүрмд

²¹ Болв Деед Эзн терүнлэ бээсндән, цаһан санаһан күртәнэ: Йосип түүрмин ахлачд таасгдна. ²² Түүрмин ахлач терүгәр бәрәнд бээсн улсин һардач кенә. Йосип цугинь даана. ²³ Түүрмин ахлач мел юмнд зовдго болв, яһад гихлэ, Деед Эзн Йосипта бээв. Терүнд юунднь болвчн күцәмж өгчәв.

Бәрәнд бәәх әмтнэ зүүд Йосип тәәлнэ

40 Тер йовдлмудын хөөн невчкн цаг давхла, хаанд чаһр белддг болн өдмг болһдг хойр күн буру йовдл һарһна. ² Египетин хан теднд уурлна.

³ Тегәд тедниг бәрәнә ахлачин медәнд бээсн түүрмд орулна. Тер түүрмд Йосип бәрәнд бәәж. ⁴ Бәрәнә ахлач теднд зарц болтха гиһәд Йосипиг тәвнә. Цаг давна, ⁵ нег дэкж сөөһәр бәрәнд бәәх хойр һардачнрт – хаанд чаһр белддгт болн өдмг болһдгт – зүүдн орна. Күн болһн эврә чинртә онц зүүд үзнә. ⁶ Йосип өрүһәр ирхләрн, тедн үүмәтә бәәсинь үзнә.

7 – Яһад тадн үүмжэнэт? – гиж Йосип сурна.

Хаана өөрхн улс – Йосипта хамдан бэрэнд бээх хойр күн ⁸ иигж хэрү өгнэ:

– Бидн зүүдд үзвидн. Терүг тээлдг күн энд уга.

– Бурхнас тээлвр ирдмн. Тер зүүддэн нанд келж өгтн, – гиж Йосип келнэ.

⁹ – Өмнм уста үзмин ац үзгдсн болж нанд зүүдн орна. ¹⁰ Терүн деер һурвн иш бээж. Тедн урһжана, цецгүд һарна, темсн үзгднэ, уста үзмин темсн болна. ¹¹ Һартм болхла хаана чаһр уудг сав бэрэтэ. Би уста үзмин темс таслж авад, базһад, шүүсинь савд кеһэд, хаанд өгчэжүв, – гиж хаанд чаһр белддг күн келнэ.

¹² – Чини зүүднэ тээлвр эн, – гиж Йосип терүнд келнэ. – һурвн иш гиснчнь энчнь һурвн өдр.

¹³ Һурвн өдр давхла, хан чамаг түүрмэс сулдхх:

урдк ормдчнь чамаг дуудж хэрү орулх. Чи урдклаһан эдл терүнд чаһрта сав бэрүлж өгдг күн болхч. ¹⁴ Зуг мини сурсиг күцэ: кемр кишг учрхла, мини тускар хаанд келэд орк, бичэ март. Намаг эндэс һарһж үзтхэ! ¹⁵ Намаг еврейин һазрас хулхалж авлус! Энд би түүрмд суулһх дүңгэ юм мел һарһсн угав!

¹⁶ Терүнд сэн тээлвр өгчэхинь үзэд, хаанд өдмг болһдг күн иигж келнэ:

– Нанд болхла, мини толһа деер һурвн зембл бээсн болна: ¹⁷ дееркднь – һуйрар болһсн зүсн-зүүд хот. Тиим юм хаанд болһж өгнэ. Тер земблэс шовуд чоңкад иджэж.

¹⁸ – Чини зүүднэ тээлвр эн, – гиж Йосип терүнд келнэ. – һурвн зембл – энчнь һурвн өдр. ¹⁹ Һурвн өдр болад, хан чамаг бас түүрмэс сулдхх, болв толһаһичн таслх. Чамаг үзүртэ бахнд өлгх, чини махмудыг шовуд чоңкад идх.

²⁰ Һурв хонад хаана һарсн өдр болна. Хан эврәннь өөрхн улсан дуудад, нэр кенэ. Хурсн улсин нүүрт хан тер хойр күүг сулдхна. Эннь чаһр белддг, өдмг болһдг хойр толһач күн. ²¹ Чаһр белддг толһалгч күүг урдк ормднь суулһна. Тер күн хаанд шинэс чаһрта сав бэрүлж өгхмн болжана. ²² Болв өдмг болһдг толһалгч күүг бахнд өлгэд ална. Эннь мел Йосипин келсэр һарна. ²³ Зуг чаһр белддг толһач күн Йосипин тускар, терүнэ сурврин тускар төрүц мартчкна.

Египетин хаана зүүдд

41 Хойр жил давсна хөөн хаанд зүүдн орна: Тер Нил һолын эрг деер зогсчасн болж медгднэ.

² Нилас долан үкр һарч ирнэ. Үкрмүд сээхн, тарһн, һолын эрг көөһэд, нигтэр урһсн урһмл дунд тедн идшлнэ. ³ Теднэ ардас оңдан долан үкр һолас һарч ирнэ. Тедн эццн, чинэн уга, түрүңк үкрмүдлэ зерглэд зогсцхана. ⁴ Тер эццн, чинэн уга үкрмүд сээхн, тарһн үкрмүдиг идцхэнэ. Хан сернэ.

⁵ Дэкэд шинэс унтхларн, оңдан зүүд үзнэ: нег иш деер буудян долан толһа урһна. Тедн сэн, дүүрң бээдлтэ. ⁶ Тедниг даһад, халунас шатж одсн буудян хоосн долан толһа һарч ирнэ. ⁷ Эн хоосн, халунас

шатж одсн буудян долан толһас сэн, дүүрң бээдлтэ толһасиг зальгна! Хан сернэ. Терүнд зүүдн орсиг медв.

⁸ Өрүнднь тер ээмцэд, Египетин цецн болн бө улсиг цуглулж авад, үзсн зүүддэн келж өгнэ. Болв нег чигн күн терүг тээлж чадсн уга. ⁹ Тиигхлэнь чаһр белддгиг толһалгч күн хаанд иигж келнэ:

– Урднь мини һарһсн эндү санандм оржана!

¹⁰ Нег дэкж хан эврәннь зарцнртан уурлад, намаг өдмг болһдг толһалгч күүтэ маначнрин ахлачин медэнд бээсн бэрэнд орулла. ¹¹ Нег сөөһөр мадн хойрт зүүдн орна, күн болһнд эврэ чинртэ онц зүүдн орна. ¹² Манад ахлачин мухла болжасн нег баахн еврей бээлэ. Бидн терүнд эврәннь зүүдд келж өгвидн. Тер күн мана зүүддиг тээлэд, күн болһна зүүдн ямаран чинртэһинь келж өгв.

¹³ Минь терүнэ келсэр һарв: намаг урдк көдлмштм хэрү орулв, наадк күүг цаажлв.

Йосип хаана зүүдд тээлнэ

¹⁴ Хан Йосипиг дуудулна. Түүрмэс терүг адһмтаһар һарһад, сахлын хусад, хувцинь соляд, хаанд күргнэ.

¹⁵ – Би зүүд үзүв, болв нег чигн күн терүг тээлж чаджахш. Чи, соңсад бээхлэ, зүүд тээлж чаддг чигнч гиж амтн келнэ, – гиһэд хан Йосипт келнэ.

¹⁶ – Учр нанд биш, – гиж Йосип хэрү өгнэ. – Хаана сээһинь олж, Бурхн тээлвр өгх.

¹⁷ Хан Йосипт зүүддэн келж өгнэ:

– Би Нил һолын эрг деер зогсчасн болнав.

¹⁸ Һолас долан үкр һарч ирнэ. Тедн сээхн, тарһн бээдлтэ, һолын эргин нигт урһмлд идшлжэнэ.

¹⁹ Теднэ ардас долан эццн, чинэн уга, арсн ясн хойр болсн үкрмүд һолас һарч ирцхэнэ. Египетд би тиим зута үкрмүд үзэд угав. ²⁰ Эн эццн, зута үкрмүд долан тарһн үкрмүдиг идчкв! ²¹ Тедниг идснэ хөөн геснь цурдажаһмн уга: идсн үкрмүд тер кевтэн эццэрн үлднэ. Би серүв.

²² Дэкэд би оңдан зүүд үзүв: буудян долан толһа нег иш деер урһж. Тедн сэн, дүүрң бээдлтэ.

²³ Теднэ ардас хоосн, халунд шатж одсн буудян долан толһа һарч ирнэ. ²⁴ Эн буудян хоосн толһас сэн, дүүрң буудян долан толһасиг зальгчкна. Эврәннь зүүддин тускар би бө улст келж өглэв. Болв тедн цээлһж өгсн уга, – гив.

²⁵ Йосип хаанд келнэ:

– Тана үзсн хойр зүүдн нег чинртэ. Бурхн хаанд эврәннь зураһан медүлжэнэ. ²⁶ Долан сэн үкр – долан жил болжана. Буудян долан сэн толһа – бас долан жил болжана. Тегэд энтн мел нег зүүдн.

²⁷ Сэн үкрмүдин ардас һарч ирсн долан эццн, зута үкрмүд, халунд шатсн буудян долан хоосн толһа – эннь харһнх дарук долан жилмүд болжана.

²⁸ Бурхн хаанд Эврәннь зураһан медүлжэнэ гиж келхлэрн би тиигж санлав. ²⁹ Египетин цуг һазрар элвг долан жил ирх, ³⁰ терүнэ ардас харһнулх долан жил эклх. Тер цагт элвг-делвг болжасн юмн мел мартгдх. Харһнх жилмүдт орн-нутг кевтэн

хоосрх, ³¹ элвг-делвг бээдлэс юмн үлдшго. Тер харнлнн теду дүңгэ күчр болх. ³² Зүүдн хойр дэжж ордгарн – Бурхн энүг лавтаһар зуралжана, удл уга күцх. ³³ Тегэд хан цецн болн хурц ухата кү йилһж авад, терүг Египетин залач тэвтхэ. ³⁴ Цуг орн-нутгар хан хардачнр тэвтхэ. Тедн элвг-делвг долан жилин эргдд эмтнэ хураж авсн тэрэнэс тавн хувин нег эңгинь цуглуулж авад, ³⁵ тер буудяг хаана йосар балһснд цуглуулж бэртхэ. ³⁶ Тиигхлэ, Египетин харнлнна долан жилд орн-нутг хот-хоолын көрцтэ болх. Орн-нутг тегэд тер харнлнн даах!

Йосип Египетд хардач болж залгдна

³⁷ Йосипин зураг хан болн терүнэ өөрхн улс таасна.

³⁸ – Терүнлэ эдл оңдан кү олж болшго, – гиж хан өөрхн улстан келнэ. – Терүнд Бурхна сэкүсн бээнэ!

³⁹ Дэкэд Йосипт тер иигж келнэ:

– Кемр энүг чамд Бурхн медүлсн болхла, чамас цецн, хурц ухата күн уга болжана. ⁴⁰ Эндрэс авн чи мини нутгиг залхч, мини улс чамаг соңсдг болх. Зуг би хан болжах ямарн чамас ахлхув. ⁴¹ Ода би чамар Египетин хардач кежэнэв!

⁴² Хан тамһта билцгэн тээлэд, терүгэн Йосипин хурһнд зүүнэ. Дэкэд нимгн эдэр кесн хувц өмскэд, Йосипин күзүнд алтн цев тер зүүнэ. ⁴³ Йосипт хан орн-нутгиннь хойрдгч күүнэ мөр татдг гиигн терг өгнэ. Терүг йовхла, өмннь «Сөгдтн!» гиж хээкрдмн.

Тиигж хан Йосипиг цуг Египетин хардач кенэ.

⁴⁴ – Би хан болв чигн, – гиж тер Йосипт келнэ, – эндрэс авн Египетин цуг назрар нег чигн күн чини зөв угаһар нег чигн ишкдл кешго, хурһарн көндэшго юмн.

⁴⁵ Хан Йосипт Цафнат-Панеах гидг шин нер өгнэ. Терүнд Он гидг балһснд бээсн гелц күүнэ Аснат күүкин авч өгнэ. Гелцгин нернь Потн-Пера. Тиигж Йосип цуг Египетин назрин хардач болв.

⁴⁶ Египетин хаанад эклэд көдлхдэн Йосип һучта бээж. Хаанаһас һарад, Йосип Египетин назр хэлэхэр эргэд йовна.

⁴⁷ Долан жилдэн тер назрас элвг урһц эмтн авчав. ⁴⁸ Тер жилмүдт тенд цуглуулж авчасн буудяг Йосип балһсдар түгэнэ. Балһсн болһнд эргндк тэрэнэснь хураж авсн буудя цуглуулгдв. ⁴⁹ Йосип теңсин элсн мет олар буудя хураж авв. Терүгэн тоола бээж, тооһан геев: теду дүңгэ тоолж болшго ик болв.

⁵⁰ Эн цагт, харнлнн ирхэс урд, Потн-Пера гидг гелцгин күүкн Аснат Йосипт хойр көвү һарһж өгв.

⁵¹ Түрүңк көвүндэн тер Манаше гидг нер өгэд келнэ: «Яһад гихлэ, Бурхн нанд зовлңгим, төрскн герим мартуль». ⁵² Хойрдгч көвүндэн Эприм гидг нер өгэд келнэ: «Бурхн зовлң үзсн һазртм намаг үртэ-садта кев».

⁵³ Египетин элвг бээдлтэ долан жил давна.

⁵⁴ Йосипин келсэр, харнлнна долан жил эклэд ирнэ. Эн харнлнн цуг делкэг бүслэд бэрнэ, зуг

Египетд хурасн буудян көрц бээлэ. ⁵⁵ Харнлннн эклхлэ, эмтн хаанас өдмг сурцхана. Хан келнэ:

– Йосип тал одтн, терүнэ келсэр кетн.

⁵⁶ Харнлннн икдэд, цуг орн-нутгт ирхлэ, Йосип буудя хадһлдг амбармудан секэд, Египетин улст буудя хулдна. ⁵⁷ Цуг орн-нутгудас Египет тал, Йосипур буудя авхар эмтн ирцхэнэ. Яһад гихлэ, цуг назрар эмтн икэр харһнцхав.

Йосипин ахнр Египет тал йовна

42 Египетд буудя бээхиг медэд, Яков көвүдтэн келнэ:

– Тадн яһад юм келго бээнэт? ² Египетд буудя бээнэ гиж келцхэнэ. Тиигэрэн йовтн, харһнад үкшгон төлэ буудя хулдж автн.

³ Йосипин арвн ах буудя авхар Египет орцхана.

⁴ Зуг Йосипин харлцсн дү көвүн Бенямин зеткрлэ харһж одх гиһэд, Яков терүг бийэсн салһж йовулсн уга.

⁵ Израилин көвүд буудя сурхар Египетд ирсн улс дунд йовна. Яһад гихлэ, тер цагт Канана цуг улс харһнжала. ⁶ Теднэ ирсн нутгин хардачнь Йосип бээж. Тер буудя хулддг бээж. Яковин көвүд терүн тал өөрдэд, өмнэснь һазрт күрч гекцхэнэ. ⁷ Йосип тедниг үзн таньна, болв талын күн болсн болад, шүрүтэхэр теднэс сурна:

– Альдас ирвт?

– Кананас, буудя авхар, – гиж тедн хэрү өгнэ.

⁸ Йосип эврэннь ахнран таньна, болв тедн терүг таньсн уга.

⁹ Теднэ тускар үзсн зүүдэн тодлж, Йосип иигж келнэ:

– Тадн туршулчнр болвзат. Мана назрин мууһар батлгдсн орминь медхэр ирсн кевтэт.

¹⁰ – Уга, нойн! Бидн, тана мухлас, буудя авхар ирвидн. ¹¹ Бидн нег эцкин үрдвидн, цугтан үннч улсвидн! Бидн тана мухласвидн, төрүц туршулчнр бишвидн, – гиж тедн хэрү өгнэ.

¹² – Уга, тадн мана назрин мууһар батлгдсн орм медхэр ирвт, – гиж Йосип келнэ.

¹³ – Бидн, тана мухлас, ах-дүүһарн арвн хойр күнвидн. Бидн цугтан нег эцкин үрдвидн, Кананас. Хамгин бичкнь ода эцктэхэн бээнэ. Негмдн дэжж уга, – гиж тедн хэрү өгнэ.

¹⁴ – Нэ, энлм. Тадниг туршулчнр гиж би келлүсүв.

¹⁵ Бидн тадниг шинжлэд хэлэнэвидн. Хаана эмэр андһар өгчэнэв: тана бичкн дү нааран эс иртл, тадниг эндэс һарһшго. ¹⁶ Негэн илгэхэд, терүг авхултн, наадкснь ода деерэн бэрэнд бээх. Тегэд тадна келсн үнн, худлын медхвидн. Кемр худл болхла, тадн туршулчнр болжанат. Хаана эмэр андһар өгчэнэв! – гиж Йосип келнэ.

¹⁷ Йосип тедниг һурвн хонгар бэрэнд суулһна.

¹⁸ Һурвдгч өдртнь теднд тер иигж келнэ:

– Мини келсэр кетн, тегэд эмд үлдхт, юңгад гихлэ, би Бурхиг күндлдв. ¹⁹ Кемр тадн үнндэн чик седклтэ улс болхла, негнтн бэрэнд үлдтхэ.

Наадкснь харһнжах өрк-бүлдэн буудя авч одад,

20 бичкн дүүтэһэн нан тал хэрү ирхэ. Кемр тадна келсэр хархла, тадн үкшгот.

Тедн Йосипин келснлэ зөвшөрнэ.

21 – Мана дүүһэс көлтэ засглжана гисн эн! Бидн терүнд зовлң үзлүвидн. Тер мадниг яһж сурад бээсн бийнь терүнд бидн сана зовсн угалм. Ода зовлң маднд ирв! – гиж тедн хоорндан күүндцхэнэ.

22 – Көвүнд бичэ хар сана үзүлтн гиж би таднд эс келлү? Тадн намаг соңссн угат. Ода бидн терүнэ цуснас көлтэ ялан өгчэнэвидн, – гиж Рубен келв.

23 Теднэ күүндвриг Йосип меджэнэ гиж ахрнь санжасмн уга, яһад гихлэ Йосип теднлэ орчулачар дамжад күүнддг бээж. 24 Йосип хооран һарад уульна. Дэкэд бийэн тогтнулад, хэрү ирэд, Шимониг йилһж авад, күлтхэ гисн заквр ахриннь нүүрт өгнэ.

Йосипин ахнр Кананур хэрү ирнэ

25 Дарунь Йосип теднэ ацанд буудя ачад, күн болһна савд өгсн мөңгинь хэрү тэвэд, хаалһднь эдлх хот өгтхэ гиж даалһвр өгнэ. Келсинь күцэнэ.

26 Йосипин өгсн буудяг ахрнь элжгнстэн ачж авад йовцхана.

27 Сөөднь, амрсн цагтан, теднэ негнь элжгндэн хот өгхэр саван секхлэрн, эврэннь мөңгэн үзнэ.

28 – Мини мөңгн хэрү нанд ирв! Минь эн, деер бээнэ! – гиж тер ахнр-дүүнртэн келнэ.

Теднэ зүркнь менрж одв, чичрлдэд, нег-негнэсн сурцхана:

– Ода маднла Бурхн ю кежэхмб?

29 Кананд эцк талан ирчкэд, тедн бийлэһэн болсн йовдлыг цугинь терүнд келж өгнэ:

30 – Тер нутг һарджах күн маднла шүүртэһэр күүндв, мадниг туршулчнр гиж санв. 31 Бидн терүнд үнн седклтэ улсвидн, туршулчнр бишвидн гиж келцхэввидн. 32 Ах-дүүһэрн арвн хойр күнвидн, цугтан нег эцкин үрд. Негмдн уга, хамгин бичкн дү көвүн ода эцктэһэн Кананд үлдв гилэвидн. 33 Болв тер маднд иигж келв: «Тадниг үнэр келсн угаһитн би шинжлэд хэлэнэв: таднас негитн үлдэнэв, наадкснь харһнжах өрк-бүлмүдтэн буудя күргэд, 34 тендэс бичкн дүүһэн дахулад, нан тал хэрү ирцхэтхэ. Тиигэд тадниг туршулчнр биш, үнн седклтэ улс болжахитн иткхв. Суулһсн күүһитн сулдхнав. Тегэд тадн мана цуг һазрар эргэд сулдан йовж чаджанат».

35 Гертэн ирэд савасн юман харһларн, тедн күн болһна савд мөңгтэ харлдш үзнэ. Терүг үзн, көвүд болн теднэ эцк йир ээцхэнэ.

36 – Тадн мини көвүдиг нежэдэр булаж авчанат. Йосип уга. Шимон уга. Беняминиг ода авхар бээнт. Нан деер зовлң ирж буужана! – гиж теднд Яков келнэ.

37 – Беняминиг дахулж хэрү эс авч ирхлэ, мини хойр көвүг алж чаджанач. Чи намаг итк. Би терүг хэрү авч ирхүв, – гиж Рубен эцкдэн келнэ.

38 – Уга. Мини көвүн таднла йовшго. Бенямин экэсн һанцарн үлдлэ, ахнь үкж одла. Кемр

хаалһднь терүнлэ шалтан харһхла яахмб? Би, көгшн өвгн, таднас көлтэ зовад бээж үкэрт орх болжанав, – гиж Яков келнэ.

Йосипин ахнр Беняминиг Египет тал авч ирнэ

43 Тер һазрар харһнлһн улм икдэд бээв.

2 Египетэс авч ирсн буудя чилхлэ, эцкнь көвүдтэн иигж келнэ:

– Бас невчкн буудя авч иртн!

3 – Бичкн дүүһэн дахулж эс ирхлэ, нүдндм бичэ үзгдтн гиж тер күн шүүртэһэр келлэ. 4 Кемр чи терүг маднла йовулхла, бидн чини төлэ буудя авч ирнэвидн. 5 Кемр терүг эс йовулхла, маднд тиигэрэн одад чигн керг уга. Тер күн мана бичкн дү угаһар нүдндм бичэ үзгдтн гиж келлэ, – гиж Йуда келв.

6 – Тадн намаг иим зовлңла яһад харһулвт, – гиж Израиль келв. – Бас нег дү бээнэ гиж яһад теднд келвт?

7 – Тер күн цугтаһиннь тускар сурла: мана тускар, мана төрл-садна тускар, мана эцк эмд бээхин, маднд бас ахнр-дүүнр бээхин тускар. Тер күн тиигж сурад бээв, бидн хэрү өгвидн. Мана бичкн дүүг авч ирхэ гиж тер закхиг бидн альдас медх бээсмб? – гиж тедн хэрү өгнэ.

8 – Отхн көвүһэн маднла йовулчк. Тегэд бидн, чи эврэн, мана үрд харһншго, эмд үлдцхэвидн.

9 Отхн көвүнчнь хэрү ирх, толһаһарн андһар өгчэнэв. Терүг чам тал хэрү эс авч ирхлэ, насан бартлан чини өмн би бурута болхв, нанас ялын ав.

10 Кемр цаган эс үрэсн болхла, бидн тиигэн хойр дэкж одад ирх билэвидн! – гихэд Йуда эцкдэн келнэ.

11 – Нэ, тиигхлэ? Тиигхлэ иигтн: мана һазрин элвг зөөрэс – бальзам, бал, ладан, каңкнсн үнртэ модна салм, сэн яңг – саван дүүргэд, тер күүнд белг авч одтн. 12 Тадна савд тэвснэ үнинь хэрүлхин төлэ хойр дам үлүһэр мөңг автн. Тедн эндүрсн бээдлтэ. 13 Беняминиг дахулад, цаган үрэлго, дэкрн тер күн тал минь ода йовтн. 14 Күчтэ Бурхн нойниг цаһан саната кетхэ, терүнэ хээрлт таднд күрттхэ: Шимониг, Беняминиг бас хэрү йовултха. Кемр мини тускар үрдэн геетхэ гиж заяч заясн болхла – арһ уга, – гиж Израиль келнэ.

Ахнр-дүүнр Йосипла харһна

15 Ахнр-дүүнр белгэн белдэд, урдкасн хойр холван икэр мөңг авад, Беняминиг дахулад, Египетд бээсн Йосип тал ирцхэнэ.

16 Беняминиг ахнран дахад ирсиг үзчкэд, Йосип гериннь һардачд иигж келнэ:

– Эн улсиг мини герт орул. Мал алад хот ке. Эдн нанла үдлэдэн хот эдлцхэ.

17 Йосипин келсиг күцэһэд, тер күн гиичнриг терүнэ гер тал дахулад йовна. 18 Болв ахнр-дүүнр йовж йовад эәһэд, иигж келцхэнэ:

– Тедн мадниг тиигхд савд олдсн мөңгнэс келтэ герүрн авч йовна. Мадниг тедн гемшәһәд дэврхәр бәәнә, мухласан кех, мана элжгнсиг авцхах!

¹⁹ Үүднә мөрт күрәд, тедн дахулж йовсн герин хардачд келнә:

²⁰ – Мана нойн, үг келж болхий? Бидн нааран нег дөкж буудя авхар ирләвидн. ²¹ Хәрж йовад, сөөһәр хаалһдан амрхларн, саван секәд хэләхлә, мана өгсн мөңгн тоһарн тер кевтән бәәсиг үзвидн. Тиигхд мана савд кен мөңг тәвсинь бидн меджәхшвидн. Тер мөңгиг бидн хәрү авч ирвидн. Бидн буудя хулдж авхар бас мөңг авч ирвидн.

²³ – Тогтнтн, – гиж герин хардач теднд келнә. – Бичә әәтн. Тертн тана Бурхн, тана эцкин Бурхн тадна савд зөөр тәвсн болх. Тана өгсн мөңгиг би кевтнә авлузүв.

Герин хардач тедн тал Шимониг сулдхад авч ирнә. ²⁴ Дарунь гиичнриг Йосипин герт орулад, көлинә уһах ус өгәд, элжгнстн хот тәвж өгнә.

²⁵ Ахнр-дүүнр Йосипиг тосхар авч ирсн белгән үдлә харһцхана. Терүнлә хамдан хот ууцхат гһәд гиичнрт келлә. ²⁶ Йосипиг герүрн ирхлә, ахнр-дүүнр терүнд эврәннә белгүдән өгәд, һазрт күрч гекж сөгднә.

²⁷ – Тана көгшн эцк ямаран бәәнә? Терүнә тускар тадн нанд келләт. Әмд бәәнү? – гиж Йосип теднә мендинь медәд, эцкиннә тускар сурна.

²⁸ – Мана эцк, тана мухла, әмд-менд бәәнә, – гиж ахнр-дүүнр хәрү өгәд, терүнә өмн сөгдцхәнә.

²⁹ Йосип эврәннә харлцсн дү Бенямин тал хэләнә.

– Энтн тана келжәсн бичкн дүүтн эсий? – гиж тер сурна.

– Көвүн минь, Бурхн чамаг хәэрлтхә! – гиж Йосип Беняминд келнә.

³⁰ Йосипин зүркн жөөлдәд, дүүһән үзсндән уулын гһәд бәәв. Адһмтаһар тер һарад, талдан хорад орад уульна. ³¹ Дәкәд чирәһән уһаһад, хәрү ахнр-дүүнр талан һарч ирәд, бийән бәрәд, хот авч иртхә гһәд закна. ³² Хотыг Йосипт тустнә, гиичнрт тустнә, Египетин улст тустнә өгв. (Египетин улс бузрдшгоһар евреймүдлә хамдан хот эдлдго бәәж.)

³³ Гиичнриг Йосипин заасар ах-дүүһин дараһар суулһснд, тедн нег-негән өврмжтәһәр хэләһәд бәәцхәв. ³⁴ Йосип болхла эврәннә ширә деерк хотасн теднд тәвж өгәд бәәв. Беняминд тер наадкcasнь тавн холван үлүһәр өгчәв. Тедн Йосипла хамдан идәд-ууһад нәэрлцхәв.

Йосип эврәннә ахнр-дүүнрән сөрж хэләнә

44 – Теднә савиг дүүргәд, багтж чадхарнә буудя кеж өгтхә. Күн болһна савин амнд авч ирсн мөңгинь хәрү тәвтхә. ² Бичкн дүүһиннә савд мөңгнлә хамднә мини цаһан мөңгн аһ тәвтхә, – гиж Йосип герин хардачд келнә.

хардач Йосипин закар кенә.

³ Өр цәәхлә, ахнр-дүүнриг элжгнстәһинь герүрнә йовулна. ⁴ Тедн балһснас холд һарад уга бәәтл, Йосип хардачтан иим даалһвр өгнә:

– Шулуһар тедниг көөлд! Күцхләрн теднд кел: «Тадн яһад цаһан санана хәрүд, му юм харһвт?! ⁵ Яһад эзнәнм цаһан мөңгн аһ хулхалж авт?! Тер аһас мини нойн хот ууна, терүгәр белг бәрнә. Му йовдл тадн харһвт!»

⁶ Йосипин хардач йовсн көвүдиг күцәд, эзнәннә келсиг теднд күргнә.

⁷ – Та, мана нойн, ю хәәж тиим юм келжәхмт? Бидн, тана мухлас, тиим юм эс харһсндан Бурхар андһар өгчәнәвидн. ⁸ Мана савд тәвсн мөңгиг бидн Кананас чамд хәрү авч ирсиг та эврән меднәлмт! Тиигхлә тана эзнә герәс цаһан мөңг, эс гихлә алт бидн хулхалхий? ⁹ Кемр мадна кен негнәннә савд хулхалсн аһ олдхла, терүг цаажлтхә. Наадкcнь болхла тана мухлас болад үлдхвидн, – гиж ахнр-дүүнр келцхәнә.

¹⁰ – Сән, тадна келсәр болтхә. Болв аһ хулхалж авсн күн мухла болх, наадкcнь эврә герүрн йовх, – гиж хардач хәрү өгнә.

¹¹ Тедн саван шулун болдгар һазр деер буулһад, аминь секнә. ¹² Хардач ахаснь экләд бичкн дү күртлнә даралад негжнә, Бенямина савд аһиг олж авна. ¹³ Бенямина ахнр һашудж эврәннә хувцсан шуулна. Тедн шинәс элжгнс деер ацаһан ачад, балһсн тал хәрү ирцхәнә. ¹⁴ Йудаг ах-дүүнртәһән ирхлә, Йосип гертән бәәж. Тедн Йосипин өмн һазр элқдәд кииснә.

¹⁵ – Тиим юм яһж харһвт? Нанла әдл күн белг бәрж чаддиг тадн меддговт? – гиж Йосип теднд келнә.

¹⁶ – Эврәннә нойнд бидн ю келхмб? Буру бишән яһж иткүлхмб? Бурхн мана буруг бәрүлв. Ода бидн мана нойна мухлас болжанавидн: аһ хулхалж авснь чигн, наадкcнь чигн, – гиж Йуда келнә.

¹⁷ – Уга. Би тиим юм харһхий?! Аһ хулхалсн күн мини мухла болх. Наадкcнь эцк талан әмд-менд хәртхә, – гиж Йосип келнә.

¹⁸ Тиигхләнә Йуда Йосип тал өөрдәд иигж келнә:

– Мини нойн! Тана мухлад үг келх зөв өгит. Эврәннә мухладан бичә уурлыт. Та хаанла әдл күнт!

¹⁹ Та, мини нойн, маднас – эврәннә мухласас – эцк бәәх угаһинь, маднд бас ах-дүүнр бәәх угаһинь сурлат. ²⁰ Бидн танд, мана нойн, эцкмдн әмд, көгшн гиж келләвидн. Терүнд бас нег бичкн көвүн бәәнә. Тернә көгшрх наснднә һарла. Ахнә өңгрж одла, эврәннә экәсн тер һанцарн әмд үлдв. Эцкнә терүнд йир дурта. ²¹ Та маднд, эврәннә зарцнртан, мана бичкн дүүг авч иртхә гиж закар өгләт. ²² Бидн танд, мана нойн, эцкән тер үлдәж чадшго гиж келләвидн. Яһад гихлә, эцкнә тиим юм даашго, терүнәс салшго. ²³ Бичкн дү угаһар нүдндм бичә үзгдтн гиж маднд, эврәннә мухластан, та келләт. ²⁴ Мана эцк, тана мухла тал хәрж ирхләрн, бидн келситн цугинь күргж келләвидн. ²⁵ Мана эцк дәкн невкн буудя авч иртн гиж келхлә, ²⁶ бидн бичкн дүүһән

дахулго тана нүднд үзгдшго болж харлавидн, терүнд тиим хэрү өглэвидн. ²⁷ Мана эцк – тана мухла – маднд иигж келлэ: «Тадн эврэн меднэт: Мини гергн Рахел нанд зуг хойрхн көвү харһж өглэ. ²⁸ Негнь геедрв. Терүг зерлг аңгуд шуучад алсиг би медүв. Дэкж би терүг үзсн угав. ²⁹ Ода тадн хойрдгч көвүһим авчанат. Кемр тер зеткрлэ харһхла яахмби? Би, буурл өвгн, таднас көлтэ зовад үкж одхув!» ³⁰ Тегэд би эцк талан, тана мухла тал, дурта көвүнь угаһар хэрү йовж чадхий? Эцкнь Бенямин угаһар бээж чадшго. Теднэ эмнь холвата. ³¹ Терүг маднла эс ирхлэ, эцкмдн үкж одх. Мана эцк – тана мухла – буурл өвгн, маднас көлтэ зовад эмнэсн салх! ³² Би, тана мухла, дүм хэрж ирх гиһэд, толһаһарн андһар өглэв. Кемр терүг герүрнь эс авч ирхлэ, эцкиннь өмн насан чилтл би бурута болхув. ³³ Тегэд би, тана мухла, бичкн дүүһиннь ормд энд үлдсүв. Дүм ахнртаһан герүрн хэртхэ. ³⁴ Терүг угаһар гертэн одж эцкиннь зовлц үзж чадшгов.

Йосип ахнр-дүүнртэн бийиннь тускар илднь келнэ

45 Йосип бийэн эмтнэ хажуд бэрж чадад бээв. – Цугтан хартн! – гиж Йосип зачна.

Йосипиг эврэннь ахнр-дүүнртэн кен болж бээсэн келж өгхд, хажуднь нег чигн талын күн уга бээж. ² Болв терүг дегд чаңһар уульсиг Египетин улс соңсж, тегэд хаана бээшнд чигн тер зэңг күрч.

³ – Би Йосипв, – гиж тер ахнр-дүүнртэн келнэ. – Мини эцк эмдий?

Теднь сүрдэд, нег чигн үг келж чадсн уга.

⁴ – Эржэнэв тадниг, нааран өөрдтн, – гиж Йосип келнэ.

Ах-дүүнрнь өөрднэ.

– Энтн бив, Йосипв. Египетд хулдсн тана дүв.

⁵ Бичэ зовтн, терүнэс көлтэ бийэн бичэ гемшэнтн. Олна эм авртва гиһэд, намаг иигэн Бурхн илгэвш.

⁶ Хойрхн жилдэн эмтн харһнжана, бас тавн жилдэн

назр хаһлж, тэрэ хадж күн авшго. ⁷ Тана тохма улс назр деер эмд үлдтхэ гиһэд, тана эмиг сүртәһэр

сулдхж авртва гиһэд, таднас түрүлж намаг иигэрэн Бурхн илгэв. ⁸ Тадн биш, Бурхн намаг нааран

илгәһэд, хаана хамгин ах селвгч кев. Терүнэ орн-нутгин нойньв би, цуг Египетин назрин хардач

болув. ⁹ Тадн эцк талан адһтн, терүнд иигэд келтн: «Чини көвүн Йосип иигж келүлв: „Бурхн нанар цуг

Египетин хардач кев. Бичэ удадад бэ, нан тал ир. ¹⁰ Гошен гидг назрт көвүдтәһэн, ачнр-зеенртәһэн,

цуг малтаһан, цуг эврэннь зөөртәһэн нанас хол биш чи бүүрлэд бээхч. ¹¹ Тенд би чамд, чини өрк-бүлд,

чини малд тетквртэ бээдл тогтанав. Өмнтн тавн жилдэн харһнлһн болв чигн, тадн юуһарн чигн дутшгот», – гиж тер теднд келнэ.

¹² – Хэләтн! – гиж Йосип хээкрнэ. – Хэлә, Бенямин, мини дү. Үнндэн энтн би, би таднла күүнджәнэв! ¹³ Египетд би ямаран күчтэ, туурмжта болсиг эцкдм келж өг. Энд үзсэн цугинь келж өг, шулуһар нааран эцким авч ир.

¹⁴ Эврәннь дү Беняминиг теврэд, Йосип уульна, тернь ахан теврэд бас уульна. ¹⁵ Дэкэд уульн йовж Йосип наадк ахнран үмснэ. Терүнэ хөөн ахнр-дүүнрнь Йосипла күүндж чадцхав.

¹⁶ Йосип тал ах-дүүнрнь ирж гисн зэңг хаана бээшнд күрхлэ, хан болн терүнэ өөрхн улснь байрлна.

¹⁷ – Элжгнс деер буудяһан ачад, Канан тал йовтн, ¹⁸ эцкән, эврәннь өрк-бүлән авч иртхэ гиж ахнртан кел. Би теднд Египетд бээсн хамгин сән назр өгнөв.

Мана нутгин элвг-делвг зөөрәс тедн эдлтхэ, – гиж хан Йосипт келнэ. – ¹⁹ Бичкдүд, күүкд улс авч ирхин төлэ, тедн Египетәс аца зөөх тергд автха. Бийләһән

тедн эцкән авч иртхэ. ²⁰ Үлдх эдл-ахуһин тускар зовад керг уга, яһад гихлэ Египетд бээсн юмна

хамгин сәннь теднэ болх.

²¹ Израилин көвүд хаана келсәр кенэ. Йосип теднд аца зөөх тергд өгнэ, бас хаалһин хот, ²² күн болһнд шин хувц өгнэ. Зуг Беняминд тер тавн зах шин хувц, хурвн зун төөнг цаһан мөңг өгнэ.

²³ Египетин назрт бээх зөөрәс арвн элжгнд ачад, эцкдән белг тер илгәнэ. Дэкэд арвн эм элжгн деер буудя, өдмг болн нань чигн эдл-ууш ачад, бас хаалһин эдлвр гиж терүнд илгэв.

²⁴ – Йовтн, бичэ әәтн, – гиж ахнр-дүүнрән үдшәһэд тер келнэ.

²⁵ Египетәс һарад тедн Кананд бээсн эцк талан хэрү ирцхәнэ.

²⁶ – Йосип әмд йовна. Цуг Египетиг тер ода залжана, – гиж тедн Яковд келнэ.

Яковин зүркн менрж одна: соңссан иткжәхш.

²⁷ Көвүднь Йосипин келсиг терүнд келж өгнэ. Бийинь авхар Йосипин илгәсн аца зөөх тергд эврәннь нүдәрн үзхләрн, Яков ухан-седкләрн сергәд одна.

²⁸ – Болжана! Мини көвүн Йосип әмд бээдг чигн! Үкхиннь өмн ода би терүнлэ одад харһнав! – гиж Израиль келнэ.

Яков өрк-бүләрн Египет орна

46 Израиль эврәннь цуг зөөрән цуглулж авад, һарад йовна. Беер-Шива гидг балһснд ирн, тер эцк Ицхакин мөргдг Бурхнд тәкл тәкнэ.

² Сөөһәр терүнд Бурхн үзгдэд, иигж дуудна:

– Яков, Яков!

– А, а, – гиһэд Израиль хэрү өгнэ.

³ – Би Бурхмб, чини эцкин Бурхмб. Египет орхасн бичэ ә. Тенд чини хөөт үйнрәс Би алдр улс үүдәнэв.

⁴ Би Эврән таднла Египет орнав. Би Эврән чини хөөт үйнриг тендәс дахулж хэрү харһнав. Йосип эврәннь һарарн чини яс бәрх, – гиж Бурхн келнэ.

⁵ Яков Беер-Шиваһас һарад йовна. Хаана илгәсн аца зөөх тергд деер көвүднь Яковиг, бичкдүдиг, күүкд улсиг суулһна. ⁶ Тедн малан тууһад, Кананд хоршасн зөөрән ачж йовв. Тиигж Яков цуг эврәннь хөөт үйнртәһән Египет тал нүүж одв: ⁷ көвүдән, ачнран, күүкдән – цуг уңг-тохма улсан Египетд авч ирв.

8 Египетд нүүж ирсн Израилин өрк-бүлин нерд эн: Яков болн терүнэ хөөт үйнр.

Яковин түрүңк көвүн – Рубен. 9 Рубена көвүд: Ханох, Паллу, Хецрон, Карми.

10 Шимона көвүд: Емуэл, Ямин, Охад, Якин, Цохар, Канана күүкд күүнэ көвүн Шаул.

11 Левин көвүд: Гершон, Кахат, Мерари.

12 Иудан көвүд: Ээр, Онан, Шелэ, Пэрец, Зерах. Ээр Онан хойр Кананд өңгрч одла, Пэрецэс Хецрон болн Хамул төрв.

13 Иссахаран көвүд: Тола, Пуа, Яшув, Шимрон.

14 Завулуна көвүд: Серед, Элон, Яхлэл.

15 Паддан-Арамд Лияһас һарсн Яковин көвүд эннь. Терүнэс Дина күүкн бас һарла. Яков Лия хойрин көвүд, күүкднь ут турштан 33 күн.

16 Гэдэн көвүд: Цифион, Хагги, Шуни, Эцбон, Эри, Ароди, Арели.

17 Ашерин көвүд: Имна, Ишва, Ишви, Бэриа.

Теднэ дү күүкн Серах. Бэриан көвүд: Хевер болн Малкиэл.

18 Эннь эврәннь күүкн Лияд зарц кехэр Лавана өгсн Зилпаһас һарсн Яковин хөөт үрд. Ут турштан эдн 16 күн.

19 Рахелас һарсн Яковин көвүд: Йосип болн Бенямин.

20 Он гидг балһсна гелң Поти-Перан күүкн Аснат Египетд Манаше болн Эприм гидг көвүд Йосипт һарһж өгнэ.

21 Бенямина көвүд: Бела, Бехер, Ашбел, Гера, Нааман, Эхи, Рош, Муппим, Хуппим, Ард.

22 Эдн Рахелас һарсн хөөт үрд. Ут турштан 14 күн.

23 Данан көвүн: Хушим.

24 Напталин көвүд: Яхцел, Гуни, Ецер, Шиллем.

25 Эннь эврәннь күүкн Рахелд зарц кехэр Лавана өгсн Билхаһас һарсн Яковин хөөт үрд. Ут турштан 7 күн.

26 Яковла Египетд ирсн һал хөөт үйнр – берэчүдинь тоод эс авхла – 66 күн болж һарна.

27 Египетд энүнэ өмн Йосипас бас хойр үрн төрлэ. Яковин уңг-тохма улс Египетд нүүж ирэд бүүрлхлэрн 70 күн болв.

28 Яков Йудаг Йосип тал түрүлэд йовулна. Тиигхлэрн Йосип тедниг Гошенд тостха гиж келүлнэ.

Тедн тиигэрэн ирнэ. 29 Йосип мөр татдг гиигн тергэн зүүлһэд, Гошенд одад, Израилиг тосхар йовна. Эцкэн теврэд, тер удан уульна. 30 Израиль иигж келнэ:

– Ода чамаг әмд-менд йовхичнь үзсн би үкж чигн чадхв.

31 – Кананас нан тал мини ахнр-дүүнр, цуг мини тохма улс ирв гиж хаанд би одж келхв. 32 Эдн малчнр, хөд хэрүлнэ, бийләһән бог болн бод малан авч ирцхэв, эврәннь зөөрән авч ирцхэв гиж терүнд келнэв, – гиһэд Йосип ахнр-дүүнртән болн цуг тохма улстан зәңглнэ. – 33 Хан таднас ю кедвт гиж сурхла, 34 иим хэрү өгтн: «Бидн, тана мухлас, бичкн наснасн, мана эцкнрлә әдл, мал хэрүлдг улсвидн».

Тиигхлэ тер тадниг Гошена һазрт үлдэх. Яһад гихлэ мал хэрүлдг улсиг Египетинхн бузрдж одсн улс гиж тоолцхана.

Яков хаанд әдс өгнэ

47 Ах-дүүнр дундас тавн кү шүүж авад, хан тал дахулж одад, Йосип иигж келнэ:

– Мини эцк, ахнр-дүүнрм мал гертәһән, цуг әдл-ахутаһан Кананас ирэд, ода Гошенд бәәцхәнэ.

3 – Тадн ю кедвт? – гиж хан теднәс сурна.

– Тана зарцнр, мана эцкнрлә әдл, мал хәләдг улсвидн, – гиж тедн хаанд келцхәнэ. – 4 Бидн иигэрән бәәхәр ирвидн, яһад гихлэ Канан һазрт әмтн икәр харһнжана. Тенд тана зарцнрт малан хэрүлх арһ уга. Тегәд маднд, эврәннь зарцнртан, Гошенд бәәх зөв өгтн.

5 – Чини эцк болн ах-дүүнрчнь чам тал ирцхәв.

6 Египетин цуг һазр өмнчнь бәәнэ. Теднән эн һазрин хамгин сән ормд бәәлһ. Гошенд бүүрләд бәәтхә. Кемер тедн дунд чадврта әмтн бәәхлэ, теднәр мини шишлң мал хәләлһ, – гиж хан Йосипт келнэ.

7 Йосип эврәннь эцкән дахулж ирэд, хаанла таньлдулна. Яков хаанд әдс өгнэ.

8 – Чи кедүтәвч? – гиж хан терүнәс сурна.

9 – Би 130 жилдән әмд йовнав. Мини жирһл һашута. Насм ик биш, тооһарн эцкнринм наснд күрәд уга, – гиж Яков хаанд хэрү өгнэ. 10 Яков хааг йовх деерән дәкн әдсләд, терүнэ бәәшңгәс һарад йовна.

11 Йосип эцкән, ах-дүүнрән Египетин һазрин Раамсес гидг балһсна эргнд бәәлһәд, хаана келсәр терүг теднд өгнэ. 12 Эцкән, ах-дүүнрән, теднә герт бәәх улсиг, күүкд улсиг, бичкдүдиг Йосип тооһарнь күцц хотар теткнэ.

Харһнлһна цагт Йосипин һардлһн

13 Дәкәд альд чигн хот уга болв, яһад гихлэ харһнлһна догшн цаг ирв. Египетд чигн, Кананд чигн харһнсндан әмтн муурцхав. 14 Буудя хулдад хоршасн цуг мөңгиг Йосип Египетәс болн Кананас цуглулж авна. Тер мөңгән Йосип хаана хазнд бәржәв. 15 Египетд, Кананд әмтнә мөңгн чилхлэ, Египетин улс Йосип тал ирэд иигж келцхәнэ:

– Маднд өдмг өгтн. Бидн тана хажуд ю хәәж үкхмби? Мана мөңгн чилв.

16 – Тана мөңгн чилсн болхла, малан тууж авч иртн. Би ормднь өдмг өгнәв, – гиж Йосип келнэ.

17 Тедн Йосип тал малан авч ирнэ. Мөрд, хөд, ямад, үкрмүд, элжгнсиг тедн буудяһас сольна. Тер жил әмтн цуг малан өдмгәс сольв.

18 Жил давхла, Египетин улс Йосип тал ирэд иигж келцхәнэ:

– Мана нойнас мөңгн чилв гиж бидн нуухар бәәхшвидн. Мана мал тана болв. Мана цогц-махмудас болн мана һазрас талдан нойнд өгх дүңгә юмн маднд үлдсн уга. 19 Бидн эврән, мана һазр

кевтэн ю хээж тана хажуд үкхмби? Мадниг, мана назриг өдмгэс соляд, та хулдж автн. Бидн хаанд мухла болनावидн, мана назр терүнэ болх. Маднд өмд үлдхин төлө, дэкэд назр хоосрашгон төлө тэрэнэ эк өгтн.

²⁰ Тиим кевэр Йосип Египетд бээсн цуг назриг хаана төлө хулдж авт. Египетин күн болһн харһнһнд даргдад, эврәннь назран терүнд хулдв. Тиигэд тер назр хаана зөөр болв. ²¹ Египетин нег захас оңдан зах күртлнь цуг эмтиг Йосип мухла кев. ²² Нанцхн гелңгүдин назр тер хулдж авсн уга, яһад гихлэ тедн даңгин эврәннь хүвэн хаанас авдг билэ. Хаанас авсн тер хүвнь эдлвр кехд күртэд бээдмн. Тер учрар тедн эврәннь назран хулдсн уга.

²³ – Соңстн, тадниг, тана назриг би хаана төлө хулдж авув. Ода тадн эн тэрэнэ эк авад, назртан тэртн. ²⁴ Тэрэһэн хадхларн, эн өдрэс авн тавн эңгин нег хүвинь хаанд тадн өгтн. Наадк дөрвн хүвинь тэрэ тэрх экнд үлдэхт, эврэн идхт, гертэн бээх улсан, үрдэн асрхт, – гиж Йосип эмтнд келнэ.

²⁵ – Та мадниг өмд үлдэвт. Маднд цаһан санаһан күртэвт. Бидн хаана мухлас болनावидн, – гиж тедн келнэ.

²⁶ Тиигж Египетд Йосип назрин туск зака тогтана. Тернь эндр күртл күцэгджэнэ. Тавн эңгин нег хүвнь хаана болжана. Болв эннь гелң улсин назрас цуглуулгдхш, яһад гихлэ, теднэ назр хаана зөөр биш билэ.

Яковин сүүлин сурвр

²⁷ Израилин улс Египетд Гошена эргндк назр авад, зөөрэн хоршаһад, тооһарн өсчөв.

²⁸ Яков Египетд арвн долан жилдэн бээв. Тер зун дөчн долата билэ. ²⁹ Өңгрх цагнь ирхлэ, Израиль Йосип көвүһэн дуудад, терүнд иигж келнэ:

– Буйн болтха, һаран мини ташад күрг, андһар өг. Мини сурвр күцэ. Намаг Египетд бичэ орша.

³⁰ Болв намаг өвкнр талан салад давхла, Египетэс һарһад, тедниг оршасн назрт орша.

– Би чини келсэр кенэв, – гиж Йосип хэрү өгнэ.

³¹ – Андһаран өг, – гиж эцкнь келнэ.

Йосип андһаран өгнэ. Орн деерэн кевтсн Израиль ханлтан өргж гекнэ.

Йосипин көвүдиг Яков эдслнэ

48 Невчкн цаг давхла, Йосипт эмтн иигж келнэ:

– Чини эцк гемтэ чигн.

Йосип бийлэһэн Манаше Эприм хойр көвүһэн дахулад, эцк талан одна.

² – Тан тал тана Йосип көвүн ирв, – гиж Яковд келнэ.

Эцкнь бээсн чидлэрн өндөһэд, орн деерэн суув. –

³ Канан назрин Луз балһснд Хамгин Күчтэ Бурхн үзгдэд, нанд эдс өгэд ⁴ иигж келлэ: «Би чини хөөт үйнриг өслттэ кенэв, тооһарн оln болхт, чамас оln келн-улс үүдэнэв. Эн назриг чини хөөт үйнрт

мөңкинд өгчэнэв», – гиж Яков Йосипт келнэ. –

⁵ Намаг Египет тал чамур ирхэс өмн төрсн чини хойр көвүн ода мини болцхах. Рубен Шимон хойрла эдл Эприм болн Манаше мини болцхах.

⁶ Теднэ хөөн төрсн бичкдүд чини болцхах. Өнч авхларн, тедн ахриннь хүвэс өнчэн авцхах. ⁷ Би энүг чини эк Рахелас көлтэ кежэнэв. Намаг Падданас хэрж йовад, Епратас хол биш хаалһдан йовхла, һундл төрхд, Рахелм Канана назрт өңгрв. Тедн би терүг Епрат тал һардг хаалһин хажуд оршавув. (Епрат ода Бетлехем гидг нертэ.)

⁸ – Эдн кемб? – гиж Йосипин көвүд үзн, Израиль сурна.

⁹ – Энд нанд Бурхна өгсн көвүд энтн, – гиж Йосип эцкдэн хэрү өгнэ.

– Нааран өөрдүл эднэн, би эдс өгнэв, – гиж тер келнэ.

¹⁰ Израиль көгшрхлэ, нүднэ харань сулдад, сохрдан шаху тер болв. Йосип көвүдэн терүн тал өөрдүлэд зогсана. Йосипин эцк тедниг үмсэд теврнэ.

¹¹ – Чини чирэ шинэс үзхүв гиж санжасн уга билэв. Бурхн нанд чини көвүд үзх арһ өгв, – гиж Израиль Йосипт келнэ.

¹² Йосип көвүдэн Израилин өвдг деерэс буулһад, терүнэ өмннь сөгдэд мөргнэ. ¹³ Дэкэд Йосип Эпримиг барун бий талан, Израилин зүн һар тал зогсана. Манашег зүн бий талан, Израилин барун һар тал зогсана. Йосип тедниг эцк талан өөрдүлнэ. ¹⁴ Болв Израиль хойр һаран кирслэд, барун һаран суңһад, хамгин бичкн дү Эпримин толһа деер тэвнэ. Манаше терүнэс ах болсн бийнь, Израиль зүн һаран энүнэ толһа деер тэвнэ. ¹⁵ Дэкэд тер Йосипиг эдслэд иигж келнэ:

– Мини эцкнрин – Абрахам Ицхак хойрин Бурхн, эндр күртл наснам туршартм намаг хэлэж йовсн Бурхн, ¹⁶ зүсн-зүүл му йовдлас намаг харж хадһлсн Бурхна элч, бичкдүдиг эдсл. Эднд мини нерн, Абрахам Ицхак хойр мини эцкнрин нерд цаарандан делгртхэ. назр деер тооһарн хөөт үйнрнь йир оln болтха.

¹⁷ Эцкэн Эпримин толһа деер барун һаран тэвсинь үзсн Йосип һундрхна. Эпримин толһаһас эцкиннь һариг авад, Манашен толһа деер тэвхэр тер седнэ.

¹⁸ – Уга, эцкм. Түрүн көвүн эн... Барун һаран энүнэ толһа деер тэв, – гиж Йосип эцкдэн келнэ. ¹⁹ Болв Яков һаран сольшго болад иигж келнэ:

– Би меднэв, көвүм минь. Би меднэв. Ах Манашеһас бас оln улс үүдх, тедн бас алдр болх. Болв Манашен дү терүнэс деегшлх, терүнэ хөөт үйнр тооһарн оln улс болцхах.

²⁰ Тер өдр Йосипин көвүдиг эдслэд, Израиль иигж келнэ:

– Тадна нердиг Израилин улс нег-негэн эдслхлэрн дуудх: «Бурхн Эприм Манаше хойрт сэ кесн эдлэр чамд сэ кетхэ».

Тиигж Эпримиг Манашен өмн тер һарһв.

21 – Ода удлго би үкхүв. Болв Бурхн тадниг залх, таниг эцкнрин назрт хэрү күргх. 22 Би чамд ах-дүүнрәсчн үлүһәр хүвин икнкинь өгчәнэв. Үлд саадг хойрар амормудас булаж авсн уулын Шехем гидг ташу бас өгнэв, – гиж эцкнь Йосипт келнэ.

Яков эврәннь 12 көвүһән әдслнә

49 Эврәннь көвүдән дуудад, Яков иигж келнә:
– Намаг бүсләд зогстн, би таднд иргчдән юн болхиг келж өгхәр бәәнэв. 2 Яковин көвүд, цугград соңстн, эврәннь эцк Израилиг соңстн. 3 Рубен, чи мини түрүңк көвүнч, мини күчн, залу күн болсна мини түрүңк үрн, цугтаһаснь даву, чидл-күчәрн түрүңкч. 4 Усн мет долъгалж йовх чи түрүңк болж чадшгоч. Чи мини зарц гергнлә орндм кевтәд, нерим бузрдавч. 5 Шимон Леви хойрин ни-негн: теднә селмс – күч үзүллнә дәәнә зер-зев болжана. 6 О, би теднә нуувч зурад орлцшгов, теднә хургла негдшгов, яһад гихлә, уурлхларн, тедн әмт ална, бүүрһләрн, бухин тәкмин шүрүс керчнә. 7 Теднә цухл харалта, юңгад гихлә догшн болжана. Теднә һалзурлһн харалта, юңгад гихлә хәэрлт уга болжана. Би теднә хөөт үйнриг цуг Израилин һазрар, теднә улс дунд тараһад хайнав. 8 Йуда, чини ахнр-дүүнр чамаг магтх! Чини эцкин көвүд чамаг күндлх. Яһад гихлә, чи эврәннь дәәсдиг дәәнд диилхч. 9 Йуда, көвүн минь, чи олзан идчкәд хәрж ирдг баахн арслңгч. Арслң мет һазрт суняһад кевтнәч, теруг көндәх зөрг кенд бәәхмби? 10 Йудаһас йос күн булашго. Олн-әмтн алван эс авч иртл, Йудан өмн эс сөгдтл, Терүнә хөөт үйнр йос һарддг мотриг оньдин бәрх. 11 Уста үзмин модна иш чини һазрт йир элвгәр урһх. Тегәд терүнд өлн элжгниг боохла, чамд һарута болшго. Нам хамгин сән темстә моддт терүг боов чигн һару һаршго. Эврәннь хувцан чаһрт уһах дүңгә ик чаһрта болхч. 12 Чини нүдн чаһрас хар, Шүддчнь үснәс цаһан. 13 Завулун теңгсин эргнд бүүрлх, Тенд кермс зогсдг шуһу һазр болх. Терүнә межә Сидон гидг балһснд күрх. 14 Иссахар – бий деернь теңнәтә хойр даальңгин хоорнд кевтх чидлтә элжгнлә әдл. 15 Эн орм ямаран сәәнинь тер үзәд,

берк сәәхнинь медәд, аца үүрхд белн болад, мухла мет өндәлго кәдлх. 16 Дан Израилин нег отг болад, Эврәннь улсин зарһ кех. 17 Дан хаалһ деер бәәдг моһа мет болх, Жим хаалһин хорта моһа болх. Мөрнә кәләс зуухлань, мөртә күн гедргән унх. 18 Деед Эзн, би Тана сулдхвр күләжәнэв! 19 Гәдиг тонулчнр дәврх. Болв тедниг тер көөһәд, даһад мөрдх. 20 Ашер һазрас хот-хол элвгәр авх. Хаанд таасгдм дүңгә әмтәхн хот Ашер авч ирәд бәәх. 21 Наптали йир сәәхн туһлмуд үүдәдг сул гүүж йовх буһ мет болх. 22 Йосип эрс давшч булгин хажуд урһдг уста үзмин ишмүд мет өслттә болх. 23 Терүг саадгар хадг әмтн дәврв, Терүнлә өшәтн болв, терүг хацхав. 24 Болв саадган тер батар бәрнә. Яковин күчтә Бурхна күчәр терүнә һар эвтә болх. Яковин Бурхн – Хамгин Күчтә Бурхн, Израилин һардач болн харсач болжана. 25 Эцкинчнь шүтдг Бурхн чамд дөң болх. Чидлтә Бурхн деер бәәх теңгрин әдсәр, Дора бәәх һазрин әдсәр чамаг әдслж, Чамд олн үр, олн мал өгх. 26 Чини эцкин әдсллһн кезәңк уулмудын әдсллһнәс, өгәнч мөңк довудмудын әдсллһнәс өөдән чинртә. Бурхн цуг эн әдсллһн ахнр-дүүнр дундан һардач болжәх Йосипт өгтхә. 27 Бенямин ховдг чон болжана. Олсан эн өрүһәр үмкәд иднә, Асхар зөөрән хувана. 28 Израилин арвн хойр отг иим. Эцкнь күн болһниг шишлң әдслхләрн, теднд тиигж келв.

Яковин үкл болн терүг оршалһн

29 Яков көвүдтән даалһвр өгнә:
– Би удл уга эврәннь өвкнр талан һарчана. Епрона гидг хетин теегт бәәсн һадын көндәд мини эцкнрин хажуд намаг оршатн. 30 Эн һадын көндә Канан һазрт Мамрен хажуд бәәсн Махпела гидг теегт бәәнә. Энүгәр оршадг орм кехәр Абрахам Епронас теегтәһинь хамднь хулдж авла. 31 Тенд Абрахам, терүнә гергн Сарра, Ицхак, Ицхакин гергн Ребека оршагдцхала. Тенд би Лияг бас оршалав. 32 Тер тег, һадын көндә хетмүдәс хулдж авгдла. 33 Көвүдтән тиим заавр өгснәннь дару Яков орн деерән кевтәд өңгрв. 50 Йосип эцк деерән өкәһәд, теврәд, уулын бәәж терүнә чирә үмснә. 2 Эврәннь зарц эмчнртән Израилин цогциг оршалһнд белдх заквр тер өгнә. 3 Болзгарнь дөчн хонгтан эмчнр терүнә цогцд бальзам ивтрәв, далн хонгтан Египетин улс

терүнд харм төрж уульцхав. ⁴ Һундлын өдрмүд давхла, хаана бээшнд бээдг хаана зарцнрт Йосип иигж келнә:

– Буйн болтха, ⁵ мини эцк нанас андһар авла гиһәд хаанд келит. Эцкән өңгрхлә, би терүг урдаснь Кананд бийиннь белдсн үкәрт оршах боллав. Би йовад эцкән оршах зөв терүнәс суржана, дәкәд хәрү ирхүв.

⁶ – Йов, чи андһар өгсн болхла, эцкиннь зааврар терүг орша, – гиж хан келнә. ⁷ Йосип эцкән оршахар йовна. Терүнлә хамдан хаана зарцнр, бээшңгин ямта улс, Египетин һазра һардачнр, ⁸ Йосипин цуг өрк-бүлин улс, терүнә цуг ахнр-дүүнр, эцкиннь наадк цуг өрк-бүлин улс йовцхана. Гошнд зуг теднә бичкдүд, малнь үлднә. ⁹ Тедниг мөрн тергтә мөр унсн улс, йир оln улс дахцхав.

¹⁰ Йордан холын зүн үзг тал Атадт бээсн тогт күрхләрн, тедн тенд йир икәр, йир һашудж уульцхав. Тенд Йосип оршалһна керг күцәнә – долан хонган эцкдән һундрхж уульцхана. ¹¹ Тер һазрт бээсн Канана улс Атадын тогт оршалһнд орлццах улсиг үзәд иигж хәәкрцхәнә:

– Египетин улс йир һашудж уульжацхана!

(Тер учр деерәс тер орм Авел-Мицраим гидг нер зүүв.)

¹² Тиигж көвүд эцкиннь заавр күцәнә. ¹³ Терүг тедн Кананд авч одад, Махпела гидг теегт бээсн хадын көндәд оршана. Абрахам терүг Епрон гидг хетәс Мамреһәс хол биш оршадг бәәр кехәр хулдж авла. ¹⁴ Эцкән оршачкад, Йосип ахнр-дүүнртәһән болн хамдан йовсн цуг улстаһан Египет тал хәрж ирнә.

Йосип эврәннь ахнр-дүүнрән тогтнулна

¹⁵ Йосипин ахнр-дүүнр эцкән өңгрснә дару иигж санцхана:

– Кемер Йосип маднд дурго болад, терүнд мана үзүлсн зовлңгас көлтә өшәһән авхар седхлә яахмб?

¹⁶ Тедн Йосип тал кү илгәһәд иигж келүлнә:

– Үкхиннь өмн мана эцк иим сурһмж үлдәж:

¹⁷ «Йосипт келтн: „Ахнр-дүүнриннь һарһсн килнцинь, чамд зовлң үзүлснә геминь тәвж өг“». Мана гемиг тәвж өгхичн бидн эржәнәвидн. Мана эцкин шүтжәсн Бурхнд бидн бас шүтжәнәвидн.

Тиим үг соңсчах Йосип уульна.

¹⁸ Терүнә ах-дүүнрнь эвцхәр ирәд, өмннь сөгдәд иигж келцхәнә:

– Эндрәс авн бидн чини зарцнрвидн!

¹⁹ – Бичә әәтн, – гиж Йосип келнә. – Би тадна зарһ кех, тадниг засглх Бурхн бишлм. ²⁰ Тадн болхла нанд хар санаһан күртәхәр седжәләт, Бурхна седвәрәр тертн зуг цаһан сананд хүврв. Энүнәс көлтә кедү әмтнә әмн ода күртл авргджана. ²¹ Бичә әәтн. Би таднд чигн, тадна үрдт чигн килмжән өгнәв.

Йосип теднлә жөөлнәр күүндәд тогтнулна.

Йосипин үкл

²² Тегәд Йосип эцкиннь өрк-бүлтә Египетд бүүрләд бәәв. Тер 110 жылдән әмд йовв. ²³ Тер Эпримин үрдин һурвдгч үй үзв. Манашен көвүн Махиран үрдиг Йосип өрк-бүлдән орулж авла.

²⁴ – Би удлго өңгрхүв, – гиж Йосип ахнр-дүүнртән келнә. – Болв Бурхн, маһд уга, таднд дөңгән күргхәр ирх, тадниг эн һазрас дахулж һарһад, Абрахамд, Ицхакд болн Яковд өгх болад андһар тәвсн һазрт күргх.

²⁵ Йосип Израилин өрк-бүлин улсас андһар авна: «Бурхн тадниг тер һазрт дахулж һарһхла, мини цогциг бийләһән авад йовтн».

²⁶ Йосип 110 жылдән бәәһәд, Египетд өңгрв. Терүнә цогциг бальзамар ивтрәһәд, оршалһна яршгт тәвнә.

Библия орчуллһна Институт Москва, 2005.

© Институт перевода Библии, 2005.

Рут

Библи орчуулгана Институт Москва, 2005.

© Институт перевода Библии, 2005.

Бурхна эрүн номин Хуучн бооцанд «Рут» гидг келвр орсмн.

Рут гидг талын орн-нутгин күүкн Израилин назрт тусж. Тендэн тер Бурхна улст бат итклэн үзүлнэ. Рут Бурхнд нээлэд, түрү-зүдү үзсн бийнь одсн назртан төвкнүн бээнэ. Тиигэд Бурхн Рутиг итклтэ дурарн эдслнэ.

Хөөннь, кесг үй давад, Рут Израилин алдр Давид хаана өвк ээжнь болж.

1 Израилин улсиг зарһчнр харджасн цагт назр деер харһнлһн болж. Тегэд нег күн гергтэһэн, хойр көвүтэһэн Йудай назрин Бетлехем балһснас нүүһэд, Моав назрт бээхэр ирнэ. **2** Терүнэ нернь Елимелех бээж. Гергнәннь нерн Ноеми, хойр көвүнәннь нерд: Махлон болн Килион. Эдн Йудай назрин Бетлехем балһсна Епрат уңг-тохмин улс бээж. Моав гидг назрт ирэд тедн бээрлж. **3** Тиигэд бээтл Ноемин залу Елимелех өңгрж одна. Ноеми хойрхн көвүтэһэн үлднэ.

4 Хойр көвүнь Моав келн-улсин күүкдиг буулһж авна. Негнь – Орпа, наадкнь – Рут гидг нертэ бээж. Эдн Моавт арвн жил шаху бээснэ хөөн Махлон Килион хойр бас өңгрж одна. Тиигэд Ноеми залуһан болн хойр көвүһан геенэ.

Ноеми герүрн хэрж ирнэ

6 Невчкн цаг давад, Деед Эзн Эврәннь келн-улсан хээрлэд, сэн урһц өгч гисн зэңг соңсад, Ноеми хойр бертэһэн Моавас һарад төрскн назр талан хэрхэр белднэ. **7** Эдн бээрнэсн һарад, Йудай назр темцж йовв. **8** Йовж йовад зууран Ноеми хойр бердэн иигж келнэ:

– Күүкд! Тадн һарсн экнр талан, герүрн хэртн. Нанд болн мини көвүдт цаһан седклэн тусхасн төлэд Деед Эзн тадниг өршэтхэ! **9** Тус-тустан хэрд һарч амр жирһл олхитн Деед Эзн эдс өгтхэ!

Ноеми иигж келэд, берэчүдэн үмсв, теднь оркрад уульцхав.

10 – Уга. Бидн Тана келн-улс тал Танла хамдан йовнавидн, – гиж тедн келцхэв.

11 – Күүкд минь, герүрн хэрцхэтн. Яһад намаг даххар бээнэт? Таднд залус болх көвүдиг би дэжж, һарһж чадшгов, тиим эсий? **12** Хэрцхэтн! Ода би шинэс хэрд һархд дегд көгшмб. Болв эндр асхн чигн эврәннь залутаһан бээһэд, үр тееһэд, көвүд һарһх арһ бээх болвчн, тедниг өсж бостл тадн күлэхийт? Тадн тиим удан цагт күлэж күүнд одлго бээж чадхийт? Уга, күүкд минь! Би таднд сана зовжанав, яһад гихлэ, Бурхн намаг үлдэв, – гиж Ноеми хэрүднь келв.

14 Тедн шинэс оркрад уульцхав. Дэкэд Орпа Ноемиг үмсэд, мендлэд герүрн йовж одв. Рут болхла, хадм экэн төвл уга бээв.

15 – Хэлэ, чини баз эврәннь келн-эмтнүр, эврәннь бурхд талан йовж одв. Чи бас терүг дахад хэрх зөвтэч, – гиж Ноеми келв.

16 Зуг Рут:

– Таниг үлдэһэд хэрү йов гиж бичэ намаг эрэд бээтн.

Тана йовсн назрт би йовнав.

Тана бээсн назрт би бээнэв.

Тана келн-эмтн мини келн-эмтн болх,

Тана Бурхн мини Бурхн болх.

17 Тана өңгрсн назрт Өңгрхлэрн, би оршагдхв. Кемр үклэс талдан юмн мадниг салһхла, Бурхн намаг икэр цаажлтха! – гив.

18 Рутиг хамдан йовхар батар шиидсинь үзэд, Ноеми терүг дэжж эрсн уга.

19 Тиигэд тедн хоюрн йова йовж Бетлехем балһснд күрэд ирнэ. Хойр күүкд күн балһснд орж ирхлэ, балһсна эмтн өврмж кеһэд:

– Энтн Ноеми биший? – гижхэв.

20 Зуг Ноеми:

– Намаг Ноеми (тааста) гиж бичэ нерэдтн, Мара (һашун) гиж келтн. Яһад гихлэ, Хамгин Күчтэ Бурхн мини жирһлиг һашута кев. **21** Эндэс һархларн, би байн һарч йовлав, зуг ода хоосн хэрж ирүв. Деед Эзн намаг зарһла харһулад, дала зовлң илгэсмн. Ода яһад тадн намаг «тааста» гижэхмбт?

22 Тиигэд Ноеми Рут гидг бертэһэн Моавин һазрас хэрж ирсмн. Эдн Бетлехем балһснд ичмэ хадлһн эклхлэ ирсн бээж.

Рут Боазла харһна

2 Бетлехемд Боаз гидг күндтэ байн күн бээдг бээж. Тер Ноемин залун Елимелехин садн бээж.

2 Нег дэжж Рут Ноемид келнэ:

– Тэрэнд йовад хадачнрин ард үлдсн тэрэнэ толһас цуглулх зөв нанд өгтн. Седкльн нанд туссн күүнэ назрт однав.

– Сэн, күүкн минь, йов, – гиж Ноemi бердэн хэрү өгнэ.

³ Рут нег тэрэнэ һазрт ирэд, хадачнрин ард йовад, теднэ хөөн үлдсн тэрэнэ толһас цуглуулж, Медлго, Рут Елимелехин уңг-тохмин Боаз гидг күүнэ һазрт ирдг болна.

⁴ Боаз Бетлехемэс ирэд, хадачнртаһан мендлэд:

– Деед Эзн таднла бээх болтха! – гиж келв.

– Деед Эзн Танд эдс өгтхэ! – гиж тедн хэрү өгцхэв.

⁵ Дэкэд Боаз хадачнрин һардачас:

– Эн кенэхнэ баахн күүкд күмб? – гиж сурв.

⁶ – Энтн Моав һазрас Ноemiг дахж ирсн Моавин күүкд күн. ⁷ Энтн хадачнриг дахад, арднэ үлдсн тэрэнэ толһас цуглуулх зөв сурла. Өрүнэс авн ода күртл көдлэд бөөһэтэ, бичкн зуурт амрла, – гиж һардач хэрү өгв.

⁸ Боаз Рутиг дуудад:

– Күүкн, соңс намаг, эндэс бичэ йов, талдан һазрт тэрэнэ толһас бичэ цуглуул. Мини зарц күүкд улсла энд үлд. ⁹ Хадачнр көдлжэсн һазр хэлэхэд, арднэ йовж йовсн зарц күүкд улсиг дахад йов. Чамаг бичэ көндэтхэ гиһэд би залу улсдан заков. Ундасларн, ирэд мини зарцнрин савас ус у, – гиж келв.

¹⁰ Рут болхла Боазын өмн сөгдэд, манһаһан һазрт күргэд иигж келв:

– Яһад Та нанд, хэр күүкд күүнд, оньган өгэд сэ кежэхмбт?

¹¹ – Залуһан өңгрснэ хөөн чигн хадм экдэн сэ кесичинь нанд өмтн келлэ: чамаг эк-эцкэн, төрскн һазран үлдэхэд, урднэ таньдго келн-өмтн тал ирсичинь би меднэв.

¹² Чини кесн йовдларчн Деед Эзн ачичн хэрүлтхэ! Деед Эзн Израилин Бурхн чамаг элвгэр ачлтхэ! Терүнэ живр дорнэ

Харслт олхар чи ирсн бээнэч, – гиж Боаз Рутд келв.

¹³ – Тана зерг, цаһан седклдтн ханжанав. Тана зарц күүкд улсла эдлцх зөв чигн нанд уга. Болв Та нанд сэн үг келэд, зүрким тогтнулт, – гиж Рут хэрү өгв.

¹⁴ Удин хотын цаг ирхлэ, Боаз Рутиг дуудад:

– Наар! Мана өдмгэс авад, шүүслэд ид, – гив.

Рут ирэд, көдлэчнр дунд суув. Боаз терүнд невчкн хуурсн буудя өгв. Рут идэд цадв, түүнэснэ бас үлдв.

¹⁵ Дэкэд Рут босад, хэрү көдлхэр һарв. Боаз болхла эврэннэ зарцнртан:

– Эн күүкд күн тэрэнэ боодһас заагт чигн тэрэнэ толһас цуглуултха. Бичэ энүг өөлүлтн. ¹⁶ Боодһас кехэр цуглуулсн тэрэнэ толһасин зэрминь һазрт үлдэжэтн. Терүгинь цуглуултха. Бичэ энүг шоодтн! – гив.

¹⁷ Тиигэд Рут асхн күртл кеер көдлж. Дэкэд тер цуглуулсн тэрэнэ толһасан цокхлань, тернэ ефэ шаху ичмэ болж һарв.

¹⁸ Энүгэн авад, балһсан орна. Цуглуулсн буудяһан хадм экдэн үзүлнэ, удин хотасн үлдсн үлдлинэ өрч дотрасн һарһж өгнэ. ¹⁹ Хадм экнь:

– Альд энүгэн эндр цуглуулвч? Кенэ тэрэнд көдлвч? Чамаг оньглсн күн эдстэ болтха! – гив.

Рут альд көдлсэн хадм экдэн келж өгэд:

– Би нег күүнэ тэрэнд көдллэв, терүнэ нернь Боаз, – гив.

²⁰ Тиигхләнэ Ноemi бердэн иигж келв:

– Өңгрснднэ, эмдднэ чигн эврэннэ хөөртлән тусхасн Деед Эзнэ эдстэ күн! Боаз мана өөрхн садн болдм. Энчн садн дундас мадниг асрх даалһврта күн, – гив.

²¹ – Тер нанд нам иигж келв: «Тэрэ хадлһн чилтл, мини зарцнрла бэ», – гиж Моавин күүкд күн Рут немж келв.

²² – Терүнэ зарцнрла хамдан бөөхлэчн, сэн болх. Яһад гихлэ, талдан тэрэнд өмтн чамаг амрашго билэ, – гиж Ноemi бердэн келнэ.

²³ Тиигэд Рут Боазын зарцнрла көдлэд, ичмэ, цаһан буудя хадлһна цаг чилтл тэрэнэ толһас цуглуудад, хадм эктэхән бөөж.

Боаз Рутд дөң болнав гиж үг өгнэ

3 Нег дэкж Ноemi Рутд иигж келнэ:

– Күүкн минь! Күүнд одад, амр жирһл олсн болхла, чамд сэн болх билэ. ² Хэлэ, Боаз бээнм. Чи терүнэ зарцнрла көдллэч. Терчн мана садн. Эн асхн тер тогт ичмэ киискх. ³ Соңс намаг: бийән уһаһад, каңкнсн тос түркэд, сэн хувцан өмсэд, тогт од. Зуг Боаз асхни хотан ууһад дуустл, нүднднэ бичэ үзгд.

⁴ Дэкэд унтхар йовхлань, альд амрад кевтсинь хэлэ. Тер кевтсн һазртнэ одад, көл бийэснэ көдргинь секэд кевт. Ю кехинь тер эврэн келх.

⁵ – Тана келсэр цугинь кенэв, – гиж Рут келнэ.

⁶ Тогт одад, хадм экиннэ келсэр тер цугинь кенэ.

⁷ Боаз хотан ууһад, цадад, овалһта өвснэ өөр ирэд унтж одв. Рут тагчгар өөрдэд, көл бийэснэ көдргинь секэд кевтв. ⁸ Сөөни өрөллэ Боаз чочад серж одна. Өндэхэд хэлэнэ. Көл бийднэ күүкд күн кевтсиг үзэд икэр алң болна!

⁹ – Юу-у! Кембчи? – гиж тер сурна.

– Тана зерг, энтн бив, Рут. Та намаг живрэрн мет халхлх зөвтэт, яһад гихлэ, Та намаг асрх даалһврта саднт, – гиж Рут хэрү өгнэ.

¹⁰ – Деед Эзн чамд, күүкн, эдс өгтхэ! Угата, байн улс заагас баахн залус эс хөөсндчн сэн юмн. Эн йовдлчн урдк йовдлмудас деер! ¹¹ Күүкн, бичэ э! Чамаг буйнта гергн гиж балһсна өмтн цуһар меднэ. Би чини сурсар цугинь кенэв. ¹² Би тана өөрхн саднас негнэ болдгнэ үнн, зуг нанас өөрхн садн танад бээнэ. ¹³ Эндр энд хон. Өрүндэн тер садн чамд нөкд болнав гиж үгэн өгхлэ, сэн болх. Кемр тер тиим үг эс өгхлэ, Деед Эзнэ өмн андһар тэвжэнэв, би авнав. Өрүн күртл унт, – гиж тер келв.

¹⁴ Рут Боазын көл бийднэ өрүн күртл унтад, өр цөөхлэ босв.

– Күүкд күн тогт ирсинь күн бичэ медтхэ, – гиж Боаз санв.

¹⁵ – Эврэннэ көдргэн тээлэд бэржэ, – гиж Боаз келв. Көдрг деернэ Боаз зурһа дэкж кемжэлэд,

ичмэ кеж өгв. Терүгэн Рутин ээмднь үүрүлчкэд, бийнь балһс орад йовж одв.

¹⁶ Рут болхла хадм экурн ирнэ.

– Нэ, юн болв, күүкн минь? – гиж тернь сурна.

Бернь Боазиг яһсинь, ю кесинь – цугинь келж өгнэ.

¹⁷ – Иим дала ичмэ өгэд, хадм экурн хоосн хартаһан бичэ йов гиж Боаз келлэ, – гиһэд Рут немв.

¹⁸ – Күүкн минь, керг яһж төгсхинь медтлэн күлэжэ. Яһад гихлэ, терчн кергэн эндр эс күцэтлэн зогсшго, – гиж Ноemi хэрү өгнэ.

Боаз Рутиг буулһж авна

4 Балһсна үүднд эмтн харһдг һазрт Боаз ирэд суув. Тер саамлань, Боазин урднь келжэсн садн хажуһарнь давж харна. Боаз терүг дуудад, өөрэн суулһна. ² Дэкэд герчнр болх арвн медэтнриг дуудад бас өөрэн суулһна. ³ Боаз эврэннь садндан иигж келнэ:

– Ноemi Моавас ирэд, мана садн Елимелехин хүв һазринь хулджана. ⁴ Би чамд энүг медүлжэнэв. Энд суусн эмтнэ болн медэтнрин чирэд келжэнэв: кемр хулдж авх болхла – ав, авшго болхла – нанд медүлэд кел. Яһад гихлэ, чамас нань күүнд хулдж авх зөв уга, дарукнь – бив.

– Би хулдж авнав, – гиж тернь келв.

⁵ – Дэкэд нег юмн бээнэ. Ноемин хулджаһ хүв һазриг хулдж авхларн, өңгрсн садна тохминь давулхин төлэ чи Моав һазра күүкд күүг, белвсн Рутиг буулһж авх зөвтэч. Тер күүкд күүнэс һарсн көвүнь тер һазрин эзн болх. Тиигэд өңгрсн садна һазрнь өрк-бүлднь үлдх, – гиж Боаз келв.

⁶ – Мини күүкдин өнчинь булалһшгон төлэд би авч чадшгов; чи ав, – гиж тер садн хэрү өгв.

⁷ Кезэнэ Израильд тиим авъяс бээж; хойр күүнэ хоорндк ямаран чигн кергиг эс гиж бооцаг батлхин төлэ, нег күнь көлөсн буршмган тээлэд, талдан күүндэн өгдг бээж.

⁸ Тегэд тер садн күн нег буршмган тээлэд:

– Тер һазриг эврэн хулдж ав, – гиһэд Боазд келв.

⁹ Боаз болхла, медэтнрт болн цуг эмтнд иигж келнэ:

– Елимелехд, Килионд, Махлонд бээсн цуг юминь би Ноemiһэс хулдж авчана. Тадн эндр энүнд герчнр болжанат. ¹⁰ Дэкэд би өңгрсн Махлона гергинь – моавин күүкд күүг – Рутиг буулһж авчана. Тиигэд тер күүнэ һазрнь өрк-бүлднь үлдх, нернь ахнр-дүүнр заагтнь болн төрсн балһснднь дуудулгдж йовх. Тадн эндр энүнд герчнр болжанат.

¹¹ Тиигхлэ медэтнр чигн, балһсна үүднд суусн эмтн чигн:

– Бидн герчлжэнэвидн.

Чини герт ирсн күүкд күн Лияг болн Рахелиг дуратха!

Эдн олн көвүд һарһж, Израилин уңг-тохм тогтала! Бурхн энүг тиим кетхэ!

Епратахна заагт элвг-делвг бээж, Бетлехемд нерчнн тууртха!

¹² Эн баахн күүкд күүнэс Бурхн чамд үрд өгтхэ!

Тамарь Йудад һарһж өгсн Пәрец көвүнэ бүллэ эдл чини бүл нертэ болтха! – гиж йөрөцхэв.

¹³ Тегэд Боаз Рутиг буулһж авв. Бурхн эдс өгэд, Рут көвү һарһна. ¹⁴ Күүкд улс Ноemiг йөрөһэд иигж келнэ:

– Деед Энд магтал! Эндр өдр ач угаһар чамаг үлдэсн уга. Эн нилх көвүн Израиль һазрт нерэн дуудултха!

¹⁵ Долан көвүнэс деер, чамд дурта болдг берчн эн үриг һарһв. Тегэд эн көвүн көгшрх насндчн чамаг асрж,

Чини жириһлин байр-бахмж болх.

¹⁶ Ноemi нилхиг һар деерэн авад, теврэд, һарсн көвүһән хэлэсн эдлэр килмжтәһәр хэлэдг болв.

¹⁷ Хам хоша бээдг күүкд улс:

– Эн көвүн Ноемин төлэ һарч, – гиж келдг бээж. Көвүнд тедн Овид гидг нер өгч.

Овид хөөннь Иессейин эцк болна. Иессей Давид хаана эцк бээсмн.

Давидин уңг-тохмин тууж

¹⁸ Пәрецин уңг-тохм эн: Пәрец Хецронин эцк,

¹⁹ Хецрон Рамин эцк, Рам Аминадавин эцк,

²⁰ Аминадав Нахшона эцк, Нахшон Салмона эцк,

²¹ Салмон Боазын эцк, Боаз Овидин эцк, ²² Овид

Иессейин эцк, Иессей Давидин эцк билэ.

Псалмс

Давидин псалм.

1 Килнцтэ күүнэ селвг авдго,
Килнцтэ күүг дахж дурадго,
Бурхиг муурулсн улсин сүүрт
Бурж эс орлцсн күн
Кезэ чигн кишгтэ болдг.
2 Ухан-зүркэри Бурхна номиг
Өдрин гегэнд, сөөһин герлд
Ухалад дасхдан дурта күн,
Онъдин терүг бэрж бээхлэри
Кезэ чигн кишгтэ болдг.
3 Цевр усна урсулд суулһсн,
Онъдин көк хамтахаста урһдг,
Цагтан темсэн өгдг модн мет,
Кесн тоотдан күцэмжтэ күн
Кезэ чигн кишгтэ болдг.
4 Килнцтэ күн мел ондан,
Киидэн көдлсн салькнд тер
Көөгдэд нисдг тоорм мет,
Көлврэд уга болна.
5 Килнцтэ улсиг Бурхн засглх,
Теднэ зарһиг Эврэн кех.
Тегэд итклтэ улсла хамднь
Тедниг Бурхн орулж авшго.
6 Чик седклтэ улсиг Бурхн хэлэнэ,
Чиклэд, хаалһднь тедниг харна.
Килнцтэ улс Бурхнас хажинэ,
Кецү хаалһдан тедн үкнэ.

Давидин псалм.

2 Олн улс үүмэтэ бээнэ,
Ода яһад тиигжэхэмб?
Бослт кехэр тедн зурална,
Болв тернь тус угалм.
2 Назр деерк хаадуд буцлдна,
Һардачнр цугтан негднэ,
Деед Эзнэ өмнэс тедн
Дэкэд шүүж авсн хаананнь өмнэс
Хов цацад цоклдулна.
3 Хаадуд иигж келцхэнэ:
«Төмр чөдр шалһлһ кежэх
Теднэс бидн алдрхм».
4 Тедниг Деед Эзн наадлна,
Теңгрт бээсн Деед Эзн инэнэ.
5 Тедниг Деед Эзн догшн бээдлэри аэлһх,
Тегэд уурлхларн бурушаһад:
6 «Эрүн уул Сион деерэн
Эврэннь шүүж авсн хааг Би зогсавув», –
гиж Бурхн келж бээнэ.

7 «Нанд Деед Эзнэ келсиг
Нэ, би зарлад келнэв:
„Чи мини көвүн.
Эндр чамаг хан болхла,
Би чини Эцк болув.
8 Зуг Нанас сур,
Би чамд олн улс өгнэв,
Цуг һазриг мөңкинд
Чини үлмэд орулнав.
9 Тедниг чи төмр мотрар диилхч,
Тедниг чи шавр сав мет күүлхч“», –
гиж хан келжэнэ.
10 Тегэд, хаадуд, цецн болтн!
Һазр деерк зарһчнр, медтн!
11 Деед Эзнд күндтәһэр мөргтн,
Деед Эзнд соңсвртаһар байрлтн.
12 Терүг бичэ уурлтха гиһэд,
Тадн генткн үкшгон төлэ,
Деед Эзнд күндлж мөргтн,
Дарунь эсклэ цухл шатх.
Терүг түшж баралхсн улс
Терүнэс кишгэн авч чадх.

*Авесалом көвүнэсн зулж
гүүснэ хөөн Давидин үүдэсн псалм.*

2 О, Деед Эзн!
Өшәтнрм ямаран олн!
Кесгнь өмнэсм буцжана.
3 Кесгнь мини тускар
Келхлэри иигж келжэнэ:
«Бурхн терүг авршго».
4 Болв Та, Деед Эзн,
Бийдм халхц болжанат.
Та нанд алдр
туурмж өгчәнәт,
Та нанд бат иткл өгчәнәт.
5 Деед Эзиг би дууднав,
Дуудсим эрүн уул деерәсн
Тер соңсад, дарунь
Тусан нанд күргнә.
6 Би кевтнәв, унтнав,
Би дәкн боснав,
Деед Эзн намаг
Даңгин харссар тиигнәв.
7 Миңһэд дээсн дөрвн үзгәсм
Бийим бүсләд авсн бийнь
Би теднәс әәж бәәхшв.
8 Бостн, Деед Эзн!
Авртн намаг, мини Бурхн!

Та цуг дээсиг халхарнь ташхларн,
Теднэ хорлтан күргх күчинь авнат.
9 Деед Эзнэс аврлт иржэнэ.
Тана улс деер
Тана евэл буужана.

*Көгжмин хардачд.
Көгжмин чивһстэ зер-зев цокж
наадх. Давидин псалм.*

2 Та, намаг харсдг Бурхн,
Таниг кемр би дуудхла,
Соңстн намаг, соңстн!
Түрж йовсн цагтм
Татж Та авт.
О, Бурхн,
хээрлтэн күргтн,
Ода мини
зальврлһ соңстн!

3 Олн улс, тадн кедүдэн
Ода мини нер һутахмбт?
Кедү цагтан эндүрхдэн дурлхмт,
Кедү цагтан худл бурхд хээхмт?

4 Бийиннь төлэ Деед Эзн
Бийдэн итклтэ улсиг йилһсиг
Тодлад автн. Намаг дуудхла,
Тегэд Тер соңсхнь лавта.

5 Учрх йовдлан санад, тадн
Урдаснь эәһэд бәэв чигн,
Буру юм бичә һарһтн.
Эн үгмүдин тускар дотран
Эврэн ухалад тогтнтн.

6 Тадн цугтан Деед Эзнд
Тааста бәрц бәрэд,
Бәэсн жирһләрн Терүнд нәэлтн.

7 Кесг улс иигж келнә,
Кесг улс иигж зальврна:
«О, Деед Эзн, икәр евәлән илгәтн,
Ода маднд цаһан санаһан күртәтн!»

8 Байн урһцин буудя, чаһр
Буулһж авсн улсин кишгәс
Деед Эзнә өгсн кишг
Даңгин нанд күчтә белг.

9 Амрад кевтсн цагтан би
Амулң-менд зүүд бәрнәв,
Негхн Та, Деед Эзн,
Намаг әәмшг угаһар бәәлһнәт.

*Көгжмин хардачд.
Флейтд наадх.
Давидин псалм.*

2 О, Деед Эзн, мини келжәсиг соңстн,
Ода би Таниг уульжаһад дууджана.

3 Та мини Хан, Та мини Бурхн,
Таниг дуудад хәәкржәсиг медтн.
Тандан, Тандан би зальвржана.

4 О, Деед Эзн, Та
Өрүнд мини ду соңснат,
Өрлә би шүтж зальврнав.

Тана хәрүг би күләнәв.

5 Та хажһр юмнд дурго Бурхнт,
Тана хажуд хар саната улс бәәшго юмн.
6 Тана хажуд ик саната улс бәәшго юмн,
Та хажһр юм һарһжах цуг улст дургот.

7 Та худл келжәх улсиг алхт,
Махч, хорта улсас Та жигшнәт.

8 Би болхла,
Тана итклтә дурар һардвр кенәд,
Тана әрүн сүмд орж чадхв,
Тана әрүн хурлд дегд күндтәһәр мөргхв.

9 О, Деед Эзн, Та
Чикәр яһж бәәхиг нанд зааж өгтн,
Тана таалыг күцәхд дөң болтн,
Яһад гихлә, мини өшәтн йир олн.

10 Теднә келсн нег чигн үгд иткж болшго:
Теднә ухан-седкльн алх-булхд авлгдж,
Теднә амнь кү оршадг секәтә яршг мет,
Тедн худл, зуһу үгәрн әмтиг үклд орулна.

11 О, Бурхн, тедниг бурушатн, засглтн,
Юңгад гихлә, тедн бурута;
Тәвсн хавхдан бийснь торг.

Ол дәкж килнц һарһснднь
Ода тедниг көөһэд һәәлтн,
Юңгад гихлә, тедн
Тана өмнәс буцла.

12 Танд иткдг улс
Цугтан икәр байрлхта,
Цугтан мөңкинд байрлж жирһтхә.
Теднә төлә Тана кесн-күцәснд

Танд дурта улс ханлтан өргтхә.
Та тедниг делгүһәр харстн.

13 О, Деед Эзн,
Та соңсхврта улст әдс өгчәнәт;
Әдсәрн тедниг халхц мет бүслжәнәт.

*Көгжмин хардачд.
Көгжмин чивһстэ зер-зев цокж наадх.
Давидин псалм.*

2 О, Деед Эзн!
Та дегд уурлв чигн,
Намаг бичә бурушатн,
Намаг Та ууртан бичә засглтн.

3 О, Деед Эзн,
Мини чинән дегд тату,
Хәәртн намаг.

О, Деед Эзн,
өвчнәс көлтә
Ясм яарад унжана,
Седкләрн би зовжана,
Эдгәтн намаг!

О, Деед Эзн,
бичә удадтн.

5 О, Деед Эзн,
хәләтн намаг,
Батта дурнаннь төлә
Намаг үкләс авртн.

6 Үксн хөөн Таниг

Ухандан күн бэршго,
Сээни орнд төрсн күн
Седклэрн Таниг буульшго.

7 О, хундрхад бээж би

Ода цуцржана:

Сө болһн кевтрм

Шугшад уульснас норна;

Дуссн мини нульмсар

Дерлх дерм ивтрнэ.

8 Мини өшэтн нанд

Мел зовлц өгнэ.

Уульснас нүдм өвднэ,

Улм харань буурна.

9 Йос эвджэх улс,

Йовтн.

Бийэсм хольжтн.

Дегд ууляд бээсим

Деед Эзн соңсжана.

10 Деед Эзн мини

Дуудад бээсим соңсва.

Деед Эзн мини

Зальврсн тоотым күцэх.

11 Мини цуг дээсн

Му нер зүүх.

Тиигэд тедн генткн

Диилгдэд,

терүнэсн ичх.

*Деед Эзнд Кушан кергэр
Давидин уульн дуулдг дун.*

2 О, Деед Эзн, мини Бурхн!

Танд би нээлжэнэв;

Намаг көөжэх цуг эмтнэс авртн,

Намаг сулдхтн;

3 Эс гихлэ, тедн намаг

Арслц мет дэврх,

Намаг мөч-мөчэр шуучад-тасчад алх;

Кен чигн күн намаг харсшго.

4 О, Деед Эзн, Бурхн минь!

Кемр би бурута болхла,

5 Кемр нанла эвэр бээсн күүнд

Би хар санаһан күртэсн болхла,

Кемр би учр угаһар

дээсэн дэврсн болхла,

Кемр би иим юмс һарһсн болхла,

6 Тиигхлэ, намаг дээсм мөрдэд күцг,

Тер намаг һазрт ишкэд орулг,

Намаг алад, тоормд хайтха.

7 О, Деед Эзн, ууртаһар бостн,

Мини һалзурсн дээснэ өмнэс сөрлт кетн,

Намаг дөңхэр Бийдэн урмд өгтн,

Юңгад гихлэ, Та чик йовдл некнэт.

8 Цуг улсиг Бийиннь хажуд цуглултн,

Эврәннь даажах үүлин чинрэр

Теднэ зарһинь кетн.

9 О, Деед Эзн, Та цуг улсин зарһ кенэт.

Мини зарһ кетн,

Деед Эзм, цеврлтн намаг.

Би чик седклтэ, үннч күнлм.

10 Та чик седклтэ Бурхнт,

Күүнэ күслинь болн седваринь зөрнэт.

Килнцтэ эмтнэ хар санаг уурултн,

Чик седклтэ эмтиг ачлтн.

11 Бурхн мини халхц.

Терүг соңссн эмтиг Тер аврна.

12 Бурхн чик седклтэ зарһч,

Килнцтэ эмтиг Тер кезэ чигн бурушана.

13 Кемр тедн бийэн эс гемшэхлэ,

Бурхн Эврәннь үлдэн бүлүдх,

Эврәннь саадган углх, терүгэн төвлх,

14 Эмт алдг зер-зев белдх,

Эврәннь һал асгч суман белдх.

15 Тиигэд килнцтэ күн худлан тееһэд,

Хар санаһар дүүрэд,

бийдэн худл һарһна,

16 Урх малтад,

Белдсн нүкндэн эврэн унна:

17 Хар санань толһаднь буух,

Ора деернь тусх.

18 Деед Эзиг чик седклтэднь туурулнав,

Деед Эзнэ нернд магтал дуулнав,

Хамгин Күчтэ Деед Эзнд.

Көгжмин һардачд.

Көгжмин чивһстэ зер-зев цокж наадх.

Давидин псалм.

2 Бурхн, мана Деед Эзн!

Цуг делкэд Тана нерн ямаран алдр ик!

Теңгрэс давад делгрсн

Тана туурмжиг эмтн магтжана!

3 Бичкдүд болн нилх күүкд чигн

Танд магтал өргжэнэ.

Та Эврәннь цуг дээсдэс харсгдсн бөөнэт.

Тана дээсн цугтан тагчгрх.

4 Тана теңгр тал хэлэхлэрн,

Тана һарар тэвгдсн сар болн одд үзхлэрн,

5 Би саннав:

Танд үзгддгэрн күмн эмтн юн болжахмб?

Тертн зуг күмн эмтн болв чигн,

Та терүнд килмжэн күргжэнэт.

6 Терүг Та зуг

Эврәннь медэнд орулвт ,

Туурмжар болн эрүн нерэр батравт.

7 Тана һарар үүдэсн тоотыг

Толһалтха гиж терүг тэввт,

Цуг делкэг кевтнь терүнэ медлд орулвт:

8 Хөд болн цуг малыг,

Деернь зерлг аңгудыг,

9 Теңгрин шовудыг болн

теңгсин заһсдыг,

Теңгст бээх юмсиг цугтаһинь.

10 Бурхн, мана Деед Эзн!

Цуг делкэд Тана нерн ямаран алдр ик!

Көгжмин һардачд.

«Мут-Лаббен» айсар, Давидин псалм.

2 О, Деед Эзн, эрүн зүркэри Таниг туурулнав,
Тана алдр цуг кергин тускар улст келнэв.
3 Би Танар байр-бахмж кехв.
Тана нернд магтал өргж дуулхв,
О, Деед Бурхн!
4 Таниг нарч ирхлэ,
Мини дээсн хэрү хэрх,
Бүдрэд үкж одх.
5 Юңгад гихлэ, хаана ширэ деер суух
Үннч зарһч мет,
Та мини зөв
болн мини неквр батлжанат.
6 Та буру номта улс бурушавт,
Килнцтэ күүг алвт,
Теднэ нердиг мөңкинд биллвт.
7 Дээсн мөңкинд уга болв.
Та теднэ балһсдыг уларнь сөңглвт,
Теднлэ хамдан теднэ туск санл уга болв.
8 Болв Деед Эзн мөңкинд зална.
Зарһин төлэ тер
Эврәннь хаана ширэһэн белдв.
9 Делкэг Тер үннч кевэр залжана,
Эмтнэ зарһиг чикэр кенэ.
10 Тиигэд Деед Эзн
дажргдсн улсин түшг болх,
нашудсн цагтнь теднд дөңгөн күргх.
11 Тана нериг үнндэн меддгнь Танд нөөлх.
Яһад гихлэ, Деед Эзн,
Таниг хээж йовсн улсиг
Та хайж йовшгот.
12 Сионас харджах Деед Эзнд
дууһан өргтн!
Цуг эмтнд Терүнэ кергин тускар
соңсхж келтн!
13 Эс гиж Тер махч күүг засглна,
Дажргдад цокгдж йовсн күүнэ э соңсна.
14 Хөөрлтн намаг, Деед Эзн.
Нанд дурго эмтнэ өгсн зовлң медтн.
Та намаг үклэс авртн.
15 Тегэд Сиона цуг эмтнэ өмн
Би Таниг туурулж магтнав,
Тана аврлар байрлдгар тиигнэв.
16 Буру номта улс
малтсн нүкндэн эврэн унцхав,
Эврэн бултулсн гөлмстнь
көлнь торв.
17 Деед Эзн
Эврәннь үннч зарһарн туурсмн,
Килнцтэ күн эврәннь нарһсн
йовдлмударн
бэргдсмн.
18 Бурхиг эс таасжах цуг килнцтэ эмтн тамд
тусцхах.
19 Түржэх күн оньдинд мартгдшго.
Түрү бээх эмтнэ
нөөлвр кевтэн эвдршго.
20 Деед Эзн, сөрлт кетн!
Күн Таниг бичэ бастха,

Тана нүүрт улсин зарһ кегдтхэ.
21 Деед Эзн, тедниг ээлһтн.
Тер эмтн зуг күн болжахан медтхэ.
22 Деед Эзн, юуна төлэ холд зогсжахмт,
Гейүрсн цагтан Бийән бултулжахмбт?
23 Караг болсндан килнцтэ күн
угатя күүг дажрна.
Тедн эврэн нарһсн мекдэн бэргдтхэ;
24 Килнцтэ күн седклиннь үүлдврэр бардмнна,
Хатуч-махч күн Бурхиг харана, керглхш.
25 Караг болсндан килнцтэ күн
Деед Эзиг хээхш:
Терүнэ цуг сансн тоотднь Бурхнд орм уга.
26 Кезэ чигн тер седсэн авна.
Килнцтэ күн Бурхна зарһ медхш,
Дээсэн тер жигшж хэлэнэ.
27 Тер иигж санжана:
«Мини жирһлд цугнь күцэмжтэ болх,
Күнд-түрү бөөдл төрүц учршго».
28 Терүнэ келсн үгнь мел харал,
худл болн дажрлт.
Кезэ чигн тер худл болн
хорта үг келхдэн белн.
29 Тиим күн хотна захд бултад сууна,
Угатя күүг тер бэрж авхар гетнэ,
Дөң уга күүг бэрхэр бултад манна,
Нүкндэн бөөх арслң мет нуувчар гетнэ,
Бэрж авхларн, эврәннь бэрэнд
татж орулна.
Эмтн үзшго һазрт
килнц уга күүг тер ална.
31 Тиим күн бөгчид, өкөһэд күлэнэ.
Дөң уга күн терүнэ күчтэ һарт бэргднэ.
32 Тер иигж санжана:
«Бурхн мини тускар ухалжахш,
Нүдэн аньчкад, намаг мел үзжэхш».
33 Бостн, Деед Эзн!
Килнцтэ эмтиг засглтн, Бурхн!
Көөгдж йовх угатя улсиг
бичэ марттн.
34 Килнцтэ күн
яһж Бурхнд деерлкэд дотран:
«Бурхн намаг засглшго юмн», –
гиж сандг болжахмб?
35 Болв Та Эврэн йосндан үзжэнэт,
Та зовлң болн гейүрлт меджэнэт.
Терүг эврәннь һарт авч чаджанат.
Танд угатя улс иткжэнэ.
Та керглгджэх күүнд
дөң-түшгнь болжанат.
36 Дэкж хоран күргдгоһар
Килнцтэ болн хар саната
улсин күчинь
Ка цокад, уга кетн.
37 Деед Эзн – мөңкинд хан,
Оньдинд хан.
Терүнэ һазр деерэс
Буру номта улс уга болх.

38 Деед Эзн,
Угаты улсин зальврлһ соңснат,
Теднд нээлвр өгнэт.
39 Өнчрсн болн дажргдсн улсин
зальврлһнд
Та оньган өгнэт,
Делкэ-һазр деер дэкж күн тедниг
Дажрдгоһар харснат.

Көгжмин һардачд.

Давидин псалм.

10 Деед Эзн – мини түшг.
Тиигхлә яһад нанд
Тедн иигж келжэхмб:
«Шовун мет тагчгар
Шулуһар уулур нис.
2 Килнцтэ эмтн
Саадган татад,
Суман төвлэд авчкж.
Чик седклтэ эмтиг
Харңһуһас хахар седжәнә.
3 Кемр йосна, диг-дарана улнь эвдрхлә,
Тиигхлә чик седклтэ улс ю кехмб?»
4 Деед Эзн Эврәннь әрүн сүмд бәәнә,
Деед Эзнә ширә теңгрт бәәнә.
Терүнә нүдн үзжәнә,
Терүнә хәләц эмтиг сөржәнә.
5 Деед Эзн чик седклтэ эмтиг чигн,
Килнцтэ эмтиг чигн сөрж хәләжәнә.
Күч үзүлхдән дурта күүнд Тер дурго.
6 Килнцтэ эмтн деер
Тер хур мет һал цог
Болн шатжаһ мок асхх.
Һарһсн үүләрн тедн һаң салькнла харһх.
7 Деед Эзн чик седклтэ, үннд дурта.
Чик седклтэ күн Бурхиг үзх.

*Көгжмин һардачд. Көгжмин чивһстә
зер-зев цокж наадх. Давидин псалм.*

2 Деед Эзн, маднд дөң болтн!
Чик седклтэ күн уга болв,
Итклтә күн дэкж олдшго болв.
3 Әрүн биш зүркнәсн зуһу үгмүдәр
Нег-негндән тедн худл келцхәнә.
4 «Бидн эврәннь мектә
Келәрн седсэн авнавидн.
Седсн тоотан келнәвидн,
Кен чигн күн маниг зогсаж чадшго».
Иигж келжэх эмтнә зуһу аминь хаатн,
Деегүр келинь таслтн.
6 «Угаты эмтиг дорацулад бәәснд,
Түрү үзжэх эмтн
Түңшжэхәс иштә,
Тедниг Би харснав.
Тиим эмтиг шалтг уга бәәдлд орулнав», – гиж Деед
Эзн келжәнә.
7 Деед Эзнә үгән өглһнь –
үнн үгмүд болжана.

Теднь һалд дола дэкж хәәлгдәд
Цеврлгдсн цаһан мөңгн мет.
8 Төгәлндән килнцтә улс йовна.
Тедн му, кишго юм буульна.
О, Деед Эзн, иим улсас
Мадниг мөңкинд хәәрлж авртн.

Көгжмин һардачд. Давидин псалм.

2 О, Деед Эзн,
Кедү цагтан Та намаг керглго бәәхвт?
Оньдиндий?
Кедү цагтан Та нанас
чирәһән бултулад бәәхвт?
3 Кедү цагтан би
седклдән зөвүртә йовхмби,
Өдр, сө уга зүркәрн һашудхмби?
Кедү цагтан намаг
дәәсн дорацулхмби?
4 Хәләтн намаг, келтн нанд,
Мини Бурхн, Деед Эзн!
Дәкн нанд чаң-чиирг бәәдл хәрү өгтн,
Эс гихлә, би үкж одхв.
5 «Би терүг диилүв», – гиж
Мини дәәсн бичә келг.
Кемр нанд му йовдл учрхла,
Мини дәәсн бичә байрлг.
6 Би Тана цаһан седклд нәәлжәнәв.
Тана аврлtd мини зүркн байрлг.
Таниг, Деед Эзн, би магтнав,
Та нанд цаһан санаһан элвгәр күртәвт.

Көгжмин һардачд. Давидин псалм.

13 «Бурхн уга», – гиж
Седкл уга күн дотран санна.
Тиим күн алятад,
хар саната йовдл һарһна.
Сә кедг нег чигн күн уга.
2 Делкәд бәәх цуг улсиг
Деед Эзн теңгрәс хәләнә.
Бурхиг хәәжәх ухата, адг ядхдан,
Ор һанцхн күн бәәх угаһинь
Тер үзхәр седжәнә.
3 Болв цугтан чик хаалһас хәжицхәв,
Цугтан әдлдән аля.
Цаһан саната йовдл һарһдг
Нег чигн күн уга, нам нег чигн.
4 Мини улсиг өдмглә әдл
жажлад иджәх
Йос эвддг эмтнд
ухан оршго болхви?
Тедн Деед Эзиг
мел хәәж дууддго болхви?
5 Тиигхлә тедн әәһәд чичрцхәх,
Яһад гихлә, Бурхн
чик седклтә эмтиг дөңнх.
6 Килнцтә эмтн угаты күүнә зураг басна,
Болв Деед Эзн терүнә халхц.
7 Сионд бәәх Деед Эзн

Израилиг авртва гиж,
Би зальвржанав.
Деед Эзн Эврәннь улсан
Бэрэнэс хэрү авхла,
Тегэд Яковин хөөт үйнр байрлх,
Тегэд цуг Израиль байрлх.

Давидин псалм.

14 Деед Эзн, Тана өргө герт
Кен орж чадхмб?
Тана эрүн уул Сион деер
Кен мөргж чадхмб?
² Наң угаһар бөөһэд чик йовдл һарһдг,
Зүркнэсн үннэр келдг,
³ Келэрн хов тархадго,
Үүртэн хар сандго,
Нээжнрэн му келдго,
⁴ Бурхнд дурго болдг улст
дурго күн,
Бурхнд шүтдг улст дурта,
Өгсн анһаран
зовлңла харһв чигн эвддго күн,
⁵ Мөңгөн өгйәһәр өгхләрн,
Терүнэсн олз хээдго,
Килнц уга күүг бэрүлхин төлө
авлһ авдго күн батта күн.

Давидин псалм.

15 Деед Эзн, намаг хээрлтн.
Би Танд нээлжәнөв.
² «Та – мини Ик Эзн,
Бийдм бээх сән тоот
Танас күртнә», – гиж
Би Деед Эзнд келнөв.
³ Назр деер зуг иткдг әмтн цаһан саната,
Тедниг би күндлнөв.
⁴ Болв талдан улсин
бурхнд шүтдг әмтнә зовлң икднә.
Би теднә тәкл тәклһнд орлцшгов,
Теднә бурхдт мөргшгов.
⁵ Нанд кергтә тоотм –
Та болжанат, Деед Эзн.
Та нанд әдс өгнәт,
Мини жирһл Тана һарт бөөнә.
⁶ Би хүвтә бөөжв.
Нанд Тана өгчәх тоот кецү сәәхн.
⁷ Нанд уха орулсн
Деед Эзнд магтал өргжәнөв.
Сөөһәр чигн намаг мини седкл сурһна.
⁸ Деед Эзн бөөхиг би сәәнәр меднөв.
Тер оньдинд хажудм бөөнә,
Тегэд намаг юн чигн диилж чадшго.
⁹ Тиигэд мини зүркн байрта бөөнә,
Седклм серглң,
Цогц-махмудм халхцта болсндан тогтун.
¹⁰ Та мини сүмсиг үклин һазрт хайшгот,
Тана итклтә зарциг үкәрт үмкәрүлшгот.
¹¹ Та нанд жирһлин хаалһ заахт,

Тана хажуд мөңкинд
байр болн кишг дүүрң.

Давидин зальврлһн.

16 О, Деед Эзн, соңстн
Мини чикәр келсиг,
Мини ду соңстн,
Худлч биш күүнә эрлһ соңстн.
² Танас мини цеврдлһн ирх,
Та намаг чикәр хәләтн.
³ Кемр мини зүркнә гүүнд хәләхлә,
Кемр сөөһәр нан тал ирхлә,
Кемр намаг һалар сөрхлә,
Нанас нег чигн му юм үзшгот.
⁴ Талдан әмтнлә әдл
Би келәрн килнц һарһжахшв.
Тана үг соңссар
Би догшн йовдлас һарув.
⁵ Би кезә чигн Тана хаалһар йовлав,
Нег чигн алхм терүнәс хооран
ишксн угав.
⁶ Таниг би дууджана, Бурхн,
Яһад гихлә, Та намаг соңсхт.
Чикән өгәд нанд шахлдтн,
Мини келсн үгмүдт оньган өгтн.
⁷ О, Аврач, хортнасн зулад,
Таниг темцәд дөң күләжәх әмтнд
Эврәннь өврмжтә хээрлән күргтн.
⁸ Нүднәннь цецгә мет намаг хадһлтн.
Намаг бүсләд дәвржәх махч дәәснәсм
Эврәннь живр дор бултултн.
¹⁰ Тедн мел өр-өвчәр биш,
Деерлкж күүндцхәнә.
¹¹ Тедн мини ардас мөрдәд йовцхав,
Ода тедн намаг бүсләд авчкв.
Тедн намаг һазрт унһахар седжәнә.
¹² Тедн бәрсән шуучад
таслхар седжәх арслң мет,
Гетәд күләжәх баахн арслңгин
бөөдлтә болжана.
¹³ О, Деед Эзн, бостн теднә өмнәс!
Босад диилтн тедниг!
Килнцтә улсас күчәрн намаг харстн.
¹⁴ Эн жирһлдән седсн хамган
Бийдән хураж авсн күүнәс
намаг сулдхтн.
Теднд белдсн зовлңиг
деернь буулһтн.
Тертн теднә көвүдт
Болн көвүдиннь үрдтнь күрттхә.
¹⁵ Би болхла, чик седклтә болсар,
Тана чирә хәләж бөөхв.
Серсн цагтан хажудтн
Седклм йосндан ханх.

Көгжмин һардачд.

*Хан Саулас болн талдан цуг дәәсдәс
Деед Эзн Давидиг сулдхсн цагт
Деедсин зарц Давидин Терүнд дуулсн дун.*

Тер иигж келв:
 2 «Мини харсач, Деед Эзн,
 Би Танд дуртав!»
 3 Деед Эзн –
 Мини чолун хад болн шивэ,
 Мини аврач.
 Мини Бурхн –
 Мини бээрн.
 Терүнд би ээмшг уга бээхв.
 Тер мини халхц,
 Намаг татж авх күчн болн түшг.
 4 Би Деед Эзиг дуудж,
 Дээснэсн мөлтрхв.
 Деед Эзнд туурмж!
 5 Намаг үклин деесн орава,
 Йос эвдсн йовдлмуд хундав.
 6 Тамин назра цев намаг орава,
 Үклин хавхс гетжэнэ.
 7 Хундрхларн, Деед Эзн Бурхнас
 Би дөң авхар дуудув.
 Тер Эврәннь сүмд мини ду соңсв,
 Мини зальврлһн терүнэ чикнд күрч.
 8 Тегэд назр чичрв, уулын сүүр көндрв,
 Яһад гихлэ, Бурхн уурлв.
 9 Терүнэ хамрин нүкнэс утан харв,
 Амнасьн шатажах һал харв,
 Терүнэс шатажах нүүрсн асхрв.
 10 Теңгр шуулад,
 Тер хар үүлд көл доран бэрж буув.
 11 Деер Бурхна күчтэ элч
 Делэд салькн живрэр нисвэ.
 12 Бийән Тер харңһуһар орав,
 Терүнэ бүркэ нигт хар үүлн мет бээдлтэ.
 13 Терүг бээсэр герльн үүл һатлад,
 Мөндр болн һал цог орв.
 14 Теңгрэс күржңнэд,
 Хамгин Күчтэ Бурхна дун соңсгдв.
 15 Эврәннь сумар хаһад,
 Тер дээсэн тарав,
 Һал цөклүлэд, тедниг ка цокв.
 16 Деед Эзнэ догшн дуунас,
 Хамрарн киилсн кийһэс
 Теңгсин йорал үзгдв,
 Һазрин ул секгдв.
 17 Деерэс һаран дорагшан суңһад,
 Тер намаг өргв,
 Гүн уснас татж авв.
 18 Тиигж намаг күчтэ дээснэсм,
 Нанд дурго улсас салһж сулдхв.
 Тедн нанас даву чидлтэ.
 19 Намаг тедн түрү цагтм дэврв,
 Болв Деед Эзн нанд түшгм болв.
 20 Ээмшг уга һазрт һарһад,
 Тер намаг аврв,
 Яһад гихлэ, нанд байрлжана-ханжана.
 21 Чик седклтэ, буру уга болснд
 Намаг Деед Эзн ачлв.
 22 Би Деед Эзнэ заһар бээлэв,

Бурхнас хажиж,
 хар саната юм һарһсн угав.
 23 Терүнэ цуг заһаг би күцэлэв,
 Терүнэ зааврмуд би эвдсн угав.
 24 Намаг килнц һарһлго бийән бэрэд
 Цеврэр бээсиг Тер меднэ.
 25 Би чик седклтэ болсар,
 Мини бээдл цевриг медэд,
 Деед Эзн нанд ачлвран өгчэнэ.
 26 Итклтэ күүнлэ, Та,
 Бийән итклтэһэр бэрнэт,
 Цаһан седклтэ күүнлэ
 Цаһан седклтэһэр,
 27 Цевр күүнлэ – цеврэр,
 Мектэ-жуук күүнлэ
 хурц ухатаһар Бийән бэрнэт.
 28 Соңсврта күүг Та аврнат,
 Деегүр седклтэ күүг дорацулнат.
 29 Та, Деед Эзн,
 Мини жирһлин хаалһд герл өгчэнэт;
 Мини хар таңгиг герлд хуврэжэнэт.
 30 Та нанд церг диилх чидл өгчэнэт.
 Тана дөңгэр би ямаран чигн саалтг диилж чадхв.
 31 Мини Бурхна кесн-күцэсн тоотнь чик,
 Деед Эзнэ үг иткмжтэ.
 Терүнэс түшг хээжэх өмтнд
 Тер цугтаднь халхц.
 32 Тегэд Деед Эзнэс
 талдан кен Бурхн болжахмб?
 Мана Бурхнас
 талдан кен мана харсач болжахмб?
 33 Бурхн нанд чидл өгнэ,
 Хаалһим цеврлж хээрлнэ,
 34 Мини көлиг
 буһ-марлын көллэ әдлцүлэд,
 Өөдм деер батар зогсана.
 35 Нанд дээлддг дасхна,
 Күрл саадгиг матилһх күч өгнэ.
 36 О, Деед Эзн, намаг аврх
 Эврәннь халхцан Та нанд өгвт,
 Намаг дөңнжэх Эврәннь чидлән өгвт.
 Тегэд Эврәннь дөңгэрн
 Та намаг алдр кеввт.
 37 Та мини өмнк хаалһ цеврлвт,
 Тегэд йовхлам көлм бүдрш уга.
 38 Би дээсэн мөрдж йовнав,
 Би тедниг бэрхв.
 Би тедниг ка цоктлан зогсшгов.
 39 Би ормаснь босхлго теднлэ дээлднэв.
 Тедн диилгдэд, мини көлд унцхах.
 40 Юңгад гихлэ, дээлдхлэм,
 Та нанд чидл өгчэнэт,
 Мини хортдыг көлдм сөгдүлжэнэт.
 41 Мини хортдыг зулад гүүдг кеввт,
 Нанд дурго болжах күүг би уга кенэв.
 42 Тедн дөң сурцхана,
 Болв нег чигн күн харсжахш.
 Тедн Деед Эзиг дуудцхана,

Болв Тернь э өгхш.
 43 Би тедниг тоорм-тоос кеж үүлнэв,
 Би тедниг хаалһин бальчг мет ишкнэв.
 44 Та намаг үүмэнд орлцсн улсас сулдхвт,
 Та намаг хазадын улсин хардачд шиидвт,
 Урднь мини таньдго өмтн
 ода нанд заргджана.
 45 Тедн мини тускар соңсн,
 үлмэдм орцхана.
 хазадын улс намаг үзхлэрн, ээцхэнэ.
 46 хазадын улс зөргөн алдад,
 Бултсн ормасн чичрн бээж харцхана.
 47 Мини харсач Деед Эзн амд,
 Мини харсач Деед Эзнд ханлтан өргий!
 Намаг аврсн Бурхн тууртха!
 48 Хортан дарх диилвр Тер нанд өгнэ,
 Олн улсиг мини көлд сөгдүлнэ.
 49 Тер намаг хортнасм сулдхна.
 Дээсдм нанд күрдгоһар
 Деед Эзн тедниг бэржэнэ,
 Деед Эзн намаг халзу өмтнэс харсна.
 50 Цуг терүнэ тускар хазадын улс дунд
 Би Танд, Деед Эзн, туурмж дурднав,
 Тана нернд магтал өргнэв.
 51 Эврәннь хаанд Бурхн алдр диилвр өгнэ,
 Эврәннь шүүж авсн Давидт
 Болн терүнэ хөөт үйнрт
 Эвдршго цаһан седклэн мөңкинд күртэнэ.

Көгжмин хардачд. Давидин псалм.

2 Бурхна туурмжиг теңгр үзүлжэнэ,
 Терүнэ харин үүдэлтин тускар
 Теңгр келж өгчэнэ.
 3 Өдр болһн ирх өдрт соңсхна,
 Сө болһн ирх сөөд медрл секж өгнэ.
 4 Дун эс гиж келсн үг уга,
 Соңсгдх дүңгэ э чигн уга,
 5 Болв цуг һазрар тер зэңг тарна,
 Делкэн межэ күртл теднэ үгмүд соңсгдна.
 Бурхн нарна төлэ теңгрт бээр харһв.
 6 Өрүнд тер, гер буулһсн күргн
 Өргәһэсн харсн мет харч ирнэ.
 Урданд орхар бээх урлдач мет байрлна.
 7 Нарн нег үзгт босад оңдан үзг күртл
 Эврәннь зураһар күцц эргнэ.
 Терүнэ һаң халунас
 Нег чигн юмн бултж чадшго.
 8 Деед Эзнэ закон дигтэ,
 седклин сергмж.
 Деед Эзнэ сурһлһн ицлтэ,
 эгл күүнд цецн ухан.
 9 Деед Эзнэ сурһмж төв,
 зүркнэ байр.
 Деед Эзнэ заавр чилгр,
 нүднд ил цөөлһвр.
 10 Деед Эзиг күндлһн эрүн,
 мөңкинд бээх.

Деед Эзнэ сурһмж чик,
 сурһмж болһнь үнн.
 11 Деед Эзнэ сурһмж алтнас үнтэ,
 Нам хамгин цевр алтнас үнтэ.
 Деед Эзнэ сурһмж балас өмтэхн,
 Нам зөгин үүрт бээх балас өмтэхн.
 12 Би, Тана итклтэ зарц, сурһмжас медрл авчанав,
 Тедниг күцэснь нанд
 ик ачлвр болжана.
 13 харһсн эндүсэн кен йилһж чадхмб?
 Бийдм бээх медгдэд уга
 дуту-дундасм цеврлтн,
 14 Тана зарциг харһх килнцэснь гетлгтн.
 Тер намаг бичэ авлтха.
 Тегэд би ик хорта йовдл харһлһнас
 Килнц уга болн цевр болхв.
 15 О, Деед Эзн,
 Мини шивэ болн харсач,
 Амнасм харсн үгмүд,
 Зүркнэмм седвэр Танд
 Тааста болтха!

Көгжмин хардачд. Давидин псалм.

2 Эәмшгтэ цагт чамаг Деед Эзн авртха,
 Яковин Бурхн чамаг харстха,
 3 Эврәннь эрүн сүмэс
 чамд дөңгөн илгэтхэ,
 Сион уулас чамаг батлтха.
 4 Чини олн тэвциг цугинь Тер автха,
 Чини һал төөлһн Терүнд таасгдтха.
 5 Тер чамд зүркнәнч седсиг өгтхэ,
 Чини цуг седвэриг күцэтхэ.
 6 Тегэд чини диилвриг
 бидн байртаһар магтхвидн.
 Мана Бурхна нер дуудад,
 Чини диилврин нэр кехвидн.
 Деед Эзн чини сурсичнь цугтаһинь күцэтхэ.
 7 Деед Эзн Эврәннь шүүж авсн
 Хааһан аврчахинь
 Би ода меджәнэв.
 Терүнд эрүн теңгрэсн хэрү өгчэнэ,
 Эврәннь алдр күчэрн
 терүнд ик диилвр өгчэнэ.
 8 Зэрмснь дээнэ тергнд нөөлжэнэ,
 Зэрмснь мөрндэн нөөлжэнэ.
 Бидн болхла,
 Деед Эзн Бурхна нернд нөөлжәнэвидн.
 9 Деед Эзнд эс нөөлжэх өмтн
 көмрэд унх,
 Бидн болхла, босад,
 батар көлдэн зогсхвидн.
 10 О, Деед Эзн, хаанд диилвр өгтн.
 Таниг дуудхла, хэрүһан маднд өгтн.

Көгжмин хардачд. Давидин псалм.

2 Хан байрта бээнэ, Деед Эзн,
 Яһад гихлэ, Та терүнд чидл өгвт.
 Тер байрлжана,

Яһад гихлэ, Та терүнд диилвр өгвт.
 3 Та терүнэ зүркнднь таалмжта юм өгвт,
 Терүнэ амлад сурсинь Та бурушасн угат.
 4 Терүнэ зальврлһна хэрүднь
 Та онц евэл өгвт,
 Терүнэ толһад
 цевр алтар кесн титм өмсквт.
 5 Тер Танас эмд үлдх жирһл сурв,
 Та терүгинь өгвт.
 Терүнд удандан бээх жирһл өгвт.
 6 Тана дөңгэр терүнэ туурмж алдр.
 Та терүнд әрүн нер болн сүрә өгвт.
 7 Та терүг оньдинд әдслнәт.
 Тана хажуд тер дүүрң байрта бөөнә.
 8 Юңгад гихлэ, хан Деед Эзнд нәәлжәнә,
 Тегәд Хамгин Күчтә Бурхна
 сольт уга дураp
 Тер кезә чигн әәмшг уга бээх.
 9 Хан эврәннь цуг хортдыг олх,
 Терүнә чидлтә барун һарнь
 Бийдән дурго әмитг бәрж авна.
 10 Терүнә хажуд дәәсднә
 һулмтд бээх һал мет шатцхана.
 Деед Эзн уурлхларн, тедниг зальгх,
 һал тедниг үмкәд идчкх.
 11 Та, хан, теднә хөөт үйнриг
 һазр деерәс уга кехт,
 Теднә хөөн ирх хөөт үйнриг
 күүнә тохмас уга кехт.
 12 Тедн Тана өмнәс хар сана зүүв чигн,
 Хар санхар седв чигн,
 Терүгән терүц күцәж чадшго.
 13 Яһад гихлэ, Та суман
 Теднд илгәхәр төвлхләрн,
 Тедниг һарад зулдгар кежәнәт.
 14 Тиим күчтә болсндтн, Деед Эзн,
 Тана нериг бидн туурулжанавидн.
 Тана күчтә кергиг
 бидн буульн магтхвидн.

Көгжмин һардачд.

Өрүн өрлә цагин айст орулх Давидин псалм.

2 Бурхн минь! Бурхн минь!
 Та намаг яһад үлдәввт?
 Та нанас яһад хольжвт?
 Та нанд дөңгән күргхәр седжәхшийт,
 Нам мини зовад чаңһар хәәкржәхиг
 соңсчахшийт?
 3 Бурхн минь! Би өдрт хәәкрнәв,
 Та нанд хәрүһинь өгхшит.
 Би сөөд хәәкрнәв,
 Та намаг тогтнулхшит.
 4 Болв Та әрүн Хан болжанат,
 Израиль Таниг магтжана.
 5 Танд мана өвкнр нәәлдг бәәж,
 Нәәлснднь Та тедниг сулдхдг бәәжит.
 6 Таниг дуудхла,
 Та тедниг аврдг бәәжит.

Танд нәәлхлэ,
 Та теднә седклинь һундадго бәәжит.
 7 Би болхла, күн бишв, хорхав.
 Күн намаг басна, әмтн нанд дурго болна.
 8 Намаг үзсн әмтн наад бәрцхәнә,
 Тедн жигшж урлан коочилһнә,
 Тедн жигшж толһаһан зәәлнә.
 9 «Чи Деед Эзнд нәәлнәч,
 Чамаг Тер яһад эс сулдхна?
 Чамд Деед Эзн дурта гиж келнәч,
 Яһад Тер дөңгән эс күргнә?» –
 гиж тедн келцхәнә.
 10 Болв намаг экин геснәс һарһж авснь Та биләт,
 Уург көкчәхдм Та намаг
 Танд нәәлдг дасхлат.
 11 һархасн өмн би Тана хәләврт бәәжв,
 Экиннь геснд бәәхдән би Тана бәәжв.
 12 Бичә нанас хольжтн,
 Яһад гихлэ, зовлң өөрхн,
 Нанд дөңгән күргх күн уга.
 13 Бухмудын сүрг мет
 Намаг олн хортн бүслжәнә.
 Башана һазра һалзу бухмуд мет
 Тедн намаг бүслжәнә.
 14 Хот хәәж аман аңһасн арслң мет
 Тедн нанур күркрнә.
 15 Мини чидлм усн мет урсж одв,
 Мини ясд булһрж одв,
 Мини зүркн халун хорһн мет хәәлж одв.
 16 Мини хол тоорм мет хагсж одв,
 Мини келн таңнадан наалдж одв.
 Та намаг үклин өргнд күргвт.
 17 Намаг һалзу әмтн
 зерлг нохас мет бүслжәнә.
 Тедн арслң мет
 мини һар-көлим тасчад хайв.
 18 Би эврәннь ясдан
 цугтаһинь тоолж чадхв;
 Әмтн намаг хәләнә, тавлж байрлна.
 19 Мини хортн жирв хаяд,
 Хувцим хоорндан хувацхана.
 20 Зуг Та, Деед Эзн, намаг бичә үлдәтн!
 Бурхн, мини Күчн! Намаг аврхар адһтн.
 21 Мини әмиг үлдәс харстн,
 Мини эңкр әмиг эн һалзу нохасас харстн,
 22 Мини әмиг арслңгин амнас авртн,
 Мини зовжәх седклиг
 зерлг бухмудын өврәс харстн.
 23 Би эврәннь улстан
 Тана кесн көдлмшин тускар келнәв,
 Би Таниг олн улс хурад
 Бурхнд мөргдг һазрт магтнав:
 24 «Деед Эзиг күндлдг цуг улс,
 Магттн Терүг!
 Яковин цуг хөөт үйнр,
 Терүнә нериг туурултн!
 Израилин цуг әмтн,
 Терүг күндлж сөгдтн!

25 Яһад гихлә, зовлңта күүг Тер басшго,
Зовлңта күүнэс Тер зулшго,
Зовлңта күүнэс Тер чирәһән бултулшго,
Болв Терүг дуудхла, соңсхнь лавта».

26 Олн улс дунд би Таниг магтнав.

Таниг күндлдг әмтнә нүүрт
Би күцәх болсн тәклән тәкнәв.

27 Угата күн цадтлан хот идх,
Бурхиг хәәж йовснь Терүг магтх.

Деед Эзн мөңк кишг заятха.

28 һазрин үзг болһнд әмтн Терүг санад,
Деед Эзнүр хәрү ирцхәх.

Терүнә өмн әмтнә цуг отг улс сөгдх.

29 Деед Эзн цугтаннь Эзн,

Цуг улсиг Тер зална.

30 һазр деерк әмтн цугтан

Деед Эзнд мөргх,

һазр деерк байн, байн бишнь

Терүнә өмн сөгдх.

һазр деерк улс цугтан

Терүнә өмн сөгдх.

31 Ирх хөөт үйнр Терүнд церглцхәх,

Тедн Деед Эзнә тускар

Эврәннь хөөт үйнрт келцхәх.

32 Тедн ирәд,

Төрәд уга хөөт үйнрт иигж келцхәх:

«Деед Эзн Эврәннь улсан аврла».

Давидин псалм.

22 Деед Эзн нанд хөөч мет болжана,
Тиигәд би дуту уга бәәнәв.

2 Тер намаг тетквртә ормд бәрнә,

Тер намаг номһн уснд күргнә.

3 Тер нанд шин чидл өгнә,

Тер нанд үгән өгсәрн,

Таасмжта жимәр дахулж йовх.

4 Би нам сүүдрин болн үклин хотхрар

Йовв чигн, әәмшгәс әәшгов.

Та нанла йовнат.

Тана герлыг, Тана тайг намаг тогтнулна.

5 Та мини төлә ширә деер хот тәвхт,

Терүг мини дәәсн үзх.

Та намаг халунар тосад,

Толһадм тос түркхт.

Та мини савиг амнднь күргәд дүүргжәнәт.

6 Цуг жирһлин туршарт

Тана цаһан санан болн

сольгдшго дурнтн

Намаг дахлдж йовхиг би меднәв.

Деед Эзн, Тана герт би мөңкинд бәәхв.

Давидин псалм.

23 һазр Деед Эзнә болжана,
һазр деерк цугтан Терүнә.

Делкә кевтән Деед Эзнә,

Делкәд бәәснь цугтан Терүнә.

2 Деед Эзн далан гүүнд ул тәвәд,

Гүн уснд һазр батлв.

3 Деед Эзнә уул деер һарх

зөв кенд бәәдви?

Терүнә әрүн сүмд кен орж чадхмби?

4 Чик йовдл һарһдг,

Цевр седклтә, шүтәнд шүтдго,

Худлахар үгән өгдго күн

5 Деед Эзнәс әдс авх,

Бурхнас – эврәннь аврачас –

цеврллһ авх.

6 Деед Эзиг хәәжәх,

Яковин Бурхна нүүр хәәжәх

әмтнә тохм тиим.

7 Өргн үүдән сек,

Кезәңк үүдән өргәр сек,

Туурсн Хан орж ирх!

8 Эн туурсн Хан кемб?

Энтн күчтә болн чидлтә Деед Эзн,

Энтн дәәнд диилвр бәрсн Деед Эзн.

9 Өргн үүдән сек,

Кезәңк үүдән өргәр сек,

Туурсн Хан орж ирх!

10 Эн туурсн Хан кемб?

Энтн Хамгин Күчтә гидг Деед Эзн,

Энтн нернь туурсн Хан.

Давидин псалм.

24 О, Деед Эзн, Танд би зальвржана.
2 Бурхн минь! Танд нәәлжәнәв.

Намаг му нернәс харсж автн,

Мини хортн бичә тавлж байрлтха.

3 Танд нәәлжәх цуг әмтн

Бичә му нер зүүтхә.

Болв итклән барсн улс му нер зүүтхә.

4 О, Деед Эзн, хаалһан нанд зааж өгтн,

Ишкәд йовх йовдлан нанд дасхтн.

5 Намаг Эврәннь иткл тал залтн,

дасхтн намаг.

Та намаг авржәх Бурхн болжанат.

Танд би оньдин нәәлнәв.

6 Деед Эзн,

Кезәнәс авн эндр өдр күртл

Эврәннь улстан

Цаһан санаһан,

батта дуран үзүлсән тодлтн.

7 Баһ наснамм килнц

болн мини буру йовдл һарһсим

бичә тодлтн.

О, Деед Эзн,

Та батта дурн бәәсәр намаг тодлтн,

Та цаһан саната болсарн намаг тодлтн.

8 Деед Эзн сән седклтә болн үннч,

Тегәд килнцтә әмтиг

хаалһинь зааж чиклнә,

9 Номһн әмтиг үнн бәәдлүр йовулна,

Номһн әмтнд Эврәннь бәәдл дасхна.

10 Деед Эзн Бийиннь

Герәснә сурһалинь хадһлжәх улст

Цаһан санаһан болн итклән медүлнә.

11 О, Деед Эзн, Тана нернэ төлө
Мини килнц тэвж өгтн,
Яһад гихлэ килнцм ик.
12 Деед Эзиг күндлдг күн кен болжахмб?
Бийән күндлжэх күүнд
Деед Эзн йовх хаалһинь зааж өгх.
13 Тиим күн насн турш сээнэр бээх,
Төрүнэ хөөт үйнр һазриг зөөр кеж эдлх.
14 Деед Эзн Бийән күндлсн күүнд
Эврәннь нуувчан иткж келнэ,
Эврәннь герэсэн күцэх кергин тускар
Теднд илднь келнэ.
15 Би оньдин Төрүнд нээлнэв;
Тер намаг аэмшгтэ йовдлас харсж авна.
16 О, Деед Эзн, хэлэтн намаг,
О, Деед Эзн, хээрлтн намаг,
Би һанцв, би седклэрн үрүдсн күмб.
17 Мини зүркнэ зовлң икдв,
Төрүнэс намаг сулдхтн.
18 Мини гейүрлһнд,
Мини зовлңд оньган өгтн,
Кесн цуг килнцим тэвж өгтн.
19 Мини хортыг хэлэтн,
Тедн ямаран оln болж.
Тедн нанд йир икэр дурго.
20 Мини эмиг хээрлтн, Деед Эзн,
Хортнас намаг салһж автн,
Теднд диилгддоһар намаг харстн,
Би Танд нээлж бээнэв.
21 Үнн болн Зөв намаг хартха.
Би Танд нээлж бээнэв.
22 О, Бурхн,
Израилиг цуг зовлңгас сулдхтн.

Давидин псалм.

25 О, Деед Эзн, намаг цеврлтн,
Мини бээлдд һаң уга.
Деед Эзнд би
Маһдл уга иткжәнэв.
2 Хэлэтн намаг, Деед Эзн,
Сөртн намаг.
Мини седкл шинжлэд хэлэтн,
Мини зүрк шинжлэд хэлэтн.
3 Яһад гихлэ, би оньдинд
Тана итклтэ дуриг меджәнэв,
Тана иткмж оньдин намаг залх.
4 Би худлч күүнлэ үүрдгов,
Зуһу күүнлэ күүнддгов.
5 Би хар саната эмтнэ хурgt дургов,
Би му нертэ эмтнэс зулнав.
6 Би буру уга болсндан
Һаран уһаж цеврлжәнэв,
Тегэд, Деед Эзн,
Тана тэклин ширэг
эргж йовхдан белмб.
7 Тана туурмжта кергин тускар
келгджэх частр
Би Танд ханлтан өргж дуулжанав.

8 О, Деед Эзн, Тана туурмж буусн
Сээхн Тана сүмд би дуртав.
9 Та мини седклиг
килнцтэ эмтнэ седкллэ хамднь бичэ үрэтн.
Та мини жирһлиг
алач-махч эмтнлэ хамднь бичэ үрэтн.
10 Теднэ һарнь хар санаһар дүүрң.
Теднэ барун һарнь авлһас күндржәнэ.
11 Би болхла, цевр жирһлэр жирһжәнэв.
Та сулдхтн намаг, хээрлтн намаг.
12 Би чик хаалһ деер зогсчанав;
Бурхна улсин хурgt
Би Деед Эзнэ нер туурулнав.

Давидин псалм.

26 Деед Эзн мини герл,
Деед Эзн мини аврлһн.
Би кенэс аэхмб?
Деед Эзн мини жирһлин шивэ.
Би кенэс сүрдхмб?
2 Кемр намаг уга кехэр
Хар саната эмтн дэврхлэ,
Тедн, мини өшэтн болн хортн,
Бүдрэд, бийснь унцхах.
3 Кемр намаг бүкл аэрм дэврв чигн,
Теднэс мини зүркн аэшго.
Кемр нанур дән эклв чигн,
Би тер бийнь Бурхнд иткхв.
4 Һанцхн юм Деед Эзнэс би суржанав,
Һанцхн юм би зуг хээжәнэв:
Деед Эзнэ цаһан седклэр өврмж кеһэд,
Төрүнэ һардвр хээһэд,
Сүл өдр күртлән
Деед Эзнэ герт бээхэр седлэв.
5 Яһад гихлэ, зовлңта мини өдрмүдт
Тер намаг харсх,
Тер намаг Эврәннь
шатр дотран бултулх,
Тер намаг күн күршго хад деер өргж тэвх.
6 Тегэд би эргндән бээх хортан диилхв.
Төрүнэ сүмд би байртаһар бэрц авч ирхв.
Тиигэд Деед Эзнэ туурмжинь
магтад буульхв.
7 О, Деед Эзн,
Кемр намаг дуудхла, соңстн.
О, Деед Эзн,
Хээрлтән күргтн,
Хэрүһән нанд өгтн.
8 Та, Деед Эзн:
«Йовад Нанд мөрг», – гиж келхлэ,
Би Танд иигж хэрү өглэв:
«Одад мөргнэв».
9 Бичэ нанас нүүрән бултултн,
Намаг, Эврәннь зарцан,
Бичэ уурлж көөтн.
Та оньдинд мини нөкд билэт.
О, Бурхн, мини аврач,
Намаг бичэ хайж йовтн,

Намаг бичэ һанцараһим үлдэтн.
 10 Мини эцк, мини эк
 Намаг хаяд йовв чигн,
 Деед Эзн
 Нанд килмжэн тусхах.
 11 О, Деед Эзн,
 Эврәннь сансн-седсэн нанд дасхтн,
 Намаг жирһлиһим һо хаалһд орултн.
 Юңгад гихлэ, нанд хортн бээнэ.
 12 Мини хортнд намаг бичэ идүлтн;
 Мини өмнэс худл герчнр сөрлцжэнэ,
 Тедн чидл-күчэн үзүлх саната бээнэ.
 13 Кедр эн жирһлдэн
 Деед Эзнэ цаһан сананд
 эс иткжэсн болхла,
 Би үүмжэ һашудх билэв.
 14 Деед Эзнд нээл, зөргтэ бол.
 Тер чини зүрк батрах,
 Бурхнд нээл.

Давидин псалм.

27 О, Деед Эзн,
 Та бийим харсх һазр деерк хад болжанат,
 Танур дуудвр кежэнэв.
 Мини төлэ тагчг бичэ болтн,
 Кедр Та нанд хэрү эс өгхлэ,
 Би үкэрт орсн күүнлэ эдл болхв.
 2 Таниг би дуудхла,
 Тана эрүн сүм тал
 би һаран өргэд зальврхла,
 Та намаг соңсит.
 3 Килнцтэ болн хар саната әмтнлэ,
 Чирэд инәһэд, нурһнд утх үзүлдг әмтнлэ
 Намаг бичэ засглтн.
 4 Тедниг һарһсн үүләрнь,
 Хар сансн йовдларнь,
 Хорта һариннь ашарнь засглтн.
 һарһсн гемин кирцәһәр засглтн.
 5 Деед Эзнэ кергиг
 Болн Терүнә кежәх кәдлмшиг
 Басжаһ тедниг
 Деед Эзн мөңк үкләр засглх.
 6 Деед Эзн цаһан саната,
 Мини дуудсиг Тер соңсв.
 7 Деед Эзн мини күчн,
 Деед Эзн мини халхц.
 Терүнд би күцц иткүв,
 Тер нанд нөкд болв.
 Зүркм байрар дүүрв,
 Терүг би дуундан орулж магтнав.
 8 Деед Эзн Эврәннь улсин күчн,
 Шүүж авсн хаананнь эркн түшг мөн.
 9 О, Деед Эзн, Эврәннь улсан авртн,
 О, Деед Эзн, Эврәннь улсан әдслтн.
 Та теднәннь хөөч мет болтн,
 Теднән дахулад, мөңкинд килмжән өгтн.

Давидин псалм.

28 Бурхна элчнр, Деед Эзн магттн,
 Терүнә әвртэ болн күчтэ бәәдл магттн.
 2 Деед Эзнә туурсн нернд магтал өргтн,
 Деед Эзнә әрүн алдр бәәдлднь сөгдтн.
 3 Деед Эзнә дун теңгсәр соңсгджана.
 Туурмжин Бурхн күржңнх,
 Деед Эзнә дун цуг теңгсәр соңсгджана.
 4 Деед Эзнә дун күчтэ,
 Деед Эзнә дун алдр.
 5 Деед Эзнә дун хошун мод күүчнә.
 Деед Эзн нам
 Ливанон гидг һазра хошун мод күүчнә,
 6 Ливанон уулмуд чичрүлнә,
 Тедн туһл мет өсрәд көндрх.
 Сирион гидг уул
 Зерлг бүрү бух мет өсрх.
 7 Деед Эзнә дун һал цәклүлнә,
 8 Деед Эзнә дун көдә һазр чичрүлнә.
 Деед Эзн Кадеш гидг көдәг чичрүлнә.
 9 Деед Эзнә дун
 Хар модд сөңглнә,
 Ө-моддыг нүцклнә.
 Терүнә сүмд цугтан:
 «Деед Эзнд туурмж!» – гицхәнә.
 10 Деед Эзн күчтә ус эзлж нойлхжана.
 Деед Эзн мөңкинд хан болж суух.
 11 Деед Эзн Эврәннь улстан чидл өгчәнә,
 Деед Эзн Эврәннь улстан эв өгч әдслжәнә.

Давидин псалм.

Сүмиг әрүлсн цагт дуулдг дун.

2 О, Деед Эзн, Та намаг аврсн төләд,
 Хар санхар седсн дәәсим зогсасн төләд
 Би Таниг магтж буульнав.
 3 О, Деед Эзн, мини Бурхн!
 Би Таниг дуудув,
 Та намаг эдгәввт.
 4 О, Деед Эзн,
 Та намаг үкәрәс халхлвт.
 Би гүн нүкнә амнд күрлэв,
 Болв Та нанд хэрү жирһл өгвт.
 5 Деед Эзнд иткдг улс,
 Терүнд нерәдәд дуултн,
 Терүнд ханлтан өргтн,
 Терүнә әрүн бәәдлинь тодлтн.
 6 Деед Эзн удандан уурлхш,
 Болв терүнә хәәрлт
 жирһлин туршарт бээнә.
 Сөөни дуусн уульсн болхла,
 өрүнднь байр ирх.
 7 Би әәмшг уга бәәсндән иигж келүв:
 «Би диилгдшгов».
 8 Эврәннь цаһан санаһарн
 Та намаг уул мет батраввт.
 Болв дәкәд Та нанас бултвт.
 Би нам әәвүв.
 9 Тиигхд, Деед Эзн,
 Таниг би дуудад,

Танас хээрлт сурлав:
 10 «Кемр би үкэрт орхла,
 Мини үклэс Танд ямаран олз болжана?
 Үксн күн Таниг магтж чадхий?
 Үксн күн Тана сольгдшго
 Цаһан санана тускар келж чадхий?
 11 О, Деед Эзн, соџстн намаг.
 О, Деед Эзн, хээрлтэн нанд күргтн.
 О, Деед Эзн, сулдхтн намаг».
 12 Та мини зовлңгиг мартулвт,
 би биилжэнэв,
 Та мини зовлңта бээдлг байрт хүврэввт.
 13 Таниг би седклэрн магтж зогсдгоһар Та тиигвт.
 О, Деед Эзн, мини Бурхн!
 Таниг би мөңкинд магтхв.

Көгжмин хардачд. Давидин псалм.

2 О, Деед Эзн, Танас би түшг хээжэнэв.
 Намаг кезэд чигн, кенчн бичэ диилтхэ.
 Намаг Та сулдхтн,
 Та чик седклтэ болжанат.
 3 О, Деед Эзн, соџстн намаг,
 Та намаг шулуһар ирж авртн.
 Та күрч болшго аврлтын хад
 Болн намаг халхлх шивэ болтн.
 4 Та мини хад болн уул шивэ болжанат.
 Та нернәннь төлэ намаг залж хардтн.
 5 Намаг бэрхэр
 нуувчар тэвсн гөлмэс гетлгтн,
 Та мини хорһдх бээрн болжанат.
 6 Тана һарт би бийән даалһжанав.
 Та, Деед Эзн – үннэ Бурхнт,
 Та намаг аврлат.
 7 Би керг уга шүтэнд шүтдг әмтнд дургов.
 Болв би Танд, Деед Эзн, нәәлжәнэв.
 8 Тана өгсн итклтэ дурнд
 би байрлнав, нәәрлнэв.
 Та мини зовлң үзвт,
 Мини седклин гейүр медвт.
 9 Та намаг дәәснәнм һарт бәрүлж өгсн угат.
 Болв намаг әәмшг уга ормд зогсаввт.
 10 Хээрлтн намаг, Деед Эзн,
 Би зовлңта бәәнэв.
 Зовлңгас кәлтә нүдм муурчана,
 Зовлңгас кәлтә седклм,
 цогц-махмудм элжәнэ.
 11 Зовлңгас кәлтә мини жирһл муурв,
 Мини насн чигн баргдад чилжәнэ,
 Зовлңгас кәлтә чидлм чилжәнэ,
 Мини ясн-үсм акчжана.
 12 Мини дәәсн,
 хам-хоша бәәх әмтн
 Намаг һәәлжәнэ,
 Таньдг әмтн нанас сүрджәнэ.
 Намаг һаза үзсн улс зулад гүүлдцхәнэ.
 13 Би үкж одсн кевтә
 цугтан намаг мартв.
 Би хайгдсн сав мет болжанав.

14 Дәәсән шимлджәхиг би соџсжанав.
 О-о, әәмшг намаг бүсләд авчкв.
 Тедн намаг алх зура зуралж авчана.
 15 О, Деед Эзн, би Танд нәәлжәнэв.
 – Та мини Бурхнт, – гиж би келжәнэв.
 16 Мини жирһлин агчм болһн
 Тана һарт бәәнэ.
 О, Деед Эзн, көөлдж йовх дәәснәсм намаг харсж
 автн.
 17 Та намаг, Эврәннь зарцан,
 цаһан седклэрн хәләтн,
 Та намаг итклтә дурарн авртн.
 18 О, Деед Эзн, би Таниг дууджана.
 Терүнәсн би ичжәхшв.
 Килнцтә әмтн ичтхә,
 Тегәд тедн үкәрт ә уга кевттхә.
 19 Иткдг әмтнә өмнәс ичлго бахмжтаһар,
 Дургоһар келдг худлчнрин амнь зууньртха.
 20 Танд иткдг улсин төлө бәәх
 цаһан санантн ямаран элвг.
 Терүгән Та әмтнә нүүрт
 иткдг улстан белглнәт.
 21 Та тедниг Эврәннь бәәдләрн халхлнат,
 Та тедниг олн, әмтнә
 нуувч зураһас харсж авнат.
 Та тедниг хорта келнәс
 Эврәннь әәмшг уга һазрт бултулнат.
 22 Бәрәнд авгдсн балһсн мет бәәхдм,
 Эврәннь ончта итклтә дуран нанд өгсн
 Деед Эзн тууртха.
 23 Әәмсжәсн цагтан би
 Танас көөгдүв гиж санжалав,
 Болв Та мини сурсн
 дөңгин тускар соџсвт.
 24 Деед Эзиг итклтәһәр дахж йовсн улс,
 Терүнд дуран өгтн.
 Деед Эзн иткдг улсиг саглулна,
 Болв караг улсиг
 һарһсн йовдларнь засглх.
 25 Деед Эзнд нәәлжәх цуг улс,
 Зөргтә болтн, батрж автн.

Давидин псалм. Ном.

31 Килнцнь тәвгдсн күн кишгтә,
 Килнцнь хайгдсн күн кишгтә.
 2 Хар санан уга гиж
 Деед Эзнә тоолжах күн кишгтә.
 Тер күүнә седклд худл уга болхла,
 бас кишгтә.
 3 Намаг эврәннь килнцин тускар
 тагчг бәәсн цагт,
 Өдр болһна зовлңгас кәлтә ясн-үсм урсв.
 4 Өдр сө уга
 Тана һар нанд күнд болад бәәв.
 Зуни тесж болшго
 һаң халунд әгржәх ноһан мет
 Мини әмн тасржана.
 5 Тиигхләрн би

Танд эврэннь килнцин тускар
Илднь келж өгүв,
Би йос эвддг бээдлэн нуусн угав.
Би иигж келүв:
«Деед Эзнд эврэннь
Буру йовдлын тускар келж өгнөв».
Та мини килнчим тэвж өгвт.
6 Тегэд Таниг дахж йовх күн
нашудсн цагтан зальврх зөвтэ.
Тиим күүнд зовлң аюл мет ирвчн,
Төрүнд күрш уга юмн.
7 Та мини аврлтт,
Та намаг зовлңгас харнат,
Та намаг диилврин дууһар саатулнат.
8 Деед Эзн иигж келнэ:
– Чамд ном дасхнав,
Йовх хаалһичнь чиклнэв.
Чамаг би харднав,
Чамаг би хэлэнэв.
9 Мөрн болн элжгн мет бичэ һацтн,
Тедниг соңсхврта кехин төлэ
Теднд хазар болн ууд зүүх кергтэ.
10 Килнцтэ күүнд олн зовлң үзгднэ,
Деед Эзнд нээлсн күүнд
итклтэ дурн тусна.
11 Бурхнд иткдг улс,
Деед Эзнэ кесн тоотд байрлж нээрлтн.
Соңсхврта улс,
Байртаһар дуултн.

Давидин псалм.

32 Бурхнд иткдг улс,
Деед Эзнд нерэдэд дууһан
Байртаһар дуултн.
Бурхнд соңсхврта улс
Төрүг магттха.
2 Деед Эзнд бичкн ятх татад,
Ик ятх татад магтал өргтхэ.
3 Тадн байрар бахмж кеһэд,
билгтәһар татад,
Төрүнд шин ду нерэдэд дуултн.
4 Деед Эзнэ үг чик болн үнн.
Тегэд Төрүнэ кежэх юмн
кезэ чигн итклтэ.
5 Тер чик болн үнн юмнд дурта.
Деед Эзнэ бат дурн
һазр-делкэ дүүргжәнэ.
6 Деед Эзнэ закварар теңгр үүдлэ.
Нарн, сар болн одд Төрүнэ келсэр үүдлэ.
7 Теңгсин усиг ова мет Тер цуглулад,
Йорал уга гүн һазрт орулв.
8 Деед Эзиг цуг делкэд күндлтхэ,
Делкэд бээх цуг эмтн
Төрүнэс йир икэр аэтхэ.
9 Тер келвэ – делкэ үүдв.
Тер заква – кергтэ тоотнь элвжв.
10 Деед Эзн келн-улсин шиидвр эвднэ,
Деед Эзн келн-улсин седвэр уга кенэ.

11 Болв Деед Эзнэ селвг-шиидвр
мөңкинд бээх.
Деед Эзнэ седвэр
үйэс үй һатлад бээх.
12 Деед Эзиг Бурхн гисн
келн-улс кишгтэ,
Деед Эзнэ Бийиннь төлэ шүүж авсн
келн-улс кишгтэ.
13 Деед Эзн теңгрэс хэлэнэ, эмтиг үзнэ.
14 Деед Эзн ширәһэсн һазр деер бээх
Цуг эмтэ-киитэ тоотыг хэлэнэ.
15 Деед Эзн күүнэ ухан-таалынь үүдэлэ.
Тегэд теднэ һарһсн цуг йовдлмуднь
Деед Эзнд илэр үзгднэ.
16 Хааг ик церг харсч чадшго,
Дээч күн бийән
Эврэннь чидләрн харсч чадшго.
17 Зуг мөрндән нээлэд
Авргдхар седснь эндүржәнэ.
Мөрнь чидлтэ болв чигн,
Дээчиг тер аврч чадшго.
18 Бийән күндлжэх
Болн Төрүнэ бат дурнд нээлжэх күүг,
Деед Эзн яһж аврчахинь хэлэ.
19 Үклэс яһж гетлжәхинь,
Харһсн цагтнь төрүнэ жүрһлинь
Яһж харсҷахинь хэлэ.
20 Бидн Деед Эзнд нээлжәнэвидн.
Тер мана дөң, мана харсач.
21 Бидн Төрүнэ кесн-күцәсн
тоотднь байрлжәнэвидн;
Бидн Төрүнэ әрүн нернд нээлжәнэвидн.
22 О, Деед Эзн, мадниг
Тана бат дурн бәртхэ;
Бидн зуг Танд иткжәнэвидн.

Давидин псалм.

*Авимелехин өмн тер худлар донта күүнэ бээдл
һарһад, көөгдэд уга болсна туск .*

2 Оньдин дөрвн цагт
Би Деед Эзнд магтал өргнөв.
Төрүнд тасрхан уга магтал өргнөв.
3 Деед Эзнэ кесн-күцәсн тоотднь
Седкләрн йир байрлжәнэв.
Мини магталыг
дажргдсн эмтн соңсж нээрлтхэ.
4 Деед Эзиг
нанла хамдан туурултн.
Төрүнэ нериг
нанла хамдан өргтн.
5 Би Деед Эзнд зальврүв.
Тер нанд хәрүһән өгв.
Тер намаг цуг әәмшгәсм сулдхв.
6 Дажргдсн улс
Төрүнд нээлжәнэ, байрлжәнэ.
Тедн төрүц һундрхшго.
7 Зовлң үзхләрн би Деед Эзиг дуудув.
Тер намаг соңсад

Цуг зовлңгасм татж авв.
 8 Деед Эзнэ элч
 Терүг күндлсн әмтиг харсна,
 Тедниг сулдхна.
 9 Хәләтн, Деед Эзн
 Ямаран цаһан санатаһинь
 эврән медхт!
 Терүнд итксн күн кишгтә.
 10 Деед Эзнэ цуг әрүн улс,
 Терүг күндлтн.
 Терүнд соңсхврта улс
 Юуһарн чигн дуту уга бәәцхәх.
 11 Чидлтә арслң аңгс чигн
 дуту үзж харһнхмн болжана,
 Болв Деед Эзн тал ирсн әмтн
 Юуһарн чигн дуту уга болх.
 12 Мини көвүд, иртн, намаг соңстн.
 Би таднд Деед Эзиг күндлдг дасхнав.
 13 Таднас кен жирһл
 әдлхәр седжәнә?
 Кен буйн-кишг әдлхин төлә
 ут нас наслхар бәәнә?
 14 Тиигхлә хар сана санхас келән тат.
 Хорта йовдлас аман тат.
 15 Хар саната йовдлас зул,
 Цаһан саната йовдл үзүл,
 Эвин хаалһ хәәһәд, терүн тал темц.
 16 Деед Эзн Бурхнд иткдг улсиг хәләнә.
 Теднә дуудвриг Тер соңсна.
 17 Хорта йовдл үзүлсн улсин туск тодлвр
 һазр деерәс биллхин төлә
 Деед Эзн теднә өмнәс сөрнә.
 18 Бурхнд иткдг улс дуудхла,
 Деед Эзн тедниг соңсна,
 Цуг зовлңгаснь гетлгнә.
 19 Деед Эзн санан-седкләрн үрүдсн
 Улст килмжән өгнә.
 Деед Эзн нәәлврән геесн
 Улсиг аврна.
 20 Иткдг улс олн зовлңта.
 Болв цуг терүнәснь
 тедниг Деед Эзн сулдхх.
 21 Бурхн тедниг кевтнь хадһлх.
 Нег чигн ясн хуһршго.
 22 Хар санан килнцтә әмтиг алх.
 Бурхнд иткдг улст дурго әмтн засглгдх.
 23 Деед Эзн Эврәннь зарцнран сулдхх,
 Терүнд нәәлжәх нег чигн күн
 зарһла харһшго.

Давидин псалм.

34 О, Деед Эзн, мини өмнәс
 сөрлт кесн әмтнә өмнәс
 Та сөрлт кетн.
 О, Деед Эзн, нанла ноолдсн әмтнлә
 Та ноолдтн.

2 О, Деед Эзн, халхцан,
 дәәнә хувцан авад
 намаг дөңнхәр бостн.
 3 О, Деед Эзн, намаг дажржәх әмтнә өмнәс үлдәр
 болн жидәр хүрүлтн.
 О, Деед Эзн, намаг аврх болж
 седклим тогтнултн.
 4 Мини әм авхар седжәх
 әмтн ичтхә,
 Теднә нерн һутагдтхә.
 Нанд хоран күргхәр бәәх
 әмтн бийснь зултхә.
 5 Тедн салькнд
 тоорм мет цокгдтхә.
 Деед Эзнэ элч тедниг көөтхә.
 6 Теднә хаалһ харңһу,
 хальтра болтхә.
 Деед Эзнэ элч тедниг мөрдх.
 7 Мини дәәсн учр угаһар
 Эврәннь гөлмән нанас бултулв.
 Мини дәәсн учр угаһар
 әмим таслхар нүк малтв.
 8 Нанас нуувчар тәвсн гөлмдән
 эврән торад,
 Теднд генткн үкл иртхә.
 Малтсн нүкндән эврән унад үктхә.
 9 Тегәд Деед Эзнә кесн-күцәснд
 мини седкл байрлх.
 Намаг Тер сулдхснд мини седкл жирһх.
 10 Мини седкл иигж байрлх:
 «О, Деед Эзн, кен Тана бәәдлтәв?
 Та күчн уга күүг чидлтә күүнәс харснат,
 Түрү-зүдү күүг дажрдг әмтнәс харснат».
 11 Килнцтә әмтнә герчнр мини өмнәс босцхав.
 Тедн намаг эс кесн юмнд гемшәжәнә.
 12 Тедн мини цаһан сананд
 Хар санаһан үзүлнә.
 Тиигхләнь би цөкрнәв.
 13 Болв тедниг гемнхлә,
 Би хар өңгтә хувц өмсдг биләв,
 мацг бәрдг биләв,
 Дорагшан өкәж мөргдг биләв.
 14 Би тедниг ах-дүүһән мет санж,
 зовж уульдг биләв.
 Би экән геесн мет зовад,
 Толһаһан һудылһад йовдг биләв.
 15 Болв намаг зовлңла харһхла,
 Тедн байр кехәр мини хажуд цуглрцхана.
 Таньдго әмтн хажуһас
 Намаг зогслт уга зована.
 16 Тедн хамгин му үгмүд келж,
 Шүдән хәврж, намар наад бәрцхәнә.
 17 О, Деед Эзн, Та тиим юм удан хәләхвт?
 Мини әмиг теднә хар сананас авртн,
 Арслң мет дәвржәх дәәснәс
 намаг харстн.
 18 Би хург болсн һазрт
 Танд иләр ханлтан өргнәв.

Би Таниг олна нүүрт магтнав.
 19 Мини өмнэс
 Учргоһар ноолдхар седжэх эмтнд
 Диилвр бэрх зөв бичэ өгтн.
 Нанд дурго болжах эмтн
 Учргоһар чирмж хар сандгинь зогсатн.
 20 Тедн талдан улсла
 Эвтәһәр бәәхәр седжәхш.
 Болв эвәр бәәжәх эмтнә өмнәс
 Худл үгмүд келцхәнә.
 21 – Э, э! Чини кесиг
 Бидн нүдәрн үзләвидн! – гиж
 намаг гемшәж келцхәнә.
 22 Та, Бурхн, терүг Эврән үзлэт.
 О, Деед Эзн, бичә тагчг бәәтн,
 Нанас бичә холдтн.
 23 Та босад намаг харстн.
 О, Нойн, Бурхн минь,
 Мини төлө ноолдтн.
 24 О, Деед Эзн, Бурхн минь,
 Намаг цеврлтн,
 Юңгад гихлә,
 Та Эврән чик седклтәт.
 Мини дәәсн намаг
 бичә тавлж байрлтха.
 25 – Э, энтн мана седсәр болв, – гиж
 бичә тедн сантха.
 – Бидн терүг мел уга кечквидн, – гиж
 бичә келтхә.
 26 Мини зовлң тавлжах эмтн
 ичтхә,
 Зута бәәдлән медтхә.
 Намаг дөөглсн эмтн
 ичтхә,
 Зута бәәдлән медтхә.
 27 Намаг цеврлхәр седжәх эмтн
 Байрта, бахмжта болтха:
 – Эврәннь зарцдан цаһан сана сансн
 Деед Эзн тууртха! – гиж
 тедн мел келәд бәәтхә.
 28 Мини келәр
 Тана цаһан санана тускар келгдх,
 Танд нерәдәд өдрин дуусн
 Би магтал өргж дуулхв.

*Көгжмин һардачд.
 Деед Эзнә зарц Давидин псалм.*

 2 Хар саната күүнә зүркиг килнц авлчкж.
 Терүнә санаһар Бурхнас әәх учр уга.
 3 Бурхн терүнә килнциг мел үзшго,
 Терүг засглшго гиж ухалжана.
 Юнгад гихлә, тиим күн деегүр саната.
 4 Терүнә келсн үгнь
 хар саната болн хорта.
 Тер дәкж цаһан саната,
 ухата йовдл һарһжахш.
 5 Нам орндан кевтв чигн,
 Йос эвдх седкл зүүнә.

Бийнь тер килнцтә хаалһар йоввчн,
 Му йовдлас зулхш.
 6 О, Деед Эзн, Тана бат дурн теңгрт күрх.
 Тана иткмж үүлд һатлж деер йовна.
 7 Тана цаһан санан
 ик өндр уулмуд мет бат.
 Тана зарһ-зерг дала мет күчтә.
 Та, Деед Эзн,
 Олн улсиг, мал-аһурсиг теткнәт.
 8 О, Бурхн минь!
 Тана бат дурн ямаран ик үнтә.
 Тана живрин сүүдрт цуг эмтн аврлт олна.
 9 Тана герин зөөрәс идәд,
 Тедн нәәрлжәнә.
 Тана цаһан санана уурхан зөөрәс
 Тедн ундан хәрүлжәнә.
 10 Та цуг жирһлин булг болжанат.
 Тана герләр бидн цецн уха авчанавидн.
 11 Танд дурта улст
 Эврәннь итклтә дуран
 Цааранднь өгчәтн.
 Үннч эмтнд делгү седклән өгтн.
 12 Деермч седклтә күүнә көл
 Намаг бичә ишктхә.
 Килнцтә күүнә һар
 Намаг бичә көндәтхә.
 13 Йос бурушасн әмтнә унсн,
 Алгдсн орминь хәләтн.
 Тедн дәкж босч чадшго.

Давидин псалм.

36 Хорта йовдл һарһдг әмтнәс көлтә
 бичә уурл,
 Йос эвджәх әмтнд бичә үлү үз.
 2 Тедн ноһан мет хумхарх,
 Урһмл мет хатх.
 3 Деед Эзнд нәәләд сә ке,
 Тегәд чи һазр деер әәмшг угаһар бәәхич,
 Кех-күцәх кергчнь бүтәд бәәх,
 4 Эврәннь хөв-кишгән Деед Эзнд хә.
 Тер чини седклин хәәвр күцәх.
 5 Эврәннь әмән Деед Эзнд бәрүл,
 Терүнд итк, Тер чамд дөң болх.
 6 Деед Эзн чини цаһан санаг
 Өрүни солңтрлһ мет һарһж өгх.
 Деед Эзн чини үнн седклиг
 Һал үдин нарн мет герлтдгәр кех.
 7 Деед Эзнә өмн чи тогтун су,
 Тесвртәһәр Терүг күлә.
 Кемр кен чигн күн
 кергәрн уралан йовхла,
 Кемр кен чигн күн
 хар санани зураһарн
 күцәмжтә болхла, бичә зов.
 8 Бичә уурл,
 Бичә үлү үзәд бә,
 Яһад гихлә, энчн зуг му юм үзүлх.

9 Хар саната эмтн
уга болцхах.
Деед Эзнд нээлжэх эмтн
Бурхна өгнөв гисн назр эдлх.
10 Удлго ичр уга эмтн уга болцхах.
Тедниг хээв чигн олж чадшгот.
11 Ичртэ-соңсхврта эмтн
Бурхна өгнөв гисн назриг өнч кеж авх.
Тедн дала-нала болсн цецгэрлт үзх.
12 Килнцтэ күн чик седклтэ күүнд
Хар санаһан күртэнэ,
Дурго болад, шүдэн хэврнэ.
13 Деед Эзн терүг үзж инэнэ,
Юңгад гихлэ, килнцтэ күн удлго алгдх.
14 Түрү-зүдү болн басгдсн күүг
хольвлхин төлэ,
Чик саната күүг алхин төлэ
Килнцтэ эмтн үлдэн һарһад,
Саадган төвлнэ.
15 Болв теднэ үлд
бийсиннь зүркнд шаагдх,
Саадгнь бу тусх.
16 Цаһан саната улст бээсн чимк юмн
Килнцтэ улсин цуглуулсн цуг зөөрэс деер;
17 Хар саната эмтнэ йосн нурух.
Цаһан саната эмтнэ күч Деед Эзн икдүлнэ.
18 Деед Эзн
цевр эмтнэ теткврт килмжэн өгнэ.
Теднэс үлдсн зөөр мөңкинд бээх.
19 Цевр эмтн аюл ирв чигн, зовлң үзшго,
Тедн харһнх өдрмүдт чигн цадхлң бээх.
20 Хар саната эмтн үкцхэх,
Деед Эзнэ хортн
Теегин цецгүд мет уга болцхах.
Тедн утан мет уга болцхах.
21 Хар саната күн өгйәһәр авчкад,
Хэрү өгхш.
Цевр седклтэ күн сэн седкләрн өгнэ.
22 Деед Эзнэ әдстә эмтн
һазрар өнчән авх,
Деед Эзнэ харасн эмтн үкцхэх.
23 Цаһан саната күүнә ишкдл болһинь Деед Эзн
һардна.
Дурта күүнәннь хаалһинь Деед Эзн харсна.
24 Тер күн бүдрв чигн, унш уга.
Деед Эзн терүг һараснь бәрж дөңжәнә.
25 Би баахн биләв, ода көгшрүв.
Болв цаһан саната күүг
Бурхн хайсиг мел үзәд угав.
Терүнә хөөт үйһр
Өдмг суржасинь үзәд угав.
26 Терүнә ормд
Цаһан саната күн элвгәр өгнә,
Талдан әмтнд өгйәһәр өгнә.
Терүнә үрд әдстә болна.
27 Хар санаһан хаяд, сән йовдл һарһ.
Тегәд чини хөөт үйһр
һазр деер мөңкинд бээх.

28 Деед Эзн үнн юмнд дурта.
Эврәннь иткдг улсан Тер хайшго.
Тиим улс мөңкинд хадһлгдж бээх.
Хар саната улсин хөөт үйһр
уга болцхах.
29 Бурхнд иткдг улс һазрар өнчән авх.
Терүндән мөңкинд жирицхэх.
30 Бурхнд иткдг улсин келснь
цецн болн үнн.
31 Теднә зүркнд Бурхна герәсн бәәнә.
Тиим күн кезә чигн тер герәсәр бәәнә.
32 Килнцтә күн Бурхнд иткдг күүг гетнә.
Терүг алх арһ хәәнә.
33 Болв Деед Эзн
Терүг хортна һарт үлдәшго,
Терүнә зарһиг чик бишәр келһүлшго.
34 Чи Деед Эзнд нәәл,
Терүнә герәс күцә.
Тер чамд һазр өгәд тевчх.
Хар саната эмтн туугдхиг чи үзхч.
35 Би нег дәкж уурта,
аврлт уга дажрач кү үзләв.
Тер күн төрскн һазртан
цецгәржәх модна бәәдлтә билә.
36 Болв хөөннь би
дәкн хажуһарнь давж һарув.
Тер уга болж одж.
Би терүг хәәвүв, зуг олдсн уга.
37 Буру уга әмтиг шинжл,
Бурхнд иткдг әмт хәлә;
Теднә иргчнь эв болжана.
38 Килнцтә эмтн кудгдх.
Теднә иргчнь
уңгарнь тасллһн болжана.
39 Бурхнд иткдг әмтнд
Деед Эзнәс аврлт ирнә.
Тернь зовлңта цагиннь
Теднә харслт болна.
40 Деед Эзн теднд дөңгән күргнә,
Тедниг сулдхна.
Иткдг әмтн Терүнд нәәлнә,
Тедниг килнцтә әмтнәс сулдхж аврна.

Давидин псалм. Тодлвр.

2 О, Деед Эзн, уурлхларн,
Та намаг бичә бурушатн,
Догшрхларн,
Та намаг бичә засглтн.
3 Тана сумн дотрм гүүнд сууна,
Тана һар намаг чаңһар даржана.
4 Тана уурас мини махмуд өвджәнә.
Килнцәсн көлтә би эрүл-мендән геевүв.
5 Йос әвдсн йовдлм
бийим ацан мет дарла,
Терүг даахд йир күнд билә.
6 Мини шарх өөрәр дүүрв.
Мини эргү йовдлас
терм жигшүртә болв.

7 Бөкм унад, үрүдэд,
 Би өдрин дуусн уульнав.
 8 Мини цогц-махмуд безгт бэргдв,
 Мини эрүл-менд йосндан муурв.
 9 Би менрүв, дегд икэр цокгдв.
 Би зүркнәннь шаркллһнас түңшчәнэв.
 10 О, Деед Эзн!
 Би дэknэс эрүл-менд болхар седжэхиг
 Та меднэлмт.
 Та мини түңшлһ болһниг соңсчанат.
 11 Мини зүркн йир икэр цокжана,
 Мини чинэн алдржана,
 Мини нүднэ герл буурчана.
 12 Гемэс көлтэ мини үүрмүд,
 Хоша бээх эмтн нанла харһхар седжэхш.
 Нам мини төрл-садн нанас хольжв.
 13 Намаг алхар седжэх эмтн
 хавх тэвжәнэ.
 Нанд хар санжах эмтн
 намаг үклэр ээлһнэ.
 Тедн өдрин дуусн мини өмнэс
 Зүсн-зүүл му юм кехэр седнэ.
 14 Би дүлэ, таңх мет соңсхшив,
 Келн уга юмн кевтэ ам аңһахшив.
 15 Би ода таңх,
 хэрү өгч чаддго күн мет болув.
 16 Би Танд, Деед Эзн, нээлжәнэв.
 Та, Деед Эзн, мини Бурхн, хэрү өгхт.
 17 Та мини дээснд
 байрлх саам бичэ учратн.
 Намаг күүрэд унхиг
 тедн бичэ үзж тавлтха.
 18 Би йир муурад ирүв,
 Би оньдин зовдг болув.
 19 Йос эвдсэн би меджәнэв,
 Килнц һарһсндан би һундл төржәнэв.
 20 Мини дээсд чидлтэ, эрүл-менд.
 Учр угаһар нанд дурго болжах
 Улсин то өсэд йовна.
 21 Мини сә кеснд
 хар санаһан үзүлжэх эмтн
 Намаг му келж хов зөөцхәнэ.
 22 О, Деед Эзн, бичэ намаг үлдэтн!
 Та, мини Бурхн, нанас бичэ хольжтн.
 23 О, Деед Эзн, мини Аврач,
 Намаг дөңнхэр адһтн!

*Көгжмин һардач, Едутунд.
 Давидин псалм.*

2 – Келэрн килнц һарһдгоһар
 Би эврәннь бээдлән шинжлнэв.
 Хажудм дээсн бээтл
 Би аман хазарлнав, – гиж
 Би бийдән келүв.
 3 Би тагч бээһэд тогтун суулав,
 Нам нег чигн үг келсн угав.
 Болв мини зовлң икдв.
 4 Зүркм шатад һарчана.

Намаг ухала бээтлм,
 Бийм халад, амнасм үг алдрв:
 5 «О, Деед Эзн,
 Кезэ мини сүүлңк өдр ирхмби?
 Кедү өдр үлдв?
 Би ямаран удан
 Бээхән медхэр седжәнэв».
 6 Та нанд альхн дүңгэ өдрмүд өгвт.
 Мини жирһлин ут-ахрнь Танд юмн биш.
 Күн болһна жирһл эмсхллэ эдл.
 7 Күүнэ жирһл сүүдр мет урсна.
 Күн киидән зөөр зөөһэд үүмнэ.
 Тернь кенд күртхнь темдг уга.
 8 О, Деед Эзн,
 Мини иргч ямаран болхви?
 Мини иткл зуг Танд болжана.
 9 Цуг килнцәсм намаг сулдхтн,
 Ухан тату күүнэ баслһнд
 Бичэ намаг орултн.
 10 Би тагчгрнав, ам аңһашгов.
 Та намаг тиигж засглвт.
 11 Дэкж намаг бичэ засглтн.
 Би Тана һарас үкн гижәнэв.
 12 Та күн болһниг
 Килнцәрнь бурушаж засглнат.
 Күүнэ зөөринь гүр мет Та уга кенэт.
 Күн болһна жирһл, маһд уга, эмсхллэ эдл.
 13 О, Деед Эзн, мини зальврлһ соңстн.
 Мини келснд оньган өгтн,
 Мини уульсиг чикән өгч соңстн.
 Би Танад цаг зуура күн болжана.
 Цуг өвкнрләһән эдл зуульчлж йовнав.
 Эн һазр деер.
 14 Би эн жирһлэс салад һархиннь өмн
 Бас нег дэжж кишгән үздгәр,
 Та Эврәннь бурушасн бээдлтэ хэләцәрн
 Нанур бичэ хэләтн.

Көгжмин һардачд. Давидин псалм.

2 Би тесэд Деед Эзиг күлэвүв.
 Тер нанд оньган өгэд,
 мини дуудвриг соңсв.
 3 Тер намаг хайгдсн нүкнэс,
 улмта һазрас татж авв,
 Тер намаг чолун деер зогсаһад,
 әәмшгәс гетлгв.
 4 Нанд Тер шин ду өгв.
 Тернь мана Бурхнд магталын частр болжана.
 Олн-әмтн үзэд өврцхәх,
 Деед Эзнд иткцхәх.
 5 Деед Эзнд иткдг күн кишгтә болжана.
 Деед Эзнд нәәлсн күн
 Худл шүтәнд мөргдго болжана.
 Худл бурхнд иткдг әмтнлә негддго күн
 Кишгтә болжана.
 6 О, Деед Эзн, мини Бурхн,
 Та олн өвәрц йовдлмуд һарһвт.
 Танла нег чигн күүг әдлцүлж болшго.

Мана төлө күцэх
 Танд олн сээхн седвэр бээнэ.
 Теднэ тускар би
 кемр келхэр седсн болхла,
 Тоолхд дегд олн болх билэ.
 7 Та тэкл тэкүлхэр седжэхшит,
 Килнцсэн хэрүлхин төлө
 Та халд шаталһж
 Тэвц бэрхиг некжэхшит.
 Терүнэ ормд соңсхврта болх арһ
 Та нанд өгвт.
 8 – Тана заавр Эрүн Бичгт
 Мини төлө бичэтэ бээнэ, – гиж
 Би келүв.
 9 О, Бурхн минь,
 Тана таалыг күцэхэр
 Би йир икэр седжэнэв.
 Тана герэсн мини зүркнд батар бэрэтэ.
 10 Бурхнд мөргхэр цуглрсн улст
 Би Тана аврлтын туск
 сэн зэңг соңсхлав.
 Терүнэ тускар тасрлт угаһар келжэсим
 Та, Деед Эзн, меднэлмт.
 11 Тана чик седкл мини зүркнд даргдшго.
 Тана иткмжин,
 Тана аврлтын тускар би келлэв.
 Тана нээлвртэ дурна тускар,
 Тана үннэ тускар цуглрсн
 Тана эмтнэ хургт
 Би келлго бээшго билэв.
 12 О, Деед Эзн,
 Эврәннь хээрлтэн нанас хажилһшгот.
 Тана итклтэ дурн,
 Тана үнн намаг зогслт угаһар харх.
 13 Намаг эң-зах уга зовлң бүслжэнэ.
 Би килнцдэн бэргдүв.
 Килнцм дегд ик болад,
 Эврәннь хаалһан үзж чаджахшив.
 Зовлңм тооһарн толһа деерк
 үснэсм олн болжана.
 Би зөргэн гееүв.
 14 О, Деед Эзн, намаг сулдхх зөвэн өгтн.
 О, Деед Эзн, нанд дөң болхар адһтн.
 15 Мини үкл хээжэхнь
 Цугтан даргдтха, ичтхэ!
 Нанд хар санжах эмтн
 Эврәннь килнцдэн хэрү бэргдтхэ.
 16 – Э, э, – гиж намар наад бэржэсн улс
 Эврәннь ичртэн даргдтха.
 17 Таниг хээжэх эмтн
 байрлж нээрлтхэ.
 – Деед Эзн алдр! – гиж
 Тана аврлтд ханснь келтхэ.
 18 Би угатя, күчн уга күмб.
 Болв Деед Эзн нанд килмжэн өгнэ.
 О, Бурхн минь!
 Та мини дөң болн харсачт.
 Та дөңгэн күргхэр нан тал адһтн.

Көгжмин хардачд.

Давидин псалм.

2 Угатя күүнд килмжэн өгсн күн хөвтэ;
 Деед Эзн терүг түрү цагтнь аврх.
 3 Деед Эзн терүг харсх,
 Терүнэ жирһл хадһлх.
 Тиим күн һазр деер кишгтэ болх.
 Деед Эзн терүг дээснэ үлмэд үлдэшго.
 4 Деед Эзн терүг гемнсн цагтнь батрах.
 Терүнд эрүл-мендинь хэрү өгх.
 5 – О, Деед Эзн,
 Тана өмнэс килнц би һарһув.
 Хээрлтн намаг, эдгэтн намаг, – гиж
 би зальврув.
 6 Мини дээсн мини тускар:
 «Тер шулуһар үкэд мартгдтха», – гиж догшн үгмүд
 келнэ.
 7 Кемр нан тал мини дээсдэс
 кен негнь ирхлэрн,
 Худл келэд, хов цуглулна.
 Дэкэд йовхларн, мини тускар хов цацна.
 8 Нанд дурго эмтн хоорндан
 Намаг муурулж шимлдцхэнэ.
 Тедн нанд хар санна:
 9 «Терүг үкүд гем ээрчэнэ.
 Орнасн тер мел босшго болж одв», – гиж
 келцхэнэ.
 10 Мини нээлжэсн,
 Нам хоорндан хотан хуваж иджэсн
 Хамгин өөрхн иньгм
 Намаг бэрж өгв.
 11 О, Деед Эзн,
 Та намаг хээрлтн.
 О, Деед Эзн,
 Та нанд хэрү эрүл-мендим өгтн.
 Тегэд би дээснэсн өшөһэн авхв.
 12 Кемр мини дээсн намаг эс диилхлэ,
 Тегэд Та, Деед Эзн,
 Цаһан санаһан нанд күртэжэхиг
 би медхв.
 13 Намаг цеврэр бээсн төлэд
 Та нанд дөң болхт.
 Намаг Та хажудан мөңкинд хадһлтн.
 14 Израилин Бурхнд,
 Деед Эзнд,
 Мөңкинд туурмж!
 Тиигтхэ! Тиигтхэ!

Көгжмин хардачд.

Корахна көвүдин ном.

2 Бульгсн уснд күрхэр седжэх
 Бүһ гидг адусн мет,
 Тиигж би, Бурхн минь,
 Танд күрхэр седжэнэв.
 3 Цаңһжах күн мет,
 Би санан-седклэрн Таниг,
 Күчтэ, эмд Бурхн,

Керглж хээж бээнэв.
 4 – Чини Бурхн альдв? – гиж
 Өдр болһн нанас сурдм,
 Өдр, сөөдэн эдлх өдмгм
 Асхрсн нульмсм болдг билэ.
 5 Би олн дунд орад,
 Бурхна өргэд тедниг
 Байртаһар, Бурхиг магтсн дуута
 Дахулж одсан санхлам,
 Зүркм хайрхдан күрнэ.
 6 – Яһад би гейүрчэхмб,
 Яһад үүмэтэ бээнэв? – гиж
 Би бийэсн сурнав.
 Бурхнд нээл.
 Тер юңгад гихлэ,
 Би Эврәннь Аврачан,
 Эврәннь Бурхан
 Бас туурулж магтхв.
 7 Кемр санан-седклм уйдад ирхлэ,
 Тана тускар би Йордана, Ермона һазрас,
 Мицар уул деерэс тодлж саннав.
 8 Тана цуг усн,
 цуг дольгас
 намаг дэврсн мет,
 Күүрсн юмн намаг даржана.
 9 Өдрт Деед Эзн Эврәннь
 Сольлт уга дуран илгэнэ.
 Сөөд Терүнд дууһан нерэднэв,
 Жирһл өгчэх Бурхнд зальвнав.
 10 Эврәннь харсач Бурхнд би келнэв:
 – Юңгад Та намаг мартвт?
 Юңгад би дээснэсн көөгдэд,
 Му келүлэд зовжахмб?
 11 – Чини Бурхн альдв? – гиж
 Өдр болһн дээсм сурдм,
 Мини яс кемлжэхэр,
 Намар тедн наад бэрцхэдм.
 12 – Яһад би гейүрчэхмб?
 Яһад үүмэтэ бээнэв?
 Бурхнд нээл гиж келнэв.
 Тер юңгад гихлэ би
 Эврәннь Аврачан,
 Эврәннь Бурхан
 Бас туурулж магтхв.
42 О, Бурхн намаг цеврлтн,
 Намаг харстн.
 Та хар саната улсин өмнэс ноолдтн,
 Намаг мектэ, зөв уга күүнэс сулдхтн.
 2 Та мини харсач Бурхнт.
 Юңгад Та намаг һазалвт?
 Юңгад би дээснэсн көөгдэд,
 Му келүлэд зовжахмб?
 3 Эврәннь герлэн нанд үзүлтн,
 Эврәннь үнн үгэн нанд келтн.
 О, Бурхн, тедн намаг
 Тана бээх эрүн уулд күргтхэ.
 4 Бурхна тэклин ширэд өөрднэв,
 Байр, нээр нанд өгдг

Бурхн талан өөрднэв.
 О, Бурхн, мини Бурхн,
 Би ятх татад, Тана нериг туурулнав.
 5 – Яһад би гейүрчэхмб?
 Яһад үүмэтэ бээнэв?
 Бурхнд нээл гиж келнэв.
 Тер юңгад гихлэ би
 Эврәннь Аврачан,
 Эврәннь Бурхан
 Бас туурулж магтхув.

Көгжмин хардачд. Корахна көвүдин ном.

2 О, Бурхн минь,
 Мана өвкнрин цагт,
 Кезэнэ, кезэнэ Тана
 Кеж, күцэж йовсна тускар
 Тедн маднд келдг билэ,
 Терүгинь бидн соңславидн.
 3 Эврәннь һарарн Та
 Буру номта улсиг
 ка цоквт.
 Эврәннь улст Та
 Бээх һазр өгвт.
 Талын улсиг Та
 Тараһад салһвт,
 Эврәннь улст Та
 Сэн белг өгвт.
 4 Бээх һазран тедн
 Үлдэр булаж авсн уга.
 Чидл-күчэрн чигн
 Тедн диилсн уга.
 Болв Тана күчн,
 Болв Тана чидл,
 Болв Тана бээдлиг герл
 Теднд тусад эдслв.
 5 Та мини Бурхн!
 Та мини Хан!
 Эврәннь улстан Та
 Эн диилвр өгхэр шиидвт.
 6 Тана дөңгэр бидн дээсэн бэрхвидн,
 Тана күчэр бидн дээсэн ка цокхвидн.
 7 Би эврәннь саадгт нээлжэхшив,
 Би эврәннь үлдэрн харсулгдшгов.
 8 Та мадниг дээснэсмдн аврхт,
 Та маднд дурго улсиг ичэхт.
 9 Бидн даңгин Бурхан магтхм,
 Бидн мөңкинд
 Бурхна неринь туурулхм.
 10 Болв ода Та
 Мадниг һазалад ичэввт,
 Мана улсиг дээнд
 Дахулад орж бээхшт.
 11 Та мадниг дээснэс
 Эргүлэд зулж гүүлгүлт.
 Дурго болжахнь мадниг
 Дажрад тонж бээнэ.

12 Та мадниг,
хөд мет алулад,
идүлхэр өгвт.
Олн келн-улс дунд
Ода тараһад мадниг хайвт.
13 Олн-эмтэн хулдхларн,
Олз хээсн угат Та.
Өөдэн үн терүндэн
Ода сурсн угат.
14 Та мадниг ээлмүдин
Керүл-цүүгэнд бэрүлвт.
Та мадниг таньл-үзлин
Керүл-нааднд бэрүлвт.
15 Та мадниг олн улсин
Тав деер һарһвт.
Та маднар келн-улсин
Наад-инэд кеввт.
16 Цүүгэ татдг, ховч эмтнэ келсн үгэс,
Хортна болн өшәтнә хәләцәс
Даңгин ичр намаг ээрнә,
Даңгин ичрәс чирәм улана.
18 Таниг бидн эс мартсн бийнь,
Тана герәсиг эс эвдсн бийнь,
Тиим тоот маднд учрв.
19 Бидн зүркн-седкләрн
хольжсн угавидн,
Бидн Тана хаалһас хажисн угавидн.
20 Та мадниг мусин һазрт орулвт,
Та мадниг үклин сүүдрәр бүрквт.
21 Кемр бидн эврә Бурхндан мөрглго,
Талын бурхнд мөргдг болхла,
22 Бурхн терүг медшго болх бәәсмби?
Бурхн зүркнә нуувч күртл меднәлм.
23 Болв Танас кәлтә дәәсн
Мадниг даңгин үкүлнә.
Алад идх хөөдт
Тедн мадниг тоолна.
24 Деед Эзн, бостн!
Юңгад унтад кевтнәт!
Деед Эзн, сертн!
Бичә оньдинд мадниг һазалтн.
25 Та юңгад маднас бултжахмт?
Та юңгад мадна зовлң,
Мадна дажрлт мартжахмт?
26 Седкләрн бидн элснәс дор болувидн,
Элкәрн бидн һазр шудрувидн.
27 Бостн, Деед Эзн, дөңнтн мадниг!
Тана сольлт уга дурна төлә
Мадниг сулдхтн.

*Көгжмин һардачд. «Лилия» гидг дууна айс.
Корахна көвүдин дурна дун.*

2 Мини зүркн сәәхн үгмүдәр дүүрң,
Магталын дууһан би хаанд өргжәнәв.
Мини келн болхла,
Медрлтә бичәчин билгтә үг.
3 Та цуг әмтнәс сәәхнт,
Тана келсн үг болһн цаһан саната.

Таниг Бурхн мөңкинд әдсллә.
4 Чидлтә дәәч!
Та ташадан үлдән зүүтн.
Та туурсн хант,
Та алдр хант.
5 Лавта үннә төлә
Ик санаг уга кехәр,
Чикәр бәәхин төлә
Алдр кевәрн та
Адһж диилвртә харслт кетн.
Та күчтә болсндан
Алдр керг күцәжәнәт.
6 Хаана дәәснә зүркнд
Хурц сумн шигднә,
Тана өмн түргүр
Цуг улс унна.
7 Хаана ширәд таниг
Бурхн мөңкинд залв.
Тана һардвр, хан,
Чик һардвр болжана.
8 Та чик юмнд дуртат,
Та хар сананд дургот.
Тегәд Бурхн,
тана эврә Бурхн,
Тер төләд таниг
Цугтаһаснь икәр байрин тосар тослв.
9 Тана өмссн хувцн
Зүсн-зүүл өвснә
Сәәхн үнрәр ивтрәгдж,
Тана бәәсн бәәшң
Занын ясар кеерүлгдж,
Тана санан-седклиг
Чивһстә зевсгүд авлна.
10 Хаадын күүкд тана
Хәәртә гергчүдин дунд бәәнә.
Тана келсн күүкн
Офир һазра цевр алтн хувцта
Тана хажуд бәәнә.
11 Намаг соңстн,
хаана келсн күүкн,
Намаг оньган өгәд соңсит.
Та олн улсан марттн,
Та эцкиннь гериг марттн.
12 Юңгад гихлә, хан
Тана сәәхнд дурлжана.
Юңгад гихлә, хан
Тана нойн болжана.
Та терүг күндлтн.
13 Тир балһсна улс
Танд белгтә ирх.
Хамгин байн улс
Хәәрлт танас сурх.
14 Алтн утцар шаглгдсн
Өвртә ке хувцта
Хәрд һарх хаана күүкн
Хорад күләж бәәнә.
15 Хатхмр хувцар кеерүлгдсн
Хәәртә келсн күүкиннь

Хан тал авч одна.
 Терүг дахад, ардаснь
 Таньл күүкднь йовцхана.
 16 Байрта нэр кеһэд,
 Күүкиг буулһад,
 хаанад орулна.

17 Тана өвкнр мет,
 Тана көвүд хад болх.
 Тадн цуг назрар
 Теднэр нойд кехт.
 18 Тана нериг би
 Тиигж үйэс үйд туурулхв.
 Тегэд олн улс
 Таниг мөңкинд туурулх.

Көгжмин хардачд.

Корахна көвүдин дун.

Көгжмин зевсгүдт наадх.

2 Бурхн – мана түшг,
 Бурхн – мана күчн,
 Түрү-зүдү цагт
 Тер мана дөң.
 3 Тегэд назр чичрв чигн,
 Тегэд уулмуд нурад,
 Теңгсин йоралд тусв чигн,
 Терүнэс бидн ээжэхшивидн.
 4 Теңгс дольгалад буслтха,
 Терүнэс уулмуд чичртхэ.
 5 Бурхна балһснд –
 Деед Эзнэ эрүн герт –
 нолын усн байр авч ирнэ.
 6 Терүнэ дунднь Бурхн бээнэ,
 Тер балһсиг күн буйсашго,
 Өр цээснэс авн терүг
 Өлзэхэн күргж Бурхн харна.
 7 Олн-эмтн ээмж шуugna,
 Орн-нутг тарна.
 Дууһан Бурхн чаңһахла,
 Делкэн назр урсна.
 8 Күчтэ гисн Деед Эзн
 Кезэ чигн маднла бээнэ.
 Мана өвк Яковин Бурхн
 Маднд шивэ болна.
 9 Деед Эзн яһж
 Делкэн назр дееркиг
 Уга кеһэд хоосрулсиг
 Бийстн ирэд хэлэтн.
 10 Назрин межэ күртл Тер
 Керлдэн, цүүгэ зогсана,
 назрин межэ күртл Тер
 Кегдсн саадг, жид хуһлна,
 назрин межэ күртл Тер
 Кегдсн халхц һалд шатана.
 11 «Эврәннь кергэн зогсаһад тадн,
 Намаг Бурхнд тоолтн.
 Олн келн-улс цугтан,
 Орчлң кевтэн нерим туурултн», –

гиж Бурхн келнэ.
 12 Күчтэ гисн Деед Эзн
 Кезэ чигн маднла бээнэ,
 Мана өвк Яковин Бурхн
 Маднд шивэ болна.

Көгжмин хардачд.

Корахна көвүдин дун.

2 Цуг келн-улс,
 байртаһар сүрә өргтн,
 Цуг келн-улс,
 байртаһар Бурхиг дуундан орултн!
 3 Хамгин Күчтэ Деед Эзн
 Күндлгдх зөвтэ,
 Цуг делкэ деер
 Тер алдр Хан болжана.
 4 Мадна төлө Тер
 Олн-эмт диилнэ,
 Мадна төлө Тер
 Келн-улс дорацулна.
 5 Бурхн мана өнч йилһв,
 Бурхн Яковин хөөт үйнрт дурта.
 Мана өнч – теднэ омг.
 6 Эврэ ширэдэн Бурхн
 Өмтнэ дуудврар өөдлв,
 Эврэ ширэдэн Деед Эзн
 Бүрә татулж өөдлв.
 7 Дуултн дууһан Бурхнд, дуултн!
 Дуулж өгтн мана Хаанд, дуултн!
 8 Юңгад гихлэ Бурхн
 Цуг делкэн Хан.
 Цугтан дууһан дуулад,
 Терүнд магтал өргтн.
 9 Олн улсиг Бурхн
 Хан болж зална.
 Эрүн ширэ деерэн
 Эврэн Тер сууна.
 10 Бурхнд магтал өргхэр
 Олн улсин нойд
 Абрахамин Бурхна эмтнлэ хамдан цуглрна.
 Юңгад гихлэ харсачнр
 Бурхна үлмэд бээнэ.
 Бурхн делгүдэн өрггдв.

Псалм. Корахна көвүдин дун.

2 Деед Эзн ямаран Алдр!
 Мана Бурхна балһснд,
 Эврәннь эрүн уул деер
 Магталар Тер буульгдв.
 3 Сээхн ке сеертэ назр,
 Сион гидг нертэ уул
 Цуг назрин байр болжана.
 Терүнэ ар үзг бийднь
 Алдр Хаана балһсн бээнэ.
 4 Бурхн терүнэ шивэ болжана,
 Бурхн терүнэ харсач болжана.
 5 Назр деерк хаад
 Бээсн чидлэн негдүлнэ,

Балһс авхар босна.
 6 Болв Сион уул үзэд,
 Басл тедн өврнэ,
 Уха алдад дарунь
 Уга болад гүүцхэнэ.
 7 Тедниг тенд ээмшг бэрнэ,
 Тедниг тенд, үр һарһжах мет,
 зовлң ээрнэ.
 8 Эс гихлэ дорд үзгин салькн көдлэд,
 Таршин кермс хамхлна.
 9 Күчтэ Деед Эзн балһснд
 Келсинь бидн соңсвидн,
 Кесинь бидн үзвидн.
 Тер мана Бурхна балһсн,
 Терүг Бурхн мөңкинд хэрүлнэ.
 10 О, Бурхн! Тана сүм дотр
 Тана сольгдшго дурна тускар
 Бидн ухалж бээнэвидн.
 11 О, Бурхн! Тана нерн ямаран күндтэ,
 Тедү мет цуг делкэд
 Таниг магтж туурулх.
 О, Бурхн! Тана чидлтэ барун һартн
 Зөв-үннэр дүүрң бээнэ.
 12 Сиона әмтн нээрлжәнэ,
 Йудайин балһсдар байрлжана.
 Юңгад гихлэ Та йосар зарһ кенәт.
 13 Сион уул тал одад,
 Терүг эргэд йовтн.
 Терүн деерк башньсиг
 Тоолад тадн хэләтн.
 14 Иргч үйнтән келхин төлә
 Энүнә бат тосхлтынь оньһтн.
 Иргч үйнтән күргхин төлә
 Энүнә шивәһинь шинжлтн.
 15 Юңгад гихлэ эн Бурхн –
 Йосндан мөңкинд мана Бурхн.
 Энүгәр бидн үкн үктлән
 Эврәннь залачан кежәнэвидн.
Көгжмин һардачд. Корахин көвүдин дун.
 2 Цуг улс, энүг соңстн.
 һазр деерк цуг улс энүнд оньган өгтн!
 3 Эгл улс, эгл биш, ямтань чигн,
 Байн улс угатынрла хамдан
 Энүг ода соңстн:
 4 Би цецн үгмүд келхәр бэәнәв,
 Би зүркнәсн ухананнь медрл өгнәв.
 5 Домглж дуулсндан би оньган өгнәв,
 Би ятх татад, нуувчан илдкнәв.
 6 – Мини хортн намаг
 Бүсләд бәрхәр седхлә,
 Түрү цагтан би
 Тегәд яһад әәхмб?
 7 Хортн бийдән нәәлнә,
 Эврәннь ик зөөрәрн бардмнна.
 8 Талдан күүнә жирһлиг
 Төрүц хулдж авч болшго,
 Бийиннь төлә хәрү

Бурхнд алв күн өгшго.
 9 Күүнә жирһлин хәрүнь
 Кецү ик үнтә.
 Мел үкл уга,
 Мөңкинд бәәхин төлә
 Нег чигн күн
 Күцц үнинь хәрүлж чадшго.
 11 Цецн әмтнь чигн,
 Эргүнь чигн әдләр
 Үкдиг цугтан меднә.
 Тедн эврәннь өлг-эдән
 Талдан әмтнд үлдәнә.
 12 Болв эврәннь һазртан
 Бийиннь нер өгсн бийнь,
 Теднә бәәх мөңк гермүднь
 Бийстнь үкәрнь болх.
 Теднә бәәх бәәрнь
 Тохм-уңднь мөңк болх.
 13 Күчтә болсарн күн
 Удан әмд йовхш,
 Болв адусд мет
 Үклд тедн бәргднә.
 14 Тиим күүнә хөвнь
 Тоолвр уган бәәдл.
 Болв терүг дахснь
 Басл келсинь таасна.
 15 Хәрнь тедн урдаснь
 Хөөдлә әдл үкх хөвтә.
 Хөөч хөөдән хәрүлсн мет,
 Түүшң үкл тедниг хәрүлнә.
 Тегәд Бурхнд иткдг улс
 Теднд өрүндән нойрхх.
 Теднә цогц-махмуднь шүүрх,
 Бәәсн гернь үкәрт хүврх.
 16 Болв мини жирһлиг
 Бурхн үкләс сулдхх.
 Тер намаг бий талан авх.
 17 Кен негнь байжад,
 Гернь зөөрәр дүүрхлә,
 Терүг үзсн чи
 Төрүц бичә һундрх.
 18 Тиим күн үкхләрн,
 Төрүц юм авшго,
 Терүнә олсн зөөрнь
 Төрүц бийинь дахшго.
 19 Әмд бәәхләрн, күн
 Әвр байжхар седнә.
 Күцәмжс бәрснднь терүг
 Кесгнь буульж туурулна.
 20 Зуг тер хорх,
 Өдрин герл үзшго
 Өвкнрләһән әдл болх.
 21 Алдр болад туурсндан
 Әмтн удан бәәхш,
 Адусдла әдл тедн
 Алд уга үкх.

Асафин псалм.

49 Алдр Бурхн Деед Эзн келжэнэ.
 Цуг назр деерк эмтиг
 Нарн нарх үзгэс нарн суух үзг күртл
 Тер дууджана.
 2 Ке сээхн Сион уулас
 Бурхн герл мет мандлжана.
 3 Мана Бурхн ирх,
 Мел тагчгар биш:
 Өмнэн хал асаһад,
 Эргндэн халв көдлгэд,
 Мана Бурхн ирх.
 4 Эврэннь улсин зарһ кехлэрн,
 Теңгр, назриг герчд дуудад,
 Бурхн иигж келх:
 5 «Негт тэкл тэкэд
 Нанта бооца кесн
 Мини итклтэ эмтиг
 Нанд цуглулад өгтн».
 6 Теңгр Терүнэ чик седкл медүлх.
 Юңгад гихлэ делкэ
 Йосн зарһчнь – Бурхн.
 7 – Мини улс, соңстн!
 Би келхэр бээнэв.
 Израиль!
 Би өмнэсчнь иигж герчлхв:
 Би Бурхмб,
 чини Бурхмб гихэд.
 8 Чини бэрсн бэрцэ би
 Чамаг гемшэхэр бээхшив.
 Чини шатасн тэклиг би
 Оньдин өмнэн үздүв.
 9 Би чини гертэс
 Бүрү туһл авшгов,
 Би чини хашаһас
 Тек мал авшгов.
 10 Юңгад гихлэ Мини цуг аңгуд
 Ө-шуһуд йовцхана,
 Юңгад гихлэ Мини мал
 Миңһн уулд йовцхана.
 11 Уулын цуг шовуд,
 Теегт бээх аңгуд
 Цугтан Мини болжана.
 12 Кемр Би харһнсн болхла,
 Келшго билэв чамд.
 Юңгад гихлэ делкэ Мини,
 Терүнд бээхнь цугтан Мини.
 13 Нанд царин махн керго,
 Нанд текин цусн керго.
 14 Нанд – чини Бурхнд –
 Магталар бэрц бэрүл.
 Нанд – Хамгин Күчтэ Бурхнд –
 Өгсн андһаран күцэ.
 15 Чамд һундлта өдрмүд үзгдхлэ,
 Чи нанд дуудвр ке.
 Чамдан Би аврлт илгэнэв,
 Чи мини нер туурулхч, – гиж
 Бурхн келнэ.

16 Килнцтэ эмтнд
 Бурхн иигж келнэ:
 «Тадн Мини шиидвр
 давтжант?
 Тадн Мини бооцана тускар
 күүндвт?
 17 Тадн Мини сурһмжд
 дургот,
 Тадн Мини келсиг
 баснат.
 18 Тадн хулхачнр үзхлэрн,
 Теднлэ таарад үүрлнэт.
 Тадн аля кү үзхлэрн,
 Теднлэ үүрлнэт.
 19 Амарн хар сана,
 Келэрн худл келнэт.
 20 Ах-дүүһэн керлднэт,
 Нам харлцсн улсан ховлнат.
 21 Тиим юм харһвчн,
 Тагчг Би бээлэв.
 Тегэд тадн Намаг
 Бийлэһэн эдлд саннат.
 Болв ода тадна килнцитн
 Би таднд илднь үзүлнэв.
 22 Бурхиг басчах улс,
 Бийэн тасчулшгоһар бээхлэ,
 Энүг тодлад авчктн.
 Энүнэс тадниг күн сулдхшго.
 23 Магталар бэрц бэрснь –
 Намаг күндлжэх темдг.
 Чикдэн бээсн улсиг
 Би аврнав».

Көгжмин хардачд.

*Давид Батшава гидг күүкнлэ килнц харһсна хөөн,
 терүн тал Натан гидг ээлдэч ирсн цага Давидин
 псалм .*

3 О, Бурхн,
 Эврэннь итклтэ дурарн
 Намаг хээрлтн.
 О, Бурхн,
 Эврэннь аһу ик цаһан санаһарн
 Йоснд уга йовдл харһснасм цеврлтн.
 4 Та мини буруһим тэвж өгтн,
 Та намаг килнцэсм цеврлтн.
 5 Юңгад гихлэ,
 Би тиим йовдл харһсан меджэнэв.
 Би эврэннь килнцэн оньдинд меднэв.
 6 Тана өмнэс би килнц харһув,
 һанцхн Тана өмнэс.
 Таниг һундах йовдл би харһув.
 Тегэд мини зарһ кех йосн Танд бээнэ.
 Танд намаг цаажлх зөв бээнэ.
 7 Би төрхэрэ килнцтэв,
 Би нам түрүн тогтсн кемэс авн килнцтэв.
 8 Күн болһн үнн зүрктэ болтха гиж
 Та некжэнэт.
 Та нанд Эврэннь цецн ухаһан өгтн.

9 Та мини килнциг уга кетн,
Тегэд би цеврджв. Та намаг уһатн,
Тегэд би шүднэс цаһан болхв.
10 Буруһим тэвж өгвт гиһэд
Та нанд келтн,
Тегэд би байрлж дүрклхв.
Та намаг күүчсн бийнь,
Би шинэс байрлхв.
11 Та нанас килнцим салһтн,
Та йоснд уга йовдл һарһсим дартн.
12 О, Бурхн, цевр седкл чееждм үүдэтн.
О, Бурхн, нанд шин итклтэ бээдл өгтн.
13 Та намаг Бийэсн бичэ көөтн,
Та нанас эрүн Сәкүсэн бичэ булаж автн.
14 Та Эврәннь аврлтын байран

нанд хэрү өгтн.
Танд соңсхврта болдгар,
Та нанд седклин сергмж өгчэтн.
15 Тегэд би йос эвдсн әмтнд
Тана заавр дасхнав.
Тан тал килнцитә улс хэрү ирцхэх.
16 Мини аврлтын Бурхн,
Намаг үклэс татж автн.
Тегэд би Тана чик хэләциг туурулнав.
17 О, Деед Эзн, келх арһ нанд өгтн,
Тегэд би Танд магталан өргнөв.
18 Та бәрц авх седкл зүүжәхшит,
Би терүг Танд өгх биләв.
Та тәкл тәклһиг таасхшит.
19 Бурхнд бәрх дүңгә бәрцнь –
Соңсхврта седкл болжана.
О, Бурхн, бийән гемшәжәх седкл
Та һәәлшгот.
20 Та Сион балһсиг әдслтн,
Та терүнд дөңгән күргтн.
Та Ерусалимин эрсинь шинэс босхтн.
21 Тегэд Танд мадна сән бәрц,
Мадна тәкл тәклһн таасгдх.
Тегэд Тана тәклин ширәд
Бидн бух-малар бәрц бәрнәвидн.

Көгжмин һардачд.

*Доик Идумеянин Саул тал одад,
Ахимелехин герт Давид ирвә гиж келснә хөөн кесн
Давидин ном .*

3 О, догшн залач,
Хар сансндан юм бардмнжәхмбч?
Бурхна итклтә дурн оньдинд.
4 Чи алх-булх седклтә йовнач.
Чини келн хурц утхла әдл.
Чи мел худл юм һарһхар ухалнач.
5 Чи сән сананас хар сананд икәр дурлнач,
Чи үннәс худлд ик дуртач.
6 О, билгтә худлч,
Чи зүсн-зүүл му үгмүдт дуртач.
7 Бурхн, маһд уга,
Чамаг мөңкинд угарулх.
Тер чамаг бәрж авад, герәсчнь салһх.

Әмд улсин һазр деерәс
Тер чамаг уңгарнь уга кех.
8 Бурхнд итқдг әмтн чамаг үзн,
әәмж өврцхэх.
Тедн чамаг һәәхәд инәж келх:
9 «Бийән харсх зөв
Бурхнд эс өгсн күн эн бәәнә.
Тегэд әнтн эврәннь
ик зөөрт нәәлжәлә,
Әнтн му йовдл һарһлһндан батржала».
10 Би болхла,
Бурхна итклтә дурнд мөңкинд нәәләд,
Көкржәх модн мет,
Бурхна герт цецгәржәнәв.
11 О, Бурхн,
Тана кесн-күцәсиг медж
Би мөңкинд Тана нер туурулхв.
Тана шүүж авсн әмтн цуглрсн һазрт
Би Тана цаһан санана тускар зәңглхв.

Көгжмин һардачд. Давидин псалм.

2 «Бурхн уга», – гиж
Седкл уга күн дотран санна.
Тиим күн алятад,
хар саната йовдл һарһна.
Сә кедг нег чигн күн уга.
3 Делкәд бәәх цуг улсиг
Бурхн теңгрәс хәләнә.
Бурхиг хәәжәх ухата, адг-ядхдан,
Ор һанцхн күн бәәх угаһинь
Тер үзхәр седжәнә.
4 Болв Цугтан чик хаалһас хажьцхәв,
Цугтан әдлдән аля.
Цаһан саната йовдл һарһдг
Нег чигн күн уга,
Нам нег чигн.
5 Мини улсиг өдмглә әдл жәжләд иджәх
Йос эвддг әмтнд ухан оршго болхви?
Тедн Деед Эзиг хәәж дууддго болхви?
6 Тиигхлә теднд
урднь үзгәд уга әәмшг харһх.
Бурхн дәәснәннь ясинь тараһад хайх.
Тедн диилгдх,
Юңгад гихлә, Бурхн тедниг бурушала.
7 Сионд бәәх Деед Эзн
Израилиг авртха гиж
Би зальвржәнав.
Бурхн Эврәннь улсан
Бәрәнәс хәрү авхлаг,
Тегэд Яковин хөөт үйнр байрлх,
Тегэд цуг Израиль байрлх.

Көгжмин һардачд.

*Көгжмин чивһстә зер-зев цокж наадх.
Зифа гидг балһснас әмтн ирәд,
Давидиг тер һазрт бултж бәәнә
гиж Саулд келснә туск . Давидин псалм.*

3 О, Бурхн!

Та чидлтэ болсндан намаг авртн.
О, Бурхн!

Та күчтэ болсндан намаг харстн.
4 О, Бурхн! Мини зальврлһ соџстн.
О, Бурхн! Мини келсн үг чиџнтн.

5 Талын әмтн намаг дәвржәнә,
Догшн әмтн намаг алхар седжәнә.
Теднд Бурхн керг уга.

6 Болв Бурхн мини түшг.
Деед Эзн – мини харсач.

7 Теднә хар санаг мини хортн тал
Бурхн хәрү илгәтхә.

О, Деед Эзн, тедниг ка цоктн.
Юџгад гихлә, Та итклтәт.

8 Би Танд зүркнәсн бәрц бәрнәв.
Би, Деед Эзн, Тана нер туурулнав.

Юџгад гихлә, Тана нерн әрүн.
9 Та намаг цуг зовлңгас сулдхвт.

Би эврәннә хортдан диилгдсинь үзүв.

Көгжмин хардачд.

Көгжмин чивһстә зер-зев цокж наадх.

Давидин псалм.

2 О, Бурхн, мини зальврлһ соџстн!
О, Бурхн, мини сурсиг бичә бастн!

3 Та нанд оньган өгтн,
Та нанд хәрү өгтн.

Би зовлңдан бәргдсн бәәнәв.
Хортнаннә әәлһлһнәс кәлтә,
Килнцтә әмтнә даџрлһнас кәлтә
Би ухаһан геәжәнәв.

Тедн нанд зовлң өгчәнә,
Нанд уурлад дурго болжана.

5 Би зовжана,в,
Үклин әәмшг намаг даржана.

6 Би әәмшгтә бәәнәв,
Би чичрж бәәнәв,
Би әәмшгт бәргдүв.

7 Көглжрһн мет далвагта болхнә,
Би нисәд амрх биләв.

8 Би зулад, холд күрәд,
Көдә һазрт үлдх биләв.

9 Би чаңһ салькнас адһж бултх биләв.
10 О, Деед Эзн,

Мини хортна келинь оралдултн;
Балһснд күчәр болжах даџрлт, үүмә

Би үзж бәәнәв.

11 Терүг тедн өдр сә уга бүслж авчана.
Тенд хортн йос эвджәнә,

Тенд хортн зовлң үзүлжәнә.

12 Тер балһсиг хамхлж таражана,
Уульнцснә даџрдг әмтәр дүүрң,

Тенд мекч әмтн олн.

13 Кемр намаг хортм наад бәрсн болхла,
Би дааһад тесх биләв.

Кемр хортм нанд караглсн болхла,
Би терүнәс бултх биләв.

14 Болв эннә чи болжана,в,

Нанла әдл мини нәәж,
Мини өөрхн иньг.

15 Чамла бидн үгән илдың күүндәд,
Бурхна герт хамдан одлавидн.

16 Мини хортнд үкл генткн иртхә,
Тедн әмдәр тамд тустха.

Юџгад гихлә, бүүрлсн һазртнә
Теднлә хамдан хар санан бәәнә.

17 Би болхла, Бурхан дууднав,
Тегәд Деед Эзн намаг аврх.

18 Би өрүһәр, һал үдлә, асхар
Эврәннә һундлан келж әңгснәв.

Тегәд Тер намаг соџсна.
19 Кесгнә мини өмнәс сөрлцсн бийнә,

Тер намаг һаң угаһар ноолдана,в һарһх.
20 Мөңкинд залжах Бурхн намаг соџсх.

Хортым дииләд, Тер нанд дөңгән күргх.
Юџгад гихлә, тедн оңдархар седжәхш,

Тедн Бурхнас әәжәхш.
21 Мини урднә үүрлжәсн нәәжм

Эврәннә үүрмүдән дәврж.
Тер эврәннә келсн үгән эвдж.

22 Терүнә келнә бал мет әмтәхн,
Болв зүркнә өшәһәр дүүрң.

Терүнә үгнә тоснас жөөлн,
Болв хурц үлд мет керчнә.

23 Чи Деед Эзнд
Эврәннә килмжән даалһ,

Тер чамаг дөңнх.
Терүнә чик седклтә улс

Кезәд чигн диилгдшго.
24 О, Бурхн, эн алачнриг

Та хамгин гүн нүкнд тәвхт.
Алачнр, хар саната әмтн

насаннә өрәлднә күршго.
О, Деед Эзн, би Танд нәәлжәнәв.

Көгжмин хардачд. Давидин псалм.

Пилистин улс Давидиг Гатд бәрж авсн цага .

2 О, Бурхн, хәэрлтн намаг!
Бий талм дәврлһ кеж йовна.

Мини дәәсн намаг оньдин даџрна.
3 Мини дәәсн намаг өдр болһн зована.

О, Күчтә Бурхн,
Олн улс мини өмнәс дәәлджәнә.

4 Би әәхләрн, Танд нәәлнәв.
5 Бурхнд нәәлхләрн,

Би юмнас әәхшив.
Терүг би магтна,в;

Тер намаг аврх болла.
Йирин күн нанд ю кехмб?

6 Мини дәәсн нанд
даңгин хар санаһан күргжәнә.

Тедн нанд кезәчн хоран күргхәр санна.
7 Тедн мини өмнәс негднә,

Мини әм авхар нуувчар ардасм мөрднә.
8 О, Бурхн, хар санснднә

Теднд «ачлвринь» бәрүлтн,

Эврэннь цухлар тедниг засглтн.
 9 Та мини зовлң тоолтн,
 Та мини уульсн нульмсиг савдан хуратн.
 Тедн Тана дегтрт бичэтэ эсий?
 10 Кемр би Танд дуудвр кехлэ,
 Мини хортн зулна.
 Бурхн намаг дөңжэхиг би меднэв.
 11 О, Бурхн, кенэ келсиг би буульжахмб,
 12 Би Танд нээлжэнэв, юмнас ээжэхшив.
 Кен чигн күн нанд ю кехмб?
 13 О, Деед Эзн,
 Би Танд өгсн андһаран күцэнэв.
 Би эврэннь магталар
 Танд бэрц бэрүлнэв.
 14 Та намаг үклэс сулдхвт,
 Та намаг диилгдх саамас бас сулдхвт,
 Тиигэд би
 Бурхна хажуд герлтэ жирһлэр бээнэв.

*Көгжмин хардачд. Давидин псалм.
 Саулас уулын көдөд гүүж бултсна цага .*

2 О, Бурхн, хээрлтн намаг, хээрлтн!
 Та мини түшг болжанат.
 Күчтэ аюл давтл,
 Шовуд һуужмулмудан
 Далвагарн бүркэд харсчах мет,
 Тиигж Та намаг харсчанат.
 3 Хамгин Күчтэ Бурхнд дуудвр кенэв,
 Нанд кергтэ тоотым өгчэх
 Бурхнд дуудвр кенэв.
 4 Тер нанд теңгрэс аврлт илгэх,
 Тер намаг шахж йовх эмтиг ичэх.
 Бурхн Эврэннь итклтэ дуран күргх,
 Бурхн Эврэннь иткмжэн өгх.
 5 Хурц үлд мет келтэ,
 Жид болн сумн мет шүдтэ
 Эмт иддг арслңгин бээдлтэ дээсдэр
 Би бүслгдүв.
 6 О, Бурхн, теңгрт Эврэннь алдран үзүлтн.
 Цуг һазр деер Тана туурмж делгртхэ.
 7 Мини дээсд көлим тушхар гөлм белдж,
 Би зовлңд бэргдүв.
 Тедн нанд нүк малтад бел кеж,
 Болв терүндэн бийснь унв.
 8 О, Бурхн, би Танд бүклднь иткжэнэв.
 Би дуулад, Таниг туурулнав.
 9 Би серэд ду дуулнав!
 Би серэд ятх чимкэд цокнав!
 Би өрэс өмн сернэв.
 10 О, Деед Эзн,
 Би Таниг олн-эмтн дунд туурулнав,
 Би Таниг келн-улс дунд буульхв.
 11 Тана итклтэ дурн теңгрт күрх.
 Тана иткмж үүлд деегүр делгржэнэ!
 12 О, Бурхн, Эврэннь алдран
 теңгрт үзүлтн.
 Цуг һазр деер
 Тана туурмж делгртхэ!

Көгжмин хардачд. Давидин псалм.

2 Хардачнр, тадн
 чик шиидвр һарһдвт?
 Цуг улсин зарһинь
 чикэр кедвт?
 3 Уга, тадна зүркн зуг килнцэр дүүрң,
 һазр деер хажһр йовдл һарһад,
 өмт дажржанат.
 4 Килнцтэнь геснд үүдснэсн авн
 хажисн бээнэ,
 Тедн төрхэрэ худл келэд
 төөрж йовцхана.
 5 Тедн моһала эдл хорар дүүрң,
 Тедн таңх моһа мет
 чикэн бөглнэ.
 6 Тедн илвтэ күүнэ ду соңсчахш,
 Нам эвртэ илвтэ күүнэ ду соңсчахш.
 7 О, Бурхн, теднэ шүдинь амнднь күүлтн.
 О, Деед Эзн,
 арслң аңгудын сояһинь хамхлтн.
 8 Тедн урсчах усн мет уга болтха,
 Саадган татхлань,
 Теднэ сумн мука болтха.
 9 Тедн урсчах хорханцгин бээдлтэ болтха,
 Тедн, эмн угаһар һарсн нилхлэ эдл,
 нар бичэ үзтхэ.
 10 Теднд сегэн ортл,
 Буг өвсн мет чавчгдад хайгдх.
 Тедниг эмд деернь
 Бурхн ик ууртаһар үлэхэд көөх.
 11 Килнцтэ эмтнэ засглһ үзхлэрн,
 Чик седклтэ күн байрлх.
 Тегэд тер тавган
 килнцтэ улсин цуснд уһах.
 12 – Чик седклтэд өгсн ачлвр үнн,
 һазр деер зарһ кедг Бурхн бээснь үнн, –
 гиж эмтн келх.

*Көгжмин хардачд. Давидин псалм.
 Саул Давидиг алхин төлө геринь
 мантха гиһэд, эмт йовулсна цага .*

2 О, Бурхн мини!
 Намаг дээснэсм аврж автн,
 Намаг дэвржэх эмтнэс харсж автн,
 3 Йоснд уга йовдл һарһжах эмтнэс
 намаг сулдхтн,
 Эн догшн эмтнэс намаг харсч автн.
 4 Тедн намаг алхар гетэд суулдна.
 О, Деед Эзн,
 Өмнэсм хээрлт уга эмтн негдхлэрн,
 Мини һарһсн йовдлар биш,
 Мини килнцэс көлтэ биш.
 5 О, Деед Эзн,
 Тедн адһад дэврлһ кехлэрн,
 Мини һарһсн буруһас көлтэ биш.
 О, Деед Эзн, Та босад намаг дөңттн,
 Та мини бээдл хэлэтн.
 6 О, Деед Эзн,

Күчтэ Бурхн, Израилин Бурхн!
 Та босад, буру номта улсиг засглтн.
 Нег чигн килнцтэ урвачиг
 Та бичэ хээрлтн.
 7 Тедн асхнд хэрж ирхлэрн,
 Нохас мет күркрэд,
 Балһсн дотраһур бултад йовцхана.
 8 Күүндхлэрн, тедн
 бийэн бэрж чаддгоһинь хэлэлт!
 Теднэ амнас һарчах
 догшн үгмүд үлд мет.
 Болв тедн санжана:
 «Намаг күн соңсчахш».
 9 Зуг Та, Деед Эзн, теднд инэнэт.
 Та цуг буру номта улсар наад бэрнэт.
 10 Мини күчн, Танд би нөөлжэнэв.
 Та, Бурхн, мини шивэ болжанат.
 11 Нанд дурта Бурхн ирэд намаг аврх.
 Бурхн нанд дээсм диилгдсиг үзх зөв өгх.
 12 О, Деед Эзн, мана халхц,
 Эврәннь дээсэн яһж Та засглдгиг
 Мини улс мартдгоһар
 Тедниг дарунь бичэ алтн,
 Болв Эврәннь чидлэрн
 Тедниг тараһад хайтн, хамх цоктн.
 13 Теднэ келсн тоотнь килнцтэ.
 Тедн деерлксн седклдөн эдлтхэ!
 Тедниг харал тэвэд, худл келдг төлөднь
 Та догшар уңгарнь уга кетн.
 Израильд Бурхн нойлжахиг
 Тегэд цугтан медтхэ,
 Терүнэ һардврт цуг һазр оржана.
 15 Мини хортн асхнд хэрж ирхлэрн,
 Нохас мет күркрэд,
 Балһсн дотраһур бултад йовцхана.
 16 Тедн хот хээж йовх нохас мет гүүлднэ,
 Хотан элвгэр эс олж авхларн, күркрнэ.
 17 Би болхла, Тана күчиг магтнав,
 Тана итклтэ дурна тускар
 Би өрүн өрлөнэс авн чаңһар келнэв.
 Зовжах цагтм
 Та мини харсач,
 Та мини шивэ болжанат.
 18 Та мини күчн!
 Таниг би дуундан орулнав!
 Та мини харсачт,
 Та йосндан нанд дурта мини Бурхнт.

Көгжмин һардачд. Давидин псалм.

*Давидиг Арам-Нахараимта болн Арам-Цобата
 ноолджах цагт,*

*дөкөд Иоав хэрж йовад «Давста» гидг тегш һазрт
 12 миңһн эдомудыг диилснэ тускар дасх .*

3 О, Бурхн! Та мадниг хаяд һарвт.
 Та мана харслтыг күүчвт,
 Та маднд уурлвт.
 Та ода хэрү мадн тал эргтн.
 4 Та һазр чичрүлэд шуулвт.

Эвдсн һазран Та ястн,
 Юңгад гихлэ, тер хотажаһана.
 5 Та Эврәннь улст ик зовлң үзүлвт,
 Тана засглад өгсн чаһрас
 бидн дөөвлвидн.
 6 Эврәннь улсан бичэ диилтхэ гиһэд,
 Та туг өргэд саглвт.
 7 Та Эврәннь күчэрн мадниг авртн.
 Бидн, Тана дурта әмтн, сулддгар,
 Мана эрлһиг соңстн.
 8 Эврәннь сүмәс Бурхн иигж келж:
 «Би диилвр бәрсн төлөдән
 Шехем балһс хуважаһанав,
 Соккот гидг тиньгр һазр түгәжәнэв.
 9 Гилад гидг орн-нутг Мини,
 Манаше гидг һазр Мини,
 Эприм гидг һазр – Мини дуулх,
 Йуда – Мини очр.
 10 Моав гидг нутгар
 Би нүр уһадг сав мет кенэв.
 Едом нутг деер
 Би һосан хайнав.
 Тернь Би эзнэв гисн темдг болх.
 Пилистмүдин һазр Намаг ода
 диилсн болж һархий?»
 11 Кен намаг тер батрсн балһснд орулхмб?
 Кен нанд Эдомиг диилх диилвр өгчәнэ?
 12 Та, Бурхн, мадниг хайсн болвзат?
 Та мана дөөчнрлэ хамдан
 Мадна хортна өмнәс дөөлдхәр йовшговт?
 13 Мана хортна өмнәс
 Та маднд дөңгән күргтн;
 Әмтнә харслтд тус уга.
 14 Бурхна дөңгәр
 Бидн ноолданд диилхвидн.
 Тер мана хортниг дарх.

Көгжмин һардачд.

Чивһстә зер-зев цокж наадх. Давидин псалм.

2 О, Бурхн, мини дуудсиг соңстн!
 О, Бурхн, мини зальврлһнд оньган өгтн!
 3 Би эврәннь төрскнәсн холд бәәнэв,
 Би дөкж тесч чаджахшив.
 Намаг әәмшг уга хад деер һарһтн.
 4 Та мини шивэ болжанат,
 Дәәснәсм харсх мини
 Та бат түшг болжанат.
 5 Тана әрүн шатрт би мөңкинд бәәсв,
 Тана далваг дор би бәәр олж авсв.
 6 О, Бурхн, Та мини андһар соңсвт,
 Таниг күндлдг нанд Та әдс өгвт.
 7 Хаанд Та ут нас өгтн.
 Үйнриннь жирһл үзэд,
 Удандан тер бәәтхэ.
 8 О, Бурхн, Тана евәләр,
 Хан мөңкинд залтха.
 Та терүг итклтә дурарн,
 Иткмжәрн хәләтн.

9 Танд би мөңкинд магтал дуулнав,
Танд өгсн андһаран
Би өдр болһн күцәнэв.

*Көгжмин хардач, Едутунд.
Давидин псалм.*

2 Би бийән тогтунар бэрж
Бурхиг күлэжәнэв.
Зуг Терүнэс нанд аврлт иржәнэ.
3 Зуг Бурхн мини түшг,
Мини аврлт, мини шивэ.
Би диилгдх юм мел үзэд угав.
4 Өкәһэд кольчисн эрсэс,
Нәэхлсн хашаһас

чидләрн тату күүг
Кедүдән тадн дэврхмт?
5 Тадн терүг зуг күндтә ормаснь
Көндәхәр седжәнэт,
Тадн худл келлһән таасчанат.
Тадна амнас йөрәл асхрв чигн,
Тадна зүркнәс харал һарна.

6 Би бийән тогтунар бэрж
Бурхиг күлэжәнэв.
Зуг Терүнд би нәэлжәнэв.
7 Зуг Бурхн мини түшг,
Мини аврлт, мини шивэ.
Би диилгдх юм мел үзэд угав.

8 Зуг Бурхнас би эврәннь аврлтан, туурмжән
үзжәнэв.

Тер мини итклтә харсач,
Тер мини шивэ болжана.

9 Олн-әмтн!

Кезэд чигн Терүнд нәэлтн.
Терүнд эврәннь зовлцган келж өгтн;
Бурхн мана шивэ.

10 Күмн әмтн хоосн әмсхллә әдл,
Икднь чигн, баһднь чигн мел үн уга.
Кемр тедниг чиңнүрдәд хәлэхлә,
Тедн хамдан аһарас гиигн болх.

11 Чи кү меклсндән бичә нәэл,
Хулха-була кесн олзта гиж бичә сан.
Нам зөөрчнь өсәд бәәсн бийнь,
Терүнд бичә нәэл.

12 Бурхн иләр келж:
«Күчн-чидл Мини болжана».
Терүг би кесг дәкж соңслав.

13 О, Деед Эзн,
Тана дурн итклтә.
Та күн болһна ашиг
кесн-күцәсәрнь кехт.

*Йудайин көдә һазрт бәәсн цага .
Давидин псалм.*

2 О, Бурхн! Та мини Бурхнт!
Таниг би шунж хәәнэв,
Таниг би санан-седкләрн хәәнэв.
Шатж одсн, хагссн һазр ус хәәжәх мет,
Тиигж Таниг седклм хәәжәнэ.

3 Таниг сүмд үзх зөв нанд өгтн.
Тана күчиг болн кецү туурмжитн
хәлэх зөв нанд өгтн.

4 Тана итклтә дурн әмнәс үнтә.
Тегәд би Таниг магтнав.

5 Таниг би наснаннь туршарт туурулнав.
Танд мөргәд, һаран намчлнав.

6 Өөк идсн мет, седклм байжад,
Би бахмжта бәәнэв.

Би байрта дууһарн Таниг магтнав.

7 Би орндан орхларн, Таниг саннав.

Тана тускар сөөни дуусн ухалнав;

8 Та оньдинд нанд дөң болнат.

Тана далвагин дор би байртаһар дуулнав.

9 Танд би йосндан иткжәнэв.

Тана һар намаг батар харсчана.

10 Мини седклин чилгчиг күлэжәх әмтн
Үклин һазрт орх.

11 Тедн дәәлдәндән үкх,

Теднә цогциг чон идх.

12 Хан теңкән уга байрлх;

Бурхн терүнд диилвр өгчәнэ.

Бурхна нернд үгән өгсн әмтн Терүг магтцхах.

Болв худлчнрин амнь хаагдх.

Көгжмин хардачд. Давидин псалм.

2 О, Бурхн, мини һашута һундл соңстн.

О, Бурхн, әәмшгтә дәәснәсм

намаг харсч автн.

3 О, Бурхн, хар саната әмтнә зураһас намаг харсч
автн,

Өршәңгү уга ик баг әмтнәс харстн.

4 Теднә келн хәврсн үлд мет,

Тедн хорта үгмүдән сумн мет төвлнә.

5 Тедн бултжаһад буру уга улсиг хана.

Генткн тедниг хахларн, әәжәхмн уга.

6 Тедн нег-негән хар саната йовдлд дөңнә.

Тедн эврәннь мекән нууна.

– Мадниг кен үзх билә? – гиж

тедн санжана.

7 Тедн хорта зура тогтана.

– Бидн хажһр йовдл һарһлһиг

Әвртә сәәнәр олж аввидн, – гиж

тедн келнә.

Күүнә ухан-седкл йосндан мел нуувч.

8 Болв Бурхн тедниг сумар хах,

Тедн генткн диилгдх.

9 Теднә келснь бийсднь тусх,

бийсинь дәврх.

Тедниг үзсн улс дурго болж

толһаһан чичрүлх.

10 Тегәд цуг әмтн әәцхәх.

Тедн Бурхна алдр кергин тускар келцхәх.

Бурхна кесн-күцәсиг тедн ухалх.

11 Чик седклтә әмтн

Деед Эзнә кесн-күцәснд икәр байрлх.

Тегәд тедн Терүнд нәәлх.

Деед Эзиг цуг чик седклтә улс магтх.

*Көгжмин хардачд.
Давидин псалм.*

2 О, Бурхн, Сион балһснд
Танд магтал өргжэнэ.
Эврәннь андһаран
Тана төлө бидн күцэжэнэвидн.
3 Та мадна зальврлһ соңсчанат.
Тан тал эмтн альдас болвчн гүүж ирнэ.
4 Мадна зүркн килнцэр дүүрң болвчн,
Та терүг цугтаһинь тэвж өгчэнэт.
5 Тана хажудан бээлһхэр шүүж авад
Өөрдүлсн эмтн хөвтэ!
Тана герт,
Тана эрүн сүмд авчар адсэр
Бидн ханлтта бээхмн.
6 О, Бурхн, мана аврач!
Та мана зальврлһна хэрүд
Өврмжтэ йовдл һарһнат.
Та цуг делкән,
Нам хол теңгст бээх улсин
Нээлвр болжанат.
7 Та Эврәннь чидлэрн уулмуд босхвт,
Та күчн-чидлэрн дүүрң бээнэт.
8 Та догшн далан ус болн
Терүнэ дольгаг тогтнулат.
Та олн улсин үүмэ зогсанат.
9 Тана алдр кергин өмн
Цуг делкэ күндлж ээнэ.
Нарн һарх үзгэс нарн суух үзг күртл
Та эмтнэ байрт урмд өгнэт.
10 Та һазрт хур илгәһэд,
Терүг шимтэ, эдлвртэ кеһэд,
Эврәннь килмжән үзүлнэт.
О, Бурхн, эмтнд буудя өгхин төлө
Тана һолмуд усар дүүрң.
Та тиигж зураллат.
11 Та хаһлсн һазриг усар ивтрәнэт,
Довута моһлцигинь норһад тегшлнэт.
Та тер һазриг хурин дусалар жөөлдүлэд,
Тэрэн урһхт евалән күртәнэт.
12 Та маднд байн урһцар белгнэт,
Бурхна ишксн жим болһн
шаргад шавшна.

Көгжмин хардачд. Дун.

65 Цуг делкән улс,
Бурхиг байрта көгжмэр магтн!
2 Деед Эзнэ алдр нериг һарһад дуултн!
Терүг туурулад дуултн.
3 – Тана кесн-күцэсн ямаран өврмжтэ!
Тана өмн хортн әәж диилгдх дүңгә,
Чидлтн йир ик күчтә.
4 Танд делкә кевтән гекж мөргнә.

Танд тедн ду дуулна,
Тана нериг тедн туурултха, – гиж
Тадн Бурхнд келтн.
5 Бурхна кесн-күцэсиг ирэд хэләтн,
Олна төлө Терүнэ күцэсн керг
Ямаран өврмжтә!
6 Теңгсиг Тер хүүрә һазрт хүврәв.
Мана өвкнр һолыг йовһар һатлцхав.
Терүнэ кесн-күцэснд
Тенд бидн нээрлвидн.
7 Эврәннь күчәрн
Тер мөңкинд нойлхна,
Олн улсиг шинжлнә.
Терүнэ өмнәс буцлт кедг эмтн
Бичә караглтха.
8 Цуг олн келн-улс,
Мана Бурхнд магтал өргтн!
Тадна магтал
Терүнд чаңһар соңсгдтха.
9 Тер мадна әм хадһлв,
Тер мадниг гүрмәс татж авв.
10 О, Бурхн,
Та мадниг сөрж шинжлвт.
Цаһан мөңг хээлсн мет,
Та мадниг хээлж хэләвт.
11 Та мадниг гөлмд бәрвт,
Та мадна нурһнд аца үүрүлвт.
12 Мана хортн мадниг дажрдгар,
Та зөв өгчәвт.
Бидн һалыг, усиг һатлж һарувидн.
Болв ода Та мадниг
Әәмшг уга һазрт һарһвт.
13 Тана сүмд би тәкл тәкдг
Тоотан авад орнав.
Танд өгсн андһаран би күцәнәв.
14 Тер андһар би
зовж йовх цагтан өгләв.
15 Танд би бордсн малар тәкл тәкнәв.
Тәклин хөөһәр ута һарһнав,
Танд би бух, тек авч ирнәв.
16 Бурхнд шүтдг улс,
Цугтан ирэд соңстн,
Бурхн нанд ю кесинь
Би таднд келж өгнәв.
17 Би Терүг дуудув,
Би Терүг дуундан орулад магтув.
18 Кедр би һарһсн килнцән нуусн болхлаг,
Деед Эзнә намаг соңсшго билә.
19 Болв Бурхн соңсад,
Мини эрлһнд оньган өгв.
20 Мини зальврлһ эс һолсн,
Эврәннь итклтә дуран нанас эс хармнсн
Бурхнд туурмж дурдтн.

Көгжмин хардачд.

Чивһстә зер-зев цокж наадх псалм. Дун.

2 Тана хаалһиг делкәд медтхә гиһэд,
Танд аврч чадх күчн бээхиг

цуг улс медтхэ гийнэд,
 Деед Эзн маднд цаһан санаһан күртэтхэ,
 Деед Эзн мадна сә хээтхэ.
 4 О, Бурхн, эмтн Танд магтал өргтхэ,
 О, Бурхн, цуг улс Танд магтал өргтхэ.
 5 Отг-отгин улс ода нээрлэд байрлтха.
 Та эмтнэ зарһиг чикэр кенэт.
 Та һазр деерк эмтиг залнат.
 6 О, Бурхн, эмтн Танд магтал өргтхэ,
 О, Бурхн, цуг улс Танд магтал өргтхэ.
 7 Һазр маднд урһцан өгв,
 Бурхн, мана Бурхн мадниг эдслв.
 8 Бурхн мадниг цаарандан чигн эдслтхэ,
 Эргндэн цуг улс Терүг күндлтхэ.

*Көгжмин һардачд.
 Давидин псалм. Дун.*

2 Бурхн сөрлц кетхэ.
 Терүнэ дээсн тарагдж хайгдтха,
 Терүнд дурго эмтн уга болад гүүтхэ!
 3 Салькнд көөгдэд урсчах утан мет,
 Түүшң Та тедниг уга кетн.
 Һалд хээлжэх хорһн мет,
 Түүшң килнцтәнэ Бурхна өмн үктхэ.
 4 Чик седклтэ эмтн нээрлж байрлтха,
 Тедн Бурхна өмн дүрклтхэ.
 5 Бурхнд нерэдэд дууһан дуултн,
 Бурхна нериг дуудад дуултн.
 Теңгрт үүлэр йовжах
 Терүнд дууһан өргэд дуултн.
 Терүнэ нернь Деед Эзн.
 Терүнэ нүүрт байр кетн.
 6 Мана Бурхн Эврәннь эрүн сүмдэн
 Өнчн улсин эцк,
 Белвсн күүнэ харсачнь болжана.
 7 Һанц күүг Бурхн өрк-бүлтэ кенэ.
 Бэрэнд бээсн күүг хөвинь өгч сулдхна,
 Зэкрмж авдгонь һаң хагсу көдэд үлднэ.
 8 О, Бурхн, Эврәннь улсан
 Та көдэ дэврэд дахулхд,
 9 Бурхна нүүрт,
 Эн Синай уулас цээлһжэсн
 Израилин Бурхна нүүрт
 Һазр чичрлэ, теңгрэс хур асхрла.
 10 О, Бурхн!
 Эврәннь цуцрсн һазран шинрүлхин төлө
 Та ик хур илгэввт.
 11 Тана улс тенд бүүрлвэ,
 О, Бурхн, Эврәннь цаһан седклэрн
 Та түрү эмтиг тетклэт.
 12 Деед Эзн диилврин тускар зэңглжэнэ.
 Олн гергчүд сән зэңг
 хээкрж келжэцхэнэ:
 13 «Хортнрин хаадуд, дээчнр зулхар адһна».
 Тер цагт гергчүд олвран хувацхана.
 14 Тедн урднь хөөнэ хош дунд бээсн бийнь,
 Далвагарн бүркэтэ көглжрһн шовун мет,

Тедн ода алтар,
 цаһан мөңгэр бүркэтэ.
 15 Хамгин Күчтэ Бурхн,
 Цалмон уул деерк шуурһн мет,
 Хортнрин хаадыг тараж көөв.
 16 Башана уул деегшән теңгрүр өөдлнэ.
 17 Чолун уул, ю хээж
 Бурхна шүүж авад,
 Мөңкинд бээхэр седжэх
 Сион уул тал үлү үзж хэлэжэхмч?
 18 Деед Эзн Синай уулас
 То уга олн мөр татсн гиигн тергдэр
 Эврәннь эрүн һазрур одж йовна.
 19 Өөдм деер Тер һарна,
 Олн-эмтиг Бийлэһән бэрэнд авад,
 Олн-эмтнэс Тер алв авна.
 Нам Бийднь сөрлц кеснэснь чигн авна.
 Деед Эзн Бурхн тенд мөңкинд бээх.
 20 Деед Эзиг буультн,
 Бурхн мана аврач.
 Бурхн мана күнд тоотыг
 өдр болһн даажана.
 21 Мана Бурхн – аврач Бурхн.
 Эн мана Деед Эзн,
 Мана Деед Эзн маниг үклэс аврна.
 22 Йоснд уга йовдл цаарандан һарһжах
 Эврәннь хортна толһаһинь
 Бурхн үндэн хамхлад хайх.
 23 – Тадна дээсиг
 Башана уулас хэрү буулһнав,
 Тадна дээсиг
 теңгсин йоралас бэрж һарһнав,
 24 Тадн көлән теднэ цуснд булхулдгар,
 Тадна нохас терүг цадтлан доладгар тиигнэв, – гиж
 Деед Эзн келнэ.
 25 О, Бурхн, Тана диилвртэ йовдл үзвидн,
 Мини Бурхн, мини Хан
 Эрүн сүм тал йовсиг үзвидн.
 26 Түрүлэд дуучнр йовна,
 Теднэ ардас көгжмин зевсгүд цокдг эмтн,
 Тал дунднь кеңкртэ күүкд йовцхана.
 27 – Израилин цуг келн-улс,
 Бурхна нер туурултн.
 Израилин жирһлин экн
 Деед Эзиг туурултн, –
 гиж тедн дуулна.
 28 Энд түрүлж Бенямина бичкн отг йовна,
 Дарунь Иудан нойдуд,
 Завулуна болн Напталин нойдуд
 йовцхана.
 29 Бурхн чамд чидл урдаснь белдж.
 О, Бурхн, урднь мадна төлө кесн эдлэр
 Эврәннь күчән үзүлтн.
 30 Ерусалимд бээх Тана сүмин төлө
 Хаадуд Танд алв авч ирцхэх.
 31 О, Бурхн, дээснэ келн-улсиг бурушатн,
 Хулсн дунд бултж бээх тер аңгудыг,

Эн күчн уга бүрүс дунд
 бөөх бухин сүргиг бурушатн.
 Басгдсн эмтн цаһан мөңгн алв авч иртхэ,
 Дэ босххар седжэх улсиг тараһад хайтн.
 32 Египетэс үнтэ алтн, цаһан мөңгн белгтэ иртхэ,
 Эфиопихн Бурхн тал
 белгтэ һаран суңһтха.
 33 Цуг делкэн келн-улс, Бурхнд дууһан нерэдтн.
 Тадн Деед Эзиг бууляд дуултн.
 34 Кезэнэс авн теңгрэр йовжах Бурхнд,
 Күчтэ дунь теңгрэс һарчах Бурхнд
 дуулж өгтн.
 35 Бурхн алдр гиж зэңглтн!
 Израилиг Тер ик сүртәһэр залжана,
 Терүнэ күчнь теңгрт үзүлгдженэ.
 36 Бурхн Эврәннь эрүн һазртан өвэрц.
 Израилин Бурхн Эврәннь улстан
 чидл, күч өгчөнэ.
 Бурхиг туурултн!

*Көгжмин һардачд.
 Давидин псалм.*

2 О, Бурхн, намаг авртн.
 Юңгад гихлэ, усн күзүцэ болж одв.
 3 Би гүн улмд чивжәнэв,
 Нанд зогсдг орм уга.
 Би усна гүүнд тусв,
 Намаг усна дольган бүркжәнэ.
 4 Би хээкрн гиж цуцрув,
 Мини хоол хагсад хаг-таш болв.
 Танас дөң күлэн гиж
 Мини нүдн муурад ирв.
 5 Учр угаһар нанд дурго болдг эмтн
 Толһанм үснэс ик.
 Мини хортн мини тускар худл келнэ.
 Тедн дегд олн,
 Тедн намаг алхар седжәнэ.
 Тедн мини эс булаж авсн юм
 хэрү өгтхэ гиһэд закжана.
 6 О, Бурхн! Та
 Мини тоолвр угаһар кесн килнциг меднэт,
 Би килнцән Танас нуусн угав.
 7 О, Деед Эзн, Хамгин Күчтэ Бурхн,
 Танд нээлжэх улс,
 нанас көлтэ бичэ ичэгдтхэ.
 О, Израилин Бурхн, Таниг хээжэх улс
 Нанас көлтэ бичэ һутагдтха.
 8 Тана төлэ би керлдүләд,
 Му нер зүүжәнэв.
 9 Нег һазра улст
 Би таньдго күн болв.
 Нег экэс һарсн ахнр-дүүнрт
 Би күүнэ күн болв.
 10 Тана сүмд туссн мини дурн
 Чееждм һал мет шатжана.
 Таниг наад бэржэх эмтнэ баслһн
 бий деерм буужана.
 11 Намаг мацг бэрэд уульхлаг,

Тедн намаг басна.
 12 Би һашудлһна хувц өмснэв,
 Тедн намаг наад бэрэд инэнэ.
 13 Тедн мини тускар күүндцхәнэ,
 Согту эмтн мини тускар ду һарһцхана.
 14 О, Деед Эзн, би Танд мөргнэв.
 О, Бурхн, Та Эврәннь седсэрн
 нанд хэрү өгтн.
 Та Эврәннь алдр седклэрн намаг соңстн,
 Юңгад гихлэ, Та аврх болж үгән өглэт.
 15 Та намаг чивүллго замгас татж автн,
 Та намаг бийдм дурго болжах улсас сулдхтн.
 Та намаг йорал уга уснас татж автн.
 16 Усна урсхул намаг бичэ авч одтха,
 Теңгсин йорал намаг бичэ сорж автха.
 Гүн нүкн бий деерм бичэ хаагдтха.
 17 О, Деед Эзн,
 Эврәннь итклтэ дурарн хэрүһән өгтн,
 О, Деед Эзн,
 Эврәннь ик цаһан санаһарн
 бий талм хэлэтн.
 18 Та Эврәннь зарцас
 бичэ чирәһән бултултн,
 Би зовлңта бәәнэв,
 Та нанд ода хэрүһән өгтн.
 19 О, Деед Эзн, бий талм өөрдтн,
 О, Деед Эзн, намаг сулдхтн,
 Та намаг хортнасм сулдхтн.
 20 Намаг эмтн му келсиг,
 Намаг эмтн ичәсиг,
 Намаг һутасиг Та меднәлмт.
 Та мини цуг хортнриг үзжәнэт.
 21 Му келүлсндән би зүркән геевүв.
 Ода би икәр цөкржәнэв.
 Өр-өвч йовдл күләвүв,
 Бийән тогтнулх кү хээвүв,
 Болв олж чадсн угав.
 22 Нанд хот кетхэ гиж цөс өгцхэв,
 Нанд ундан хэрүлтхэ гиж
 иссн чаһр өгцхэв.
 23 Элвг хотнь теднд хавхнь болтха,
 Эрүн нәэрнь теднд бәрәнэ болтха.
 24 Юм үздгоһар
 теднэ нүднь харһуртха.
 Теднэ цогц-махмуднь
 өдр ирвэс сулдад йовтха.
 25 О, Деед Эзн,
 Эврәннь уурарн тедниг засглтн,
 О, Деед Эзн,
 Эврәннь догшн цухлд тедниг бәртн.
 26 Теднэ балһсн хоосртха.
 Теднэ гермүдт әмд күн бичэ үлдтхэ.
 27 Юңгад гихлэ, Тана шавтасн әмтиг
 Ода күртл тедн көөлдж йовцхана.
 Тана шавтасн әмтнэ зовлңгиг
 Тедн икдәжәнэ.
 28 О, Деед Эзн, тедниг
 һарһсн килнцәрнь засглтн,

О, Деед Эзн, Танас тедн
 кезэ чигн зөв бичэ автха.
 29 Тедн эмдин дегтрэс хусгдтха,
 Тедн чик седклтэ улсла бичэ бичгдтхэ.
 30 Би болхла, угатя күмб,
 Би болхла, зовж йовнав.
 Та намаг аврад,
 Ээмшг уга назрт нарһтн.
 31 Би Бурхна нериг
 дууһарн туурулнав,
 Би Бурхна нериг ханлтан өргж амлнав.
 32 Бухар бэрц бэрснэс,
 Өссн бүрүһәр бэрц бэрснь деер болж
 Терм Деед Эзнд таасгдх.
 33 Мини аврлт үзхлэрн,
 Зовжахнь байрлх.
 Бурхиг хээжэх улс,
 Тадна зүркн урмд автха!
 34 Деед Эзн угатя эмтиг соңсна,
 Эврәннь туугдсн улсан Тер басхш.
 35 Теңгр назр хойр Терүг буультха,
 Теңгс цуг эмд юмстаһан Терүг буультха.
 36 Юңгад гихлэ, Бурхн Ерусалимиг аврх,
 Йудайын балһсд босхх.
 Терүнэ эмтн тенд бүүрлэд
 Тер назриг эдлцхэх.
 37 Терүнэ зарцнрин хөөт үйнр
 Тер назрар өнч авцхэх.
 Бурхнд дурлсн улс тенд бээцхэх.

*Көгжмин нардачд.
 Давидин псалм. Тодлвр.*

2 О, Деед Эзн, намаг сулдхтн,
 О, Деед Эзн, нанд дөң болхар адһтн.
 3 Мини үкл хээжэхнь
 цугтан диилгдтхэ, ичтхэ!
 Нанд хар санжах эмтн
 эврэн му нер зүүһэд хэрү гүүтхэ.
 4 – Э, э, – гиж наад бэрэд
 нанд келжэсн улс
 Эврәннь ичртэн даргдтха.
 5 Таниг хээжэх эмтн байрлж нээрлтхэ.
 – Деед Эзн алдр! – гиж
 Тана аврлтд ханснь тасрлт уга келтхэ.
 6 Би угатя, күчн уга күмб.
 О, Бурхн, бий талм адһтн.
 О, Деед Эзн, Та мини дөң болн харсачт!
 Та бий талм дөңгән күргхәр адһтн.
 70 О, Деед Эзн, Танас би түшг хээжәнэв.
 Намаг кезэд чигн, кен чигн бичэ диилтхэ.
 2 О, Деед Эзн, намаг сулдхтн;
 Та үннч болжанат.
 Та намаг соңстн,
 Та намаг ирж авртн.
 3 О, Деед Эзн, Та күрч болшго
 Харслтын хад болтн,
 Та намаг аврх боллат.
 Та мини хад,

Та мини уул шивэ болжанат.
 4 О, Бурхн, намаг
 килнцтэ эмтнэ чидлэс сулдхтн,
 Та намаг
 һалзу, уурта күүнэ шалһлһнас сулдхтн.
 5 О, цугинь нарджах Деед Эзн!
 Та мини ицг болжанат,
 Би Танд баһ наснасн иткжәнэв.
 6 Би Танд насн туршар нээлжәнэв.
 Та намаг һарсн өдрэсм хэлэлэт.
 Таниг би мөңкинд буульхв.
 7 Олн улст би үлгүр болж йовлав;
 Та мини бат харсач болжанат.
 8 Таниг би кезэд чигн буульхв.
 Тана туурмжиг буульхв.
 9 Намаг көгшрхлэ, Та бичэ һазалтн.
 Намаг күчн уга болхла, Та бичэ үлдэтн.
 10 Юңгад гихлэ, мини хортн өмнэсм хэрүцнэ,
 Намаг гетжэх эмтн хоорндан үгцнэ.
 11 – Бурхн терүг үлдэвэ,
 Терүг гетэд бэрж авцхай,
 Сулдхдгнь ода уга, – гиж келцхәнэ.
 12 О, Бурхн минь, нанас бичэ хольжтн.
 О, Бурхн минь, дөңгән күргхәр адһтн.
 13 Намаг ховлжах күн цокгдад уга болтха,
 Нанд хоран күргхәр бээхнь
 ичэгдэд нерэн геетхэ.
 14 Би оньдинд Танд иткхв,
 Би Таниг улм икәр магтхв.
 15 Мини медлһнэс даву болв чигн,
 Би Тана цаһан санана тускар зэңглхв,
 Би Тана аврлтын тускар
 цуцрлт угаһар келхв.
 16 Деед Эзн Бурхн,
 Тана алдр күчиг магтнав,
 Тана цаһан седклиг өөдлүлж магтнав,
 һанцхн Тана цаһан седклиг өөдлүлнэв.
 17 О, Бурхн,
 Та нанд баһ цагасм сурһмж өглэт.
 Ода күртл би
 Тана өвэрц кергүдин герч болжанав.
 18 Мини ардас аашх баһ насна үйнрт
 Тана чидлин тускар,
 Тана күчнэ тускар келж өгдгәр,
 О, Бурхн, кемр намаг
 буурл көгшэ болсн бийнь
 Бичэ үлдэһит гиж суржанава.
 19 О, Бурхн, тана чик бээдл
 теңгрт күрч делгрвэ,
 Та алдр керг күцэввт.
 О, Бурхн, кен Танла эдлцхмб?!
 20 Та нанд кесг даашго зовлң илгэввт,
 Болв нанд хэрү чинәһим орултх.
 Та намаг үклэс татж автх.
 21 Та мини нериг өөдлүлхит,
 Та намаг кишгтэ кү кехит.
 22 Би ятх чимкж цокад,
 Тана итклдтн Таниг туурулхв.

О, Израилин Эрүн Бурхн,
Таниг би домбр цокад дуундан орулнав!
23 Тана төлө дуулхларн,
Би чаңһар хээкрхв.
Юңгад гихлэ, Та намаг аврвт.
24 Оньдинд би
Тана чик седклин тускар келхв.
Юңгад гихлэ, нанд
Хоран күргхэр седсн эмтн
Цугтан цокгдад нутагдв.

Соломона псалм.

71 О, Бурхн! Эврәннь хаанд зарһан даалһтн,
Хаана көвүнд Эврәннь зөвөн даалһтн.
2 Тегэд тер Тана улсин зарһиг
чикэр кетхэ,
Тана дажргдсн улсиг йосар толһалтха.
3 Уулмуд эмтнд төвкнүн делгрлт үүдэтхэ,
Довута һазрмудас үнн иртхэ.
4 Дажргдсн улсин зарһинь хан кетхэ,
Түрү эмтнэ үрдиг авртха,
Тедниг дорацулсн күүг күүчтхэ.
5 Нарн сар хойр бээтл,
Таниг үйэс үйд соңсч күндлх.
6 Тэрэнэ һазрт оржах хур мет,
Тегш һазриг ивтрэжэх усн мет,
Тиигж хан бууж ирх.
7 Тер өдрмүдт чик бээдл делгрх,
Тегэд сар һардган ууртл,
Төвкнүн бээдл тогтх.
8 Теңгсэс теңгсмүд күртл,
Епрат һолас һазрин межэ күртл
Тер эзлх болтха.
9 Терүнэ өмн көдэ һазрин эмтн сөгдх,
Терүнэ хортн шора долах.
10 Таршишин болн арлын хаад
Терүнд алв өгцхэх.
Шебән болн Себән хаад белгән өгцхэх.
11 Терүнэ өмн цуг хаад сөгдцхэх,
Терүнд цуг улс церглцхэх.
12 Юңгад гихлэ Тер
Дөң эржэх түрү эмтиг сулдхх,
Дөңндгнь уга дажргдсн улсиг сулдхх.
13 Түрү-зүдү, дөң хээжэхднь
Тер цаһан санаһан күртэх,
Теднэ эминь Тер аврх.
14 Теднэ жирһлиг хар сананас,
күч һарһлһнас
Тер сулдхж өгх.
Тиигэд теднэ бээдл
Терүнд йир хээртэ болжана.
15 Удандан тер бээтхэ,
Шебән алтнас терүнд өгтхэ.
Терүнэ тускар тасрлт уга зальвртха,
Терүнэ төлө өдр болһн
Бурхнас эдс суртха.
16 һазр деер буудя элвжтхэ,
Нам уул деер тиим болтха.

Терүнэ экн, Ливанд бээснлэ эдл, дольгалтха.
Балһсдар эмтн тоһарн
өвсн мет өстхэ.

17 Мөңкинд терүнэ нерн һартха.
Нарн һазр деер бээтл
Терүнэ нерн һарч йовтха.
Цуг улс хаанла эдл эдслгдтхэ,
Цуг улс хааг хөвтэд тоолтха.
18 Деед Эзн Бурхн,
Израилин Бурхн тууртха!
Өвэрц юм һарһжах Тер
ор һанцхн болжана.
19 Терүнэ туурмжн нернд мөңкинд магтал буутха!
Цуг һазр Терүнэ туурмжар дүүрх.
Тиигтхэ, тиигтхэ.
20 Ишайин Давид көвүнэ зальврлһн төгсв.

Асафин псалм.

72 Бурхн үнэртән Израильта
ямаран сән,
Бурхн үнэртән цевр седклтэлэнь
ямаран сән.
2 Би болхла, көлм темтрн гив,
Мини тавг тошн алдв.
3 Килнцтэ эмтн делгржэхиг үзэд,
Би ик санатаднь үлү үзүв.
4 Юңгад гихлэ, тедн үктлән зовшго,
Тегэд тедн эрүл-менд.
5 Теднд күнд бээдл үзгдшго,
Тедн талдан эмтнлэ зовлңла харһшго.
6 Тиим учрар, ик санан
Тедниг, күзүнэ кеерүл мет, эргүлв.
Аврлт уга йовдл
Тедниг, хувцн мет, бүркв.
7 Теднэ догшн зүркнэс
Тегэд хар саната йовдл һарна.
Тедн гиигн ухата.
8 Цуг эмтнд тедн дөөглнэ,
Хар санад ховлна,
Караглад ээлһж шахна.
9 Тедн Бурхиг хар санж келхэр седнэ,
Теднэ хоосн үг һазрар киидән түвнэ.
10 Тегэд Бурхна улс тедниг соңсна,
Келсн үгинь
дүүрң ааһта уснла эдлэр эдлнэ.
11 – Бурхн медхш.
Деед Эзн мадниг ю кежэхиг медшго, – гиж
килнцтэ эмтн келцхәнэ.
12 Тегэд эн килнцтэ эмтн
Оньдинд делгрнэ, зөөрән икдүлнэ.
13 Болв би киидән зүркән цеврлжэжв,
Буру угадан бээжүв.
14 Өдр болһн зовлң харһад,
Өрүн болһн намаг засглдг билэ.
15 Кемр би: «Терүнлэ эдл ухалнав», –
гиж келсн болхла,
Бурхна улсин өмн
Би бурута болх билэв.

16 Энүг яһж медж авхмб гиж
 би санжалав.
 Болв Бурхна сүмд эс ортл,
 Эннь нанд күчр болад бээв.
 Тегэд теднә жирһл яһж чилхинь би медүв.
 18 Та тедниг үнәртән
 Хальтраха хаалһд зогсанат.
 Та тедниг гүн садргт хайнат.
 19 Тедн агчмд яһж хоосрна,
 Тедн агчмд эәмшгәс яһж үкнә!
 20 Сергснә хөөтк зүүдн мет,
 Түүшң, Деед Эзн, Таниг босхла,
 Тедн уга болла.
 21 Мини седкл хордхла,
 Мини зүркн шарклхла,
 22 Би харңһу, юм меддго күн бээжв.
 Тана өмн би малла әдл болжанав.
 23 Болв би оньдинд Танла бәәнәв –
 Та намаг чидлтә һарасм бәржәнәт.
 24 Та намаг Эврәннь селвгәрн һарднат,
 Тегэд хөөннь намаг туурмждан орулхт.
 25 Теңгрт мини кен бәәнә?
 һанцхн Та бәәнәт!
 Таниг бәәсәр, нанд
 һазр деер юмн керго.
 26 Мини цогц-махмуд муурчана,
 Мини седкл зовжана.
 Бурхн – мини зүркнә түшг,
 Бурхн – мөңкинд мини зөөр.
 27 Танас бийән холжулснь үкнә.
 Танд эс иткдго кенинь чигн
 Та уга кенәт.
 28 Бурхн тал өөрдлһн нанд
 Сән жирһлин көрң болна.
 Деед Эзн Бурхна кесн-күцәсиг зәңглсәрн
 Би бийдән шивә олнав.

Асафин псалм.

73 О, Бурхн, юңгад Та мадниг
 Оньдинд һолад бәәнәт?
 Тана ур Тана идгин хөөдт күрчәнү?
 2 Та кезәнәс авн
 хәәж авсн хургиннь тускар,
 Зөөр болтха гиж аврсн отгиннь тускар,
 Тана бәәх эн Сион уулын тускар сантн.
 3 Кезәнә хамхрсн һазрмудар
 Та ишкәд йовад хәләтн,
 Сүмд бәәсиг цугинь хортн хамхлж.
 4 Мадниг хурадг Тана бәәрнд
 Тана хортн хүүкрнә.
 Диилврин темдгин ормд
 Тедн эврәннь туган өргнә.
 5 Модна урһжах ац чавчхар
 Сүкән өргжәснлә әдл болж,
 Тедн бийән үзүлв.
 6 Бурхна сүмд цуг эрәсдинь сүкәр,
 Ик алхар цокад хамхлж.
 7 Тана сүм кевтән шатв,

Тана нер зүүжәсн бәәрн кевтән бузрдв.
 8 «Тедниг кевтнь күүчхм», – гиж хортн санв.
 Тегэд һазр деер
 Бурхн мадниг цуглулад харһдг
 Бәәрн болһиг кевтнь
 тедн шатав.
 9 Бидн эврәннь онц
 темдгүдән үзжәхшивидн,
 Әәлдәч уга ода.
 Кедү цагтан иим бәәдләр бәәхиг
 Меддг күн мадн заагт бас уга.
 10 О, Бурхн, кедү цагтан хортн
 Таниг наад бәрхмб?
 Тана нериг өшәтн
 мөңкинд му келхмб?
 11 Юуна төлә күчтә барун һаран
 Та бултулжахмт?
 Хувцнаннь нуһларас терүг һарһад,
 Та тедниг ка цоктн.
 12 Болв чигн Та кезәнәс нааран
 һазр деер аврлт тогтажах
 мини Хан болжанат.
 13 Та күчәрн теңгс заагллат,
 Та теңгсин сүркә адусдын толһаһинь хамх цоклат.
 14 Та теңгсин адусна толһаһинь
 хамх цоклат.
 Терүг көдән аңгудт идүлләт.
 15 Та булгуд болн урсхулмуд теслләт,
 Та әвртә ик холмуд хагсалат.
 16 Әдр Тана,
 Сө Тана,
 Сариг, нариг Та үүдәләт.
 17 Та һазрин цуг межәг тогталат.
 Та зун болн үвл бүрдәләт.
 18 О, Деед Эзн, Таниг хортн наад бәржәнә,
 Тана нериг ухан уга әмтн му келжәнә, –
 Терүнә тускар ода сантн.
 19 Та Эврәннь көглжрһн шовудан
 аңгудт бичә өгтн,
 Тана зовжах өрк-бүлиг
 мөңкинд бичә марттн.
 20 Та Эврәннь герәсэн хәләтн,
 Юңгад гихлә һазр деерк
 Цуг харңһу бәәрн күч үзүлдг улсар дүүрв.
 21 Дажргдсн күн һутагдж бичә хәрү иртхә,
 һуульһнч болн угатя әмтн Тана нер магттха.
 22 О, Бурхн, буцлт кетн,
 Эврәннь кергән харстн.
 Тана нериг ухан уга күн
 Әдр болһн наад бәржәхиг
 ухалтн.
 23 Тана хортна хәәкрлһ
 бичә марттн,
 Тана өмнәс босчах әмтнә шууган
 Тасрлт уга өсчәнә.

*Көгжмин һардачд. Бичә әвдтн.
 Асафин псалм. Дун.*

2 О, Бурхн, туурулнавидн
Таниг, туурулнавидн!
Юңгад гихлэ Та өөрдж одвт.
Тана өвөрц йовдлмудын тускар
эмтн зэңглжэнэ.
3 – Өдрэн йиллж авхларн,
Би чикэр зарн кехв.
4 Назр чичржэнэ,
Терүн деер бээснь бас чичржэнэ.
Би терүнэ улынь батлнав.
5 Ик саната эмтнд иигж келнэв:
«Бичэ дөөглэд бээтн».
Килнцтэ эмтнд иигж келнэв:
«Бичэ караглхар седэд бээтн».
6 Бичэ караглхар седэд бээтн,
Бичэ дөөглж күүндтн, –
гиж Бурхн келх.
7 Юңгад гихлэ алдр нерн
Зүн үзгэс биш, барун үзгэс биш,
Көдө назрас чигн өөдлжэхн уга.
8 Зуг ханцхн Бурхн зарнч:
Зуг Тер негинь бурушана,
Талдан күүнднь зөв өгнэ.
9 Цухлар дүүрсн сав
Деед Эзнэ харт бэрэтэ.
Терүн дотр амтлсн
чаһр көөстжэнэ.
Деед Эзн тер савас кеж өгчэнэ.
Назр деерк килнцтэ цуг эмтн
Чаһр чилтл ууцхах.
10 Би болхла, мөңкинд зэңглхв,
Яковин Бурхиг туурулхв.
11 – Килнцтэ эмтнэ караглсинь дархв,
Чик седклтэ эмтнэ күчинь икдүлхв, – гиж Бурхн
келх.

Көгжмин хардачд.

Чивһстэ зер-зев цокж наадх Асафин псалм. Дун.

2 Йудайд нернь туурсн Бурхн,
Израильд Терүнэ нернь алдр.
3 Салимд Терүнэ сүм бээнэ,
Сионд Тер бээрлж йовна.
4 Тенд хортнаннь саадгин сум,
Тенд өшөтнриннь халхц,
үлд, зер-зевинь
Тер каачад хамхлв.
5 Хортна хамгин күчтэ уулмудас
Та алдр болжанат.
6 Бат зүрктэ хортн бэргдв,
Бийиннь бээдлэрн тедн үкцхэв.
Һариннь чидл чигн дээчнр
Һарнж чадсн уга.
7 Та, Яковин Бурхн,
тедниг бурушахла,
Мөртэ күн чигн,
Мөрнь чигн үкцхэв.
8 Танас цугтан ээцхэнэ,
Таниг уурлсн цагт

Тегэд кен тесч даахмб?
9 Та теңгрэс зарн тархавт.
Делкэн дажргдсн эмтиг аврхар
Та зарн кеһэд босхла,
Назр дееркс эәһэд тагчгрцхав.
11 Тегэд күүнэ цухл
Тана туурмжд хүврх.
Цухлын үлдлиг
Та дархт.
12 Деед Эзнд, тана Бурхнд,
өгсн андһаран күцэтн.
Терүнэ эргнд бээх цуг эмтн
Сүркэ Терүнд белгэн
авч ирцхэтхэ.
13 Деед Эзн, тана Бурхн,
Һардачнрин седкл номһрулна.
Деед Эзн, тана Бурхн,
Назр деерк хаадт эәмшгнь болна.

*Идитумовин көгжмин хардачд.
Асафин псалм.*

2 Бурхиг би дууднав.
Бурхнд би дуудвр кенэв.
Тер намаг соңсх.
3 Би һашудсн өдрмүдт Деед Эзиг хээнэв.
Сөөни дуусн зальврсар
Өргсн һарм буулһгдхш,
Мини седкл амрхар бээхш.
4 Би Бурхна тускар санж түңшнэв,
Би ухалнав, седклэрн цуцрнав.
5 Та намаг унтулжахшит,
Би үүмхлэрн үгэн келж чаджахшив.
6 Кезэңк өдрмүдин тускар ухалжанав,
Давсн кезэңк зун жилмүдин тускар тодлжанав.
7 Сөөд бийлөһөн күүнднэв,
Би седклдэн иигж ухалнав:
8 «Деед Эзн мадниг мөңкинд һазалж,
Дэкж маднд цаһа саншго болхви?
9 Терүнэ итклтэ дурн
оньдинд геедрсн болхви?
Терүнэ өгсн андһар күцшго болхви?
10 Бурхн хээрлтэн күртэдгэн мартсн болхви?
Уурлхарн, Эврәннь өршөңгү седклэн оньслсн
болхви?»
11 – Хамгин Күчтэ Бурхн
дэкж чидл уга болснь –
Мини зовлң болжана, – гиж би келүв.
12 О, Деед Эзн,
Би Тана көдлмшин тускар санхв,
О, Деед Эзн,
Би Тана кезэңк өвөрц юмна тускар санхв.
13 Би Тана кежэх цуг көдлмш медж авнав,
Би Тана алдр кергин тускар ухалнав.
14 О, Бурхн, Тана хаалһ эрүн,
Танла эдл алдр бурхн уга!
15 Та өвөрц йовдл һарнжах Бурхнт,
Та келн-улс дунд Эврәннь күчн-чидлэн үзүлт.
16 Та Эврәннь улсан,

Яковин болн Йосипин хөөт үйниг чидлэрн
сулдхвт.

17 Таниг ик усн үзэд ээв,
Теңгс йорал күртлэн чичрв.
18 Үүлн ус асхв,
Үүлд оһтрһун дун һарв,
Тана һал цэклэд, сумн мет нисв.
19 Тана оһтрһун дун хү салькнла соңсгдна,
Цэклсн һал делкэг цээһнэ,
Һазр догдлад, эәһэд чичрнэ.
20 Тана хаалһ теңгс һатлна,
Тана жим ик ус һатлна,
Тана йовсн мөриг үзж болшго.
21 Та Эврәннь улсан, сүрг мет,
Моисеяр болн Ахаронар залулж дахулвт.

Асафин ном.

П Мини улс, өгчэх номим соңстн,
Мини келжэх үгиг онһад чиңтн.
2 Би цецн келвр келж өгнөв,
Кезэңк цага тээлвртэ туульс цээһнөв.
3 Терүг бидн соңсад медләвидн,
Терүг маднд мана өвкнр келж өгцхэлэ.
4 Деед Эзнэ туурсн кергин тускар,
Терүнэ күчнэ тускар,
Терүнэ һарһсн өвэрц йовдлын тускар
Эврәннь үрдүдэс нуухмн биш,
Эврәннь хөөт үйнир келж йовхмн.
5 Деед Эзн Яковд сурһлһ тогтав,
Деед Эзн Израильд зака һарһв.
Терүгәр мана эцкнр
эврәннь үрдэн сурһтха гиж Тер герэслж.
6 Терүг ирх үйнир медтхэ гижәнэ:
Шинэс төрх үрн
цагтан эврәннь үрдтэн келтхэ гижәнэ.
7 Тиигж тедн Бурхнд нээлх,
Бурхна кесн кергиг мартшго,
Терүнэ заавриг күцэх.
8 Тегэд тедн зүткэ, үүмэнд орлцсн өвкнрэн
дурашго,
Тегэд тедн зүркэрн эс итксн,
Седклэн Бурхнд эс тэвсн
өвкнрэн дурашго.
9 Сумта, саадгта Епраимовин көвүд дээлдсн
өдртэн хэрү цухрцхав.
10 Тедн Бурхна заавриг хадһлсн уга,
Тедн Бурхна йосар бээхэн бурушав.
11 Тедн Бурхна кесн-күцэсиг мартв,
Тедн Бурхна һарһсн өвэрц йовдлыг мартв.
12 Бурхн Израилин өвкнрин нүднд
Цоана тегш һазрт, Египетд өвэрц юм һарһла.
13 Тер Теңгс хуваһад,
Теңгсин усар эрс босхад,
Израилин улсиг дотраһурнь
көтлэд һарһла.
14 Өдрт тедниг Бурхн үүлн деерәһүр,
Сөөһәр һалын герләр дахулад йовб.
15 Эжго һазрт чолу хамхлад,

Йорал уга гүн һазрас мет,
Теднэ ундынь Бурхн хэрүлв.
16 Бурхн уулын хадас ус һарһв,
Тернь урсхулта һол мет асхрв.
17 Болв Израилин улс
Бурхна өмнэс
килнц цаарандан һарһжав.
Хамгин Күчтэ Бурхна өмнэс
Эжго һазрт буцлт кецхэв.
18 Израилин улс зүркэрн
Бурхиг зөрц сөрж хэлэцхэв.
Бурхнас седклдэн тааста хот некжэв.
19 Тедн Бурхиг басад иигж келцхэв:
– Эжго һазрт Бурхн тоовр белдж чадхий?
20 Э, э, чолу Тер цокла,
Усн һоожв, һоожур турглв.
Болв Тер өдмг өгч чадхий?
Болв Эврәннь улст мах белдж чадхий?
21 Бурхн тедниг соңсад уурлна.
Яковин өмнэс һал мет асна,
Израильд Бурхн йир икәр уурлна.
22 Юңгад гихлэ тедн Бурхнд итксн уга,
Тедн Бурхна аврлтд нээлсн уга.
23 Үүлд Тер закв,
Үүд секжэхәр, теңгр Тер секв.
24 Тедн деер Тер «ман» гидг хот асхв,
Теңгрин өдмг теднд илгэв.
25 Тедн Бурхна элчнрин өдмг идв,
Теднд Бурхн цадтлнь хот өгв.
26 Теңгрэс теднд дорд үзгэ сальк дуудв,
Тер Эврәннь чидлэр
өмн үзгэ сальк илгэв.
27 Бурхн тедн деер, тоосн мет,
икәр мах хайж өгв.
Бурхн теднд, теңгсин элсн мет,
олн шовуд өгв.
28 Тер шовуд әмтнэ бээрнд,
гермүдиннь хажуд унтха гиж Бурхн залв.
29 Әмтн хотыг идэд цадна.
Седкл туссинь Бурхн теднд өгв.
30 Теднэ сансн-седсн давад уга,
Амнднь хот бөөһэ бөөтл,
31 Бурхн икәр уурлна,
Хамгин чидлтәһинь ална,
Хамгин сән Израилин көвүдиг ка цокна.
32 Тер бийнь тедн килнц һарһжав,
Бурхна өвэрц йовдлд итклго бөөцхэв.
33 Тегэд теднэ өдрмүдиг
Бурхн үүмэнд чилэв,
Теднэ насиг ик әәмшгтәһәр барв.
34 Тедн алгджасн цагтан
Талдан улсин
Бурхиг хөөцхэв,
Тедн хажһран медэд,
Бурхиг шунж хөөцхэв.
35 Бурхн теднэ шивә болжасиг,
Хамгин Күчтэ Бурхн аврачнь болжасиг
Израилин улс ухална.

36 Тедн Бурхнд үгэрн зуһудна,
 Тедн Бурхнд келэрн худл келнэ.
 37 Тедн зүркэрн нээлвр уга билэ,
 Тедн Бурхна герэснд иткдго билэ.
 38 Болв Бурхн цаһан саната,
 Һарһсн килнц тэвж өгнэ.
 Килнцтэ эмтиг алжахмн уга.
 Кесг дэкж Эврәннь цухлан Тер зогсав,
 Ик ууран һарһсн уга.
 39 Юңгад гихлэ тедн
 зуг цогц-махмуд бээсинь,
 Салькн мет давад,
 хэрү иршгоһинь
 Деед Эзн меддг билэ.
 40 Терүнэ өмнэс Израилин улс көдө һазрт
 Кедү дэкж буцлт келэ,
 Тегэд Терүг эжго һазрт һундала.
 41 Бурхиг шинэс сөрлэ,
 Израилин Әрүн Бурхиг уурлулла.
 42 Тедниг дээснэсн сулдхсн
 Деед Эзнэ күчиг, тер өдринь
 Тедн ухалжахмн уга.
 43 Египетд Эврәннь темдгэн кезэ үүдэсинь,
 Цоана тегш һазрт Эврәннь өвэрц йовдлан
 Деед Эзн кезэ һарһсинь
 тедн ухалжахмн уга.
 44 Египетин һолмудын усиг
 Тер цуснд хүврэв,
 Тегэд терүнэс ус ууж болшго болв.
 45 Египет тал хортан зовахар
 Бурхн батхн илгэлэ.
 Теднэ һазриг үрэхэр мекләс илгэлэ.
 46 Теднэ хураж авсн урһинь
 (эрвэкэн күүкдт) өглэ,
 Теднэ цуглулсн тэрэн-темсиг
 царцахаст идүллэ.
 47 Уста үзминь мөндр илгэж цокулла,
 Инжирин модн деер мөндр, цас асхла.
 48 Бод малынь мөндрт цокулж алла,
 Бээсн сүргинь һал цөклүлэд алла.
 49 Деед Эзн теднд
 Эврәннь цухлын залян,
 һалзурлһан, догшн ууран, зовлңган,
 Үкл авч ирдг Бурхна элчнрин баган илгэлэ.
 50 Деед Эзн Эврәннь цухлан
 Египетин улст илгэлэ.
 Теднэ жирһлиг үклэс харсч авсн уга,
 Теднд Тер маальг гем өглэ.
 51 Египетин өрк-бүл болһна түрүн үринь
 Деед Эзн алла.
 52 Эврәннь улсан дахулж һарад,
 Тер эжго һазрар хөд мет теднэн туула.
 53 Деед Эзн тедниг
 аэмшг угаһар дахулла.
 Теднь юмнас ээсн уга.
 Теднэ дээсднь теңгст чивцхэлэ.
 54 Деед Эзн Эврәннь улсан
 Әрүн һазринь межэд авч ирлэ,

Уул тал авч ирлэ.
 Эн уулыг Тер Эврэн булаж авсмн.
 55 Израилин улс ирхин өмн
 Тендэс талын эмтиг Тер көөлэ.
 Тер һазриг хуваһад,
 Эврәннь улстан өнч өглэ,
 Талын өмтн бээсн гермүдт
 Израилин отга улсан бөөлһлэ.
 56 Болв Израилин улс
 Хамгин Күчтэ Бурхиг бас сөрэд,
 Өмнэснь буцлт кедг билэ.
 Терүнэ сурһлһиг эвддг билэ.
 57 Тедн Бурхнас хольжад,
 Өвкнрлэһэн эдл ухаһан сольдг билэ.
 Тедн, матьхр саадг мет, хэрү эргцхэдмн.
 58 Израилин улс талдан бурхдт шүтэд,
 Эврәннь худл шүтәһэрн
 Терүнэ харлһинь көндөлэ.
 59 Бурхн тедниг соңсад икәр уурлла.
 Тегэд Израилиг һолад һазалла.
 60 Эврәннь улс дунд бүүрлж бээсн
 өргө герэн
 Силом балһснд Тер үлдэлэ.
 61 Эврәннь герэсэн бөрдг хээрцгэн
 Деед Эзн хортна һарт өглэ.
 Эн хээрцг
 Бурхна чидлин, туурмжн темдг.
 62 Деед Эзн Эврәннь улсан
 үлдлэ харһулла,
 Деед Эзн Эврәннь
 өмтнд уурлла.
 63 Теднэ баахн көвүдинь дээнэ һал зальгв,
 Тегэд хүрм кедго,
 Хөрд һарх күүкдт ду дуулж өгдго билэ.
 64 Израилин гелңгүд үлдэс үкжэв,
 Теднэ гергчүдт уульдг арһ уга билэ.
 65 Болв Деед Эзн
 нөөрэсн серсн мет серглэ,
 Чаһр ууһад үүмсн дээчин бөөдл һарла.
 66 Эврәннь хортан ар талднь ка цокла,
 Тедниг тер мөңк му нернднь ичэлэ.
 67 Иосипин хөөт үйнриг Тер һолла,
 Эпримин отга улсиг шүүж авсн уга.
 68 Болв Йудайин отга улс шүүж авла.
 Эврәннь дурлсн Сион уулыг шүүж авла.
 69 Деед Эзн әрүн бээрән
 Теңгрлэ эдл өндр келэ,
 Деед Эзн әрүн бээрән
 һазрла эдл мөңкрүлж тогтала.
 70 Деед Эзн Эврәннь ялч Давидиг
 шүүж авла,
 Терүг малын хашаһас авла.
 71 Деед Эзн Давидиг хурһта хөөдэс салһж авч
 ирлэ,
 Терүгәр Эврәннь улсан, Яковиг, Эврәннь шишлң
 улсан,
 Израилиг хэләлһхәр авч ирлэ.
 72 Давид тедниг цевр зүркнэсн хэләлэ,

Давид тедниг дамшлтта һарарн залла.

Асафин псалм.

78 О, Бурхн, буру номта улс
Тана һазрт ирцхэв,
Тана эрүн сүмиг бузрдав.
Ерусалимиг хамхрха бөөрнд хүврэв.
2 Тана зарцнрин цогцсиг
зерлг шовудт идүлжэнэ,
Тана иткдг улсин цогцсиг
зерлг аңгудт идүлжэнэ.
3 Израилин улсин цусиг
Ерусалим эргэд усн мет хортн асхв.
Тедниг оршадг күн уга болв.
4 Бидн хоша бээх эмтнэ инэдн болувидн,
Бидн мана эргнд бээх талын улст жигшүр
болувидн,
Бидн теднд наадн болвидн.
5 О, Деед Эзн, кедү цагтан Та уурлхмт?
Ондиндий?
Тана харллһн һал болж цааран асхий?
6 Таниг меддго улст
Эврәннь ууран илгэтн,
Тана нериг дууддго орн-нутгт
ууран илгэтн.
7 Тедн Яковин хөөт үйнриг зальгчкв,
Теднэ һазриг хоосрулв.
8 Та мадниг
давсн килнцәрмдн бичә гемшәтн.
Тана аһу ик цаһан санан
маднд удл уга күрттхә.
Юңгад гихлә бидн дегд муурвидн.
9 О, Бурхн, мана Аврач!
Тана туурмжин төлә маднд дөң болтн.
Тана нернә төлә сулдхтн,
Мадна килнциг тәвж өгтн.
10 «Теднә Бурхн альдв?» – гиж талын улс сурх зөв
уга.
Тана зарцнрин цус асхсна өшәг
Мадна нүүрт талын улс медж зовтха.
11 О, Бурхн, Тана өмн зогсча
бәрәнә улсин түңшлһиг соңстн.
Та үкллә харһсн әмтиг
Эврәннь күчәрн сулдхтн.
12 О, Деед Эзн, Таниг ичәсн
Маднла хоша бээх улсиг
Дола дәкж өшәнлә харһултн.
13 Тегәд бидн, Тана улс, Тана идгин хөд,
Таниг мөңкинд туурулхвидн,
Танд бидн үйәс үй һатлад, магтал өргхвидн.

*Көгжмин һардачд. Асафин псалм.
«Лилия» гидг дууна айс. Герәсн.*

2 Израилин улсин Хөөч, соңстн!
Керубиман деер суудгнь,
Йосипин хөөт үйнриг хөд мет дахулж йовхнь
Бийән үзүлтхә.

3 Эпримин, Бенямина болн Манашен хөөт үйнрин
өмн
Та Эврәннь чидлән үзүлтн,
Та ирәд мадниг авртн.
4 О, Бурхн, мадниг босхж тохратн.
Та цаһан санаһан күртәтн,
Та мадниг авртн!
5 О, Деед Эзн, Хамгин Күчтә Бурхн,
Кедү цагтан Та Эврәннь улсин зальврлһнд
уурлнат?
6 Та тедниг зовлңта хотар цадхаввт,
Та теднд дала нульмс уулһулвт.
7 Та маднар хоша бээх әмтнә
керүл кеввт,
Мана хортн мадниг басчана.
8 Хамгин Күчтә Бурхн,
мадниг босхж тохратн!
Та цаһан санаһан күртәтн,
Та мадниг авртн!
9 Та Египетәс Эврәннь улсан уста үзмин иш мет
авч ирләт,
Та Канана бөөрн улсиг көөһәд,
Тенд тер уста үзмин иш тәрләт.
10 Та терүнә төлә һазр цеврлвт.
Уста үзмин уңгнь батрад, һазр бүркв.
11 Уулмуд терүнә сүүдрәр бүркгдв,
Терүнә ацмуднь хошун моднас икәр өсв.
12 Терүнә ацмуд теңгст күрв,
Епрат холд күрв.
13 Та, Деед Эзн, юна төлә
Терүнә хашаһинь хамхлвт?
Хаалһар йовсн болһнь терүнәс таслна.
14 Ө-шуһу модна зерлг һаһас
терүг хадрна,
Зерлг аңгуд терүнәс идцхәнә.
15 Хамгин Күчтә Бурхн!
Теңгрәс оньган өгтн, хәләтн, темдглтн,
Та тер уста үзмд килмжән тусхатн.
16 Тәрсн ишән, өскәд батрасн урһцан
Та хәләтн.
17 Тертн һалд шатла,
Тертн хортнд цокулгдла.
Тана уурас хортн алгдтха.
18 Та шүүж авсн залу күһән харстн,
Та Эврәннь төлә батрасн күһән харстн.
19 Бидн Танас хольжсн угавидн.
Та мадниг әмдрүлтн.
Тегәд бидн Тана нер дуудхвидн.
20 О, Деед Эзн, Хамгин Күчтә Бурхн!
Та мадниг босхж тохратн!
Та цаһан санаһан күртәтн,
Та мадниг авртн!

*Көгжмин һардачд. Асафин псалм.
Көгжмин чивһстә зер-зев цокж татх.*

2 Түшг болжах мана Бурхнд
байртаһар дуултн.
Яковин Бурхнд байрлтн.

3 Псалм авад, көгжмэн эклтн,
кеңкрг цоктн,
Айста бичкн ятхан, ик ятхан таттн.
4 Мана нээрин өдр шин сар нархла,
Дүүрц сар нархла бүшкүрдтн.
5 Энтн Израилин төлө нарһсн закон,
Энтн Яковин Бурхна шиидвр.
6 Израилин улс Египетин назрас нархд,
Энүг теднэ төлө сурһлһ кехэр Тер тогтала.
Би меддго кел соңсув:
7 «Тадна нурһн деерк ацаг Би буулһув,
Тадн бэрәнэс сулдхгдвт.
8 Тадн зовхларн намаг дуудвт,
Тадниг Би сулдхув.
Би оһтрһун дун дотр тадниг соңсув,
Би тадниг Мерибан уснд сөрүв.
9 Мини улс, Намаг соңстн!
Би тадниг сагнав:
О, Израиль, Намаг чи соңссн болхнь!
10 Талдан бурхн таднд олдшго,
Төрүнэс давхла, талын улсин бурхнд
бичэ шүттн.
11 Би Деед Эзмб,
Египетин назрас тадниг дахулж йовх тана Бурхмб.
Аман аңһатн, Би дүүргэд хот өгнөв.
12 Зуг Мини улс Мини дуудсиг соңссн уга,
Израиль Мини үлмэд орсн уга.
13 Тегэд Би теднэ һацата зүркдинь үлдэвв,
Тедн эврәннь седвэрэр бээтхэ.
14 О, кемр Мини улс Намаг соңссн болхнь,
О, кемр Израиль Мини хаалһар йовсн болхнь!
15 Тиигхлэ Би теднэ хортыг
шулун диилх билэв,
Би Эврәннь һаран
дажрачнрин өмнэс өргх билэв.
16 Деед Эзнд дурго эмтн
зуһудхар седх билэ,
Болв тедн цаарандан мөңкинд заслггдад бээх.
17 Би, Израиль, чамаг хамгин сән буудяһар асрх
билэв.
Би чамаг хадын зерлг зөгин балар бордх билэв».

Асафин псалм.

81 Бурхн бурхд дунд орв,
Тедн дунд зарһ Тер кев:
2 – Кедү цагтан тадн буруһар зарһ кехмт?
Кедү цагтан хар саната эмтнд
тадн зуһудхмт?
3 Түрү, өнчн күүнэ зарһиг чикэр кетн,
Дажргджах, һуульһнч күүнд чик зөв өгтн.
4 Түрү бээх, дөң хээжэх күүг сулдхтн,
Тедниг хар саната эмтнэс авртн.
5 Юм меддго, юм ухалдго,
Харңһу бээдлэр эмтн бээцхэнэ.
Делкән һазрин цуг улнь нурчана.
6 – Тадн бурхд болжанат,
Тадн цугтан Хамгин Күчтэ Бурхна
көвүд болжанат.

7 Болв тадн күүнлэ
эдлэр өңгрхт,
Кен нег хаанла
эдлэр үүлэсн буулһгдхит, –
гиж Бурхн келв.
8 О, Бурхн, бостн!
һазр деер зарһ кетн.
Юңгад гихлэ цуг эмтн Тана болжана.

Дун. Асафин псалм.

2 О, Бурхн, бичэ тагчг бээтн,
Бичэ э уга бээтн.
О, Бурхн, бичэ тогтнхар седтн!
3 Юңгад гихлэ тана хортн шуугжана,
Танд дурго эмтн
сөрлцхэр толһаһан өндөлһжэнэ.
4 Тана улст догшн хоран күртэхэр
тедн бөөнэ.
Тана зөөр болжах улсин өмнэс
тедн күүнджэнэ.
5 – Тедниг келн-улс болдгинь одад уурулһмн,
Израиль гидг нерн дэкж бичэ келгдтхэ, –
Гиж тедн келцхэнэ.
6 Тана хортн негдв,
Тана өмнэс ниичэ бүрдэв:
7 Едомин болн Ишмаилин улс,
Моавин болн Хагряна улс,
8 Гевалан, Аммона болн Амаликин улс,
Пилистмүдин һазра эмтн
Тир гидг балһсна улста хамдан,
9 Ашуриг теднлэ ниилүлв.
Тедн Лотин хөөт үйнрт күчнь болцхав.
10 Мидьянд болн Кишона гидг һолын хажуд
Сисар Йавин хойрд кесән теднд бас кетн.
11 Тедн Эндорд алгдла,
Теднэ цогц һазрт үмкэржэнэ.
12 Теднэ һардачнрла, Оревла болн
Зеевла эдл Та кетн,
Теднэ цуг хаадла, Зэбемла болн
Цалмунла эдл, кетн.
13 – Бидн Бурхна идгтэ һазриг
бийдән авнавидн, –
Гиж тедн келцхэнэ.
14 Бурхн минь! Теднэр хүүһин тоорм кетн,
Теднэр салькнд цокгддг өвс кетн.
15 Ө-шуһу моддыг һал авчажла эдлэр,
Уулмудыг һал шатажахла эдлэр,
16 Тиигж Та Эврәннь хү көдлгж
тедниг көөтн,
Та тедниг Эврәннь аюлар ээлһтн.
17 Тедн, Деед Эзн,
Тана нер хээдгэр
Та тедниг ичэтн!
18 Тедн мөңкинд ичэгдтхэ, ээлһгдтхэ,
Тедн һутагдад алгдтхэ.
19 Та, Деед Эзн, һазр деер һанцхн,
Хамгин Күчтэ болжахитн медцхэтхэ.

*Көгжмин хардачд. Көгжмин чивһстэ
зер-зев цокж наадх. Корахин көвүдин псалм.*

2 О, Күчтэ гидг Деед Эзн!
Тана сүм ямаран дурта бээрн.
3 Деед Эзнэ сүмд тусхар седэд,
би йир үрүджэнэв.
Эмд Бурхиг цогц-махмудм, седклм
байртаһар дууджана.
4 О, Күчтэ гидг Деед Эзн,
Мини Хан, Мини Бурхн,
Тана тэклин ширэн хажуд
Нам богшурһан бийнь бээр олж авна,
Эврәннь һуужмулмудан
терүнэ хажуд тэвхин төлө,
Нам харада чигн үүрэн бэрнэ.
5 Тана бээшнд бээснь хөвтэ,
Таниг тедн зогслго магтна.
6 Танас чидл авсн күн хөвтэ,
Тан тал зүркэрн хаалһ олсн күн хөвтэ.
7 һашуддг тегш һазрар йовхла,
Тер һазр булгта болна.
Хур орж терүг әдслнэ.
8 Түшләс түшлүр йовцхана,
Сион тал Бурхна өмн ирцхәнэ.
9 О, Деед Эзн, Хамгин Күчтэ Бурхн,
Мини зальврлһ соҕстн.
Яковин Бурхн, соҕстн!
10 О, Бурхн, Тана шүүж авсн
Мана харсач хааг
цаһан санаһан күртәж хэләтн.
11 Юңгад гихлә Тана сүмд бээсн нег өдр
Талдан һазрт йовсн
миңһәд өдрмүдәс деер.
Килнцтә улсин сег дор бәәхәр,
Би Бурхна бәәшңгин үүднд зогссув.
12 Юңгад гихлә Деед Эзн Бурхн
нарн болжана,
Халхц болжана!
Деед Эзн цаһан седкл, туурмж өгнә.
Чикәр бәәсн әмтнд Тер
сән юмиг бәрлго күртәнә.
13 О, Күчтэ гидг Деед Эзн!
Танд нәәлсн күн хөвтә!

*Көгжмин хардачд.
Корахин көвүдин псалм.*

2 О, Деед Эзн, Эврә һазра улст
цаһан санаһан күртәввт,
Та Яковин зөөриг хәрү өгвт.
3 Та Эврәннь улсин
йосн уга йовдлынь тәвж өгвт,
Та теднә цуг килнцинь тәвж өгвт.
4 Та Эврәннь цухлан бәрәд,
Ик ууран тогтулвт.
5 Мана аврлтын Бурхн,
Мадна урдк бәәдл тогтатн.
Та Эврәннь керлдлһән зогсатн.
6 Та маднд оньдинд уурлхвт?

Тана цухл үйәс үйд күрхмби?
7 Маһд уга, Тана улс Танд байрлдгар,
Та мадниг дәкн әмдрүлжәнәт.
8 О, Деед Эзн,
Эврәннь сольт уга дуран Та күртәтн,
Та Эврәннь аврлтан маднд белглтн.
9 Деед Эзн Бурхн ю келжәхиг соҕсчана.
Эврәннь улстан, иткдг улст
Тер төвкнүн бәәдл өгхәр бәәнә.
Тедн дәкж бичә ухаһан геетхә.
10 Маһд уга, Терүнә туурмж
мана һазрт бәәсәр
Терүнә аврлт
Терүг күндлдг әмтнд өөрхн!
11 Сольт уга дурн болн иткмж харһцхәх,
Чик бәәдл эв хойр теврлцхәх.
12 Иткл һазрас әклх,
Чик бәәдл теңгрәс хәләх.
13 Нег сәнә – Деед Эзн әдсән йирдән өгх.
Тегәд мана һазр темсән өгх.
14 Чик бәәдл Терүнә өмн йовх,
Тегәд Терүнд хаалһинь белдх.

Давидин зальврлһн.

О, Деед Эзн, чикән өгәд соҕстн намаг, хәрү өгтн.
Би түржәнәв, дөң кергтә.
2 Мини жирһл хәләтн;
Би Танд үнн седклән тәвжәнәв.
Танд нәәлжәх намаг,
Эврәннь зарцан, авртн.
Та мини Бурхнт.
3 О, Деед Эзн, цаһан санаһан күртәтн;
Таниг би өдрин дуусн дууднав.
4 О, Деед Эзн,
Эврәннь зарцин седкл байрлултн;
Танд би мөргнәв.
5 О, Деед Эзн, Та цаһан седклтәт,
О, Деед Эзн, Та цугтаһиннь килнц
тәвж өгхдән белнт.
О, Деед Эзн, Таниг дуудсн әмтнд
Та цугтаднь итклтә дуран өгнәт.
6 О, Деед Эзн, мини зальврлһ соҕсит,
Мини зальврсн дуунд оньган өгит.
7 Керр би зовлңла харһхла,
Таниг би дууднав.
Та нанд хәрү өгхит.
8 О, Деед Эзн, бурхд дунд Танла әдлнь уга.
Тана керглә әдлнь бас уга.
9 О, Деед Эзн, Та цуг улс үүдәввт,
Тедн ирәд Тана өмн мөргх.
Тегәд Тана алдр нер туурулх.
10 Та алдрт,
Та өвәрц йовдл һарһнат,
Та ор һанцхн Бурхн болжанат.
11 О, Деед Эзн, Тана үннд бәәдгәр,
Та Эврәннь хаалһан нанд заатн.
Таниг итклтә зүркәрн күндлтә гихәд
Та нанд урмд өгит.

12 О, Деед Эзн, Таниг би зүрхнэсн туурулнав,
О, Деед Эзн, Тана алдр бээдлийг мөңкинд
туурулнав.

13 Нанд өгчэх Тана итклтэ дурн дегд ик!
Та намаг үкэрэс татж авт.

14 О, Бурхн! Деегүр саната улс
намаг дэврнэ,
Догшн эмтн намаг алхар седнэ.

Тиим улс Таниг күндлжэхш.
15 Болв Та, Деед Эзн, өр-өвч,

цаһан саната,
Удан тесвртэт, дурарн болн
итклэрн байнт.

16 О, Деед Эзн, бий талм эргтн,
О, Деед Эзн, намаг хээрлтн.

Та Эврәннь чидлэн нанд,
Эврәннь зарцд, белглтн.

Та Эврәннь зарцин көвү – намаг авртн.

17 Та Эврәннь цаһан санана темдг
нанд үзүлтн,

Нанд дурго эмтн терүг үзэд ичтхэ.

Та, Деед Эзн, нанд дөңгөн күргэд, намаг тогтнулт.

Корахин көвүнэ псалм. Дун.

2 Деед Эзнэ балһсна ул
эрүн уул деер бээнэ.

Деед Эзн Сиона үүднд
Яковин цуг бээрмүдэс икэр дурта.

3 Бурхна балһсн!

Чини тускар сээнэр келцхэнэ.

4 Намаг таньдг улст

Египетин, Вавилона тускар уха орулнав.

Пилистмүд, Тирахн болн Эфиопихн келцхэх:

«Күн болһн терүнэ бээрн күн болв».

5 Сиона тускар иигж

келцхэх:

«Энд күн болһн бээрн күн болв,
Эн балһсиг Хамгин Күчтэ Деед Эзн Эврэн батлла».

6 Деед Эзн олн келн-улсин то кехлэрн,
Күн болһн тенд терүнэ бээрн күн болв гиж бичх.

7 Дуучнр, биичнр иигж дуулцхэх:

«Сион! Мини сэн тоот

Чамас эклцэн авчана».

Дун. Корахин көвүнэ псалм.

Макалафин көгжмин хардачд,

Езрахитин Хемана ном.

2 О, Деед Эзн, мини аврлтын Бурхн!

Өдрин дуусн би уульнав,

Сөөни дуусн Тана өмн зогснав.

3 Та мини зальврлһ соџстн,

Та чикэн өгэд мини эрлһ соџстн.

4 Юџгад гихлэ, седклм зовлңгар дүүрчэнэ,

Мини жирһл унтрхдан өөрдв.

5 Би үкжэх күүнэ тоод орув,

Би чинэн уга күүнлэ эдл болув.

6 Намаг үксн эмтн дунд хайцхав.

Би Тана эс ухалжхав,

Тана килмжэн эс өгчэх,

Алгдад яршгт кевтх күүнлэ эдл болув.

7 Та намаг үклин нүкнд,

Харңуд, йорал уга һазрт тэввт.

8 Тана цухл намаг зоважана,

Тана дольганла эдл намаг сорад авчана.

9 Та нанас таньл-үзлим хольжулт.

Та тедниг нанас жигшүлт.

Би бэрэнд бээнэв,

Би тендэс нарч чаджана.

10 Зовлңгас нүдм цуцржана.

О, Деед Эзн, би өдр болһн Таниг дууднав.

О, Деед Эзн, би өдр болһн

Танур һаран делгнэв.

11 Та үксн күүнэ төлө өвэрц юм нарһхвт?

Таниг үксн күн босад туурулхий?

12 Үксн күүнэ яршг дотр

Тана сольт уга дурна тускар келгдхий?

Тана үннэ тускар тегэд тенд келгдхий?

13 Харңу там дотр

Тана өвэрц йовдлыг күн үзхий?

Үклин һазрт Тана чик һардвриг медхий?

14 О, Деед Эзн, Таниг би дууджана,

О, Деед Эзн, өрүн өрлэ би

Тана өмн зальврнав.

15 О, Деед Эзн, Та намаг яһад һазалжхамт?

О, Деед Эзн, Та нанас

яһад чирәһән бултулжхамт?

16 Би зовжана,

Би баһ наснасн үкхин наһар бээнэв,

Би Танас сүркәһәр әәжәнэв,

Би чидлэн геәжәнэв.

17 Тана цухл намаг ээрчэнэ,

Тана әәмшгтә йовдл намаг уга кежәнэ.

18 Өдр болһн цухл, әәмшг,

усна аюл мет, намаг ээрчэнэ.

Тедн намаг дөрвн үзгәсм бүслжәнэ.

19 О, Деед Эзн, Та нанас

Мини иньг-үүрмүдим хольжулт.

Мини һанцхн үр ода харңу там болжана.

Езрахитин Хетана ном.

2 О, Деед Эзн, Тана сольт уга дурна

тускар би мөңкинд дуулхв.

Тана иткмжин тускар би үйәс үй һатлад,

Эврәннь амарн келж өгнэв.

3 Тегэд иигж би келжәнэв:

Тана сольт уга дурн мөңкинд тогтагдла,

Тана иткмж теңгрлэ эдл бат.

4 – Би Эврәннь шүүж авсн әмтнлэ бооца келәв,

Би Эврәннь ялч Давидт

андһаран иигж өгләв:

5 «Би мөңкинд чини тохмичнь батлнав,

Би чини хаана ширәг үйәс үйд күргж тогтанав», –
гиж Та келләт.

6 О, Деед Эзн, Тана өвэрц кергиг теңгрт цугтан
туурулх,

О, Деед Эзн, Тана иткмжиг эрүн улсин хургт туурулх.

7 Эс гихлэ теңгрт кен
Деед Эзнлэ эдлцж чадхмб?

Теңгрт бээх юмнас кен
Деед Эзиг дураж чадхмб?

8 Бурхн теңгрт бээх эрүн юмст
ээмшг болжана.

Бурхн эргндэн бээх цуг юмст
ээмшг болжана.

9 О, Деед Эзн, Хамгин Күчтэ Бурхн,
Танла эдл күчтэнь бээхий?

Таниг Тана иткмж бүслжэнэ.

10 Та сүркэ теңгсмүдт эзржжэнэт,
Теңгсин дольгас

деегшэн өрггэд буслхла,
Та тедниг номһрулнат.

11 Та теңгсин маңһсиг балцлж хайвт,
Та чидлэрн Эврәннь хортан ка цоквт.

12 Теңгр Тана, һазр Тана,
Делкэг дүүргжэх юмсиг Та үүдэлэт.

13 Та ар үзг, өмн үзг үүдэлэт.

Тана нериг Тавор болн Ермон гидг уулмуд
туурулжана.

14 Та ямаран алдрт!

Тана чидл ямаран күчтэ!

15 Чик бээдл болн үнн йовдл

Тана ширэн ул болжана.

Тана сольлт уга дурн иткмж хойр

Тана өмн йовцхана.

16 Таниг дуундан орулад туурулжах улс буйн
кишгтэ!

О, Деед Эзн, Тана цаһан санана герлд тедн
бээцхэнэ.

17 Тана нернд өдрин туршарт
тедн байрлцхана,

Тана чик кергэр тедн Таниг магтна.

18 Та теднэ туурулжах күчн болжанат,

Тана эдсэр бидн диилнэвидн.

19 Деед Эзнэс маднд халхц иржэнэ,

Эрүн Израиляс маднд хан күртжэнэ.

20 Тиигхд, Та

Танд иткдг улст үзгдлэн келлэт,

Тегэд иигж келлэт:

«Би баатр дээчд дөң боллав,

Би эмтн дундас шүүж авсан өөдлүллэв.

21 Би Давидиг, Эврәннь ялчан,

олж авлав,

Би Эврәннь кацкнсн эрүн тосар

терүг тослав.

22 Би терүг бээсн чидлэрн дөңжжэнэв,

Мини күчн терүг батлх.

23 Хортн терүг шахшго,

Килнцтэ эмтн терүг көөж диилшго.

24 Терүнэ нүүрт хортын ка цокнав,

Терүнд дурго эмтиг алнав.

25 Мини иткмж,

Мини сольлт уга дурн терүнлэ бээх.

Мини нерэр тер хортан диилх.

26 Терүнэ орн-нутгин межэг

Би теңгсэс Епрат һол күртл күргхв.

27 Давид нанд иигж келх:

„Та мини Эцк,

Та мини Бурхн,

Та мини аврлтын ул болжанат“.

28 Би терүгэр түрүн үрэн кенэв,

Би терүгэр һазр деерк хаадас хамгин күчтэ хан
кенэв.

29 Би терүнд өгчэх дуран мөңкинд харнав,

Терүнлэ кесн мини бооцанд сольлт уга.

30 Би терүнэ тохм-уңгинь тогтажанав.

Терүнэ ширэ теңгр бээтл бат болх.

31 Кемр терүнэ көвүд мини загаг хаяд,

Мини тогтасн диг-дараһар эс бээхлэ,

32 Кемр тедн Мини заавр эвдхлэ,

Кемр тедн Мини шиидвр эс хадһлхла,

33 Тиигхлэ, Би тедниг килнцдн

тайгарн засглнав,

Тедниг буру йовдл һарһхлань,

маляһарн цокнав.

34 Зуг Давидт дурлго бээшгов,

Би Эврәннь иткмжэн сольшгов.

35 Би Эврәннь бооцаһан эвдшгов,

Би Эврәннь андһаран сольшгов.

36 Би Эврәннь эрүн бээдлэрн

негл дэжж андһар өглэв.

Би Давидт худл келшгов.

37 Терүнэ тохм мөңкинд бээх,

Терүнэ ширэ өмнм нарн мет болх,

38 Сарла эдл мөңкинд хату болх,

Теңгрт сар Мини иткмжтэ герч болх».

39 Болв Эврәннь шүүж авсн хаһан

Та һолад хайвт.

Терүнд уурлвт.

40 Та Эврәннь ялчла кесн бооцаһан эвдвт,

Та терүнэ титминь һазрт хайвт.

41 Та терүнэ балһсна эрсинь күүлвт,

Та терүнэ шивәһинь

хамхлсн бээрнд хүврэввт.

42 Хажуһарнь давсн күн болһн

терүг тонна,

Хоша бээх келн-улс болһнд

тер наадн болжана.

43 Та терүнэ хортнд сүрә өгвт.

Та терүнэ цуг хортыг байрлулвт.

44 Та терүнэ үлдиг хэрү эргүлвт,

Та терүг ноолданд батлсн угат.

45 Та терүнэ хаана күчинь булаж аввт,

Та терүнэ ширәһинь һазр деер хайвт.

46 Та терүнэ баһ насна өдрмүдинь хасвт,

Та терүг ичэввт.

47 О, Деед Эзн, кедү цагтан

Та зогслго бултхмт?

Тана ур, һал мет, кедүдән шатхмб?

48 Мини жирһл ямаран ахринь,
Та, ухалхнта.

Та цуг эмтиг үкдгэр үүдэжит.
 49 Үкл эс үзсн күн бээхий?
 Нег чигн күн үклэс алдршго.
 50 О, Деед Эзн, Давидт иткх андһар өгсн
 Тана урдк сольлт уга дурн яһла?
 51 О, Деед Эзн, Тана ялчнрин
 керүлин тускар сантн,
 Олн улсин тер керүлиг
 би бийдэн бэржэнэв.
 52 О, Деед Эзн, Тана хортд яһж му келжэнэ,
 Тедн Тана шүүж авсн хааг
 агчм болһнд ичэнэ.
 53 Деед Эзн мөңкинд тууртха!
 Тиигтхэ, тиигтхэ.

Бурхна күн Моисеин зальврлһн.

2 О, Деед Эзн,
 Та үйэс үйд мадна хорһдх бээрн болжанат.
 3 Та уулмуд, һазр,
 делкэ үүдэхэс урд,
 Та мөңкинэс мөңкинд Бурхн болжанат.
 4 Та күүг хэрү тооснд хүврэнэт,
 «Күмн эмтн тооснд хэрү хүвртн!» –
 гиж Та келнэт.
 5 Миңһн жил Танд
 өцклдүрк давсн өдрлэ эдл,
 Болзгарн сөөни харулла эдл.
 6 Та күмн эмтиг усна урсхул мет урсулнат,
 Тедн болзгарн нөөрлэ эдл давх.
 Тедн өрүһар бултаһад һарна,
 цецгэлэд көкрнэ,
 Асхар хагсад, хумхаржах өвсн мет болна.
 7 Тана цухлас бидн алгджанавидн,
 Тана уурас бидн ээжэнэвидн.
 8 Та мана йос эвдсн йовдлыг
 Бийиннь өмн бэржэнэт.
 Та мана нуувчин килнциг
 Бийиннь нүүрт бэржэнэт.
 9 Тана цухлас көлтэ
 Мадна бээх өдрмүд ахрджана.
 Бидн жилмүдэн
 өмсхллэ эдл чилэжэнэвидн.
 10 Мадна наслх насмдн – 70 жил,
 Бат күн – 80 жилдчн бээх.
 Зуг хамгин сэн жилмүдт
 Күүг көдлмш авлна,
 гем ээрнэ.
 Күүнэ жирһл шулун давна,
 Тегэд бидн үкх болзг талан
 нисч йовनावидн.
 11 Тана цухлын күчиг
 кен меднэ?
 Тана уурас бидн ээжэнэвидн.
 12 Цецн ухан ордгар,
 Эврэннь өдрмүд тоолдгиг
 Та маднд дасхтн.
 13 О, Деед Эзн, хэрү иртн!
 Кедүдэн Таниг күлэхмб?

Эврэннь ялчнран хармнтн.
 14 Та өрүһар мадниг
 Эврэннь сольлт уга дурарн хаңһатн,
 Тегэд бидн жирһлиннь туршарт
 Байртаһар дуулад нээрлхвидн.
 15 Кедү өдртэн Та мадниг зовалат,
 Тедү өдрт мадниг байрлултн.
 Кедү жилдэн бидн зовж йовлавидн,
 Тедү жилдэн Та мадниг байрлултн.
 16 Тана күцэсн кергиг Тана ялчнр үзтхэ,
 Тана туурмжиг теднэ көвүд үзтхэ.
 17 Мана Бурхн Деед Эзнэ евэл
 маднд күрттхэ.
 Мадна көдлмшт күцэмж өгтхэ!
 Э, э! Деед Эзн Бурхн күцэмж
 маднд өгтхэ.

90 Хамгин Күчтэ Бурхна шивэд бээснь,
 Хамгин Күчтэ Бурхна харслт авснь үлдцхэх.
 2 «Та мини хорһдх бээрн болн
 шивэ болжанат,
 Та мини Бурхн болжанат.
 Би Танд иткжэнэв», – гиж
 Би Деед Эзнд келжэнэв.
 3 Юңгад гихлэ, Тер чамаг
 Нуувчар тэвсн хавхас,
 үклин гемэс сулдхх.
 4 Шовун мет Тер чамаг өрвлгэрн хучх,
 Терүнэ далваг дор чи ээмшг уга бээхч.
 Бурхн иткмжтэ,
 Тер чамаг халхц мет харсх.
 5 Чи сөөни ээмшгэс чигн,
 Өдрэр хагдсн сумнас чигн,
 6 Харңһуд һарчах шархас чигн,
 һал үдлэ алдг хальдврта гемэс чигн ээшгоч.
 7 Чини өмн миңһнь үкх,
 Чини эргнд арвад миңһнь үкх,
 Зуг тедн чамаг көндэшго.
 8 Зуг чи нүдэрн үзхч,
 Хар саната эмтиг засглсинь үзхч.
 9 «Деед Эзн мини бээрн», – гиж
 чамаг келснэс иштэ,
 Чи Хамгин Күчтэ Бурхар эврэннь шивэ кеввч.
 10 Чамд му юмн учршго,
 Чини бээсн герүр
 үклин гем өөрдшго.
 11 Бурхн Эврэннь элчнртэн
 Чамаг альдаран одв чигн,
 Өрвлэд хэлэтхэ гиж зэрлг өгх.
 12 Чини көл чолунд бичэ цокгдтха гиһэд,
 Чамаг һар деерэн
 Тедн теврэд авад йовцхах.
 13 Чи арслң аң, хорта моһа билцлхч,
 Чи баахн арслң аң, лу аң ишкхч.
 14 «Тер нанд дурта болсар,
 Би терүг аврнав.
 Би терүг харснав,
 Тер Мини нер күндлжэнэ.
 15 Намаг тер дуудла,

Би терүг соңсхв.
 Би терүнлэ зовлңта цаглань бээхв.
 Би терүг аврнав,
 Би терүнд туурмж өгнэв.
 16 Би терүнэ жирһлин өдрмүд уттулнав,
 Би терүнд Эврәннь аврлтан өгнэв», – гиж
 Бурхн келжэнэ.

Псалм. Деед Эзнэ амрлһна өдрин дун.

2 Деед Эзиг тууруллһн – чик йовдл.
 Хамгин Күчтэ Бурхн,
 Тана нернд дууллһн,
 3 Тана сольлт уга дурна тускар
 өрүнд зэңгллһн,
 Тана иткмжһн тускар сөөд зэңгллһн,
 4 Арвн чивһстэ арфд айслад,
 Ятх цокад, ду дуулад зэңгллһн –
 чик йовдл.
 5 Деед Эзн, Та намаг
 Эврәннь кергэрн байрлулвт.
 Би Тана һарарн кесн
 Кергин тускар байртаһар дуулжанав.
 6 Деед Эзн, Тана керг ямаран алдр!
 Деед Эзн, Тана ухаг медхд ямаран күнд!
 7 Терүг эргү күн медшго,
 Медрлнь тату күүнэ ухань терүнд күршго.
 8 Болв хар саната эмтн,
 буг өвсн мет, босв чигн,
 Йос эвддг эмтн цецгэрв чигн,
 Тедн мөңкинд алгдх.
 9 Деед Эзн, Та мөңкинд өөдлүлгдлэт!
 10 Тана хортн, маһд уга, алгджана.
 Йос эвддг эмтн цугтан тарагдв.
 11 Та нанд зерлг бухин чидл өгнэт,
 Та нанд байртаһар эдс өгвт.
 12 Би эврәннь хортан нүдэрн үзүв,
 Би эврәннь хортан
 диилгдсиг чикэрн соңсув.
 13 Бурхнд иткдг эмтн
 шавар занднла эдл цецгэлжэнэ,
 Ливанд бээх хошун моднла эдл өснэ.
 14 Деед Эзнэ бээшңд тэрсн моддла
 тедн эдл,
 Тедн Бурхна бээшңгин эргнд цецгэлжэнэ.
 15 Тедн көгшрсн бийнь өслттэ,
 шимтэ, чидлтэ.
 16 Деед Эзн чик седклтэ,
 Тер мини түшг,
 Терүнд худл уга.
 92 Деед Эзн – Хан.
 Терүнд алдр бээдл хувцн мет өггдлэ,
 Терүнд чидл өггдлэ.
 Делкэ бат, көндрш уга.
 2 Тана Хаана ширэ кезэнэ батлгдла.
 Та мөңкинд бээнэт.
 3 О, Деед Эзн, холмуд буслжана.
 холмуд эәһән өгэд шуугжана.
 холмуд дольгасан хамхлад шуугжана.

4 Деед Эзн теңгрт алдр,
 Деед Эзн усна шууганас күчтэ,
 Деед Эзн теңгсин дольганас күчтэ.
 5 Тана йосн маһд уга иткмжтэ.
 О, Деед Эзн, Тана бээшң мөңкинд өрүн.
 93 О, Деед Эзн, засглдг Бурхн,
 Засглдг Бурхн, Бийән үзүлтн!
 2 Цуг делкән Зарһч, бостн!
 Та деегүр саната эмтиг
 һарһсн йовдларнь засглтн.
 3 О, Деед Эзн, кедү цагтан,
 Кедү цагтан хар саната эмтн караглхмби?
 4 Тедн деегүр үг келцхэнэ,
 Тедн йос эвдсн йовдл һарһсарн караглна.
 5 О, Деед Эзн,
 Тана эмтиг тедн дорацулжана,
 О, Деед Эзн,
 Тана шүүж авсн эмтиг дажрна.
 6 Белвсн күүг, талын эмтиг ална,
 Өнчн күүг үкүлнэ.
 7 Тедн:
 «Деед Эзн үзшго,
 Яковин Бурхн медшго», – гиж келцхэнэ.
 8 Эргү эмтн, медтн!
 Медрл тату эмтн, кезэ тандн ухан орхмби?
 9 Чикән өгсн Бурхн соңсшго болхви?
 Нүдән өгсн Бурхн үзшго болхви?
 10 Эмтнд шоодвр өгдг Бурхн,
 Эмтнд медрл дасхдг Бурхн
 Тедниг засглдго болхви?
 11 Күүнэ ухан үүмэтэ болдгинь
 Деед Эзн меднэ.
 12 О, Деед Эзн, Тана чиклсн
 күн буйн кишгтэ.
 Тана сурһжах сурһмжиг дасчах
 күн буйн кишгтэ.
 13 Килнцтэ күүнд нүк малттл,
 Та буйн кишгтэ күүнд
 түрү цагтнь амулц бээдл учранат.
 14 Юңгад гихлэ, Деед Эзн
 Эврәннь улсан үлдэшго,
 Эврәннь зөөрән хайшго.
 15 Юңгад гихлэ, зарһчнр чикэр зарһ кех,
 Тедниг цуг чик седклтэ улс дахцхах.
 16 Хар саната эмтнэс кен намаг харсла?
 Йос эвдсн эмтнэс харһлнд
 кен намаг дахла?
 17 Кемр Деед Эзн намаг эс дөңсн болхла,
 Би удлго үкж одх билэв.
 18 «Би унжанав», – гиж сандг билэв.
 Деед Эзн, Тана сольлт уга дурн
 намаг дөңндг билэ.
 19 Кемр би эәһэд үүмхлэ,
 Тана саатуллһн седклим тогтнулна.
 20 Йос эвдэд, диг-даран уга йовдл һарһхар бээх
 авлһд дурта зарһчнрла
 Та негдшгот.
 21 Чик седклтэ күүг тедн дэврхэр негднэ,

Буру уга күүг тедн алхар шииднэ.

²² Болв Деед Эзн – мини халхц,

Мини Бурхн – мини шивэн ул.

²³ Теднэ йосн уга йовдл нарһсинь

Тер бийстнь хэрүлнэ.

Хорта болснднь тедниг алх

Деед Эзн, мана Бурхн.

94 Цугтан иртн!

Деед Эзнд байртаһар дууһан өргий!

Мана аврлтын шивэг –

Деед Эзиг – байртаһар дуудый!

² Деед Эзнд магтал өргэд ирий,

Дууһар Терүг дуудый.

³ Юңгад гихлэ, Деед Эзн – алдр Бурхн,

Цуг бурхдас хамгин алдр Хан болжана.

⁴ Назрин гүн йорал – Терүнэ,

Уулмудын орас – бас Терүнэ.

⁵ Теңгс – терүнэ,

Юңгад гихлэ, теңгсиг Тер үүдэлэ.

Хагсу назриг Терүнэ нар үүдэлэ.

⁶ Цугтан иртн!

Мадна Үүдәһэч Деед Эзнэ өмн мөргий,

Толһаһан гекэд мөргий,

Терүнэ өмн сөгдий.

⁷ Юңгад гихлэ, Тер мана Бурхн,

Бидн Терүнэ хэрүлжэх

хөд болжанавидн.

Бидн Терүнэ килмжэн өгчэх

идгин эмтн болжанавидн.

О, эн өдр, кемр Терүнэ ду

тадн соңссн болхла:

⁸ «Көдөн Масса гидг назрт буцсна эдл,

Бүдүн күзүһэн Мериба гидг назрт

бичэ үзүлтн.

⁹ Мини керг-үүлмүдиг үзв чигн,

Тана өвкнр Намаг тенд сөрдг билэ.

¹⁰ Дөчн жилдэн эн учрар

Би тер эмтнд уурлад келләв:

Тедн иткл уга,

Мини келсн үгиг күцэхэр седхш.

¹¹ Тегэд чигн Би уурлад:

Эдн мини амрлһна ормд төрүц оршго, – гиж

андһар тэвлэв».

95 Деед Эзнд шин ду дуулж өгтн!

Цуг делкэ, Деед Эзнд дуулж өгтн!

² Деед Эзнд дуулж өгтн,

Терүнэ нериг туурултн!

Терүнэ аврсн өдр болһнднь

сэн зэңг соңсхатн.

³ Олн улс дунд

Терүнэ туурмжин тускар

келцхэтн,

Цуг келн-улс дунд

Терүнэ өвэрц кергин тускар

келцхэтн.

⁴ Юңгад гихлэ, Деед Эзн алдр,

Терүг буульх кергтэ.

Цуг бурхд дундас хамгин икэр

Энүг күндлх кергтэ.

⁵ Эмтнэ цуг бурхд зуг шүтэн болжана.

Деед Эзн болхла, теңгр үүдэлэ.

⁶ Туурмж болн алдр бээдл Бийднь бээнэ.

Күчн-чидл болн сэн-сээхнь

Терүнэ сүмд бээнэ.

⁷ Келн-улсин цуг эмтн, Деед Эзиг магттн.

Деед Эзнэ туурмжинь, күчинь магттн.

⁸ Деед Эзнэ нернэ туурмжиг магттн,

Терүнд белгэн авч одтн,

Терүнэ сүмд ортн.

⁹ Деед Эзнэ эрүн алдр бээдлднь сөгдтн.

Цуг делкэ, Терүнэ өмн чичртн!

¹⁰ – Деед Эзн – Хан! – гиж эмтнд келтн.

Делкэ бат, көндрш уга.

Келн-улсин зарһиг Тер чикэр кех.

¹¹ Теңгр кевтэн байрлтха,

назр кевтэн дүрклтхэ!

Теңгс дольгалад шуугтха,

Теңгс дүүргжэх цуг тоот байрлтха.

¹² Тэрэн, тэрэнд урһжах тоот байрлтха.

Тегэд ө-шуһуд бээх цуг модд

Терүнэ өмн байртаһар дуулцхах.

Тер назр дееркиг залхар аашна.

Цуг делкэг Тер чикэр залх,

Цуг келн-улсиг итклтәһәр залх.

96 Деед Эзн – Хан!

назр кевтэн дүрклтхэ!

Олн арлмуд байрлтха!

² Терүг үүлн, харңһу бүслжәнэ.

Чик седкл болн чик зарһ

Терүнэ ширэн ул болжана.

³ Деед Эзнэ өмн һал йовна,

Тегэд Терүг бүслжэх хортиг шатана.

⁴ Деед Эзнэ цәклһнэ һал

делкәд герл орулна,

Терүг үзәд, назр чичрнэ.

⁵ Деед Эзнэ өмн уулмуд хорһн мет урсна.

Цуг делкэ Деед Эзнэ өмн урсна.

⁶ Терүнэ чик седклин тускар

Теңгрәхн зәңглнэ,

Цуг келн-улс Терүнэ туурмжиг үзжәнэ.

⁷ һарарн кесн кегдлмүдтән

церглжэх цуг эмтн,

Шүтәһәрн бардмнжих цуг эмтн ичтхэ.

Цуг бурхд, Деед Эзнэ өмн сөгдтн.

⁸ О, Деед Эзн, Тана чик седклд

Сион соңсчана,

Сион байрлжана,

Йудайин балһсдын эмтн

икәр байрлжана.

⁹ Юңгад гихлэ, Та, Деед Эзн,

назр деер хамгин негдгчнь болжанат,

Та цуг бурхдас йир деегшән

өөдлгдвт.

¹⁰ Хар саната юмнд дурго күүнд

Деед Эзн дурта.

Эврәннь иткмжтә улсин әм Тер харна.

Деед Эзн тедниг хар саната эмтнэс аврна.
 11 Чик седклтэ күүнд герл тусна,
 Цевр зүрктэ күүнд байр ирнэ.
 12 Чик седклтэ улс,
 Тадна төлэ Деед Эзнэ кесн тоотд
 байрлтн,
 Терүнэ эрүн неринь
 туурултн.

97 Деед Эзнд шин ду дуултн,
 Юңгад гихлэ, Тер өвэрц керг күцэв.
 Эврәннь күчэрн, эрүн чидлэрн
 Тер хортан диилв.

2 Эврәннь диилврин тускар
 Деед Эзн зэңглв,
 Эврәннь чик седклэн
 Келн-улсин нүүрт үзүлв.

3 Деед Эзн Эврәннь сольлт уга дуран,
 Израилин улст өгсн иткмжэн тодлв.
 Мана Бурхна аврлтыг цуг делкэ үзв.

4 Цуг делкэ, Деед Эзиг буультн!
 Цугтан туурмжин байрта дууһар дүрклтн!

5 Ятх татад, Деед Эзн туурултн,
 Ятх дахад, айста дууһар дуултн!

6 Деед Эзн Хаана өмн
 Бүрә-бүшкүрэн татад байртаһар
 хэәкрцхэтн!

7 Теңгс дольгалад шуугтха,
 Терүг дүүргжэх цуг тоот байрлтха!
 Цуг делкэ кевтэн байрлтха,
 Терүнд бээнс тоот байрлтха!

8 Цуг холмуд шуугтха!
 Цуг уулмуд хамдан байртаһар
 Деед Эзнэ өмн дуултха.
 Тер назр дееркиг залхар аашна.
 Цуг делкэг Тер чикэр залх.
 Келн-улсин зарһиг чикэр кех.

98 Деед Эзн – Хан.
 Терүнэ өмн келн-улс догдлад бээтхэ!
 Тер Керубимуд хоорнд сууна:
 назр чичртхэ!

2 Сион деер Деед Эзн алдр,
 Цуг келн-улсас өөдэн Тер бээнэ.

3 Тана алдр болн эвртэ нериг туурултха.
 Деед Эзн эрүн!

4 Күчтэ Хан чик зарһд дурта.
 Та чик бээдл тогтаввт.

Та Израильд чик зарһ болн
 үнн юм кеввт.

5 Мана Бурхн, Деед Эзиг туурултн,
 Терүнэ ширэн өмн сөгдтн.

Тер эрүн!
 6 Моисей Ахарон хойр

Терүнэ гелңгүд бээж,
 Деед Эзнэ нер дуудсн улсин негнь Самуил бээж.

Тедн Деед Эзиг дуудла,
 Деед Эзн теднд хэрү өглэ.

7 Бахнын бээдлтэ үүлн дундас
 Тер теднлэ күүндж.

Деед Эзнэ өгсн заавр
 Тер эмтн күцэцхэж.
 8 Деед Эзн, мана Бурхн!
 Та теднд хэрү өгвт.
 Та теднд килнцинь тэвж өгдг Бурхнт,
 Та тедниг му йовдл һарһхлань засгллат.
 9 Деед Эзн, Мана Бурхиг туурултн,
 Терүнэ эрүн уул деер сөгдтн,
 Юңгад гихлэ,
 мана Бурхн Деед Эзн эрүн!

Буульмжин псалм.

99 Цуг делкэ, Деед Эзнд нерэдэд,
 Байртаһар чаңһар дуулцхатн!
 2 Деед Эзиг байртаһар, күндлтн,
 Терүнэ өмн бахмжтаһар ирж дуултн!
 3 Деед Эзн Бурхн болжахинь медж авцхатн.
 Бурхн мадниг үүдэв,
 Бидн Терүнэвидн.
 Бидн Терүнэ улс,
 Терүнэ идгин хөд болжанавидн.
 4 Терүнэ үүдэр ханлтан өргж ортн,
 Терүнэ хашад магтал өргэд ортн.
 Терүг туурултн,
 Терүнэ нернд
 цаһан санаһан күртэтн.
 5 Деед Эзн цаһан саната,
 Терүнэ сольлт уга дурн мөңк,
 Терүнэ иткмж үйэс үй һатлад бээх.

Давидин псалм.

100 Би итклтэ дурна,
 чик йовдлын тускар дуулнав.
 Би Таниг, Деед Эзн, магтнав.
 2 Би чирмэж чик бээдлэр жирһнэв.
 О, Та кезэ нан тал ирхэр бээнэт?
 Би эврәннь гертэн үнн зүркэрн бээнэв.
 3 Би хар сана һарһулшгов.
 Бурхнас хажилһжах эмтнэ кергүдт
 би дургов.
 Тиим улсла би төрүц үүрлшгов.
 4 Би хажһр йовдлас зүркэн холд бэрнэв,
 Би хар саната юмнас зулнав.
 5 Өөрхн улсан нуувчар му келсн күүг
 би уга кенэв,
 Деегүр болн караг күүг би көөнэв.
 6 Назр деер Бурхнд иткжэх эмтиг
 би тааснав.
 Тедн нанла ни бээх.
 Үннч седклтэнь мини селвгч болх.
 7 Хорта йовдл һарһдг күн
 мини герт бээшго,
 Худл келжэх күн
 мини селвгч болшго.
 8 Би өдр болһн ичр-һутр уга улсиг алхв,
 Би зака эвдсн улсиг
 Деед Эзнэ балһснас уга кехв.

Деед Эзнд эврәннь һундлан келж өгчэх
зовлңта күүнэ чинэн уга цагтан кесн зальврлһн.

- 2 О, Деед Эзн, мини зальврлһ соңстн,
О, Деед Эзн, мини дөң суржах дуудвр Танд күртхэ.
3 Мини һашута өдрмүдт
Нанас чирэһән бичэ бултултн.
Намаг чикән өгэд соңстн.
Таниг дуудхла,
Та нанд шулуһар хэрүһән өгтн.
4 Мини жирһл утан мет урсч одв,
Мини ясн һалын нүүрсн мет шатв.
5 Мини зүркн шавтад өвсн мет, хагсв.
Тегэд би хот уухан мартжанав.
6 Би зовлңгасн көлтэ арсн ясн хойр болув.
7 Би көдэд бээх зерлг шовудла эдл болув.
Би нурсн бээрнд буусн
һурвлһ шовунла эдл болув.
8 Би унтдган уурад,
Герин ора деер суух
һанц шовунла эдл болув.
9 Намаг мини хортн өдрин дуусн му келнэ,
Намаг наад бэржэх эмтн нерим харана.
10 Тана цухлас көлтэ,
Тана догшн уурас көлтэ
Би өдмгин ормд үмс иджәнэв,
Би нульмсан дуссн унд уужанав.
Та намаг олж авчкад хайвт.
12 Мини жирһл асхни ут сүүдрлэ эдл,
Би өвсн мет хагсчанав.
13 Та, Деед Эзн,
мөңкинд Хан болжанат,
Тана туурмж үйэс үйд делгржәнэ.
14 Та босад Сиониг хээрлтн,
Терүнд цаһан санаһан күртэх цаг ирв.
Тегэд зуралсн цагнь ирв.
15 Юңгад гихлэ, Тана зарцнр
Терүнэ чолунднь чигн дурлв,
Терүнэ тоосинь чигн хармнжана.
16 Олн улс Деед Эзнэ нернэс аэтхэ,
һазр деерк цуг хаадуд
Терүнэ туурмжас аэтхэ.
17 Деед Эзн Сиониг оңдарулад,
Эврәннь туурмжта ирх.
18 Йир түрү бээх эмтнэ зальврлһ
Тер соңсх,
Тер теднэ зальврлһ һазалшго.
19 Үүдэд уга эмтн
Деед Эзиг иргчдән магттха гиһэд,
Энүнэ тускар ирх үйһрт бичгдх.
20 Тер Эврәннь әрүн өөдм деерәс хэләв,
Деед Эзн теңгрәс һазр тал хэләв.
21 Тер бәрәнд бээх эмтнэ түңшлһ соңсв,
Тер үкллә харһсн үрдиг сулдхв.
22 Тегэд Сион уул деер
Деед Эзнэ нериг дуудна,
Ерусалимд Терүнд
магтал өргнэ.
23 Терүгән тедн Деед Эзнд мөргхәр эмтн,

орн-нутг цугтан цуглрхла тиигж кенә.

- 24 Хаалһдм Тер
мини баһ насна чидлим хәрүлв,
Мини жирһлин өдрмүд хасв.
25 – Мини Бурхн! Өдринм өрәлд
Жирһлим бичә автн, – гиж келүв.
Та мөңкинд бәәнәт.
26 Деед Эзн, Та
хамгин эклц һазр үүдәввт,
Теңгр Тана һарар кесн керг болжана.
27 Цугтан уга болж одх,
Зуг Та үлдхт.
Цугтан хувцнла эдл элж одх.
Та тедниг хувцнла эдл сольхит,
Тедн уга болх.
28 Болв Та,
Та оңдаршгот,
Тана насн чилшго.
29 Тана улсин үрд әәмшг уга бәәх,
Теднә хөөт үйһр Тана хажуд батрццах.

Давидин псалм.

102 Деед Эзнд би ханлан өргнәв.
Терүнә әрүн нериг седкләсн магтнав.

- 2 Деед Эзнд би ханлан өргнәв,
Терүнә цаһан санаг би мартшгов.
3 Деед Эзн мини цуг килнциг
тәвж өгнә,
Тер намаг цуг гемәс эдгәнә.
4 Деед Эзн намаг үкәрәс халхлна,
Тер намаг итклтә дурарн,
цаһан санаһарн әдслнә.
5 Деед Эзн мини жирһлиг
цаһан санаһарн дүүргнә,
Тегэд би шинәс баһрад,
күчтә һәрдин бәәдлтә болнав.
6 Деед Эзн чик керг күцәжәнә.
Тер дажргдсн улсиг харсна.
7 Деед Эзн Эврәннь зураһан
Моисейд келж өглә,
Тер Эврәннь алдр кергин тускар Израильд келж
өглә.
8 Деед Эзн өр-өвч, цаһан саната, тесвртә, итклтә
дурар байн.
9 Деед Эзн даңгин бурушажахш,
даңгин уурлжахш.
10 Тер мадниг һарһсн йовдлын кирцәһәр
засглжахш,
Тер мадниг һарһсн килнцәрмдн ашлжахш.
11 Теңгр һазрас ямаран өндр,
Тедү мет Терүг күндлжәх улст өгчәх
Деед Эзнә итклтә дурн йир ик.
12 Дорд үзг барун үзгәс ямаран хол,
Тиим холд маднас мана килнциг
Тер хольжулв.
13 Эцк күн эврәннь үрдән
яһж өкәрлж таална,
Тиигж Деед Эзн

Бийэн күндлсн улсиг таална.
 14 Бидн юунас бүрдсиг Тер меднэ,
 Бидн зуг тоосн болжахиg сээнэр меднэ.
 15 Күүнэ жирһх өдрмүд ноһан мет болзгта,
 Теегин цецг мет күн өсэд цецгэлнэ.
 16 Кемр ноһан деер салькн көдлхлэ,
 Тер уга болж одх.
 Терүнэс юмн үлдшго.
 17 Болв Деед Эзнэ итклтэ дурн
 Терүг күндлжэх күүнд
 мөңкинэс мөңкинд күртх.
 18 Деед Эзнэ чик седкл
 Терүнэ заавр хадһлжах эмтнэ
 цуг үйнрт,
 Терүнэ йосиг итклтэһэр күцэдг
 эмтнд тусна.
 19 Деед Эзн теңгрт Эврәннь ширэһэн батлв,
 Деед Эзн хан болад, цугтаһинь залжана.
 20 Деед Эзнэ заавриг килмжтэһэр,
 Соңсхвртаһар күцэжэх
 Бурхна күчтэ элчнр,
 Цугтан Терүг магтнр.
 21 Теңгрин үүлдэчнр цугтан,
 Терүнэ таал күцэжэх церглэчнр,
 Деед Эзиг магтнр.
 22 Деед Эзнэ үүдэсн юмн цугтан,
 Терүнэ цуг делкэд, Терүг магтнр.
 Деед Эзнд би ханлтан өргнэв.
103 Деед Эзнд би ханлтан өргнэв!
 О, Деед Эзн, мини Бурхн,
 Та йир алдрт.
 Та туурмжар, сүрэхэр бийдэн немнэ кеввт.
 2 Та герлэр хувцлгдсн мет болвт,
 Та сег татсн мет теңгр делгжэнэт.
 3 Та усн деер Эврәннь герэн бэрнэт,
 Та үүлэр Эврәннь көлгэн кенэт,
 Та салькна живрэр йовнат.
 4 Та салькар Эврәннь зэңгэн күргнэт,
 Та асчах һалар зарцан кенэт.
 5 Та һазриг бат улднь тогтаввт.
 Тертн мөңкинд көндршго юмн.
 6 Та терүг бүркэхэр мет теңгсэр бүрквт.
 Та уулмудыг усар бүрквт.
 7 Тана шоодлһнас усн зулж гүүв.
 Тана чаңһ дуунас тер шулуһар гүүнэ.
 8 Усн өөдлэд, уулд күрнэ,
 Усн бууһад, тиньгр һазр авна,
 Тана залсн ормд орна.
 9 Та давж һаршго межэ һарһвт,
 Терүнэс усн алдрж хэрү һазр авшго.
 10 Түргэр гүүдг урсхулмудыг
 Та уулын хавчгт орулвт.
 Уулмудын хоорнд тер турглна,
 11 Зерлг аңгуд услна,
 Зерлг элжгнсин унд хаңһана.
 12 Тер урсхулмудын хажуд
 шовуд үүрэн ясна,
 Тедн ацмуд дунд дууһан дуулна.

13 Та теңгрэс уулмуд услат,
 Та күцэмжтэ көдлмшэрн делкэ цадхнат.
 14 Та малын төлө өвс урһанат,
 һазрас хот-хол өгхэр,
 Зүрк байрлулх чаһр өгхэр,
 Чирэ гилвкүлдг каңкнсн тос өгхэр,
 Зүрк батрах хот өгхэр,
 Та күүнэ төлө урһмл урһанат.
 16 Деед Эзнэ модд девтнэ,
 Терүнэ тэрсн Ливана хошуд модд девтнэ.
 17 Тедн деер шовуд үүрэн ясна:
 Жөөлн цаһан модн деер
 Ханчилду шовун үүрэн ясна.
 18 Өндр уулмуд зерлг ямана төлө,
 Чолун хад тууласин төлө тогтагдв.
 19 Цаг медхин төлө сариг үүдэж,
 Нарн суух цаган меднэ.
 20 Таниг харңһу кехлэ, сө болна.
 Тер цагт ө-шуһу моддын
 цуг аңгуд йовцхана.
 21 Баахн арслң аңгуд олз хээж күркрнэ.
 Бурхна илгэсн хот тедн хээцхэнэ.
 22 Нарн һархла,
 Тедн хэрү ирцхэнэ,
 Кевтртэн орад кевтцхэнэ.
 23 Кергэн күцэхэр эмтн һарна,
 Көдлмшэн асхн күртл кенэ.
 24 О, Деед Эзн, Тана күцэсн керг оln!
 Цугтаһинь Та цецнэр кеввт.
 Тана үүлдврэр һазр дүүрв.
 25 Тенд өргн, делгү теңгс бээнэ.
 Терүнд ик-баһ адусд,
 То-тоомж уга мөлкдг тоот эмтэнр бээнэ.
 26 Тенд керм усчж йовна.
 Тенд наадж бээтхэ гиһэд
 Тана үүдэсн теңгсин маңһс бээнэ.
 27 Та хотынь цагтнь өгхиг
 Тедн цугтан күлэжэнэ.
 28 Таниг хот өгхлэ – авцхана.
 Таниг һарарн өгхлэ – цадцхана.
 29 Таниг чирэһэн буру хандхла,
 Тедн ээцхэнэ.
 Таниг кииһинь бэрхлэ,
 Тедн үкнэ,
 Тооснд хэрү хуврнэ.
 30 Таниг кииһинь орулхла,
 Шин юмн үүднэ.
 Та һазр шинрүлнэт.
 31 Деед Эзнэ туурмж мөңкинд бээтхэ!
 Тер Эврәннь күцэсн кергүдтэн байрлтха!
 32 Деед Эзн һазр хэлэнэ,
 Тернь чичрнэ.
 Деед Эзн уулмуд көндэнэ,
 Тендэс утан һарна.
 33 Би насн турш
 Деед Эзнд нерэдж дуулнав.
 Би эмд бээтлэн
 эврәннь Бурхнд нерэдж дуулнав.

34 Мини дун Терүнд тааста болтха,
 Би Деед Эзэр байр-бахмжан кенэв.
 35 Назр деерэс килнцтэнь уга болтха.
 Назр деерэс хар саната эмтн уга болтха.
 Деед Эзнд
 би ханлтан өргнэв!
 Деед Эзиг магтн!
 104 Деед Эзиг туурултн.
 Терүнэ нериг дуудтн.
 Деед Эзнэ кергин тускар олнд келтн.
 2 Деед Эзнд нерэдэд дуултн!
 Деед Эзнэ нериг дуудад дуултн!
 Деед Эзнэ цуг өвэрц кергин тускар зэңглтн.
 3 Деед Эзнэ эрүн нернд байрлтн.
 Деед Эзиг хээжэх
 эмтнэ зүркн байрлтха.
 4 Деед Эзиг хээтн.
 Терүнэ күчиг хээтн.
 Терүнлэ оньдинд харлт хээтн.
 5 Деед Эзнэ күцэсн сэн кергин тускар,
 Деед Эзнэ өвэрц йовдлын тускар,
 Деед Эзнэ кесн зарһин тускар,
 6 Абрахамин хөөт үйнр,
 Терүнэ ялчнр,
 Деед Эзнэ шүүж авсн Яковин көвүд –
 Цугтан теднэ тускар тодлад келтн.
 7 Деед Эзнэ мадна Бурхн.
 Цуг назрт Тер зарһ кенэ.
 8 Бийиннь бооцаһан Тер мөңк тодлна.
 Бийиннь үгэн миңһэд үйин улст герэслэ.
 9 Эннь Абрахамд герэслсн герэсн,
 Эннь Ицхакд өгсн андһар болжана.
 10 Терүгэн Яковин заканд орулж.
 Терүгэн Израилин герэснд
 мөңкинд орулж.
 11 – Зөөр кеж таднд
 Канана назр һарһж өгнэв, – гиж Тер келж.
 12 Тиигхд тедн тооһарн баһ билэ,
 Тооһарн йир баһ билэ.
 Тедн Канана назрт
 Талын улс болж бээлэ.
 13 Нег келн-улсас талын улс тал,
 Нег орн-нутгас талдан орн-нутг тал
 Тедн орж йовцхала.
 14 Деед Эзн тедниг
 Нег чигн күүнд дажрулдго билэ,
 Деед Эзн тедниг харсад
 хаадыг шооддг билэ:
 15 – Мини шүүж авсн улсиг
 бичэ көндэтн,
 Мини әәлдәчнрт
 бичэ хар сантн.
 16 Бурхн Канана назрт харһнлт илгәв,
 Бурхн хотын умшта юмиг уга кев.
 17 Терүнәс урд тиигәрән кү илгәнә.
 Тернь ялчд хулдгдсн Йосип болна.
 18 Терүнә көлинь түүрмд цевләд шавтана,
 Терүнә күзүнд төмр өлгнә.

19 Йосипин келснь эс күцәгдтл
 Бурхн терүг зөрж үзв.
 20 Египетин хан Йосипиг сулдхна,
 Олн улсин һардач терүг сулдхна.
 21 Хан гериннь эдл-ахуһин эзнә ям
 Йосипд даалһна.
 Хан терүгәр цугтаннь һардач кенә.
 22 Тегәд Йосип хаана нойдудыг
 Эврәннь седвәрәр сурһх зөвтә билә.
 23 Тиигхд Яков Египетд ирнә,
 Тиигхд Израиль Хамовин назрт бээлә.
 24 Бурхн Бийиннь улсин тооһинь
 дегд икдүлв,
 Тедниг хортнасны чидлтә кев.
 25 Терүгәрн Бурхн
 Бийиннь улсин өмнәс
 Хортын босхж дурго болулв.
 Бийиннь ялчнрин өмнәс мек һарһулв.
 26 Бурхн Бийиннь ялч Моисеиг илгәв,
 Бурхн шүүж авсн Ахарониг илгәв.
 27 Египетин улст тедн
 Бурхна онц темдг үзүлв.
 Хамовин назрт өвэрц йовдл һарһв.
 28 Бурхн харңһу кев – харңһу болв.
 Терүнә үгиг күн бурушасн уга.
 29 Египетин усиг цуснд хүврәв,
 Цуг заһсдыг алв.
 30 Назрас олн мекләс һарв,
 Нам хаана хорад чигн
 Тедн һарч ирцхәв.
 31 Бурхн келнә – орн-нутгар
 Батхн, иләсн дүүрнә.
 32 Бурхн хурин ормд мөндр илгәнә,
 Египетин назрт һал цәклүлнә.
 33 Теднә уста үзм,
 фига нерәдлһтә модд үрнә,
 Теднә орн-нутгт модд хуһрж унна.
 34 Бурхн келнә – тиигәрән то уга
 Царцахас, хорхас бууж ирнә.
 35 Тедн назр деерк урһмлыг
 Цугинь темстәһинь иднә.
 36 Деед Эзн Египетин өрк-бүл болһна
 Түрүн үрдинь ална.
 37 Бурхн Бийиннь улсан Египетәс
 цаһан мөңгтә, алтта дахулж һарһна.
 Тедн дунд гемтә улс уга болна.
 38 Тедниг йовхла, египетихн амрна,
 Тедн Израилин улсас әәжәж.
 39 Бурхн үүлниг бүркәг болтха гиж тәвв,
 һалыг сөөһәр герл өгтхә гиж тәвв.
 40 Израилинхн сурцхав –
 Хот кех шовуд Бурхн илгәв.
 Теңгрин өдмгәр тедниг цадхв.
 41 Бурхн чолуд көндәв –
 Терүнәснь хагсу һазрар усн турглв.
 42 Бурхн Бийиннь ялч Абрахамд
 өгсн әрүн үгән тодлв.

43 Тер Бийиннь улсан байртаһар
дахулж харв,
Терүнэ шүүж авсн улс
байрлхларн хээкрцхэв.
44 Бурхн теднд талдан келн-улсин һазр өгв.
Тедн талдан келн-улсин күч-көлс авцхав.
45 Тедн Бурхна герэс хадһлх,
Терүнэ заһаһар бээх зөвтэ болжана.
Деед Эзиг магттн!
105 Деед Эзиг магттн!
Деед Эзн цаһан саната!
Деед Эзнд ханлтан өргтн.
Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
2 Деед Эзнэ керг
хамгин күчтэ гиж кен келхмб?
Деед Эзиг кен күццднь магтж чадхмб?
3 Чик йовдл харсдг күн кишгтэ,
Чик йовдл кезэ чигн һарһдг күн кишгтэ.
4 О, Деед Эзн, Бийиннь улстан
Цаһан седклэн күртэж,
мини тускар ухалтн.
О, Деед Эзн, Бийиннь аврлтд
намаг орултн.
5 Тана шүүж авсн улсин күцэмж үздгэр,
Тана улсла хамдан байрлдгар,
Тана улсар үлдл зөөр кеһэд
бардмндгар тиигтн.
6 Бидн мана өвкнрл эдл
Бас килнцтэ йовдл һарһвидн.
Бас хар саната юм кеввидн.
7 Мана өвкнр Египетд
Тана өвэрц йовдлын тускар ухалсн уга.
Тана кесг итклтэ дурна тускар сансн уга.
Тедн теңгсин көвэд уурлцхав,
Улан теңгсин көвэд уурлцхав.
8 Болв Бийиннь чидл медүлхин төлө,
Бийиннь нернэ төлө тедниг Бурхн аврла.
9 Бурхн Улан теңгсиг закла,
Тернь хагсла.
Бийиннь улсан Тер теңгсин йоралар,
Хагсу һазрар йовулж йовсар дахулж һарһв.
10 Бурхн тедниг дурго улсин һарас аврв,
Бурхн тедниг хортна һарас аврв.
11 Теднэ хортн уснд авгдв,
Теднэс нег чигн күн эмд үлдсн уга.
12 Тегэд тедн Бурхна үгд иткнэ,
Терүнд магтал өргнэ.
13 Болв удл уга Терүнэ кергиг мартцхана.
Терүнэ өгх селвг күләж чадсн уга.
14 Тедн эжго һазрт
йир икэр хот идхэр седцхэв.
Тенд Бурхиг тедн сөрж үзнэ.
15 Бурхн теднэ сурлһинь күцэнэ.
Болв теднд гем өгэд гемтэнэ.
16 Бээрн һазртнь тедн Моисейд,
Деед Эзнэ әрүн гелц Ахаронд үлү үзнэ.
17 һазр зааград,
Датаниг зальгна,

Дәкәд Абирамиг таньлмудтаһинь дарна.
18 Теднэ багт түүмр шатна,
Түүмрин һал килнцтэ улсиг авна.
19 Хоривин хажуд бүрүһин дүрстэ
шүтэ кеһэд,
Терүндән тедн мөргнэ.
20 Эврәннь туурмжан тедн
Эн өвс иддг бүрүһин шүтәнэс сольцхав.
21 Египетд алдр керг күцәсн
Бурхиг, эврәннь Аврачиг тедн мартж.
22 Бурхн Хамовин һазрт
өвәрц йовдл һарһсинь,
Улан теңгсин көвэд өврмжтэ керг Күцәсинь тедн
мартж.
23 Тегэд Бурхн
тедниг уга кехв гиж.
Болв Бурхна шүүж авсн Моисей
Терүнэ цухлынь зогсаһар,
Әмт алулшгон төлө
Бурхна өмн һарад,
бийәрн тедниг халһлна.
24 Канана һазриг тедн керго гиж.
Бурхна келсн үгиг итклго бээж.
25 Тедн сег дотран керлдәд,
Деед Эзиг соңслго бээж.
26 Бурхн андһар тәвәд,
Тедниг эжго һазрт хамх цокх болад,
Теднэ өмнэс һаран өргнэ.
27 Бурхн теднэ хөөт үйнриг
Талын келн-улс дунд тараж хайх болна.
Тедниг һазр болһар
нүүлһх болна.
28 Тедн талын келн-улсин
Пеора гидг уулын хажуд бээсн
Баал гидг бурхнд өөрднэ.
Өңгрсн әмтнд тәвсн
бәрц тедн идж.
29 Тедн һарһсн йовдларн
Бурхиг уурлулад бээж.
Тегэд моом гемәр гемнж.
30 Болв Пинехас босад орлцна,
Моом гем давна.
31 Иим йовдл һарһсн Пинехас
Тохмас тохмд,
Мөңкинд тоомсрта болна.
32 Израилин улс Мериба гидг усна көвэд
Бурхиг уурлулж.
Тегэд Моисей теднэс көлтэ зовжаж.
33 Тер әмтн Моисеиг уурлулж,
Тер ухаллго келж.
34 Деед Эзнэ заасн келн-улсиг
Израиль алсмн уга.
35 Болв тедн буру номта улсла нииләд,
Теднә авъяс дасч авцхаж.
36 Бәрәнә гөлм болжасн шүтәнд
Тедн церглдг бээж.
37 Тедн эврәннь көвүд, күүкдәрн
Чөткрмүдт бәрц бәрдг бээж,

38 Буру уга эмтнэ цус асхдг бээж,
Канана шүтэнд бэрц бэрэд,
Тедн көвүд, күүкдин цус асхдг бээж,
Тегэд тер назр цуснас бузрдж,
39 Израилин улс
кергэрн бийэн бийснь бузрдав,
Тедн бээсн бээдлэрн
Бурхнд иткл уга билэ.
40 Тегэд Деед Эзн
Бийиннь улст йир уурлна,
Бийиннь улст дурго болна.
41 Деед Эзн тедниг
буру номта улст орулж өгнэ.
Тегэд дурго болжах эмтн теднэ эзн болна.
42 Хортн тедниг дажржасмн уга,
Израилин эмтн теднэ йосна үлмэд орна.
43 Бурхн кесг дэжр тедниг сулдхла,
Болв тедн седклэрн буцлт кецхэлэ,
Бийиннь килнцэс көлтэ уга кегдцхэлэ.
44 Бурхн теднэ хээкрсиг соңсхларн,
Тедниг зовжахинь үзлэ.
45 Теднд үлдэсн Бийиннь герэсэн тодлад,
Тер чилгч уга дурта болсндан жөөлрв.
46 Тедниг бэрэнд авсн улс дунд
Бурхн өр-өвч бээдл сергэв.
47 О, Деед Эзн, мадна Бурхн,
Авртн мадниг.
Тана эрүн нер туурулдгар,
Тана туурмжар бардмндгар,
Та келн-улс дундас мадниг цуглулж автн.
48 Деед Эзн, Израилин Бурхн
Мөңкинд цаһан саната болтха!
Цуг эмтн «Тиигтхэ!» гиж келтхэ.
Деед Эзиг магттн!
106 Деед Эзн цаһан саната!
Деед Эзнд ханлтан өргтн.
Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
2 Тиигж Деед Эзнэ сулдхсн эмтн келтхэ,
Тедниг дээснэснь Тер сулдхла.
3 Тедниг Тер орн-нутгудас,
Барун болн зүн үзгэс,
Ар болн Өмн үзгэс цуглулж авв.
4 Зэрмснь күн йовдго көдэ назрар
төөрв.
Тедн эмтн бээдг балһсд олж чадсн уга.
5 Тедн харһнад, мээртэд бээцхэв,
Үклин өмн өргнд күрцхэв.
6 Болв тедн нашудхларн
Деед Эзиг дуудцхав,
Деед Эзн тедниг түрү бээдлэснь татж авв.
7 Деед Эзн тедниг но хаалһар
Эмтн бээдг балһсн тал дахулв.
8 Деед Эзиг итклтэ дурнаснь көлтэ туурултха,
Деед Эзиг эмтнд үзүлсн өвэрц
йовдларнь туурултха.
9 Юңгад гихлэ, мээртж, харһнж
йовсн күүг
Тер сэн теткврэр дүүргнэ.

10 Зэрмснь харңһуд, сүүдрин гүүнд
Зовлңдан, төмр чөдрт бэргдсн сууцхав.
11 Тедн Бурхна үг соңссн уга,
Терүнэ таал авсн уга.
12 Деед Эзн тедниг көдлмшэр номһрулв.
Тедн көдлмшэс цуцрад унцхав,
Теднд дөң ирсн уга.
13 Болв тедн нашудхларн,
Деед Эзиг дуудцхав,
Деед Эзн тедниг түрү бээдлэс аврв.
14 Деед Эзн тедниг харңһуһас татж авв,
Сүүдрин гүүнэс татж харһв,
Теднэ бэрэг хамх цокв.
15 Деед Эзиг итклтэ дурнаснь көлтэ туурултха,
Деед Эзиг эмтнд үзүлсн өвэрц
йовдларнь туурултха.
16 Деед Эзн улан мөңгн өргн үүдд
болн төмрэр кесн боомтс хамх цокв.
17 Эргү эмтн килнцтэ йовдласн көлтэ,
Йосн угаһар бээснэсн көлтэ зовцхав.
18 Тедн цуг хотас жигшцхэв,
Тедн үклин амнд өөрдэд ирв.
19 Болв тедн нашудхларн, Деед Эзиг дуудцхав,
Деед Эзн тедниг түрү бээдлэс аврв.
20 Деед Эзн эврәннь үгэн теднд күргв,
Тедниг эдгэв,
Тедниг үклэс харһв.
21 Деед Эзиг итклтэ дурнаснь көлтэ туурултха,
Деед Эзиг үзүлсн өвэрц йовдларнь туурултха.
22 Деед Эзнд магталын бэрц бэртхэ,
Деед Эзнэ кергин тускар
дуулад зэңглтхэ.
23 Теңгст кермэр йовсн улс
Тенд эврәннь кергэн кецхэв.
24 Тедн Деед Эзнэ кесн кергиг,
Терүнэ өвэрц йовдлыг
усна гүүнд үзцхэв.
25 Деед Эзиг келхлэ,
Чаңһ салькн көдлэд,
Теңгсин дольгас өргнэ.
26 Теңгст йовсн улс
теңгрт күрэд өргдв,
Тедн йоралд күрэд унцхав.
Тедн зовхларн, зөргэн геецхэв.
27 Тедн согту мет эргэд дээвлцхэв,
Теднэ цецнь уга болв.
28 Болв тедн нашудхларн,
Деед Эзиг дуудцхав,
Деед Эзн тедниг
түрү бээдлэснь татж авв.
29 Деед Эзн аюлыг төвшүн бээдлд хүврэв,
Теңгсин дольгас тогтнулв.
30 Эргндэн тогтнхла,
теңгст йовсн улс байрлцхав,
Тедниг Тер седкльн туссн эрг тал авч ирв.
31 Деед Эзиг итклтэ дурнаснь көлтэ туурултха,
Деед Эзиг үзүлсн өвэрц йовдларнь туурултха.

32 Деед Эзиг улсин хургт
туурултха,
Деед Эзиг медэтнрин хургт
туурултха.
33 Деед Эзн холмудыг көдө һазрт хүврэнэ,
Деед Эзн усна булгудыг
хагсу һазрт хүврэнэ.
34 Деед Эзн килнцтэ әмтнәс көлтә
Теднә урһцта һазриг
давста һазрт хүврэнэ,
35 Көдә һазриг уста нуурт хүврэнэ,
Хагссн һазриг усна булгт хүврэнэ.
36 Деед Эзн тенд харһнжаһ улс бәәлһнә,
Тедн бәәрлх балһс тосһна.
37 Тер улс тәрә тәрнә,
Уста үзмин модд тәрнә,
Терүнәсн ик урһц авна.
38 Деед Эзн теднд цаһан санаһан күртәнә,
Тер улс тооһарн йир өснә,
Теднә малын тоһнь баһрхш.
39 Даһргдснас көлтә,
Түрү бәәдләс, зовлңгас көлтә
Бурһна улсин тоһнь баһрла.
40 Тиигәд Деед Эзн
хортна нойдудт дурго болна.
Тедниг хаалһ уга көдә һазрт төөрүлнә.
41 Угаты улсиг түрү бәәдләс татж авна,
Теднә тоһма улсиг хөөнә сүрг мет өскнә.
42 Энүг чик седклтә улс үзәд байрлна,
Килнцтә улсин дууһинь күчәр таслна.
43 Цецн күн цуг терүнә тускар медх,
Деед Эзнә итклтә дурна тускар ухалх.

Дун. Давидин псалм.

2 О, Бурһн, би Танд бүклднь иткжәнәв,
Би дуулад, Таниг туурулнав.
3 Би серәд ду дуулнав!
Би серәд ятх чимкәд цокнав!
Би өрәс өмн сернәв.
4 О, Деед Эзн, би Таниг
олн-әмтн дунд туурулнав.
Таниг би келн-улс дунд буульхв.
5 Тана итклтә дурн теңгрәс өөдлх,
Тана иткмж үүлд деер делгрнә!
6 О, Бурһн, теңгрәс деегшән өрггдтн,
О, Бурһн, цуг һазр деер
Тана туурмж делгртхә!
7 Та Эврәннь күчәр мадниг авртн,
Бидн, Тана дурта әмтн, сулддгар
Мини эрлһиг соңстн.
8 Эврәннь сүмәс Бурһн иигж келж:
«Би диилвр бәрсн төләдән
Шекем балһс хуважәнав,
Соккот гидг тиньгр һазр түгәжәнәв.
9 Гилад гидг орн-нутг Мини,
Манаше гидг һазр Мини,
Эприм гидг һазр Мини дуулх,
Йуда Мини очр.

10 Моав гидг нутгар
Би нүр уһадг сав мет кенәв,
Едом нутг деер Би һосан хайнав.
Тернь би эзньв гисн темдг болх.
Би пилистмүдин һазр диилж авсндан байр-бахмж
кенәв».
11 Кен намаг тер батрсн балһснд орулһмб?
Кен нанд Эдомиг диилх диилвр өгчәнә?
12 Та, Бурһн, мадниг хайсн болвзат?
Та мана дәәчнрлә хамдан
Мадна хортна өмнәс дәәлдхәр йовшговт?
13 Та мана хортна өмнәс
маднд дөңгән күргтн,
Юңгад гихлә, әмтнә харслтд тус уга.
14 Бурһна дөңгәр бидн
ноолданд диилхвидн.
Тер мана хортниг дарх.

Көгжмин һардачд.

Давидин псалм.

108 О, мини буульжаһ Бурһн,
Бичә тагчг бәәтн.
2 Намаг килнцтә болн
хорта әмтн бурушаһад,
Му нер өгнә,
Мини тускар тедн худл келнә.
3 Намаг бүсләд,
дурго болсн үгмүд соңсһна,
Намаг учр угаһар дәврцхәнә.
4 Би теднә төлә зальврсн бийһнь,
Мини дурна хәрүд тедн дәврцхәнә.
5 Мини цаһа санснд хар санцһана.
Мини дурна хәрүд дурго болцһана.
6 О, Бурһн, мини хортна зарһиг
Буру бәәдлтә зарһч кетхә гиж тәвтн.
Тегәд терүг эврә хортн бурушатха.
7 Хортнамм зарһ кехлә,
бурута болж тер һартха,
Нам терүнә зальврлһн
килнц болж тоолгдтхә.
8 Мини хортна насн аһр болтха,
Терүнә ормд талдан күн ортхә.
9 Терүнә үрд өнчртхә,
Терүнә гергн белвсртхә!
10 Терүнә үрд тенәд, һууль һуутха,
Тедниг нурсн герәснь көөтхә.
11 Өгйәлч күн бәәсинь
кевтнь булаж автха,
Талын әмтн терүнә күч-көлснә зөөринь таратха.
12 Нег чигн күн терүнд сән юм бичә кетхә,
Нег чигн күн терүнә
өнчрсн үрдтнь бичә сана зовтха.
13 Мини хортна хөөт үйнр цугтан алгдтхә,
Хөөт үйнриннь нерн шулуһар мартгдтхә.
14 Деед Эзн
Мини хортна эцкнрин килнц
бичә марттхә,
Деед Эзн

Мини хортна экин килнц
 бичэ тэвж өгтхэ,
 15 Деед Эзн
 Теднэ килнцин тускар
 кезэ чигн сантха,
 Деед Эзн
 Теднэ туск санлыг назр деерэс уга кетхэ.
 16 Талдан эмтнд хортн дөң күргсн уга.
 Нам түрү бээх, дөң хээжэх,
 зовж йовх эмтиг
 Тер мөрдэд алдг билэ.
 17 Тер кү харахдан дурта,
 Эврэн харалла харһтха.
 Тер йөрэл тэвхдэн дурго,
 Терүг нег чигн күн бичэ йөрэтхэ.
 18 Хувцан таслвр уга өмсдглэ эдлэр
 Тер харал тэвнэ.
 Терүнэ харал, уужах уснла эдл,
 гиигнэр бийднь орг,
 Каңкнсн тоснла эдл терүнэ яснд ивтрг.
 19 Мини хортнд харал, өмсчөх лавшг мет,
 Онъдинд бүслжэх бүснь мет болтха.
 20 Тиим өшөн мини хортнд,
 нанд хар санжах эмтнд
 Деед Эзнэс иртхэ.
 21 Болв Та, Деед Эзн Бурхн,
 өгсн үгиннь төлэ нанд сэ кетн,
 Тана итклтэ дурн сэн болснд
 Та намаг авртн!
 22 Би түржэнэв, дөң кергтэ.
 Мини зүркн икэр зовжана.
 23 Би асхни сүүдр мет урсчанав.
 Би салъкнд цокгджах
 царцахала эдл болжанав.
 24 Хот тату болсар
 мини өвдгт чинэн уга,
 Өөкн тату болсар
 мини цогц-махмуд эццн.
 25 Намаг бурушадг улст
 би наадн болжанав,
 Намаг үзхлэрн, тедн дурго болад,
 толһаһан заальна.
 26 О, Деед Эзн, мини Бурхн,
 Дөңгэн нанд күргтн!
 О, Деед Эзн, мини Бурхн,
 Итклтэ дурнаннь төлэ намаг авртн!
 27 О, Деед Эзн,
 Энтн Тана һарин керг болжахиг медтхэ!
 О, Деед Эзн,
 Та намаг аврсн Бурхн болжахиг медтхэ!
 28 Мини хортн намаг харахла,
 Та нанд эдс өгтн.
 Мини хортн намаг дэврхлэ,
 Та тедниг ичэтн.
 Болв би, Тана зарц, байрлсув.
 29 Тедн ичр уга бээдлдэн бэргдтхэ.
 Хувц өмсснлэ эдлэр
 Тедн ичрэрн бүркгдтхэ.

30 Би седклэн тэвж Деед Эзиг туурулнав.
 Би цуг эмтнэ өмн Терүг туурулнав.
 31 Юңгад гихлэ, түрү бээх күүг
 Хажһрар бурушажах улсас харсхин төлэ
 Деед Эзн терүнэ барун бийднь бээнэ.

Давидин псалм.

109 Деед Эзн мини эзнд иигж келнэ:
 «Чини дээсдиг диилэд
 көл дорчнь эс тэвтл
 Чи Мини барун бийд су».
 2 Деед Эзн Сион деерэс чамд
 хаана йосна мотр өгх.
 – Бийэн бүслжэх дээсдиннь нойн бол, – гиж келх.
 3 Эврэннь ээрмэн дээнд дахулж йовхла,
 Чини улс сэн дурар чамд орж өгх.
 Эрүн күчэр дүүрчэх чи
 Өрүнд үзгддг чиг мет
 Өдр ирвэс шинржэнэч.
 4 – Мелкицедекин ямар чи
 мөңкинд гелң болжанач, – гиж
 Деед Эзн андһар өглэ, терүгэн сольшго.
 5 Деед Эзн чамаг харсхин төлэ
 Чини барун бийд бээнэ.
 Кемр Тер уурлхларн, оln хаадудыг диилх.
 6 Деед Эзн келн-улсин зарһ кех,
 һазриг үксн улсин цогцар бүтэх.
 һазр деерк залачнриг ка цокх.
 7 Хан хаалһдан булгас ус уух,
 Тегэд чидл авад, диилвртэ зогсх.
110 Деед Эзиг магттн!
 Чик седклтэ улсин цуглрсн хургт
 Деед Эзиг зүркнэсн магтнав.
 2 Деед Эзнэ керг алдр!
 Терүгэр бахмж кежэх улс
 Терүнэ тускар ухалцах.
 3 Деед Эзнэ керг
 Терүнэ туурмжинь,
 ик сүринь үзүлжэнэ,
 Терүнэ үнн мөңкинд бээнэ.
 4 Деед Эзн
 Бийиннь өвэрц йовдлан
 мартгдшгоһар кев.
 Деед Эзн
 цаһан саната, өр-өвч.
 5 Деед Эзн
 Бийэн күндлснд хот өгнэ,
 Деед Эзн
 мөңкинд бийиннь
 бооцаһан тодлна.
 6 Бийиннь күчтэ кергэн эмтндэн
 Тер үзүлв,
 Теднд буру номта улсин һазр
 Тер һарһж өгв.
 7 Деед Эзнэ һарин керг –
 үнн болн зарһ болжана.
 Деед Эзнэ цуг заавр иткмжтэ.
 8 Теднь онъдинд бат,

Теднь үннэс болн зөвэс үүдв.

⁹ Деед Эзн

Бийиннь улстан сулдхвр илгэв,

Деед Эзн

Бийиннь бооцаһан мөңкинд батлв.

Төрүнэ нерн эрүн болн өврмжтэ.

¹⁰ Деед Эзиг икэр күндлһн –

цецн ухана эклц болжана.

Энүг күцэсн цуг әмтнэ ухань чик.

Деед Эзнд мөңкинд

магтал тэвгддг.

111 Деед Эзиг магттн!

Деед Эзиг күндлсн күн кишгтэ.

Деед Эзнэ зааврар бәэхдән дурта күн кишгтэ.

² Тиим күүнэ үрднэ һазр деер батрх.

Чик седклтэ улсин тохм әдслгдх.

³ Төрүнэ герт зөөр дала-нала болад бәэх.

Төрүнэ үнн мөңкинд бәәнэ.

⁴ Чик седклтэ улсин төлэ

харңһуд герл һарһх.

Тедн цаһан саната, өр-өвч, үннч.

⁵ Цаһан саната күн өгйәһәр икэр өгнэ,

Тиим күн үннәр кергән күцәнэ.

⁶ Тер мөңкинд көндршго,

Тиим күн оньдинд уханд орад бәэх.

⁷ Тер му зәңгәс әәхш,

Деед Эзнд итксәр

Төрүнэ зүркн бат.

⁸ Төрүнэ зүркн тогтун,

Эврәннь хортна шүүгдлһ эс үзтлән,

Тер әәшго болжана.

⁹ Цаһан саната күн һуульһнчд икэр өгнэ.

Тиим күүнэ чик санан оньдинд бәәнэ.

Тиим күн чидлтэ, сән заңта.

¹⁰ Килнцтэ күн төрүг үзэд,

Уурлх, шүдән хәврх, уга болх.

Тиим күүнэ седвәрнь хоцрх.

112 Деед Эзиг магттн!

Зарцнр, Деед Эзиг магттн!

Деед Эзнэ нериг магттн!

² Деед Эзнэ нерн эндрәс авн

мөңкинд туурмжта болтха.

³ Нарн һарх үзгәс суух үзг күртл

Деед Эзнэ нерн тууртха!

⁴ Деед Эзн цуг келн-улсас өөдән бәәнэ.

Деед Эзнэ туурмж теңгрәс ик.

⁵ Деед Эзнәс, мадна Бурхнас,

өөдән кен бәәдв?

⁶ Теңгр һазр хойриг Тер өкәж хәләнэ?

⁷ Деед Эзн тоормас угатя күүг босхна,

Деед Эзн һуульһнчиг

түрү бәәдләснь һарһна.

⁸ Төрүг нойдудла суулһхар тиигнэ.

Бийиннь улсин нойдудла суулһхар тиигнэ.

⁹ Деед Эзн үр һарһдго күүкд күүг

Бичкдүдтән байрлжах эк кеһэд,

Гертнь орулна.

Деед Эзиг магттн!

113 Израилиг Египетәс һархла,
Яковин гер талын улсас сулдхла,

² Йуда – Бурхна эрүн сүмнь болв.

Израиль – Бурхна зөөрнь болв.

³ Төрүг теңгс үзэд заагрв,

Йордана нертә хол хәрү эргж урсв.

⁴ Уулмуд хөд мет чичрцхәнэ,

Довуд хурһд мет өсрцхәнэ.

⁵ Теңгс, чамла юн болв?

Юңгад заагрвч?

Йордана хол,

яһад хәрү гүүвч?

⁶ Уулмуд, тадн

яһад хөөдлә әдл чичрцхәвт?

Довуд, тадн хурһдла әдл

яһад тогльцхәвт?

⁷ Цуг һазр, Деед Эзнэ нүүрт,

Яковин Бурхна нүүрт әәцхәтн.

⁸ Деед Эзн цуг һазра уулын хадыг

нуурин уснд,

Хату чолуг

усна булгт хүврәлә.

⁹ Тана бат дурн бәәсәр,

Тана иткмж бәәсәр,

Деед Эзн, маднд биш,

Бийиннь нернд магтал өргтн.

¹⁰ Тегәд «Теднэ Бурхн альдв?» гиж

Талын улс яһад келнэ.

¹¹ Мадна Бурхн теңгрәс деегшән бәәнэ.

Тер седсән үүдәнэ.

¹² Талын улсин шүтән күүнэ һарар

Цаһан мөңгнәс,

алтн төмрәс кегдсмн.

¹³ Теднд амн бәәнэ,

Болв тедн келхш.

Теднд нүдн бәәнэ,

Болв үзхш.

¹⁴ Теднд чикн бәәнэ,

Болв соңсхш.

Теднэ хамрт нүкн бәәнэ,

Болв үнр соңсхш.

¹⁵ Теднд хойр һар бәәнэ,

Болв әмн уга.

Теднд хойр көл бәәнэ,

Болв йовж чадхш.

Теднэ хоолас ә һархш.

¹⁶ Тедниг тиим бәәдлтәһәр кеснь,

Теднд нәәлснь,

Тедниг бийсинь дуратха.

¹⁷ Израилинхн! Деед Эзнд нәәлтн.

Тер тана дөң болн халхц.

¹⁸ Ахарона хөөт үйнр! Деед Эзнд нәәлтн.

Тер тана дөң болн халхц.

¹⁹ Деед Эзнәс әәжәх улс!

Төрүнд нәәлтн.

Тер тана дөң болн халхц.

²⁰ Деед Эзн мадна тускар ухална,

Деед Эзн мадниг әдслнә.

Деед Эзн Израилин гериг эдслжэнэ,
 Деед Эзн Ахарона гериг эдслжэнэ.
 21 Деед Эзн Бийэсн ээсн улс эдслжэнэ –
 Эгл улс болн ямта улс эдслжэнэ.
 22 Теднэ өрк-бүлин тоог Тер икдүлтхэ.
 Тана хөөт үйнр өстхэ.
 23 Теңгр назр хойр үүдэсн
 Деед Эзнэс эдс автн.
 24 Теңгр Деед Эзнэ,
 назриг Тер делкэн улст өгв.
 25 Өңгрсн улс
 Деед Эзиг буульшго,
 Үкэрин тагчг бээдлд орснь
 Деед Эзиг буульшго.
 26 Болв бидн Терүг
 эндрэс авн мөңкинд магтхвидн.
 Деед Эзиг магттн!

114 Деед Эзнд би дуртав, юңгад гихлэ,
 Тер мини ду соңсна.
 Тер мини зальврлһ соңсна.
 2 Тер нанд чикэн өгэд соңсна,
 Терүг би насн туршартан дууднав.
 3 Намаг үклин гем авн алдв,
 Би үкэрин амнд күрүв,
 Би түрэд зовжалав.
 4 Тииглэрн би Деед Эзиг дуудув:
 – О, Деед Эзн, Таниг суржана!
 Намаг авртн!
 5 Деед Эзн цаһан саната,
 Деед Эзн чик седклтэ.
 Мадна Бурхн өр-өвч.
 6 Деед Эзн эгл улсиг хэлэнэ,
 Би дажргдув.
 Тер намаг аврв.
 7 О, седклм, тогтн. Юңгад гихлэ,
 Деед Эзн чамд
 буйн кишг өгчэнэ.
 8 Та мини седклиг үклэс сулдхвт,
 Мини нүднэ нульмс хагсаввт,
 Мини көлиг бүдрлһнэс саглулвт.
 9 Тана хажуд би эмд улсин дунд йовхв.

115 Би Деед Эзнд итклэв,
 Тегэд келлэв:
 – Би дегд цокгдув.
 2 Би ээхлэрн келжв:
 – Цуг улс худлч, – гиж.
 3 Деед Эзн цаһан санаһан күртэснд
 Би ю өгхмби?
 4 Деед Эзн намаг аврснд
 Би ханлтан өргэд,
 Чаһр авч ирнэв.
 5 Деед Эзнэ улсин нүүрт
 Би андһаран күцэнэв.
 6 Эрүн улсиннь үкл даахд
 Терүнд йир күнд болжана.
 7 О, Деед Эзн, би Тана ялчв.
 Би Тана ялч болн ялчин көвүмб.
 Та намаг бэрэнэсм сулдхвт.

8 Танд ханлтан өргэд,
 Би бэрц бэрнэв,
 Тана нер дууднав.
 9 Тана улсин нүүрт,
 Тана эрүн герин һаза,
 Ерусалимин дунд,
 Би андһаран күцэнэв.
 Деед Эзиг магттн!

116 Цуг келн-улс, Деед Эзиг магттн!
 Цуг отга улс, Терүг магттн!
 2 Юңгад гихлэ, маднд өгчэх
 Терүнэ сольт уга дурн алдр,
 Терүнэ иткмж мөңк болжана.
 Деед Эзиг магттн!

117 Деед Эзн цаһан саната!
 Деед Эзнд ханлтан өргтн.
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 2 Израилинхн иигж келтхэ:
 «Деед Эзнэ дурн мөңкинд бээнэ».
 3 Ахарона хөөт үйнр иигж келтхэ:
 «Деед Эзнэ дурн мөңкинд бээнэ».
 4 Деед Эзнэс ээдг эмтн иигж келтхэ:
 «Деед Эзнэ дурн мөңкинд бээнэ».
 5 Зовхларн, би
 Деед Эзиг дуудув,
 Деед Эзн намаг соңсна.
 Деед Эзн намаг сулдхна.
 6 Деед Эзн намаг харсна.
 Би тас юмнас ээжэхшв.
 Нег чигн күн нанд хоран күргшго.
 7 Деед Эзн нанд дөң болна.
 Би хортан диилгдсинь үзхэр бээнэв.
 8 Күүг иткхэр,
 Деед Эзиг итксн деер.
 9 Нойдудыг иткхэр,
 Деед Эзиг итксн деер.
 10 Намаг олн улс эргэд бүслв,
 Болв би Деед Эзнэ нериг дуудад
 тедниг уга кевв.
 11 Тедн намаг бүслэд авчкла,
 Болв би Деед Эзнэ нериг дуудад
 тедниг уга кевв.
 12 Тедн зөг мет нан деер бигшжэнэ,
 Тедн хагсу өвснэ һал мет унтрв.
 Болв би тедниг
 Деед Эзнэ нерэр уга кевв.
 13 Намаг унтха гиһэд чаңһар түлкцхэв,
 Болв Деед Эзн намаг дөңнв.
 14 Деед Эзн мини чидл, мини дун.
 Тер мини аврлт болв.
 15 Байрин болн аврлтын дун
 Бурхна улсин герт бээнэ:
 Деед Эзнэ күчн диилвр өгчэнэ!
 16 Деед Эзнэ күчн өөдлжэнэ,
 Деед Эзнэ күчн диилвр өгчэнэ!
 17 Би үкшгов, эмд бээһэд,
 Деед Эзнэ кергин тускар зэңглнэв.
 18 Тер намаг йир икэр засгвл,

Болв үкүлсн уга.
 19 Бурхна улсин өргн үүд нанд сектн,
 Терүгэр орад, би Деед Эзиг магтнав.
 20 Деед Эзнэ өргн үүдн эн,
 Терүгэр чик седклтэ улс орх.
 21 Намаг соңсснтн,
 намаг аврж авснтн
 би Таниг магтжанав.
 22 Тосхачнрин холсн чолун
 Өнцгин хол чолун болв.
 23 Бурхн энүг күцэв.
 Бидн терүг үзэд өврвидн.
 24 Эн өдриг Бурхн үүдэв,
 Бидн тер өдрт байрлад нээрлнэвидн.
 25 О, Деед Эзн, авртн мадниг!
 О, Деед Эзн, маднд күцэмжс өгтн!
 26 Деед Эзнэ нерэр иржэхнь адслгдтхэ!
 Деед Эзнэ сүмэс тадниг адслжэнэвидн.
 27 Деед Эзн – Бурхн.
 Тер маднд герл өгнэ.
 Нээрт бэрх бэрцэн деесэр боотн,
 Терүгэн бэрцин ормд күргтн.
 28 Та мини Бурхнт,
 Тана нериг би туурулнав.
 Та мини Бурхнт,
 Таниг би икэр күндлнэв.
 29 Деед Эзн цаһан саната!
 Деед Эзнд ханлтан өргтн.
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
118 Деед Эзнэ зааврар бээсн
 цевр седклтэ улс жирһлтэ,
 кишгтэ болна.
 2 Терүнэ сурһалиг хадһлсн,
 Терүг зүркэрн хээдг улс кишгтэ.
 3 Тиим улс му юм һарһхш,
 Тедн Деед Эзнэ седсэр бээнэ.
 4 Та Тана заавриг
 батар хадһлтха гиж заквт.
 5 О, кемр мини хаалһ
 Тана заавр күцэх үзг тал һарсн болхны!
 6 Тиигхлэг би Тана цуг зааврт
 оньган өгхдэн ичшго билэв.
 7 Би Тана чик зарһиг дасч авн,
 Таниг цевр зүркнэсн магтнав.
 8 Би Тана заавр күцэнэв.
 Та намаг бичэ хайтн.
 9 Баахн көвүн эврэннь жирһлэн
 яһж цеврэр бэрхмби?
 Зуг Тана үгиг хадһлад бээх кергтэ.
 10 Би Таниг үнн седклэрн хээжэнэв.
 Тана зааврас хажих йовдл
 бичэ нанд учратн.
 11 Тана өмнэс килнц һарһдгоһар,
 Тана үгиг би зүркндэн бэрэд йовнав.
 12 О, Деед Эзн, Та цаһан санатат!
 Та заавран нанд дасхтн.
 13 Тана өгсн цуг заавриг
 Би чеежэр келж давтнав.

14 Тана сурһаляс би
 Ик зөөр олсарн байрлнав.
 15 Тана зааврин тускар ухалнав,
 Тана бээдлд оньган өгнэв.
 16 Тана заканд би байрлнав,
 Тана үгиг би басчашв.
 17 Тана үгиг хадһлад йовдгар,
 Та нанд, Эврэннь зарцд, хээрлтэн күргтн.
 18 Тана закана өвэрц бээдлинь үздгэр,
 Та мини нүдим сектн.
 19 Би һазр деер йовдсн күмб.
 Та нанас Бийиннь заавран бичэ бултултн.
 20 Тана зарһин седвэр намаг
 оньдинд авлна.
 21 Тана зааврас хажисн деегүр саната,
 харалла харһсн улсиг Та гемшэввт.
 22 О, Деед Эзн, эмтнэ харалас,
 му келнэс намаг сулдхтн.
 Юңгад гихлэ, би Тана сурһаль хадһлжанав.
 23 Хаад негдэд, нанд хар санна.
 Би, Тана зарц,
 Тана закана тускар ухалжанав.
 24 Тана сурһаль нанд байр болжана,
 Мини багш болжана.
 25 Би үкжэнэв,
 Та намаг үгэрн өмдрүлтн.
 26 Би Танд бийиннь жирһлин тускар келләв,
 Та намаг соңсвт.
 Та нанд закаһан дасхтн.
 27 Та нанд заавриннь учр-утхинь медх арһ өгтн.
 Би Тана өвэрц йовдлын тускар ухалнав.
 28 Би һундрхжанав,
 Та үгэрн намаг батратн.
 29 Та намаг худлас хольжултн.
 Та нанд Эврэннь закаһан дасхтн.
 30 Би итклин хаалһ шүүж авув,
 Би Тана зарһар һардвр кежэнэв.
 31 О, Деед Эзн,
 Би Тана сурһальд седклэн тэвүв.
 Та намаг ичх учрла бичэ харһултн.
 32 Би Тана заавр күцэхэр адһжанав,
 Та нанд икэр уха орулжанат.
 33 О, Деед Эзн, Тана закад медх
 арһ нанд өгтн,
 Тегэд би терүгэр оньдинд һардвр кесв.
 34 Та нанд серглц бээдл өгтн,
 Тана закаһар би һардвр кенэв,
 Терүг би зүркндэн хадһлнав.
 35 Та намаг Эврэннь зааврин хаалһд орултн,
 Юңгад гихлэ, би терүнд йир байрлжанав.
 36 Та мини зүркнд ик зөөр биш,
 Тана сурһалиг медж авх арһ өгтн.
 37 Керг уга юм үздгоһар,
 Та мини нүдиг хаатн.
 Эврэннь үгэр намаг өмдрүлтн.
 38 Таниг соңсдг нанд,
 Тана зарцд, өгсн үгэн күцэтн.
 39 Мини ээжэх баслһнас намаг сулдхтн,

Тана зарһ сән.
 40 Тана сурһмж би авхар седжәнэв.
 Та намаг чик седклэрн әмдрүлтн.
 41 О, Деед Эзн, Тана итклтә дурн нанд иртхә,
 Тана өгсн үгәр Тана аврлт иртхә.
 42 Намаг басчах күүнд
 Тегәд би хәрүһинь өгхв.
 Би Тана үгд нәәлжәнэв.
 43 Та нанас чик үг бичә булаж автн,
 Би Тана зарһд нәәлжәнэв.
 44 Би Тана закаг оньдинд хадһлхв,
 Зууһад жилмүд һатлад хадһлхв.
 45 Би сулдан бәәхв, юңгад гихлә,
 Би Тана заавр күцәхәр шуннав.
 46 Би хаадудын өмн
 Тана сурһалин тускар ичлго келхв.
 47 Би Тана зааврт дуртав,
 Тегәд йир байрлнав.
 48 Тана заавриг би күндлнэв,
 Терүнд би дуртав.
 Тана закана тускар ухалнав.
 49 Тана зарцд, нанд,
 Өгсн үгиннь тускар тодлтн,
 Терүнд нәәлх арһ Та нанд өгләт.
 50 Энтн зовлңта цагинм байсвр,
 Тана өгсн үгәс әмдрлһн иржәнә.
 51 Деегүр саната улс намаг дөөглцхәв.
 Болв би Тана заканас хажисн угав.
 52 О, Деед Эзн,
 Тана кезәңк зарһин тускар ухалад,
 Би тогтун бәәнэв.
 53 Тана закаһар әс бәәжәх
 килнцтә улс үзхлә,
 Мини ур күрнә.
 54 Мини йовсн һазрт Тана закан
 Мини дун болад йовна.
 55 О, Деед Эзн, сөөд
 Би Тана нериг тодлнав,
 О, Деед Эзн,
 Би Тана закаһар бәәнэв.
 56 Би Тана зааврар бәәнэв,
 Энтн мини кишг болв.
 57 О, Деед Эзн, Та мини зөөр болжәнат.
 Тана үгиг күцәх болж әндһаран өгчәнэв.
 58 Би Таниг үнн зүркнәсн суржәнав:
 Бийиннь үгәрн нанд хәәртән күргтн.
 59 Би хаалһиннь тускар ухаллав,
 Би Тана сурһальд оньган өгүв.
 60 Тана зааврар һардвр кехәр би адһжәнав.
 61 Хар саната әмтнә гөлм
 намаг бүслжәнә,
 Болв би Тана закана тускар
 мартжәхшв.
 62 Би сөөни өрәллә босад,
 Таниг чик зарһ кедгдтн магтнав.
 63 Би Танас әәдг цуг улсин,
 Тана заавр хардг улсин иньгв.

64 О, Деед Эзн, Тана итклтә дурн
 һазрар дүүрң.
 Та нанд Эврәннь закаһан дасхтн.
 65 О, Деед Эзн, Та өгсн үгәрн нанла,
 Эврәннь зарцтаһан, Бийән сәәнәр бәрнәт.
 66 Та нанд цецн болхиг,
 медрлтә болхиг дасхтн.
 Тана зааврт би иткжәнэв.
 67 Таниг засглхас өмн би төөрчәжв,
 Ода би Тана үгиг хадһлдг болув.
 68 Та сәнт,
 Тана күцәсн тоот сән.
 Та нанд Эврәннь закаһан дасхтн.
 69 Деегүр саната улс
 мини тускар худл келнә.
 Болв би Тана заавриг зүркндән хадһлхв.
 70 Теднә зүркн өөкәр бәрәтә.
 Би болхла,
 Тана закаһар бахмжән кежәнэв.
 71 Тана зака медхин төлә
 Зовснь – нанд сән болв.
 72 Тана өгсн закан
 Нанд миңһн алтнас, цаһан мөңгнәс деер.
 73 Та намаг үүдәввт,
 Та намаг кү кеввт.
 Тана заавриг дасх
 уха нанд орултн.
 74 Танас әәжәх улс
 намаг үзхләрн байрлх,
 Тана үгд би нәәлжәнэв.
 75 О, Деед Эзн,
 Тана зарһ үннинь би меднәв,
 Та итклтә болад намаг засглвт.
 76 Тана итклтә дурн,
 Тана келсәр, нанд, Тана зарцд,
 мини төвкнлһн болтха.
 77 Тана цаһан санан нанд күрттхә,
 Тегәд би әмд йовхв. Юңгад гихлә,
 Тана закан нанд бахмж болжәна.
 78 Нанд худларн му кежәх
 деегүр саната улс ичәгдтхә.
 Болв би Тана зааврин тускар ухалжәнав.
 79 Танас әәдг,
 Тана заавр меддг улс хәрү нанур иртхә.
 80 Би ичдгоһар зүркәрн
 Тана заканд соңсхврта болсв.
 81 Тана аврлтыг би йир күләжәнэв,
 Тана үгд би нәәлжәнэв.
 82 Тана үг күләһә бәәж
 мини нүдн муурчана.
 – Та кезә намаг тогтнулхвт? – гиж суржәнав.
 83 Би утанд үрсн бортх мет
 керг уга болув.
 Болв Тана закаг мартсн угав.
 84 Тана зарц, би, ода кедүдән күләхв?
 Та мини хортна зарһинь кезә кехмт?
 85 Деегүр саната улс
 Намаг бәрхәр нүк малтв,

Тедн Тана закахар бээжэхш.
 86 Тана цуг заавр итклтэ.
 Мини хортн мини тускар хов зөөнэ.
 Та нанд дөңгэн күргтн.
 87 Тедн намаг алн алдв,
 Болв би Тана заавриг үлдэсн угав.
 88 Та итклтэ дурарн намаг эмдрүлтн,
 Тегэд би Тана өгсн сурхалиг хадһлхв.
 89 О, Деед Эзн, Тана үг мөңкинд теңгрт батлгдв.
 90 Тана иткмж үйэс үй һатлх.
 Та назр үүдэввт. Тер ода бээнэ.
 91 Тана шиидврэр цугнь
 ода күртл бээнэ,
 Юңгад гихлэ, цугтан Танд церглжэнэ.
 92 Кемр Тана закан бахмжм
 эс болсн болхла,
 Би эврэннь зовлңдан даргдад үкх билэв.
 93 Тана заавриг мөңкинд мартшгов,
 Терүгэрн Та намаг эмдрүлжэнэт.
 94 Би Тана күмб, авртн намаг!
 Би Тана келсиг күцэхэр шуннав.
 95 Хар саната эмтн
 намаг алхар гетцхэнэ.
 Би болхла, Тана сурхалин тускар ухалнав.
 96 Юн болв чигн эврэ чилгчтэ,
 Болв Тана заавр чилгч уга.
 97 Тана заканд би йир дуртав!
 Терүнэ тускар би өдрин дуусн
 ухалнав.
 98 Та Эврэннь зааврарн
 намаг хортнасм цецн кеввт.
 Юңгад гихлэ, тертн
 кезэ чигн нанла бээнэ.
 99 Би цуг багшнрасн ухата болув,
 Би Тана сурхалин тускар ухалжанав.
 100 Би медэтнрэс икэр меднэв,
 Юңгад гихлэ, би Тана үг хадһлжанав.
 101 Тана үг хадһлхин төлэ,
 Би хар мөртэ хаалһас көлөн эрвлнэв.
 102 Тана зарһиг би һазалжахшв,
 Юңгад гихлэ, Та намаг дасххт.
 103 Тана үг мини амнд ямаран эмтэхн!
 Балас деер келндм эмтэхн.
 104 Тана келсиг би меджэнэв,
 Тегэд худл бээдлд би дургов.
 105 Тана үг – мини көлд
 герлин гегэн болна,
 Тана үг – мини йовсн мөрд герл өгнэ.
 106 Тана чик зарһиг хадһлх болж
 андһар өглэв,
 Терүгэн би күцэхв.
 107 О, Деед Эзн, би дегд зовжанав.
 Та намаг Бийиннь үгэрн эмдрүлтн.
 108 О, Деед Эзн,
 мини сэн дурна зальврлһ автн,
 Та нанд Бийиннь зарһ дасххт.
 109 Мини жирһл оньдинд ээмшгтэ,
 Болв Тана закаг би мартхшив.

110 Хар саната улс нанд гөлм татв,
 Болв би Тана зааврас хажижгахшв.
 111 Тана сурһаль нанд
 мөңкинд үлдсн зөөр.
 Юңгад гихлэ, тер зүркнәнм байр болжана.
 112 Тана закаг би мөңкинд,
 Сүл эмсхл күртлән күцэхэр шиидүв.
 113 Хар саната күүнд дургов,
 Тана заканд дуртав.
 114 Та мини түшг,
 Та мини халхц.
 Тана үгд нээлжэнэв.
 115 Килнцтэ улс, бийэсм холд йовтн,
 Бурхнаннь заавр би хадһлхар бээнэв.
 116 Та Бийиннь үгэрн намаг батратн.
 Тегэд би жирһхв.
 Та мини нээлвринм урмд бичэ хэрүлтн.
 117 Та намаг дөңнтн, би авргдхв.
 Тана закаг би даңгинд соңсхв.
 118 Тана заканас хажисн улсиг
 Та бурушатн, юңгад гихлэ,
 Теднэ мек, худлнь – ки болжана.
 119 Та килнцтэ әмтиг бог мет хамж хайнат.
 Тегэд Тана сурһальд би дуртав.
 120 Танас әәхлэ – толһанм үсн босх дүңгә болна,
 Тана зарһас би бас әәнэв.
 121 Би чик, зөвтә юм кевв.
 Та намаг хортндм бичә бэрүлтн.
 122 Та нанд, Бийиннь зарцд,
 сән болдгар дөңгән күргтн.
 Деегүр саната әмтнд
 намаг басх зөв бичә өгтн.
 123 Тана аврлт күләһэд бәәж,
 Тана зөвтә үг күләһэд бәәж нүдм муурчана.
 124 Та намаг, Бийиннь зарциг,
 бат дурарн хәлэтн.
 Та намаг Эврәннь зака меддг дасххтн.
 125 Би Тана зарцв.
 Та нанд уха орултн,
 Тана сурһаль меджәнэв.
 126 О, Деед Эзн, көдлх цаг ирв.
 Тана закан эвдгдв.
 127 Тана зааврт би
 үнәр алтнас давуһар дуртав,
 Нам хамгин цевр алтнас дуртав.
 128 Тана келсн үгиг
 зөвтә гиж би тоолжанав.
 Тегэд ямаран чигн худлд дургов.
 129 Тана сурһаль өврмжтә.
 Тегэд би терүг седклдән хадһлжанав.
 130 Тана сурхалин үгмүд әмтнд
 серл орулжана,
 Тер эгл улст
 уха орулжана.
 131 Би седкләрн аман секәд әмсхнэв,
 Тедү дүңгә Тана заавр күләжәнэв.
 132 Та дурта улстан оньган өгчәх мет,
 нанд оньган өгтн, цаһан санаһан күртәтн.

133 Эврэннь үгд намаг батлтн,
 Ямаран чигн килнц намаг бичэ авлтха.
 134 Та намаг күүнэ дажрлтас сулдхтн,
 Тана келсиг би күцэнэв.
 135 Та намаг, Эврэннь зарцан,
 цаһан седклэсн хэлэтн.
 Та нанд Эврэннь зака дасхтн.
 136 Тана загаг эмтн эс хадһлснас көлтө,
 Нүднэсм нульмсн хоожжана.
 137 О, Деед Эзн, Та чик седклтэт,
 Тана зарһ мел зөвтө.
 138 Тана өгсн сурһаль чик, мел итклтө.
 139 Тана үгиг мини хортн һазалсар,
 уурм күрчэнэ.
 140 Тана үг дегд цевр,
 Тегэд би, Тана зарц, терүнд дуртав.
 141 Би ям уга болсар нанд дурго болна.
 Болв Тана келсиг би мартхшв.
 142 Тана чик седкл –
 мөңк чик седкл,
 Тана закон –
 үнн закон болжана.
 143 Нанд һундлта, һашута бээдл учрна.
 Тана заавр нанд байр болжана.
 144 Тана сурһаль мөңкинд чик.
 Та нанд уха орултн,
 Тегэд би жирһхв.
 145 – О, Деед Эзн,
 Тана загаг би хадһлнав,
 Та намаг соңстн, – гиж
 Таниг зүркэрн дууджана.
 146 – О, Деед Эзн,
 Тана загаг би хадһлнав, намаг авртн, –
 гиж дууджана.
 147 Өр цээтл босад, би Таниг дууднав.
 Тана үгд нээлжэнэв.
 148 Тана үгин тускар ухалхларн,
 Би сөөни дуусн унтхшв.
 149 О, Деед Эзн, Та итклтэ дурарн
 Мини ду соңстн.
 Бийиннь зарһарн намаг эмдрүлтн.
 150 Намаг дажрхар седдг эмтн өөрджэнэ.
 Тедн Тана законас хол бээцхэнэ.
 151 О, Деед Эзн, Та өөрхн бээнэт,
 Тана зааврмуд цугтан үнн.
 152 Тана сурһалин тускар би кезэнэ медлэв.
 Терүг Та мөңкинд шииджт.
 153 Та мини түрү бээдл хэлэтн,
 намаг авртн.
 Тана загаг би басчахшв.
 154 Та мини кергт орлцад, намаг харстн.
 Та Бийиннь үгэрн намаг эмдрүлтн.
 155 Килнцтэ улсас аврлт холд бээнэ,
 Тедн Тана загаг хээжэхш.
 156 О, Деед Эзн, Тана цаһан санан ик.
 Та Бийиннь зарһарн намаг эмдрүлтн.
 157 Намаг көөдгнь, дээлдгнь олн.
 Болв Тана сурһаляс би хольжжэхшв.

158 Би урвачнриг үзжэнэв,
 Теднд дурго болжана.
 Тедн Тана үг хадһлжэхш.
 159 Тана закрмжд би ямаран дуртаһинь хэлэтн.
 О, Деед Эзн,
 бат дурарн намаг эмдрүлтн.
 160 Тана үгин утхнь – үнн болжана.
 Тана цуг чик зарһ – мөңк.
 161 Нойдуд намаг учр угаһар көөнө.
 Болв мини зүркн Тана үгиг күндлнэ.
 162 Тана үгд би байрлнав,
 Тиигхлэрн икл зөөр авсн болнав.
 163 Би худлд йир дургов.
 Болв Тана законд би дуртав.
 164 Таниг зарһан чикэр кедгт,
 Би өдрт дола дэжж Таниг магтнав.
 165 Тана законд дурта улсин эвнь йир ик.
 Теднд харшлт уга.
 166 О, Деед Эзн, Тана аврлтд нээлжэнэв.
 Тана заавриг би күцэнэв.
 167 Тана сурһалиг би хадһлжана,
 Терүнд би йир икэр дуртав.
 168 Тана закрмжиг,
 Тана сурһалиг би хадһлжана.
 Та мини кесиг цугинь үзжэнэт.
 169 О, Деед Эзн, мини зальврлһ соңстн.
 Та Эврэннь үгэрн нанд уха орултн.
 170 Та мини зальврлһ соңстн.
 Та үгэрн намаг сулдхтн.
 171 Мини амн Танд магтал өргх,
 Та нанд Эврэннь заһан дасххт.
 172 Мини келн Тана үг зөңглх,
 Тана зааврмуд цугтан чик.
 173 Тана һар нанд дөң болтха,
 Би Тана закрмж йилһж авнав.
 174 О, Деед Эзн, Тана аврлт
 йир икэр күлэжэнэв.
 Тана закон мини бахмж болжана.
 175 О, Деед Эзн, Таниг магтдгар,
 Нанд менд йовх жирһл өгтн.
 Тана зарһ нанд дөң болтха.
 176 Би геедрсн хөөнлэ эдл төөрүв,
 Намаг, Эврэннь зарцан, хээтн.
 Тана заавриг би мартжэхшв.

Өөдлһнэ дун.

119 Би зовхларн, Деед Эзиг дууднав.
 Тер нанд дөңгөн илгэнэ.
 2 О, Деед Эзн, худлч, мекч
 Улсин келнэс намаг гетлгтн.
 3 Мекч улс,
 Бурхн таднд му юм үзүлх,
 Бурхн тадниг маһд уга засглх.
 4 Тадниг дээчин хурц сумар хах,
 Тадниг цог һалд шатах.
 5 Би модьрун эмтн дунд бээсндэн зовжана,
 Берк му эмтн дунд бээхүв гисндэн зовжана.
 6 Эвтэ бээдлд дурго эмтнлэ

Би дегд удан бээвүв.

⁷ Би төвкнүн бээхэр

седжэнэв.

Болв би терүнэ тускар келхлэ,

Тедн дээнэ тускар келцхэнэ.

Өөдлһнэ дун.

120 Толһаһан өндөлһж би
Тер уул хэлэнэв.

Ода мини дөң

Альдас нанд ирхмб?

² Деед Эзнэс дөңм ирнэ,

Делкэг үүдэсн Терүнэс ирнэ.

³ Чамаг Тер бүдрүлшго,

Чамаг хадһлжэх Тер үрглшго.

⁴ Э, Израилиг хэлэж хадһлжэх Тер

Эврэн үрглшго, унтшгонь ил.

⁵ Деед Эзн чамаг хэлэж хадһлжана,

Деед Эзн хажудчнь

Чамаг халхлжэх сүүдр мет болжана.

⁶ Чамд өдрт нарн харшлшго,

Чамд сөөд сар харшлшго.

⁷ Деед Эзн чамаг хортнас харх,

Деед Эзн чини эмичнь харх.

⁸ Деед Эзн эндрэс авн мөңкинд

Чини жирһлиг харх.

Давидин өөдлһнэ дун.

121 «Деед Эзнэ сүмд одий», –
гиж келхлэ, би байрлув.

² Ерусалим, бидн ода

Чини үүднд зогсчанавидн.

³ Ерусалим балһснд

Эмтн ни-негэр бээнэ.

⁴ Терүнд Израилин закаһар

Деед Эзнэ нер туурулхар

Деед Эзнэ отга улс орна.

⁵ Тенд Давидин тохма улсин ширэ бээнэ,

Терүн деер

эврэ улсан чикэр залхар тедн суула.

⁶ – Чамд дурта улс амулц бээтхэ!

Чини төвкнүн бээдл тогттах,

Чини бээшңүдт әәмшг уга бээдл

тогттах! – гиж

Төвкнүн бээдлин төлэ,

Ерусалимин делгрлтин төлэ зальврцхатн.

⁸ Би һарлцсн,

өөрхн улсиннь төлэ келжэнэв:

«Ерусалим, эвтэ жирһл чамд батртах!»

⁹ Мадна Деед Эзн Бурхна сүмин төлэ Би

зальврнав.

Бурхн чамд делгрлт өгтхэ.

Өөдлһнэ дун.

122 Теңгрт бээһэд цугинь залжах
Танд би зальвржанав.

² Тегэд ялч эзэн хэлэжэх мет,

Ялчин нүдн эзнәннь һар хэлэжэх мет,

Тиигж бидн Тан тал хэлэжәнэвидн.

Таниг, Деед Эзн, мана Бурхн,

Цаһан санаһан күртэхиг

бидн күләжәнэвидн.

³ Өршәтн мадниг, Деед Эзн, өршәтн!

Бидн кесг баслһ үзвидн.

⁴ Бидн караг улсас икәр керлдүлвидн,

Бидн деегүр улсас дурго болулвидн.

Давидин өөдлһнэ дун.

123 Деед Эзн мадниг эс дөңсн болхла,
Юн болх билэ?

Израилин улс,

хәрү өгтн!

² – Мадниг хортн дәврсн цагт

Деед Эзн эс дөңсн болхла,

³ Тедн догшн ууарн

мадниг әмдәр зальгх билэ.

⁴ Хортн мадниг урсхул мет авх билэ,

Хортн мадниг деврсн усн мет дарх билэ,

⁵ Түргн урсхул мет чивүлх билэ –

гиж тедн келнэ.

⁶ Мадниг хортна шүднд эс бәрүлсн

Деед Эзиг туурулцхай.

⁷ Бидн аңһучин хавхас

Әмд һарсн шовуд мет болжанавидн.

Хавх хамхрв, бидн сулдвидн!

⁸ Теңгр һазр хойр үүдэсн

Деед Эзн маднд Эврэн дөңгән күргжәнэ.

Өөдлһнэ дун.

124 Деед Эзнд нәәлжэх күн
Сион уулла әдл көндршго,

Тер мөңкинд бээх.

² Уулмуд Ерусалимиг яһж бүслжәнэ,

Түүшң Деед Эзн Эврәннь улсан

Эндрэс авн мөңкинд халхлжана.

³ Чик седклтә улс

Бурхна заавр эвдшгон төлэ,

Эврәннь әмтнд Бурхна өгсн һазр деер

Килнцтә улсин йосн оньдинд бәәшго.

⁴ О, Деед Эзн,

Соңсхврта, чик седклтә улст

Цаһан санаһан күртәж әдслтн.

⁵ Болв Тана хаалһас хажисн улсиг көөтн.

Тедн хар саната улста

хамдан заслгдтха.

Израильд төвкнүн бээдл учртва.

Өөдлһнэ дун.

125 Туугдсн улсиг Деед Эзн бәрәнәснь
Сион тал герүрнь хәрүлжәсн цагт

Бидн зүүд үзжәсәр бәәввидн.

² Тиигхд бидн дегд байрлвидн,

Тегэд байрлсндан дуулвидн.

Тиигхд талын улс келцхәв:

«Теднә төлэ Деед Эзн алдр керг күцәв».

³ Э, э, Деед Эзн алдр керг күцәв,

Энүнднь бидн йир байрлжанавидн.

4 О, Деед Эзн,
хагссн көдөн холмудт
Ус орулжах мет,
Та туугдсн наадк улсиг герүрнь хэрүлтн.
5 Нүдндэн нульмста көдлсн улс
Нам байртаһар хээкрж ачлвран автха.
6 Тэрэнэ экиг уульн авч йовсн улс,
Урһцан үүрэд, герүрн хэрү
Байртаһар дуулж ирх.

Соломона дуулдг өөдлһнэ дун.

126 Кемр Деед Эзн гер эс босххла,
Тосхачнр киидэн көдлнэ.
Кемр Деед Эзн балһсд эс манхла,
Манач киидэн харулан чаңажаана.
2 Өдмг идхин төлө тадн
Киидэн эрт боснат, ора унтнат,

кинж көдлжэнэт.

Деед Эзн дурта күүндэн,
унтад кевтсн бийнь,
терүнд өдмг өгнэ.

3 Бичкдүд Деед Эзнэс
иржэх белг болжана.

Экин геснд бээх нилх –
Терүнэ ачлвр болжана.

4 Күүнэ баахн наста үрд дээчин хартк
Саадгин сумнла эдл болжана.

5 Олн үртэ күн кишгтэ!

Олна цутхлнд хортнлаһан күүндхлэрн,
Тедн ичжэхш.

Өөдлһнэ дун

127 Деед Эзиг күндлсн улс кишгтэ,
Деед Эзнэ зааврар бээснь кишгтэ.

2 Чи һариннь күч-көлсэр бээхч,
Чи кишгтэ, күцэмжтэ бээхч.

3 Чини гергн гертчнь

Темстэ ацмуд мет цецгэрх.

Чини үрд ширәһичнь эргэд,

Баахн модд мет күдр-бадр болж суулдх.

4 Деед Эзиг күндлсн күн

Тиигж эдслгдх.

5 Сионд бээх сүмэс

Чамаг Деед Эзн эдслтхэ.

Цуг жирһлинчнь туршарт чамд

Ерусалимин делгрлт үзгдтхэ.

6 Ачнр-жичнрэн бэрж жирһж йов.

Израильд төвкнүн бээдл учртха!

Өөдлһнэ дун.

128 Баһ цагасм намаг
Басл дажрж йовла.

Болв, Израиль:

2 – Баһ цагасм намаг

Басл дажрж йовла,

Дажрв чигн намаг

Диилж чадсн уга.

3 Дажрачнр нурһим керчэд,

Гүн шарх һарһла.

Тернь хаһлсн һазрин бээдлтэ.

4 Болв Деед Эзн чик седклтэ.

Тер намаг килнцтэ эмтнэ

Мухла болжаснас сулдхв, – гиж давт.

5 Сионд дурго улс диилгдэд,

Цугтан хэрү йовулгдад ичөгдтхэ.

6 Урһхасн урд хагсч одсн,

Му һазра өвсн мет,

Тедн күүнд керг уга болтха.

Терүг күн хадж авхш,

Терүгэр күн боодг кехш.

8 «Деед Эзнэ эдс таднд тустха!

Деед Эзнэ нерэр тадниг

Бидн эдслжәнэвидн», – гиж

Талдан улс бичэ келтхэ.

Өөдлһнэ дун.

129 Арһан бархларн би,
Деед Эзн, таниг дууджана.

2 О, Деед Эзн, мини дуудвр соцстн.

О, Деед Эзн, цаһан санаһан

Нанд күртэхитн суржахд оньган өгтн.

3 О, Деед Эзн, кемр Та

Кесн килнцин тоог тоолхла,

Кен цевр һархмб?

4 Та, болв, эмтнэ килнц тэвж өгнэт,

Таниг күндлнэ.

5 Би Деед Эзиг йир икэр күлэжәнэ.

Би Терүнэ өгсн үгд нээлжәнэ.

6 Манач күн өр цөөлһиг күлэжэснэс икэр

Мини седкл Деед Эзиг күлэжәнэ.

Маначас икэр күлэжәнэ.

7 О, Израиль, Деед Эзнд нээл!

Деед Эзнэ дурн итклтэ,

Деед Эзнэ аврлт элвг.

8 Тер Эврэн Израилиг

Цуг килнцэснь сулдхх.

Давидин өөдлһнэ дун.

130 О, Деед Эзн, мини зүркнд ик санан уга,
О, Деед Эзн, би деегүр хэлэц угав.

Алдр керг,

Эс гихлэ медж чадшго юмн

Намаг авлжахш.

2 Болв би ханмжта, тогтун бээнэ.

Экин һар деер санапр кевтх нилх мет,

Түүшң дотрм зүркм санапр бээнэ.

3 О, Израиль, эндрэс авн

Деед Эзнд мөңкинд итк!

Өөдлһнэ дун.

131 О, Деед Эзн, Давидин тускар ухалтн,
Терүнэ даасн цуг күнд бээдлин тускар

ухалтн.

2 О, Деед Эзн, терүнэ келсиг ухалтн,

Та, Яковин алдр Бурхн,

Терүнэ өгсн андһарин тускар ухалтн.

3 «Деед Эзнд гер, Яковин алдр Бурхнд

Бээр бэрх орм эс олж автлан,

Би гертэн оршгов,
Би орндг деер наршгов,
Би бийэн унтулшгов,
Би нүдэн чигн анышгов», –

гиж Давид келлэ.

6 Бидн Епратд бээхдэн
Бооцана хээрцгин тускар соңславидн.
Терүг Йара гидг назрт олж авлавидн.

7 – Терүнэ бээрн тал одий,
Терүнэ ширэд мөргий, –
гиж бидн келвидн.

8 О, Деед Эзн, сүмд иртн,
Тенд мөңкинд үлдтн.
Та болн бооцана хээрцг –
Тана күчнэ темдг болжана.

9 Тана гелңгүд кезэ чигн
Зуг чик йовдл нархтха.
Тана чик седклтэ улс байрлтха.

10 Та Эврәннь зарц Давидин төлэ
Бийиннь шүүж авсн хааг бичэ назалтн.

11 Деед Эзн Давидт
бат андһар өглэ,
Деед Эзн терүнэсн хажышго:
«Чини көвүдэс негнь
хан болх.

Чини хөөн тер залх.
12 Кемр чини хөөт үйнр
Мини бооца хадһлхла,
Мини дасхх заавр күчэхлэ,
Теднэ көвүд чини ширэд мөңкинд суух».

13 Деед Эзн Сиониг шүүж авла,
Терүгэр бээрэн кех седкл тэвлэ.

14 «Эн Мини гер,
Энүнд Би мөңкинд бээрлхүв.
Энд Би залхув,
Энүнд би седклэн тэвлэв.

15 Тер балһсиг би дуту угаһар теткхв,
Терүнэ түрү бээх эмтиг өдмгэр цадхнав.

16 Терүнэ гелңгүдин кежэх тоотынь эдслнэв,
Чик седклтэ эмтн байр-бахмжта бээх.

17 Давидин хөөт үйнрэс Сионд
Күчтэ хан нарж ирдгэр кенэв.
Бийиннь шүүж авсн хааг
Би шатжах шам мет бэрхүв.

18 Терүнэ хортыг диилгддг кенэв,
Терүнэ заллт делгрлт авх».

Давидин өөдлһнэ дун.

132 Ахнр-дүүнр ни-негэр бээхлэ,
Хэлэлт, ямаран сэн.

2 Тиигж бээлһн толһа деер кегдјэх
үнтэ каңкнсн тосн мет.
Тер тосн сахлар, Ахарона гелңгин сахлар,
Терүнэ хувцна захар хоожсн болна.

3 Тиигж бээлһн Сион уул деер
элвгэр буужах
Ермон уулын чииглэ эдл болжана.
Деед Эзн тенд

Эврәннь эдсэн өгнэ,
Мөңк жүрһл өгнэ.

Өөдлһнэ дун.

133 Деед Эзнэ сүмд
сөөһар церглјэх

Деед Эзнэ зарцнр,
Деед Эзиг магттн!

2 Тадн һаран өргэд,
Деед Эзиг сүмд магттн.

3 Теңгр назр хойр үүдэсн Деед Эзн
Сионас чамд эдс өгтхэ!

134 Деед Эзиг магттн!
Деед Эзнэ нериг магттн!

Деед Эзнэ зарцнр, Терүг магттн!
2 Деед Эзнэ сүмд заргдјах эмтн,
Деед Эзнэ сүмин һаза церглјэх эмтн,
Деед Эзиг магттн!

3 Деед Эзиг магттн,
Деед Эзн цаһан саната.
Терүнэ нериг дуундан орултн,
Терүнэ нерн ке сээхн.

4 Деед Эзн Бийдэн
Яковиг шүүж авла,
Деед Эзн

Израилиг зөөрэн кехэр шүүж авла.
5 Деед Эзн алдр болјахиг би меднэв.
Деед Эзн цуг бурхдас өөдэн йовна.

6 Деед Эзн теңгрт, назр деер,
Теңгст, теңгсин йоралд
седсэн цугинь кенэ.

7 Назрин межәһэс эргндэн үүлд өргнэ,
Һал цәклүләд, хур илгәнэ,
Бийиннь хадһлјасн сальк
һазаран һарһна.

8 Деед Эзн Египетин түрүн төрсн үрдинь уга кев,
Түрүн төрсн улсинь болн мал-һурсинь уга кев.

9 Хаана болн терүнэ ямта эмтнэ өмнэс
Египетд Тер онц темдг илгэв,
Египетд Тер өвәрц йовдл һарһв.

10 Олн келн-улсиг Тер уга кев,
Күчтэ хаадудыг уга кев.

11 Аморрейин хан Сихониг,
Башана хан Огаг болн
Ханана цуг хаадудыг уга кев.

12 Тиигэд теднэ һазриг зөөр кеж
Израильд, Бийсиннь улст өгв.

13 О, Деед Эзн, Тана нерн мөңкинд бээх!
О, Деед Эзн, Тана туурмј

үйэс үй һатлад бээх!
14 Деед Эзн Бийиннь улсан харсх,
Бийиннь зарцнртан өр-өвч болх.

15 Буру номта улсин шүтән –
Күүнэ һарар кегдсн
Цаһан мөңгн болн алтн болжана.

16 Терүнд амн бөөнэ,
Болв э һархш.
Терүнд нүдн бөөнэ,

Болв үзхш.
 17 Терүнд чикн бээнэ,
 Болв соңсхш.
 Терүнд хамр бээнэ,
 Болв ки хархш.
 18 Терүг үүдэсн эмтн,
 Терүнд нээлжэх эмтн
 Терүнэ бээдлтэ болтха.
 19 Израилин улс, Деед Эзиг магттн!
 Ахарона тохма гелңгүд, Деед Эзиг магттн!
 20 Левин өрк-бүл,

Деед Эзиг магттн!
 Деед Эзиг күндлжэх улс, Деед Эзиг магттн!
 21 Сиона эмтн,
 Ерусалимд бээх Деед Эзиг магттн!
 Деед Эзиг магттн!

135 Деед Эзн цаһан саната,
 Деед Эзнд ханлтан өргтн,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 2 Хамгин алдр Бурхнд ханлтан өргтн,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 3 Хамгин Күчтэ Деед Эзнд ханлтан өргтн,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 4 Нанцарн өвэрц йовдл харһжах
 Терүнд ханлтан өргтн,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 5 Теңгриг ухатаһар үүдэсн
 Терүнд ханлтан өргтн,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 6 Усн деер һазр үүдэсн
 Терүнд ханлтан өргтн,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 7 Алдр сар, нар, одд үүдэсн
 Терүнд ханлтан өргтн,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 8 Нариг өдр залтха гиж үүдэлэ,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 9 Сө залтха гиж сар болн одд үүдэлэ,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 10 Египетин түрүңк үрдинь уга кесн
 Терүнд ханлтан өргтн.
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 11 Египетэс Израилин улс дахулж харһсн
 Терүнд ханлтан өргтн.
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 12 Тедниг чаһи һарарн бэрж харһла,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 13 Улан теңгс зааглсн
 Терүнд ханлтан өргтн,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 14 Теңгс дундаһур бүрү-бүтнэр
 Израилиг дахулж харһла,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 15 Египетин хааг дээчнртөһинь

Улан теңгст
 уга келә,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.

16 Бийиннь улсан көдә һазрар
 дахулж харһсн
 Терүнд ханлтан өргтн.
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 17 Күчтэ хаадудыг ка цоксн
 Терүнд ханлтан өргтн,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 18 Чидлтэ хаадудыг Тер
 уга келә,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 19 Аморрейин хан Сихониг диилв,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 20 Башана хан Огаг диилв,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 21 Теднэ һазриг зөөр кеж өгв,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 22 Зөөр кеж Бийиннь зарц Израильд өгв,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 23 Мадна тускар Тер аюлта цагт ухалв,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 24 Тер мадниг хортнасмдн гетлгв,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 25 Тер цуг әмтә юмнд хот өгнә,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.
 26 Теңгрәс залжах Бурхнд ханлтан өргтн,
 Терүнэ дурн мөңкинд бээнэ.

136 Бидн Сионан санхларн,
 Вавилона һолын көвәд
 сууһад уульдг биләвидн.
 2 Бидн ятхан көндөлго,
 Уласн модна ац деер өлгдг биләвидн.
 3 Бәрәнд бәрсн әмтн
 мадниг дуулулхар седцхәв.
 Мана хортн Сиона байрта дууһар
 Бийән нээрлүлтхә гиж маднас некцхәв.
 4 Талын һазрт бидн
 яһж Деед Эзнә дуд дуулцхәхми?
 5 О, Ерусалим, кемр би чамаг мартхла,
 Мини барун һар
 эрдминнь билгән марттха!
 6 О, Ерусалим, чини тускар би эс ухалхла,
 Чамар би хамгин күчтә байран эс кехлә,
 Мини келн таңнадан наалдтха.
 7 О, Деед Эзн, Ерусалимиг нурсн өдр Едомин улс:
 «Хамхлтн! Ул күртлнь хамхлтн!» – гиж хәәкрсиг
 тодлтн.
 8 Вавилон, чи хоосрулдг балһснч!
 Чини харһсн йовдларчнь
 Чамаг засглсн күн
 әдс авх.
 9 Чини нилх үрдиг
 Чолунд цокад күүчсн күн
 әдс авх.

Давидин псалм.

137 О, Деед Эзн, Таниг
 би седкләсн туурулжанав,

О, Деед Эзн, Танд би магталын дууһан талын бурхдын өмн дуулжана.

2 Тана эрүн сүм тал чирэһэн өгч мөргнөв, Тана нер туурулна.

Тана итклтэ дуриг, Тана иткмжиг би туурулна.

Та Эврәннь нерэн өргвт, Та Эврәннь келсэн

хамгин деегшэн өөдлүлт.

3 Та мини дуудснд хэрү өгвт,

Та мини седклд урмд өгвт, Та намаг зөргтэ кеввт.

4 О, Деед Эзн, Таниг һазр деер цуг хаадуд туурулх, Юңгад гихлә, Тана келсиг тедн соңсв.

5 Таниг тедн дуундан орулх, Тана кесн-күцэсн кергин тускар,

Тана алдр туурмжнн тускар дуулцхах.

6 О, Деед Эзн, өөдөн утхта болв чигн, Та эгл эмтнд килмжән өгнэт.

Ик санатаһинь дорацулнат.

7 Кемр намаг әәмшг ээрэд ирхлә, Мини жирһл Та харнат.

Та намаг хортнанм уурас харснат,

Та Эврәннь күчәрн намаг сулдхнат.

8 О, Деед Эзн, келсэн кевтнь

мини төлө күцәхит.

Тана итклтэ дурн мөңк болжана.

Та Эврәннь һарарн үүдәсн тоотан бичә үлдәһит.

Көгжмин һардачд.

Давидин псалм.

138 О, Деед Эзн, Та намаг сөрж хэләввт. Тегәд мини тускар цугинь меднэт.

2 Та намаг кезә суудгиг,

кезә босдгиг меднэт,

Та нам холас мини уха меднэт.

3 Мини йовсиг,

Мини амрсиг Та үзжәнэт.

Мини цуг кежәсн тоот Танд темдгтә.

4 О, Деед Эзн, намаг келтл,

Та терүг учр-утхарнь меднэт.

5 Та намаг өмнәсм, ардасм эргж аввт,

Та Эврәннь харслһна һаран

нан деер бәржәнэт.

6 О, Деед Эзн,

Та намаг тедү дүңгә меднэт,

Тертн мини медрләс даву.

7 Танас зулад би альд одхв?

Танас би альдаран гүүхв?

8 Теңгрт һархла, Та тенд,

Кемр би үкснә орнд орхла,

Та бас тенд.

9 Кемр би нарн һарх үзг тал ниссн болхла,

Кемр би нарн суух теңгсин көвә күртл йовсн

болхла,

10 Та, Деед Эзн, намаг көтлхәр

Нам тенд чигн бәәх биләт.

Тегәд Тана күчтә барун һар намаг дөңнх билә.

11 Кемр би харңһу таңд бултхв гисн болхла, Эсклә эргндк герлм сөөд

хүвржәнә гисн болхла,

12 Би нам харңһу таңд

Танас бултж чадшгов.

Танд сө өдрлә әдл герләр герлтнә,

Танд харңһу герлтә хойр әдл.

13 Та мини дотрким яслат,

Та нанд экин геснд үүдснәс авн

эрчм оруллат.

14 О, Деед Эзн, Танд би ханлтан өргжәнәв;

Би өвәрцәр, медгддоһар үүдәгджв.

Тана цуг керг өвәрц,

Та намаг күццднь меднэт.

15 Намаг нуувчта ормд үүдәгджәхд,

Тенд нәрнәр шаглгджәхд

Мини келкә ясн Танас далдлгдсн уга.

16 Та намаг ургд бәәхд үзләт.

Та намаг һартл кедү нас би наслхиг шинжлләт.

17 О, Бурхн, Та ямаран ик ухатат!

Тана ухаг нанд медхд дегд күчр.

18 Терүг би кемр тоолсн болхла,

Тертн тооһарн элснәс даву болх билә.

Терүг тоолхин төлә мөңк цаг керглгдх!

19 О, Бурхн, Таниг

килнцтә әмтиг алтха гиләв!

О, Бурхн, махсг улсиг нанас холд көөтн.

20 Тана тускар тедн му келцхәнә.

Тана хортн неритн бузрдажана.

21 О, Деед Эзн, Танд дурго әмтнд

Би дургой?!

Тана өмнәс буцлт кежәх әмтиг

Би һазалхий?!

22 Би теднд йир икәр дургов,

Би тедниг эврәннь хортнд тоолнав.

23 О, Бурхн, намаг шинжлтн,

О, Бурхн, мини седкл медтн.

Та намаг сөрәд хәләтн,

Та мини ухаг медж автн.

24 Та намаг хәләтн:

Би килнцтә әмтнә хаалһар

йовж йовдг болвзав?

Тан тал һарсн хаалһд намаг орултн.

Көгжмин һардачд. Давидин псалм.

2 О, Деед Эзн, хар саната әмтнәс

намаг сулдхтн,

О, Деед Эзн, догшн әмтнәс намаг харстн.

3 Тедн хар санана тускар ухална,

Тедн оньдинд дә босхна.

4 Тедн моһа мет келән бүлүднә,

Теднә үгнь хорта моһан хорнла әдл.

5 О, Деед Эзн, килнцтә әмтнәс

намаг хартн,

Мини үкл хәәжәх догшн әмтнәс

намаг хартн.

6 Деегүр эмтн намаг бэрхэр
урхан бултулжана,
Тедн гөлмэн татад,
Мини хаалһд хавхан тэвв.

7 – Та мини Бурхнт, –
гиж Танд би келхүв.

Деед Эзн, дөң суржах
Мини зальврлһ соңстн!

8 О, Алдр Деед Эзн,
Мини толһаг ноолдана өдр бүрқдг
Чидлтэ харсач болжанат Та.

9 О, Деед Эзн, килнцтэ күүнд седсинь бичэ өгтн.
Та терүнэ хар сананд күцэмж
бичэ өгтн,

Эс гихлэ тедн караглх.

10 Намаг бүслжэх хортна
Мини туск хар саната зурань
Хэрү эргэд, бийсинах алтха.

11 Тедн деер шачах нүүрсн унтха!
Тедн дэжж босч чадгоһар
һазрин йоралд хайгдтха.

12 Худлч күн бичэ күцэмж бэртхэ,
Терүг зогсдо аюл көөж йовг.

13 Дажргдсн улсин зөвинь болн
Түрү бээх улсин чик йовдлынь
Деед Эзн харсчахиг би меднэв.

14 Бурхнд итқдг улс Тана нер туурулх,
Чик седклтэ улс Тана хажуд бээх.

Давидин псалм.

140 О, Деед Эзн, Таниг дууджанав.
О, Деед Эзн, Та нан тал адһтн.

Таниг дуудхла,
Та мини ду соңстн.

2 Мини зальврлһн Танд
Күжин қаңкнсн үнр болтха.
Зальврларн деегшән өргсн мини һариг
Асхни тэвцд бэртн.

3 О, Деед Эзн, мини келнд харул бэртн.
О, Деед Эзн, мини амнд тииз тэвтн.

4 Та мини зүркиг хар сананд бичэ авлултн,
Та мини зүркиг килнцтэ юмнд бичэ өөрдүлтн.
Би килнцтэ эмтнэ байрт орлцшго болсув.

5 Чик седклтэ күн итклтэ болсндан
Намаг цокж чигн чаджана.

Цаһан саната болсндан
Керлдж чигн чаджана.
Тернь нанд толһа деерк
Тогтнулдг қаңкнсн тосн болх.

Терүг би керго гисн угав.
Тедн нанд хар санаһан күртэв чигн,
Би цаарандан зальврнав.

6 Керм килнцтэ улсин һардачнр
Зарһин йоснд бэрүлгдхлэ,
Тегэд мини келсиг тедн тодлх.
Терм чик билэ гиж зөвшәрх.

7 Тэрэчнр һазр яһж хаһлад керчнэ,
Тедү мет теднэ ясьн үкэрин амнд

Тарагдад хайгдх.

8 О, Деед Эзн, мини Бурхн,
Хэлэцм Танд тусчана.

Танар би түшгән кежәнэв.
Та намаг харстн, бичэ үлдэтн.

9 Та намаг бэрхэр тэвсн

хавхин бэрәнэс харстн,
Та йосн биш йовдл һарһжах

эмтнэ мекэс харстн.

10 Килнцтэ улс эврән терүндән бэргдтхэ,
Би болхла, эәмшг угаһар йовсув.

*Уулын көдэд бээснэ тускар
бичсн Давидин псалм. Зальврлһн.*

141 Би Деед Эзиг чаңһар дуудув,
Би Терүнэс дөң сурув.

2 Терүнд би эврәннь

һундлан келжәнэв,

Терүнд би эврәннь

зовлңган келж өгнэв.

3 Керм би үрүдхлэ,

Та мини хаалһ харнат.

Намаг альдаран одв чигн,

Хортм нуувчар хавх тэвнэ.

4 Бийән эргэд хэлэхлэ,

Нанд дөң болх дүңгэ нег чигн күн уга.

Нег чигн күн намаг үзжэхш,

Нанд хорһдх бээрн уга,

Нег чигн күн нанд килмжән өгчэхш.

5 О, Деед Эзн, би Таниг дууджанав.

– Та мини хорһдх һазр болжанат.

Эн жирһлд кергтэ тоотм

Та болжанат, – гиж би келхв.

6 О, Деед Эзн, мини зальврлһ соңстн,
Юңгад гихлэ, би йир икәр зовжанав.

Намаг хортнасм сулдхтн,

Юңгад гихлэ, тедн нанас чидлтэ.

7 О, Деед Эзн, намаг

седклин бэрәнэс һарһтн,

Тиигхлэ Бурхнд итқдг улс

Таниг туурулхар нанла негдх.

Та нанд цаһан санаһан күртәнэт.

Давидин псалм.

142 О, Деед Эзн, мини зальврлһ соңстн!
Юңгад гихлэ, Та итклтэт,

Та мини сурврт оньган өгтн!

Юңгад гихлэ, Та чик седклтэт,

дөңгән күргтн.

2 О, Деед Эзн, Эврәннь зарқан

зарһд бичэ орултн.

Юңгад гихлэ, Тана өмн

Өмд улсас нег чигн күн

цеврдж чадшго.

3 Хортн намаг көөлдж йовна,

Тер намаг хамх цокв,

Тер намаг харңһу үкэрт бөөлхәр седв.

4 Би йир гейүрчәнэв,

Арһ уга болснасм зүркм менржэнэ.
 5 Би кезэңк өдрмүд санжанава,
 Тана кергин тускар ухалжанава,
 Тана көдлмшин тускар ухалжанава.
 6 Танд зальврж хойр харм өрггднэ.
 Хагссн назр хур күлэжэх мет,
 Тиигж би Таниг
 седклэрн энлж хээжэнэв.
 7 О, Деед Эзн, минь ода хэрү өгтн!
 Би нээлврэн кевтнь геевүв.
 Та нанас бичэ булттн,
 Эс гихлэ, би үкэртэн
 оржах күүнэ бээдлтэ болув.
 8 О, Деед Эзн, Та өрүн болһн
 Эврэннь итклтэ дуран нанд медүлжэтн,
 Би Танд нээлжэнэв.
 Та нанд йовх хаалһим зааж өгтн,
 Би Танд зальвржанава.
 9 О, Деед Эзн, намаг хортнасм сулдхтн,
 Танар би түшгэн кеһэд иржэнэв.
 10 Та нанд Эврэннь таалан күцэдг дасхтн,
 Юңгад гихлэ, Та мини Бурхн болжанава.
 Та Эврэннь аһу ик цаһан санаһарн
 Намаг аэмшг уга хаалһд нарһтн.
 11 О, Деед Эзн, өгсн үгэн бэрэд,
 Мини жирһл авртн.
 О, Деед Эзн, Эврэннь үннэ төлө
 Намаг зовлңгас татж автн.
 12 О, Деед Эзн,
 Эврэннь итклтэ дурарн хардад,
 Мини хортыг уга кетн,
 Намаг дажржах эмтиг алтн,
 Юңгад гихлэ,
 би Тана зарцв.

Давидин псалм.

143 Нарим дээлдг дасхсн,
 Хурһдым ноолдг дасхсн
 Мини хад Деед Эзнд магтал!
 2 Тер нанд дурта Бурхн,
 Мини шивэ, мини хорһдх назр,
 Мини сулдхач, мини халхц.
 Би Терүнд нээлжэнэв.
 Тер мини медэнд келн-улс орулна.
 3 О, Деед Эзн, Танд үзгддгэрн
 Күмн эмтн юн болжахмб?
 Тертн зуг күмн эмтн болв чигн,
 Та теднд килмжэн күртэжэнэт.
 4 Күүнэ жирһл эмсхллэ эдл,
 Тер сүүдр мет уга болж одна.
 5 О, Деед Эзн, теңгриг шуулад бууж иртн,
 Та утан хардгар уулмуд көндэтн.
 6 Та һал цэклүлэд,
 Эврэннь хортан тараһад хайтн.
 Та Эврэннь суман илгәһэд,
 Тедниг ка цоктн.
 7 О, Деед Эзн, деерэс Эврэннь һаран өргтн,
 Та намаг усна аюлас сулдхтн,

Та намаг дэвржэх талын отгас сулдхтн.
 8 Теднэ үг болһн үүмэтэ,
 Теднэ барун харнь
 худл юмнд герч болж өрггднэ.
 9 О, Бурхн, Танд би шин ду дуулнав,
 Танд би арвн чивһстэ ятхд
 ду орулад дуулнав.
 10 Та хаадудт диилвр белглнэт.
 Та Эврэннь зарц Давидиг сулдхжанава.
 11 Та намаг хортна үлдэс харстн,
 Та намаг талын улсин чидлэс харстн.
 Теднэ үг болһн үүмэн,
 Теднэ барун харнь
 худл юмнд герч болж өрггднэ.
 12 Мадна көвүд, цецгэржэх тэрэн мет, делгрж
 йовтха.
 Мадна күүкд бээшң кеерүлхин төлө
 Нэрнэр керчгдсн колоннс мет
 болтха.
 13 Мадна амбармуд зүсн-зүүл урһцар дүүртхэ,
 Мадна хөд идгтэн миңһэд, түм күрч
 өстхэ.
 14 Мадна бод мал тооһарн
 олн болж бордгдтха,
 Мадна һаза ноолдан чигн,
 көөгдлһн чигн, зовлң чигн
 уга болтха!
 15 Бурхна тиигж эдслсн улс
 кишгтэ!
 Бурхнта, Деед Эзнтэ бээх улс
 кишгтэ!

Давидин магталын дун.

144 О, Бурхн минь, мини Хан!
 Таниг би магтнава,
 Тана нериг мөңкинд туурулнава.
 2 Би өдр болһн Таниг туурулнава,
 Би мөңкинд Тана нериг буульнава.
 3 Деед Эзн алдр, икэр магттха.
 Терүнэ алдрт күн күршго.
 4 Үйэс үйд күрч
 Тана кесн көдлмш буульцхах.
 Тана күчнэ тускар
 эмтн зэңглцхэх.
 5 Тана алдр туурмжин тускар эмтн келцхэх,
 Тана өвэрц кергин тускар би ухалнав.
 6 Тедн Тана өврмжтэ күчнэ тускар келнэ,
 Би Тана Алдр көдлмшин тускар
 герчлж өгнэв.
 7 Тедн Тана элвг цаһан санаг темдглнэ,
 Тедн Тана чик йовдлын тускар дуулна.
 8 Деед Эзн өр-өвч, цаһан саната,
 Деед Эзн тесвртэ, итклтэ дурар байн.
 9 Деед Эзн цугтаһинь эдслнэ,
 Деед Эзн цуг үүдэсн тоотдан өр-өвч.
 10 О, Деед Эзн, үүдэсн тооттн
 Таниг туурулх,
 Танд Тана өрүн седклтэ эмтн ханлан өргх.

11 Тедн Тана хаана йосна
туурмжин тускар келцэх.
Тедн Тана күчтэ
йовдлын тускар зэңглцэх.
12 Тана алдр кергин тускар
Тедн цуг эмтнд медүлэд келцэх,
Тана хаана йосна
туурсн күчнэ тускар келцэх.
13 О, Деед Эзн,
Тана хаана йосн мөңк йосн,
Тана хардвр үйэс үй һатлж бээх.
Та Эврәннь келсн үгдэн итклтэт.
Та үүдэсн тоотдан дуртат .
14 Деед Эзн үрүдсн күүг дөңннэ,
Деед Эзн дорацулгдсн күүг босхна.
15 Тан тал амд юмн цугтан хэлэцхэнэ,
Та теднд кергтэ цагтнь хотынь өгнэт.
16 О, Деед Эзн, Та элвг һарасн
Әмд юмсиг цугтаһинь цадхнат.
17 Деед Эзн Эврәннь кесн кергтән зөвтэ.
Эврәннь үүдэсн тоотдан дурта.
18 Деед Эзн Бийән дуудсн болһнд оньган өгнэ,
Деед Эзн Бийән үнэр дуудсн болһнд оньган өгнэ.
19 Терүг күндлгд күүнэ сурсинь Тер күцэх,
Теднэ эрлһиг соңсна,
Тедниг Деед Эзн аврна.
20 Деед Эзн Бийдән дурта әмтиг харна,
Цуг килнцтэ әмтиг уга кех.
21 Деед Эзнд би магтал өргжәнэв.
Деед Эзнэ әрүн нериг
Үүдәгдсн әмд юмн болһн мөңкинд магттха.
145 Деед Эзиг магттн!
Мини санан-седкл, Деед Эзиг магт!
2 Деед Эзиг әмд бәәтлән магтнав.
Бийиннь Бурхндан әмд бәәтлән
дууһан өргнэв.
3 Нойнд чигн, күүнэ үрнд чигн
бичә нәәлтн,
Тедн аврч чадшго.
4 Кинь һархла, күн һазртан хәрү орна.
Тер даруһнь терүнә седвәрнь чилнэ.
5 Яковин Бурхар дөң авснь
әдслгднэ.
Деед Эзнд, эврәннь Бурхнд иткснь әдслгднэ.
6 Теңгр, һазр, теңгс,
Тедн дотр бәәх юмиг
Деед Эзн Бурхн үүдәлэ.
Тер өгсн үгән оньдинд күцәнэ.
7 Дажрғдсн әмтиг Тер харсна,
Өлссн әмтнд өдмг өгнэ.
Деед Эзн бәрәнәс кү сулдхна.
8 Деед Эзн сохр улст хара орулна,
Деед Эзн дорацулгдсн күүг босхна,
Деед Эзн цаһан саната күүнд дурта.
9 Деед Эзн талын күүг харна,
Деед Эзн өнчн, белвсн әмтиг дөңнэ,
Деед Эзн килнцтэ күүнә хаалһинь хаана.
10 Деед Эзн мөңкинд нойлх,

О, Сиона улс, тана Бурхн үйэс үйд залжана.
Деед Эзиг магттн!

146 Деед Эзиг магттн!
Мана Бурхнд дууһан өргсн ямаран өлзэтэ,
Терүг күндлж болм магтал келсн йир сән.
2 Деед Эзн Ерусалимиг босхжана,
Израилин туугдсн әмтиг
хәрү цуглулж авна.
3 Деед Эзн зүркәрн үрүдсн күүг эдгәнэ,
Теднә шавиг эмннэ.
4 Теңгртк оддын тооһинь күцәв,
Тедниг нерәрнь келнэ.
5 Мана Деед Эзн алдр!
Терүнә күчнь кемжән уга!
Терүнә ухань ик аһу!
6 Деед Эзн дажрғдсн күүг өөдлүлнэ,
Килнцтэ күүг һазрт күргж дорацулна.
7 Деед Эзнд ханлтан өргәд дуултн,
Мана Бурхнд ятх татад дуултн.
8 Деед Эзн теңгриг үүләр бүркнэ,
һазрин төлә хур белднэ,
Уулмуд деер ноһа урһана.
9 Деед Эзн аңгудт хот өгнэ,
Бийән дуудсн керән һуужмулд хот өгнэ.
10 Деед Эзн мөрнә чидлднь байрлжәхш,
Күүнә зөргт шилтжәхш,
11 Деед Эзн Бийән күндлжәх,
Терүнә итклтэ дурнд нәәлжәх
кү таасна.

147 Ерусалим, Деед Эзиг магт!
Сион, бийиннь Бурхиг магт!
2 Тер чини үүднә түшәһинь батлжана,
Чини улсиг әдслжәнэ,
3 Чини эргнд төвкнүн бәәдл батлжана,
Чамаг сән буудян хотар цадхжана.
4 Бийиннь заквран Тер һазр тал илгәжәнэ.
Терүнә үгиг цугтан шулуһар күцәжәнэ.
5 һазриг Тер бүркәһәр мет цасар бүркжәнэ.
Үмс цацсн мет цаң асхжана.
6 Деед Эзн чолуд хайжасар
теңгрәс мөндр хайжана,
Терүнә киитнд
кен тесхмб?
7 Терүнә илгәсн үгәс цугнь хәәлх,
Терүнә көдлгсн салькнас усн гүүх.
8 Деед Эзн Бийиннь үгән Яковд зәңглв,
Бийиннь заавран болн закаһан
Израильдан бәрүлв.
9 Талдан улст Тер тиим юм кесн уга,
Терүнә закаһинь тедн медхш.
Деед Эзиг магттн!

148 Деед Эзиг магттн!
Деед Эзиг теңгрәс магттн!
Деер бәәх тоот, Терүг магттн!
2 Терүнә Бурхна элчнр,
цугтан Терүг магттн!
Теңгрин цергләчнр, Терүг магттн!
3 Нарн болн сар, Деед Эзиг магттн,

Гилвкжэх цуг одд, Терүг магтн!
 4 Теңгр болн
 Теңгрэс өөдөн бээх усн,
 Терүг магтн!
 5 Деед Эзнэ нериг магтн,
 Терүнэ зааврар цугнь үүдв.
 6 Тедниг Тер эвдгдшго закаһарн
 Мөңкинд эврэ ормднь тэвб.
 7 Теңгсин күчтэ адусд,
 Усна гүн йорал,
 Деед Эзиг һазр деерэс магтн!
 8 Һал болн мөндр,
 Цасн болн будн,
 Терүнэ үг күцэжэх чаң салыкн,
 9 Уулмуд болн цуг довуд,
 Темс өгдг модд болн ө-шуһун модд,
 10 Зерлг аңгуд болн цуг мал,
 Мөлкдг тоот болн живртэ шовуд,
 11 һазр деерк хаадуд болн цуг келн-улс,
 Нойдуд болн цуг залачнр,
 12 Баахн көвүд болн күүкд,
 Көгшдүд болн баһчуд,
 13 Деед Эзнэ нериг магтн!
 Ор һанцхн Терүнэ нерн өөдллэ.
 Терүнэ туурмж һазрас,
 Теңгрэс өөдөн йовна.
 14 Деед Эзн Бийиннь келн-улан чидл өгв,
 Терүг Бийднь өөрхн Израилин улс магтжана.
 Деед Эзиг магтн!

149 Деед Эзиг магтн!
 Деед Эзнд шин ду дуултн!
 Эрүн хургт Терүнд магтал өргтн!
 2 Израиль, эврәннь Үүдэчд байрл!
 Сиона улс, эврәннь Хаанд байрлтн!
 3 Терүнэ нериг биилн бээж магтн!
 Көгжмин зер-зев цокад,
 Терүнд дуулж өгтн!
 4 Деед Эзн Бийиннь улст байрлна,
 Деед Эзн Бийиннь итклтэ улст
 диилвр өгнө.
 5 Бурхна улс диилвр бэрсндэн
 байр-бахмж кетхэ.
 Тедн сөөни дуусн байртаһар дуултха.
 6 Теднэ келнэ магтал Бурхнд болтха,
 Теднэ һарт үлд йир хурц болтха.
 7 Терүгэрн әмтнәс өшәһән автха,
 Тохм-отга улст засглт илгәтхә.
 8 Теднә хаадудыг бәрәнд бәртхә,
 Теднә нойдудт төмр чөдр тәвтхә.
 9 Теднд шиидгдсн зарһ кетхә.
 Терүнэ цуг әрүн улст эн күндллһн тусх.
 Деед Эзиг магтн!

150 Деед Эзиг магтн!
 Бурхиг әрүн сүмднь магтн,
 Бурхиг күчтә теңгртнь магтн.
 2 Деед Эзиг кесн күчтә кергәрнь магтн!
 Деед Эзнә алдр күчинь магтн!
 3 Деед Эзиг бүрә татад магтн,

Деед Эзиг көгжмин зер-зев цокад магтн!
 4 Деед Эзиг кеңкрг цокад, бииләд магтн!
 Деед Эзиг чивһстә зер-зев цокад магтн!
 Деед Эзиг бүшкүр татад магтн!
 5 Терүг айста дуута цаң цокад магтн!
 Терүг чаң дуута цаң цокад магтн!
 6 Цуг әмд юмн, Деед Эзиг магтн!
 Деед Эзиг магтн!

Библи орчуллһна Институт Москва, 2013.
 © Институт перевода Библии, 2013.

Кесг зун жилмүдин эргд олн-әмтн сән чинртә
 үлгүрмүд, цецн үгмүд, тәәлвртә туульс болн товчта
 үгмүд үүдәж бичсмн. Тер тоот олн зүсн әмтнә
 бәәдл-жирһләс авгдад, амн үгәр болн цааснд
 бичгдәд, үйәс үйд күргәд хадһлгдж йовна.

«Цецн селвгүд» гидг дегтр түрүн болж өдгә цага
 хальмг келнд орчулгджана. Эннь нарт-делкәд нер
 туурсн аһу ик чинртә «Библия» гидг зузан
 хураңһуһин нег дегтрнь болжана. Терүг кезәнә-
 кезәнә цагт Израилин мергн ухата бичәчнр
 цуглулад хадһлж йовж.

Цецн селвгүдин ик зунь Израилин хан Соломона
 үүдәврмүд гиж тоолцхана. Терүнә селвгүд йосна ик
 хургт, һардачнрин шишлң селвлцәнд, келмрчнрин
 марһанд болн өрк-бүлин күүндврт, нань чигн олна
 дунд келгддг бәәж. Болв еврей келн-улсин товчта
 үгмүд Бурхна Закаһар һардвр кеж, терүг Бурхна
 өмн шүтж болн Терүнәс әәж йовх кергтә гисн
 чинртәһәр бичгдж. «Цецн селвгүд» һурвн әңгәр
 хувагдна. Түрүн әңгднь (1:1-7) дегтрин һол төрнь
 үзүлгджәнә. Баахн наста көвүдт болн бүдүчүдт Деед
 Эзиг күндллһн цецн медрлин улнь гиж тоолгджана.

Соломон хаана селвг болн келсн үгмүднь
 (1:8-9:18) баһчудиг чик жирһлин бәәдлд орулхин
 төлә урмд өгәд келгддг бәәж. Тернь көвүн үрндән
 өггджәх эцкнрин селвгүд болж һарчана. Цецн Ухан
 цаһан седклтә күүкд күүнә дүрәр дамжәд
 үзүлгджәнә, муңхг бәәдл болхла, аля һарһдг
 гергчүдлә әдлцүлгджәнә.

Һурвдгч (10:1-31:31) әңгднь Соломон хаана болн
 мергн ухата Израилин һазра әмтнә олн товчта
 үгмүд бичәтә бәәнә. Дегтрин чилгчднь цаһан
 саната гергнд Цецн Уханла әдлцүлсн магтал
 өрггджәнә. «Цецн селвгүд» гидг дегтр 2500 жил
 хооран бичгдсн бийнь ухани зөөрәрн өдгә цаг
 күртл чинрән геһәд уга. Цецн Ухан күүнә жирһлд,
 өрк-бүлин жирһлд кезә чигн тусан күргж селвгнь
 болжана. Ямаран чигн келн-әмтнә бәәдлд кергтә
 болад олзлгдна.

Цецн селвгүд өдгә цага келнд орчулна гиснь дегд
 күнд төр. Библи орчуллһна Институт – ном
 шинжллһнә Әрәсән Бүрдәц – Әрәсәд болн СНГ-д
 бәәдг келн-әмтнә төлә, теднә келнд орчулад кергтә-
 туста дегтрмүд барлна. Эн Институт Әрәсән номин
 Академлә хамцу залһлда бәрж көдлнә.

Урдк жилмүдт Библи орчуллһна Институт «Шин
 бооцан», «Псалтырь», «Эклц» болн «Руфь» нертә
 дегтрмүд хальмгин умшачнрт белгллә. Тер

дегтрмүд кергтэ хайгарн күрсн болх гиж сангдна.
Эн Институт дегтр орчулсн орчулачнрт,
редактормудт, сүв-селвгэн өгсн болн дөң-тусан
күргсн эмтнд – цугтаднь ик ханлтан өргжэнэ.
Хальмг Таңһчин умшачнрт «Цецн селвгүд» гидг
дегтриг өңгэр белглхлэрн, Институтин һардвр

төрскн келн болн урн-үгин литератур хальмг келн
улс дунд цаарандан-иргчдэн хээртөһөр хадһлгдж,
цецгэрж өргжтхэ гисн цаһан седклэн күргжэнэ.
Олн келн улсин цецн селвгүд удандан үлгүр болж
йовтха.

Библь орчуллһна Институт

Бөлг

Библи орчуллын Институт Москва, 2013.

© Институт перевода Библии, 2013.

Күндтэ умшачнр!

Кесг зун жилмүдин эргцд олн-эмтн сэн чинртэ үлгүрмүд, цецн үгмүд, тээлвртэ туульс болн товчта үгмүд үүдэж бичсмн. Тер тоот олн зүсн эмтнэ бээдл-жирһлэс авгдад, амн үгэр болн цааснд бичгдэд, үйэс үйд күргэд хадһлгдж йовна.

«Цецн селвгүд» гидг дегтр түрүн болж өдгэ цага хальмг келнд орчулгджана. Эннь нарт-делкэд нер туурсн аһу ик чинртэ «Библия» гидг зузан хураңһуһин нег дегтрнь болжана. Терүг кезэнэ-кезэнэ цагт Израилин мергн ухата бичэчнр цуглулад хадһлж йовж.

Цецн селвгүдин ик зунь Израилин хан Соломона үүдэврмүд гиж тоолцхана. Терүнэ селвгүд йосна ик хургт, хардачнрин шишлң селвлцэнд, келмрчнрин марһанд болн өрк-бүлин күүндврт, нань чигн олна дунд келгддг бээж. Болв еврей келн-улсин товчта үгмүд Бурхна Закаһар хардвр кеж, терүг Бурхна өмн шүтж болн Терүнэс ээж йовх кергтэ гисн чинртэһэр бичгдж. «Цецн селвгүд» һурвн эңгэр хувагдна. Түрүн эңгднь (1:1-7) дегтрин һол төрнь үзүлгджэнэ. Баахн наста көвүдт болн бүдүчүдт Деед Эзиг күндлһн цецн медрлин улнь гиж тоолгджана.

Соломон хаана селвг болн келсн үгмүднь (1:8-9:18) баһчудиг чик жирһлин бээдлд орулхин төлө урмд өгэд келгддг бээж. Тернь көвүн үрндэн өггджэх эцкнрин селвгүд болж харчана. Цецн Ухан цаһан седклтэ күүкд күүнэ дүрэр дамжад үзүлгджэнэ, муңхг бээдл болхла, аля һарһдг гергчүдлэ эдлцүлгджэнэ.

Һурвдгч (10:1-31:31) эңгднь Соломон хаана болн мергн ухата Израилин һазра эмтнэ олн товчта үгмүд бичэтэ бээнэ. Дегтрин чилгчднь цаһан саната гергнд Цецн Уханла эдлцүлсн магтал өрггджэнэ. «Цецн селвгүд» гидг дегтр 2500 жил хооран бичгдсн бийнь ухани зөөрэрн өдгэ цаг күртл чинрэн гееһэд уга. Цецн Ухан күүнэ жирһлд, өрк-бүлин жирһлд кезэ чигн тусан күргж селвгнь болжана. Ямаран чигн келн-эмтнэ бээдлд кергтэ болад олзлгдна.

Цецн селвгүд өдгэ цага келнд орчулна гиснь дегд күнд төр. Библи орчуллын Институт – ном шинжлһнэ Әрәсэн Бүрдәц – Әрәсәд болн СНГ-д бээдг келн-эмтнэ төлө, теднэ келнд орчулад кергтэ-туста дегтрмүд барлна. Эн Институт Әрәсэн номин Академлэ хамцу залһлда бәрж көдлнэ.

Урдк жилмүдт Библи орчуллын Институт «Шин бооцан», «Псалтырь», «Эклц» болн «Руфь» нертэ дегтрмүд хальмгин умшачнрт белгллэ. Тер дегтрмүд кергтэ хайгарн күрсн болх гиж сангдна. Эн Институт дегтр орчулсн орчулачнрт, редактормудт, сүв-селвгән өгсн болн дөң-тусан күрсн эмтнд – цугтаднь ик ханлтан өргжэнэ. Хальмг Таһһчин умшачнрт «Цецн селвгүд» гидг дегтриг өңгэр белглхләрн, Институтин хардвр төрсн келн болн урн-үгин литератур хальмг келн улс дунд цаарандан-иргчдән хээртәһэр хадһлгдж, цецгәрж өргжтхэ гисн цаһан седклән күргжэнэ. Олн келн улсин цецн селвгүд удандан үлгүр болж йовтха.

Библи орчуллын Институт

1

Цецн селвгүдин чинрин тускар

² Эн цецн селвгүд мергн уха, сурһмж медж авхар седсн күүнд

келсн үгин учр-утхинь медхд туста болх.

³ Тедн цаһан седклин диг-дара авхд, эндү һарһшгод, чикәр бээхд, үнн седклтэ болхд дөңнх.

⁴ Дамшлт уга эмтнд уха немәд авхд, баһ настад медрлтэ болн цецн болхд

эн цецн селвгүд бас дөң болх.

⁵ Цецн күн чигн тедниг соңсхарн, медрлән икдүлх.

Ухатань чигн цецн селвгүд олж авх.

⁶ Тежгәр келсиг, үлгүрмүд болн цецн күүнэ келснәс ахр үгмүд,

теднэ тээлвртэ туульс медхд эн цецн селвгүд дөң болх.

Баһчудт өгчэх ухата селвг

7 Деед Эзнэс ээнэ гиснь тернь медрлин эклц болжана!

Цецн Уханд болн сурһмжд дурго болсн күн һэргтә.

8 Көвүн, эцкиннь заавр соңс, экиннь ном бичә һол:

9 энчн чини толһад зогх берк сәэхн титм, күзүнд зүүгдх кеерүл.

10 Көвүн минь, кемр чамаг килнцтә күн мекәр дуудж авхар седхлә, бичә од.

11 Тедн келх: «Маднла йовий, гетлһ кехмн, алхмн, буру уга әмт гетхмн!

12 Тедниг бидн үклин һазрла әдләр әмдәр зальгхмн,

үксн күүг үкәр авдгар кехмн.

13 Олн зүсн зөөр хулхалж авхвидн, авсн юмарн эврәннь герән дүүргхвидн;

14 маднла хамдан живр хайхич, маднд туссн хүв, чамд чигн тусх!»

15 Көвүн минь, теднә хаалһар бичә хамдан йов, теднә хаалһд һархасн сагл,

16 яһад гихлә, тедн му йовдл һарһхар седжәнә, кү алхар адһжана.

17 Эрвлзәд нисжәх шовудын өмн гөлмс татад тус уга;

18 тедү мет тедн бийиннь үклин төлә гетлһ кежәнә,

зуг жирһлән бархин төлә бултжана.

19 Алач күүнә чилгчнь тиим: бийнь толһа уга үлдх.

Цецн Ухана үг

20 Цецн Ухан, һаза чаһар дууджах күүкд күн мет соңсгдна,

олна талвнд терүнә дунь өөдлнә.

21 Цецн Ухан шууга татж әмтн дунд үгән күргнә, олна нүүрт тер келнә:

22 Кедү цагтан дамшлт уга күн эгл бәәдлдән көшж бәргдхмби, ичрән гееснь – терүгәрн бийән саатулхмби?

Һэргтәнә – медрлд дурго болхмби?

23 Мини шоодсиг эргәд соңстн – эврәннь седклиг таднд медүлсүв, эврәннь үгән таднд күргсүв.

24 Би дуудв – тадн буру хәләвт; һаран өгхлә, тадн эс үзсн болвт.

25 Тадн мини селвг бурушавт, тадн мини шоодлһ авсн угат.

26 Тиигхлә, таднд зовлң учрхла – дөөглсүв, тадниг аюлд бәргдхлә, би наад бәрсүв!

27 Догшн салькн көдлдг метәр,

тиигж әәмшг таднд ирх.

Һалв салькнла әдләр зовлң ирх;

тадн мухлалһнд болн күнд ацанд даргдхит.

28 Тер цагт һэргтә әмтн намаг дуудхла, би хәрү өгшгов,

тер цагт намаг хәәхлә, олж чадшго.

29 Юңгад гихлә, медрлд дурго болсндан, юңгад гихлә, Деед Эзнә әәмшг бурушасндан,

30 юңгад гихлә, мини селвг эс авсндан, юңгад гихлә, мини шоодлһнд дөөглсндән.

31 Тиигәд һарһсн гемән тедн эврән эдлх, тиигәд му ухандан бууртлан цадх.

32 Дамшлт уга күүг заңгнь үрәх, һэргтә күүг санамр бәәдл үрәх.

33 Болв намаг соңссн әмтн амулң бәәх. Тедн юн чигн зовлңгас әәш уга.

Цецн Уха хәәлһн

Көвүн минь, кемр мини үг авхла,

2

келсн зааврим седклдән бәрхлә,

2 Цецн Уханд оньган өгәд соңсхла, зүркәрн үнд иткхлә;

3 кемр медрләрн һардвр кехлә, үнн бәәдлд дуудвр кехлә;

4 тиим юмиг цаһан мөңглә әдләр авхар седхлә,

булата зөөрән хәәжәх мет, хәәхич –

5 тиигхләрн Деед Эзнә әәмшг медж авхич, Бурхна медрл олж авхич.

6 Юңгад гихлә, Деед Эзнә цецн уха өгнә, Терүнә келснь – медрл болн тоолвр;

7 Деед Эзнә үннч күүнә диилвр белдж, цеврәр бәәх улст халхцинь белдж.

8 Тер чикәр бәәлһнә хаалһинь харна, итклтә әмтнә хаалһинь харна.

9 Тиигәд чи чик йовдл, үнн болн үнн бәәхәр седлһнә һо бәәдлинь кевтнь медхич.

10 Яһад гихлә, чини зүркнд цецн ухан орх, медрл чини седкл девтәх.

11 Чамаг мергн бәәдл хәәрлх, чамаг тоолврта бәәдл харх,

12 чамаг хар саната йовдлас аврх, худл үгтә күүнәс аврх,

13 һо хаалһасн хажисн әмтнәс, харңһу таңгар йовсн күүнәс аврх.

14 Тедн хорта йовдл һарһсндан байрлна, хар санаһарн болн цалдң йовдларн бахан хаңһана.

15 Тедн эврә жирһлдән төөрч йовна, йовсн мөрәрн зүүләд эргнә.

Аля гергчүдәс яһж зулхин тускар

16 Тиим кевәр чи әмтәхн келтә күүнә гергнәс бийән хархич.

17 Баһ цагтан мордсн залуһан хайсн терүнәс болн эврә Бурхна андһар мартснас бийән хархич.

18 Тер юңгад гихлә, эн күүкд күүнә гер – үклин бәрән,

хаалһинь үклин һазр тал һарна.

19 Тер гергнә герт орсн күн хәрү һаршго, жирһлин хаалһд дәкж оршго юмн.

20 Тер учрар цаһан саната улсин хаалһар йов,
 үннч әмтнә хаалһ темц.
 21 Юңгад гихлә, чик саната әмтн һазр деер бәәх,
 цеврәр бәәх әмтн тенд бүүрлх.
 22 Ичр уга әмтиг болхла, һазр таасшго,
 иткл уга әмтнә уңгинь таслх.

**Баһчудт дәкн өгчәх ухата селвг
 Мини номиг көвүм бичә март,**

3

зүркндән мини заавр хадһл.
 2 Юңгад гихлә, энчн чини өдрмүдиг,
 насиг уттулх, чини жирһлиг ясрулх.
 3 Иткл болн үннч бәәдл чамас салшго:
 тедниг күзүнә кеерүл мет, күзүндән зү,
 тедниг зүркән әмд деерән бичә март, –
 4 тегәд чамд Бурхнас болн әмтнәс
 цаһан санан болн дурн күртх.
 5 Эврәннь тоолвртан биш,
 Деед Эзнд зүркәрн итк.
 6 Ямаран керг күцәв чигн, Деед Эзиг медж ав,
 чини хаалһиг тер чиклх.
 7 Бийән цецн күүнд бичә тоол,
 Деед Эзнәс ә, хорта йовдлас сагл –
 8 кемр чи тиигж кехлә,
 тернь чини цогц-махмудт туста болх,
 чини яснд чидл немх.
 9 Юн чигн юмна түрүн оруһас
 Деед Эзнд эврә бәрц бәр,
 10 тегәд чини юм хадһлдг һазр элвг зөөрәр дүүрх,
 бочкс шин чаһрар дүүрх.
 11 Көвүн минь, Деед Эзнә сурһмж бичә буруша.
 Терүнә шоодврас бичә зул.
 12 Юңгад гихлә, Деед Эзн дурта күүһән шоодна,
 эцклә әдләр көвүһән күндлнә.

Цецн Ухаг магтлһн

13 Цецн Уха авсн күн буйн-кишгтә,
 тоолврта күн буйн-кишгтә.
 14 Цаһан мөңгтә болснас Цецн Ухата болсн деер,
 юңгад гихлә, тер алтнас үнтә.
 15 Олн өңгтә чолунас тер үнтә,
 седкл туссн нег чигн юмн терүнлә әдлцшго.
 16 Терүнә барун һартнь – ут насн.
 Терүнә зүн һартнь – зөөр болн ачлвр.
 17 Терүнә жирһлин хаалһ – байрин хаалһ,
 хаалһснь кевтән амулң бәәдл тал ирнә.
 18 Цецн Ухан – седклән тәвснд жирһл өгнә.
 Терүнәс саллго бәәсн күн буйн-кишгтә.
 19 Деед Эзн Цецн Ухаһарн һазр тогтала,
 теңриг медрләрн батлла.
 20 Терүнә медрләр һазр дор бәәсн булгуд хаһрна,
 үүлнәс чиг һарна.

Цецн Ухан сән дөң болна

21 Көвүн минь, чи ухаһан, мергнән хадһлхич,
 тер тоот чамас нуугдшго.
 22 Тернь чини седклин бәәдл болх,

әмтнә күндлһн чини күзүнә кеерүл болх.
 23 Тегәд чини хаалһ әәмшг уга болх,
 чини көл хажһр ишкшго.
 24 Чи әәл уга унтхич,
 унтхларн әмтәхн зүүд бәрхич.
 25 Генткн учрсн зовлңгас бичә ә,
 хар саната күүнә белдсн хорта йовдлас бичә ә;
 26 юңгад гихлә, Деед Эзн чамаг харх,
 хорта бәрәнд чамаг орулшго.

Чик бәәдлин тускар

27 Кемр чини медлд күүнә зөөр бәәхлә,
 йосн эзнднь терүг арһта болхла өг;
 28 кемр өөрхн күүндән бәәснәсн өгч чадхла:
 «Йов, дәкәд ир, маңһдур өгнәв», – гиж бичә кел.
 29 Чамд иткжәх күүнә өмнәс
 бичә му үзүлхәр сед.
 30 Хар санаһан эс күртәсн күүнлә
 бичә йирдән керлд.
 31 Күч үзүлдг күүнд бичә үлү үз,
 терүнә хаалһар бичә йов,
 32 юңгад гихлә, Деед Эзн хорта күүнд дурго,
 үннч күүг тер иткнә.
 33 Деед Эзнә харал хар саната күүнә герт тусна;
 үннч күүнә гериг тер йөрәнә.
 34 һундадг күүг тер наад бәрнә,
 тогтун күүнд тер тусан күргнә.
 35 Цецн әмтн туурмжта болх,
 һәргтә әмтн му нерндән даргдх.

**Цецн Ухаһар бийән бәрлһн
 Көвүд, эцкиннь сурһмж соңстн,**

4

оньган өгтн, ухата болтн.
 2 Би таднд сән болдг ном өгчәнәв,
 мини даалһвр бичә баств.
 3 Би бас бичкн үрн биләв,
 эцк-эк нанд йир дурта билә.
 4 Эцкм намаг иигж сурһдг билә:
 мини келсиг зүркндән бәр,
 мини заавр күцә, әмд йовхич.
 5 Цецн ухата болх медрлән өск,
 мини келсиг бичә март, бичә буруша.
 6 Цецн Ухаһан бичә ге, терчнь чамаг бәрх,
 терүг хәәрл – чамаг харсх.
 7 Цецн Ухана эклцнь юундв? Медрлд хә,
 ю эс хоршав чигн, ухаһан гүүдүл.
 8 Цецн Ухаг үнл, тер чамаг өөдлүлх,
 кемр терүг хадһлхла, чамаг туурулх.
 9 Чини толһад берк титм тәвх,
 тер чамд гилвксн титм авч ирх.
 10 Көвүн минь, соңс намаг, мини үг ав –
 тиигхлә чини насн утдх.
 11 Чамд би цецн ухана хаалһ заасув,
 һо хаалһар йовулсув.
 12 Кемр йовхла, ишкдлән геешгоч,
 кемр гүүхлә, бүдршгоч.
 13 Эн сурһмж ав, бичә хажич,

терүг хадһл, терүнд чини жирһл бэрэтэ.
 14 Ичр уга эмтнэ хаалһд бичэ ор,
 хорта эмтнэ мөрэр бичэ йов,
 15 терүгэр бичэ йов, хажинһэд нар,
 талдан үзгэр, хажуһарнь йов.
 16 Юңгад гихлэ, кемр тедн хоран эс күргхлэ,
 унтшго,
 кемр күүг эс алхла, нүдэн аньшго.
 17 Нарһсн хорта йовдлан тедн өдмг идсэр иджэнэ,
 күч нарһсан чаһр мет тедн уужана.
 18 Цаһан седклтэ эмтнэ хаалһ – өрин герллэ эдл,
 урһжах өдр дахад улм герлтнэ.
 19 Ичр уга эмтнэ хаалһнь харңһу таг,
 альд бүдрхэн тедн меджэхш.
 20 Көвүн минь, мини үгиг соңс,
 мини келснд оньган өг.
 21 Терчн чини хэлэцэс алдрж салшго болтха!
 Зүркнәннь гүүнд терүг хадһлх болтха!
 22 Юңгад гихлэ, терчн терүг олж авсн күүндэн
 өмн-жирһлнь болх,
 цогц-махмудыг эмнх.
 23 Зөөрэс үлүһэр ухаһан эрвл,
 юңгад гихлэ, зүркн – жирһлин булг.
 24 Худл үгд бичэ итк,
 мек нарһж келхиг һөөл.
 25 Тус өмнэн хэлэ,
 чи уралан хэлэцтэ бол.
 26 Хаалһан һооднь нарһ,
 тиигхлэ, чини хаалһ өмшг уга болх:
 27 барун бий тал чигн,
 зүн бий тал чигн бичэ хажн,
 болв хорта юмнас чи хооран нар.

Цалдң йовдлас яһж гетлх болн залу гергн хойрин
 итклин туск

5 Көвүн минь, мини цецн үг соңсич,

мини сурһмжд оньган өг –
 2 хурц ухаһан үзүлдгэр,
 чини медрлиг келснчнь хадһлдгар.
 3 Күүнэ гергнэ келн бал мет эмтэхн болдг,
 келсн үгнь тосн мет һоожад бээдг –
 4 тернь шарлжна һашун амтта болх,
 үлдин үзүр мет хурц болх.
 5 Терүнэ хаалһнь үклин һазр тал көтлжэнэ,
 терүнэ ишкдлнь үклин һазр тал нарчана.
 6 Жирһлин хаалһин тускар тер ухалж бээхш,
 хаалһнь тогтун бишинь бийнь меджэхш,
 7 тегэд намаг соңслт, күүкдм,
 мини үгд оньган өгтн.
 8 Тиим гергнэс холд йовтн,
 үүдн талнь бичэ өөрдтн,
 9 эс гихлэ, чини зөөр күүнэ эмтнд күртх,
 өр-өвч биш күүнэ төлэ эврэ жирһлән барулхич;
 10 чини күчиг талдан эмтн эдлх,
 чини килмж күүнэ герт тусх.
 11 Чини цогц-махмуд урсад хагсхлаг,
 жирһлиннь чилгчд чи түңшхич:

12 «Яһад би сурһмж һолсмби, –
 гиж тиигхлэрн келхич, –
 шоодсиг зүркм бурушадг бээсмби?
 13 Яһад би багшнран эс соңссмби,
 сурһмжлачнрин келснд оньган өглго бээсмби?
 14 Бас нег ишкдл келлэ, намаг
 олн-эмтнэ хурсн һазрт,
 цуг келн-улсин нүүрт ичэх».
 15 Эврэ нуурас ус у,
 эврәннь худгас ус ав.
 16 Яһад чини усн һаза асхрһмби,
 талвң деерәһәр гүүхмби?
 17 Терүгән һанцхн бийдән үлдэ,
 күүнэ эмтнлэ бичэ хувалц.
 18 Чини булг өлзэтэ болтха,
 чини баахн цага гергн байр үүдэтхэ.
 19 Буһин өңгтэ адусн мет болн
 хээртэ хурһн болсн, ке сээхн иньг –
 тер чамаг кезэ чигн үсәрн цадхх.
 Терүнд туссн дурн тасрлт уга чамаг авлна.
 20 Көвүн минь, ю хээж күүнэ гергнд седклән
 тәвхмби,
 залута гергнэ цогц теврхмби?

Нег цөөкн саглвр

21 Бийән бәрх күүнэ бээдл
 Деед Эзнд кевтән темдгтэ,
 күүнэ хаалһсиг цугтаһинь Тер меднэ.
 22 Ичр уга күн эврәннь хар саната гөлмдән
 бәргднэ,
 эврәннь килнцдән орагдна.
 23 Сурһмжан авлго тер үкх,
 давж һәрглсн йовдлдан хаалһасн хажих.

6 күүнэ күүг эврэ дааврт авсн болхла –
 2 тиигхлэ, чи бийиннь үгд бәргдвч,
 бийиннь үгд авлгдвч.
 3 Көвүн минь, ю болвчн кеһэд сулдж ав,
 юңгад гихлэ, ода чи күүнэ үлмэд бэәнөч.
 Көлднь унад сур, дахлдад йов,
 4 нөөрән тат,
 нүдән бичэ ань,
 5 гөрәсн мет көөлдснэс зул,
 шовуд мет бәрлһнэс зул.
 6 Хуурмг көвүн, шорһлжн тал од,
 терүнэс уха ав:
 7 терүн деер ахлач чигн уга,
 харул чигн, һардач чигн уга,
 8 шорһлжн хотан зунас авн белднэ,
 тәрә хадхла, кергтэ тоотан белднэ.
 9 Хуурмг күн, кедүдән кевтхмч,
 нөөрәсн серх цаг ирсн болвза?
 10 Невчк унтжахла, үрглжэхлэ,
 невчк элкән теврэд суухла,
 11 тиигхлэ, түрү бээдл чам тал елдң күн кевтэ ирх,
 угатя бээдл хулхач кевтэ генткн ирх.
 12 Му күүнэ болн хар саната күүнэ
 худлнь келнәснь тасршго:

13 зэрмдэн тер чирмнэ, зэрмдэн келэрн тавшна,
 зэрмдэн хурһарн докъя өгнэ.
 14 Терүнэ зүркнд хар санан бээнэ,
 терүнэ седкл хорар дүүрч,
 керүл-цүүгэ тер татна.
 15 Терүнэс келтэ бийднь зовлң буух,
 генткн алх, дэкж эмдршго.
 16 Деед Эзн зурһан юмнд дурго,
 доладгчнь терүнд жигшүртэ:
 17 деерлклһн, худл келлһн,
 килнц уга күүнэ цуснд будгдсн нар,
 18 хар сана зүүжэх зүркн,
 хорта йовдл нарһхар гүүжэх кел,
 19 худл келжэх худл герч,
 ах-дүүнр дунд керүл-цүүгэ цацдг күн.
 20 Көвүм! Эцкиннь заавр соңс,
 экиннь ном бичэ хол.
 21 Тедниг эврәннь зүркнд бэр,
 күзундэн кеерүл мет зү.
 22 Йовхлачн, тер сурһмж чамаг дахулх,
 унтхлачн, чамаг хэлэх,
 серхлэчн, чамта күүндх.
 23 Юңгад гихлэ, заавр – герлин гегэн,
 ном – герл,
 чаңһ сурһмж – жирһлин хаалһ.

Цалдң йовдлин ээмшгин тускар

24 Тедн чамаг му гергнэс татж авх,
 күүнэ гергнэ зуһу келнэс харсх.
 25 Терүнэ сээхнд зүркэн бичэ бэрүл,
 нүдэн чирмснд бичэ авлгд.
 26 Аля күүкд күүнэ үннь – зүсм өдмг,
 зуг күүнэ гергнэ төлэ эмэрн шордхч.
 27 Шатжах һал өвртэн бултулад,
 хувцан шаталго бээж болхий?
 28 Шатжах нүүрс ишкхлэрн,
 келэн шаталго йовж болхий?
 29 Тиим юмн залута гергн тал оддг күүнд үзгдхмн:
 терүг көндэсн күн засгла харһх.
 30 Харһнхларн, хот идхэр седэд,
 хулха кесн хулхачиг шүрүнэр шооддго:
 31 болв кемр бэргдхлэ, цугтаһинь хэрүлх,
 бээсэн цугтаһинь өгх.
 32 Күүнэ гергнлэ аля нарһсн күн, ухан тату болсар,
 эврэн бийдэн үкл хээжэнэ.
 33 Күүнэс цокулх, ичрэн барх болжана,
 һутасн нерэн цеврлж чадшго.
 34 Юңгад гихлэ, терүнэ залу харлсндан һалзурна,
 өшәһән авхларн, тер күүг хармншго,
 35 ямаран чигн мөңг өгэд тер сурхар седвчн,
 зөв өгшго,
 кедү юм өгхэр седвчн,
 терүнэ залуһин седклнь жөөлдшго.

Цецн Ухан аля гергнэс харсчана

7 Көвүн минь, келсн үгим ухал, мини зааврмуд
 хадһл,

келсн зааврмудым седклдэн бэр.
 2 Мини селвг күцэ, эмд бээхич,
 мини зааврмуд нүднәннь харанла эдлэр хадһл,
 3 билцг мет зүүж йов,
 зүркндэн бичж ав.
 4 Цецн Ухандан кел: «Чи, мини эгч-дү»,
 серлтэ кевэр төрл-садн бол.
 5 Тиигж чи күүнэ гергнэс бийән татж авхич,
 тер жөөлн келтэ залута гергнэс харсгдхич.
 6 Юңгад гихлэ, нег дэкж би эврәннь терзэр
 шаһахла,
 терзин термэр хэлэхлэ,
 7 дамшлт уга эмтн дунд,
 баһчуд дунд,
 нег ухан тату уйн наста көвү үзүв.
 8 Залута гергн бээх уульнцин өнцг тал
 тер йовж йовна,
 терүнэ гер тал одна –
 9 нарн суухла, бүркг цагла,
 харңһу сөөһэр, хар таңла.
 10 Терүнэ өмнэс күүкд күн нарч ирнэ –
 тер аля гергнэ хувцта, зүркндэн мектэ,
 11 цуцрлт уга болн догшн,
 тер гертэн сууж чаджана:
 12 зэрмдэн тер уульнцд, зэрмдэн талвң деер,
 булң болһнд манна.
 13 Көвүг тер татж теврэд үмснэ,
 ичр угаһар келнэ:
 14 «Би эндр махар бэрцэн бэржәнэв,
 би эндр Деед Эзнд өгсн андһаран күцөвүв.
 15 Тегэд чамаг тосад һарув.
 Чамаг хээләв, ода олвув.
 16 Египетин эрэтэ эдэр кесн бүтәһүлэр
 би кевтрэн бүркв.
 17 Дер-девскрэн сән үнртэ тосар,
 дорд үзгин өвснэ каңкнсн үнрэр ивтрэвүв.
 18 Күрэд ир, өрүн күртл
 нег-негән таалад эңкрлхмн,
 хантлан дуран эдлхмн.
 19 Юңгад гихлэ, залум гертэн уга:
 хол хаалһд нарч йовба,
 20 мөңгтэ харлдшан авба,
 сар күцтл герүрн иршго».
 21 Көвүг зүсн-зүүл мекэр эргүлнэ,
 жөөлн үгэр авлна.
 22 Алулхар йовж йовсн цар мет,
 көвүн тер дарунь дахад һарна,
 бэрэнд бэргдх буһ-марлла эдлэр йовна.
 23 Тенд элкинь саадг цоолх;
 бэрэнд бэргдх шовунла эдлэр,
 эмән өгхән медж бээхш.
 24 Тегэд намаг соңслт, күүкдм,
 мини үгд оньган өгтн:
 25 тана зүркн терүнэ хаалһд бичэ тустха,
 терүнэ мөрэр бичэ төөрч йовтн!
 26 Йир олн күн терүнэс келтэ үквэ,
 кесгинь тер алва.
 27 Кемр терүн тал йовхла,

үклин хаалһд һарчаснтн тер.
Тер гергн талк хаалһ – үкэрт күргх хаалһ.

**Цецн Ухан әмтнлә күүнджәнә
Эннь Цецн Ухан дуудж бәәвзә?**

8

Терүнә серлтә дун соңсгдж бәәвзә?

- 2 Довуна орад бәәсн хаалһин хажуд әмтнә хаалһин саллтд тер зогсжана.
3 Олна нүүрт дууджана,
балһснд орж ирхлә, хәәкрнә:
4 – Әмтн, тадниг би дууджана,
мини дуудвр күүнә үрдүдт!
5 Дамшлт уга әмтн, тоолврта болдг дастн,
һәргүд, ухата болтн!
6 Мини ик чинртә үг соңстн,
үнн мини келснд бәәнә,
7 мини келн чикәр келжәнә,
хар санан амнасм һаршго.
8 Мини келсн мел үнн,
терүнд мек чигн, худл чигн уга;
9 цугтан тедн серлтә әмтнд иләр медгджәнә,
медрл хәәсндн медхд амр.
10 Мини сурһмжиг цаһан мөңгнәс деегшән үнлтн,
медрлиг – улавр өңгтә алтнас деегшән үнлтн.
11 Юңгад гихлә, цецн ухан
герлтә чолунас берк сәәхн,
нег чигн седкл тусх юмн терүнлә әдлцшго.
12 Би – Цецн Ухан, би тоолврта,
болв медрл болн мергн ухан нанд бәәнә.
13 Деед Эзниг күндлхин төлә
хар сананд дурго болх кергтә.
Деерлкснд, карагкснд, хорта йовдлд,
худлч келнд би дургов.
14 Нанд цецн селвг бәәнә, нанд күцәмж бәәнә,
би ухатав, нанд чидл бәәнә,
15 би эзргх хаадудт дөң болжана,
тегәд йосна һардачнр чик неквр тогтана.
16 Нанар толһачнр, нойдуд болн ахлачнр
заллан тогтана.
17 Нанд дурта болснд, би терүнд дурлнав,
намаг хәәсн – олж чадх.
18 Байн бәәдл болн туурмж нанла,
чилшго цецгәрт болн үнн бәәдл нанла.
19 Мини күцәмж улавр цевр алтнас даву,
би шүүж авсн цаһан мөңгнәс үнтәв.
20 Би чик хаалһд оржана,
үннә мөрд оржана,
21 дурта әмтнд ирлцх ачлвр өгхәр,
теднә зөөринь дүүргхәр.
22 Деед Эзн эврәнн кергүдәсн эрт намаг үүдәж,
намаг хаалһинн эклцд, кезәнә һарһв.
23 Кезәнәһә, делкә үүджәхд,
би цагин эклцд төрләв.
24 Йорал уга гүн уснас түрүлж,
дүүрц уста булгас түрүлж би һарув.
25 Намаг һархин өмн уулмуд чигн тогтад уга бәәж,
довуд чигн уга бәәж,
26 Деед Эзн тиигхд һазрин аһу, түрүн атх шора

тогтаһад уга бәәж!

- 27 Теңгр тогтажах цагт – би тенд биләв,
йорал уга аһуд төөнг зуржахд би тенд биләв,
28 теңгрт үүлд тәвжәхт,
йорал уга тамин булгуд тогтажахт,
29 терүг усн деврәд асхрдгоһар
теңгсин межә зуралжахт,
һазрин ул тогтажахт,
30 терүнә хажуд би зурач биләв,
өдр болһна жирһлтә байрнә болла.
Терүнә өмннә цуцрлт угаһар байрлла,
31 делкән бәәдлин үүдәлтд байрлла,
күүнә төлә жирһлтәһәр цаган давулла.

Жирһлин хаалһ болн зөргин хаалһ

- 32 Ода намаг соңстн, күүкдм:
мини мөрәр йовсн күн кишгтә!
33 Сурһмжим соңстн – цецн болхт,
бичә мергн уха бурушатн.
34 Намаг соңссн күн кишгтә,
мини үүднә өмн өдр-сөөһәр бәәдгнә,
мини үүднә мөр хәләж нүдән аньдгонь кишгтә.
35 Намаг олж авсн – жирһлән олсна әдл.
Тиим күн Деед Эзд тааста.
36 Мини өмнәс сөрсн – бийән барх:
нанд дурго болсн – үклд дурта.

Цецн Ухан болн һәрглһн

9 Цецн Ухан, тосхач мет, бийдән гер бәрвә,

- өөһинь авсн долан бахн тәвбә,
2 мах, амтта чаһр белдәд, ширә деер тәвбә.
3 Зарцнран илгәһәд, балһсна өндр һазрас,
әмтн соңсдгар, зар һарһж чаңһар келүлнә:
4 – Дамшлт уга улс, нанас суртн!
Тоолвр уга күүнд тер иигж келнә:
5 – Ирәд, мини хот идтн,
мини урсхсн чаһр уутн!
6 Му бәрцән хайтн – жирһж бәәхит,
медрлин хаалһар йовхит.
7 Ичр-һутр уга күүг чиклхлә, му келхн ил,
ичрән геесн күүг шоодхла, бийән һутахн ил.
8 Ичр-һутр уга күүг бичә шоод, чамд дурго болх,
ухата күүг шоодхла, тер чамд дурлх.
9 Цецн күүнд сурһмж өгхлә, тер улм цецн болх.
Чик седклтә күүг дасххла, улм ухата болх.
10 Деед Эзнәс әәлһн – цецн бәәдлин эклц,
Терүнә әруниг медрлһн – тернә ухана ул.
11 Нанла, Цецн Уханла, чини өдрмүд утдх,
насчнн утдх.
12 Кемер чи цецн болхла, цецн бәәдл чамдан туста,
кемер догшн күн болхла – эврән зовлңган үзхич,
13 һәрглһн гисн – догшн күүкд күн мет,
кев-янз уга, харңһу күн –
14 тиимнә гериннә үүднд балһсна нүүрт
эврә ширә деер суусн мет, сууна,
15 хажуһарн давж йовх әмтиг дуудхар,
эврә хаалһарн йовж йовхиг дуудхар:

16 – Дамшлт уга улс, нанас суртн!
Тоолвр уга күүнд тер иигж, келнэ:
17 – Хулхалсн усн эмтэхн,
бултулсн өдмг сэн!
18 Тер дуудсн күн тенд
үксн эмтн бээхинь меджэхш,
терүнэ дуудсн күн үклин йоралд тусх.

Соломона цецн селвгүдин хураңгу
Соломона келсн цецн селвгүд.

10

Цецн көвүн эцкэн байрлулна,
һэргтэ көвүн экэн зована.
2 Үнн бишэр олсн олз-ору олз болдго.
Болв буйнта керг күцэсн күн
үклэс гетлгднэ.
3 Деед Эзн үннч эмтиг харһнулшго,
килмжэн өгнэ,
ховдг хар саната эмтнд юм өгхш.
4 Хуурмг һар хоосрулна, көдлмшч һар байжулна.
5 Зунар урһц хурадг күн ухата,
зунар урһцан хуралго унтад кевтдг күн
нерэн һутажана.
6 Цаһан саната күүнд Деед Эзн евэл өгнэ,
хар саната эмтнэ үгнь – хорна булг.
7 Сэн күүнэ тускар санхларн, сээнинь тодлна,
му күүнэ туск санл билрх.
8 Цецн күн зүркэрн зааврмуд авна,
һэргтэ күн келсэрн бийдэн зовлң авна.
9 Үннч күүнд шалтан уга,
худлч күн худлдан бэргдх.
10 Чирмэд темдг өггдхлэ – меклснэ темдг,
һэргтэ күн келсэрн бийдэн зовлң авна.
11 Үннч күүнэ үг – жириһлин булг,
хар саната эмтнэ үг – хорна булг.
12 Кемр дурн уга болхла, цүүгэн болх,
дурн цуг ө-һундл мартулна.
13 Цецн күүнэ амнь алтн,
һэргтэ күүнэ цогцнь шавта.
14 Цецн күн медрлэн хадһлна,
һэргтэ күүнэ келн үклд күргнэ.
15 Байн күн өлг-эдэн шивань гиж санжана,
угатя күн угадан хоосрна.
16 Цаһан саната күн күч-көлснэ ашарн жириһлтэ,
хар саната күүнэ гиигн ору килнцд орулна.
17 Сэн сурһмж хадһлсн күн,
сэн жириһлин хаалһд һарна,
шоодврас зулснь – эндүрнэ.
18 Худл үг өшэ нууна,
хов зөөдг күн һэргтэ.
19 Олн үг келсн күн килнц чигн һарһад оркх,
үгин ахрнь серлтэ болдг.
20 Үннч күүнэ келнь – йилһсн цаһан мөңгн,
хар саната күүнэ зүркн кедү күрдв?
21 Үннч күүнэ үгнь олыг харсна,
һэрг һэргэсн үклэн олна.
22 Деед Эзнэ евэл йосндан чамаг байжах,
Терүлэ чи дэкж зовлң медшгоч.
23 Һэргтэ күн хар санаһарн бахан хаңһана,

цецн күн ухаһарн кишгтэ болна.
24 Деед Эзн хар саната эмтнэ ээсинь күцэх,
цаһан саната күүнэ сансинь күцэх.
25 Хар саната күн, салькнд цокгдснла эдл, нисх,
үннч күн мөңкинд ормдан бээх.
26 Залху күүг бичэ зар:
эс гихлэ, һашун юмн амнд тусснла эдл.
Тиим күүнэ нүднднь зуухин утан орсн мет болх.
27 Деед Эзиг күндлсн күн
ут нас наслх,
му саната күн
мел насан барх.
28 Цаһан саната күүнд иткл байр өгнэ,
хар саната эмтнэ иткл чинр уга.
29 Цаһан саната улсиг Деед Эзн харсна,
му саната улсиг цокна.
30 Үннч күн ээмшг угаһар
эврэ һазр деер бээж чадх,
хар саната күн тенд бээж чадшго.
31 Үннч күн цецн үгтэ,
мууһан хальдадг күүнэ келнь керчгдх.
32 Үннч күүнэ селвг эмтнд туста,
болв хар саната күүнэ келснэс олз уга.

11

Деед Эзн терүнд дурго.
Деед Эзнд чик чиңнүр таасгдна.
2 Деерлкхлэ, ичртэ болдмн,
төвшүн күн цецн болдмн.
3 Үннч күн үннэрн һардвр кенэ,
мектэ күн мекэрн бийэн эвднэ.
4 Деед Эзнэ зарһ болхла, мөңгн дөң болшго,
болв буйнта керг күцэснь үклэс гетлгднэ.
5 Үнн бээдл болн цаһан санан һо хаалһд һарһна,
хар саната күн болхла, хорта йовдласн хоосрна.
6 Үнн йовдл чик саната эмтиг аврна,
мектэ күн му седклэрн бэргднэ.
7 Хар санатала хамдан нээлврнь үкх.
Терүнэ нээлврнь юмн биш, хамдан билрнэ.
8 Үннч күн зовлңгас авргдх,
терүнэ ормд му седклтэнь бэргдх.
9 Бурхнд итқдго күн келэрн
өөрхн эмтндэн хоран күргнэ,
болв цаһан санатаг мергнь харна.
10 Цаһан саната күүнэ күцэмжэр
балһсн кевтэн байрлна,
хар саната күн алгдхла, цугтан нээрлнэ.
11 Үннч күүнэ йөрэлэс балһсн цецгэрнэ,
хар саната күүнэ үг балһс чигн хамхлна.
12 Өөрхн бээх улсан ховлдгнь – һэргтэ күн,
ухата күн тагчг бөөнэ.
13 Ховчнр күүнэ нуувч илдкнэ,
итклтэ күн нуувчан хадһлна.
14 Сурһмжлач уга болхла,
келн-эмтн дор орна.
Кемр олн сөөвгүдтэ болхла,
келн-эмтн авргдна.
15 Күүнэ ял даахар седснь
бийдэн зовлң немжэнэ.

Кемр терүнд эс орлцхла,
 бийэн зовлңгас гетлх.
 16 Номһн гергн күндтэ болдг,
 шунмһа залу байн болдг.
 17 Талдан эмтнд өр-өвч күн бийдэн туслна,
 хату седклтэ күн бийэн барна.
 18 Хорта күүнэ ачлврнь худл болна,
 үннч күүнэ ачлвр йосн болна.
 19 Үнн юмн жирһл өгнэ,
 хар санхар седсн күн, үклдэн күрх.
 20 Хорта седклтэ эмтнд Деед Эзн дурго,
 болв цевр седклтэ эмтнд байрлна.
 21 Хорта йовдл һарһсн күн засглгдгх – итк нанд,
 үннч күүнэ хөөт үрдүд авргдх.
 22 Кемр күүкд күн сээхн, болв муңхг болхла,
 тернь һахан хамрт алтн билцг зүүснлэ эдл.
 23 Сэн күүнэ седвэр сэн тоотыг улм немнэ,
 болв му күүнэ седвэр зуг Бурхна цухл босхна.
 24 Өгәнч күүнэ өгснэснь, орунь улм икдх,
 болв дегд эрвлдг күн угарх.
 25 Өгәнч күүнд ору орна,
 талын күүнд дөң болхла, улм икэр эврэн авхч.
 26 Буудяһан хулдлго бийдэн бэрдг күүг
 эмтн харана,
 болв эмтиг цадххин төлэ буудяһан хулддг күн Деед
 Эзнэ эдс авна.
 27 Тусан күргсн күн күндтэ,
 хар сана хээсн күүнд тернь бийднь тусх.
 28 Зуг зөөртэн нээлжэхнь үкдг,
 үннч улс ноһан мет көкрэд бээх.
 29 Өрк-бүлдэн муульта бээдл учрасн күн
 хоосрад бээх,
 муңхг күн цецнэ мухла болх.
 30 Цаһан саната улсин күцэжэх керг –
 жирһлин чимг,
 цецн күн эмтнэ зүрк авлна.
 31 Үннч күн һазр деер кергэрн кемр ачлгдхла,
 хар саната улс һарһсн килнцэрн
 терүнэс даву засглгдх.

12

Шоодврт дургонь эргү күн.
 2 Цаһан саната күн Деед Эзнэс эдс авна,
 хорта күүг Бурхн засглх.
 3 Һалзу күн һазр деер бээж чадшго,
 үннч эмтнэ уңгнь хумхардго.
 4 Цаһан седклтэ гергн – залуһин бахмж,
 ичр уга гергн – ясананнь көгж.
 5 Үннч күн чик юмна тускар ухална,
 хар саната күн хорта йовдл һарһхар седнэ.
 6 Хар саната күн үгэрн цус асххар седнэ,
 үнэр келдгнь зовлңгас аврна.
 7 Хар саната күн муурхларн – тер уга болна,
 зуг цаһан саната күүнэ уңг-тохмнь бат болх.
 8 Ухата үг келсн күүг туурулх,
 буру санан ичэх.
 9 Умш өдмг угаһар бээһэд бийэн деер санснас,
 эгл бээдлэр бээһэд һарарн көдлмш кесн деер.
 10 Цаһан саната күн малан чигн эрвлнэ,

ичр уга күүнэ хээрлт догшн йовдлас дор.
 11 Һазр эд-бод кесн күн цадхлң болх,
 болв эргү күн хоосн юм көөлднэ.
 12 Хар саната күн хар санаһан күртэхэр седнэ,
 болв үннч күүнэ улнь бат.
 13 Хар саната күн мектэ үгэрн бэргднэ,
 цаһан саната күн зовлңгас гетлгднэ.
 14 Сэн үг келсндэн күн сэн аш хоршана,
 кесн-күцэснь терүнд ачлврар хэрү ирх.
 15 Муңхг күн эврэ хаалһан чик гиж тоолна,
 цецн күн селвг соңсна.
 16 Һэргтэ күн ууран илднь үзүлнэ,
 болв ухата күн му келсиг соңсхш.
 17 Үнн седклтэ күүнэ үгнь иткмжтэ,
 худлчин үгнь хар саната болна.
 18 Бурмха күүнэ келсн үг үлд мет шавтана,
 цецн күүнэ келсн үгнь эдгәнэ.
 19 Ухата күүнэ келсн үг мөңкрнэ,
 худлчин келснь шулун мартгднэ.
 20 Һалзу күүнэ зүркнд хар санан,
 ээлтэ күүнэ зүркнд байр.
 21 Цаһан саната күүнлэ му йовдл учршго,
 хар саната күүг хорнь дүүргнэ.
 22 Худл үг Деед Эзнд жигшүртэ,
 болв үннч күн терүнд тааста.
 23 Тоолврта күн медрлэн нууна,
 һэргтэ күн һэргән илднь медүлнэ.
 24 Һавшун һар олыг һардж чадх,
 хуурмг һар күнд көдлмшт даргдх.
 25 Үүмэд бээхлэ, күүнэ зүркн зовна,
 сэн үг байрлулна.
 26 Үннч күн өөрхн эмтндэн хаалһинь заана,
 хар саната эмтнэ хаалһнь төөрүлнэ.
 27 Хуурмг күн олвран үзш уга,
 болв кинэн күн байн, цадхлң.
 28 Үннэ хаалһ – жирһл,
 хажисн хаалһ үклд күргнэ.

13

деегүр күн шоодлһ соңсхш.
 2 Сэн күн келсн үгдэн ханна,
 хар саната күүнэ седвэр күч үзүлһнд күргнэ.
 3 Үгән төвлсн күн – жирһлэн хадһлх,
 үгән ухаллго келсн күн – бийэн барх.
 4 Хуурмг күн күлэж-күлэж күлэсэн авч чаддго,
 кинэн күүнд цугнь элвг.
 5 Чик седклтэ күн худлд дурго,
 му седклтэ күн бийэн һутана, бийэн ичәнэ.
 6 Сэн керг һо хаалһд һарһна,
 му йовдл килнцтэ эмтиг хаалһаснь хажилһнэ.
 7 Зэрм күн, юмн уга болвчн,
 бийэн баяч кевтәһәр бәрнэ.
 Зэрмнь, зөвәр байн болв чигн,
 түрү бээдл һарһна.
 8 Зөөр күүнэ жирһл хадһлна,
 болв угатя күүг күн зовашго.
 9 Цаһан саната күүнэ герл байртаһар һарх,
 хар саната эмтнэ герлнь унтрх.
 10 Ик сананас цүүгән болна,

болв селвг авсн күн цецн.
 11 Эндүһәр олсн зөөр генткн уга болх,
 болв терүг умшар олсн болхла, күн байжх.
 12 Эс күцсн нээлвр – зүркнэ өвдкүр,
 кемр иткл күцхлэ, жирһл дүүрнэ.
 13 Келсиг эс итксн күн – бийдэн му кенэ,
 заавриг итксн күн ачлгднэ.
 14 Цецн күүнэ селвг – жирһлин булг,
 тернь үклин гөлмэс харна.
 15 Серглң ухан хээрлт өгнэ,
 хорта йовдл үкл тал көтлнэ.
 16 Ухата күн кехэсн өмн ухална,
 һэргтэ күн һэргэн му йовдларн үзүлнэ.
 17 һэргтэ зэңгч үүлэн үзх,
 итклтэ зэңгч әмдрлд күргнэ.
 18 Сурһмж эс авсиг ичртэ йовдл болн
 түрү бөөдл күләнэ,
 хөрлт соңссн болхла, тиимнь ачта.
 19 Седвэр күцхлэ, седкл байрлна,
 һэргтэ күүнд хар санаһан хайснас мунь уга.
 20 Цецн күүнлэ үүрлхлэ, эврэн цецн болхич,
 һэргтэ күүнлэ үүрлхлэ,
 эврэн зовлңла харһхич.
 21 Килнцтэ күүг зовлң ээрнэ,
 цаһан саната күүнд юмна сәнэ өггднэ.
 22 Сән күн үрндән болн ачнртан зөөрән үлдәнэ,
 хар саната күүнэ зөөр
 аштнь үннч күүнэ һарт орна.
 23 Түрү-яду улсин урһңнэ элвг болсн бийнь,
 йоснд уга йовдл һарһдг әмтн
 терүгинь күчәр булаж авна.
 24 Шоодхасн әрвлснь, көвүһән әрвлшго,
 үрндән дуртань, уха орулхан мартшго.
 25 Цаһан саната күн цадтлан иднэ,
 хар саната әмтнэ геснь хоосн.

14 һэргтэ күүкд күн эврән герән нурана.
 2 Деед Эзнэс әэсн күн һоодан йовна,
 Терүнд дурго болснь хажихэд йовна.
 3 Деегүр күүнэ бурлһн – бийднь маля,
 цецн күүнэ келн – бийднь харул.
 4 Мал угад – буудя хадһлдг орм хоосн.
 Күчтэ малта болхла, тәрәнэ элвг.
 5 Нээлвртэ герч меклдмн биш,
 хар саната герч худлар буслна.
 6 Ичрән геесн күн цецн бөөдл хэәнэ –
 олж чадхш,
 тоолврта күүнд медрл амрар ирнэ.
 7 һэргтэ күүнэс холд йов,
 терүнэс ухата үг һаршго.
 8 Тоолврта күүнэ цецн ухань –
 бийиннь хаалһан медрлһн,
 һэргтэ күүнэ тоолвр татунь – теднэ эндүрлһн.
 9 һэргтэ әмтн эврәннь килнцән төртән авхш,
 болв Деед Эзн үнн седклтэ әмтиг әдслнэ.
 10 Зүг зүркн эврә һундлан медрнэ,
 терүнэ байриг талын улс хуваж чадшго.
 11 Хар саната күүнэ гер нурад хамхрна,

үнн седклтэ күүнэ гер дотр элвг-делвг.
 12 Зәрм хаалһ но чигн болж медрднэ,
 болв аштнь үклд күргнэ.
 13 Зәрмдән байрлжаһад зүркн һундрхна,
 байрин ардас гейүрэд одна.
 14 Хар саната күн хээсэн олж авх,
 сән күн болхла, авц-бәрцәрн ачлгдх.
 15 Генн күн үг болһнд иткдг,
 тоолврта күн ишкдл болһнн шинжлдг.
 16 Цецн күн хар сананас әәнэ, зулна,
 зүг һэргтэ күн дәврәч, юмнас әәхш.
 17 Шулуи уурлдг күн һэргтэ йовдл һарһна,
 хорта күүнд әмтн дурго болна.
 18 Дамшлт уга күүнэ бөөдл муңхг,
 серглң күүнэ ачлврнь медрл болжана.
 19 Хорта күн сән әмтнэ өмн сөгдх,
 хар санатань үннч күүнэ үүднд сөгдх.
 20 Угата күүнэс нам хоша бәәх күн зулна,
 болв байн күүнд кесгнь дурлна.
 21 Зүг хом-хоша бәәх күүнд дурго болжахань
 килнц авчана,
 болв угата күүнд килмжән өгснь – кишгтэ.
 22 Хорта йовдл һарһхар седжәх күн –
 хаалһасн хажих.
 Болв сән йовдл һарһжах күн –
 итклтэ болн үннч.
 23 Күнд көдлмшәс кезә чигн немлт ирнэ,
 бурлһнас зүг түрү үзгднэ.
 24 Цецн әмтнэ титмнь – теднэ зөөр,
 һэргтэ әмтнэ кеерүл – теднэ му заң.
 25 Итклтэ герч жирһл харна,
 хорта күн худлар дүүрң.
 26 Деед Эзнэс әәлһн – итклтэ харслт,
 чамд болн чини үрдүдт хорһдх бәәрн.
 27 Деед Эзнэс әәлһн – жирһлин булг,
 Тер үклин бәрәнэс харсна.
 28 Орн-нутгтнь олн улс бәәхлэ – хан алдр,
 кемр олн-әмтн баһрхла – нойна күчн унна.
 29 Шулуи уурлдго күн ухата,
 болв шулуи уурлдгнь му заңган үзүлнэ.
 30 Зүркн тогтун болхла – цогц-махмуд эрүл-менд,
 болв үлү үзлһн – ясна үмкәрлһн.
 31 Угата әмтиг шахснь – Деед Эзиг муурулжана,
 һуульһнч әмтнд килмжән өгснь –
 Деед Эзиг туурулх.
 32 Чик санан уга әмтнэ хорнь бий деернь буух,
 болв үннч күүг цеврәр бәәснь харсх .
 33 Цецн ухан цаһан седклтэ күүнэ зүркнд бәәнэ,
 һэргтэ әмтнэ зүркнд тернь олдшго.
 34 Олн-әмтн үнн бәәдләрн алдр,
 болв килнц тедниг иджәнэ.
 35 Хан Цецн Ухата ялчиг таасна,
 ичртэ йовдл һарһдг күүнд догшар уурлна.

15 шүрүтә үгәс һалзурлт босна.
 2 Цецн күүнэ келн медрлинь ясрулна,
 һэргтэ күүнэ амнас му үг һарна.
 3 Деед Эзнэ нүдн цугинь үзнэ,

хар санатаһинь чигн,
цаһан санатаһинь чигн үзнэ.
4 Ээлтэ үг – жирһл батлна,
худлч келн седкл күүлнэ.
5 Муңхг күн эцкин сурһмж басна,
болв эцкин шоодвр соңсснь – ухата болх.
6 Үннч күүнэ герт дала зөөр бээнэ,
чик санан уга күүнэ олзнь тус уга.
7 Цецн күүнэ келнэс медрл тарна,
муңхг әмтн тиигхш.
8 Чик санан уга әмтнэ бәрц
Деед Эзнд жигшүртә,
үнн седклтә әмтнэ Бурхнд мөрглһн
Терүнд тааста.
9 Чик санан уга әмтнэ хаалһ
Деед Эзнд жигшүртә.
Цецнәр бәэхәр седжәх күүнд Тер дурта.
10 Хаалһасн хажисн күн догшар засглгдх,
шоодврт дурго күн алгдх.
11 үклин һазр Деед Эзнә үлмәд –
тедү мет күүнә зүркн.
12 Ичр уга күн шоодврт дурго,
тиим күн ухата әмтн дунд торшго.
13 Зүркн байрлхла – чирә герлтнә.
Гейүрсн зүркн седкл күүлнә.
14 Серлтә зүркн медрл хээнә,
муңхг күн һәргәрн тетквр кенә.
15 Угата күүнд өдр болһнь күчр-күнд,
кишгтә күүнд өдр болһнь чилшго нәр.
16 Зөөр хураһад, чичрж бәэснәс,
баһ тетквртә бәәһәд Деед Эзиг күндлсн деер.
17 Тарһн бүрүһин мах дурго болж идсн дорхнь,
темсәр кесн хотыг дурлж идсн деер.
18 Уурта күн цүүгә цацна,
тесвртә күн өшә зогсана.
19 Хуурмг күүнә хаалһ хатханчгар бүтнә,
үнн седклтәнә у-өргн хаалһар йовна.
20 Цецн көвүн эцкән байрлулна,
һәргтә көвүн экән һутана.
21 Ухан тату күн һәргәрн бийән аадрулна,
ухата күн һоодан йовна.
22 Селвгчнр уга болхла – кежәх кергт
күцәмж уга,
кемр селвгчнр олн болхла – цугнь күцх.
23 Кемр хәрү өгч чадхла – байрта.
Төвәр келсн үг ямаран сәэхн!
24 Серлтә күн удандан бәэхәр деегшән өөдлнә,
үкләс хооран йовна.
25 Деегүр әмтнә гериг Деед Эзн уга кех,
болв белвсн күүкд күүнә бәәриг харсх.
26 Хар санан Деед Эзнд жигшүртә,
Терүнд күргсн сән үг таалта.
27 Олзд дурта күн зовлң авчана,
авлһд дурго күн удан әмд йовх.
28 Үннч күүнә зүркн хәрүһинь келж өгх,
чик санан уга күн хортаһар келнә.
29 Деед Эзн чик санан уга күүнәс холд йовна,
болв үннч күүнә мөргүл соңсна.

30 Цевр хәләц зүрк байрлулна,
сән зәңг эрүл-мендинь батлна.
31 Туста шоодвр авчах күн
цецн әмтнәс салшго юмн.
32 Сурһмж бурушасн күн – бийән зовах,
шоодвриг медсн күн уха авх.
33 Деед Эзнәс әәхлә, цецн болдг дасх,
номһн бәәдләс туурмж эклнә.
16 болв күцәхнь Деед Эзнәс һарна.
2 Күн болһн эврәннь хаалһан чик гиж санна,
болв Деед Эзн теднә седклинь сөрнә.
3 Деед Эзнд эврә кергән даалһ,
тегәд чини сансн күцх.
4 Цуг тоотыг Деед Эзн эврәннь зураһар үүдәлә,
хар санатань зовлңта өдрин төлә.
5 Деерлқдг зүрктә күн Деед Эзнд жигшүртә,
засглһнас тер төрүц мөлтрж һарч чадшго.
6 Иткл болн үнн буру юмиг хәрүлнә,
Деед Эзнәс әәнә гиснь, тернь зовлңгийг
уга келһн.
7 Кемр Деед Эзнд күүнә хаалһ таасгдхла,
терүнә хортнриг чигн терүнлә Тер эвцүлх.
8 Йоснла ирлцән уга байн оруһас,
үнн болхла – чимкнь чигн деер.
9 Күн болһн эврә хаалһан шүүж авна,
болв ишқдлин батыг Деед Эзн шүүж өгнә.
10 Бурхна өгсн үгмүд хаана келнд,
болв тер шиидвртән эндүрхш.
11 Чиңнүр төв болхла – тернь
Деед Эзнәс иржәнә,
хулдлһна гиир Терүнә үлмәд бәәнә.
12 Хар саната йовдл хаадудт жигшүртә,
теднә ширә үннәр батлгдх.
13 Хаадудт чикәр келсн күн таасгдна,
үннәр келсн күн теднд хәәртә.
14 Хаана ур үклд чигн күргх,
болв цецн күн терүг чигн урдаснь хөрх.
15 Хаана герлтә хәләцд Тер жирһл өгнә,
Терүнә ик күндлһн – асхрад орсн
хаврин хурла әдл.
16 Алт хоршасн дорхнь, медрл хоршасн деер,
цевр цаһан мөңг иқдүлхәр,
ухаһан иқдүлсн деер.
17 Чик саната күүнә хаалһ хорта бәәдләс хөрнә,
хаалһасн эс төөрсн күн – жирһлән харсна.
18 Ик сана зүүхлә – зовлң һардг,
деегүр бәәдләс бүдрдг.
19 Караг күүнә хулха-була зөөр хувалцсн дорхнь,
угата әмтнлә басгдад бәәсн ке.
20 Тоолврта күн сән жирһлин көрңгтә болна.
Деед Эзнд нәәлсн күн кишгтә болна.
21 Зүркәрн цецн күн серлтәд тоолгддг,
төв келн иткл немх.
22 Кемр тоолвр бәәхлә – жирһлин булг,
һәргтә күүнә засглһнь –
бийиннь һәрглһн болжана.
23 Цецн күүнә ухань үгинь зааж өгәд,

терүнэ келнд иткл немх.
 24 Жөөлн үг зөөгин балын гер мет:
 седклд эмтэхн, цогц-махмудт эмдрлт.
 25 Зэрм хаалһ но чигн болж медгднэ,
 болв аштнь үклд күргнэ.
 26 Харһнад ирхлэрн көдлмшч күн
 бийдэн амр өгшго.
 27 Му күн хар санхларн – олмһа,
 терүнэ келн һал шатжаснла эдл.
 28 Аврлт уга күн цүүгэ татна,
 ховч күн иньгүдиг салһна.
 29 Хорта йовдл һарһдг күн
 хажудк күүнэ седкл авлна,
 тегэд му хаалһ тал терүг түлкнэ.
 30 Нүдэн бүрилһсн күн му йовдл һарһхар седнэ:
 зэрмнь урлан коочилһэд һэргтэ юм һарһна.
 31 Толһан цээсн үсн – гилвкжэх титм,
 үнн хаалһин чилгч.
 32 Ур уга болсн – баатр күчнэс деер.
 Бийән бэрдг күн – балһсна диилэчэс өөдэн.
 33 Эмтн жирв татна,
 болв ямаран чигн шиидвр Деедс Эзнэс ирнэ.

17 эвин бээдлд өдмгин хатсн көрс идсн деер.
 2 Ухата зарц нойна һута көвүнэс йосинь авх,
 тегэд терүнэ ах-дүүнрлэ
 тер үлдсн зөөринь хувалцх.
 3 Цаһан мөңгиг болн алтыг һалар цеврлнэ,
 эмтнэ зүркиг Деед Эзн сөрнэ.
 4 Хар саната күн худл келсиг соңсна,
 худлч хорта күүнэ келсиг оньһна.
 5 Угата күүг дорацулж бээснь –
 Бурхиг муурулжана.
 Тавлж байрлжахнь – засглһдлго бээшго.
 6 Көгшдин титм үрдиннь үрд – ачнр, зеенр,
 көвүдин туурмж – теднэ эцкнр.
 7 Сурһмж уга күүнд алдр үг ирлцхш,
 терүнэс даву күндтэ күүнд
 худл үгмүд ирлцхш.
 8 Өгчэх күүнд авлһ илвтэ чолун болж медгднэ:
 альдаран эргүлв чигн – олзта болх.
 9 Дурлжах күн һундлан мартна,
 өшэркдг күн нээжэн геенэ.
 10 Һэргтэ күүг цоксн зун нудрмас,
 келсиг меддгэр бурушасн үг
 серлтэ күүг чаңһар өвдкэдг.
 11 Хар санатань зуг эмт хутхар адһна,
 Бурһна аврлт уга элч терүнд илгэгдх.
 12 Муңхг күүнлэ һэргнь буслжах цагт
 харһсн дорхнь,
 кичгэн геесн эм аюта харһсн деер!
 13 Сэ кеснд, му кедг күүнэ өрк-бүлэс
 хорта йовдл хооран һаршго!
 14 Цүүгэнэ эклцнь – уста боодг таслгдснла эдл,
 өшэрклһн икдэд уга деер тогтн.
 15 Хорта йовдл һарһсн күүнд зөв өгэд,
 буру угаһинь засглхла –
 тернь чигн, эннь чигн Деед Эзнд жигшүртэ.

16 Һэргтэ күн ю хээж мөңгэрн бардмнжахмб?
 Ухан уга болхла, цецн уха яһж хулдж авхмб?
 17 Иньгин дурн цаг һатлж үлднэ,
 ах-дү эмтн зовлң хоорндан хувалцхар төрсмн.
 18 Тоолвр угань адһж дөңхэр һаран өгнэ,
 талдан күүнэ төриг бийдэн авна.
 19 Цүүгэнд дурта күн – хорта йовдлд дурта,
 деерлкдг күн көлврхэн хээжэнэ.
 20 Худлч күүнд амулң бээдл үзгдшго,
 хорта келн засгла харһулдг.
 21 Муңхг үр һарһсн эк-эцк –
 бийдэн зовлң һарһснмн:
 һарһсн көвүнәннь му заңд байрлж болшго.
 22 Зүркнд буусн байр – хамгин сэн эм,
 дажргдсн седкл – цогц-махмуд барна.
 23 Седкл уга күн дораһар авлһ авна.
 Терүгэрн зарһд харшлна.
 24 Медрлтэ күүнэ хэлэц цецн уханд тусна,
 һэргтэ күүнэ хэлэц күсл уга.
 25 Муңхг көвүн – эцкин һундл болн
 экин һашудлһн.
 26 Буру уга күүнэс неклһн,
 эс гихлэ цаһан санатаг илднь келснд шоодлһн – му
 йовдл.
 27 Дамшлтта күн үгдэн саг,
 серлтэнь бийән бэрж чаддг күн.
 28 Һэргтэ күн тагчг бээхлэрн –
 ухатад тоолгдад чигн одх,
 амнь хаалһатань – ухата болж медгдх.

18 сэн селвг өгснд – уурлна.
 2 Муңхг күн медрлд дурго,
 болв эврәннь тоолврн келхдэн дурта.
 3 Хорта йовдл һарһдг күн ирхлэг,
 терүнэ дорацуллһн чигн ирнэ.
 Ичр уга йовдлла хамдан му нерн ирнэ.
 4 Күүнэ үг – гүн уснла эдл,
 цецнэ булгнь – һоожжах урсхул.
 5 Хорта күүнд түшг боллһн – му йовдл,
 эс гихлэ үннч күүнэ зарһинь
 чикэр кеж өглго бээлһн болжана.
 6 Һэргтэ күүнэ келн цүүгэнд күргнэ,
 терүнэ келсн үг ноолда татна.
 7 Муңхг күүнэ келнд бийиннь үкл,
 терүнэ келсн үгд бийиннь бэрэн бээнэ.
 8 Ховчин келн эмтэхн хотла эдл,
 күүнэ дотр – гүүнднь орна.
 9 Хуурмг көдлмшч эвдэд тарадг күүнлэ эдл.
 10 Деед Эзнэ нерн – күчтэ башнь:
 терүн дотр үннч күн хорһдх,
 эмтн терүнд күрч чадшго.
 11 Байн күн өлг-эдэн шивәннь гиж санжана,
 байнд тернь эмтн күрч чадшго
 эрс болж медгджэнэ.
 12 Ик сана зүүхлэ, зовлң һардг,
 номһн бээдлэс туурмж эклнэ.
 13 Күццднь соңслго хэрү өглһн –
 зуг һэрглһн болн ичр болжана.

14 Бат седвэртэ күн шалтган диилх,
болв седкл үрүдхлэ яахмб?
15 Ухата күүнэ зүркн медрл хоршана,
цецн күн медрл хээнэ.
16 Бэрсн бэрц хаалһ секнэ,
нойн күүнд орх зөв өгнэ.
17 Марһа булалджах күн зүтклдэнд эс ортл,
цүүгэнд түрүлэд сурвр тэвснь зөвтэ.
18 Татсн жирв зүтклдэнэ эвинь олна,
күчтэ дөрлдэн эмтнэ төриг хаһлна.
19 Һундсн күн – өөрдж болшго шивэ,
цүүгэн болхла – үүднэ көндлң модн төдг.
20 Келсн үгин чинрэс күн ханна:
келэрн олснд цадхлң бээнэ.
21 Келнэ күчнэс жирһл болн үкл ирдг,
терүнлэ үүрлснь – чинринь эдлдг.
22 Гергэн олж авсн күн – зөөрэн олж авна,
Деед Эзнэ йөрөл авна.
23 Угатыя күүнэ келснь эрһл болдг,
болв модьрун үг байн күүнэ хэрүд бээдг.
24 Худлахар иньг болхар седжэх күүнэс
олн-эмтн сэ үздго,
болв йосн нээжин хээрлт ах-дүүһинэс бат.

19 цеврэр бээдг угатыя күн деер.

2 Медрл уга болхла, күүнд тус уга,
шулун-шудрмг кел чигн хажиж ишкх.
3 Кемр күүг хаалһаснь һэргнь хажилһхлэ,
тер күн Деед Эзиг гемшэнэ.
4 Зөөртэ болхла, нээжнр икднэ,
түрү зүдү бээдл, нээжнриг салһна.
5 Худл герч шоодврас гетлгдшго,
худлд бэргдсн күн эмд үлдшго.
6 Кесгнь баячудт зуһудна,
элвгэр белг өгдг күүнлэ кен чигн үүрлнэ.
7 Угатыя күүнд ах-дүүнр чигн дурго,
теднэс даву – нээжнрнь харһхар седхш:
ам аңһатл тедн уга болна.
8 Бийдэн сэ хээжэх күн – уха көөлднэ:
цецн болхларн, бийдэн сэ кех.
9 Худл герч шоодврас гетлгдшго,
худлд бэргдсн күн үкх.
10 Һэргтэ күүнд байн бээдл ирлцжэхш,
терүнэс даву – ялч нойниг һардшго.
11 Цухлта йовдлас чик бээдл зогсах,
эндүг тэвж өгснд күүнэ алдр нернь медгднэ.
12 Хаана цухл – арслң аңгин оркrlһнла эдл,
хаана хээрлт ноһан деерк чииглэ эдл.
13 Муңхг көвүн – эцкин мууль,
керүлч гергн оран оңһрха мет.
14 Гер болн зөөр – эцкин үлдэсн зөөр,
ухата гергн – Деед Эзнэ белг.
15 Хуурмгас нөөрмү һэрг ирнэ,
хоома бээдлэс күн харһнна.
16 Бурһна заавр хадһлсн күн эмэн хадһлна,
эврәннь бээдлэн эс хэлэсн күн – үкнэ.
17 Һуульһнчд өгсн юмн – Деед Эзнд өггдженэ,
тегэд Деед Эзн терүнд дүүрңгэр хэрүлх.

18 Баахн деернь көвүһэн сурһ,
терүгэн шоодад алчквзач.
19 Модьрун заңгта күн заслгдх,
терүнд тэвж өгэд бээхлэ – му болх.
20 Селвг соңс, сурһмж ав,
тегэд цаг ирвэс ухата болхич.
21 Күүнэ зүркн олн седвэртэ,
болв зуг Деед Эзнэ шиидвр күцнэ.
22 Күн итклэрн үнлгднэ,
угатыя күн худлчас хээртэ.
23 Күн Деед Эзнэ ээмшгэр эмд –
терүг күцэсн күн санаур унтна,
терүг зовлң дэвршго.
24 Хуурмг күн һаран ааһд орулна,
зуг амндан күргтлэн цуцрх.
25 Ичрэн геесиг заслгхла,
дамшлт уга эмтн серглң болх,
ухата күүг шоодхла, чини келсн селвг медх.
26 Эцкэн, экэн гертэсн көөсн көвүн –
ичр уга, му нертэ.
27 Көвүн минь! Сурһмж эс соңсхла,
ухата үг угаһар эндүрэд бээхич.
28 Мектэ герч йосиг басна,
хоран күргсндэн хар саната күн байрлна.
29 Ичрэн геесн күн зарһас давшго,
муңхг күүнэ нурһн кезэ чигн цокулгддг.

20 Терүнэс ууһад көлврсн күүнд
терүц ухан оршго.
2 Хаана һалзурут – арслңгин оркrlһн,
терүгинь көндэхлэ, бийдэн му кехч.
3 Цүүгәнэс хол йовх күн тоомсрта,
муңхг күн цүүгэнд хээһэд орна.
4 Хуурмг күн киитн цагт һазр хаһлхш,
тиигхлэ тэрэ хадһлна цагт юм олж чадшго.
5 Күүнэ әрүн седвэр – гүн худгин усн мет,
болв ухатань терүг татад гүүнэс авч чадх.
6 Олн-эмтн эврәннь итклин тускар хээкрнэ,
болв нээлх дүңгэ кү олж болхий?
7 Үннч күн чиктэн бээнэ,
терүнэ үйнр кишгтэ.
8 Хан зарһ кехэр суухла,
терүнэ нүүрт хорта йовдл тээлгдх.
9 «Мини зүркнд буру уга,
би килнцэсн цеврлгдүв», – гиж кен келх?
10 Чиңнүрдхлэрн меклсн күн,
кемжәлхлэрн меклсн күн –
Деед Эзнд тер жигшүртэ.
11 Баахн күн кергәрн медгднэ,
терүнэ седвэр цевр-цеерий, үнний?
12 Соңсхиг чигн, үзхиг чигн –
Деед Эзн үүдэсмн.
13 Унтхдан бичэ дурл – һууль һуухич,
нүдэн бичэ ань – цадхлң бээхич.
14 «Йир му юмн!» – гиж хулдј авх күн келнэ,
зуг хооран һарн хулдад авсан нер уга магтна.
15 Делкэд алтн бээнэ, өңгтэ чолун бээнэ,
болв медж келсн терүнэс үнтэ.

16 Талдан күүнэ төр хаһлхар орлцсн күн бээсэн бэрүлх,
 күүнэ гергнэ төлө бас тиим бэрүллһ кех.
 17 Мекэр авсн өдмг эмтэхн,
 болв хөөннь амн дотр элснд хүврх.
 18 Ухалсн санан күүндхлэ орж ирдг:
 дээлдхлэрн селвг соңс.
 19 Хов зөөдг күн, нуувч чигн келж өгдг,
 тегэд бурмха күүнлэ бичэ харһ.
 20 Эцкэн, экэн харасн күүнэ герльн
 харңһу тагт унтрх.
 21 Хамгин эклцд ховдглж буласн өвкин зөөр
 хөөннь төрүц евэлтэ болшго.
 22 «Хорта йовдл өшөһэн авх!» – гиж бичэ кел.
 Деед Эзнд нээл, Тер чамаг аврх.
 23 Чиңнүрдхлэрн, әмтиг меклсн күн – Деед Эзнд
 жигшүртә,
 төв биш чиңнүртә болсн му.
 24 Деед Эзн күүнә ишкдл заана.
 Күн болһн эврәннь хаалһан яһж медхмб?
 25 Бурхнд андһар, үгән өгхин өмн сәәнәр ухал,
 хөөннь терүндән һундрхад бәәвзәч.
 26 Цецн хан хар саната әмтиг сергәх,
 тедниг чаңһар засглх.
 27 Күүнә седвәр – Деед Эзнә шам,
 терүг Тер ивтрәһад герлткнә.
 28 Хааг чик седкл болн үнн хадһлна,
 терүнә ширә иткмжәр батрна.
 29 Баһчуд чидләрн герлтнә,
 көгшдиг буурл үсн кеерүлнә.
 30 Шарх болн шав хар сананас цеврлнә,
 күүнә дотрк цокхла чикрнә.

21 сансн талан терүг эргүлх.
 2 Күн болһн эврәннь хаалһан чик гиж санна,
 болв Деед Эзн теднә зүрк сөрнә.
 3 Бәрц бәрснәс,
 үннәр болн чикәр бәәсн Деед Эзнд таасгдна.
 4 Деегүр хәләц болн караг зүркн
 хар саната әмтнд герллә әдл болж үзгднә,
 болв теднь килнц болжана.
 5 Килмж элвг бәәдлд күргх,
 үүмән-шууган түрү бәәдлд орулх.
 6 Худл-мекәр хоршасн зөөртә күн –
 киидән сахняд, үклүр адһна.
 7 Хар саната әмтнә хорнь тедниг алх:
 юңгад гихлә, тедн чик йовдл һарһхар седсн уга.
 8 Мекч күүнә хаалһнь хажһһад геедрәд йовна,
 үннч күүнә хаалһнь һо болна.
 9 Керүлч гергнлә хамдан ик, у герт бәәхин ормд,
 герин оран өнцгт бәәсн деер.
 10 Хар саната күн хорар буслна,
 хажудк әмтән әрвлхш.
 11 Ичрән геесн күүг шоодхла – дамшлт уга әмтнд
 ухан орх,
 цецн күүг сурһхла – медрл немгдх.
 12 Бурхн хар саната күүнә гериг хәләнә,
 тегэд теднә күчинь авна, зовлң өгнә.

13 Хәәкрәд дөң суржах цагт чикән бөглсн күн
 эврән негт оркрх, терүнд дөң болшго.
 14 Нуувчар өгсн белг уур тәәлдг,
 дораһар өгсн авлһас һалзурсн күн тогтндг.
 15 Үннч күн байрлтха гиһәд,
 хорта күн әәтхә гиһәд,
 чик йовдл кегднә.
 16 Чик хаалһасн хажисн күн
 харңһу тамд тогтнх.
 17 Бахан хантл нәәрлхдән дурта күн угарх,
 чаһрт дурта болн
 сәәнәр бәәхдән дуртань байжшго.
 18 Чик седклтә күүг сулдххин төлө,
 терүг хар саната күүнә ормд сольж авна.
 үннч күүг сулдххин төлө,
 терүг худлч күүнәс сольж авна.
 19 Айстан бурдг болн керүлч гергтә бәәсн дорхнь,
 әжгө һазрт һанцарн бәәсн деер.
 20 Цецн күүнә ик үнтә зөөрнь чилдго,
 һәргтә күн цугтаһинь һарһад чиләдг.
 21 Чик болн нәәлвртә бәәдл хәәсн күн
 жирһлән чигн, үнниг чигн, тоомсран чигн олх.
 22 Цецн күн баатрмудын балһс диилх,
 теднә итклин улынь күүлх.
 23 Келән татсн күн,
 бийән зовлңгас харх.
 24 Сөрсхр болн караг күн – ичрән геесн күн,
 тиим күн модьрун йовдлдан догшн.
 25 Хуурмг күүнә седвәрнь үкүд,
 юңгад гихлә, терүнә һарнь көдлхәр седжәхш.
 26 Өдр ирвәс тер седвәрәсн зовна,
 болв үннч күн болхла
 хармнл уга әд-тавраң түгәнә.
 27 Хар саната күүнә бәрцнь –
 Бурхна өмн һарһсн кишго йовдл,
 кемр тернь хорта седвәрәр кегдхлә –
 терүнәс даву кишго йовдл.
 28 Худл герч зарһ деер келхләрн үкх,
 үнн герч болсн күн диилх.
 29 Үннч биш күн ичр-һутр уга бәәдл һарһна,
 болв үнн седклтә күн эврә хаалһарн йовна.
 30 Цецн ухан, тоолвр, селвг –
 цугтан Деед Эзнә өмн юмн биш.
 31 Ноолдана өдрт әмтн мөрдән белднә,
 болв диилвр Деед Эзнәс ирнә.

22 әмтнә күндллһн алтнас,
 цаһан мөңгнәс деер.
 2 Байнь чигн, угатянь чигн зергләд зогсх,
 юңгад гихлә, Деед Эзн хойраһинь үүдәлә.
 3 Ухата күн кемр зовлң үзхләрн зулх,
 дамшлт уга әмтн һоодан йовад шалтанла харһх.
 4 Деед Эзнәс әәж тесвртә бәәснд
 байн бәәдл, күндллһн болн жирһл ирдг.
 5 Худлчин хаалһд шөвг болн гөлм харһдг,
 әмән хәәрлжәхнь тиигәрән одшго.
 6 Баһ наста көвүг чик хаалһднь орулхла,
 көгшрхләрн чигн терүнәс хажһшго.

7 Байн күн угатяг хардна,
өгцтэ күн өгйэлсн күүнэ ялч.
8 Буру бээдл харһжах күн зовлңган үзх,
терүнэ уурин һалнь унтрх.
9 Бээсн хотасн угатя күүнлэ хувалцсн
цаһан саната күн евэл авна.
10 Ичр уга күүг көөхлэ, цүүгэн уурх,
зүтклдэн болн керүл зогсх.
11 Цевр седклтэ, сэн үгтэ күн
хаанд өөрхн болх.
12 Деед Эзн үнниг харна,
худлчин келсн үгиг Тер бурушана.
13 Хуурмг күн келнэ: «Һаза арслң бээнэ!
Гертэс һарм цацу би үкхв».
14 Күүнэ гергнэ келн – гүн урх,
Деед Эзнэ харасн күн терүнд унх.
15 Кедр баахн көвүн һэргтэ болхла,
һэргинь цокад һарһж болжана.
16 Негнь олзин төлэ угатя күүг дажрад байжна,
наадкнь байнд бээснэсн өгэд угарна.

Цецн әмтнә һучн цецн селвгүд

17 Чикән өг,
цецнә келсн үг соңс,
мини сурһмж ав:
18 Эн үгмүдиг зүркндэн сээнәр бәр,
кезә чигн тедн чини келнд ортха,
19 Деед Эзнд чи иткл ол,
тиигж би чамд эндр келжәнәв.
20 Би чамд таслсн һучн товчта үг бичв,
терүнд чи селвг болн медрл олхич.
21 Чамаг үнн үгмүд дастха гиһэд,
чамаг илгәсн ахлачнрт чик хәрү өгтхә гиһэд.
22 Угатя күүнә ядуһинь олзлад,
бичә терүг хоосрул,
түрү-зүдү күүг зарһд бичә һунда,
23 юңгад гихлә, Деед Эзн терүнә һундлинь тәәлх,
терүг меклсн күүнә әминь таслх.
24 Догшн күүнлә бичә үүрл,
уурта күүнлә бичә медрл,
25 эс гихлә терүнә хаалһар йовхич,
эврән бийдән гөлм татхич.
26 Күүнә төлә даавр бичә адһж ав,
күүнә ял даахар бичә сед.
27 Кедр өгдг юмн уга болхла,
чини дер-девскр чигн тедн булаж авх.
28 Өвкнрин һарһсн хуучн межәг бичә көндә.
29 Көдлмштән дигтә-тагта кү үзлчи?
Теднчнь харчудт биш, болв хаанд көдлжәнә.

23

өмнчнь кен бәәхинь сээнәр хәлә.
2 Кедр хотд ховдг болхла, хотан тат.
3 Хотын әмтәхнднь бичә дурл,
терчнь меклх юмн.
4 Зөөр олхар дегд бичә көөлд,
кезә зогсхан мед;
5 зөөриг хәләхәр седхлә, агчмд уга болж одна:
һәрдин живр бийдән урһасар,

терчнь нисәд теңгрт йовж оддмн.
6 Үлү үздг хәләцтә күүнлә бичә хот ид,
хотин әмтәхнднь бичә дурл;
7 терүнә дотркнь – нуувч.
«Ид, у», – гиж чамд келх,
болв зүркнь чамд тусжахш;
8 зальгсн хотан һарһхич,
сэн үгән киидән үрәхич.
9 Һэргтә күүнд бичә юм кел –
чини ухата үгиг тер наад бәрх.
10 Өвкнрин һарһсн хуучн межәг бичә көндә,
өнчнә тәрәнд бичә күчәр ор;
11 теднд күчтә Харсач бэәнә,
теднә күндиһ Харсач даах.
12 Зүркәрн сурһмж ав,
медрлин үг соңс.
13 Көвүһән сурһмж уга бичә үлдә,
ташмгдад авхла – үкшго:
14 чи терүг цокхла,
хөөннь үкләс татж авч чадхич.
15 Көвүн минь, кедр чини зүркн ухата болхла,
мини зүркнд чигн байрта болх.
16 Кедр чи чикәр келхлә,
би байсхв.
17 Чини зүркн килнцтә әмтнд бичә үлү үзтхә,
болв Деед Эзнәс кезә чигн хортха,
18 юңгад гихлә, күләжәх цаг ирхлә,
чини нәәлвр хоцршго.
19 Көвүн минь, соңс, цецн бол,
чик хаалһд зүркән өг.
20 Чаһрт авлгдад, махнд машуржах әмтнлә
бичә хамдан йов,
21 юңгад гихлә, әркнч болн ховдг күн угарх,
хуурмг бээдл чамаг салврха хувцар орах.
22 һарһсн эцкән соңс,
экән көгшрхлә, бичә терүнд дурго бол.
23 Үнниг олж ав,
цецн бээдл, сурһмж, тоолвр чигн бичә ге.
24 Үннч күүнә эцкнь жирһх,
цецн күүнә эцк-эк байрта бәәх.
25 Чини эцкчнь, экчнь байрлтха,
чини эцк-эк жирһтхә.
26 Көвүм! Зүркән нанд тусха,
мини хаалһ хәлә.
27 Юңгад гихлә, аля күүкд күн гүн нүкнлә әдл,
күүнә гергн үүтхн худгла әдл.
28 Терчнь гетжәх тоначла әдл,
хорта йовдл икдүлнә.
29 Кенәд эн яхлж зовж бәәхмб?
Кенәд эн цүүгән, һундл болжахмб?
Зәрмснь көк балмг сөрв альдас авб?
Зәрмсиннь нүднь цәәж одсмб?
30 Терчнь чаһрт шилтсн әмтнә бээдл,
тедн амтта чаһр оньдин хәәлднә.
31 Чаһр яһж улажахинь,
сав дотр яһж буслжахинь,
яһж амрар уугджахинь бичә хәлә,
32 хөөннь тер моһа мет зуух,

хорта моһа мет хатхх.
 33 Тер цагт күүнэ гергчүдэр соньмсхла,
 толһад хажр ухан орх,
 34 тегэд чи теңгин тал дунд кевтсн мет,
 харулин орад кевтсн мет болхич.
 35 «Намаг цокла, – гиж келхич. –
 Тернь нанд төрүц юмн биш.
 Намаг гүвдлэ – би нам медсн угав,
 болв унтад серхлэрн,
 би хуучарн эрkdэд бээхв».

24 теднэ негнь бичэ бол,
 2 юңгад гихлэ, теднэ уханд
 зуг догшн седвэр орна,
 келэрн негнднь зовлң өгхэр бээнэ.
 3 Ухаһар гер тосхгдна,
 тоолврар тер батрна,
 4 үнтэ болн седкл туссн тоотар
 бээриг медрл дүүргх.
 5 Цецн күн чидлтэ,
 медрлтэ күн күчтэ болдг.
 6 Ноолданд орхларн, селвг соңс:
 селвгчнр олн болхла – чи диилхич.
 7 Нэрг мергн уха медшго,
 балһсна эмтн хурдг ормд
 аман чигн аңһаж чадшго.
 8 Хорта йовдл һарһхар седсн күүнд
 му ухата гиж нер өгх.
 9 Нэргин седвэр – килнц,
 ичрэн геесн күн эмтнд жигшүртэ.
 10 Кемр чи зовлңта өдрт гейүрхлэ,
 чидлэрн түржэнэч.
 11 Алхар авч йовх эмтиг харс!
 Йосн бишэр үктхэ гисн эмтиг татж авч чадхвчи?
 12 «Бидн терүнэ тускар медсн угалм!» –
 гиж чи келхич.
 Болв Бурхн теднэ зүрк сөржэхинь меддгови?
 Чини жирһлин харул цугинь меднэ –
 күн болһиг Тер күцэсн ачин кирцәһэр ачлх.
 13 Көвүн минь, бал ид, энчнь сән,
 чини хоолд зөөгин гер эмтэхн болх.
 14 Тедү мет цецн уха медрлһн чини седклд тусх.
 Кемр терүг олж авсн болхла,
 тиигхлэ, чини иргч болн нээлвр геедршго.
 15 Хар саната күн,
 үннч күүнэ герин һаза бичэ гет,
 терүнэ бээринь бичэ хамхл:
 16 үннч күн дола дэжж унад – босх,
 хар санатань бүдрхлэрн – зовлңгла харһх!
 17 Чини дээсн унхла, бичэ байрл,
 терүг бүдрхлэ, бичэ чини зүркн байрлхта,
 18 эс гихлэ, Деед Эзн үзх, тернь Терүнд таасгдшго.
 Тегэд ууран чини дээснэс хажугшан заагрулх.
 19 Хорта эмтнд бичэ уурл,
 хар саната эмтнд бичэ үлү үз,
 20 юңгад гихлэ, хорта бээдлд иргч уга,
 хар саната эмтнэ герлнь унтрх.
 21 Көвүн минь, Деед Эзнэс э, хаанас э,

урвачнрас холд йов,
 22 юңгад гихлэ, теднэс зовлң генткн ирнэ:
 ямаран му юм үзүлхинь эврэн медшгоч.

Цецн эмтнэ цецн селвгүдин хураңһу

23 Цецн эмтнэ талдан үгнь эн:
 чирэ хэлэсн зарһ – сән биш.
 24 Хар саната күүнд зөв өгчэхнь –
 келн-эмтнэ харалла харһх,
 отгин эмтнэс көөгдх.
 25 Болв бурута кү засглснь байрлх, күцлтэ болх.
 26 Чик хэрү – аминь үмсснлэ эдл.
 27 Түрүлэд хаша дотркан яс,
 тэрэнэ һазран эвтнь орул,
 дарунь эврэ герэн бэр.
 28 Киидэн таньлан бурушаж герчнь бичэ бол –
 чини келнэс худл бичэ һартха.
 29 Таньлин тускар бичэ герчл.
 «Нанд кесинь терүнд би хэрү үзүлсүв!» –
 гиж бичэ кел.
 30 Нег дэжж би хуурмг күүнэ тэрэнэ хажуһар
 йовув,
 тоолвр уга эзнэ урһжах үзмин хажуһар йовув.
 31 Би тенд иим юм үзүв: эргндкиг бүтэдг бура
 урһж,
 хорта өвсэр тэрэнь дүүрч,
 чолун хашань нурад унж.
 32 Би хэләһэд, ухалжаһад,
 үзэд, сурһмж медсм эн:
 33 невчк унтжахла, үрглжэхлэ,
 элкән теврэд бас суухла –
 34 түрү бээдл чам тал елдң күн кевтэ ирх,
 түрлһн хулхач кевтэ генткн ирх.

Хизкийин хаана цуглулсн Соломона цецн селвгүд 25 Соломона талдан цецн селвгүд. Тернь Иудейин хан

Хизкийин эмтэр цуглулгдж.
 2 Нуувчиг үүдэсн Бурхн туурмжта,
 нуувчиг медсн Хан туурмжта.
 3 Теңгрин өндриг, һазрин гүүниг болн
 хаана ухаг медж болшго.
 4 Цаһан мөңгнэс хутхгдсн керг уга тоотыг
 авад хайхла,
 урч ааһ кеһэд һарһх.
 5 Хаана хажудк хар саната күүг уга кехлэ,
 чик йосар ширэнь батрх.
 6 Хаана өмн бичэ бардмнад бэ,
 бийэсн деегшән ямта улсин нүүрт
 бичэ деегүр бээдл һарһ.
 7 Сөөчүдин нүүрт чамаг бассн дорхнь,
 «Деегшән һар», – гиж келснь деер болх.
 Нүдэрн үзсэн,
 8 зарһинь келһхэр бичэ адһ.
 Эс гихлэ, өөрхн эмтнчнь чамаг ичәхлэ,
 хөөннь ямаран болх?
 9 Өөрхн күүнлэ эврэ кергэр зарһд ор,

күүнэ нуувчиг бичэ тара.
 10 Кемр келхлэг – чамд му нер зүүлх,
 тегэд чамаг хутахнь маһд уга.
 11 Цаглань келсн үг –
 цаһан мөңгн сиилвр деер бээх алтн альмн.
 12 Цецн күүнэ кесн бурушалһн
 алтн чимкүр, улан мөңгн кегдл мет.
 13 Эзндэн нээлвртәһәр кергән күцэдг күн
 тәрә хадлһна гүргүд
 цасна киит орулсна эдл болна,
 эврә нойнд чидл орулна.
 14 Үүлн хурна, салькн көдлнә,
 болв хур мел орхш.
 Тедү мет хоосар белг өгнөв гиж келсн күүнлә эдл
 болжана.
 15 Удан тесвр хардачиг чигн иткүлх,
 жөөлн келн ясиг чигн күүлх.
 16 Бал олж авхларн – цадтлан ид,
 болв бөөлжтлән бичэ ховдгл;
 17 нээж талан дегд дару-даруны бичэ одад бә,
 эс гихлэ чамас тер цуцрх.
 18 Өөрхн күүнә худл герчнә –
 бүдүн модн, селм, хурц сумн мет тиим.
 19 Хамхрсн шүднәс, доһлң көләс тус уга,
 тедү мет зовлңта өдрлә нээлвр уга күүнәс тус уга.
 20 Киитн өдрт хувц таслж тээлсн мет,
 шав деер давс цацсн мет –
 тиигж күүнд зовлңта цагтнь
 байрта ду дуулсна эдл болжана.
 21 Кемр чини хортн өлсжәхлә – өдмг өг,
 кемр ундасжәхлә – ус уулһ:
 22 тиигж чи терүнә толһа деер
 шатжәх нүүрс хуражана,
 чамаг болхла, Деед Эзн ачлх.
 23 Ар үзгин салькн нигт хур авч ирнә,
 ховч күүнә келнәс му хәләц һарна.
 24 Керүлч гергнлә хамдан ик, у герт бээхин ормд,
 герин оран өнцгт бээсн деер.
 25 Ундасад зовсн күүнд киитн усн тааста,
 тедү мет холас ирсн сән зәңг тааста.
 26 Хар саната күүнә өмн чичржәх үннч күн
 бузрдсн худгла, киртә булга эдл.
 27 Балыг ховдглад идхлә му,
 эс гихлә буульмж күләсн бас му.
 28 Бийән бәрж чаддго күн,
 хаша уга хамхрсн балһсна бээдлтә.
26 хадлһна цагт орсн хур мет,
 һәргтә күүнд туурмж хальдшго.
 2 Шовун нисэд давх, харада нисэд йовх,
 тедү мет киидән төвсн харал хажуһар давх.
 3 Ташмг – мөрнд, хазар – элжгнд,
 тегэд һәргин нурһн бураһар шавдгдх.
 4 Һәргтә күүнлә эдл болшгон төлөд,
 терүнд һәргтәһәр хәрү бичә өг.
 5 Һәргтә күн бийән цецнд тоолдгоһар,
 келснднь терүнд бас һәргтәһәр хәрү өг.
 6 Эврәннь кергән һәргтә күүнд даалһснь

бийән барх, дәкәд зовлңд даргдх.
 7 Доһлң күүнә көлнь коочиснлә эдләр,
 тедү мет һәргин амнд үлгүр тус уга.
 8 Һәргтә күүг туурулснь –
 сумиг саадгт бооснла эдл болдг.
 9 Согту күн хатханчгта мод бәрсн,
 һәргтә күн үлгүрлж келхәр седсн эдл болдг.
 10 Һәргтә күүг, эс гихлә кениг болвчн
 нәәмәдлж авснь –
 цугтаһинь даранднь саадгар хаһад
 шавтажәх күүнлә эдл.
 11 Ноха эврәннь һульһсн һазрт хәрү ирдг мет,
 тиигж һәргтә күн бас һәргтә йовдлан давтна.
 12 Бийән цецнд тоолжәх күүг үзлт?
 Муңхг күүнә туснь нам ик болдг.
 13 «Хаалһ деер арслң бәәнә!
 Аң уульнцар гүүж йовна!» – гиж хуурмг
 күн келнә.
 14 Түңгдәсн унжжәх үүдн мет,
 тиигж хуурмг күн кевтрән көндрнә.
 15 Хуурмг күн һаран ааһд орулна,
 зуг амндан күргтлән цуцрх.
 16 Хуурмг күн бийән
 ухата үг келжәх долан күүнәс деер
 цецнд тоолна.
 17 Күүнә зүткәнд йирдән орхла,
 нохан чикнәс татсна эдл.
 18 Өөрхн күүһән меклснь, дәкәд
 «Би наадл!» – гиж келснь
 шачах сум хаяд, үкл илгәһәд,
 адржәх күүнлә эдл.
 20 Түлән чилхлә – һал унтрдг,
 ховч уга болхла – цүүгән чилдг.
 21 Цогас халун һардг,
 түләнәс һал һардг.
 Тиигәд ховчин үгәс – өшәрклһс һардг.
 22 Ховчин келн әмтәхн хотла эдл,
 күүнә дотр – гүүнднь орна.
 23 Хорта седвәрән бултулад келжәх сән үг –
 шавр савиг ширдсн мөңгн ширлә эдл.
 24 Хар саната күүнә келн зуһу,
 седклдән му йовдл тер бәржәнә.
 25 Дунь жөөлн болв чигн бичә итк,
 терүнә зүркнд йир олн хорта зура бәәнә.
 26 Тер дурго бээдлән мекәр бултулжана,
 болв хар саната күүнә хорнь цуг әмтнд медгдх.
 27 Күүнд харшлад малтсн нүкндән эврән ундг,
 тер күүнд харшлад түлксн чолун дор эврән ордг.
 28 Худлч му келжәх күүндән дурго,
 зуһуч келәрн терүг зовлңгд орулх.
27 ю авч ирхинь чи меджәхшич.
 2 Эврән бийән биш, талдан күн буульг,
 чини биш, талдан күүнә келн буульг.
 3 Чолун күнд, элсн гиигн биш,
 болв һәргин һарһдг ааль хойраһаснь күнд.
 4 Цухл догшн, ур аврлт уга,
 болв үлү үзлһнд кен эс авлгдхмб?

5 Илднь келсн күн
тагчг бээсн иньгэс деер.
6 Дурта күн цевр седклэсн өвдкэнэ,
хар саната күн зуһудад үмснэ.
7 Цадхлң күн зөөгин гер ишкэд үрэх,
өлсжэх күүнд һашун юмн әмтәхн болх.
8 Төрсн һазран үлдәсн күн,
үүрәсн нисж һарсн шовунла әдл.
9 Сәәхн үнртә тосн болн күжин үнр
зүркнд байр үүдәнә,
тедү мет седкләсн өгсн иньгин селвг сән.
10 Бийиннь иньгүдән чигн,
эцкиннь иньгүдиг чигн бичә март;
зовлң үзгдхлә – төрлмүд талан бичә од:
холд бәәх ахас, хоша бәәх әмтн деер.
11 Көвүн минь, ухата бол, зүрким байрлул,
тегәд би деерлксн әмтнд хәрүһинь өгч чадхв.
12 Ухата күн кемр зовлң үзхләрн зулх,
дамшлт уга әмтн һоодан йовад шалтанла харһх.
13 Талдан күүнә төр бийдән авснь –
хувцан бәрүлх,
күүнә гергнә төлә бас тиим юм бәрүллһн кегдх.
14 Өрүн өрләһәс авн хоша бәәх күүг
хәәкрәд йөрәсн – харал тәвснлә әдл.
15 Керүлч гергн бората өдрт орсн хурла әдл.
16 Терүг хөрсн – сальк бәрснлә әдл,
эс гихлә, альхндан тос атхснлә әдл.
17 Төмр төмрәр хурцгддг,
күн – талдан әмтәр.
18 Темснә мод асрсн күн – терүнә темс иддг,
бийиннь ахлачан хәләсн күн ачлврта болдг.
19 Уснд чирә үзгдснлә әдләр,
тедү мет күн оңгдан күүг эврәннь зүркәрн медх.
20 үклин һазр хандго,
түүшң күүнә нүдн хандго.
21 Цаһан мөңгиг болн алтыг һалар цеврлнә,
тиигж күүнә нерн цеврлгднә.
22 Кемр һәргиг буудяла хамдан савд нүдв чигн,
терүнәс һәргинь һарһж болшго.
23 Эврәннь хөөдин тооһинь мед,
хош малдан килмжән өг;
24 юңгад гихлә, ямаран чигн көрң мөңк биш,
хаана бәржәсн йосн хөөт үйнрт зәрмдән өггдго.
25 Болв өвсн хумхархла, шин ноһан урһна,
уулын белд урһсн өвсн хадгдва;
26 хөөнәс чамд хувцн авгдх,
яман мал һазрин ялд өггдх,
27 ямана үсн икәр өггдх,
тернь чамд болн чини өрк-бүлд хот болх,
чини зарцнр цадхлң бәәх.

28 үннч күн болхла, арслң мет таг-яг.
2 Орн-нутгт үүмән болхла – залачнр оln,
зуг ухата, медрлтә залачла нутг батрх.
3 һуульһнчнриг шахчах бас тиим һуульһнч күн –
тәрсн тәрәг таслжах ик хурта әдл.
4 Бурхна зака мартсн күн –
хар саната әмт буульжана,

закаһар бәәсн күн теднлә ноолдна.
5 Хар саната әмтн чик үннә неквр меджәхш,
зуг Деед Эзиг хәәжәснь терүг күццднә медх.
6 Хар мөртә баяч дорхнь
цеврәр бәәдг угатя күн деер.
7 Тоолврта көвүн Бурхна закаһар бәәнә,
седвәр уга күүнлә үүрлдгнь эцкән ичәнә.
8 Байжхар седжәх арсмч
эврә мөңгән талдан күүнд өгйәһәр өгхләрн,
өгснәсн үлүһәр сурна.
Үнндән болхла, тер угатя өр-өвчин төлә
цуглулжана.
9 Бурхна закана үгмүдиг
соңсар седжәдго күүнә
зальврлһн чигн жигшүртә.
10 Чик седклтә күүг
хорта хаалһдан мекләд орулжахнь –
бийиннь гөлмдән бәргдх,
цеврәр бәәдг күүнд сән хөв күртх.
11 Баяч бийән цецн күүнд тоолна,
зуг угатя серлтә күн терүг һәргтәһинь меднә.
12 Үннч әмтн байрлна – эргндк жирһнә;
хар санатань йос һардад өөдлхлә, оln улс зовна.
13 Бийиннь килнц бултулхла – сән юм бичә күлә;
килнцән медәд бурушахла – хәәрлтд күрхч.
14 Деед Эзнәс әәснь кезә чигн кишгтә,
догшн седклтә күн гүрмлә харһна.
15 Угатя әмтнә муңхг һардач –
күркжәх арслңгин, иигәрән-тиигәрән гүүжәх
аюһин бәәдлтә болдг.
16 һардач йир муңхг болхла,
цуглулдг алвнь икднә;
зуг олз эс хәәсн күүнә наснь ут болх.
17 Цус асхад, ноолдхар седдг күн –
үктлән тенж йовг,
амрлт бичә үзтхә.
18 Хорта йовдл һарһдго күн үкшго,
хажисн хаалһар йовдгнь генткн үкх.
19 һазр әд-бод кесн күн цадхлң болх,
киидән цаган үрәснь угарх.
20 Нәәлвртә күн оln евәлтә,
байжхар адһжах күн засгла харһлго бәәшго.
21 Чирә хәләсн зарһч сән биш:
тиим күн зүсм өдмгәс көлтә килнц һарһх.
22 Ховдг күн байжхар адһна,
зуг терүгән дахлдн угархан меджәхш.
23 Зуһудад келсн үгд биш,
тегәд керлдснд чамд ханлтан өргх.
24 «Килнц биш», – гиһәд эцкәсн,
экәсн булалдсн күн
тонулчла негн болжана.
25 Олзд дурта күн цүүгә татна,
Деед Эзнд иткдгнь сән керг күцәнә.
26 Зуг бийдән нәәлснь – һәргтә,
Цецн Ухана хаалһар йовснь әәмшгәс харсгдх.
27 Бәәснәсн угатя күүнлә хувалцснь –
дуту уга бәәнә,

нүдэн аняд, эс медсн болснь
килнцэн икдүлжэнэ.

28 Хар саната эмтн өөдлхлэ – теднэс оln бултна,
тедниг күчэн геехлэ,
чик седклтэ эмтн өснэ.

29 генткн алгдх, дэкж эмдршго.

2 Үннч эмтн чидлтэ болхла, келн улс байрлна;
хар саната эмтн йос хардхла, оln улс зовна.

3 Цецн Уханд дуртань эцкэн байрлулна,
аля эмтнлэ үүрлдгнь олсан тарана.

4 Хаана чик зарһ орн-нутгиг батрулна,
авлһ терүг хамхлна.

5 Өөрхн күүндэн зуһудснь –
көл дорнь гөлм татжана.

6 Килнц – хар саната күүнэ бэрэн,
кемр үннч күн килнц эс һарһхла,
тер икэр байрлх.

7 Үннч күн угатя күүнэ түрүг меднэ,
хар саната күн медхэр седхш.

8 Ичр уга эмтн балһс хутхна,
ухата эмтн цухл тогтулх.

9 Кемр ухата күн муңхгла зарһцхла,
үүмэн болн инэдн зогшго.

10 Алачнр цевр күүнд дурго,
үннч күүг алхар седцхэнэ.

11 Муңхг күн цухлд дурлна,
ухата күн терүг унтрана.

12 Кемр толһач худл соңсдг болхла,
терүнэ сөөвцгүд чигн худлчнр.

13 Угатя болн дажрдг эмтиг негдүлдгнь –
хойраднь Деед Эзнэ өгчэх жирһл.

14 Кемр хан угатя эмтнэ зарһ чикэр кехлэ,
терүнэ ширэнь мөңкинд хольвршго.

15 Цокад, шоодад бээхлэ – ухан ордг,
һазалсн үрн экдэн му нер өгнэ.

16 Чик санан уга эмтн күчтэ болхла –
килнцнь күчтэ,

болв үннч эмтн теднэ дорацлһ үзх.

17 Көвүһэн сурһ – терүнэ төлэ таварн бээхич,
тер чини байр болх.

18 Медлгчин үзгдл уга болхла –
олн-эмтн дурндан бээнэ,

зуг Бурхна Закаһар бээдг күн кишгтэ.

19 Мухла күүг үгин илэр иткүлж болдго,
медв чигн терүгэн келшго.

20 Шулуи келдг кү үзлч?

Муңхг күүнэ туснь нам ик болдг.

21 Кемр мухлаг бичкнэсн эрклүлхлэ,
цаарандан сэн юмн үзгдшго.

22 Ноолдач күн цүүгэ татна,
уурта күн хорта йовдл икдүлнэ.

23 Деер санатань басгдх,
тогтун күн күндтэ болх.

24 Хулхачла үүрлсн күн – эврэн бийдэн хортн:
хулхачиг харажахиг соңссн бийнь тагчг бээнэ.

25 Татата гөлм – эмтнэ өмнк ээмшг,
зуг Деед Эзнд нээлснь харж хадһлгдх.

26 Кесгнь толһачин хээрлтд орхар хээнэ,
зуг күүнэ зарһчнь Деед Эзн.

27 Үннч күн худлчнрас жигшнэ,
чик санан уга эмтнд үннч күн жигшүртэ.

Агурана таслсн товчта үгмүд

Иакин көвүн Агурана бахмжта үгмүд.

30

Эн залу Итиэлд, Итиэлд болн Ухалд иигж
келсн:

2 – Цуг эмтнэс би хамгин муңхгнь,
нанд күүнэ тоолвр уга.

3 Би цецн ухана медрл авч чадсн угав,
Бурхна тускар юм медхшв.

4 Теңгр деер кен күрэд буув?

Кен салькиг альхндан атхв?

Кен усиг хувцндан орав?

Һазрин межэ кен тогтав?

Терүнэ нернь кемб? Тер көвүн үрнэ нерн кемб?

Чи йирдэн меддг болхич?

5 Бурхна үгмүд цевр:

Терүнд өөрдсн күн болһна халхцнь
Тер болжана.

6 Терүнэ келсн үг болһнд бичэ юм нем,
эс гихлэ, чамаг илдкхлэ – худлч болхич.

7 Хойрхн юмна тускар Таниг, Деед Эзн,
суржанау,

намаг эмд деерм бичэ уга ги:

8 Хоосн болн худл үг нанас холжул,
нанд угарх юм чигн, байжх юм чигн бичэ өг,
мини хүв өдмгиг кемжэлэд өг:

9 дегд цадхларн цөкрэд:

«Эн кемб – Деед Эзний?» – гиж

би келдгоһар, эс гихлэ угархларн мини Бурхна
нер һутаһад хулха кедгоһар.

10 Эзнэ нүүрт зарциннь тускар бичэ му кел,
эс гихлэ чамд терүнэ седвэр тусх,
чи гемшэгдхич.

Таслсн товчта үгмүдин бас нег хураңһу

11 Эцкэн, экэн харадг эмтн бас бээнэ;

12 бийэн сээнд тоолдг эмтн бээнэ,
зуг үнндэн эврәннь килнцин кирэс

тедн цеврлгдж чадшго;

13 караг, деегүр хэлэцтэ эмтн бээнэ,

14 угатя эмтн хоорнд дажрад,

өнчн-өвүһин эминь таслхар седдгнь бээнэ;

теднэ шүднь – үлд мет,

теднэ өргнь – хасвчин балг мет.

15 Шигдэч хойр күүктэ: мел «ас, ас!» – гицхэдг.

Һурвн юмн төрүц ханшго,

бас дөрвдгчнь: «Болх!» – гиж келшго:

16 үклин һазр, үр-сад һарһдго гесн,

усар ивтрж хандго һазр,

«Болх!» – гиж төрүц келдго түүмрин һал.

17 Кемр эцкэн наад бэрдг болхла,

экэн тевчдго болхла – терүнэ нүдиг

керэ тиньгр һазрт чоңкх,

хар шовун терүг тасчад идх.
 18 Һурвн юмн намаг өврэнә,
 дөрвдгчинь чигн би медж чадсн угав:
 19 Һәрдин хаалһ теңгрт,
 моһан хаалһ уулын хадт,
 кермин хаалһ теңгс дунд,
 залу күүнә хаалһ гижгтә күүкн тал һардг.
 20 Аля күүкд күүнә хаалһ иим:
 идәд, урлан арчад келх:
 «Би му юм һарһсн угав».
 21 Һурвн юмнас һазр чичрнә,
 болв дөрвдгчинь чигн дааж чаджахш:
 22 хан болсн мухлаг,
 цадтлан иддг һәргиг,
 23 мордсн ичр уга гергиг,
 нойна хатна орм эзлсн мухла күүкд күүг.
 24 Һазр деер дөрвн бичклдәс бәәнә,
 болв тедн ухатаһас ухата:
 25 зунын дуусн хотан хурадг
 әрә торсн бәәдлтә бийнә – әмтә шорһлжс;
 26 хад дунд бәэрән бәрдг
 күчн тату уулын хулһнс;
 27 царцахаст хан уга,
 болв тедн нег зергләһәр йовна;
 28 кәлдән тордг гүрвлдә
 хаана хашад чигн орна.
 29 Һурвланнь цогц сәәхн урһцта,
 дөрвдгчнь болхла – бат ишкдлтә:
 30 аңгуд дунд баатр арслң,
 тер кениг чигн өмнәһәрн һарһшго;
 31 әр така-дахулгч, әр яман болн
 цергин көтләч хан болжана.
 32 Керм эргүһәр бийән давулж буульсн болхла,
 керм хар саната юм һарһхар седжәхлә,
 альхарн аман ха.
 33 Әс гиж үс бүлхлә – тосн һардг,
 тегәд хамрар цокхла – цусн һардг,
 тиигж ууртан хордхла – өшән ирдг.

Лемуил хаана таслсн товчта үгмүд

31 Лемуил хаана хадһлсн экин сурһсн сурһмжнь эн:

2 Көвүн минь, чамд ю келхмб?
 Геснәсн һарһсн көвүн минь, юн болжана?
 Мини Бурхнд зальврад авсн көвүн минь,
 юн болжана?
 3 Күчн-чидлән гергчүдт бичә үрә,
 хаадудыг хоосрулдг теднд
 бийиннь хаалһан бичә медүл.
 4 Хаадуд биш, Лемуил,
 чаһр уухнь хаадуд биш.
 Тедү мет сәәчүд уух әрк бийдән хәәшго;
 5 дегд әркдхләрн – закас мартццах,
 хүв тату улсин зөвинь харсшго.
 6 Үрәд үкжәх күүнд әрк өгтн,

седкләрн һашуджах күүнд чаһр өгтн:
 7 уухларн – бийиннь түрү бәәдл мартх,
 зовлңгин тускар ухалшго.
 8 Бийән харсж чадшго күүнә ормд кел,
 чидл уга күүнә зөв харс.
 9 Чик йовдл харсад кел,
 угатя болн хөв уга күүнә зөв харс.

Әрүн седклтә гергиг буульһн

10 Әрүн седклтә герг яһж олж авхмб?
 Терчнь хамгин ке чолунас үнтә,
 11 залуһин зүркн терүг иткжәнә,
 тиим гергнлә тер түршго,
 12 насн туршарт тиим гергн залудан туста болх,
 хорта юм һарһшго.
 13 Терүнә һарнь кәдлмш хәәх:
 ноос көндәв чигн, олс бәрв чигн.
 14 Тиим гергн хулд кедг керм мет –
 хот-хоолан холас хәәнә.
 15 Өрк-бүлдән хотинь белдхәр,
 зарцнртан даалһвр өгхәр
 нарн һартл тер сернә.
 16 Тәрәнә һазр шүүһәд хулдж авна,
 үзмин мод тәрнә. Көлсәрн мөңг олна.
 17 Цогц-махмуднь күдр-бадр,
 һарнь чидлтә.
 18 Керг сәәнәр күцхлә,
 сөөд чигн терүнә герлнь унтрхш.
 19 Һарарн утц ээрнә,
 хурһарн иигән тәвхш.
 20 Һуульһнч күүнд альхнасн өгнә,
 кишгән гееснднь дөң болна.
 21 Терүнә өрк-бүлнь цаснас әәшго –
 тедн цугтан хойр давхр үнтә улан эдәр оралһата.
 22 Бийдән чигн тер хувц уйна,
 олсн эдәр болн үнтә шеемг эдәр уйсн хувцта.
 23 Олна нүүрт терүнә залуг меднә,
 эврәннь һазра улсин медәтнр дунд тер сууна.
 24 Тиим күүкд күн хулдхар хувцна эд кенә,
 кувцнрт бүс уйна.
 25 Тер күчтә, күндтә күн,
 иржәх өдрт байрлна,
 26 тер гергнә келнднь цецн үгмүд,
 тер сән сурһмж өгнә,
 27 гер дотрк төр яһж хаһлгдјахиг хәләнә,
 киидән өдмг иджәхмн уга.
 28 Үрдүднь терүг байртаһар буульна,
 залунь таасад магтна:
 29 «Әрүн седклтә болх дүңгә олн гергчүд билә,
 зуг чи цугтаһаснь деерч!»
 30 Ке бәәдл меклнә, сәәхн бәәдл юмб?
 Зуг Деед Эзнәс әәсн гергнд магтал өргднә.
 31 Терүг кесн күцәмжәрнь үнлтн,
 олна нүүрт терүнә кергинь буультн!

МАТАЙ

Бурхна өгх болсн Авраачнь Исус болжана гиж Матъясин бичсн Сэн Зэңгд келгджэнэ. Бурхн эврэннь улстан Хуучн бооцанд өгсн андһаран Исусар дамжад күцэжэнэ. Эн Сэн Зэңг Исусин төрэд өссн евреймүдин төлө биш, цуг делкэн төлө болж һарчана. Сэн Зэңг Исусин төрснэ туск келврэс эклнэ. Терүг кирслснэ болн Терүг сөрснэ йовдл үзүлгджэнэ. Дэкэд Исус яһж ном тархаж, сурһж, һалильяд эмт эдгэж йовсна тускар бас терүнд бичэтэ бээнэ.

Цааранднь Исус һалильяс Ерусалим тал зуульчлж йовсна тускар болн Терүнэ сүүлцк долан хонгин тускар Сэн Зэңгд келгджэнэ. Хамгин чинртэнь Исусиг кирст хадад телүллһн болн Терүнэ эмдрлт болжана. Сэн Зэңг Исусиг алдр багш гиж үзүлжэнэ. Зуг һанцхн Исус Бурхна Закаг цөөлһж чадх, Бурхна орн-нутгин тускар сурһхх күн. Терүнэ номин ик зууһинь тавн һол төрд хуваж болхмн.

1. Уул деер умшсн ном. Энүнд теңгрин орн-нутгин иргнэ авц-бәрцин, даалһврин, зөвин болн хөв-кишгин тускар бичэтэ (5–7 бөлгүд).

2. Арвн хойр сурһульчнриг шаж тархалһнд сурһлһн (10 бөлг).

3. Теңгрин орн-нутгин туск үлгүрмүд (13 бөлг).

4. Сурһульчнрин туск номин чинр (18 бөлг).

5. Эн делкэн чилгчин туск ном болн Теңгрин орн-нутгин ирлһн (24–25 бөлгүд).

Учр-утхин зура

Исусин төрлт болн Терүнэ белдвр 1.1 – 4.22

Бурхна орн-нутгин туск ном 4.23 – 7.29

Бурхна орн-нутгин һардлһ лавлһн 8.1 – 9.38

Сурһульчнриг шаж тархалһнд сурһлһн 10.1 – 11.1

Оппозицин эклц 11.2 – 12.50

Теңгрин орн-нутгин туск үлгүрмүд 13.1–58

Өвәрц йовдлмуд болн Исусин һардгч йосн 14.1 – 17.23

Сурһульч болсна үн 17.24 – 19.2

Оппозицин батрлһн 19.3 – 22.46

Бурхна орн-нутг ирхин туск ном 23.1 – 25.46

Исусин үкл болн эмдрлһн 26.1 – 28.20

Исусин уңг-тохм

1 Исус Христосин уңг-тохм: Исус Давидин болн Абрахамин тохмин үлдл.

2 Ицхакин эцкнь Абрахам бээж; Яковин эцкнь Ицхак, Йудан болн терүнэ дүүнрин эцкнь Яков.

3 Пәрецин болн Зарахин эцкнь Йуда, экнь Тамар, Хецрона эцкнь Пәрец, Арамин эцкнь Хецрон.

4 Аминадабин эцкнь Арам, Нахшона эцкнь Аминадаб, Салмона эцкнь Нахшон. **5** Боозин эцкнь Салмон, экнь Рахаб, Йоведин эцкнь Бооз, экнь Рут, Ишайин эцкнь Йовед. **6** Давид хаана эцкнь Ишай, Соломона эцкнь Давид, экнь нег күүкд күн (урднь тер Урийин аваль билэ). **7** Рехабабин эцкнь Соломон, Абяна эцкнь Рехабаб, Асапин эцкнь Абя. **8** Ехошапатин эцкнь Асап, Ехорамин эцкнь Ехошапат, Узийин эцкнь Ехорам. **9** Йотамин эцкнь Узий, Ахазин эцкнь Йотам, Хизекьян эцкнь Ахаз. **10** Манашен эцкнь Хизекья, Амона эцкнь Манаше, Йошьян эцкнь Амон. **11** Ехояхина болн терүнэ

дүүнрин эцкнь Йошья. Цуг эдн Вавилонд күчәр нүүлһснэ өмн бээсн бээж.

12 Шалтэлин эцкнь Ехояхин, Зерүбәбелин эцкнь Шалтэль. **13** Абихудын эцкнь Зерүбәбель, Эльякимин эцкнь Абихуд, Азорин эцкнь Эльяким.

14 Цадкин эцкнь Азор, Ахьяма эцкнь Цадк, Элихудин эцкнь Ахьям. **15** Элеазарин эцкнь Элихуд, Матана эцкнь Элеазар, Яковин эцкнь Матан.

16 Йосипин эцкнь Яков бээж, цуг эдн Вавилонд күчәр нүүлһснэ хөөн бээдг санж. Йосип Марийин аваль бээж. Марийас Исус төрж. (Терүг Бурхна илгәсн Аврач гиж нерәддг бээж.)

17 Тиигәд Абрахамас авн Давид күртл цуг тооһарн арвн дөрвн үй бээж; Давидәс авн Вавилон тал күчәр нүүлһсн цаг күртл арвн дөрвн үй бээж, Вавилонд нүүж ирснәс авн Христос күртл бас арвн дөрвн үй бээж.

Иусин төрлһн

¹⁸ Иус Христос иигж төрж һарсмн: Марий Йосипин келсн күүкн бээж. Тер хэрд һарад уга бээтлэн гесндэн Эрүн Сәкүснәс үр тееж. ¹⁹ Терүнә күргн Йосип чик седклтә күн болсн төлэдән Марийин тускар әмтн бичә му сантха гиһәд күүнд медүлл уга терүнәс салхар седж. ²⁰ Болв тиим ухан орхла, Бурхна элч зүүднднь үзгәд иигж келж:

– Давидин көвүн Йосип! Келсн күүкән Марийиг орулж авхдан бичә э, юңгад гихлә тер Эрүн Сәкүснәс үрән теев. Терүнәс көвүн һархмн, Терүнд Иус гидг нер өг, юңгад гихлә, Эн Көвүн Эврәннь келн-әмтиг килнцәснь гетлгж аврхн.

²² Әлдәчәр дамжад, Деед Эзнә келсинь күцәхин төлә цуг эн тоот учрсмн. ²³ Әлдәч: «Соцстн! Окн күүкн гесндән үр тееһәд көвү һарһх, тегәд Терүнд Эмануль гидг нер өгхмн», – гиж келж. (Эмануль гидг үг – Бурхн маднла гиж орчулгдна.) ²⁴ Йосип серв. Бурхна элчин заквриг күцәһәд, тер Марийиг гертән орулж авв. ²⁵ Гергнәсн ууһн үрн һартл, Йосип дерән хуваж авалян көндәсн уга. Көвүнд тер Иус гидг нер өгв.

Дорд үзгәс ирсн цецн улс

2 Херод гидг хан бээсн цагт Йудьян Бетлекемд Иус төрж һархла, дорд үзгәс Ерусалимд цецн улс ирәд:

– Төрж һарсн Йудья улсин Хан альд бәәнә? Дорд үзгт бидн терүнә одынь үзләвидн, терүнд сөгдхәр ирләвидн, – гиж тедн келцхәв.

³ Энүг соңсад Херод хан икәр үүмв. Энүнлә хамдан Ерусалимд кесг әмтн бас үүмж көндрв. ⁴ Цуг Йудьян гелңгүдиг болн закана багшһриг Херод цуглулж авад:

– Христос альд төрх зөвтәв? – гиж теднәс сурв.

⁵ Тедн хәрүднь иигж келцхәв:

– Йудьян Бетлекем гидг хотнд, юңгад гихлә, әлдәчәр дамжулад: «Йудьян ик хотдудас чи, Бетлекем, Йудьян һазр, бичкн бишич. Юңгад гихлә, Мини Израилин улсиг дахулж йовх Залач чамас төрж һархмн», – гиж бичәтә.

⁷ Тиигхлә Херод нууцар цецн әмтиг дуудж авад, одн һарч ирсн цагиг теднәс медж авв. ⁸ Тедниг Бетлекем тал илгәһәд:

– Одад, Нилхин тускар кинән кевәр медж автн, олж авсн цагтан нанд келж өгтн, би бас йовад Терүнд сөгднәв, – гив.

⁹ Хаана келсиг соңскад, эдн һарад йовв. Дорд үзгт үзсн одыг тедн үзәд йир икәр байрлв, тернь теднә өмннь үзгәд йовв, аш сүүлднь Нилх бәәсн һазрт ирж деернь зогсв. ¹¹ Герт орж ирчкәд, Марийиг Нилхтәһинь үзәд, тедн өвдглж унад, Нилх Көвүнд сөгдв. Эврәннь хаалһин уутан секәд, Терүнд алтн, саңгин идә, мирр белглж өгв. ¹² Цааранднь тедн талдан хаалһар йовад, эврәннь орн нутгурн

хәрцхәв. Юңгад гихлә, Бурхн тедниг Херод тал бичә одтн, гиж зүүднднь саглсн бәәж.

Египет нутгур зулж йовлһн

¹³ Тедн һарч йовсна хөөн Йосипин зүүднднь Бурхна элч үзгәд:

– Бос, Нилхиг әктәһинь авад, Египет нутгур зулж йовтн, нанас зәңг автлан тенд бәәтн; юңгад гихлә, Херод Нилхиг алхар седх, – гив.

¹⁴ Тер сөөһәр Йосип босад Нилхиг әктәһинь авад, Египет тал һарч йовв, Херодыг өңгртл тедн тенд бәәв. Әлдәчәр дамжулж келсн Бурхна үгнь күцхин төлә цуг эн тоот учрв. Әлдәч: «Би Эврәннь Көвүһән Египетәс дуудлав», – гиж келсмн.

Бичкүдиг аллһн

¹⁶ Тер цагт Херод цецн әмтнд меклгдсән медчкәд цухлтж уурлад, Бетлекемд болн терүнә эргнд бәәсн шиңкән һарсн бичкүдиг, нилхәс авн хө мөстә күртл алтха гиж зәрлг өгнә. Нилхдин насинь тер цецн әмтнәс медж авсмн. ¹⁷ Еремыя гидг әлдәчәр дамжулад келсн тоотнь учрв: «Рамад ик орклһн, уульһн, һашута хәәкрлһн соңсгдна. Рахел геесн үрдүдтән зовж уульжана. Күн терүг тогтнулж, чадш уга, юңгад гихлә, үрднь үкж одв».

Египетәс хәрж ирлһн

¹⁹ Херодыг үкснә хөөн Бурхна элч Египетд бәәсн Йосипин зүүднднь үзгәд:

– Бос, Нилхиг әктәһинь авад, Израилин һазрур йов, юңгад гихлә, Нилхин әмнднь күрхәр седцхәснь үкж одцхав, – гив.

²¹ Тер босад, Нилхиг әктәһинь авад, Израилин һазрт ирв. ²² Йудьяд Херодын хөөн Архела гидг көвүнь хаана ширәд суусинь соңскад, Йосип тиигәрән одхдан әәв. Тер зүүдндән ил зәңг авад, һалильян һазрт ирәд, Назарет гидг хотнд бәәршлв. Тиигәд «Назаретин күн гиж Тер нерәдгдх», гисн әлдәчәр дамжулж келсн тоот күцтхә гиж, цуг эн учрв.

Уснд кирслһн

3 Тер өдрмүдт уснд кирслдг Йохан ирәд, Йудьян көдәд Бурхна ном тархаж иигж келв: – Теңгрин йосн өөрдв, тер учрар килнцтә жирһлән үлдәтн.

³ Әлдәч Эшья Йохана тускар кезәнә иигж келсмн: «Деед Эзнд хаалһинь белдтн, Терүнә жиминь ястн, – гиж хәәкрсн дун эжго көдәд соңсгдв». ⁴ Йохан бийнь болхла, темәнә ноосар гүрсн хувцта, хувцн деерән арсн бүстә бәәж, терүнә иддг хотнь царцахас болн зерлг зөгин бал бәәж. ⁵ Тиигхд Ерусалимас, Йудьяс болн Йордана эргндк һазрас олн әмтн терүн тал ирсмн. ⁶ Тедн эврәннь килнцән медүлж келәд, Йордана уснд Йоханар бийән кирслдг бәәж.

7 Бийэн уснд кирслхэр ирсн паршмудыг болн цадукмудыг үзчкэд, Йохан теднд иигж келв:

– Хойр көлтэ моһас! Бурхна иргч цухлас зулж чадхит гиж кен таднд келв. 8 Эврәннь жирһл-бөөдлэрн килнцтэ жирһлэн үлдэсэн үзүлтн! 9 «Эцкимдн Абрахам», – гиһэд Бурхна цаажас зулж чадхидн гиж бичэ сантн, юңгад гихлэ, Бурхн эн чолудас чигн Абрахамд үрдүд төрүлж чадх гиж би таднд келжэнэв. 10 Модыг уңг күртл чавчх сүк белн бээнэ. Сэн темс өгдго модыг Тер чавчад һалд хайна. 11 Тадниг килнцтэ жирһлэн үлдэсиг үзүлхин төлэ Би тадниг уснд кирслжэнэв. Зуг мини ардас Ирж йовхнь нанас күчтэ, Тер таднд Эрүн Сәкүс өгэд, тадниг һалд орулх. Би Терүнэ буршмгднь һар күрх зөв угав. 12 Тер буудяһан севглхэр күрзэн авчкн белн. Тегэд эврәннь буудяһан хашадан хураж тэвэд, өвсинь болхла, унтрдго һалд хаяд шатах.

Исусиг уснд кирслһн

13 Тер цагт һалильяс Исус Йордан һолын уснд бийэн кирслхэр Йохан тал ирсмн. 14 Йохан болхла Терүг зогсаж келв:

– Би Танар уснд кирслгдх зөвтэв, юңгад Та Нан тал ирсмт?

15 – Тиим болтха, юңгад гихлэ, бидн тиигж Бурхна неквириг күцэх зөвтэвидн, – гиж Исус хәрүднь келв.

Тиигхлэ Йохан зөвөн өгв. 16 Исус уснд кирслгдэд һарв. Тер дарунь теңгр зааград, Бурхна Сәкүсн көглжрһн мет Терүн деер бууж ирсинь Йохан үзв.

17 – Энтн Мини Хәэртэ Көвүн, Тер Намаг байрлулна! – гисн дун теңгрәс соңсгдв.

Исусин сөрлһн

4 Тиигхд Исусиг эрлг сөртхэ гиһэд Эрүн Сәкүсн көдэд дахулж авч ирв. 2 Дөчн өдр сө уга Исус мацг бәрв, сүүлднь Исусин геснь өлсв. 3 Тегэд эрлг Терүн тал өөрдж ирэд:

– Кедр Чи Бурхна Көвүн болхла, эн чолуд өдмг болтха гиһэд кел, – гив.

4 – «Һанцхн өдмгәр күн бийэн цадхаж хаңһашго, зуг Бурхнас һарсн үгәр күн цадхлң болх», гиһэд бичэтэ, – гиж Исус хәрүднь келв.

5 Тер дарунь эрлг Исусиг Ерусалим балһснд авч ирэд, һол сүмин ора деер тэвнэ.

6 – Кедр Чи, Бурхна Көвүн болхла, эн ора деерәс дорагшан һәрәдэд «Бурхн Эврәннь элчнртән Чамаг әрвлэд хэләтхэ гиж зэрлг болх. Тедн Чамаг һар деерән авад теврэд йовх, тегэд көлчнь чолунд төрүц цокгдшго», гиж бичэтэ, – гиһэд эрлг келв.

7 – «Эврәннь Деед Эзн Бурхан бичэ сөрәд бә» гиж бас бичәтәлм, – гиһэд Исус келв.

8 Дәкәд эрлг йир өндр уул деер Исусиг күргәд, делкән цуг орн-нутгудыг, теднә байн зөөриг үзүлнә.

9 – Кедр нанд сөгдхләчн, цуг эн тоотыг Чамд өгнәв, – гиж эрлг келв.

10 – Йов цааран Нанас, эрлг! «Эврәннь Деед Эзн Бурхндан сөгд, һанцхн Бурхндан цергл» гиж бичэтэ, – гиһэд Исус хәрү өгв.

11 Тиигхлэ эрлг Исусиг үлдәһэд цааран йовж одна. Тер дарунь Бурхна элчнр ирэд, Исуст дөң болв.

Исус һалильяд экләд церглжәнэ

12 Йоханыг түүрмд суулһсинь соңсад, Исус һалильяд ирнә. 13 «Зебулуниһ һазр Напталиһ һазр, нуурин өөр бөөдг Йордана цаадк һазр, буру номта улсин һалилья! Харңһуд бөөдг улс алдр герл үзж. Уклиһ сүүдрт бөөдг улст герл тусж гилвкв», – гиж Эшья әәлдәчәр дамжулад келсн үг бүттхэ гиж Исус Назаретиг үлдәһэд, һалильян өөр Зебулуниһ болн Напталиһ һазрт бөөдг Капернамд бөөршлнә.

17 Тер цагас авн Исус:

– Теңгрин йосн өөрдв, тер учрар килнцтэ жирһлән үлдәтн, – гиж Бурхна ном тархаһад зәңглдг болв.

Исус заһсчнриг дууджана

18 һалилья нуурин өөр йовж йовад, ах-дү хойриг Пётр гидг нертэ Шимониг болн терүнә дү Андрейиг Исус үзв. Эдн заһсчнр болад, нуурт гөлм хайжаж.

19 – Намаг даһад йовтн. Әмтиг дуудж мөңк жирһлд орулдг таднд Би дасхнав, – гиж Исус теднд келв.

20 Тедн тер дарунь гөлмән хайчкад, Исусиг даһад йовцхав. 21 Цааран йовж йовад, талдан ах-дү хойриг, Зебедаһа көвүдиг Яковиг болн Йоханыг, теднә эцктәһән Зебедаһа хамдан оңһц дотр гөлмән ясжахинь Исус үзәд, тедниг бас дуудв. 22 Ах-дү хойр эцкән, оңһцан тер дарунь үлдәчкәд, Исусиг даһад йовцхав.

Исус Сән Зәңг тархажана

23 Исус цуг һалильяр эргж йовв, хурлмудт Теңгрин йосна туск Сән Зәңг дасхж цәәлһв, әмтн дунд ямаран чигн гемтәһинь, чинәһән алдсинь эдгәв. 24 Цуг Сирий һазрар Исусин тускар зәңг тарв; Терүн тал чинәһән алдсн, оһн зүсн гемтә, харһцдг, тәкрсн һарта, көлтә, хар сәкүснд эзлгдсн әмтиг авч ирцхәв. Исус цугтаһинь эдгәв. 25 һалильяс болн Декаполас, Ерусалимас болн Йудьяс, Йордана цань бәәх һазрас чигн оһн әмтн Исусиг даһж ирцхәв.

Уул деер умшсн ном

5 Әмтиг үзчкәд, Исус уул деер һарад суухлань, Терүнә сурһульчнр Терүнд өөрдв. 2 Исус тедниг сурһад иигж келв:

3 – Бурхиг керглдг улс буйн-кишгтә! Эдн Теңгрин орна улс. 4 һашуджасн әмтн буйн-кишгтә! Бурхн тедниг төвкнүлх. 5 Номһн заңгтань буйн-кишгтә! Бурхна өгхәр бәәсиг эдн авх. 6 Бурхна дуриг күцәхәр шунж хәәжәхнь буйн-кишгтә! Бурхн тедниг хаңһах. 7 Өршәңгү седклтәнь буйн-кишгтә! Бурхн

теднийг өршэх. ⁸ Цевр уха-седклтэнь буйн-кишгтэ! Эдн Бурхиг үзх. ⁹ Эвинь олж хадһлдгнь буйн-кишгтэ! Эднийг Бурхн Эврэннь бүлд оруулх. ¹⁰ Бурхна дуриг күцэснэс кэлтэ көөгдсн улс буйн-кишгтэ! Эдн Теңгрин орнахн.

Герчлһнэс кэлтэ көөлһн

¹¹ Нанас кэлтэ тадниг му келэд, көөһэд, хов-худлар муурулж хутахла, тадн кишгтэт! ¹² Байсж байрлтн, ик ач тадниг теңгрт күлэжэнэ. Таднас урд бээсн аэлдэчнриг чигн бас тиигж көөлө.

¹³ Орчлңгин давсн – тадн! Давсн амтан геехлэ, юуһар амтынь орулхмт? Амтн уга давсиг керго болсн төлэд, эмтнэ көл дор шивнэ. ¹⁴ Орчлңгин герл тадн! Уул деер бээсн балһсн эмтнэ нүднэс бултж чадшго. ¹⁵ Шам шатасн цагт күн терүг бүркхш. Герл өгтхэ гиһэд өргэд деегшэн тэвнэ.

¹⁶ Тиим кевэр тана герл олнд тусж герлттхэ! Эмтн тана сэн үүл үзж, Теңгрин Эцкитн туурулх.

Закана туск ном:

1) Һол ном

¹⁷ Намаг Зака эс гиж аэлдэчнрин үгиг уга кехэр ирв гиж бичэ сантн. Уга кехэр биш, зуг йосндан күцэхэр Би ирлэв. ¹⁸ Юңгад гихлэ, теңгр һазр хойр бээтл, цугнь эс күцтл, зананас нег чигн бичкн үзг, нег чигн цег эвдшго гиж үнддэн таднд келжэнэв. ¹⁹ Тегэд эн зааврмудас үчүкн гисн нег заавринь эвдсн, тиигж эмитиг дасхсн күн Теңгрин орнд чигн үчүкн чинртэ болх; цугинь йосндан күцэхэд, талдан эмитиг тиигж сурһсн күн Теңгрин орнд алдр нер зүүх. ²⁰ Кемр тадн ном цээлһэчнрэс болн паршмудас даву сэн Бурхна дуриг эс күцэхлэ, Теңгрин орнд тусхн угат.

2) Цухлтын туск ном

²¹ «Кү бичэ ал, алачнр зарһла харһхмн», – гиж кезэнэ келсиг тадн соңслат. Зуг Би таднд келжэнэв, ахдан уурлжасн күн зарһд тусхмн; арһ уга күн гиж эврэннь ахан келсн күн Деед хургин зарһд тусх. Эврэннь ахан һэргтэ гиж му келдг күн мөңк һалд тусн гижэнэ. ²³ Тегэд, кемр чи Бурхнд бэрцэн бэрхэр ирхлэрн чини ах чамд һундлта бээснь тенд санандчнь орхла, бэрцэн үлдэчкэд, түрүлэд одад эврэннь ахтаһан эвцлд. Терүнэ хөөн ирэд, бэрцэн бэрүлж өг. ²⁵ Кемр чамаг гемшэжэх күн зарһчд авч йовхар седхлэ, хаалһдан терүнлэ эвцлд. Эс гиж тер чамаг зарһчин һарт өгх, зарһч чамаг харулчд өгх, тернь болхла чамаг түүрмд суулһх. ²⁶ Лавта үнэр чамд келжэнэв: ялын сүл шаальган эс өгтлэн теднэс чи һаршгоч.

3) Күүнэ авальта дерэн бичэ негдүл

²⁷ «Күүнэ авальта дерэн бичэ негдүл», – гиж кезэнэ келсиг тадн соңслат. ²⁸ Күүкд күн тал тачалтаһар хэлэсн эр күн болһн эврэннь уха-седклдэн күүнэ авальта дерэн негдүлв гиж Би

таднд келжэнэв. ²⁹ Барун нүднчн жилв хальдахла, салһад авад хайчк. Бүкл цогцарн мөңк һалд орхин ормд нег мөчэр дутсн деер. ³⁰ Барун һарчн жилв хальдхла, тээрэд авад хайчк. Бүкл цогцарн мөңк һалд орхин ормд нег мөчэр дутсн деер.

4) Залу гергн хойрин салһна туск ном

³¹ Кемр кен чигн эврэннь гергнэсн салхларн, гергндэн салһна цаас өгтхэ гиж бас келгднэ. ³² Зуг Би таднд келжэнэв: күүнэ залута дерэн эс негдүлсн гергнэсн салсн залу күн ондан залута дерэн негдүлх учр авальдан өгчэнэ. Залуһасн салсн күүкд күүг авсн күн – күүнэ авальта дерэн негдүлсн күн болжана.

5) Андһарин туск ном

³³ «Тэвсн андһаран бичэ эвд, тэвсн андһаран Бурхна өмн күцэ», – гиж кезэнэ келсиг тадн бас соңслат. ³⁴ Би болхла, таднд келжэнэв: андһар төрүц бичэ тэв. Теңгр дуудж андһар бичэ тэв, юңгад гихлэ, теңгр – Бурхна ширэ. ³⁵ Һазр дуудж андһар бичэ тэв, юңгад гихлэ, һазр – Бурхна көлин түшг. Ерусалимиг дуудж андһар бичэ тэв, юңгад гихлэ, Ерусалим – Алдр Хаана балһсн. ³⁶ Эврэннь толһаһарн бичэ андһарл, юңгад гихлэ, нег чигн үсиг цаһалһж эс гиж харлулж чадшгоч. ³⁷ «Э» – гихэр седхлэ, «Э» – гитн; «Уга» – гихэр седхлэ, «Уга» – гитн. Энүн деер немж келснь эрлгэс һарчана.

6) Өшэнэ туск ном

³⁸ «Кен чигн тана нег нүдитн сохлхла, терүнэ нүдинь сохлтн. Кен чигн тана шүдитн хамхлхла, терүнэ шүдинь хамхлтн», – гиж келсиг тадн соңслат. Би болхла таднд иигж келжэнэв: чамд му кесн күүнэс өшөһэн бичэ нек. Кемр чамаг му келэд барун халхарчнь ташхла, зүн халхан тэвж өг. ⁴⁰ Чамла зарһцад, киилгичинь булаж авхар седсн күүнд деерк хувцан тээлж өг. ⁴¹ Кемр кен чигн чамаг эврэннь хаалһар күчэр нег дууна һазрт йовулхар седжэхлэ, чи терүнлэ хамдан хойр дууна һазрт йов. ⁴² Сурснд өгэд бэ, өгйэлхэр бээх күүнд уга гиж бичэ кел.

Эврэннь өшэтндэн дурта болтн

⁴³ «Хажудк күүһэн хээрл. Эврэннь өшэтндэн дурго бол», – гиж келсиг тадн соңслат. ⁴⁴ Би болхла таднд иигж келжэнэв: өшэтндэн дурта болтн, тадниг көөжэх эмтнэ төлэ зальвртн. ⁴⁵ Тегэд Теңгрин Эцкин үрдүд болхит. Юңгад гихлэ, Теңгрин Эцк хар болн цаһан седклтэ эмтнд Эврэннь нарна герл өгнэ, Бурхна үг соңсдг болн Терүнэ үг соңсдго эмтнэ толһа деер хуран асхрулна. ⁴⁶ Кемр тадн бийситн хээрлдг күүг хээрлдг болхла, ямаран ач авхмт? Алв хурадг эмтн бас тиигж эс кенү? ⁴⁷ Кемр ах-дүүнрлэһэн сэн бээхлэ, ямаран өвэрц бээдмб? Буру номта улс бас тиигж кенэлм? ⁴⁸ Тегэд Тана Теңгрин Эцклэ эдл буйн төгс болтн!

Бурхн-шажна керг-үүлмүдин туск ном:

1) Өглһнэ туск ном

6 Бийән буульж әмтн үзтхә гиж буйнч йовдлмуд кехән саглтн. Тиигж тадн Теңгрин Эцкәс ачлвран авч чадшгот.

² Тер учрар угатя яду улст өглһ өгсн цагтан: «Би өгләв», – гиж әмтнд медүлж бичә хәәкр. Хойр чирәтә улс әмтн тедниг буультха гиһәд хурлд чигн, уульңд чигн, тиигж кенә. Тедн ачлвран авчксмн гиж Би таднд үнәртнә келжәнәв. ³ Угатя яду улст өглһ өгсн цагла, зүн һарчн барун һар ю кежәхинь бичә медтхә. ⁴ Чини өгснә нууц болтха. Нууц юмиг үздг Эцкчн лавта ачичнә хәрүлх.

2) Зальврлһна туск ном

⁵ Бурхнд зальврсн цагтан хойр чирәтә улсиг бичә дуратн. Тедн әмтн үзтхә гиж хурлд болн талвң болһнд зальврхдан дурта. Тедн ачлвран авчксмн гиж би таднд үнәр келжәнәв. ⁶ Чи болхла зальврсн цагтан эврәннә хорадан орж ирәд, үүдән хаачкад, эс үзгддг Эцкдән зальвр, чамаг нууцар зальвржәхинь үзәд, Эцкчн лавта ачичнә хәрүлх. ⁷ Зальврхларн, буру номта улс кевтәһәр олн үг бичә келтн. Олн үг келхлә, тедниг соңсх гиж тедн санна. ⁸ Болв тедниг бичә дуратн, юңгад гихлә, Теңгрин Эцктн тадниг юм сурхин урдас таднд юн кергтәһинь Эврән меднә. ⁹ Иигж зальвртн:

Мана Теңгрин эцк!
Нернтн әрүн болтха!
Тана йосн иртхә!
Теңгрт бүтсн таалтн
Һазр деер бүттхә!
Эркн кергтә өдмг
Эндр өдрт илгәһит!
Яһж бидн күүнә килнц тәвнәвидн,
Тиигж Та килнцмдн тәвүлит!
Сөрдг юмнла бичә харһулыт!
Эрлгәс гетлгит!

¹⁴ Керм тадн әмтнә килнцинә тәвж өгхлә, Теңгрин Эцктн чигн тадна килнц тәвж өгх. ¹⁵ Болв керм тадн әмтнә килнцинә тәвж эс өгхлә, Теңгрин Эцктн чигн тадна килнц тәвж өгшго.

3) Мацгин туск ном

¹⁶ Мацг бәрсн цагтан хойр чирәтә улс кевтәһәр үрүдсн бәәдл бичә һартн, юңгад гихлә, тедн яһж мацг бәржәхән әмтнд үзүлхәр тиим үрүдсн бәәдл һарна. Эдн ачлвран авчксмн гиж би таднд үнәр келжәнәв. ¹⁷ Чи болхла, мацг бәржәхән әмтнд үзүлшгоһәр чирәһән уһаһад, толһаһан самлчк. ¹⁸ Әмтнд эс үзгддг Эцкчн терүг медтхә. Тиигхлә нууцар кесн юмиг үздг Эцкчн лавта ачинь хәрүлх.

Теңгрин зөөр

¹⁹ Һазр деер бәәж, зөөрән бичә хоршулж хадһлтн. Энд гүр болн зев цугинь идж үрәнә.

Хулхачнр гер дотр орад, хулха кеһәд зөөритн авчкна. ²⁰ Тадн болхла теңгр деер зөөрән хоршулж хадһлтн. Тенд гүр чигн, зев чигн идж үрәшго, хулхачнр олж хулхалж чадшго. ²¹ Тана зөөр бәәсн һазрт седкл-санантн бәәнә! ²² Нүдн – седклин герл мөн. Нүднтн цевр болхла, седклтн бүклдән герлтә болна. ²³ Нүднтн бузр болхла, седклтн бүклдән бузр болна. Тана дотрк герл харңһу болхла, харңһу гисн ямаран болхмб?

Бурхн болн зөөр

²⁴ Хойр эзнд күн заргдж чадшго: Тер негндн дурго болад, наадкдн дурлх, эс гиж негндн үнн седкләрн заргдж, наадкинә оньгтан авшго. Бурхнд болн зөөрт дегц церглж чадшгот.

²⁵ Тер учрар: ю уухмб? ю идхмб? гиж әмд бәәхин төлә ю өмсхмб? гиж бий цогцин төлә бичә үүмәд бәәтн! Әмн жириһ хотас деер биший? Бий цогц хувцнас деер биший? ²⁶ Теңгр деер ниссн шовудыг сәәнәр хәләтн! Тедн тәрхш, хадхш, урицинә хураж авхш. Тана теңгрин Эцк Эврән тедниг лавтаһәр тежәжәнә! Тадн эн шовудас үлү деер бишийт? ²⁷ Үүмәд бәәж тадн дундас күн әмн жириһлән бичкн зуурт утдулж чадхий?

²⁸ Хувцна тускар яһад зовад бәәдмтә? Теегин бамб цецгәс яһж уриһдинә хәләлт! Тедн кәлсән асхрулж кәдлхш, утц ээрхш. ²⁹ Зуг Соломон хан ик алдр бәәсн бийнә тер цецгәһәс үлү сәәхн хувц өмсәд уга билә гиж Би таднд келжәнәв. ³⁰ Керм эндр уриһдг маңһдур бешд хайгддг ноһаг Бурхн тиигж хувцлдг болхла, тадниг, баһ итклтә улсиг, энүнәс үлү хувцлх!

³¹ Тер учрар «Ю идхмб? Ю уухмб? Ю өмсхмб?» гиж бичә үүмәд зовад бәәтн. ³² Тертн буру номта әмтнә төр килмж. Цуг энүг таднд кергтәһинь Теңгрин Эцктн медәд бәәнә. ³³ Хамгин түрүнд Бурхна йосиг хәәтн, Терүнә таалыг күцәхәр шунтн. Наадкинә болхла Бурхн немж өгх. ³⁴ Тегәд чигн маңһдурк өдрин тускар бичә үүмәд зовад бәәтн. Өдр болһн эврәннә керг килмжтә, эндрк кергт маңһдурк керг бичә немтн.

Кү бичә гемшәтн

7 Кү бичә гемшәтн. Тадниг Бурхн гемшәхн уга. ² Ямаран кевәр әмтиг гемшәнәт, тиим кевәр тадниг Бурхн гемшәх. Ямаран кемжәһәр кемжәлнәт, тиим кемжәһәр тадниг кемжәлх. ³ Ахиннә толһадк өвс үзәд бәәж, эврәннә толһадк өвр яһад эс үздмч? ⁴ «Ах минь, толһаһасчн өвс һарһж хайнав», – гиж келнчн яһж кәндрж келдмб? Чини толһа деер өвр бәәнәлм. ⁵ Хойр чирәтн! Түрүләд эврәннә толһа деерк өвр авч хайчкад, тегәд ахиннә толһадк өвс яһж авч хайхинь медхич. ⁶ Хар нохасд үнтә зөөрән хайж бичә өгтн. Тедн хәрү эргәд тадниг шүүрәд зуучкх. һахан чикнд сувсан бичә өлгтн. Тедн өлгситн кәлдән шивәд, ишкәд үрәчкх.

Суртн, хээтн, үүд цоктн!

⁷ Сурад бээтн – сурситн өгх. Хээһэд бээтн – хээсэн олж авхит. Үүдинь цокжатн – таднд тээлж секх.

⁸ Сурад бээсн күн – сурсан авчана. Хээһэд бээснь – хээсэн олжана. Үүд цокжаснд – тээлж секжэнэ.

⁹ Көвүнтн өдмг сурхла, кен таднас чолу өгхмб?

¹⁰ Көвүн заһс сурхла, эцкнь моһа өгхий? ¹¹ Кемр тадн килнцтэ болвчн үрдэн яһж белг өгхинь сөөнэр медхлэ, энүнэс үлү кедү сэн белг тана теңгрин Эцктн сурсн эмтнд өгх!

¹² Ямр чигн кергт тана өмн эмтн яһж бийән бэртхэ гинэт, тиим кевэр тадн чигн теднэ өмн бийән бэртн. Энүг Закан болн аэлдэчрин дегтрмүд сурһна.

Чик хаалһар йовтн

¹³ Уутьхн үүдэр орж йовтн. Үклин амн өргн, хаалһнь амр. Олн эмтн түүгэр йовна. ¹⁴ Эмн-жирһлин амн уутьхн, хаалһнь кецү. Терүг олдгнь йир цөн.

Кесн үүл эзэн үзүлдг

¹⁵ Худл аэлдэчнрэс бийән саглтн! Тедн хөөнэ бээдл зүүсн махч чонмуд мет. ¹⁶ Тадн тедниг кесн үүлэрнь медж авхит. Көглэс уста үзм, хатханчгас инжр цуглуулж болхий? ¹⁷ Тер учрар сэн модн сэн темс өгнэ. Му модн – му темс өгнэ. ¹⁸ Сэн модн му темс өгхш. Му модн – сэн темс өгдмн биш. ¹⁹ Сэн темс өгдго модн болһниг чавчад шачасн һалд хайчкна. ²⁰ Тер учрар худл аэлдэчнриг теднэ кесн үүлэр медж авхит. ²¹ «Деед Эзн! Деед Эзн!» – гиж дуудсн эмтнэс цугнь Теңгрин Орнд орхш. Зуг Теңгрин Эцкимм заасинь күцэдг күн Теңгрин орнд орх.

²² Зарһин өдрт олна ик зунь:

– Деед Эзн! Деед Эзн! Тана нерн деерэс бидн номитн тархадг эс билүвидн? Тана нерн деерэс хар сәкүсдиг көөж һарһдг эс билүвидн? Тана нерн деерэс кесг өвэрцс кедг эс билүвидн? – гиж келх.

²³ Зуг Би хәрүднь:

– Би тадниг төрүц меддго билэв. Му кедг улс! Нанас хооран йовтн! – гиж келхүв.

Ухата болн эргү тосхач

²⁴ Тер учрар, эн Мини үг соңсад, келсим күцэдг күүг хад чолун деер гер бәрсн ухата күүнлэ дүңцүлж болхмн. ²⁵ Хар салькн көдлэд, хур икэр орад, һолын усн деврэд, тер герин орад асхрв. Зуг гер чолун деер бээсн төлэд, ормасн төрүц көндрсн уга.

²⁶ Зуг Мини үг соңсад, келсим күцэдг күүг элсн деер гер бәрсн ухан уга күүнлэ дүңцүлж болхмн.

²⁷ Хар салькн көдлэд, хур икэр орад, һолын усн деврэд, тер герин орад асхрна. Гернь хольврад хамхрад одна, – гиж Исус сурһв.

²⁸ Исус үгән төгсөхлэ, эмтн терүнэ номд икэр өврцхэв. ²⁹ Исус закана багшнрла эдл биш Бурхна йос бәрдг күүнлэ эдл сурһв.

Исус гемтэ күүг эдгэжэнэ

⁸ Исус уул деерэс бууж ирхлэ, олн эмтн Терүг дахж йовцхав. ² Генткн арсна гемтэ күн Исус тал өөрдэд сөгдэд келв:

– Деед Эзн мини! Намаг гемэсм цеврлх саната болхла, буйн болтха, цеврлтн!

³ Исус һаран күргэд:

– Чамаг цеврлх санатав, цеврлгд! – гиж келв.

Тер дарунь күн арсна гемэс цеврлгдж эдгв.

⁴ – Хэлэ! Энүнэ тускар күүнд бичэ кел! Гелцгд одад бийән үзүл. Дәкәд Мошен закахар эдглһнэ тәкл тәк. Терүгәрн чи эмтнд эдгсэн медүлхич, – гиж Исус аштнь келв.

Рим цергин һардачин зарциг эдгәлһн

⁵ Исус Капернамд ирхлэ, рим цергин һардач Исус тал өөрдэд ээрж келв:

– Деед Эзн минь! Мини зарц гертм икэр зовж гемтэ бээнэ, һар, көлнь тәкрж.

⁷ – Би ирэд зарцичинь эдгәнэв, – гиж Исус хәрүднь келв.

⁸ – Деед Эзн, Таниг герүрн орулх чигн нанд зөв уга. Зәрлг болж нег үг келтн, зарцм дарунь эдгэд одх. ⁹ Би эврән күүнэ медәнд бэәнэв, мини медәнд чигн цергчнр бэәнэ. Негнднь би: «Йов», – гинэв тер йовна; дарукднь: «Нааран йов», – гинэв тер ирнэ. Зарцдан: «Энүг ке, терүг ке», – гиж келнэв, тер мини келсәрм бэәнэ.

¹⁰ Исус терүнэ келсн үг соңсчкәд икэр өврэд:

– Израиль нутгт тиим ик сүзг би үзэд угав, – гиж таднд келжәнэв. ¹¹ Соңстн! Үнндән болхла, олн эмтн дорд үзгәс болн барун үзгәс байр нәәрин ширән өөр Абрахамла, Ицхакла, Яковла хамдан теңгрин орнд ирж суух. Теңгрин орнд суух зөвтә талдан эмтн болхла, тендәс харңһу һазрур көөгдх. Тер улс тенд ик зовлң эдлэд шүдән хәврх, икэр орқрж уульх, – гиж.

¹³ Исус хажудк йовсн улст келәд, дәкәд:

– Герүрн хәр. Чини иткләр болтха, – гиж римин цергин һардачд хәрү өгв.

Тер кемд зарцнь гемәсн эдгв.

Исус олн әмтиг эдгәжәнэ

¹⁴ Исус Пётрин герүр ирхлэ, тенд Пётрин хадм экнь ик халута кевтж. Исус терүнэ һаринь авхла, күүкд күүнэ халунь дарунь уурч одв. Тер босад Исуст хот белдв. ¹⁶ Асхар Исус тал кесг хар сәкүсәр эзлгдсн әмтиг авч ирцхэв. Исус үгәрн хар сәкүсдиг һарһж көөһэд, кесг олн-зүсн өвчтә әмтиг эдгәв. Эшья аэлдәчин: «Мана өвчиг эн бий деерән авад, гем зовлңиг даасмн», – гисн үгмүд күцх зөвтәд тиим юмн учрсмн бәәж.

Исусиг дахлһна тускар

18 Исусин хажуд олн әмтн зогсла. Тедниг үзэд, Исус сурһульчнртаһан нууриг һатлад, телтр көвә тал йовхм гив. 19 Нег ном цәәлһәч Исус тал өөрдәд: – Багш! Таниг альд эс йоввчн би дахж йовх санатав, – гив.

20 – Арат эврәннь нүктә, шовун эврәннь үүртә, Нанд, Күмни Көвүнд толһаһан түшәд амрх һазр уга, – гиж Исус хәрүднь келв.

21 Терүнә нег сурһульч:

– Деед Эзн, герүрн хәрәд өңгрсн эцкән оршаһад ирх зөв нанд өгит, – гиж келв.

22 – Намаг даһад йов! Үксн әмтн эврәннь үксн күүһән оршатха, – гиж Исус хәрү өгв.

Исус салькиг болн усиг тогтнулжана

23 Исус оңһцд орв. Ардаснь сурһульчнр даһад бас оңһц дотр орцхав. 24 Генткн салькн көдләд, усна дольган деврәд, оңһциг шивәд бәәв. 25 Исус унтж кевтж. Сурһульчнр өөрдәд Терүг серүлв.

– Деед Эзн, бидн чивн гижәнәвидн! Харсж авртн мадниг! – гиж тедн хәәкрцхәв.

26 – Яһсн әәмтхә, баһ сүзгтә улсвт! – гиж Исус хәрүднь келв.

Тер босад, салькиг болн нууриг хәрж тогтнулв.

27 Салькн, усн көдлхән уурв. Эргндк бәәдл тогтнв.

Сурһульчнр икәр өврәд хоорндан келцхәв:

– Салькнд болн уснд Эн зәрлг болна, теднь үгинь соңсна. Кен гидг күнв эн?

Исус хар сәкүстә хойр күүг эдгәжәнә

28 Исус нууриг һатлад телтр көвәд бәәсн Гадарен гидг һазрт күрәд ирхлә, хар сәкүстә хойр күн үкәрәсн һарад Терүнә өмн зогсцхав. Тедн ик әәмшгтә, догшн бәәж. Әмтн теднәс әәһәд тер хаалһар йовдго санж.

29 – Бурхна Көвүн, юн кергтәв Чамд? Чи мадниг эртәснь зовахар ирвч? – гиж тедн му дууһар хәәкрлдцхәв.

30 Теднә бәәсн һазрас ик хол биш һаһас идшлжәж.

31 – Кемер Чи, мадниг көөхлә, эн һаһасд мадниг орул! – гиж хар сәкүсд Исуст келәд ээрцхәв.

32 – Йовтн тиигәрән! – гиж Исус хәрүднь келхлә, хар сәкүсд тер хойр күүнәс һарад, һаһасиг эзлцхәв.

Тер дарунь һаһас ормасн өсрәд, ик уулын кецәс гүүһәд, уснд унад үкж одцхав. 33 Һаһас хәрүлсн әмтн зулад гүүлдцхәв. Тедн хажудк хотнд ирәд, хар сәкүстә хойр күүнә тускар цугинь келцхәв. 34 Тегәд хотна олн әмтн Исусин өмнәс һарцхав. Эн һазриг үлдәж цааран йов, гиж тедн Исусиг үзәд келв.

Исус һар-көлнь тәкрсн күүг эдгәжәнә

9 Исус сурһульчнрла оңһц дотр орад, нууриг һатлад, эврәннь хотнур ирв. Нег цөөкн күн

Терүн тал һар-көлнь тәкрсн күүг девскртәһинь авч ирв. Исус теднә итклинь үзәд:

– Байрл! Килнцчн тәвгджәнә, – гиж гемтә күүнд келв.

3 Тиигхлә ном цәәлһәчнр: «Эн күн Бийән Бурхнд тоолжана. Эн Бурхна тускар му келжәнә», – гиж дотран санцхав.

4 Исус теднә ухаһинь медәд:

– Седклтн юңгад тиим му ухата болна? 5 Ю келхд амр: «Чини килнцчн тәвгджәнә» эс гиж «Босад йов»? 6 Би, Күмни Көвүн, әмтнә килнц тәвж өгх йостав гиж таднд медүлхин төлә эн күүнд иигж келжәнәв: Бос, эврәннь девскрән авад герүрн хәр.

7 Тернь босад герүрн йовв. Энүг үзсн әмтн икәр сүрдв. Тедн тиим йос күүнд өгсн Бурхиг магтж туурулв.

Исус Матайиг дууджана

9 Исус цааранднь йовж йовад тамһин герин өөр суусн нег кү үзв. Тер Матай бәәж.

– Намаг даһад йов, – гиж Исус тер күүнд келв.

Тернь босад Исусин ардаснь йовв. 10 Исусиг Матайин герт хот уужасн цагт тиигәрән алв цуглулдг болн кесг килнцтә улс ирцхәв. Тедн Исусла хамдан хот ууһад нәәрлцхәв. 11 Энүг үзсн паршмуд Исусин сурһульчнрас:

– Багштн алв цуглулдг килнцтә улсла яһад хот уужаһмб? – гиж сурцхав.

12 Теднә келсиг соңсад, Исус:

– Эрүл-менд күүнд биш, гемтә күүнд эмч кергтә.

13 «Бәрц бәрхин ормд өршәңгү болтн», гисн үгмүд ямаран учртаһинь йовад медтн. Чик седклтә әмтиг биш, килнцтә әмтиг дуудхар Би ирүв, – гив.

Мацг бәрлһнә тускар

14 Йохана сурһульчнр Исус тал ирәд:

– Бидн болн паршмуд мацг бәрнәвидн, Тана сурһульчнр мацг яһад эс бәрнә? – гиж сурцхав.

15 – Хүрмд ирсн гиичнр күргнә өөр гейүрәд бәәхлә, сән болхий? Зуг цагнь ирхлә, күргн теднәс салһж авгдхла тер цагт тедн мацг бәрх. 16 Хуучрад салврж одсн хувцнд шин халас тәвхш. Шин тәвсн халасн хуучн хувциг цааранднь телсх, шуурхань улм икдх. 17 Тер мет күчән авчаһ чаһриг хуучн бөрвд кедмн биш. Бөрвнь шуурад үрх, чаһрнь асрх. Күчән авчаһ чаһриг шин бөрвд кедмн. Тиигхлә чаһрньчн, бөрвньчн үрл уга бүтн бәәх, – гиж Исус хәрү өгв.

Күүкиг әмдрүллһн болн өвчтә күүкд күүг эдгәлһн

18 Исусиг үгән келжәхлә, Йудья улсин толһачнрин негнь өөрдәд, Исусин өмн сөгдәд:

– Мини күүкм шиңкән өңгрж одла, буйн болтха күүкндм һаран күргәтн. Тер әмдрх! – гив.

19 Исус ормасн босад сурһульчнрла хамдан тер толһачиг дахж йовв. 20 Генткн нег күүкд күн Исусин ардас өөрдәд, хувцна хормаднь һаран күргв. Тер

күүкд күн арвн хойр жилдэн цусн харлһна гемэр зовад гемндг бээж. ²¹ «Кемр хувцна хормаднь харан күрхлэ, даруны эдгхв», – гинэд тер дотран ухалв. ²² Исус ардаран эргж хэлэхэд, тер күүкд күүг үзэд:

– Байрл! Итклчн чамаг аврав, – гив.

Тер кемд күүкд күн гемэсн эдгв. ²³ Исус толһачин герт ирэд, бүрэ-бүшкүрчнриг, хашудж, уульсн-дуулсн олн эмтиг үзэд:

²⁴ – Хартн эндэс! Күүкн өңгрсн уга. Күүкн унтж кевтнэ, – гив.

²⁵ Эмтн Исусар наад бэрэд инэлдцхэв. ²⁶ Эмтиг харһж йовулад, Исус герин хорад орад, күүкиг хараснь авхла, тернь босв. Эн өвэрцин туск зэңг эргндк назрар тарв.

Хойр сохр күүг эдгэлһн

²⁷ Исус бээсн назрасн харч йовхла, хойр сохр күн Терүг дахв.

– Давидин Көвүн хээрлич мадниг! – гиж тедн хээкрцхэв.

²⁸ Исусиг нег герт орж йовхла, хойр сохр күн Исус тал өөрдв.

– Намаг нүднэ хара орулж чадх, гиж иткжэнт? – гиж Исус сурв.

– Иткжэнэвидн, мана Деед Эзн, – гиж тедн хэрүднь келцхэв.

²⁹ – Таднд итклэр болтха! – гиж Исус келэд теднэ нүднд харан күргв.

Тедн үздг болв.

³⁰ – Хэлэтн, Мини тускар күүнд бичэ келтн, – гиж Исус теднд зэрлг болв.

³¹ Зуг тер хойр эдгсн күн харч йовад, эргндк назрар Исусин тускар эмтнд зэңглв.

Келн уга хар сәкүстә күүг эдгэлһн

³² Тедниг йовж одхла, Исус тал келн уга хар сәкүстә күүг авч ирв. ³³ Хар сәкүсиг көөсн хөөн келн уга күн келдг болв. Эмтн икэр алң болцхав.

– Тиим өвэрц йовдл эн Израилин назрт одачн учрад уга билэ, – гиж тедн келцхэв.

³⁴ – Эн эрлгин күчэр хар сәкүсиг көөнө, – гиж паршмуд келдг бээсмн.

Исус эмтнд сана зовжана

³⁵ Исус балһсн, хотн болһнар йовад, хурлд эмтиг сурһад, Бурхна йосна тускар Сән Зэңг цөөлһж тархаһад, эмтиг олн зүсн гемэс эдгэдг бээсмн.

³⁶ Исус олн эмтиг үзэд, теднд санань зовв, юңгад гихлэ, тедн хөөч уга тарж одсн хөд мет муурсн бөөдлтә бээж.

³⁷ – Хурах урһц ик, көдлэчнр баһ. Тәрсн тәрэг хурах, хадх көдлэчнриг илгәтхә гинэд хадлһна Эзнд зальвртн! – гиж Исус эврәннь сурһульчнртан келсмн.

Арвн хойр апостолмуд

10 Исус эврәннь арвн хойр сурһульчнриг дуудж авад, ямаран чигн гемиг эмнж эдгэдг болн хар сәкүсиг көөж харһдг йос теднд өгв. ² Арвн хойр апостолмудын нерд эн: Пётр гидг нертә Шимон, терүнә дүнә Андрей, Зебедана көвүн Яков, терүнә ахнь Йохан, ³ Пилип, Бар-Толма, Томас, алв цуглулдг Матай, Алпана көвүн Яков болн Тадда, ⁴ зилот гидг багин гешүн Шимон болн Йуда Искериот (тер Исусиг урвсн билэ).

Исус арвн хойр апостолмудтан даалһвр өгчәнә

⁵ Эн арвн хойриг Исус илгәһэд, иигж зааж келсмн:

– Буру номта улсин назрас хол йовтн! Шамарьян хотнд бичә ортн! ⁶ Төөрсн хөд болсн Израилин улс тал одтн! ⁷ «Теңгрин йосн өөрдв!» – гиж номан делгрүлтн! ⁸ Өвчтәһинь эдгәтн. Насан барсинь әмдрүлтн. Арсн гемтә улсиг цеврүлтн! Хар сәкүсиг көөж харһтн! Өңгәр авсн төләд өңгәр өгтн! ⁹ Хаалһд харч йовад, алтта, цаһан улан мөңгтә кетч, уут, селвх хувц, өмсх буршмг, хаалһин тайг чигн авч бичә хартн! Көдлжәх күн көлсән авч ачта! ¹¹ Ямаран чигн балһснд эс гиж хотнд орж ирхлэ, итклтә күүг хээтн. Тер назрас эс хартл эн күүнә герт бээтн. ¹² Амулң менд бээтн, – гиж гертксинь йөрәтн. ¹³ Кемр тер гер-бүл тиим бээх ачта болхла, тадна йөрәл бүтх! Кемр тер гер-бүл тиим бээх ач уга болхла, тадна йөрәл бүтхн уга! ¹⁴ Кемр тадниг күн герүрн орулж эс авхла, тадна келсиг эс соңсхла, тер гертәс эс гиж хотнас цааран харч йовад, тавгасн шора сажтн! ¹⁵ Зарһин өдрлә Содомин болн Гоморин назрас үлү күчр күнд зовлң тедн эдлх гиж Би үнәр келжәнәв.

Иргч көөлһнә тускар

¹⁶ Би тадниг зерлг чон дунд бээх хөд мет йовулжана. Моһа мет гүн ухата, көглжрһн мет нүл уга болтн! ¹⁷ Эмтнәс саглж йовтн. Тедн тадниг бәрж авад, зарһд авч ирх. Хурлмудт маляһар цокж цааҗлх. ¹⁸ Нанас көлтә тадниг хаадудт, ахлачнрт авч одх. Тадн Мини тускар теднд болн буру номта улст герчлхт. ¹⁹ Тадниг зарһд авч одхла, ю келхән, яһж келхән бичә зовтн. Тер цагт ю келхинь таднд заагдх. ²⁰ Юңгад гихлэ, тадн бийстн биш Эцкинтин Сәкүсн тадна келәр келх. ²¹ Ах дүүһән, эцк үрән үкллә харһулх. Үрдүд эцкнрин өмнәснь буцлт өргәд, әмнәснь салһх. ²² Нанас көлтә күн болһн таднд дурго болх. Экнәс авн сүл күртл тесснь авргдх! ²³ Тадниг нег хотнас көөхлэ, талдан хотн тал зулж гүүтн. Израилин хотн болһниг эргж күцтл, Күмни Көвүн лавта күрәд ирх, – гиж таднд үнәр келжәнәв.

Исусас көлтә зовлң

²⁴ Сурһульч багшас, зарц эзнәс деер болж чадшго. ²⁵ Сурһульч багшла әдл, зарц эзнлә әдл болхла, болад бээх. Кемр герин эзнд Баал-Зебулин

нер өгсгмн болхла, герткст улм шулуһар эн нерн өггдх. ²⁶ Тер учрар бичэ эмтнэс ээтн! Нег чигн эс илдкж секгдсн далд юмн уга, нег чигн эс тээлгдсн нууц уга. ²⁷ Харңһу хорад келсн үгим һал өдрэр келтн! Чикнд шимлдж келсим герин ора деерэс зэңглтн! ²⁸ Күүнэ бий цогциг алдг зуг уха-седклиг алж чаддго эмтнэс бичэ ээтн. Бий цогциг болн седклиг мөңк һалд хайж чаддг Бурхнас ээтн. ²⁹ Хойр бичкэхэн богшурһаг нег деншгэр эс хулдну? Тадна Эцкин медэн угаһар теднэ негнь чигн һазрт унж үкшго! ³⁰ Тадна толһа деерк үсн күртл тоота! Тер учрар бичэ ээтн! ³¹ Тадн Бурхнд кесг бичкэхэн богшурһасас үлү үнтэ болжанат! ³² «Би Исусин», – гиж эмтнэ чирэд ил келсн күүнэ тускар «Мини», – гиж Теңгрин Эцкиннь өмн ил келхүв. ³³ «Би Исусин бишв», – гиж эмтнэ чирэд ил келсн күүнэ тускар «Эн күн Мини биш», – гиж Би Теңгрин Эцкиннь өмн гөрдж келхүв.

Христосин йосн сурһульч

³⁴ Намаг эн орчлнд эв авч ирхэр ирв гиж бичэ сантн. Би эв биш, үлд авч ирхэр ирүв. ³⁵ Көвүг эцкэснь, күүкиг экэснь, бериг хадм экэснь салһхар Би ирүв. ³⁶ Күүнэ хамгин ээмшгтэ өшэтн гертксинь болх. ³⁷ Нанас үлүһар эк эцкэн хээрлдгнь Мини сурһульч болж чадшго. Күүкэн болн көвүһэн Нанас үлүһар хээрлдгнь Мини сурһульч болж чадшго. ³⁸ Эврәннь кирсэн авч даһад, ардасм эс дахсн күн Мини сурһульч болж чадшго. ³⁹ Эмэн аврхар седснь, эмэн геех. Мини төлэ эмэн гееснь, эмэн аврх. ⁴⁰ Тадниг седклдэн орулдгнь, Намаг седклдэн орулна. Намаг орулснь Бийм Илгэсиг орулна. ⁴¹ Ээлдэчиг ээлдэч гиж седклдэн орулдг күн ээлдэчин ачар ачлгдх. Чик седклтэ күүг чик седклтэ гиж седклдэн орулдг күн тер күүнэ ачар лавта ачлгдх. ⁴² Тер учрар кен хамгин бичкниг Мини сурһульч гиж киитн ус чигн өгч, ундынь хэрүлхлэ, эврәннь ачан лавта авх гиж Би үнэр таднд келжэнэв.

11 Эврәннь арвн хойр сурһульчнртан сурһмж өгэд, үгэн төгсәһэд, Исус хотн болһнар сурһхар болн Бурхна ном делгрүлхэр һарч йовв.

Исус болн уснд кирслдг Йохан

² Христосин күцэсн үүлмүдин тускар түүрмд бээсн Йохан соңсад, хойр сурһульчнран Исус тал илгәһэд: – Ирх зөвтэ күн Та болжахмт? Аль бидн талдан кү күлэхмб? – гиж суртн! – гив.

⁴ Исус:

– Йоханур хэрү ирэд чикәрн соңссан, нүдәрн үзсэн медүлж келтн: ⁵ Сохр күн үздг болна, доһлңгнь йосндан һазр ишкэд йовна, арсн өвчтәнь гемәсн цевргднэ, дүлэ күн соңсдг болна, өңгрснь босж әмдрнэ, угатя әмтнд Сән Зәңг цәәлһгдж тархагдна. ⁶ Нанд итксн күн итклән эс геехлэ, буйн кишгтэ болхмн, – гив.

⁷ Тедн йовж одхла, Исус олн әмтнд Йохана тускар эклэд келв:

– Эжго көдә һазрур кениг хэлэхәр тадн йовсmt? Салькнд нәәхлсн хулсигий? Кемр тиим биш болхла, кениг хэлэхәр йовсmt? Байн үнтэ хувц өмссн кү хэлэхәрий? Байн хувц өмссн улс хаана бәәшнд бәәдмн. ⁹ Кениг хәәж тадн одсmt? Эәлдэчиг? Э-э. Йохан әәлдәчәс деер күн гиж таднд келжәнэв. ¹⁰ Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Би Зәңгчән урдасчн илгәнэв. Тер Чини хаалһичнь белдх». Эн Йохана тускар бичәтә. ¹¹ Би үнәр келжәнэв. Эн орчлң деер төрсн әмтн дунд Йоханас ик алдр күн уга бәәж. Зуг Теңгрин орнд бәәсн хамгин бичкнь терүнәс ик алдр. ¹² Уснд кирслдг Йохан Бурхна ном эклэд тархасн өдрмүдәс эндр өдр күртл Теңгрин йосна өмнәс ик дән болжана. Кесгнь күчәр энүг ээлж авх саната. ¹³ Эәлдәчнр болн Закан Йоханас урд иргчин тускар келдг бәәсмн. ¹⁴ Тедн Элья хәрү ирх гиж әәлдж келж. Эн әәлдхл Йохана ирлһнэ тускар келж. Иткхәр седхлэ, итктн. ¹⁵ Мини келсн тускар сәәнәр ухалтн. ¹⁶ Эн цагин үйнриг кенлә дүнцүлж болхмб? Эднтн талвнд суусн талдан бичкдүдт иигж хәәкржәсн бичкн күүкд мет: ¹⁷ «Бидн таднд бүрә бүшкүрәрн айс татдг биләвидн. Тадн биилсн уга биләт! Бидн һашута ду дуулдг биләвидн. Тадн уульсн уга биләт!» ¹⁸ Чаһр уудго, йосн хот иддго Йохан ирлэ. Терүнә тускар хар сәкүстә күн гиж әмтн келнә. ¹⁹ Би, Күмни Көвүн, ирв. Би чаһр уунав, йосн хот иднәв. Тиигхлэ: «Хәләтн Энүг! Яһсн ик хотта, әркнч юмнв! Алв цуглулгчин, килнцтә улсин үрн!» – гиж тедн келнә. Зуг Бурхна цецн ухан кесн үүләрнь үзгддмн, – гив.

Сүзг уга хотн

²⁰ Исусин үзүлсн өвәрцин ик зунь үзсн хотн болһн килнцән үлдәж, Бурхнд итксн уга. Тер учрар Исус тедниг гемшәж иигж келв:

²¹ – Хоразина әмтн, зовлңган эдлхит! Бетсәдин әмтн, зовлңган эдлхит! Танад учрсн Бурхна өвәрцс Тирин әмтн болн Сидона әмтн үзсн болхла, тедн кезәнәһә хар хувцән өмсж, толһадан үмс цацж, килнцәсн хольжх билә. ²² Тер учрар келжәнэв, зарһин өдрт Тирәс болн Сидонас дор таднд му болх. ²³ Чи, Капернам хотнаһн, тадниг теңгрт өргх гиж санжант? Уга, үклин һазрт уңһах! Кемр Содомд танад учрсн өвәрцс лавта учрсн болхла, тертн ода күртл бүклдән бәәх билә. Тер учрар келжәнэв таднд, ²⁴ Зарһин өдрт Содомас дор таднд му болх, – гив.

Нан тал ирхлэ, амрад жирһэд бәәхит

²⁵ – Теңгрин болн һазрин Эзн, Аав Минь! Танд магал өргжәнэв! Та энүг цецн ухата номта әмтнәс нууһад, эгл бичкдүдт секж цәәлһвт! ²⁶ Аав Минь, цуг энүнәс Тана цаһан саната дурн үзгджәнә. ²⁷ Эцкм бәәсән Нанд даалһв. Теңгрин Эцкәс даву сәәнәр Көвүһән ямаранынь күн медхш. Көвүнәс

даву сээнэр Эцк ямаранынь күн медхш. Көвүн оln эмтнэс онц улсиг йилһж авад, Эцкин тускар медүлнэ. ²⁸ Күнд аца үүрч муурснь Нан тал иртн! Би тадниг төвкнүлхүв. ²⁹ Мини ацаг ээм деерэн үүрэд, Нанас сурһмж автн. Юңгад гихлэ, Би номһн төвкнүн седклтэв. Тадна седкл чигн амрад жирһэд бээх! ³⁰ Мини номиг дахлһн – күнд юмн биш, Мини ацан гиигн.

Бемб өдрин тускар

12 Энүнэ хөөн бемб өдрлэ Исус тэрсн тэрэһэр йовж йовла. Сурһульчнр өлсэд, тэрэнэ толһас таслад идцхэв. Паршмуд энүг үзэд:

– Хэлэ, Чини сурһульчнр бемб өдрт кех зөв уга юмиг кежэнэ, – гиж келцхэв.

³ – Өлсж йовсн Давид эврэннь үүртэн ю кесинь умшсн угавт? ⁴ Давид Бурхна герт орад, Бурхна өмн тэвсн өдмг теднлэ хувалцж идв. Тер өдмгиг һанцхн гелңгүд иддмн. Сүмд бемб өдрин йосиг эвдсн гелңгүдиг бурушахш, гисиг Мошен заканд тадн умшсн угавт? ⁶ Медж автн: энд сүмэс деер күн бээнэ. ⁷ Кемр тадн «Бэрц бэрхин ормд өршэңгү болтн», – гисн үгмүдин чинринь медсн болхла, тадн буру уга эмтиг гемшэхн уга билэт. ⁸ Яһад гихлэ, Күмни Көвүн бемб өдрин Эзн мөн, – гиж Исус теднд хэрү өгв.

Эмн уга һарта күүнэ тускар

⁹ Тендэс һарад Исус хурлур ирв. ¹⁰ Тенд эмн уга һарта күн бээж.

– Бемб өдрлэ кү эдгэх зөв бээнү? – гиж Исусас зэрм эмтн сурцхав. (Терүг гемшэх учр хээһэд тедн сурж.)

¹¹ – Кемр ор һанцхн хөөнтн бемб өдрлэ нүкнд унж одхла, тадн хөөһән үлдэлго, нүкнэснь татж авхм бишвт? ¹² Күн болхла хөөнэс деер биший? Тиим эс мөний? Тер учрар заһаһар бемб өдрлэ күн сә кех зөвтэ, – гиж Исус хэрү өгв.

¹³ Цааранднь Исус эмн уга һарта күүнд:

– һаран суңһ! – гив.

Тернь һаран суңһв, һарнь дарунь эдгэд одв.

¹⁴ Паршмуд болхла хурлас һарч йовад, Исусиг яһж хорлж уга кехән селвлцхэв.

Бурхна онц йилһж авсн зарц

¹⁵ Энүг медчкэд Исус тендэс эрлэд йовж одв. Оln эмтн Исусин ардаснь дахж йовцхав. Исус тедниг цугинь эдгәһэд:

¹⁶ – Мини тускар күүнд бичә келтн, – гиж эмтнэс үг авв.

¹⁷ Эшья аэлдәчәр дамжж келсн эн үгмүд күцәхин төлэ тер йовдл учрв: «¹⁸ Мини онц йилһж авсн Хээртэ Зарц эн! Мини седклин байр эн! Эврәннь Эрүн Сәкүсэн Энүнд белглж өгчәнэв! Эн келн эмтн болһнд Аврлһна тускар зәңглж келх! ¹⁹ Күүнэс үг булалдж, уульнц болһнд дууһан өргж, үгән хээкрж төрүц аман секшго. ²⁰ Унжсн хулсиг хуһлшго, утан

һарчах зулыг унтрашго. Үнн чик йосн орчлнд диилтл Эн төрүц зогсж амршго. ²¹ Буру номта улс Терүнд нээлх!»

Исус болн Баал-Зебүль

²² Исусур нег сохр, келн уга күүг авч ирж. Тер хар сәкүснд эзлгдсн бээж. Исус терүг эдгәв, өвчтә күн келдг, үздг болв. ²³ Эмтн алң болцхав.

– Энтн Давидин тохмта күн биший? – гиж тедн сурцхав. – ²⁴ Эрлгин, Баал-Зебүлин күчн угаһар Энтн хар сәкүсдиг һарһж көөж чадшго билэ, – гиж паршмуд эмтнэ үг соңссн хөөн келцхэв.

²⁵ Паршмудын ухаһинь медәд, Исус:

– Кемр алвт болһн дотран дәәлдхлэ, тер хоосрад ирх. Кемр балһсн болһн бүл болһн, дотран эс таархла, тер эңгрәд буурад одх. ²⁶ Тер учрар кемр эрлг эрлгиг көөж һарһхла, тер бийләһән дәәлджәх темдг. Тиигхлэ алвтнь ормдан яһж торад бээхмб?

²⁷ Кемр Би хар сәкүсдиг Баал-Зебүлин күчәр

көөхлэ, ямаран күчәр тадна көвүд хар сәкүсдиг көөдмб? Тер учрар тедн тадна зарһчнр болтха!

²⁸ Кемр Би Бурхна Сәкүсәр хар сәкүсдиг көөхлэ, тертн Бурхна йосн ирснэ темдг! ²⁹ Чидлтә күүг күлэд уга бээтл чидлтә күүнә герт орад, күн терүнә өлг-эдинь хулхалж чадхий? Эзинь күлсн хөөн күн терүнә геринь тонж, өлг-эдинь хулхалж чадх!

³⁰ Намаг эс дахсн күн Нанла сөрүд бээнэ. Нанла хурадго күн тарана. ³¹ Тер учрар Би таднд келжәнэв: Эмтнә килнцнн тәвгдх. Бурхиг му келдг күүнә гемньчн тәвгдх. Зуг Эрүн Сәкүсиг күн му келхлэ, терүнә бурунь тәвгдшго. ³² Кемр күн Күмни Көвүнә өмнэс үг келхлэ, терүнә бурунь тәвгдх. Зуг күн Эрүн Сәкүснә өмнэс үг келхлэ, терүнә бурунь өдгә цагтчн, иргч цагтчн төрүц тәвгдшго, – гиж келв.

Модн темсн хойр

³³ Сән темс авхин төлэ сән урһцта модн кергтә.

Му модн му темс өгнә. Модна сән мууһинь темсәрнь медгднә. ³⁴ Хойр көлтә моһа! Хар сана зүүһэд, сән үг яһж келж чаддмт? Седклд бээсн юмн келн-амар дамжж һардг эсий? ³⁵ Цаһан саната күн цаһан зөөрәсн цаһаһинь һарһна. Хар саната күн хар зөөрәсн харинь һарһна. ³⁶ Зарһин өдр ирхлэ, санаһар келсн үг болһнас көлтә күн тооцаһан өгх. ³⁷ Юңгад гихлэ, келсн үгчн чини буруг болн буру угаг үзүлх, – гиж Исус келв.

Онц темдгин тускар

³⁸ – Багш, бидн Танас онц темдг үзх санатавидн, – гиж паршмуд болн ном цәәлһәчнр Исуст келцхэв.

³⁹ – Бурхн уга, хар саната үйнр онц темдг некәд бээнэ. Зуг Йона аәлдәчин темдгәс үлү онц темдг теднд үзүлгдшго. ⁴⁰ Йона теңгсин ик заһсна гесн дотр һурвн өдр болн һурвн сә бээсн кевәр Күмни Көвүн һазр дор һурвн өдр болн һурвн сә бээх.

⁴¹ Зарһин өдрт Ниневин эмтн эн цагин үйнртә

босад, эдниг гемшэх. Тедн Йонин келсн үгинь соңсад, килнцэн хайцхав. Энд болхла, Йонас ик алдр күн бээнэ! ⁴² Зархин өдрт өмн үзгин назрин хатн эн цагин үйрнр тэ босад, эдниг гемшэх. Юңгад гихлэ, тер ик холас Соломон хаана цецн уха авхар ирсмн билэ. Энд болхла, Соломонас ик алдр күн бээнэ!

Хар сәкүсн хәрү иржәнә

⁴³ – Хар сәкүсн күүнә дотрас һарад, хатад хагсж одсн кедә эргәд, амрх орм хээнә, зуг олхш.

⁴⁴ Тиигхлэ тер: «Урдк бәэсн герүрн би хәрү йовнав», – гиж санад хәрү ирнә. Хәрү ирхләнә, эврәнн бәэсн герән цевр цер ахулчксьн, сул бәэсинь үзнә. ⁴⁵ Тиигхлэ тер һарч йовад, бийәсн ик догшн хар сәкүсдиг дахулж авч ирнә. Тедн ирәд күүнә дотр бүүрлнә. Аштн күн урдкас үлү му бээнә. Эн цагин хар саната үйрлрә бас тиим юмн учрх! – гиж Исус келв.

Исусин эк болн дүүнр

⁴⁶ Исусиг олн әмтнлә күүнджәхлә, Терүнә дүүнр әктәһән герин һаза зогсла. Тедн Исуста хамдан күүндхәр седж.

⁴⁷ – Тенд һаза әктн Тана дүүнртә зогсжана, Танла күүндх саната, – гиж нег күн Исуст келв.

⁴⁸ – Мини эк гисн кемб? Мини дүүнр гисн кемб? – гиж тер күүнд хәрү өгәд, Исус хурһарн сурһульчнр тал заһад, – Мини экм болн дүүнрм эн, Теңгрин Эцкимм заасинь күцәдгнә, Мини экм, ахнр-дүүнрм, – гив.

Тәрәчин тускар

13 Тер өдр Исус гертәсн һарад нуурин көвәд одад суув. ² Өөрнә дала күн хурсн төләд Тер оңһц дотр орв. Әмтн нуурин көвәһәр зогсцхав.

³ Исус үлгүрләд иигж келв:

– Нег күн тәрәһән тәрхәр йовж, ⁴ Цацж йовсн тәрәнә әкин зәрмнә хаалһ деер унж. Шовуд нисж ирәд, терүгинь чоңкад идчкнә. ⁵ Зәрмнә чолута һазрт унна. Тенд һазр баһ болад, буудя дарунь босж урһна. Тедн һазрин гүүнд туссн уга. ⁶ Нарн һарад тедниг шатачкна, урһмл хатж одна. Яһад гихлә, буудя уңгнә йосндан урһж чадсн уга. ⁷ Зәрмнә хатханчг заагт унцхана. Хатханчг урһад, буудяг бүтәһәд дарна. ⁸ Зәрмнә сән урһцта һазрт унцхана. Тедн зун, жирн, һучн холванд ик урһц өгнә. ⁹ Мини келснә тускар сәәнәр ухалтн.

¹⁰ Сурһульчнр Терүн тал өөрдәд:

– Та эднлә үлгүрәр юңгад келәд бәәдмтә? – гив.

¹¹ – Теңгрин йосна туск нууцин медрл таднд секгдлә. Эдн болхла медхш. ¹² Бәәснднә улм немгдх. Тер ик олзта болх. Угарад бәәснәснә бәәсинь булаж авгдх. ¹³ Эдн нүдәрн хәләнә – үзхш. Чикәрн соңсна – соңсхш, медхш. Тер учрар Би эднлә үлгүрәр келж бәәнәв, – гиж Исус хәрү өгв. ¹⁴ Бурхн Эшья әәлдәчәр дамжж иигж келж:

«Чикәрн соңсхит – медхн угат, нүдәрн хәләхит – үзхн угат. ¹⁵ Яһад гихлә, ухантн тенж, чикнтн соңсдган уурч, нүднтн хаагдж. Кемр тадн нүдәрн үзәд, чикәрн соңсад, седкләрн медж авдг болсн болхла, тадн уха-санаһан Нанд өгх биләт, Би тадниг әдгәх биләв». Ода эн үгмүд бүтж.

¹⁶ Нүднтн сәәнәр үздг төләд тадн буйн-кишгтәт! Чикнтн сәәнәр соңсдг төләд тадн буйн-кишгтәт! ¹⁷ Үнәр келжәнәв, кесг әәлдәчнр болн чик седклтә әмтн тадна үзжәсн юмиг үзхәр седлә, зуг үзсн уга. Тадна соңсжасн юмиг соңсхар седлә, зуг соңссн уга.

Тәрәнә туск үлгүрин тәәлвр

¹⁸ – Соңстн! Тегәд тәрә тәрсн күүнә туск үлгүрин чинринь эн: күн Бурхна йосна тускар соңсна, зуг чинринь медхш. Эрлг ирәд, терүнә седклд тәрсн үгмүд булаһад авад йовж одна. Эн күн хаалһ деер тәрсн буудя мет. ²⁰ Чолута һазрт тәрсн буудя гиснә: бурхна үг соңсад, байртаһар седклдән багтадг күн. ²¹ Зуг тер үг күүнә седклд гүүнәр эс орсн учрас тер бичкн зуурт иткжәһәд, үгәс кәлтә көөлһнә цаг ирхлә, иткдгән уурна. ²² Хатханчг заагт унсн буудя гиснә: Бурхна үгиг соңссн күн. Зуг орчлңгин үүмлдәнәс кәлтә болн һазрин зөөрт жилвтсн учрас тер үг олз өгхш. ²³ Урһцта һазрт унсн буудя гиснә: Бурхна йосна тускар соңсад, цугнә сәәнәр медж авдг күн. Тер олзта урһц зун жирн һучн холванд икәр өгнә.

Буг өвснә тускар

²⁴ Цааранднә Исус үлгүрләд иигж келв:

– Теңгрин йосн гисн эн: күн эврәннә һазртан сән урһцта цаһан буудя тәрнә. ²⁵ Сөөһәр цуһар унтжасн цагт өшәтн ирәд, буудя заагт буг өвс хайж тәрәд йовж одна. ²⁶ Цаһан буудя босад урһад ирхлә, толһань йосндан дүүрәд ирхлә, буг өвсн бас энд-тенд үзгддг болв. ²⁷ һазрин эзнә зарчнр терүн тал ирәд: «Ах Нойн, Та сән урһцта цаһан буудя тәрсн бишийт? Буг өвсн альдас һарч ирсмб?» – гиж сурцхав. ²⁸ «Энтн өшәтә күүнә кесн үүл», – гиж эзн хәрүднә келнә. «Бидн тиигәрән йовад, буг өвсиг таслад хайчкнавидн, зөвән өгит», – гиж тедн келцхәв. ²⁹ «Бәг. Бичә көндәтн! Буг өвс таслжаһад, тадн эндүрәд цаһан буудяг таслчкхт! ³⁰ Тедн хамдан урһц хурах цаг күртл урһтха. Тәрәһән хурах цагтан түрүләд буг өвс таслж цуглулад, цугинь бооһад һалд шатачкнтн. Цаһан буудяг мини буудя хадһлдг хашад авч одтн, гиж хадачнрт закхв», – гиж эзн хәрү өгв.

Горчсин экнә тускар

³¹ Исус теднд дәкәд үлгүрләд келв:

– Теңгрин йосн гисн эн: нег күн бичкн горчсин әкиг авад һазрт тәрж. ³² Эн экн наадк тәрәнә экнәс хамгин бичкн. Зуг урһад ирхләрн, наадк цуг урһмлас ик болна. Тер ик моднд хүврж одна.

Теңгрин шовуд нисж ирэд, терүнэ бүчрмүд деернь үүрэн ясна.

Һуйр искэдг экнэ тускар

³³ Исус дарук үлгүр келв:

– Теңгрин йосн гисн эн: күүкд күн һуйр искэдг эк авад, дөчн кило һуйрт элдэд тэвнэ. Тер һуйр өсж одна.

³⁴ Цуг энүг Исус әмтнд үлгүрләд келдг бәәж. ³⁵ «Би үлгүр олзлад, орчлң үүдәгдсн цагас авн бәәсн нууциг эднд цәәлһж келж өгнәв», гисн әәлдәчнрәр дамжж келсн үгмүд бүттхә, гихәд Исус әмтнлә үлгүр угаһар иләр юм келдг уга бәәж.

Буг өвснә туск үлгүрин тәәлвр

³⁶ Цааранднь Исус әмтиг сулдхад, герүрн хәрв. Сурһульчнр Багш тал өөрдәд:

– Тәрән заагт урһсн буг өвснә туск үлгүр цәәлһж өгхнтн маднд, – гиж келцхәв.

³⁷ – Сән буудя тәрснь – Күмни Көвүн. ³⁸ һазр гиснь, орчлң болжана. Сән буудя – Теңгрин орна улс. ³⁹ Буг өвсн – эрлгин улс. Тедниг тәрснь – эрлг. Урһц хадж хуралһн – орчлңгин сүл өдр, тәрә хадж хурадгнь – Бурхна элчнр. ⁴⁰ Тегәд буг өвсн цуглулгдж һалд шатгдсн мет юмн орчлңгин сүл өдрт учрх. ⁴¹ Күмни Көвүн эврәннь элчнрән илгәх, тедн Күмни Көвүнә орнас әмтиг килнцлә харһулсн, әмтнд му кесн күн болһниг йилһж авад, шачасн бешд авад хайх. Тенд әмтн ик зовлң эдләд, шүдән хәврж оркрж уульх. Энүнә хөөн Бурхнла седкләрн чик бәәдгинь эврәннь Эцкин орнд, нарн мет гилвкх. Мини келснә тускар сәәнәр ухалтн.

Бултулсн эрднин тускар

⁴⁴ Теңгрин йосн кеер нүкнд бултулсн эрднь мет: Нег күн терүг олж авад, хәрү ормднь булчкна. Теңкән уга байрлад, тер герүрн хәрж ирэд, бәәсн юман хулдад, эрднь бәәсн һазриг хулдж авна.

Сувсна тускар

⁴⁵ Теңгрин йосн гисн эн: Нег хулд кедг күн сән сувс хәәнә. ⁴⁶ Нег дәкж тер үнтә сувс олж авна. Тер күн йовад, бәәсн юман хулдад, сувсиг хулдж авна.

Гөлмин тускар

⁴⁷ Теңгрин йосн гисн эн: Заһсчнр теңгсин уснд гөлмән хаяд, зүсн зүүл заһс бәрж авна. ⁴⁸ Гөлмнь заһсар дүүрхлә, тедн гөлмән уснасьн татж авна, заһс болһниг шүүнә. Сәәнинь йилһж авад сав дүүргнә, мууһинь авад хайчкна. ⁴⁹ Тиим юмн орчлңгин сүл өдрт учрх: Бурхна элчнр һарч ирэд, чик седклтә әмтнәс мууһинь йилһж авад, ик шачасн бешд авад хайх. Тенд әмтн ик зовлң эдләд, шүдән хәврж оркрж уульх. ⁵¹ Ода тадн цугинь медж аввт? – гиж Исус теднәс сурв.

– Эә, медж аввидн, – гиж тедн хәрү өгв.

⁵² – Тер учрар Теңгрин йосна сурһульч болсн ном цәәлһәч болһн эврәннь гертәс шин болн хуучн юмс һарһж йовсн эзн мет болна, – гиж Исус келв.

Исус Назарет гидг хотнд

⁵³ Үлгүрмүд келәд, үгән төгсәһәд, Исус цааранднь һарад йовв. ⁵⁴ Төрскн хотндан ирэд, Тер хурлд әмтиг сурһв. Цуһар терүг соңсад, ик гидгәр өврцхәв:

– Тиим ик күчн, цецн оюн уха эн альдас авсмб?
⁵⁵ Энтн модчин көвүн биший? Энүнә экиннь нерн Мирьям биший? Энтн Яков, Йосип, Шимон, Йуда гидг дүүртә болх. ⁵⁶ Энүнә дү күүкд цугтан энд мана хотнд бәәдг биший?

⁵⁷ Энүнәс кәлтә күн Исус итксн уга.
– Әәлдәчиг күндлдго һазр уга. Зуг төрскн һазртнь болн өрк-бүлднь әәлдәчиг әәлдәчд тоолдмн биш, – гиж Исус әмтнд келв.

⁵⁸ Тедн эс итксн төләд Исус тенд өвәрц юм әмтнд үзүләд уга.

Йохана үклин тускар

14 Тер цагт һалильян хан Херод Исусин туск зәңг соңсад, эврәннь зарцнртан:

– Эн уснд кирслдг Йохан үкәрәсн босж ирв, тегәд чигн Эн тиим өвәрц юм кедг күчтә, – гиж келв.

³ Херод эврәннь Пилип дүүһиннь гергн Херодидас кәлтә Йоханыг цевәр күләд, түүрмд хайсмн. ⁴ Юңгад гихлә, Йохан терүг саглж:

– Эн гергнлә бәәх чамд зөв уга, – гиж оньдин келдг бәәсмн.

⁵ Түрүн бийд Херод терүг алхар седж, зуг әмтнәс әәһәд үкллә харһулсн уга. Әмтн терүг Бурхна әәлдәч гиж тоолдг бәәсмн. ⁶ Херодын һарсн өдр темдглжәсн цагт Херодидин күүкн гиичнрин өмн биилжәсмн. ⁷ Терүнә биилжәсн би Херодт икәр таасгдад, тер андһарлад:

– Сурх юман сур. Би цугинь күцәсүв, – гиж күүкнд келв.

⁸ Тер күүкн экиннь заасн үгәр:

– Уснд кирслдг Йохана толһаг тәвүр деер тәвж, нанд авч ир, – гиж келж.

⁹ Хан гейүрж ухалжаһад, зуг гиичнрин өмн тәвсн андһаран күцәхәр, тер күүкнә сурсн юмиг өгхәр, түүрмд суусн Йохана толһаг хәәчлә харһултн гиж зәрлг болв. ¹¹ Толһаг тәвүр деер тәвәд, күүкнд авч ирж, тернь экдән авад одж. ¹² Йохана сурһульчнр Йохана цогцинь авад оршасна хөөн Исусур ирэд учрсн йовдлын тускар келсмн.

Тавн миңһн кү цадхлһн

¹³ Исус энүг соңсчкад, оңһц дотр сууһад, эжго һазр хәәж йовсмн. ¹⁴ Зуг олн әмтн энүг медчкәд, эврәннь хотнас һарлдад, Исусиг дахж йовһар йовсмн. Исус оңһцас һарад, һазр ишкәд, олн әмтиг үзж. ¹⁵ Исус теднд сана зовж, өвчтә улсиг эдгәв. Ора болж одхла, сурһульчнр Исусур өөрдцхәв.

– Багш, энд эжго кедэ. Ора болжана, амтиг тэвчктн. Эдн эргндк хотн болһнар йовад, идх уух хотан бийдэн хулдж авг, – гиж тедн келцхэв.

16 – Эдниг йовулх керг уга, тадн бийстн эднд хот өгтн, – гиж Исус хэрүднь келв.

17 – Манад юмн уга. Тавхн өдмг, хойрхн захсн, – гиж сурһульчнр келцхэв.

18 – Түүгэн Нан тал авч иртн, – гиж Исус келв.

19 Исус амтиг ноһан деер суулһад, тавн өдмг, хойр захс авад, Бурхнд ханлт өргэд, өдмгиг хуһлж сурһульчнрт хуваһад өгв. 20 Терүг күн болһнд түгэж өгцхэв. Цуһар хотан эдлж цадцхав. Энүнэ хөөн үлдсн хот арвн хойр савд багтж. 21 Күүкд улсиг, бичкн күүкдиг эс тоолхла, хот идснь тавн миңһн күн болж харв.

Исус теңгсин усн деегүр йовжана

22 Энүнэ хөөн тер дарунь Исус:

– Оңһц дотр орад, теңгс һатлж телтр көвэд күртн, – гиж сурһульчнртан закв.

Өөрк әмтән үлдәһәд, Исус һанцарн зальврхар уул деегшән давшж һарв. Асхн болад ирхлә, һанцарн үлдсн бәәж. 24 Сурһульчнр йовсн оңһц көвәһәс хол бәәсмн. Ик салькн зөрүд өмнәснь үләһәд, усна дольган шуугад, оңһциг шивәд бәәв. 25 Өр цәәхин өмн Исус сурһульчнр тал темцж усн деегүр йовж. 26 Сурһульчнр Багшан усн деегүр йовж йовхинь үзәд, ик гидгәр сүрдцхәв.

27 – Энтн ки үзгдл! – гиж тедн чочад хәәкрцхәв.

– Байрлтн! Бичә Нанас әәтн! Энтн бив, – гиж Исус тер дарунь ә һарв.

28 – Деед Эзн! Кемр Та мөн болхла, усн деегүр Танур йовх зәрлг өгхнтн! – гиж Пётр Исуст келв.

29 – Йов! – гиж Исус хәрү өгв.

Пётр оңһц дотрас һарад, усн деегүр Исус тал йовв. 30 Зуг салькн шүрүтәһәр үләсинь медәд, Пётр әәһәд, уснд чивж:

– Деед Эзн минь! Намаг харсж авртн! – гиж хәәкрв.

31 Исус һаран өгәд, терүг һараснь бәрәд, келв:

– Иткчн баһ бәәж! Юңгад маһдлад бәәнәч?

32 Тедниг оңһц дотран орхла, салькн тогтнв.

33 Тенд бәәсн сурһульчнр Исусин өмн өвдглж сөгдв.

– Та үнәр Бурхна Көвүн мөнт! – гиж тедн келцхәв.

Өвчтә әмтиг Генесәретд эдгәлһн

34 Нур һатлж йовад, тедн Генесәрет һазрин көвәд өөрдж ирцхәв. Энүгинь медчкәд, тер бәәрн әмтн эргндән бәәсн күн болһнд зәңгләд, кесг өвчтә улсиг Исус тал авч ирцхәв. 36 Тедн Исусин хувцна хормаднь күрх зөв сурцхав. Хормаднь күрсн әмтн тер дарунь эдгдг болв.

Өвк эцкнрин ном

15 Тер цагт Ерусалимас Исус тал паршмуд болн закана багшнр ирцхәв.

2 – Чини сурһульчнр өвк эцкнриннь заңшалан эвджәнә, тедн хотыннь өмн һаран уһахш, – гиж тедн келцхәв.

3 – Юңгад тадн бийстн тана заңшалас кәлтә Бурхна заавриг эвдәд бәәнәт? 4 «Эк эцк хойран күндлж тевч», «Эк эцк хойран му келсн күн үкх зөвтә» гиж Бурхн келсмн. 5 Зуг тадн әмтиг: «Эврәннь зөөрәсн эк-эцкдән өглго Бурхнд нерәдж өгдг күн, эк-эцкдән туслж тевчх йоснас сулднә» гиж дасхнат. Тиим кевәр тадна заңшал Бурхна заавриг уга кенә. 7 Тадн хойр чирәтә улст! Тадна тускар Эшья әәлдәч чик келж: «8 Эн улс хоосн амарн Намаг күндлнә. Теднә зүркнь Нанас хол бәәнә. 9 Эдн күүнә ухалж һарһсн номиг Бурхна ном гиж дасхна. Эднә сөгдлһн юмн биш», – гиж Исус хәрү өгв.

Бузрдуллһна туск ном

10 Әмтиг дуудж авад Исус:

– Соңсад медж автн! Амар орсн юмн биш, амар һарсн юмн лавта күүг бузрдулна, – гив.

12 – Тана үгмүд паршмудыг һундасинь Та меднт? – гиж сурһульчнр Исус тал өөрдәд келцхәв.

13 – Мини Теңгрин Эцкин эс тәрсн урһмл болһн уңгтаһинь хамднь таслж хайгдх. Тедн эврәннь хаалһарн йовтха! Тедн сохр әмтнә сохр залачнр. Сохр сохран кәтлж йовхла, лавта нүкнд унх! – гиж Исус хәрү өгв.

15 – Эн үлгүрин тәәлвринь маднд келж өгит, – гиж Пётр сурв.

16 – Тадн чигн мини келсим медж авсн угавт?

17 Амар орсн юмн геснд орад, һазаран һарч одна.

18 Амар һарсн юмн күүнә седкләс һарад, күүг бузрдулдг мөн. 19 Юңгад гихлә, күүнә седкл дотрас хар санан, аллһн-буллһн, күүнә авальта дерән негдүлһн, аля йовдл, хулха, худл герчллһн, хов зөөлһн һарна. 20 Цуг эн күүг бузрдулна, зуг кемр күн хотын өмн һаран эс уһахла, тертн күүг бузрдулхш.

Буру номта күүкд күүнә сүзг

21 Цааранднь Исус Тир болн Сидон һазр эргәд йовсмн. Тер бәәрн Кенаана күүкд күн Исус тал ирв.

– Деед Эзн, Давидин Көвүн! Намаг хәәрлит! Мини күүкн догшн хар сәкүснд эзлгдж. Тер дегд зовжана! – гиж күүкд күн хәәкрв.

23 Зуг Исус ә һарсн уга.

– Буйн болтха! Энүг цааран йовултн! Энтн мадниг дахж йовад, хәәкрәд бәәнә, – гиж сурһульчнр Исус тал өөрдж келцхәв.

24 – Бурхн Намаг төөрсн хөд мет Израилин әмтн тал илгәв, – гиж Исус хәрү өгв.

25 – Деед Эзн минь! Нанд нөкд болыт! – гиж күүкд күн саак эрв.

26 – Үрнәсн өдмг булаж авад, ноһад хайхла, сән юмн биш, – гиж Исус келв.

27 – Тиим-тиим, Деед Эзн минь, зуг Эзнэ ширэхэс унсн хотын шавхрнь нохас иднэ, тиим эсий? – гиж күүкд күн хэрүднь келв.

28 – Чини сүзг ик! Эгч, чини сансн санаһар болтхал – гиж Исус келв.

Тер агчмд күүкн эдгэд одв.

Исус дала өвчтэ эмтиг эдгэжэнэ

29 Исус һалилья нуурин көвөһэр йовж йовла. Тер уул деер һарад суув. 30 Кесг доһлң, сохр, эрмдгтэ, келн уга болн нань чигн улсиг Исус тал авч ирэд көлднь тэвцхэв. Исус тедниг эдгэв. 31 Келн угань келнд орад, эрмдгтэнь эдгэд, доһлңгнь йосндан йовдг болад, сохрнь үздг болв. Тер йовдлыг оһн эмтн үзэд йир икэр өврцхэв. Тедн Израилин Бурхиг магтж ханлт өргцхэв.

Дөрвн миңһн кү цадхлһн

32 – Эн эмтнд Би сана зовжанав, эдн һурвн өдрт Нанла бөөлө, хотнь чилж. Эдниг цадхал уга тэвхэн седжэхшв. Хаалһд эднд му болвза, – гиж Исус сурһульчнран дуудж келв.

33 – Эн эжго көдэд эн оһн эмтиг цадхах тиим дала өдмг альд бээх билэ? – гиж сурһульчнр Багштан хэрү өгв.

34 Исус:

– Кедү өдмгтэвт? – гиж сурв.

– Долахн өдмг болн цөөкн бичкн заһсн бээнэ, – гиж тедн хэрү өгв. 35 Исус эмтиг һазрт суулһад, доһн өдмг болн заһс авад, Бурхнд ханлт өргв.

37 Дэкэд өдмгиг хуваһад, сурһульчнртан түгэж өгв, тедн эмтнд хуваж өгв. Эмтн хотан эдлэд цадцхав. Дэкэд үлдсн хот доһн савд цуглулцхав. Күүкд улсиг болн бичкүдиг эс тоолхла, хот эдлжэснь дөрвн миңһн күн бээж. Исус эмтиг тэвэд, оңһц дотран орад, Магадан һазрур темцж йовв.

Онц темдгүдиг неклһн

16 Исус тал паршмуд, цадукмуд ирцхэв. Тедн Исусиг сөрхэр Бурхна онц темдг маднд үзүл гиж нежж сурцхав.

2 – Өдр чилж йовхла, теңгр улавтрад ирхлэ, тадн маңһдур сән өдр болх гинэт. 3 Өрүн өрлэ теңгр темэнэ үүлэр бүркгдхлэ, эндр хурта салькта өдр болх гиж келнэт. Теңгр хэлэхэд, тадн өдрин бээдл тааж келж чаднат, зуг өдгэ цагин темдгинь цээлһж медж чадхшит. 4 Хар саната, Бурхн уга үйрн! Онц темдгүд сурнат, зуг ээлдэч Йонин темдгэс даву талдан темдг тадн төрүц үзшгот, – гиж Исус хэрү өгэд, тедниг үлдэхэд цааран йовж одв.

Паршмудын болн цадукмудын искэдг экнэ тускар

5 Сурһульчнр нуурин телтр көвэд оңһцар усчад ирцхэв. Тедн хотан авхан мартчкн бээж.

6 – Паршмудын болн цадукмудын искэдг экнэс бийән саглж йовтн, – гиж Исус теднд келв.

7 – Мадниг өдмг эс авснд эн тиигж келжэнэ, – гиж сурһульчнр хоорндан уха-санаһарн хувалцв.

8 Исус түүгинь медчкэд:

– Ю ухалжахмт? Өдмг эс авсндан зовжахмт? Баһ итклтэ улс! 9 Ода күртл юм меддго юмс бээсмтэ? Тавн миңһн күүнд күрсн тавн өдмгин тускар мартчквт? Кедү сав хот цуглулт? 10 Дөрвн миңһн күүнд күрсн доһн өдмгин тускар бас мартсн болхговт? Кедү сав хот тадн цуглулт? 11 Би өдмгин тускар келжэхшв. Паршмудын болн цадукмудын искэдг экнэс бийән саглтн, – гив.

12 Тиигхлэ Исусиг өдмгин экнэс биш паршмудын болн цадукмудын дасхжах номас бийән саглтн гисинь сурһульчнр лавта медж авцхав.

Пётр Исусиг Бурхна илгэсн Аврач гинэ

13 Исус Пилипин Кесэрья хотна һазрур ирэд: – Күмни Көвүг эмтн кенд тоолжахмб? – гиж эврәннь сурһульчнрас сурв.

14 – Зэрмнь Таниг – уснд кирсдг Йохан гинэ, зэрмнь Элья ээлдэч, наадкснь болхла, – Еремыя эс гиж ээлдэчин негнь гинэ, – гиж тедн хэрүднь келцхэв.

15 – Тадн Намаг кен гиж санжанат? – гиж Исус сурв.

16 – Та өмд Бурхна Көвүнт. Та Бурхна илгэсн Аврач, – гиж Шимон Пётр хэрүднь келв.

17 – Чи Йонин көвүн Шимон буйн-кишгтэ күнч, юңгад гихлэ, эмтн биш, Теңгрин Эцкм мини тускар чамд секж келсмн. Тер учрар Би келжэнэв чамд. Чи – Пётр, эн чолун деер Би эврәннь хург тогтанав. Үклин һазрин күч чигн эн хургиг диилж чадшго. Би чамд Теңгрин йосна түлкүринь өгнэв. Эн һазр деер чини хөрсн юмн теңгр деер хөргдх. Эн һазр деер чини зөвшәрсн юмн теңгр деер зөвшөргдх.

20 Цааранднь Исус:

– Намаг Бурхна илгэсн Аврач гиж бичэ күүнд келтн, – гиж сурһульчнртан закв.

Исус эврәннь үклин тускар келжэнэ

21 Тер цагас авн Исус:

– Би Ерусалимд одх зөвтэв, тенд толһачнрин, ах гелңгүдин болн ном цээлһэчнрин һарас ик зовлң эдлхв. Намаг Ерусалимд эмнэсм хаһцулх, зуг һурвдгч өдртнь Би эмдрхв, – гиж сурһульчнртан ил келдг болв.

22 – Деед Эзн, Бурхн Таниг гетлгтхэ! Тиим юмн бичэ болтхал! – гиж Пётр Исусиг хооран дуудад, зөрц келв.

23 – Эрл цааран, эрлг! Чи Мини хаалһд харш болжанач. Чи Бурхна санаһар биш, эмтнэ санаһар бээнэч, – гиж Исус Пётрт хэрү өгв.

24 – Намаг дахар седсн күн эврәннь хаалһан үлдэхэд, кирсэн авад, Бийм дахта! 25 Юңгад гихлэ, эмән хармнсн күн эмән геех. Зуг Мини төлэ эмән өгсн күн эмән харсж аврх. 26 Күн делкэ ээлж авсн бийнь зуг эмән геехлэ, ямаран олз терүнд бээх

билэ? Эврэннь эмэн күн юуһар хулдж авхмб?
 27 Эцкиннь туурмжин толянд Күмни Көвүн элчнртэһэн ирх. Тегэд күн болһнд кесн үүлэрнь өггдх. 28 Би үнэр келжэнэв, ода энд зогсжасн тадн дундас зэрмнь Күмни Көвүг ирэд эн орчлңгиг залж йовхинь эс үзтл өңгршго, – гиж Исус сурһульчнртан келсмн.

Исусин хуврлһн

17 Зурһан өдр давсна хөөн Исус һанцхн Пётриг, Яковиг болн терүнэ Йохан гидг дүүг авад ик уул темцж дахулв. Генткн терүнэ бээдл-зүснь хуврэд, чирэнь герл асж, нарн мет гилвкв. Хувц-хунрнь герл мет цээв. 3 Генткн Моше Элья хойр үзгэдэ, Исуст үг келэд күүндцхэв.

4 – Деед Эзн, ямаран сэн энд! Би энд хурвн сег татх болзав? Негинь Чамд, дарукнь Мошед, хурвдгчинь Эльяд, – гиж Пётр Исуст келв.

5 Түүг үгэн келжэтл, генткн сээхн герлэр гилвксн үүлн теңгрэс бууж ирэд, тедниг бүркв.

– Эн Мини хээртэ Көвүн! Эн Намаг байрлулна! Энүнэ үгинь соңстн! – гисн дун үүлн заагас соңсгдв.

6 Энүг соңссн сурһульчнр сүмсэн алдтл сүрдцхэв, тедн цуһар һазр элкдэд киисцхэв.

7 – Бостн! Бичэ ээцхэтн! – гиж Исус тедн тал өөрдэд, күн болһнд һаран күргв.

8 Сурһульчнр толһаһан өргэд хэлэхлэ, Исусас даву талдан күн дэж үзгдсн уга.

9 – Күмни Көвүнэ әмдрлһнэ цаг эс иртл үзсн юман күүнд төрүц бичэ келтн, – гиж Исус теднлэ хамдан уул деерэс бууж йовсн цагт келв.

10 – Багш, юңгад ном цээлһчнр түрүләд Элья ирх гиһэд келдмб? – гиж зууран сурһульчнр Исусас сурцхав.

11 – Түрүләд Элья лавта ирж цугнь белдх зөвтэ. Элья ирчксн билэ гиж Би таднд келжэнэв. Зуг күн терүг таньлго эврәһәрн кечкв. Тиим кевәр Күмни Көвүн әмтнәс көлтә ик зовлң эдлх, – гиж Исус хәрү өгв.

13 Тиигхлэ сурһульчнр Исусиг уснд кирслдг Йохана тускар келжәхинь медцхэв.

Хар сәкүстә көвүг эдгәлһн

14 Тедниг әмтнүр өөрдж ирхлэ, Исус тал нег күн өөрдэд сөгдв.

15 – Деед Эзн минь! Көвүһим өршәтн! Көвүм хар сәкүстә болсн учрас харһцдг гемтә болв. Тер шатж бәәсн һалд харһцж унад, уснд унад бәәнә. Басл икәр зовжана. Би Тана сурһульчнриг эдгәтн гиж сурлав, зуг тедн көвүһим эдгәж чадсн уга, – гиж тер күн келв.

17 – Яһсн иткл уга, килнцтә улсвт! Кедү цагтан би таднла бәәһэд иигж тесхмб? Көвүһән нааран авч иртн! – гиж Исус келв.

18 Исус хар сәкүсиг хәрж көөв. Тер дарунь хар сәкүсн көвүнә дотрас һарв, көвүн эдгәд одв.

19 Әмтн тарад йовж одсн хөөн сурһульчнр Исусас сурцхав:

– Мадн юңгад энүг көөж чадсн угавидн?

20 – Итклтн баһ болад тадн энүг көөж чадсн угат. Кемр тадна иткл бичкәхән горчсин экн мет болсн болхла, тадн эн уулд ормасн көндрәд, цааран зогс гиж келсн болхла, эн уул ормасн көндрх билэ. Тер учрар таднд эс кеж чаддго юмн уга болх билэ, – гиж Исус хәрү өгв.

Исус эврәннь үклин тускар дәкн тааж келжәнә

22 – Удл уга Намаг, Күмни Көвүг, әмтнә һарт өгәд әмнәсм ханцулх. Би үкәд болв һурвдгч өдртнь босж әмдрхв, – гиж һалилья һазрур йовсн цагт Исус сурһульчнртан келв.

Тедн Исуст санан зовж һашудад гейүрцхэв.

Орн-нутгудын улс:

1) Орчлңгин орн-нутгуд

24 Тедниг Капернам хотнд ирхлэ, Пётр тал Ерусалимин сүмин саңгин алв цуглулдг көдләчнр өөрдэд ирв.

– Тадна Багш сүмин саңгд алв өгнү? – гиж тедн сурцхав.

25 – Өгнә, – гиж Пётр хәрү өгв.

Исус Пётрин герүр орж ирн:

– Шимон, юн гиж санжәнч? Эн орчлңгин хаадуд кенәс алв цуглулдв? Эврә улсас эс гиж хәр улсас? – гиж сурв.

26 – Хәр улсас, – гиж Пётр хәрү өгв.

27 – Тиигхлэ эврәкснь алв өгдгәс сулдна. Зуг эн йосиг эвдшгоһар нур тал йовад, һахулян хаяд, түрүн харһсн заһс бәрж авад, амнь сек. Амнь секәд, нег цаһан мөңг олж авхч. Тер мөңг авад әднд өгчк. Тер чи бид хойрин алв болх.

2) Теңгрин орн-нутг

18 Тер цагт Исус тал сурһульчнр ирэд:
 – Теңгрин орнд хамгин икнь кемб? – гиж сурцхав.

2 Исус бичкн көвүг дуудж авад, сурһульчнрин өмн зогсаһад:

– Кемр тадн хуврэд, үрдүдлэ әдл эс болхла, Теңгрин орнд орж чадшгот гиж үнәр келжәнэв.

4 Бийән номһрулад, эн үрнлэ әдл бичкн болж чадсн күн Теңгрин орнд хамгин ик болх. 5 Мини нернә төлә иим бичкн үриг орулж авдг күн, тер намаг орулж авна.

Иткл эвдснә тускар

6 Нанд итксн хамгин бичкн күүнә иткл эвдсн күүнд әмд бәәхин ормд теермин чолу күзүнднь бооһад, теңгсин гүүнд шивж хайхла, деер болх.

7 Күүнә иткл эвдсн учрас әмтн муулян эдлх. Әмтн күүнә иткл эвдлго бәәхш. Зуг энүг кедг күн басл муулян эдлх. 8 Кемр һарчн эс гиж көлчн иткл эвддг йовдлла харһулхла, тәәрәд цааран шивчк. Хойр

нар көлтөхөн мөңк һалд тусхин ормд өрәсн һар көлтөхөн әмн җирһлд орсн деер. ⁹ Кемр зүн нүднчн иткл эвддг йовдлла харһулһла, салһад аһад шивчк. Хойр нүдтөхөн мөңк һалд тусхин ормд өрәсн нүдтөхөн әмн җирһлд орсн деер, – гиж Исус келв.

Төөрсн хөөнә тускар

¹⁰ – Хәләтн, Нанд иткдг хамгин бичкн күүг бичә бастн. Теднә Бурһна элчнр Мини Теңгрин Эцкин өөр оньдин зогсна. ¹² Тадн ю санҗанат? Кемр нег күн зун хөөтә болад негинь геехлә, йирн йисн хөөһән уул заагт үлдәһәд, төөрсн хөөһән хәәхм, тиим эсий? ¹³ Болв түүгән олж авсн цагтан йирн йисн хөөндән тиигж байрлл уга, олсн хөөндән теңкән уга байрлх, – гиж Би үнәр келжәнәв. ¹⁴ Тиим кевәр тадна Теңгрин Эцктн эврәннь хамгин бичкнән үкүлшгоһар седжәнә.

Килнц кесн ах

¹⁵ – Ахчн чини өмнәс килнц һарһхла, әмтнд медүллго терүн тал йовад, килнцин тускар чирәднә кел. Кемр үгичинь соңсхла, чи төөрсн ахан олж аввч. ¹⁶ Кемр ахчн үгичинь эс соңсхла, «хойр эс гиж һурвн герчтә керг төр хаһлгдх зөвтә», гидг төләд нег эс гиж хойр кү авч ирәд, терүнә килнцин тускар кел. ¹⁷ Кемр ахчн тедниг чигн эс соңсхла, хургт кел, кемр хургиг эс соңсхла, тер буру номта болн алв цуглулдг күүнлә әдл болв гиж сан. ¹⁸ Үнәр келжәнәв, эн һазр деер тадна хөрсн юмн теңгрт хөргдх, эн һазр деер зөвшәрсн юмн теңгрт зөвшәргдх. ¹⁹ Эн орчлнд бәәсн тадн дундас хойрнә зөвшәрж ю эс сурв чигн Теңгрин Эцкм сурситн өгх, үнәр келжәнәв. ²⁰ Кемр хойр эс гиж һурвн күн Мини төлә цуглрхла, теднә дунд Би бәәхв, – гиж Исус келв.

Күүнә гем тәвж өгдго зарцин тускар

²¹ – Деед Эзн! Кемр ахм нанд гем кесн болхла, кедү дәкж би геминь тәвх зөвтәв? Дола дәкжий? – гиж Пётр Исусас сурв.

²² – Уга, долан биш, дал дәкж долан. ²³ Теңгрин йосн гисн эн: Нег хан эврәннь зарцнрин тооцаг шүүхәр седв. ²⁴ Мөңгнә тооцан эклхлә, терүн тал нег зарциг авч ирнә. Тернь кесг тербум арслң өртә бәәж. ²⁵ Өртә күн мөңгинь хәрү өгч эс чадхлань, эзн терүг гергтәһинь, гер-малтаһинь мухла кеж хулдад, өрән авхар шиидв. ²⁶ Зарц эзнәннь көлднә мөргәд:

– Буйн болтха! Дәкәд невчкн зуур күләжәтн. Би өритн цугинь цуглулж өгчкнәв! – гиж сурв.

²⁷ Эзн зарцдан санань зовад, өринь хәрүләд тәвчкв. ²⁸ Энүнә хөөн зарц цааран һарч йовад, нег хамдан көдлжәсн күүнлә харһв. Тернь зуухн цаһан мөңг өгх зөвтә бәәж. Зарц өртә күүг бахлураснь базһад:

– Өрим ас нааран! – гиж келв.

²⁹ Өртә күн өвдглж унад:

– Буйн болтха, күләжә! Би удл уга өричинь өгчкнәв! – гиж ээрв.

³⁰ Зуг зарц терүг хээрлл уга өринь эс өгтлнә түүрмд суулһна. ³¹ Талдан зарцнр энүг үзәд, икәр уурлад, цугинь эзнд медүллә. ³² Тиигхлә эзн тер зарциг дуудж аһад:

– Муульта мухла! Чи намаг ээрәд сурад бәәхлә, би чини өричинь хәрүлүв. ³³ Яһж би чамаг өршәләв, тиим кевәр чи өртә күүг өршәх зөвтә биләч, – гиж келв.

³⁴ Дәкәд эзнә ууртан бүтәд:

– Эн зарциг өрән эс өгтл засгла харһултн, – гиж талдан зарцнрт закв.

³⁵ Кемр тадн әрүн седкләрн ахиннь геминь эс тәвхлә, тиим кевәр Теңгрин Эцкм тадна гемитн тәвшго.

Заһаһар салһн

19 Исус эврәннь үгән төгсәһәд, һалильяс һарад, Йордана ца бәәсн Йудьян һазр темцж йовв. Терүнә ардаснь олн әмтн дахж йовцхав, Исус тедниг эдгәв.

³ Исус тал паршмуд ирцхәв.

– Залу күүнд ямаран чигн учрар гергнәсн салх зөв Закан өгнү? – гиж тедн сөрж сурцхав.

⁴ – Экн цагас авн Үүдәч «залу гергн хойриг үүдәж», гисиг умшсн бишвт? «Тер учрар күн һарһсн эк-эцкән үлдәһәд, авальтаһан ниилх, тедн хоюрн нег бий цогц болх». Тегәд хойр күн биш нег бий цогц болж тоолгдна. Бурхн ниилүлсн юмиг күн бичә салһтха, – гиж Исус хәрү өгв.

⁷ – «Гергнәсн салхларн терүнд салһна цаас өгәд тәвх кергтә» гиж юңгад Моше зәрлг өгсмб? – гиж тедн сурцхав.

⁸ – Тадна зүркд хату болсн төләд Моше таднд авальтаһан салх зөв өгв. Экн цагт тиим юмн уга билә. ⁹ Би болхла таднд келжәнәв: күүнә залута дерән эс негдүлсн авальтаһан салад, талдан герг авсн залу күн күүнә гергтә дерән негдүллә, – гиж Исус келв.

¹⁰ – Кемр тиим юмн болхла, гер эс авхла деер болх, – гиж сурһульчнр Исуст келцхәв.

¹¹ – Эн үгмүд цуһар седклдән багтаж чадшго, болв Бурһна заясн әмтн багтаж чадх. Зәрм улс төрснәс авн, зәрмнә әмтнәс көлтә ясата болсн учрас гер авх арһ уга болдг. Зәрмнә болхла Теңгрин орна төлә шунж, гер авлго, тохман залһхш. Эн номиг багтаж чадх күн багаттха! – гиж Исус келв.

Исус болн бичкн күүкд

¹³ Исус бичкн күүкдт һаран күргж, әдс өгтхә гисн седклтәһәр әмтн күүкдән авч ирж. Сурһульчнр болхла, тедниг тәвсн уга бәәж.

¹⁴ – Бичә хөртн эдниг! Күүкд нан тал иртхә! Яһад гихлә, бичкдүдлә әдл улс Теңгрин орнд орх, – гиж Исус келәд, бичкдүдин толһад һаран күргв.

Энүнә хөөн Исус тер һазрас һарад цааран йовж.

Байн күүнэ тускар

16 Нег дэжж Исус тал нег баахн көвүн ирэд:
– Багш, мөңк жирһл эдлхин төлө ямаран сэн юм би кех зөвтөв? – гиж сурв.

17 – Сэн юм кехин тускар Нанас юңгад сурнач? Ханцхн Бурхн сэн. Кемр чи мөңк жирһл эдлхэр седхлэ, Бурхна зааврмудыг күцэ, – гиж Исус хэрүднь келв.

18 – Ямаран? – гиж тер сурв.

19 – «Кү бичэ ал», «залу гергн хойрин итклиг бичэ эвд», «хулха бичэ ке», «күүнэ тускар худлар бичэ герчл», «эк-эцк хойран күүндлж тевч», «хажудк күүнд бийтәһән эдл хэертә бол», – гиж Исус хэрү өгв.

20 – Би цуг энүг күцэдүв. Дэкэд нанд ю кех кергтә? – гиж баахн көвүн сурв.

21 – Кемр буйн төгс күн болхар седхлэ, йовад эврәннь зөөрән хулдад, мөңгинь угатя улст түгәһэд өгчк. Тиигхлэ, теңгрт байн зөөртә болхич. Аш сүүлднь Нан тал ирэд, Намаг дахад йов, – гиж Исус келв.

22 Көвүн Исусин үгинь соңсчкад, икәр гейүрэд үлдв. Тер ик байн күн бээж.

23 – Үнәр келжәнэв, байн күүнд Теңгрин орнд орхд басл берк юмн. Дэкэд болхла, байн күн теңгрин орнд орснд орхнь темән зүүнә сүвәр орсн амр, – гиж Исус сурһульчнртан келв.

25 Энүг соңссн сурһульчнр дегд икәр өврцхэв.
– Тиигхлэ кен эмән аврж чадхмб? – гиж тедн сурцхав.

26 – Күн эмән аврж чадшго, Бурхн күүнә эм аврж чадх, – гиж Исус теднүр ширтж хэләһэд келв.

27 – Бидн бээсэн үлдәһэд, Таниг дахж йовхинь Та үзэд бәәнәлмт? Ода олзнь ямаран болхмб? – гиж Пётр Исусас сурв.

28 – Орчлң шинәр үүдхлэ, Күмни Көвүн теңгрин туурмжин ширэд суухла, тадн, Намаг дахсн сурһульчнр, Израилин арвн хойр уңг-тохм зарһла харһулхар арвн хойр ширә эзлж суухит. Мини төлө герән, ах-дүүнрән, эк-эцкән, үрдән, төрснн һазран үлдәсн күн болһн зун холван ик олз авх. Цагнь ирхлэ, мөңк жирһл эдлх. Зуг хамгин түрүңкнь хамгин сүүлцкнь болх. Сүүлцкнь – хамгин түрүңкнь болх.

Уста үзмин көдлэчнр

20 – Теңгрин ориг юунла дүңцүлж болхмб? Үлгүрлхд: Нег герин эзн өрүн өрлө босад, эврәннь уста үзм тәрсн һазрт көдлх көдлэчнриг нәәмәдлхәр йовсмн. ² Өдрт нег цаһан мөңг авхит гиж тер көдлэчнрлә бооцад, уста үзм урһсн һазрур илгәв. ³ Өрүн йисн часла тер базрин талвңд ирэд, көдлмш уга зогсжасн әмтиг үзв. ⁴ Эзн теднд:
– Тадн бас мини уста үзм урһдг һазр тал йовтн, Би тадна көдлмшин көлситн өгхв, – гив.

Тедн йовцхав. ⁵ Һал үдлэ арвн хойр часла, һурвн часла бас тер тиигв. ⁶ Тавн час болад ирхлэ, тер дәкәд базрин талвңд ирэд, тедн зогсжасн әмтиг үзәд:

– Өдрин дуусн көдлмш угаһар ю хәәж энд зогсжамт? – гиж сурв.

⁷ – Маднд күн көдлмш өгчәхш, – гиж тедн хэрү өгцхәв.

– Тадн бас мини уста үзм тәрсн һазрур йовцхатн, – гиж эзн келв.

⁸ Асхн болад ирхлэ, эзн эврәннь һардачдан келжәнә:

– Көдлэчнриг цуглулад, көлсинь өгәд йовулчк. Экләд сүл ирсн көдлэчнрт мөңгинь өг, дәкәд түрүн ирсн көдлэчнрт жалвинь өгчк.

⁹ Асхн тавн часла ирсн көдлэчнр ирэд, күн болһн нег цаһан мөңг авцхав. ¹⁰ Түрүн ирсн көдлэчнр энүнәс ик мөңг авх саната бәәж. Зуг эдн бас нег цаһан мөңг авв. ¹¹ Мөңгән авчкад, тедн эзнд:

¹² – Сүл ирсн көдлэчнр негхн час көдлв. Чи болхла, тедниг маднла әдлцүлвч. Бидн өдрин дуусн нарнд шатад көдлвидн, – гиж һундл өргж келцхәв.

¹³ Зуг эзн негнднь иигж келв:

– Би чамаг өөлүлсн угав, нөкд минь, чи нанла нег цаһан мөңгәр көдлмш кенәв гиж эс келлчи?

¹⁴ Көлсән авад хәр цааран. Би болхла сүл күүнд бас нег цаһан мөңг өгх санатав, ¹⁵ би мөңгән эврәннь дурарн күүнд өгх зөв угавий? Намаг өгәнч гиһәд, чи үлү үзжәнчи?

¹⁶ Тиигәд сүүлцкнь түрүңк болх, түрүңкнь сүүлцк болх.

Исус эврәннь үклин тускар һурвад келжәнә

¹⁷ Исус Ерусалим балһснур темцж йовад, арвн хойр сурһульчнран әмтнәс хооран дуудж авад:

¹⁸ – Ода бидн Ерусалим балһснур йовжанавидн. Күмни Көвүг ах гелңгүдин болн ном цәәлһәчнрин һарт бәрүлх, тедн Терүг цаажла харһулхар шиидх, буру номта улсин медәнд өгх. ¹⁹ Тедн наад бәрәд, малядж цокад, кирсд хадасар хадж алулх. Болв тер һурвдгч өдртнь әмдрх, – гиж Исус теднд онц келв.

Экин эрлһн

²⁰ Дэкәд Зебедаһа гергн көвүдтәһән Исус тал өөрдж одад сөгдв. Тер Исусас юм сурхар седж.

²¹ – Юн кергтәв танд? – гиж Исус сурв.

– Тана орнд эн мини хойр көвүн Тана хаана ширән өөр суух гиж үгән өгтн. Негнь – барун талд, дарукнь зун талд суутха! – гиж тер күүкд күн келв.

²² – Тадн ю суржәхан эврән меджәхшит! Мини үзх зовлңиг тадн дааж чадхийт? – гиж Исус теднәс сурв.

– Чадхвидн, – гиж тедн хэрү өгв.

²³ – Мини зовлңиг та хойр даахит, зуг Мини барун эс гиж зүн һартм суух зөв Би өгдгов. Эцкимм заасн әмтн тедн суух.

²⁴ Наадк арвн сурһульчнр энүг соңсчкад, ах-дү хойриг гемшэцхэв. ²⁵ Зуг Исус:

– Буру номта хаадуд эмтэн даждгдгинь, нойдуднь эмтн деер эзн болдгинь тадн меднэлмт. Тадн дунд тиим юмн болх зөв уга. Күмни Көвүн эмтиг зархар биш Бийнь теднд заргдхар ирж. Тер олн эмтиг килнцэснь сулдххин төлө эмэн өгх зөвтө. Тиим кевэр тадн тиигтн: тадна дундас алдр болхар седснь тана зарц болтха. Ахлач болхар седснь мухла болтха, – гиж келв.

Хойр сохр күүг эдгэлһн

²⁹ Тедн Ерихог үлдэхэд хархла, олн эмтн ардаснь дахж йовцхав. Хаалһин амнд хойр сохр күн суусн бээж. Тедн Исусиг хажуһарнь йовж йовхинь соңсад:

– Деед Эзн! Давидин Көвүн мадниг өршөһич! – гиж хээкрцхэв.

³¹ Эмтн тедниг хөрэд, дууһан таттн гиж келцхэв, зуг тедн улм чаһур:

– Деед Эзн! Давидин Көвүн мадниг өршөһич! – гиж хээкрцхэв.

³² – Нанас таднд юн кергтэ? – гиж Исус зогсад тедниг дуудж келв.

³³ – Деед Эзн! Мана нүднд хара орулыч! – гиж тедн сурцхав.

³⁴ Исус теднд сана зовад, нүднднь һаран күргв. Агчмин зуур тер хойр күүнэ нүднд харан орв, тедн Исусиг дахж йовцхав.

Ерусалим балһснд байрта орж ирлһн

21 Ерусалимур өөрдж ирэд, Олив уулын ташуд бээсн Бетпэг тал күрсн цагла Исус хойр сурһульчнриг илгэхэд келв:

– Эн өмнтн бээсн хотнур йовтн. Тенд уята баахн элжгнниг эктәһән зогсжахинь тадн үзхит. Боодһаһинь тәэлэд, тедниг нааран көтлж авч иртн. Кемр эзнь таднас юңгад малм авчахмт гиж сурхла, эдн Деед Эзнд кергтэ болжана, удл уга хэрү илгэх гитн.

⁴ – Ерусалим хотнаһнд келтн! Тана номһн заңгта хаантн элжгн деер, баахн элжгн деер сууһад аашна! – гисн әәлдәчин үг бүттхә гиж тиим юмн учрсмн.

⁶ Сурһульчнр йовад, Исусин келсиг цугинь күцэв. Баахн элжгнниг эктәһинь авч ирэд, деернь хувцан хаяд, Исусиг суулһв. ⁸ Йовсн хаалһднь олн эмтн өмсж йовсн хувцан делгж хайцхав. Зәрмнь моддын ноһан бүчрмүдинь таслад, хаалһднь хайцхав.

– Давидин Көвүн тууртха! Деед Эзнә нерн деерәс ирснь әдстә болтха! Бурхн тууртха! – гиж Исусин өмн ард бийднь йовсн олн эмтн хээкрсмн.

¹⁰ Исусиг Ерусалим балһснд орж ирхлән, балһснд бээсн олн эмтнә зүркнь догдлв.

– Энтн кен гидг күмб! – гиж тедн хоорндан сурцхав.

¹¹ – Эн һалильә һазрин Назаретас ирсн Исус гидг әәлдәч, – гиж зәрм эмтн хәрүднь келдг бээж.

Исус һол сүмд

¹² Исус һол сүмд ирэд, юм хулдж авчасн болн хулд кежәсн улсиг һарһж көөв. Мөңг сольдг улсин ширәһинь, көглжрһ хулддг әмтнә сандлынь көлврүләд хайчкв.

¹³ – «Мини герм – мөргүлин гер болж нерәдгдх», – гиж Бурхна Бичгт бичэтә. Тадн энүгәр «деермчнрин бээр кежит!» – гиж Исус теднд келв.

¹⁴ һол сүмд Исус тал сохр, доһлң әмтн өөрдцхэв, Исус тедниг гемәснь эдгәв. ¹⁵ Ах гелңгүд, ном цәәлһәчнр Исусин кесн өвәрцсиг үзэд, «Давидин Көвүн тууртха!» – гиж хээкрсн бичкн күүкдиг үзэд, хорнь буслад уурлцхав.

¹⁶ – Эдниг ю келжәхинь чи соңсжанчи? – гиж тедн Исусас сурцхав.

– Соңсжанав, «Чи үрдүдин болн нилхдин амар бийдән магтал өргләч!» – гисинь умшсн уга биләт? – гиж Исус хәрү өгв.

¹⁷ Цааранднь Исус тедниг үлдәһэд, балһснас һарад, Бетәнья гидг хотнд одад, тенд хонсмн.

Инжр модыг харалһн

¹⁸ Өрүн босад Исус хәрү Ерусалим балһснур йовж йовла, зууран геснь өлсв. ¹⁹ Хаалһин амнд урһжасн инжр модыг үзэд Исус өөрдв. Зуг хамтхаснас даву юм эс үзсн учрас:

– Чини бүчр деер дәкж темсн бичә урһтха! – гиж келв.

Тер дарунь инжр модн хагсад хумхарж одв.

²⁰ Энүг үзсн сурһульчнр ик гидгәр өврцхэв.

– Эн модн тиим шулуң юңгад хагсж одсмб? – гиж тедн сурцхав.

²¹ – Үнәр келжәнәв. Кемр тадн маһдл угаһар иткхлә, тадн Мини кеснәс үлү юм кеж чадхит. «Ормасн көндрәд, теңгсин уснд ун!» – гиж эн уулд келхләтн, тадна келсәр болх. Кемр тадн иткхлә, зальврж ю эс сурв чигн сурсан авхит, – гиж Исус хәрү өгв.

Исусин йосн

²³ Исус һол сүмд орад, әмтиг ном умшж дасххла, ах гелңгүд болн толһачнр Исус тал өөрдәд:

– Кенә йосар Чи тиигж кежәхмч? Кен чамд тиим йос өгв? – гиж келцхэв.

²⁴ – Би таднд бас нег сурвр өгнәв. Кемр тадн хәрүһинь өгхлә, Би таднд кенә йосар тиигж кежәхән бас келж өгнәв. Йохана кирслһн альдас ирсмб, теңгрәсий эс гиж әмтнәсий? – гиж Исус келв.

Тедн хоорндан күүндцхэв, кемр «Теңгрәс» гихлә, тер: «Юңгад тадн Йоханд эс итквт?» – гиж сурх.

²⁶ «Әмтнәс» гихлә, эн улсас әәсн күрчәнә, юңгад гихлә, цуһар Йоханыг әәлдәч гинә.

²⁷ – Меджәхшвидн, – гиж тедн хәрү өгцхэв.

– Тиигхлә кенә йосар тиигж кежәхән, Би таднд бас келшгов.

Хойр көвүнэ туск үлгүр

28 – Нег күн хойр көвүтэ бээж. Нег дэжж тер ик көвүндэн:

– Көвүн минь, эндр уста үзм тэрсн һазрур йовад, көдлхнчн! – гинэ.

29 Тернь:

– Көдлшгов, – гиж келнэ.

Зуг бээжәһэд, уха-санаһан сольж йовв. 30 Эцк бичкн көвүндэн бас тиигж келв. Тернь:

– Аав минь, ода йовнав, – гичкэд йовсн уга.

31 Тадн ю санжанат? Эн хойр көвүнэс кен эцкиннь үг соңссмб? – гиж Исус сурв.

– Түрүңкнь, – гиж тедн хэрү өгв.

– Үнэр келжәнэв, алв цуглулгчнр болн хуульч күүкд улс таднас түрүн Бурхна орн-нутгт тусх.

32 Юңгад гихлә, Йохан таднд чик хаалһ зааж ирсмн, зуг тадн терүнд итксн угат. Алв цуглулгчнр, хуульч күүкд улс болхла терүнд иткцхэв. Тадн Энүг үзэ бээсн бийнь килнцтэ жирһлән үлдэсн угат, терүнд итксн угат, – гиж Исус келв.

Уста үзмин туск үлгүр

33 – Дэкэд нег үлгүр соңстн. Нег нойн бээж. Тер эврә һазрта бээж. Тендэн уста үзм тәрәд, Терүг хашаһарн хашалад, уста үзм шахдг нүк малтад, харулын цамхаг тосхад, уста үзмән көдләнрт нәәмәдлж өгв. Бийнь хол һазрт одсмн. 34 Темс цуглулх цагнь ирхлә, темсэн авхар нойн көдләнрт тал ялчнран илгәнә. 35 Зуг тедн ялчнринь бәрж авад, негинь цокад, дарукиннь эмнь таслад, һурвдгчинь чолуһар үктлнь цокж. 36 Эзн талдан ялчнриг илгәнә. Теднә тонь урдкас ик бээж. Көдләнрт тедниг бас тиигнә. 37 Аш сүүлднь, Эзн Көвүһм тевчх гиһэд Көвүһән илгәнә. 38 Зуг Терүг үзчкэд, тедн «Эн өнчән авх күн, энүг алчкад, өнчинь авий!» – гиһэд 39 көвүг бәрж авад, уста үзм тэрсн һазрас авч һарһад, цокад алчкв. 40 Уста үзмин Эзн хэрү ирхләрн эн көдләнриг яах тер? – гиж аштнь Исус сурв.

41 – Ик әәмшгтәһәр цаажлж алх! Уста үзмин олз цагтнь өгдг талдан көдләнрт өгх! – гиж тедн хэрү өгцхэв.

42 – «Тосхачнрин һолсн чолун герин өнцгин һол чолун болв. Бурхн эн өвәрцтә керг күцәсмн. Бидн энүг үзләвидн. 43 Эн чолун деер унсн күн цокгдх. Зуг күүнә толһа деер эн чолун унхла, дарад алчкх» гисн үгмүд Бурхна Бичгт умшсн угавт? Тер учрар Би келжәнэв таднд, Бурхна йосн таднас булаж авгдад, олз өгдг улст өггдх, – гиж Исус келсмн.

45 Исусин келсн үгмүд соңссн ах гелңгүд болн паршмуд Исусиг теднә тускар келжәхинь медцхэв. Тедн Исусиг бәрж авхар седж, зуг Исусиг әәлдәч гиж тоолжасн улсас тедн әәдг бээж.

Хүрмин туск үлгүр

22 Исус дэкэд нег үлгүр келв.

2 – Теңгрин йосн гисн эн: Нег хан көвүндән хүрм кежәнә. 3 Зарцнран илгәһэд, гиичнриг дуудулна. Зуг ирх әмтн ирхәр седсн уга. 4 Тиигхлә тер талдан зарцнриг илгәнә.

– Тарһн малан алад, махна сәәнәснь хот белдчквидн. Тадниг күләжәнәвидн. Мини көвүнә хүрмд иртн, – гиж теднә зәңг илгәнә.

5 Зуг тедн хаана үгиг оныңтан авлго, тал талдан эврәннь кергәрн тарад йовж одцхаж. Негнь – кеерәгшән, дарукнь хулд-гүүлгә кехәр йовж одв.

6 Зәрмнь болхла, зарцнринь бәрж авад, му келәд алчкв. 7 Хан уурлад, тер алач-булачнриг алад теднә бәәсн балһсиг шатачкн, гиж эврәннь цергчнртән зәрлг өгнә. 8 Цааранднь хан эврәннь зарцнртан иигж келнә:

– Бидн нәәрт белнвидн. Мини дуудсн гиичнр болхла хүрмд ирх ач уга бээж. 9 Тегәд балһсна уульнц болһнар йовад, харһсн улсиг цугтаһинь хүрмин нәәрт дуудтн!

10 Зарцнрнь һазаран һарч йовад, олн әмтиг дуудж авч ирцхәнә. Тедн дунд сән чигн, му чигн улс харһж. Нәәрин хора гиичнрәр дүүрв. 11 Хан әмтиг үзхәр нәәрин хорад орж ирхләрн хүрмин хувц өмсл уга ирсн кү үзж.

12 – Чи яһад хүрмин хувц өмсл уга нааран ирвч? – гиж хан терүнәс сурна.

Тернь тагчг, ә уга. 13 Тиигхлә хан:

– Эн күүнә һар-көлинь күләд, харңһу һазрт хайчкн, тенд әмтн ик зовлң эдләд, шүдән хәврж оркрж уульх, – гиж зарцнртан закна.

14 Дуудгдснь олн, онц суңһгдснь цөн болдг мөн.

Алвна тускар

15 Паршмуд һол сүмәс һарч йовад, Исусиг үгднә бәрж авхар хоорндан үгцнә. 16 Тедн эврәннь сурһульчнран Херодын улсла хамднә илгәсмн.

– Багш, Чамаг үн келжәхинь бидн меднәвидн. Чи Бурхна заасар дасхнач. Тер учрар әмтн ю санжәхинь чи оныңтан авхшич, күүнә чирә хәләхшич. 17 Тегәд маднд келж өгхнчн, бидн Римин хаанд алв өгх йостай аль угай? 18 Исус теднә хар санаһинь медчкәд:

– Хойр чирәтә улс! Намаг ю хәәж сәрәд бәәнәт? 19 Алв өгдг мөңгән Нанд үзүлтн, – гив.

Тедн Исуст мөңгән үзүлв.

20 – Кенә дүр энд зурата, кенә нерн бәәнә? – гиж Исус сурв.

21 – Римин хаана, – гиж тедн хәрүднә келв.

– Тер учрар хаана юмиг хаанд өгтн, Бурхна юмиг Бурхнд өгтн, – гиж Исус келв.

22 Эн үгмүд соңсад, тедн ик алң болад, Исусиг үлдәһэд, һарад йовж одцхав.

Эмдрлһнэ тускар

²³ Тер цагт Исус тал цадукмуд ирцхэв. (Тедн үксн эмтн эмдршго гиж иткдг бээж.)

²⁴ – Багш! Моше маднд: кемр үрн уга күн өңгрхлэ, терүнэ дүнэ авалинь авад, ахиннь тохминь залһтха. ²⁵ Манахнд ах-дү долан күн бээж. Элэдня гер авад, үрн угаһар өңгрэд, гергэн дүүдэн үлдэв. ²⁶ Тиим кевэр хойрдгчнь, хурвдгчинь болн ах-дү долан тиигж өңгрв. ²⁷ Теднэ хөөн күүкд күн өңгрж. ²⁸ Үксн эмтн эмдрсн цагт тер ах-дүүһин кенәннь гергн болж һархмб? Тер күүкд күн цуг ах-дүүһин болһна гергн билэлм? – гиж тедн сурцхав.

²⁹ – Тадн Бурхна Бичгиг болн Бурхна күчиг эс меддг төлэд буру ухалжанат. ³⁰ Үксн эмтн эмдрхлэнь гер авдго, күүнд оддго болна. Тедн Бурхна элчнрлэ эдл болна. ³¹ Бурхн үксн күн эмдрнэ гиснэ тускар ю келсинь тадн умшсн угавт? ³² «Би Абрахамин Бурхн, Ицхакин Бурхн болн Яковин Бурхн», – гиж Бурхн келсмн. Зуг Бурхн – үксн эмтнэ биш, эмд эмтнэ Бурхн мөн.

³³ Исусиг соқссн эмтн терүнэ номд икэр өврцхэв.

Алдр заавр

³⁴ Паршмуд Исусиг цадукмудын амнь хаасинь соқсад, цуһар хамдан цуглрцхав. ³⁵ Терүнэ дундас нег ном цөөлһөч Исусиг үгднь бэрж авхар:

– Багш, Закана ямаран зааврнь хамгин һол чинртэв? – гиж сурв.

³⁷ – «Халун зүркэрн, эрүн седклэрн, бээсн уха санаһарн эврәннь Деед Эзн Бурхндан дурта бол». ³⁸ Эн хамгин түрүк болн хамгин һол чинртэ заавр. ³⁹ Хойрдгч заавр түрүк зааврла эдл «хажудк күүндэн бийдэн дурта кевэр дурл». ⁴⁰ Эн хойр һол зааврмудар эркн биш Закан болн ээлдэчнр тогтна, – гиж Исус келв.

Бурхна илгэсн Аврачин тускар

⁴¹ Цааранднь Исус өөрнь хурсн паршмудас сурв:
– Бурхна илгэсн Аврачин тускар ю санжанат? Тер ямаран уңг-тохмта?

– Тер Давидин тохмин үдл, – гиж тедн хэрүднь келв.

⁴³ – Тиигхлэ юңгад Бурхна Сәкүсәр дүүрхлэрн Давид Терүг Деед Эзн гиж нерэдэд, иигж келсмб: ⁴⁴ «Чини өшәтниг диилж кәлдчнь эс хайтл, Мини барун бий тал сууж йов, – гиж Деед Эзн мини Деед Эзнд келсмн». ⁴⁵ Тегәд кемр Давид Терүг Деед Эзн гиж келхлэ, яһж Тер Давидин уңг-тохмин үдл болж чадхмб? – гиж Исус сурв.

⁴⁶ Күн Исуст хәрү өгч чадсн уга. Тер өдрәс авн Исуст сурвр өгх дурн кенд чигн дәкж күрсн уга.

Хойр чирәтә улсиг гемшәлһн

23 Цааранднь Исус эврәннь сурһульчнрт, оһн эмтнд иигж келв:

² – Ном цөөлһөчнр, паршмуд Мошен зака цөөлһх йос һартан бәржәнә. ³ Тер учрар теднә келсн ном соқсад, теднә заасар кетн, зуг тедниг дураж, үлгүр авч үүлән бичә күцәтн. Тедн бийсь дасхжах номарн бөөхш. ⁴ Тедн күчр күнд аца овалж тәвәд, әмтнә нурһнднь үүрүлнә, зуг бийсь нөкд болхар хурһан чигн кәндәхш. ⁵ Зуг юм кехләрн, тедн әмтн үзтхә гиж кенә. Тедн бийән сәәхрүләд маңнадан болн һартан Бурхна ном бичәтә кенчр зүүдг болна, хувцна хорманан залаһар утдулад кеерүлнә. ⁶ Байр-нәәрт ирхләрн, тедн ачта орм эзлхдән дурта. Хурлд деегшән һарад суулдна. ⁷ Балһсна талвңд ирәд зогсхла, әмтн тедниг күндлж «Багш» гиж мендлхлә, икәр таасцхана. ⁸ Тадниг багш гиж күн бичә дуудтха! Тадн ах-дүүнр болжанат, Тадн негхн Багштат. ⁹ һазр деер эцк гиж кү бичә тоолтн! Тадн һанцхн Эцктәт. Тер теңгрт бәәнә. ¹⁰ Сурһмжлач гиһәд тадниг күн бичә дуудтха! Бурхна илгәсн Аврач тадна һанцхн сурһмжлач. ¹¹ Тадна дунд хамгин икнь зарц болтха! Бийән деегшлсн күн лавта кевәр дорацулгдх! ¹² Бийән дорацулсн күн лавта кевәр деегшлх!

¹³ Ном цөөлһөчнр, паршмуд! Басл зовлңган эдлхит! Хойр чирәтә улс! Тадн Теңгрин йосиг оньслчкад, бийстн дотрнь орхшит. Орхар седсн күүг төрүц орулхар седхшит!

¹⁵ Ном цөөлһөчнр, паршмуд! Басл зовлңган эдлхит! Хойр чирәтә улс! Негхн күүг номдан орулхар теңгс һатлж, һазр эргәд гүүлднәт! Кү номдан орулчкад, бийәсн дор кенәт! Тертн таднас шулун мөңк һалд тусх!

¹⁶ Чавас, сохр жолачнр! Басл зовлңган эдлхит! Күн сүмәр андһар тәвхлә, өңгәр тәвсн андһар болх! Сүмин алтар андһарлснь андһаран күцәх зөвтә, гиж тадн әмтиг дасхнат!

¹⁷ Чавас, сохр һәргүд! Алтн болн алтыг әрүлсн сүм хойраснь юн деер? ¹⁸ Тәклин ширәһәр андһарлсн андһар юмн биш. Зуг терүн деер бәәсн бәрцәр андһарлсн андһаран күн күцәх зөвтә, – гиж тадн бас дасхнат. ¹⁹ Сохр улс! Бәрц болн бәрциг әрүлжәсн тәклин ширә хойрас юн деер? ²⁰ Тегәд тәклин ширәһәр андһарлснь ширә деернь бәәсн юмар андһарлна. ²¹ Сүмәр андһарлсн күн дотрнь бәәсн Бурхнар андһарлна. ²² Теңгрәр андһарлсн күн Бурхна ширәһәр болн ширә деернь суусн Бурхнар андһар тәвнә.

²³ Ном цөөлһөчнр, паршмуд! Басл зовлңган эдлхит! Хойр чирәтә улс! Тадн тәрсн бадрашкас, зорһдас болн зирәс арвдгч хувинь цуглулж авад, Бурхнд нерэдэд өгнәт. Зуг закана һол төрмүдиг, үнн чик бәәдлиг, өршәлтиг болн сүзгиг оньгтан икәр авхшит! Наадк юман мартлго, энүг бас күцәх кергтә. ²⁴ Сохр жолачнр! Тадн ундас бөкүниг шүүж хаяд, бүкл темә зальгдг улс!

²⁵ Ном цөөлһөчнр болн паршмуд! Хойр чирәтә улс! Тадн ааһ-савиг һазаһаснь арчнат, ааһин дотркинь болхла ховдглж хулхалсн олзар дүүрч.

26 Сохр парш! Түрүлэд ааһ-савин дотркинь арч, тиигхлэ, терүнэ назакнь цевр болх.

27 Ном цээлһэчнр болн паршмуд! Басл зовлңган эдлхит! Хойр чирэтэ улс! Тадн ширдчкн үкэр мет тедн назаһаснь сээхн болж медгднэ, дотркинь болхла күүнэ үксн цогцар болн яс-үсэр дүүрң. 28 Тер учрар тадн назаһас чик седклтэ болж медгднэт, дотрктн болхла килнцэр болн хойр чирэтэ йовдлмудар дүүрң.

Паршмуд болн ном цээлһэчнр цаажла харһх

29 Цааранднь Исус иигж келв:

– Ном цээлһэчнр болн паршмуд, зовлңган эдлхит! Хойр чирэтнр! Тадн ээлдэчнрт үкэрмүд тосхнат. Чик седклтэ улсин бумблвс сээхрүлнэт. 30 Тадн келнэт: «Бидн мана өвкнрин цагт амд бээсн болхла, ээлдэчнрин асхрсн цуснд гемшэгдшго билэвидн». 31 Тиигэд тадн ээлдэчнриг алсн эмтнэ үрдүд гиж бийстн эврәннь тускар герчлжэнэт! 32 Ода эврәннь өвкнрин эклсн кергиг күцэтн! 33 Тадн хойр келтэ моһас! Мөңк һалас болн зарһас зулж чадшгот! 34 Соңстн! Би таднур ээлдэчнриг, цецн ухата улсиг болн багшнриг илгэжэнэв. Зэрминь тадн моднд телж хадж алхит, зэрминь хурлд малядж, хотнас хотн күртл көөхит. 35 Тадн чик седклтэ улсин үклэс келтэ икэр цаажлгдхит. Орчлң үүдснэс авн чик седклтэ улсин цус асхрлһнд тадн гемшэгдж килнцэн эдлхит. Чик седклтэ Абелин асхрсн цуснас эклэд, тэклин ширэ болн һол сүм хойрин хоорнд Берекиян көвүнэ Зехарьян асхрсн цусн күртл цугнь тадна толһа деер! 36 Энүнэс келтэ эн үйнр басл цаажлгдх гиж үнэр келжэнэв, – гив.

Ерусалимин тускар уульһн

37 – Хээрн Ерусалим! Ерусалим! Чини улс ээлдэчнриг уга кенэ, Чам тал илгэсн эмтиг чолуһар цокж ална. Кедү дэжж Би чини үрдүдиг һуужмулмудан живр доран цуглулсн така мет цуглулхар седлэв. Чини улс тиигхэр седсн уга! 38 Тер учрар чини һол сүм хоосн болтха! 39 Би чини улст келжэнэв: «Деед Эзнэ нерн деерэс ирснь эдстэ!» гиж эс келтл, Намаг үзшгот, – гиһэд Исус үгэн төгсэв.

Һол сүмин хольврлһна туск ээлдхл

24 Исус сүмэс һарч йовхла, сурһульчнр сүмин бээшңгиг үзүлхэр Исус тал өөрдцхэв.

2 – Цуг энүг үзжэнт? Энд нег чигн бүтн чолун үлдшго гиж Би үнэр келжэнэв. Цугнь хольврад, хамхрж одхинь тадн медх зөвтэт, – гиж Исус келв.

Зовлң, көөлһн хойрин тускар

3 Исус һанцхарн Олив уулд суусн цагт сурһульчнр өөрдэд:

– Тана келснтн кезэ учрхмб? Таниг хэрү ирж йовхин темдг цагин чилгчин темдг ямаран болхмб? Келж өгит маднд? – гиж сурцхав.

4 – Хэлэн бээтн! Эмтн тадниг меклвзэ! 5 Кесгнь Мини нер зүүһэд, эмтиг меклэд, би Христос гиж келх. 6 Тадн өөрхн болжах, бас хол болжах дээнэ тускар соңсхит. Зуг бичэ ээтн! Тиим болх зөвтэ. Зуг тер чилгч биш. 7 Нег келн эмтн талдан келн эмтнэ өмнэс босж дэврх. Нег орн-нутг талдан орн-нутгла дээлдх. Ик харһнлһна, һазр чичрлһнэ аюл энд-тенд учрх. 8 Цуг эн үрн төрхин өмн экиннь элк мошклһна эклц мет болх. 9 Тадниг басл зовах, дэкэд цокж алх. Келн-эмтн болһн Нанас келтэ таднд дурго болх. 10 Кесгнь итклэсн цухрад, нег-негндэн дурго болад урвх. 11 Тер цагт кесг худл ээлдэчнр ирэд, олн эмтиг меклх. 12 Хар үүлмүд немгдэд, кесгиннь дурнь киитрх. 13 Күцднь тесснь авргдх. 14 Зуг түрүлэд келн эмтн болһнд һазрин зах күртл Теңгрин йосна туск Сэн Зэңг делгрх. Орн-нутг болһнд Сэн Зэңгиг авх арһ күртх. Тегэд чилгч ирх, – гиж Исус келв.

Хоосрулжах жигшүртэ юмна тускар

15 – Һол сүмиг хоосрулжах жигшүртэ юмиг тадн эрүн бээрнд үзхит. Энүнэ тускар ээлдэч Даниэл бичсн. (Эн юн гидг юмб? Умшач энүнэ тускар ухалтха!) 16 Тер цагт Йудья һазрин эмтн уул темцэд зулж хартха! 17 Герин ора деер сууснь буухларн гер дотрас юм бичэ автха! 18 Кеер бээсн күн дулан хувцан авхар, герүрн бичэ хэртхэ! 19 Тер цагт ацата болн үр көкүлдг күүкд улс басл муулян эдлх! 20 Тана зулж йовлһн үвлэр, бемб өдрэр бичэ болтха гиж зальвртн. 21 Орчлң үүдснэс авн ода күртл болад уга, ик һашута өдрмүд учрх. Хөөннь чигн тиим юмн болшго. 22 Кеер Бурхн тер өдрмүдиг эс ахрдулха, нег чигн юмн амд үлдж авргдшго билэ. Зуг шүүж авгдсн улсин төлэ тер өдрмүд ахрдх. 23 Кеер таднд «Хэлэтн, энд Христос бээнэ» эс гиж «Тенд бээнэ» гиж келхлэ, бичэ итктн! 24 Юңгад гихлэ, худл Христосмуд болн ээлдэчнр ирх йовдл учрхла, шүүж авгдсн улсиг чигн меклхэр ик өвэрц, онц темдгүд үзүлх. 25 Соңсжант? Би таднд цуг энүг эртэснь келжэнэв. 26 Тегэд кеер: «Хэлэтн, Христос көдэд бээнэ!» – гиж таднд келхлэ, бичэ тиигэрэн одтн. Эс гиж: «Хэлэтн, эн герт Тертн бултж йовна» – гихлэ, бичэ күүнд итктн. 27 Теңгрин аһуг дорд үзгэс барун үзг тал цэкллһн керчснлэ эдл Күмни Көвүн хэрү ирх. 28 Үксн цогц кевтсн һазрт бүргд шовуд цуглрх.

Күмни Көвүнэ ирлһн

29 Тер һашута өдрмүдин хөөн генткн «Нарн унтрад, сар герл өгдгэн уурх. Одд теңгрэс унад, теңгрин күчнь көндрх». 30 Тиигхлэ теңгр деер Күмни Көвүнэ онц темдг үзгдх. Келн эмтн болһн һашудад оркх. Тегэд Күмни Көвүг үүлн заагар алдр күчтэ болн туурмжта йовж йовхиг келн-эмтн болһн үзх. 31 Алдр бүрэ-бүшкүрин дун һархла, орчлңгин

дөрвн үзгэс, һазрин нег захас талдан зах күртл бээсн Эврәннь шүүж авгдсн улсан цуглуулхин төлө Күмни Көвүн элчнрэн лавта кевэр йовулх.

Инжр модна тускар

³² Эн инжр модыг хэлэж үлгүр автн. Терүнэ бүчр дүүрэд, көк шин хамтхасн һархла, зуна цаг өөрдж йовхинь тадн меднэт. ³³ Теду мет тадн: Цуг энүг үзэд медтн. Тер өөрхн, үүднэ өөр. ³⁴ Үнэр келжәнэв, эн үйнр сольгдад уга бээтл цугнь бүтх. ³⁵ Теңгр һазр хойр уга болж одх, зуг Мини келсн үгмүд сольгдшго.

Күмни Көвүнэ ирх цагинь күн медхш

³⁶ Тер өдрин болн цагин тускар келхлэ, энүнэ тускар күн медхш: Теңгрт бээсн Бурхна элчнр чигн, Көвүн чигн медхш, һанцхн Эцк меднэ. ³⁷ Ноах бээсн цагт юн учрла, тиим юмн Күмни Көвүг хэрү ирхлэ учрх. ³⁸ Тер өдрмүдт усна аюлын өмн эмтн хотан идлдэд, уулдад, гер авлдад, хэрд һарлдад бээлэ. Тиигэд тедн Ноах кермдэн ортл бээһэд бээж. ³⁹ Усна аюл ирэд, тедниг уга кетл, тедн тиим юмн болх гиж сансн уга. Күмни Көвүг хэрү иртл бас тиигж болх. ⁴⁰ Тер цагт кеер бээсн хойр күүнэс негнь авгдх, наадкнь үлдх. ⁴¹ Нуйр теермдсн хойр күүкд улсас негнь авгдх, наадкнь үлдх. ⁴² Бийән сергг бэртн! Тадна Эзн ямаран өдрт ирхинь тадн медхшлмт. ⁴³ Медтн! Кемр герин эзн хулхачиг гертнь орж ирхинь медсн болхла, тер сөөни дуусн унтлго, хулхачиг герүрн орулшго билэ. ⁴⁴ Тер учрар бас белн бээтн! Күмни Көвүн тадниг эс күлэжэсн цагт лавта күрэд ирх.

Нээлвртэ зарц

⁴⁵ Нээлвртэ ухата зарц гисн кемб? Талдан зарцмудыг ахлж, цагтнь хот өгх эзнэ өгсн даалһврта зарц. ⁴⁶ Эзэн хэрж ирсн цагт көдлмш кежэсн зарц хүвтэ. ⁴⁷ Эврәннь һазран чигн Эзн терүнд лавта даалһж өгх, – гиж Би үнэр келжәнэв. ⁴⁸ «Эзн кесгтэн иршго», – гийһэд, ⁴⁹ наадк зарцнриг цокад, үүртәһән хот-хоолан эдлэд, әркән ууһад бээдг зарц – ухан уга зарц болжана. ⁵⁰ Эзнэ зарц эс күлэжэсн өдрт болн эс медсн цагт хэрж ирх. ⁵¹ Тер зарцан догшн кевэр цаажлад, хойр чиретэ улс бээсн һазрур орулх. Тенд әмтн ик зовлң эдлэд, шүдән хәврж оркж уульх.

Арвн гижгтэ күүкдин тускар

25 – Теңгрин йосн иим болх. Арвн гижгтэ күүкд һартан шам авчксн күргиг тосхар һарч иржәнэ. ² Тавн күүкн ухата бээж, наадк тавнь ухан уга. ³ Ухан угань шам авад, шамин тосинь авхан мартчкж. ⁴ Ухатань шамта хамднь тоста сав авсн бээж. ⁵ Күргн оратад ирхлэ, күүкд үрглэд унтж одна. ⁶ Сөөни өрәллэ: «Күргн аашна, һарад тостн!» – гиж хәәкрсн дун соңсгдна. ⁷ Тер кемд күүкд

серлдэд, шам сөөнәр герл өгтхә гиж түүгән ясж белдцхәнә.

⁸ – Шамин тос өгит, мана шамвидн унтрн гижәнә, – гиж ухан угань ухата күүкнәс сурцхана.

⁹ – Тосан таднд өгхлә, маднд күртшго. Лавкур одад, бийдән тос хулдж автн, – гиж ухата күүкд хәрүднь келцхәнә.

¹⁰ Зуг тедниг тос авхар лавкур йовсн хөөн күргн ирж. Күргнлә харһхар седәд, белн бээсн күүкд терүнлә хамдан хүрмин нәәрт йовцхана. Теднә ардаснь үүдн хаагдна. ¹¹ Үлдсн күүкд хөөннь ирәд: – Деед Эзн! Деед Эзн! Үүдән тәәлит! – гиж сурцхана.

¹² – Үнәр келжәнэв, Би тадниг медхшв, – гиж күргн хәрү өгв.

¹³ Тер учрар оньдин бийән сергг бэртн, юңгад гихлә, тадн Күмни Көвүнэ ирх өдринь чигн, цагинь чигн медхшт.

Һурвн зарцин тускар

¹⁴ – Теңгрин йосна тускар дәкәд нег үлгүр соңстн. Нег нойн хол һазрт йовхин өмн эврәннь зарцнран дуудж авад, зөөрән теднд даалһж үлдәж. ¹⁵ Нег зарцдан тер тавн миңһн алтн мөңг өгч, дарукднь – хойр миңһн, һурвдгчднь – нег миңһн алтн мөңг өгч. Күн болһнд арһ чадсарнь өгәд, хол һазрт йовж одна. ¹⁶ Тавн миңһн алт авснь мөңгән кергт орулад, немж дәкәд тавн миңһн олз авч ирнә. ¹⁷ Хойр миңһн алт авсн зарцнь бас олз авч, тернь дәкәд хойр миңһ болв. ¹⁸ Нег миңһн алт авснь эврәннь эзнә мөңгән кеер авч одад, һазрт булад хадһлна. ¹⁹ Кесг цаг давсна хөөн эзнэ ирәд, зарцмудас тооца авчана. ²⁰ Тавн миңһ авснь дәкәд тавн миңһ немәд авч ирнә.

– Эзн минь, хәләтн, та нанд тавн миңһн алтн мөңг өгвт, би танд дәкәд тавн миңһн олз авч ирүв, – гиж тер келнә.

²¹ – Сән, чи нәәлвртә сән зарц. Чамаг бичкн юмнд итклтә болсн төләд, би чамд энүнәс ик керг даалһнав. Мини нәәрт ир, – гиж эзн келнә.

²² Дарукнь хойр миңһн олзта ирәд:

– Эзн, та нанд хойр миңһ өгләт, би танд дәкәд хойр миңһн олз кеһәд авч ирүв, – гиж келнә.

²³ – Сән, чи нәәлвртә сән зарц. Чамаг бичкн юмнд итклтә болсн төләд, би чамд энүнәс ик керг даалһнав. Мини нәәрт ир, – гиж эзн терүнд келнә.

²⁴ Нег миңһн алтн мөңг авсн зарц ирв.

– Эзн, таниг догшн гиж би меднәв. Та эр үкр сааж, үснәснь тарг кетн гиж әмтнд зәрлг өгдг күнт. ²⁵ Би танас әәһәд, мөңгитн кеер булж хадһллав. Тертн эн бәәнә.

²⁶ Тиигхлә эзн терүнд келжәнә:

– Залху, муульта зарц! Чи намаг эр үкр сааж, үснәснь тарг кетн гиж әмтнд зәрлг болдгнь меддг болхла, ²⁷ чи мөңгән хоршалһһна герт өгәд, олз юңгад эс авсмч? ²⁸ Эн күүнәс нег миңһ авад, арвн миңһн алтн мөңгтә күүнд өгчктн. ²⁹ Тер учрар бәәснднь дәкәд немгдх, тер ик олзта болх. Угарад

бээснэснь бээсинь булаж авгдх. ³⁰ Эн керго залху зарциг харңуу назрт хайчктн. Тенд эмтн ик зовлң эдлэд, шүдэн хэврж оркрж уульх, – гиж тер нойн зарцнртан зэрлг болв.

Сүл өдрин зарһ

³¹ Күмни Көвүн хан болад ирх, Терүнлэ хамдан Бурхна элчнр ирх. Тер хаана ширэд суух. ³² Күмни Көвүнүр келн эмтн болһнас цуг улс ирх. Хөөдиг ямадас йилһжэсн хөөч мет Тер эмтиг хойр багд хувах. ³³ Хөөдиг барун бийд, ямадыг зүн бийд зогсах. ³⁴ Барун бийд зогсжасн эмтнд Хан:

– Мини Эцкэс эдс авсн эмтн наартн. Орчлң үүдэсн цагас авн таднд нерэдгдсн алвт эзлтн. ³⁵ Юңгад гихлэ, Намаг өлн бээсн цагт тадн хот өгэд цадхалат, ундасн цагтм ундм хэрүллэт, хонх назр хээжэсн цагтм гертэн хонуллат, ³⁶ нүцкн бээсн цагтм хувцллат, гемнжэхлэм, асрж хэлэлэт, түүрмд суусн цагтм Намаг төвкнүлхэр ирлэт, – гив.

³⁷ Тер цагт чик седклтэ эмтн:

– Деед Эзн! Таниг өлсжэсн цагт бидн кезэ хот өгсмб, ундасн цагтн ундытн кезэ хэрүлсмб, ³⁸ хэр күн болсн цагтн кезэ хонулсмб, нүцкн бээсн цагтн кезэ хувцлсмб? ³⁹ Таниг гемтжэхлэ, кезэ асрж хэлэсмб? Түүрмд бээсн цагтн кезэ бидн ирсмб? – гив.

⁴⁰ Тиигхлэ Хан хэрүднь:

– Мини хамгин бичкн дүүдм кесн сээтн Нанд кесн сэ болж харла гиж үнэр келжэнэв, – гив.

⁴¹ Зүн бийд бээсн эмтнд Тер:

– Нанас цааран йовтн, му йорта эмтн! Эрлг болн терүнэ зарцнр орх мөңк халд ортн. ⁴² Юңгад гихлэ, Намаг өлсжэсн цагт тадн Нанд хот өгсн угат, ундасжасн цагтм ундм хэрүлж ус өгсн уга билэт. ⁴³ Хонх назр хээсн цагтм гертэн хонулсн угат, нүцкн бээсн цагтм хувцлсн угат, гемнхлэм болн түүрмд суусн цаглам нанд нөкд болсн угат, – гив.

⁴⁴ Тиигхлэ тедн:

– Деед Эзн! Кезэ бидн Таниг өлсжэсн, ундасжасн, хонх назр хээжэсн цагтн, хувц хээжэсн цагтн, гемтэ болн түүрмд суусн цагтн үзэд нөкд эс болвидн! – гиж хэрү өгцхэв.

⁴⁵ Тиигхлэ хан:

– Мини хамгин бичкн дүүдм тусан күргж юм эс кесн болхла, Нанд тусан эс күргснлэ эдл юмн гиж би үнэр келжэнэв. ⁴⁶ Эдн мөңк цаажла харһх. Чик седклтэнь мөңк жирһл эдлх, – гив.

Исусиг уга кехин туск үгцлһн

26 Исус цуг келсн үгэн төгсөһэд, эврәннь сурһульчнртан:

² – Песахин нэр күртл хойр өдр үлдсн тадн меднт? Күмни Көвүнэс урвж Терүг ик кирсд хадж эмнэснь хаһцулх, – гиж келв.

³ Тер цагт ах гелңгүд болн Израилин толһачнр Кэап гидг ах гелңгин бээшңд ирэд, ⁴ Исусиг нууцар бэрж авад, эмнэснь яһж хаһцулхнн үгцв. ⁵ Зуг

эмтн медж, буцлт бичэ өргтхэ гиһэд байрин өдрмүдт биш талдан өдрт кех юман кехмн гиж тедн келцхэв.

Исусиг Бетэньяд каңкнсн үнртэ тосар түрклһн

⁶ Исусиг Бетэнья хотна арсна гемэр урднь гемтсн Шимона герт бээсн цагт ⁷ хот уужахла, нег күүкд күн каңкнсн сээхн үнртэ тос бичкн жуңһшу савд авч ирэд, Исусин толһа деер кев. ⁸ Энүг үзсн сурһульчнр уурлад:

– Эн ик үнтэ тосиг иигж үрэхин ормд ⁹ хулдад, яду эмтнд мөңгинь түгэж өгхм билэ, – гижхэв.

¹⁰ Исус тедниг дурго болжахинь үзэд:

– Эн күүкд күүг юңгад көндөһэд бээнэт? Энтн Нанд сэ кев! ¹¹ Угата яду эмтн тадн дунд оньдиндэн бээх, Би болхла таднла оньдин бээшгов. ¹² Эн күүкд күн Мини толһад тос кеһэд, Мини цогц оршахар белджэнэ. ¹³ Үнэр келжэнэв, Сэн Зэңг цээлһгдсн назрт эн күүкд күүнэ кесн йовдлын тускар тодлж келгдх, – гив.

Йуда Исусиг урвхар зөвшөрв

¹⁴ Тиигхлэ арвн хойрин негнь, Йуда Искериот ах гелңгүд тал йовад:

¹⁵ – Таднд Исусиг бэрүлхлэ, нанд ямаран шаңллт өгхвт? – гиж сурв.

¹⁶ Тедн Йудад һучн цаһан мөңг тоолад өгчкв, тер цагас авн Йуда Исусиг бэрүлх цагинь күлэв.

Байрин хот

¹⁷ Эс искэсн һуйрин байр эклсн түрүңк өдр бээж. Сурһульчнр Исус тал өөрдэд:

– Песахин хот альд белдхмб? – гиж сурцхав.

¹⁸ – Өөрк балһснд одад, Мини заасн күүнд: Мана Багш келүлв гиһэд «Мини цагм өөрджэнэ, чини герт Би сурһульчнртаһан Песахин хот эдлнэв», – гиж Исус келсмн.

¹⁹ Сурһульчнр Исусин келсн үгинь күцэв. Тедн Песахин хот белдв. ²⁰ Асхн болад ирхлэ, Исус арвн хойр сурһульчнртаһан ширэ эргж сууцхав.

²¹ Тедниг байрин хот эдлжэсн цагт Исус:

– Соңстн, тадн дундас негнь Намаг өшэтнэ харт бэрүлж өгх, – гив.

²² – Деед Эзн минь, тер күн би биший? – гиж сурһульчнр икэр гейүрж хоорндан урлдад сурцхав.

²³ – Нанла хамдан нег ааһд һаран тэвсн күн Намаг бэрүлж өгх. ²⁴ Күмни Көвүн Бурхна Бичгт заясн хаалһарн күцц йовх зөвтэ. Зуг Терүг бэрүлж өгсн күн басл муулян эдлх. Тер эс төрсн болхла, деер болх билэ, – гиж Исус теднд келв.

²⁵ – Багш, чи намаг тиигж кех гиж санжанч? – гиж Йуда сурв.

– Чи эврэн энүг келвч, – гиж Исус хэрү өгв.

Деед Ээнэ асхни хот

²⁶ Тедниг хотан эдлжэсн цагт Исус өдмг авад, Бурхнд ханлт өргэд, хуһлж хуваһад сурһульчнрт өгэд:

– Энүг авч эдлтн. Эн Мини Бий цогцм, – гиж келв.

²⁷ Ааһан авад, Бурхнд ханлт өргэд, сурһульчнртан өгэд:

– Энүг авч уутн, ²⁸ энтн Мини цусн – Шин Бооцаг батлжах темдг. Эн цусн әмтнә төлә, теднә килнц тәвүлхин төлә асхрх. ²⁹ Мини Аавин орнд таднла хамдан шин чаһр эс уутл, Би эн чаһр дәкж төрүц ууж чадшгов, – гиж Исус келв.

³⁰ Исусин үгин хөөн тедн Бурхнд магталын дуд дуулад, Олив уул тал йовцхав.

Исус Пётрин гөрдхин тускар келжәнә

³¹ – Эн сөөһәр тадн цуһар Намаг үлдәхт. Энүнә тускар Бурхна Бичгт: «Би Хөөчинь уга кехв, хөөдн тарж одх», – гиж бичәтә. ³² Зуг үкәд босж әмдрснә хөөн Би тадниг һалилья гидг һазрт күләхв.

³³ – Цугтан үлдәвв чигн, би Таниг төрүц хайшгов, – гиж Пётр Исуст келв.

³⁴ – Соңс! Эн сөөһәр эр така хәәкртл, чи һурв дәкж Намаг медхшв гиж келхич, – гиж Исус Пётрт келв.

³⁵ – Танла хамдан үквчн би Таниг үлдәшгов! – гиж Пётр хәрү өгв.

Наадк сурһульчнр бас тиигж келцхәв.

Исус һанцарн зальвржана

³⁶ Исус эврәннь сурһульчнртаһан, Гетсемән гидг модта һазрт ирәд:

– Намаг йовад зальврж иртл, энд күләжәтн, – гив.

³⁷ Исус Пётриг болн Зебедана көвүдиг, ах-дү хойриг, авад, цааран йовв. Исусин зүркнә бүтәд, Бийнь үүмәд бәәв.

³⁸ – Седклм уудьврта бәәнә. Би үктлән зовжана. Тадн унтл уга Нанла хамдан бәәтн, – гиж Исус келәд, ³⁹ цааран йовж, һазр элқдж унад зальврв. – Эцк минь! Та эн зовлңгас Намаг гетлгх болвзат? Зуг Мини таалар биш, Тана таалар болтха!

⁴⁰ Исус сурһульчнрур өөрдхләнә, тедн нөөртән диилгдәд унтж одсн бәәж.

– Тадн унтлго Нанла нег част серглң бәәж чадсн угат. Сөрлһнлә харһшгон төлә зальвртн. ⁴¹ Серглң бәәтн! Күүнә сүмснә чидлтә, зуг цогцнә чинән чидл уга, – гиж Исус Пётрт келв.

⁴² Цааран йовад, дәкн зальврв:

– Эцк минь! Кемр Та эн зовлңгас Намаг эс гетлгхлә, кемр Би эн зовлңгиг даах зөвтә болхла, Тана таалар болтха! ⁴³ Исус һурвад сурһульчнрур өөрдхлә, тедн үргләд, саак кевәрн унтад кевтсн бәәж. ⁴⁴ Тедниг үлдәчкәд, Исус һурвад урдк келсн үгәрн зальврв. ⁴⁵ Цааранднә Исус сурһульчнр тал өөрдәд:

– Тадн одачн амрад кевтнт? Цагнә ирв, Күмни Көвүг килнцтә әмтнә һарт бәрүлжәнә. ⁴⁶ Босад

йовхм! Хәләтн, Намаг бәрж өгх күн аашна, – гиж келв.

Исусиг ах гелңгүдин һарт бәрүлжәнә

⁴⁷ Исусиг үгән келжәсн цагт генткн арвн хойр сурһульчнрин негнә Йуда үзгдв. Терүнлә хамдан ах гелңгүдин болн толһачнрин илгәсн кесг улс һартан мод, үлд авчксн ирәд зогсцхав. ⁴⁸ «Мини үмссн күн Исус болх, Терүг бәрж авхит», – гиһәд Йуда теднлә урдаснә үгцсн бәәж. ⁴⁹ Йуда тер дарунь Исус тал өөрдәд:

– Багш, менд! – гиһәд Исусиг халхаснә үмсв.

⁵⁰ – Ухалсн кергән ке, – гиж Исус терүнд келв.

Тиигхлә харулчнр Исусиг бәрж авад йовн гихлә, ⁵¹ тер кемд Исусин нег сурһульч генткн үлдән һарһад, ах гелңгин зарцин чикинь тәәрәд хайчкв.

⁵² – Үлдән ормднә орулчк! Үлд өргсн күн үлдәс үкдмн! ⁵³ Чи Намаг Эцкәсн сурж чадшго гиж санжачни? Эцкм тер дарунь далн хойр миңһн элчнрән эс гиж Терүнәс үлү ик элчнриг илгәх билә. ⁵⁴ Зуг тиигхлә Бурхна Бичгт бичәтә үгмүд яһж күцхмб? Цуг эн учрх зөвтәлм! – гиж Исус тер сурһульчд келв.

⁵⁵ Дәкәд Исус ирсн әмтн тал хәләһәд:

– Мууха кевәр тадн үлдән, модан атхчкәд, Намаг авхар ирсмт? Би тиигтлән деермч биш! Өдр болһн Би һол сүмд әмтнд ном цәәлһдг биләв, тадн Намаг бәрж авдго биләт. ⁵⁶ Зуг әәлдәчнрин үгмүд бүттхә гиһәд, цуг эн учржана, – гиж келв.

Тиигхлә сурһульчнр Исусиг үлдәһәд, зулж гүүһәд йовж одцхав.

Исус Деед хургин өмн

⁵⁷ Исусиг бәрж авсн улс Терүг Кәәп гидг ах гелң тал авч ирцхәв. Тенд ном цәәлһәчнр болн толһачнр цуглрад белн сууж. ⁵⁸ Пётр нууцар теднә ардас ах гелңгин гер күртл йовж. Герин һаза үлдәд, цааранднә юн болхинь гетәд сууж. ⁵⁹ Ах гелңгүд болн Деед хург Исусиг алхин төләд, Терүнә өмнәс герчлх худл герчнриг олж авхар шунцхаж. ⁶⁰ Кесг улс худлар герчлв чигн, тедн ик күцәмжтә юм кеж чадсн уга. ⁶¹ Аштнә хойр герч күн үг келцхәв:

– Эн күн: «Би Бурхна сүмиг хамхлад, һурвн өдрин болзгт шинәр тосхж чадхв гилә», – гиж тедн келцхәв.

⁶² – Эднә гемшәлин өмнәс ю келхмч? – гиж ах гелң босад, Исуст келв.

⁶³ Зуг Исус ә һарсн уга. Тиигхлә ах гелң келжәнә: – Әмд Бурхна нернә төлә кел! Чи Христос Бурхна Көвүнвчи?

⁶⁴ – Энүг чи келжәнәч! Энүнәс үлү Би келжәнәв таднд: эндр өдрәс авн Күмни Көвүг хамгин күчтә Бурхна барун һарт суусинь, теңгрин үүлн деегүр йовж йовхинь үзхит! – гиж Исус келв.

⁶⁵ Тиигхлә ах гелң өмссн хувцан шуулад келв:

– Энтн Бурхна тускар му келв! Дәкәд герчнриг юңгад хәәжәхмт? Бурхна нериг эн яһж

бузрдулжахинь тадн ода соңсвт! ⁶⁶ Шиидврэн келтн!

– Эн бурута! Үкх зөвтө! – гиж тедн хэрүднь хээкрцхэв.

⁶⁷ Энүнэ хөөн эмтн Исусин чирэднь нульмад, халхарнь ташад, басл икэр цокцхав.

⁶⁸ – Кен чамаг ода цокв, Христос, тааж кел маднд, – гиж тедн наад бэрцхэв.

Пётр Исусас урвснь

⁶⁹ Пётр герин наза суусн бээж. Терүн тал нег зарц күүкд күн өөрдэд:

– Чи бас Исусла хамдан билэч, – гиж тер келв.

⁷⁰ – Юуна тускар чамаг келжэхинь би меджэхшв, – гиж Пётр гөрдж келв.

⁷¹ Пётриг хашан үүднд йовад зогсхла, талдан зарц күүкд күн үзэд:

– Эн күн Назаретин Исусла бас билэ, – гиж өөрнь зогссн эмтнд келв.

⁷² Пётр саак кевэрн гөрдж андһарлв:

– Би эн күүг медхшв, таньхшв!

⁷³ Удл уга герин наза зогссн эмтн Пётрүр өөрдэд келцхэв:

– Чи теднлэ хамдан бас билэч, келсн келэрчн медгдженэвидн.

⁷⁴ Пётр Бурхиг зааж дэкн андһарлад:

– Би эн күүг таньхшв! – гиж келв.

Тер кемд эр така хээкрв. ⁷⁵ «Эр така хээкртл чи хурв дэж, Намаг медхшв гиж келхич» – гисн Исусин үгмүдиг Пётр тодлв, тер кеерэгшэн һарад һашудад уульв.

Исусиг Пилатын харт бэрүллһн

27 Өрүн өрлэ ах гелңгүд болн толһачнр селвцэд, Исусиг үклин цаажла харһулх шиидвр авцхав. Тедн Исусиг күлэд, Пилат гидг Римин һардачин харт бэрүлв.

Йудан үкл

³ Урвач Йуда Исусиг үкллэ харһулх цааж батлсинь медсн цагт бийән гемшәһэд, ах гелңгүдт болн толһачнрт һучн цаһан мөңгинь хэрү өгэд:

⁴ – Би ик килнц кечкүв, би нүл уга күүг урвсн бээжүв, – гив.

– Мана юн кергв? Эн мана керг биш, чини керг, – гиж тедн хэрү өгв.

⁵ Йуда цаһан мөңг сүмд хайчкад, цааран зулж йовад, хоолан боож үкж одв. ⁶ Ах гелңгүд мөңгинь авад:

– Эн мөңгиг сүмин саңгд тәвхм биш, эн цуста мөңгн, – гицхэв.

⁷ Тедн хоорндан селвцэд, буһш кедг күүнэ һазр хулдж авхар шиидцхэв. Тенд хэр әмтиг оршахм гиж тедн келцхэв. ⁸ Тер учрар тер һазр Цуста һазр гиж ода күртл нерәдгднә. «⁹ Израилин көвүд һучн цаһан мөңгәр үнлсн Терүнә үниг авад, ¹⁰ Деед Эзн

заасар нег буһшчас һазр хулдж авцхав», – гисн әәлдәч Еремя келсн әәлдхл бүтв.

Исусиг мөшклһн

¹¹ Исус һардачин өмн зогсв.

– Чи Йудья улсин ханвчи? – гиж һардач сурв.

– Чи тиигж келжәнәч, – гиж Исус хэрү өгв.

¹² Ах гелңгүд болн толһачнр Терүг гемшәһлэ, Исус үг келлго тагчг бәәв.

¹³ – Чи соңсжахшийчи? Чини өмнәс кедү гемшәһлн бәәхинь үзжәнчи? – гиж Пилат Исуст келв.

¹⁴ Зуг Исус ә һарч, хэрүднь нег чигн үг келлго һардачиг өврүлв.

Исусиг цаажла харһулһн

¹⁵ Байрин өдрмүдт һардач әмтнә эрлһәр түүрмд суусн кү сулдхадг бәәж. ¹⁶ Тер цагт нег нертә күн түүрмд суусн бәәж. Тер Бар-Аба гидг нертә Исус бәәж. ¹⁷ Әмтн олар хурсн цагт Пилат:

– Кениг сулдххмб? Бар-Аба гидг нертә Исусиг әс гиж Бурхна Илгәсн Аврач гиж нерәддг Исусиг? – гив.

¹⁸ Юңгад гихлэ, евреймүдин һардачнриг Исуст үлү үзэд, терүнә харт бәрүлсинь Пилат медәд бәәж.

¹⁹ Пилатыг зарһчин өөдм деер суусн цагт авальнь:

– Эн чик седклтә күүнд му юм бичә ке. Сөөһәр әнүнә тускар му зүүд үзчкәд, би сөөни дуусн зовлав, – гисн зәңг зарцар илгәж.

²⁰ Тер саамд ах гелңгүд болн толһачнр:

– Бар-Абаг сулдхатн, Исусиг цаажлтн, – гиж келх кергтә, гиһәд әмтиг үгдән орулж теднд келцхэв.

²¹ – Эн хойр күүнәс кениг сулдхх кергтә? – гиж һардач әмтнәс сурв.

– Бар-Абаг! – гиһәд әмтн хэрүднь хээкрцхэв.

²² – Бурхна илгәсн Аврач гиж нерәддг Исусиг яахмб? – гиж Пилат сурв.

– Кирсд хадж алтн Энүг! – гиж цуһар хэрүднь хээкрцхэв.

²³ – Ямаран му юм Энтн кесмб? – гиж Пилат әмтнәс сурв.

– Кирсд ал! Кирсд ал! – гиһәд әмтн улм чаңһур хээкрцхэв.

²⁴ Юмн тус әс болжахинь медәд, Пилат әмтн буцлт эклх гиж әәһәд, әмтнә өмн һаран усар уһаһад:

– Эн күүнә үклд би биш тадн бурута болхит, – гив.

²⁵ – Болг! Энүнә үклд бидн, мана үрдүд бурута болтха! – гиж әмтн хээкрцхэв.

²⁶ Тиигхлэ Пилат Бар-Абаг тәвәд, Исусиг малядсна хөөн кирсд цаажлтн, гиж закв.

Римин цергүд Исусар наад бәржәнә

²⁷ Римин цергүд Исусиг һардачин бәәшнд авч одв. Исусин өөр цергүд цуглрв. ²⁸ Тедн Исусин хувцинь тәәләд, улан лавшг өмскв. ²⁹ Хатханчгта урһмлар гүрсн титм толһаднь күчәр өмскәд, барун

хартнь мод бэрүлэд, өмннь өвдглж суулдад наад бэрэд:

– Иудья улсин хан менд болтха! – гиж хээкрцхэв.

³⁰ Дэкэд тедн Исусин чирэднь нульмад, толһаһинь модар цокцхав. ³¹ Цадтлан зоваж зовачкад, тедн Исусас улан лавшг тээлэд, бийиннь хувц өмскэд, кирсд цаажлхар авад йовцхав.

Исусиг кирсд телж хадлһн

³² Нарч йовад, тедн Күрэнэ балһснас йовж йовсн Шимон гидг күүг үзэд, Исусин кирсиг бэрүлв.

³³ Голгот гидг бээрнүр ирхлээн (Голгот – һавл гиж орчулгдн) ³⁴ Исуст цөстэ ниилүлсн чаһр өгв, Тер амсчкад, уухар седсн уга. ³⁵ Исусиг кирсд телж хадад, тедн Исусин хувцинь авхар жирв хайцхав. ³⁶ Дэкэд тедн Терүг гетэд сууцхав. ³⁷ Исусин толһа деер бээсн моднд: «Исус – Иудья улсин хан!» – гиж бичэтэ. ³⁸ Терүнлэ хамдан хойр деермчнр бас кирсд цаажлгдв. Негнь барун бийднь, дарукнь зүн бийднь. ³⁹ Зууран йовж йовсн әмтн толһаһан зааляд, Исусиг му келцхэв.

⁴⁰ – Не, сүмиг хольврулад, хурвн өдрт тосхж тэввч? Чи Бурхна Көвүн болхла, әмән аврхнчн! Кирс деерәс бууж ирхнчн! – гиж тедн келцхэв.

⁴¹ Ах гелңгүд, ном цәәлһәчнр болн толһачнр бас Исусиг наад бэрэд:

⁴² – Талдан әмтнә әм аврдг билә, Бийән аврч чадхш! Иим бәәдлтә Израилин хан болжана! Ода эн кирсәс буутха! Тиигхлә бидн Энүнд итххвидн! ⁴³ Эн Бурхнд нәәлжәлә. Кемр Эн Бурхнд кергтә болхла, Бурхн ода Энүг харсж аврхта! Эн Бийән Бурхна Көвүн гиж нерәддг биләлм! – гиж тедн келцхэв.

⁴⁴ Исусла хамдан кирсд телж хадулгдсн деермчнр бас тиим кевәр му келцхэв.

Исусин үкл

⁴⁵ Үдин цаг ирхлә, эргндк һазр генткн харңһурв. ⁴⁶ Хурвн час күртл харңһу болв. Хурвн часин алднд: – Эли! Эли! Лема сабахтани! (Еврей келнәс орчулла: Бурхн минь! Бурхн Минь! Намаг юңгад үлдәсмч?) – гиж Исус бәәсн дууһарн чаңһур келв.

⁴⁷ Тедн бәәсн әмтнәс зәрмнь:

– Элиг дууджана, – гиж келцхэв.

⁴⁸ Негнь гүүж ирэд, ишклң чаһрар кенчр норһж, моднд ораһад, Исуст өргж өгв.

⁴⁹ – Болх! Күләжә! Эля Энүг харсж авхар ирхм угай? Хәләй! – гиж әмтн келцхэв. ⁵⁰ Исусиг дәкн чаңһур хәәкрсн хөөн әмнь тер дарунь һарв. ⁵¹ Нол сүмд бәәсн көшг деерәс ул күртлнь хойр әңгрәд шуурв. һазр догдлад, хад чолуд шуурад, ⁵² үкәрмүд секгдв. Бурхна кесг үксн улс үкәрәсн әмдрж ⁵³ босад һарцхав. Хөөннь Исусиг үкәрәсн босж әмдрсн цагт тедн Ерусалим балһснд орж ирв, кесг әмтн тедниг үзцхэв. ⁵⁴ Исусин цогциг манжасн Римин әңгин цергин ахлач болн терүнә цергүд һазр чичрлһиг, учрсн юмиг үзэд ик гидгәр сүрдцхэв.

– Эн күн йосн Бурхна Көвүн бәәж, – гиж тедн келцхэв.

⁵⁵ Тедн кесг күүкд улс бәәж. Тедн холас цугинь үзцхэв. (Тер күүкд улс Исусиг һалильяс һарсн хөөн дахад, килмжән өгәд, нөкд болж йовла.) ⁵⁶ Тедн дунд Магдален хотна Марий, Марий (Яков Йосип ах-дү хойрин экнь) болн Зебедана аваль.

Исусиг оршалһн

⁵⁷ Асхнднь Ариматъя хотнас Йосип гидг байн күн ирсмн, тер бас Исусин сурһульч бәәж. ⁵⁸ Пилатур ирэд, Йосип Исусин цогцинь сурв. Пилат цогцинь авх зөв өгв. ⁵⁹ Йосип Исусин цогцинь авад, үнтә цаһан эдәр ораһад, ⁶⁰ хад чолунд шин кесн үкәрт оршав. Тер үкәрин амнь ик чолуһар хаачкад, йовж одв. ⁶¹ Магдален хотна Марий болн ондан Мирьям үкәрин өмн тедүкнд суужасмн.

Үкәрин харул

⁶² Маңһдуртнь бемб өдрлә Пилатур ах гелңгүд болн паршмуд ирцхэв.

⁶³ – Ах Нойн! «Хурвн өдр давсна хөөн Би үкәрәсн босж әмдрхв», – гиж Тер худлч келсн билә. Терүнә үгмүд бидн мартсн угавидн, – гиж тедн келцхэв.

⁶⁴ – Нөкәдүр күртл үкәринь харулх заквр цергүдт өг, эс гиж Терүнә сурһульчнр ирэд, цогцинь хулхалж авчкад, «Тер үкәрәсн босв», – гиж әмтнд келцхәх. Тер худл урдк худлас дор болх.

⁶⁵ – Эн харулыг автн, йовад үкәриг эврә дурарн хәләтн, – гиж Пилат теднд келв.

⁶⁶ Тедн йовад, үкәрин амна чолунд тииз тәвчкәд, харулыг зогсаһад Исусин цогцинь манцхав.

Исусин әмдрлһн

28 Бемб өдр давсна хөөн маңһдуртнь өр цәәхлә Магдален хотна Мирьям, дарук Марий үкәриг хәләхәр йовцхав. ² Генткн ик һазр чичрлһн болв. Бурхна элч теңгрәс бууж ирэд өөрдәд, үкәрин чолуһинь цааран түлкәд, деернь суув. ³ Терүнә чирәнә цәклсн цәкллһн мет болад, хувцнь цасн мет цаһан бәәж. ⁴ Харулчнр икәр әәһәд, сүмснь һарн гив.

⁵ – Бичә әәтн! Кирсд алгдсн Исусиг тадн хәәжәхинь би меднәв! ⁶ Исус энд уга. Тер үкәрәсн босж әмдрв. Энүнә тускар Исус таднд урднь келсн билә. Наартн, хәләтн, Терүнә кевтсн орм эн бәәнә, ⁷ сурһульчнр тал шулуһар йовад: «Исус үкәрәсн босж әмдрәд, тер таднас өмн һалильяд ирх. Тедн тадн Исусиг үзхит», – гиж келтн. Келсн үгим соҗстн, – гиж Бурхна элч күүкд улст келв.

⁸ Тедн адһмтаһар үкәрәс һарад, сүрдж әәһәд бәәввчн дегц байрар дүүрәд, үзсән келхәр, сурһульчнр тал гүүлдцхәв. ⁹ Генткн Исус бийнь теднә өмн зогсв.

– Менд бәнт? – гиж Тер келв.

Тедн Исус тал өөрдәд, кәлднь һаран күргәд сөгдцхәв.

¹⁰ – Бичэ ээтн! Йовтн, Мини ах-дүүнрт Һалилья тал йовтха гиж, келтн, тедн Намаг тенд үзх, – гиж Исус келв.

Харулчнрин келсн үг

¹¹ Күүкд улс йовж одсн цагт харулын эмтн ах гелңгүд тал йовад, учрсн юмна тускар цугинь келж өгв. ¹² Тедн толһачнрла селвцэд, харулчнрт дала мөңг өгэд келцхэв:

¹³ – Мадн унтсн цагла сурһульчнр сөөһэр ирэд, Исусин цогцинь хулхалж авад йовж одла гиж эмтнд келтн. ¹⁴ Кемр Римин һардач сурхла, бичэ ээтн. Тадн буру угат гиж бидн терүнд келхвидн.

¹⁵ Харулчнр мөңгинь авад, теднэ келсэр кецхэв. Тегэд тер зэңг Йудья улс дунд тарв. Ода күртл тер зэңг бөөһэтэ.

Ик даалһвр

¹⁶ Арвн негн сурһульчнр болхла Исусин заасар Һалильяд бээсн уулур йовцхав. ¹⁷ Зэрмнь икэр итклго бээсн бийнь Исусиг үзэд, өвдглж сөгдв.

¹⁸ Исус тедн тал өөрдэд келв:

– Теңгриг болн эн делкэг бэрх Йосн Мини һарт бээнэ.

¹⁹ Тер учрар йовад

Делкэд бээсн келн-эмтн болһниг дуудж,

Тедниг Мини сурһульчнр болһтн!

Эцкин, Көвүнэ болн Эрүн Сэкүснэ нерн деерэс

Тедниг уснд кирслтн!

Нанас соңссн зааврмудыг күцэх

²⁰ Тедниг дасхж сурһтн!

Лавлж тодлж автн:

Орчлңгин чилгч күртл,

Би оньдин таднла хамдан.

МАРК

Маркин бичсн дегтр Исус Христос гидг нертэ Бурхна Көвүнэ туск Сэн Зэңгэс эклжэнэ. Терүнд Исус хартан йоста, күцэмжтэ күн болж зургдж. Терүнэ хардгч йосн тархажах номднь, хар сәкүсд диилдг күчнднь, күүнэ килнц тэвж өглһнднь үзүлгдж. Эврәннь тускар келхлэрн, Исус күүнэс һарсн көвүн болж келнэ. Исус күүнэ кесн килнц тэвж өгхин төлө ирсмн болжана.

Маркин бичсн Сэн Зэңг Исусин келсн үгэснь болн номаснь урд, Терүнэ күцэсн көдлмшинь һооднь, күчтәһәр үзүлжэх келвр мөн. Эклцднь ахрар Кирсләч Йохана тускар, Исусин кирслһнэ болн сөрх йовдлын тускар келчкәд, дарунь Терүнэ әмдрлһнэ болн номин тускар автор экләд бичнә. Цаг давна, Исусиг дураж йовх улс Терүг сәәнәр меддг болцхана, болв өшәтһрнь улм харшлна. Товчлгч бөлгүдт Исусин һазр деерк жирһлин сүүлңк долан хонгин тускар бичәтә, нег үлү Терүг кирст хадад телүлснә тускар болн әмдрлтин тускар бичәтә. Сэн Зэңгин дөрвлжн хавсрт орулсн хойр чилгчинь Марк бичсмн уга гиж ик зунь тоолжана.

Учр-утхин зура

Сэн Зэңгин эклц 1.1–13

һалильяд Исусин церглт 1.14 – 9.50

һалильяс Ерусалим орлһн 10.1–52

Сүүлңк долан хонг 11.1 – 15.47

Исусин әмдрлт 16.1–8

Әмдрсн Деед Эзнә ирлһн болн өөдлһн 16.9–20

Христосиг ирхин өмн Йохан әмт белдж бәәнә

1 Исус Христос гидг нертэ Бурхна Көвүнэ туск Сэн Зэңгин эклц. ² «Би Зэңгчән урдасчн илгәнәв. Чини хаалһичинь белдх». ³ «Деед Энд хаалһинь белдтн. Терүнә жиминь ястн! – гисн көдәд хәәкржәх күүнә ду соңсжанав», – гиж әәлдәч Эшья бичсмн. ⁴ Әмт уснд кирслдг Йохан Бурхна зәңгчнь болж ирсмн. Йохан эжго көдәд ирж бәәсмн. – Килнцән илднь медүлсн күн килнцтә жирһлән үлдәһәд, нанар уснд бийән кирслтн. Тииглә Бурхн тана килнцитн тэвж өгх, – гиж Йохан Бурхна ном тархасмн.

⁵ Тегәд Йудья нутгин кесг улс болн Ерусалимин әмтн Йоханур ирж. Тедн килнцән илднь келәд, Йордан холд Йоханар бийән кирслцхәв. ⁶ Йохан темәнә килһсәр гүрсн хувц өмсәд, белкүсән арсн бүсәр бүслдг бәәж. Царцаха, зерлг зөгин бал хойрар гесндән тежәл кеж йовж.

⁷ – Мини ардас Ик Күчтәнә ирхмн. Нанд Түүнә буршмгин бүчинь тәәлх зөв уга. Би тадниг уснд кирслжәнәв, Тер тадниг Әрүн Сәкүсәр кирслх, – гиж Йохан зәңглсмн.

Исус Йоханар уснд кирслгдв

⁹ Тер цагт һалильян Назарет балһснас ирсн Исусиг Йохан Йордан холын уснд кирслсн болдг.

¹⁰ Исусиг уснас һарч йовтлнь генткн теңгр

заагрсмн. Дарунь Әрүн Сәкүсн Бий деернь көглжрһн мет буужахиг Исус үзсмн.

– Энтн Мини Хәәртә Көвүн! Эн Намаг байрлулна! – гисн дун дарунь теңгрәс соңсгдж.

¹² Уснд кирслгдснә хөөн Әрүн Сәкүсн Исусиг эжго көдәд одтха гиж. ¹³ Дөчн хонгтан Исус зерлг аңгуд бәәдг эжго көдәд бәәсмн. Эрлг Терүг сөрүлсмн, Бурхна элчнр болхла Исуст дөң болсмн.

Түрүн сурһульчнр

¹⁴ Йоханыг түүрмд Херод хан суулһсна хөөн Исус һалильяд одад, олн әмтнд Бурхна Сэн Зэңг цәәлһж; – Цагнь ирв! Теңгрин Йосн өөрдв! Килнцтә жирһлән үлдәтн! Сэн Зэңгд итктн! – гисмн.

¹⁶ һалилья нуурин көвәһәр йовж йовад, Исус заһсчнр Шимон Андрей ах дү хойриг үзж. Тедн уснд гөлмән хайж йовцхаж.

– Наартн, Намаг дахтн! Би таднд әмт дуудж, мөңк жирһлд орулж заанав, – гиж Исус теднд келж.

¹⁸ Ах дү хойр түдл уга гөлмән үлдәчкәд, дахад һарцхав. ¹⁹ Цааранднь йовж йовад, Зебедаана Яков Йохан хойр көвүдиг Исус үзж. Тедниг оңһц дотран гөлмән ясад суусинь үзәд, Бийән дахулхар дуудв. Эцкән көдләчнртәһинь оңһц дотрнь үлдәчкәд, теднь дахад һарч.

Хар сәкүснд эзлгдсн кү эдгәлһн

²¹ Исусиг дахад, тедн Капернам балһснд ирж. Бемб өдр Исус хурлд одад сурһсмн. ²² Исусин

номинь соңсад, цугтан өврж. Учрнь иим: ном цөөлһдг улсла эдл биш ном сурһх зөвтә күн болж, Исус сурһж. Тер цагт хурлд хар сәкүснд эзлгдсн күн бөөж. Тер хөөкрж:

– Назаретас ирсн Исус, Танд маднас юн кергтә? Та мадниг уга кехәр бәнт? Би Таниг меддүв! Та Бурхна Эрүн Зарцд! – гиж.

²⁵ – Тагчг бә! Эн күүнәс һарч әрл цааран! – гиж Исус закж.

²⁶ Хар сәкүсн тер күүг сөгсрүләд, му дууһар хөөкрәд, терүнәс һарч. ²⁷ Энүг үзсн әмтн сүрдәд, нег-негнәсн сурцхаж:

– Акад юмб? Юн гидг күчтә шин номв?! Хар сәкүсдин бийнь Энүнә заквринь соңсжана!

²⁸ Удл уга Исусин туск зәңг һалильян һазрар тарв.

Исус оln кү эдгәжәнә

²⁹ Исус Яков Йохан хойрла хурлас һарад, Шимон Андрей хойрин герт ирж. ³⁰ Шимона хадм экнь халута кевтсинь Исуст медүлцхәв. ³¹ Исус өөрдж одад эмгиг һараснь авад, демнәд босхж. Тер дарунь халунь уурч. Эмгн босад, гиичнрән тоох хот нерхәр сахньв.

³² Асхнднь, нарн суулһнла, Исус тал гемтә болн хар сәкүснд эзлгдсн улсиг авч ирсмн. Олн әмтн Терүнә үүднә өөр цуглрж. Кесг әмт эдгәһәд, кесг әмтнәс хар сәкүсдиг Исус көөж һарһсмн. Исус ә бичә һартн, гисн хөрлт хар сәкүсдт өгч, яһад гихлә, теднь Исусиг меддг бөөж. ³⁵ Маңһдуртнь өр цөөтл босад, Исус аглһ һазрт одад мөргсмн. ³⁶ Шимон хамдан йовсн әмтнләһән Исусиг хәәһәд һарч.

³⁷ Олж авад:

– Багш, Та яһвт? Таниг цугтан хәәжәнәлм, – гицхәж.

³⁸ Исус өмнәснь:

– Эргндк хотдуд орхмн, Би тер әмтнд Сән Зәңг цөөлһж өгнәв. Тер кергәр Би Капернамас һарлав, – гиж.

³⁹ Һалилья һазр эргәд, хурлмудар орад, Исус Сән Зәңг тархаж. Хар сәкүсдт эзлгдсн кесг улсиг зовлңгаснь гетлгж.

Исус арсна гемтә күүг эдгәжәнә

⁴⁰ Исус тал арсна гемтә күн ирәд, сөгдәд:

– Буйн болтха, намаг гемәсм цеврлх саната болхла, цеврлтн! – гиж эрв.

Исус түүнд санань зовад, һаран күргәд:

– Чамаг цеврлх санатав. Цеврлгд! – гиж.

⁴² Тер дарунь арсна гемтә күн цеврдж одж! Гемнь эдгж.

⁴³ – Энүнә тускар бичә күүнд кел, зуг гелңгд одад, бийән үзүл, Мошен закаһар тәкл тәк. Терүгәрн чи әмтнд эдгсән медүлхич, – гисн чаңһ заквр өгәд, эдгсн күүг Исус йовулж.

⁴⁵ Зуг тер күн бийләнә учрсн юмна тускар, зәңг тараһад йовж. Терүнәс көлтә Исуст хәрү балһснд одж бөөдг арһ уга болв. Тегәд эжго һазрт бөөдг

болж. Болв кесг һазрас әмтн Терүн тал ирдг бөөсмн.

Исус көл-һарнь тәкрсн кү эдгәв

² Цөөкн өдрин хөөн Исусиг хәрү Капернам балһснд ирхлә, агчмин зуур зәңг тарж. ² Әмтн дегд олар цуглрад, Исусин бөөсн герин үүднднь шинәс ирсн әмтнд күрдг арһ уга болж. Исусиг Сән Зәңг әмтнд келж өгч бөөтл, ³ дөрвн залу һар-көлнь тәкрсн кү авч ирв. ⁴ Исусин герт орж болшгоһинь үзәд, тедн герин ораһинь цумлад, гемтә үүрән кевтсн девскртәһинь буулһв. ⁵ Исус теднә итклинь үзәд, һар-көлнь тәкрсн күүнд:

– Көвүн Минь, чини килнцн тәвгджәнә! – гив.

⁶ Тенд суусн ном цөөлһәчнрин зәрмнь дотран иигж ухалв:

– Юн гидг юмн болжәхмб? Бурхнас талдан кен күүнә килнц тәвж чаддв? Эн Бурхна тускар му келжәнә.

⁸ Тер дарунь теднә дотран ухалжәсиг Исус медәд:

– Тадн тиим уха юңгад ухалжәхмт? – гиж сурв.

⁹ – Эн тәкрсн күүнд яһж келсн амр болх: «Килнцн тәвгджәнә» гисн эс гиж: «Бос, кевтсн девскрән эвкж авад йов!» гисн амр болхий? ¹⁰ Болв Би, Күмни Көвүн, һазр деер килнц тәвх йостав гиж таднд медүлхин төлә келжәнәв, – гиһәд, һар-көлнь тәкрсн күүнд:

¹¹ – Бос, кевтсн девскрән авад хәр! – гив.

¹² Тернь әмтнә өмн босад, девскрән эвкж авад, һарад йовж одв. Энүг үзсн улс дегд икәр өврәд, Бурхнд ханлт өргәд:

– Иим өвәрц юм бидн төрүц үзәд уга биләвидн! – гицхәв.

Исус Левиг дууджана

¹³ Исус дәкн нур тал йовв. Дәкн олн күн өөрнь цуглрв. Исус тедниг эврәннь номар сурһв. Нуурин көвәһәр йовж йовад, Исус тамһин герт көдлжәсн кү үзв. Тер Леви гидг Һертә Алпана көвүн бөөж.

– Намаг даһад йов, – гиж Исус келв.

Тернь босад дахв. ¹⁵ Исус сурһульчнртаһан Левин герт хот ууһад сууж. Алв цуглулдг кесг әмтн болн талдан чигн килнцтә улс теднлә сууцхаж. Исусиг йирдән олн зүсн әмтн дахдг бөөсмн. ¹⁶ Алв цуглулдг болн килнцтә әмтнлә хамдан хот уужәсинь үзәд, парш багин ном цөөлһәчнр Исусин сурһульчнрт келцхәв:

– Яһад алв цуглулдг килнцтә улсла багштн хот уужәхмб?

¹⁷ Терүгинь Исус соңсчкад:

– Эрүл күүнд биш – гемтә күүнд эмч кергтә. Чик седклтәһинь биш, килнцтәһинь дуудхар Би ирләв, – гив.

Мацг бәрлһнә туск зүтквр

¹⁸ Уснд кирслдг Йохана болн паршмудын сурһульчнрнь мацг бәрж.

– Йохана болн паршмудын сурхульчнрнь мацг бэрнэ, Тана сурхульчнртн бэрхшлм? – гиж эмтн Исусас сурцхаж.

¹⁹ – Хүрмд ирсн гиичнр хот ул уга бээхий? Хүрмин хотыг күргнлэ хамдан тедн ул уга бээшго. ²⁰ Зуг цагнь ирэд гиичнрэс күргн салһж авгдхла, гиичнрнь мацг бэрх. ²¹ Хуучрад салврж одсн хувцнд шин халас тэвдмн биш, эс гиж шин халасн хуучн хувциг цааранднь теслх. Хаһрхань улм икдх. ²² Күчэн авчах чаһриг хуучн бөрвд кедмн биш. Кемр күчэн авчах чаһриг хуучн бөрвд кехлэ, бөрв шуурх. Тииглэ бөрв чигн, үрх чаһр чигн асрх. Тер төлэд күчэн авчах чаһриг шин бөрвд күн кенэ, – гиж хэрү өгв.

Бемб өдрин тускар

²³ Нег дэжж, бемб өдр, Исус тэрэ тэрсн һазрар йовж. Терүнэ сурхульчнрнь гесндэн өлг авхин төлэ буудян толһа таслж идж. ²⁴ Паршмуд терүгинь үзэд Исусас сурж:

– Бемб өдрлэ кех зөв уга юм тедн яһад кех бээхмб?

²⁵ Исус өмнэснь иигж келж:

– Тадн Давидин тускар умшсн угавт? Үүрмүдтэн өлсж йовад, тер юуһар гесндэн өлг авсмб? Ах гелң Абыатарин цагт Давидин геснь өлсж йовж.

²⁶ Бурхна герт орад, гелңгэс талдан күн авч идх зөв уга, Бурхна өмн тэвсн өдмгиг авч идэд, хамдан йовсн эмтндэн чигн өглэлм. ²⁷ Бурхн күүг бемб өдрин төлэ үүдэсмн биш, бемб өдр күүнэ төлэ тогтсмн. ²⁸ Тер учрар Күмни Көвүн бемб өдрин чигн Эзнэ мөн, – гив.

Исус эмн уга һарта кү эдгэж бээнэ

3 Исус дэкн хурлд орж ирв. Тенд эмн уга һарта күн бээж. ² Бемб өдр кү эмнх угаһинь гетэд, бурушахар седж бээсн улс чигн тенд сууж. ³ Исус тер эмн уга һарта күүнд:

– Босад, уралан һар! – гиж келэд, ⁴ суусн эмтнэс сурв:

– Бемб өдрлэ сә кех зөвтэй, эс гиж му кех зөвтэй? Күүг үклэснь харсж авхмб эс гиж алхмб?

Теднь тагчг бээв. ⁵ Исус тедн тал ууртаһар эргж хэләһэд, теднэ хату зүркнд һашудж. Эмн уга һарта күүнд:

– һаран суңһ! – гиж.

Гемтэ күн һаран суңһхлань, һарнь эдгж одв.

⁶ Паршмуд эн тоотыг үзэд хурлас һарн, Херодын улсла зөвчлэд, Исусин үклинь хээх болцхав.

Сурхульчнрнь Исусин өөр цуглрж бээнэ

⁷ Исус эврәннь сурхульчнртаһан нуурин көвэ тал һарад йовв. Ардаснь һалильяс, Йудьяс, Ерусалимас, Идумьяс болн Йордана телтр көвәһәс олн эмтн йовв. Тир болн Сидон балһсдын эргнд бээдг эмтн Исусин күцәсн йовдлмудын тускар соңсчкад, бас ирцхәв. ⁹ Нуурин көвәһүр дегд олн

күн ирэд, Исуст күрхәр седэд дарцсн учрар, оңһц белдтн гиж сурхульчнртан Исус даалһв. ¹⁰ Урднь кесг эмт эдгәсинь соңссн гемтә улс цугтан Исуст һаран күргхәр седв. ¹¹ Хар сәкүснд эзлгдсн улс Исусиг үзчкәд, Терүнә өмн сөгдж унад:

– Та Бурхна Көвүнт! – гиһәд хээкрлдцхәв.

¹² – Бичә Намаг Бурхна Көвүн гиж эмтнд келтн, – гисн догшн зака теднд Исус өгв.

Арвн хойр апостолмуд йилһж авлһн

¹³ Исус уул давшад, Бий талан санан-седкл туссн улсан дуудв. Теднь Терүн тал ирв. ¹⁴ Исус арвн хойр кү йилһж авв. Тедн апостолмуд гиж нерәдгдж. Тедн Терүнлэ хамдан бәәһэд, Сән Зәңг тархахин төлэ йовулгдх зөвтә бәәж. ¹⁵ Исус теднд хар сәкүсдиг көөж һарһх йос өгв. ¹⁶ Шимониг Пётр гиж нерәдәд, ¹⁷ Зебедана Яков болн Йохан гидг ах дү хойриг оһтрһун көвүд гиж Исус нерәдв (теднә заңгнь оһтрһун бәәдлтә сәнж), ¹⁸ Андрейиг, Пилипиг, Бар-Толмаг, Матайиг, Томасиг, Алпана көвүн Яковиг, Таддаг, зилот багин гешүн Шимониг ¹⁹ болн хөөннь Бийинь өшәтнрт бәрүлж өгсн Йуда Искериотиг йилһж авв.

Евреймүдин көгшәс Исусиг гемшәжәнә

²⁰ Тедниг герүр орж ирхләнә, дәкн олн күн цуглрад, хот чигн уулһсн уга. ²¹ Энүнә тускар соңссн Исусин төрл-саднь, Терүнә ухань көндрж одж гиж соңсад, күчәр авч хәрхәр седцхәв. ²² Ерусалимас ирсн ном цәәлһәчнр, Исусиг Баал-Зебульд эзлгдәд, терүнә күчәр хар сәкүсдиг көөж һарһжана гисн зәңг һарһцхәж. ²³ Исус тедниг дуудж авад, үлгүр орулад иигж келж өгв:

– Эрлг яһж эврән бийән көөж һарһхмб? ²⁴ Нег орн-нутгин улс хоорндан өшәркәд әңгрхлә, тер орн-нутг хольврж одна. ²⁵ Нег гер-бүлин улс ни-негн бәл уга, нег-негән дажрхар седхлә, тер гер-бүл буурч одна. ²⁶ Эрлг эврән бийләһән дәәлдхлә, терүнә йосн бас хольврж одх зөвтә. ²⁷ Чидлтә күүнә геринь тонхин өмн эзинь бәрж авч күлх кергтә.

²⁸ Тодлж автн: эмтнә килнцнь чигн тәвгдх, Бурхна тускар му келснь чигн тәвгдх. ²⁹ Зуг Әрүн Сәкүснә тускар му келсн күүнә килнцнь төрүц тәвгдшго. Тер күн мөңкинд килнцән эдлх. ³⁰ Ном цәәлһәчнр Исусиг хар сәкүснд эзлгдв гисн зәңг һарһсн учрас Исус тиигж келсмн.

Исусин гер-бүлнь – сурхульчнрнь

³¹ Исусин экнь болн дүүнрнь ирж. Күн дүүрц герт орж эс чадхларн, тедн Исусиг дуудулж.

³² – Исус, эктн болн дүүнртн ирэд Таниг дууджана, – гихлә, Исус:

³³ – Мини ээжм, Мини дүүнрм кемб?

³⁴ Бийиннь өөр суусн әмтиг эргж хэләһэд:

– Үзж автн, Мини ээжм, дүүнрм эн бэәнә.

³⁵ Бурхна заасиг күцәдг эмтн – Мини ээжнр, аһнр болн эгчнр-дүүнр.

Тэрэ тэрэчин туск үлгүр

4 Дэкн Һалилья нуурин көвэд ирэд Исус сурһв. Олн эмтн дегд икэр цуглрсн учрар оңһц дотр сууһад, көвөһэс тедүкнд усчад, Исус үг келв. Олн эмтн нуурин көвэд зогсад соңсв. ² Исус үлгүр орулж келэд сурһдг бээсмн. Ода бас тиигв.

³ – Соңстн! Нег күн тэрэһэн тэрхэр йовж. ⁴ Цацж йовсн тэрэнэ экин зэрмнь хаалһ деер унж. Теднинь шовуд чоңкад идчкж. ⁵ Зэрмнь чолута һазрт унж. Тедн һазр баһ болад буудя дарунь урһж. Тедн һазрин гүүнд туссн уга. ⁶ Нарн һарад тедниг шатачкж. Урһмл хатж одж. Яһад гихлә, буудян уңгнь йосндан урһж чадсн уга. ⁷ Зэрмнь хатханчг заагт унж. Хатханчг урһад, буудяг бүтэж. Буудя урһц өгсн уга. ⁸ Зуг сән урһцта һазрт унсн тэрэнэ экн – һучн, жирн, зун холван үлү урһц өгч. ⁹ Соңсхар седснь, соңстн! – гиж Исус аштнь келв.

Исус тэрэчин туск үлгүр цөөлһж бөөнэ

¹⁰ Хөөннь, эмтн тарад йовж одсна ард, арвн хойр сурһульчнь Исусас сурж:

– Келсн үгинтн утхнь юундньв?

¹¹ – Бурхна Йосна туск нууцин медрл таднд секгдлә. Талдан эмтнд болхла, Би үлгүр орулж келжәнэв. Учрнь: тедн нүдтэ бийнь – үзхш, чиктэ бийнь – соңсхш. Кемр үздг, соңсдг бээсн болхла, тедн уха-седклэн Бурхнд өгх билэ. Бурхн теднэ килнцинь тэвх билэ, – гиж Исус хэрү өгв.

Тэрэчин туск үлгүрин төөлвр

¹³ Цааранднь Исус иигж келв:

– Тадн бас Мини келсиг медрсн угайт? Тиигхлә талдан үлгүрмүд яһж медрж авхмт? ¹⁴ Тэрэч Бурхна үг келжэх күн мет. ¹⁵ Зэрм эмтиг хату хаалһ деер унсн буудяла дүңцүлж болхмн. Тедн Бурхна Үгиг соңсж авв чигн, эрлг агчмин зуур тер Үгинь хулхалад авчкна. ¹⁶ Зэрм эмтн чолута һазр деер унсн буудя мет. Тедн Бурхна Үгиг байрлж соңсад тодлж авна. ¹⁷ Зуг уңг уга төлэдән бат болхш. Тер Үгэс көлтө көөлһ үзхлэрн иткдгән уурна. ¹⁸ Зэрм эмтн хатханчгта һазр деер унсн буудяла эдл. Өдгэ цагин арһ, ик дала зөөр зөөхин арһ хээнэв гиһэд болн нань чигн седвэрэс көлтэ Бурхна Үгинь тодлж авдг болв чигн мартчкна. Тер Үг олз өгхш. Болв сән һазр деер унсн буудя мет улс бөөнэ. Тедн Бурхна Үгиг соңсад, тодлж авада, аш сүүлднь, һучн, жирн, зун холван ик олз авч ирнэ, – гив.

Шатжах шамин тускар

²¹ – Күн шам шатачкад орн дор бултулдг эс гиж деерэснь савар бүркдг болхий? Шатжах шамиг күн деегшән өргж тэвнэ эсий? ²² Нууц юмн аштнь тээлгддмн. Бултулсн юмн аштнь илдкж һардмн. ²³ Соңсхар седснь, соңстн! – гиж Исус келв.

²⁴ – Мини келсн үгд ухаһан өгтн. Ямаран кемжәһәр тадн кемжәлнэт, тер кевәр таднд

кемжәлгдх. Терүнэс үлүһәр чигн өггдх. ²⁵ Бээснднь Бурхн бас чигн өгх, угаһаснь бээсинь булаһад авчкх, – гиж Исус цааранднь келв.

Урһжах тэрэнэс авчар үлгүр

²⁶ – Бурхна Йосиг иим үлгүрлә дүңцүлж болхмн: күн тэрэһән тэрчкэд йовж одна. ²⁷ Түүг унтад серэд бээтл экн экләд урһна. Тэрэнэ экн һазрт яһж урһжахинь тер медрш. Өдр ирвэс экн үндслэд, көк ишнь һазрас бултаһад урһна. Урһмл ноһарад, буудя толһална. Буудян толһа чидл авч урһна. ²⁹ Буудя болсн кемлә күн хадуран авч ирэд хадна, – гиж Исус немв.

Горчсин экнэ туск үлгүр

³⁰ Исус цааранднь келж өгв:

– Бурхна Йосиг бас юунла дүңцүлж болхмб? Ямаран үлгүр олж келхмб? ³¹ Бурхна Йосн горчсин экн мет. Горчсин экн цугтаһаснь бичкн эсий? ³² Болв түүнэс урһсн урһмлын ацмуднь шовуд үүрән ясж чадм дүңгэ зээтэ болна.

³³ Тиигж эмтн ухандан тодлж авдгар Исус үлгүр орулж сурһдг бээж. ³⁴ Үлгүр угаһар, Исус эмтиг сурһдмн биш. Сурһульчнртан болхла үлдэж авада, тер үлгүрмүдән цөөлһж өгдмн.

Исус шүрүн сальк номһрулж бөөнэ

³⁵ Асхн харңһурж йовтл Исус сурһульчнртан:

– Нур һатлад йовхмн, – гив.

³⁶ Соңсжасн улсан үлдэчкэд, сурһульчнрнь Исусин суусн оңһцар көвөһэс усчад һарв. Теднлә хамдан талдан оңһцс усчв. Генткн шүрүн салькн көдлв, ик дольганд оңһц цокгдад, усар дүүрв.

³⁸ Исус болхла оңһцин сүл талнь дер дерләд кевтэд, унтж одж. Сурһульчнрнь Терүг серүләд:

– Багш! Бидн чивжәнэвидн! Танд йилһл уга болж бөөнү?! – гицхэв.

³⁹ Исус босад шүрүн салькиг уурулад, нуурин уснд:

– Тагчг бол, тогтн! – гиж закв.

Тер дарунь салькн номһрад, нур тогтнв.

⁴⁰ – Юунас ээсмт? Тадн ода күртл иткл уга бэнт? – гиж сурһульчнрасн сурв.

⁴¹ Теднь сүрдэд, нег-негн талан хэлэцхэв:

– Салькн усн хойрт Эн зэрлг болна, теднь үгинь соңсна. Кен гидг күнв эн? – гицхэв.

Исус хар сәкүсдт ээлгдсн кү эдгәж бөөнэ

⁵ Нур һатлад, тедн Геразин гидг нертэ һазрур ирцхэв. ² Исусиг оңһцасн буухлань өмнэснь үксн кү оршадг хадын көндәһэс хар сәкүснд ээлгдсн нег күн гүүж һарч ирв. ³ Эмтн терүг цевлдгән уурсн учрар тер күн оршалһна һазрт бээдг болсн. ⁴ Кедү дәкж һар-көлинь цевлсн бийнь тер күн цевән таслад гүүдг сәнж. Нег чигн күн энүг тогтнулж чаддго бээсмн. ⁵ Эн күн өдр-сө уга уул заагар

йовад, үкэрин назр эргэд, му дууһар хээкрэд, махмудан чолуһар цокад йовдг сэнж.

⁶ Исусиг үзн тер күн гүүж ирэд сөгдж:

– Бурхна Көвүн, нанас Танд юн кергтэ? Бурхна нерн деерэс суржана, бичэ намаг зоваһит! – гиһэд чаңһар хээкрж.

⁸ – Хар сәкүсн, нар эн күүнэс! – гиж Исус заксн төлөд тер күн тиигж келсн.

⁹ – Нернчн кемб? – гиж Исус сурв.

– Мини нерн Түмн, юңгад гихлэ, мана то олн, – гиж тернь хэрү өгв.

¹⁰ – Мадниг эн ормас бичэ көөхнтн! – гиһэд тедн ээрцхэв.

¹¹ Уулын өөр идшлж йовсн кесг эзнэ һахас йовж.

¹² – Исус, маднд эн һахас дотр орх зөв өгит? – гиж хар сәкүсн сурж.

¹³ Исус зөв өгч. Хар сәкүсд тер гемтэ күүнэс нарад, һахасиг ээлж. Тер дарунь хойр миңн шаху һахас гүүлдэд, эрг деерэс уснд унад чивж одж.

¹⁴ Хаха хэрүлчнр гүүһэд, эргндк балһсн болн хошмудын әмтнд юн учрсинь келж. Олн әмтн юн болсинь хэләхәр ирж. ¹⁵ Тедн Исусин өөр цуглрад, түмн хар сәкүснд ээлгдсн күн хувц өмсчкнс ухата-сегәтә суусинь үзәд, дегд икәр сүрдж. ¹⁶ Хар сәкүстә күүнлә болн һахасла учрсиг үзсн әмтн цугинь наадксдан келж өгч.

¹⁷ Тиигхлэ тер назрин әмтн Исусиг тендәс һарч йовтха гиж сурж.

¹⁸ Исусиг оңһд орад суухлань, хар сәкүсдәс сулдсн күн:

– Таниг дахч болхий? – гиһэд сурж.

¹⁹ Болв Исус зөв өгсн биш:

– Герүрн одад, Деед Эзн чамд ю кесинь, чамаг яһж хээрлж авсинь төрл-садндан келж өг, – гисн.

²⁰ Эдгсн күн Декапол назр орад, әмтнд Исусин тускар келәд йовж. Терүнә келсн үгинь соңссн әмтн, икәр өврәд алң болж.

Яирин күүк әмдрүллһн болн гемтә күүкд кү эдгәлһн

²¹ Исусиг оңһцар нур һатлад хэрү ирхләнә, өөрнь нуурин көвәд дала улс цуглрад хурж. ²² Тедн дунд бәәсн хурлын толһач, Яир, Исус тал өөрдәд, кәлднә мөргж:

– Мини күүкм әрә әмтә бәәнә. Күүкм әмд үлддгәр ирәд, деернь һаран тәвәд эдгәһит? – гиж ээрәд сурж.

²⁴ Исус терүнлә йовв. Ардаснь олн әмтн дахв. Әмтн дегд олн болад дарцв.

²⁵ Әмтн дунд арвн хойр жилин туршт цусн һардг гемтә күүкд күн йовж. ²⁶ Тер күүкд күн кесг олн эмчнрт бийән үзүләд, бәәсн мөңгән цугинь һарһж. Зуг гемнь эдгх биш улм икдж. ²⁷ Исусин тускар күүкд күн урднә соңсж йовж. Тегәд ардаснь өөрдж одад, хувцнднә һаран күргж.

²⁸ «Кемр хувцна хормаднь һаран күргхлә, дарунь эдгхв», – гиһэд тер дотран ухалж. ²⁹ Цусн һардг гемнь тер дарунь уурч. Күүкд күн эдгсән медж.

³⁰ Исус чигн Терүнәс күн күч авад эдгсинь дарунь медж.

– Кен Мини хувцнд һаран күргв? – гиһэд ардан хәләж.

³¹ – Танд һаран кен күргв гиж юңгад сурж бәәхмт? Тана ардас олн күн дарцж йовналм! – гиж сурһульчнрнь сурцхав.

³² Исус цуг олн әмтиг эргж хәләһэд, кен һаран күргсинь медж авхар седв. ³³ Юн болсинь медсн күүкд күн әәһэд, чичрн йовж өөрдж ирәд, кәлднә сөгдәд, цугинь келж өгв.

³⁴ – Күүкн минь, чини итклчн чамаг эдгәв! Энүнәс хооран төвкнүн, әрүл-менд йовж йов! – гиж Исус келв.

³⁵ Тер зуур цаг удж одв. Яирин герәс:

– Күүкн өңгрж одв. Багшиг бичә үүмүл, – гисн зәңг ирв.

³⁶ Исус түүг төртән авл уга хурлын толһач Яирт:

– Бичә ә, итк, – гив.

³⁷ Пётр болн Яков Йохан ах-дү хойрас талдан кү Бийләһән дахулл уга Исус йовв. ³⁸ Яирин герүр орхла, әмтн үүмәтә, зовлңта бәәцхәж, оркрад уульжасн ә соңсгдж. ³⁹ Исус орж ирн:

– Яһад үүмжәхмт? Юңгад уульжәхмт? Күүкн өңгрсн уга, зуг унтж кевтнә, – гихләнә, ⁴⁰ әмтн Исусар наад бәрәд инәлдцхәв. Исус цугинь һазаран һартха гив. Бийнь күүкнә эк-эцктә болн эврәннь һурвн сурһульчнртаһан, күүкнә кевтсн хораһур орв. ⁴¹ Күүкнә һаринь авад Исус:

– Талита кум! – гив. (Тернь күүкн бос гидг арамейин келнә үгмүд.)

⁴² Тернь босад йовв. (Күүкн арвн хойрта сәнж.)

Цугтан икәр өврцхәв. ⁴³ Исус эн өврмжтә йовдлын тускар, әмтнд бичә келтхә гиж закв. Күүкнд болхла хотынә уулһтха гив.

Исус төрскн балһс оржана

6 Тендәс цааранднә йовад, Исус сурһульчнртаһан төрскн балһсурн ирв. ² Бемб өдр Исус хурлд ном сурһв. Терүг соңссн әмтн икәр өврцхәв:

– Альдас иим цецн уха Эн авсн болхв? Эн юн болхв? Яһж Эн өвәрц юм кедг болхв? Эн эгл модч күн эсий? Эн Марийин көвүн, Яков, Йосип, Йуда болн Шимона ахнь бәәнәлм. Мана өөр Энүнә дү күүкднә чигн сууналм. Тегәд Исусиг һәәләд, Назаретин улс Терүнд итксн уга.

⁴ – Әәлдәчиг күндлдго һазр уга. Зуг төрскн һазртнь, гертнь болн өрк-бүлднә әәлдәчиг әәлдәчд тоолдмн биш, – гиж Исус теднд келв.

⁵ Тенд Исус өвәрц юм һарһж чадсн биш. Зуг цөөкн күн деер һаран тәвәд, тедниг эдгәж. ⁶ [а] Назаретин әмтн иткл уга бәәснднә, Исус алң болв.

Исус арвн хойр сурһульчнр илгәнә

⁶ [б] Тегәд Исус Назаретин эргн шидр бәәсн хотдудар йовад, Сән Зәңг цәәлһв. ⁷ Арвн хойр

сурхульчнран чигн дуудж авад, хошадар илгэв. Тедндэн хар сэкүсдиг көөж харһдг йос өгв. ⁸ Исус теднд иигж заков:

– Бийлэһэн түшх тайгас талдан юм бичэ автн. Идх хот-хол, сольж өмсх хувц-хунр, түңгрцг чигн, мөңг чигн бичэ автн, зуг көлдэн буршмг өмстн. ¹⁰ Нег хотнас нарч йовтлан түрүн олж авсн бээрэн бичэ сольтн. ¹¹ Кемр күн тадниг герүрн орулж эс авхла, тадна келсиг эс соңсхла, тер ормас нарч йовад, хормаһиннь тоорминь сажчктн. Тер темдг теднэ гемин герч болж харх.

¹² Тегэд сурхульчнрнь, килнцтэ жирһлэн үлдэтн гиж эмтнд келхин төлө һарад йовцхав. ¹³ Тедн кесг улсас хар сэкүсдиг көөж харһад, гемтэ эмитг оливин тосар түркэд эдгэв.

Уснд кирслдг Йохан яһж алгдсна тускар

¹⁴ Исусин туск зэңг олн эмтн дунд тарж соңсгдв. Тер учрар Херод хан Терүнэ тускар соңсж. Зэрмнь Энүг уснд кирслдг Йохан эмдрж ирэд, өвэрц йовдлмуд нарһж бээнэ гиж тоолж. ¹⁵ Зэрмнь Исусиг Элья гиж сансмн. Зэрмнь болхла Энүг кезеңк ээлдэчнрлэ эдл ээлдэч гисмн. ¹⁶ Херод хан терүг соңсад:

– Нанар толһаһан тээрүлсн Йохан эмдрэд ирсн билтэл, – гиһэд ухаһан туңһаж.

¹⁷ Херод хан эврәннь Филип дүүһиннь авалиг, Херодидаг, авсмн. Йохан тер йовдлынь бурушаһад:

– Дүүһиннь гергнлэ бээх чамд зөв уга, – гиж оньдин келдг бээсмн.

Херод хаң, терүг түүрмд суулһсмн. ¹⁹ Терүнэс авн Херодида Йоханд дурго болад, терүг алх ирлцэтэ учр хээһэд, олж чадсмн биш. ²⁰ Херод хан Йоханыг чик седклтэ, Бурхна күүһинь медэд терүнэс ээв. Тер учрар Херод Йоханыг алж уга. Йохана келсн үгинь таасад, Херод соңсдмн. Зуг, тер үгмүдин утхнь, терүнд амр өгдмн биш. ²¹ Аш сүүлднь, Йоханыг алх арһ учрж. Херод хаана һарсн өдрнь болж. Хан нэр кеһэд, нойдуд, цергин ахлачнр болн һалильян байн улсиг дуудж. ²² Тер нээрт Херодидин күүкн йир сээнэр биилж. Херод хаанд болн гиичнрт күүкнэ би дегд икэр таасгдж. ²³ Хан икэр таасад, күүкнд:

– Ю сурнач, сурсичн күцәнэв! Орн-нутгин өрэлинь чигн өгнэв, – гиж андһарлсмн.

²⁴ Күүкн гүүж одад, экэсн селвг сурж.

– Уснд кирслдг Йохана толһаһинь сур, – гиж экнь зажж.

²⁵ Түдл уга күүкн хаанур одад:

– Эрк биш уснд кирслдг Йохана толһаһинь тэвүр деер авхулж ас, – гиж сурв.

²⁶ Хан дегд икэр гейүрв. Зуг күүкнэ сурсиг бурушал уга, гиичнрин өөр өгсн үгэн күцэх күн болад ²⁷ ялчан илгэһэд, Йохана толһа тээрж авч иртхэ гив. ²⁸ Түүрмд суусн Йохана толһаһинь тээрэд, тэвүр деер ялчнь күүкнд авч ирж өгв. Күүкн терүгинь экдэн өгчкв. ²⁹ Йохана сурхульчнрнь энүнэ тускар соңсад, цогцинь авад оршав.

Исус тавн миңһн кү цадхсна тускар

³⁰ Исусин апостолмуд хэрү ирэд, ямаран керг күцэсэн болн ямаран ном эмтнд сурһсан Терүнд келж өгцхэв.

³¹ – Нег аглһ һазр олж авхмн, тенд тадн невчк амрхт, – гиж Исус теднд келв.

Өөрнь дегд олн күн цуглрад, хот чигн уудг арһ уга болхлань, Исус тиигж келсмн. ³² Оңһцдан сууһад, аглһ һазр орад тедн йовцхав. ³³ Болв оңһцд сууһад йовсинь үзэд, эмтн ардаснь усна көвөһэр гүүлдэд, теднэс түрүлж ирж. ³⁴ Исус оңһцасн бууһад, олн эмтн эрг деер Бийинь күләжэсинь үзж. Олн эмтн хөөч уга хөд мет бээхинь Исус үзэд, теднд санань зовад, дала юм сурһв. ³⁵ Асхн, нарн сууж йовтл, Исусин сурхульчнрнь өөрдж ирэд:

– Ора болж одв, энтн эжго һазр. ³⁶ Эмитг йовулх кергтэ. Эргндк хотдуд орад, идх хотан хулдж автха, – гицхэв.

³⁷ – Тадн асртн, – гиж Исус келв.

– Цуг эмтнд күрх өдмг бидн хулдж авх зөвтэви? Тедү мөңг олхин төлө маднд долан сар шаху көдлх кергтэлм, – гиж сурхульчнр келцхэв.

³⁸ – Кедү кемжэн өдмг үлдсинь медэд иртн, – гиж Исус заков.

– Тавн бүкл өдмг болн хойр заһсн, – гиж тедн хэрү өгцхэв.

³⁹ Исус эмитг баг-багмудар ноһан деер суулһтха гив. ⁴⁰ Цугтан тэвөһэд, зууһад күн болад зерглэд сууцхав. ⁴¹ Исус өдмг заһс хойриг авад, теңгр тал хэлэһэд, Бурхнд ханлт өргв. Тиигчкэд өдмгиг зүсм-зүсмэр хуһлад, сурхульчнртан өгв, теднь эмтнд түгэв. Хойр заһсиг бас тиигв. ⁴² Цугтан идэд цадв. ⁴³ Хотын үдл цуглулхла, арвн хойр савар дүүрц хот үлдж. ⁴⁴ Хот идсн эмитг тоолхла, зуг залу улсин тонь тавн миңһн күн болв.

Исус усн деегүр йовж йовна

⁴⁵ Дарунь Исус сурхульчнртан, оңһцар нур һатлад, Бетсэд гидг һазр ортха гив. Бийнь эмтэн йовулхар үлдв. Эмитг йовсна хөөн өөдм һазрт һарад, Бурхнд мөргв. ⁴⁷ Харңһу сө сурхульчнрнь оңһцарн нуурин тал дунд күрв. Исус һанцарн нуурин көвэд үлдв. ⁴⁸ Сурхульчнран салькна өмнэс хээвдэд көшжэхинь үзэд, Исус өр цээхин өмн усн деегүр тедн тал йовв. ⁴⁹ Оңһциг күцэд давж йовтлнь сурхульчнрнь үзэд, ки үзгдл гиж медэд, йир икэр сүрдэд, хээкрцхэв.

⁵⁰ – Бичэ ээтно! Зөргтэ болтно! Энтн Бив! – гиж Исус теднд дууһан өгв.

⁵¹ Исусиг оңһцд орад суусна дарунь салькн тогтнж одв. Сурхульчнрнь икэр алң болцхав.

⁵² Тедн хату зүрктэ бээсн төлэдэн уханасн ода күртл өдмгин туск өвэрц йовдлыг медж чадл уга бээцхэж. ⁵³ Нур һатлад, эдн Генесарет гидг һазрт ирэд бууһад, оңһцан бооцхав. ⁵⁴ Эдниг оңһцасн буухлань, тер һазрин эмтн Исусиг үзн таньв.

55 Зэрмнь гүүлдэд, Исус ирв гисн зэңг тарав. Эргндк хотдудас цуг эмтн күнд гемтэ улсиг кевтсн девскртэһинь авч ирв. 56 Альд, ямаран балһсд, хотдар Исус эс йовв чигн – делгүдэн күнд гемтэ улсиг эмтн хурдг ормд авч ирцхэдмн. Тедн Исусин хувцна хормаднь болв чигн харан күргх зөв эрэд сурдмн, харан күргснь – эдгж оддмн.

Бурхна зааврмудын чинрнь ик

7 Нег дэкж Ерусалимас паршмуд болн закана багшнр ирэд, Исусин өөр цуглрцхав. 2 Исусин сурһульчнрин зэрмнь Мошен закана харан уһал уга хот ууж бээсинь тедн үзж.

3 Өвкнрин заңшалар болхла, цуг евреймүд болн паршмуд хотан уухиннь өмн харан тохнятаһар уһах зөвтэ бээсмн. 4 Базрас ирчкэд, харан уһал уга хот уудго сәнж. Терүнэс талдан чигн заңшал күцэдг бээсмн: ааһ-шаңһан, хээсэн, зесэр кесн саван болн ширәһән уһацхадмн.

5 Тегэд паршмуд болн закана багшнр Исусас сурцхаж:

– Тана сурһульчнртн өвкнрин заңшалан юңгад мартж бээхмб? харан уһал уга юңгад хот ууж бээхмб?

6 – Ээлдэч Эшьян дегтрт таднла эдл хойр чирэтэ улсин тускар иигж бичэтэ бээнэ: «Эн улс хоосн амарн Намаг күндлнэ. Теднэ зүркннь Нанас хол бээнэ. Эдн күүнэ ухалж харһсн номиг Бурхна ном гиж дасхна. Эднэ сөгдлһн юмн биш». 8 Тадн Бурхна заавриг мартад, эмтнэ ухалж харһсн заңшалар бээнэт. 9 Эмтнэ харһсн заңшалар бээхэр седэд, тадн Бурхна заавриг сольжит! 10 Моше таднд иигж келлә: «Эк эцк хойрин күндл». Бас «Эк эцк хойран му келсн күн үкх зөвтэ» – гисн. 11 Тадн болхла: «Эк эцк хойрт өгх белгәрн Бурхнд бэрц бэрчклав» – гисн уха эмтнд заажанат. 12 Тер номарн тадн эмтиг эк-эцкән күндлдгинь уурулж бээнэт. 13 Сурһжах заңшаларн тадн Бурхна Үгиг уга кежит. Талдан чигн түүнлэ эдл кесг юм кежит, – гиж Исус келв.

14 Исус олн эмт цуглулад келв:

– Мини келсиг соңсад медж автн: 15 Күүнэ дотр орсн юмн күүг бузрдулшго. Зуг күүнэ зүркнэс харчах юмн күүг бузрдулхмн. 16 Соңсхар седснь – соңстн!

17 Герт орхларн келсн үгиннь утхинь цөөлһж өгтн гиж, сурһульчнр Исусас сурв.

18 – Тадн бас ода күртл юм медж авад угайт? Күүнэ дотр орсн юмн күүг бузрдулшго. 19 Юңгад гихлэ, тер орсн юмн күүнэ зүркнд орж бээхш, зуг күүнэ геснд орад, нарч одна. (Терүгәрн Исус ямаран болв чигн хот цевр гиж зэрлв.) 20 Зуг күүнэ зүркнэс харһсн юмн күүг бузрдулна. 21 Күүнэ зүркнэс му ухата юмн харна: аля келһн, хулха келһн, кү алһн, күүнэ авальта дерән негдүллһн, ховдг седкл зүүлһн, хар санлһн, худл келлһн, ичр уга йовдл харһлһн, үлү үзлһн, кү му келлһн, деегүрдлһн, һәрһллһн. 23 Цуг эн хорта йовдл күүнэ дотрас нарад, күүг бузрдулна, – гиж Исус хэрү өгв.

Исус буру номта күүкд күүнд дөң болв

24 Налильяс нарч йовад, Исус Тир гидг балһсна нег герт ирж. Нег чигн күүнд бийән эс медүлхәр седсн бийнь чадсмн биш. 25 Исус ирв гисн зэңгиг нег күүкд күн бас соңсж. Энүнэ күүкиннь хар сәкүсн ээлж. Күүкд күн ирэд, Исусин көлд сөгдэд, күүкиннь эдгэтхэ гиж сурж. 26 Тер буру номта күүкд күн Сирий һазрин Поник әәмгин күн бәәж.

27 – Түрүләд Би бичкн күүкд цадхх зөвтэв. Күүкдәсн өдмг булаж авад, нохаст өгч болшголм, – гиж Исус күүкд күүнд келж.

28 – Деед Эзн, тернь тиим! Болв ширә дор кевтсн нохас чигн күүкдәс үлдсн үлдл иднәлм, – гиж хэрү өгв.

29 – Тиим хэрү өгсн төләдән йов, хар сәкүсн чини күүкнәсчн нарч одв, – гиж Исус келв.

30 Күүкд күн хәрж ирэд, орн деерән кевтсн үрән үзв. Хар сәкүсн түүнәс нарч одж.

Исус дүлэ кү эдгэв

31 Тир балһснасн нарад, Сидон балһсар дэврэд, Исус Декапол һазр талк Налилья нуурин көвәһүр ирв. 32 Тенд Исус тал тодрхаһар келж чаддго болн дүлэ кү дахулж авч ирэд, харан күргэд эдгэтхэ гиж сурцхаж. 33 Исус терүг хооран авч нарад, хойр чикнднь һариннь хурһан орулв. Нульмчкад, тер күүнэ келнднь нар күрв. 34 Дарунь Исус деегшән хәләчкэд саналдад:

– Эфата! (тернь секгд гидг арамейин келн үг).

35 Тер дарунь дүлэ күн соңсдг болв, тодрхаһар экләд келв. 36 Исус эн өвәрц йовдлын тускар бичә күүнд келтхә гив. Зуг кедү бичә келтхә гисн бийнь эмтн зогсл уга, нег-негндән келәд йовцхаж.

37 – Энүнэ кеһәд йовсн юмн йир сән, дүлэ улс соңсдг болна, келн уга улс келдг болна, – гиж эмтн ик өврмж кеж, хоорндан күүндцхәж.

Дөрвн миңһн кү цадхлһн

8 Тер цагт Исусин өөр дәкн олн күн цуглрж ирв. Эднд иддг хот уга болж. Исус сурһульчнран дуудж авад:

3 – Эн эмтнд Би санаһан зовжанава. һурвн өдрин дуусн бийләһән авсн хотан чилтл эдн Мини өөр бәәцхәв. Эдниг герүрнь хәрүлхлэ, харһнад, хаалһан чигн дааж чадшго. Эмтнэ зэрмнь ик хол һазрас ирцхәж, – гиж келж.

4 – Иим эжго һазрт альдас бидн тиим дала өдмг олж авхмб? – гиж сурһульчнрнь келцхәв.

5 – Кедү кемжән өдмг бээнә? – гиж Исус сурв.

– Долан бүкл өдмг, – гисн хэрү соңсв.

6 Исус эмтиг суутха гив. Дарунь Бурхнд ханлт өргәд, тер өдмгәс хуһлад, сурһульчнртан өгв, теднь эмтнд түгәв. 7 Цөөкн заһсн чигн олдв. Терүг бас Исус Бурхнд ханлт өргәд, түгәтхә гив. 8 Удл уга цугтан цадв. Эмтн цадсна хөөн бас чигн долан савар дүүрц хот үлдв! 9 Хот уусн цуг эмтнә тонь –

дөрвн миң шаху күн болв. ¹⁰ Исус әмтиг герүрнь тәвчкәд, оңһцд сууһад, сурһульчнртаһан Далманута гидг һазр орв.

Онц темдг сурлһн

¹¹ Тенд паршмуд Исусур өөрдж ирәд, зүтквр эклж. Бурхна онц темдг үзүлтхә гиж тедн Исусас некж.

¹² – Яһад эдн онц темдг некдг болхв? Нег чигн онц темдг эн цагин улст үзүлшгов гиж Би таднд үнәр келжәнәв, – гиһәд гүүнәр саналдж келв.

¹³ Исус тедниг үлдәһәд, оңһцд сууж авад, нур һатлад йовж одв.

Паршмудын болн Херодын экнәс болһаж йовтн

¹⁴ Сурһульчнрнь цугтаднь күрх өдмг авч һархан мартчкж. Оңһц дотр негхн бүкл өдмг бәәж. ¹⁵ Тер зуур Исус саглулж үг келж йовсмн:

– Тадн паршмудын болн Херодын экнәс болһаж йовтн.

¹⁶ Сурһульчнрнь хоорндан:

– Өдмг уга болсн төләд Тер тиигж келв, – гиж күүндцхәв. ¹⁷ Исус эдниг ю келжәхинь медәд:

– Юңгад өдмг эс авсндан зовжәхмт? Ода күртл юм медәд уга болвзат? Зүркнтн төмр-болд болж одсн болвза? ¹⁸ Нүдтә бийнь – үзл уга, чиктә бийнь – соңсл уга бәәхмт? Тодлж авсн угайт? ¹⁹ Тавн зүсм өдмгиг тавн миңһн күүнд хувасн цагла кедү сав өдмгин үлдл тадн цуглулж авлат? – гиж сурв.

– Арвн хойр, – гиж сурһульчнрнь хәрү өгв.

²⁰ – Долан өдмгәр дөрвн миңһн кү цадхәхт, кедү сав хот үлдлә? – гиж Исус сурв.

– Долан, – гицхәв.

²¹ – Тиигсн бийнь юм медж авсн угайт? – гиж дәкн Исус сурв.

Сохр кү эдгәлһн

²² Бәтсадт ирәд бууцхав. Исус тал сохр кү көтлж авч ирәд, һаран күргтхә гиһәд эрцхәж. ²³ Исус сохр күүг һараснь көтләд, хотнас авч һарад, нүднднь нульмчкад, терүнә толһа деер һаран тәвәд:

– Юм үзжәнчи? – гиж сурв.

²⁴ Тернь эргндән хәләһәд:

– Йовсн әмт үзжәнәв: әмтн нанд модд болж үзгджәнә, – гиж келв.

²⁵ Исус дәкн терүнә нүдн деер һаран тәвв. Тернь дәкәд эргндән хәләхлә, нүднднь харан орж. Ода тер күн тодрхаһар юм үздг болв. ²⁶ Исус терүг герүрнь хәрүләд:

– Эн хотнур хәрү бичә ор, – гив.

Пётр Исусиг Христост тоолж бәәнә

²⁷ Исус сурһульчнртаһан һалильяс һарад, Пилипин Кесәрья гидг һазрин кесг хот орв. Зууран Исус теднәс:

– Олн әмтн Намаг кенд тоолжана? – гиж сурв.

²⁸ Сурһульчнрнь:

– Зәрмнь Таниг уснд кирслдг Йохан гинә. Зәрмнь – Эльяд тоолжана. Зәрмнь – хуучна әәлдәчнрин негнь гинә, – гиж хәрү өгв.

²⁹ – Тадн Намаг кенд тоолжана? – гихлә.

Пётр:

– Та Бурхна илгәсн Аврач, – гив.

³⁰ Исус энүнә тускар күүнд бичә келтхә гив.

Исусин үклин болн әмдрлһнә тускар

³¹ Исус сурһульчнртан:

– Би, Күмни Көвүн, дала зовлң үзхв. Толһачнр, ах гелңгүд болн ном цәәлһәчнр Намар һә кеһәд алх. Болв һурвдгч өдртнь Би әмдрхв, – гиж келв.

³² Энүнә тускар Исус илднь келж өгв. Пётр Исусиг хооран дуудж авад хәрүцв. ³³ Исус сурһульчнр талан хәләчкәд:

– Эрлг, әрл цааран! Чи Бурхна санаһар биш, әмтнә санаһар бәәнәч, – гиж келв.

³⁴ Дарунь Исус сурһульчнран болн талдан әмтиг дуудж авад келв:

– Намаг даххар седсн күн эврәннь хаалһан үлдәһәд, кирсэн авад, бийм дахтха. ³⁵ Юңгад гихлә, әмән хармнсн күн, әмән геех. Зуг Мини төлә болн Сән Зәңгин төлә әмән өгсн күн – әмән харсж аврх.

³⁶ Делкә эзлж авад, әмән геесн күн ямаран олзта үлдхмб? ³⁷ Эврәннь әмән күн юуһар хулдж авхмб?

³⁸ Эн килнцтә болн Бурхнд иткдго улс Намаг медхшв гиһәд, Мини келсн үгәс ичхлә, тер улсас Би чигн Эцкиннь туурмжд элчнрән дахулж ирхләрн, эдниг медхшв гиһәд ичхв.

9 – Би үнәр келжәнәв, эн зогсжасн улсин зәрмнь Теңгрин Йосн ирәд, күчән автл үкл үзшго, – гиж Исус аш сүүлднь келв.

Исусин хүврлһн

² Зурһан өдр давсна хөөн Исус Пётр, Яков, Йохан һурвиг дахулад, уул давшв. Уул деер сурһульчнриннь нүднд Исус генткн хүврж одв.

³ Энүнә хувцнь уһачксн цаһан өңгтә хувцнас цаһан болж одв. ⁴ Дарунь Элья Моше хойр үзгдв. Тедн Исусла күүндснь медгдв. ⁵ Пётр ю келхән эс медсн учрас:

– Багш, энд маднд дегд сән, Танд, Моше, Элья һурвнд һурвн сег татхмн болвза? – гиж Исуст келв.

⁶ Яһад гихлә, тер ю келхинь медсн уга. Учрнь: тедн һурвн дегд икәр сүрдцхәв.

⁷ Дарунь үүлн эдниг бүркчкв. Үүлн дотрас: «Энтн хәәртә Көвүн Мини, Энүнә үгинь соңстн!» – гисн дун соңсгдв. ⁸ Тиигхлә сурһульчнрнь төгәлдән эргж хәләһәд, Исусас талдан кү үзж уга. ⁹ Эн үзсн юман Күмни Көвүн үкәд әмдртл бичә күүнд келтхә гисн зәрлг, Исус эн сурһульчнртан уулас бууж йовад өгч. ¹⁰ Энүнә тускар теднь талдан улст келж уга, зуг: «Үкәд әмдрхв» – гисн үгин утхинь медж авхар седәд, хоорндан күүндж. ¹¹ Эн сурһульчнрнь Исуст иим сурвр өгч:

– Элья түрүлж ирх зөвтө гиж юңгад ном цөөлһэчнр келцхэдв?

12 – Чик, Элья түрүлж ирэд, цуг юминь белдх зөвтө. Бурхна Бичгт: «Күмни Көвүн дала зовлң үзэд дорацулгдх?» – гиж юңгад бөөхмб? 13 Элья чигн ирлэлм, терүнд эмтн эврәнн дурарн кесн бөөнөлм. Тиигж учрх зөвтө юмн Бурхна Бичгт бичэтэ билэ, – гисн хэрү сурһульчнрнь Исусас соңсв.

Исус гемтө көвүг эдгэжэнэ

14 Хэрү ирэд тедн иим юм үзв: теднэ үүрмүдлэ закана багшнр зүткж бөөцхэж, хажуднь олн эмтн соңсад зогсж. Исусиг үзчкэд, эмтн өврмж кеһэд гүүһэд тосв.

16 – Юуна тускар зүткжэхмт? – гиж Исус сурв.

17 Цуглрсн улсас негнь:

– Багш, би Танур көвүһән авч ирлэв. Көвүһим хар сәкүсн эзлэд, келн-амн уга кечкв. Хар сәкүсн энүг икәр зована: һазрур авад шивнэ – көвүн харһцад унна, амнаһнь көөсн һарад шүдән хэврнэ, бөөсн бийнь менрж одна. Би Тана сурһульчнриг көвүнәсм хар сәкүс көөж һарһтха гиж сурлав, зуг эдн чадсн уга, – гиж келв.

19 – Сүзг уга улс! Кезэ күртл Би таднла бөөхмб? Кедү дөкч Би тадниг тесхмб? Көвүг нааран авч иртн! – гив.

20 Көвүг авч ирв. Исусиг үзчкэд, хар сәкүсн түүнә шүрүснй татулв, амнаһнь көөсн һарад, көвүн харһцад унв.

21 – Көвүнчнь кезэ эклж гемтв? – гиж Исус сурв.

– Бичкнәсн авн. Хар сәкүсн энүг һалд чигн, уснд чигн әмнь авхар седәд, авч шивнэ. Буйн болтха, чадхла, хөөрлэд нөкд болхнтн? – гиж эцкнь эрв.

23 – Чадхла гисн үг юн болжахмб? Итксн күн ю болв чигн чадх зөвтөлм, – гиж Исус келв.

24 – Иткжәнәв! Итклм батрулыт! – гиһэд хөөкрәд, эцкнь сурж эрв.

25 Әмтн олар цуглрж бөөхинь үзэд:

– Күүг соңсдго, келдго болдгар кегүлдг хар сәкүсн, һарч әрл эн көвүнәс, энүнә дотр дөкч ордг болвзач гиж Би чамд закжана! – гиж Исус закв.

26 Хар сәкүсн хөөкрәд, көвүнә шүрүснй татулад һарч одв. Көвүн әмн уга күүнлә әдл кевтв. Хурсн әмтн терүг үкж одв гиһэд шимлдцхәв. 27 Исус өөрдж одад, көвүг һараснь авад босхв. Көвүн босад зогсв. 28 Исусиг герүр орхла, сурһульчнрнь әмтнәс онц үлдәд:

– Бидн тер хар сәкүсиг юңгад эс көөж чадсмб? – гиж сурв.

29 – Тиим хар сәкүсдиг зальврж эс көөхлә, талданар көөж болшго, – гиж хэрү өгв.

Исусин үклин болн әмдрллһнә тускар

30 Исус сурһульчнртаһан бөөсн һазрасн һарад, һалильә һазрар дәврәд йовв. Исус йовсн хаалһан әмтнд медүлл уга бөөхәр седж.

31 – Намаг, Күмни Көвүг, әмтн бәрүлж өгәд алулх болв һурв хонад Би әмдрхв, – гиж Исус сурһульчнран сурһв.

32 Сурһульчнрнь Энүг юуна тускар келжәхинь медсмн биш. Сурхар седв чигн әәһэд сурж уга.

Түрүцкнь кен болхв?

33 Исус сурһульчнртаһан Капернам балһснд ирж; – Нааран йовж йовад тадн хоорндан юуна тускар зүтквт? – гиһэд Исус герт орхларн сурһульчнрасн сурж.

34 Тедн дундас хамгин алдрнь кен болхв гисн зүтквр һарсн бөөж. Тегәд эмәһэд сурһульчнрнь тагчг бөөж. 35 Исус сууһад, арвн хойр сурһульчнриг дуудад:

– Түрүцкнь болхар седснь – сүүлкнь болад, наадксиннь зарцнь болтн, – гиж Исус келв.

36 Исус бичкн үриг авад, тедн дунд зогсав.

– Бичкн үриг Мини нернә төлә орулж авснь Намаг орулж авх, Намаг авснь Намаг йовулсинь орулж авх, – гиһэд бичкн үриг теврәд келв.

Маднла эс сөрүцснь – маднла бөөхнь мөн

38 Йохан иигж Исуст келв:

– Багш! Бидн Тана нерн деерәс хар сәкүсдиг көөжәсн кү үзләвидн. Бидн терүг хөрәд зогсалавидн, юңгад гихлә, тер маднла йовхш, – гиж Йохан Исуст келв.

39 – Бичә хөртн. Мини нерн деерәс өвәрц юм һарһсн күн Намаг тер дарунь му келж чадшго.

40 Маднла эс сөрүцснь – маднла бөөхнь мөн.

41 Мини нер зүүжәх таднд уух ус өгсн күн ачан геешго. 42 Эн Нанд иткжәх бичкдүдин негинь килнцд уңһасн күүнд күзүндән теермин чолута теңгст хайгдсн деер болх. 43 Кемр тадна һартн килнцтә үүл һарһхла, һаран тәәрчктн. Хойр һартаһан мөңк һалд тусснд орхнь өрәсн һартаһан Теңгрин Йоснд орсн деер болх. 45 Кемр тадна көлтн килнцд уңһахар седхләнй көлән тәәрчктн. Хойр көлтәһән мөңк һалд хайгдснд орхнь өрәсн көлтәһән мөңк жирһлд орсн деер болх. 47 Кемр нүднтн тадниг килнцд уңһахар седхләнй нүдән сохлчктн. Хойр нүдтәһән мөңк һалд тусснд орхнь нег нүдтәһән Бурхна Йоснд орсн деер болх.

48 Мөңк һалд туссн күн мөңкинд засгдх, мөңкинд зовлңгнь чилшго. 49 Кен чигн күн һалар әрвслгдх.

50 Давсн сән юмн. Зуг давсн амтан геелә, кен түүнд амт орулхмб? Бийәсн давсна амтыннь гел уга, нег-негнләһән ни-негн әвтәһәр бөөтн, – гиж Исус келв.

Гер-булин салһн

10 Бөөсн һазран үлдәһэд, Исус Йордан һолын телтр көвәд бөөсн Йудьяд ирв. Исусин өөр дөкн олн күн цуглрв. Исус тедниг өмнк кевәрн сурһв.

² Исус тал паршмуд чигн ирв. Тедн Исуст мектэ сурвр өгэд, үг деернь бэрж авхар седэд:

– Залу күүнд гергнэсн салх зөв Закан өгнү? – гиж сурцхав.

³ – Моше таднд ю закв? – гиж Исус өмнэснь сурв.

⁴ – Моше зөв өглэ, зуг залуны гергндэн салжанав гисн цаас бичж өгх зөвтэ, – гиж паршмуд хэрү өгв.

⁵ – Моше тана хату зүркитн үзэд, таднд тиим зака өглэ, – гиж Исус келв, – ⁶ Бурхн түрүлэд «залу гергн хойриг үүдэж». ⁷ Тер учрар көвүн күн харсн эк эцкэн үлдэхэд авальтаһан ниилх, ⁸ тедн хоюрн нег бий цогц болх». Тегэд хойр күн биш нег цогц махмуд болж тоолгдна. ⁹ Бурхн ниилүлсн юмиг күн бичэ салһта, – гив.

¹⁰ Хөөннь герүр орад, сурһульчнрнь энүнэ тускар дэкт Исусас сурцхав.

¹¹ – Авалясн салад, талдан герг авсн күн – күүнэ авальта дерэн негдүлжэх күн. Күүкд күн чигн залуһасн салад, талдан залуд одхла, тер бас ондан залута дерэн негдүлжэх күүкд күн, – гиж Исус хэрү өгв.

Исус болн бичкн күүкд

¹³ Эк-эцкнь Исусар нар күргүлхэр бичкн күүкдэн авч ирж. Сурһульчнрнь тедниг хөрв. ¹⁴ Исус терүг үзэд, икэр уурлв:

– Нанур бичкдүдиг авч ирхлэ, бичэ хөртн. Юңгад гихлэ, бичкдүдлэ эдл улс Бурхна йоснд орх. Кен Бурхна ориг эн бичкн күүкдлэ эдл седклдэн эс орулхла, тер күн Терүнд орж чадшго, гиж Би үнэр келжэнэв, – гив.

¹⁶ Тегэд Исус бичкдүдиг теврэд, нар күрэд йөрөв.

Байн күүнэ сурвр

¹⁷ Исусиг һарад йовж йовтл, нег күн өөрдж ирэд сөгдэд:

– Буйнта Багш! Мөңк жирһл эдлхин төлэ ю кех зөвтэв? – гиж сурв.

¹⁸ – Юңгад Намаг буйнта гиж нерэдвч? һанцхн Бурхн буйнталм. ¹⁹ Бурхна заквриг эс меднчи? «Кү бичэ ал», «Залу гергн хойрин иткл бичэ эвд», «Хулха бичэ ке», «Күүнэ тускар худлар бичэ герчл», «кү бичэ мекл», «эк эцк хойран күндл», – гиж Исус түүнэс сурв.

²⁰ – Багш, энүг би бичкнэсн авн күцэдв, – гиж тер күн келв.

²¹ Цуг эмтнд дурта кевэрн Исус тер күүнд дуран үзүлэд:

– Негхн юмн чамд күцжэхш. Бээсн юман цугинь хулдад, угатя улст мөңгинь түгэчк. Тиигхлэ теңгрт байн зөөртэ болхич. Даруны Нан тал ирэд, Намаг дахад йов, – гив.

²² Дегд ик байн бээсн төлэдэн тер күн һундлта бээдл һарад, чирэнь оңһдарад йовж одв.

²³ – Байн күүнд Бурхна Йоснд орхд басл берк юмн! – гиж Исус сурһульчнр талан хэлэхэд келв.

²⁴ Сурһульчнрнь тер келсн үгднь өврцхэв, зуг Исус давтв:

– Күүкд минь, Бурхна Йоснд орхд басл кецү!

²⁵ Байн күн Бурхна Йоснд орснд орхнь темэнд зүүнэ сүвэр орхд амр.

²⁶ Сурһульчнрнь улм өврэд:

– Тиигхлэ кен эмэн аврж чадхмб? – гиж сурцхав.

²⁷ – Күн эмэн аврж чадшго. Болв Бурхн цугинь кех, – гиж Исус сурһульчнр талан хэлэхэд келв.

²⁸ – Бидн бээсэн үлдэхэд, Таниг дахж йовхинь Та үзэ бээнмт? – гиж тиигхлэнь Пётр келв.

²⁹ – Үнэр келжэнэв, эврэннь герэн, эк-эцкэн, эгчнрэн, ах-дүүнрэн, үрн-садан, һазр-усан Мини төлэ болн Сэн Зэңгин төлэ үлдэсн күн ³⁰ тер эн насндан зун холван үлү гер-бүлтэ, эк-эцктэ, ахнр-дүүнртэ, үртэ-садта, һазр-уста болх. Тер күн дала зовлң чигн үзх. Цагнь ирхлэ, тер күн мөңк жирһл эдлх. ³¹ Зуг хамгин түрүңксиннь ик зунь хамгин сүүлңкнь болх. Сүүлңкнь – хамгин түрүңкнь болх, – гив.

Исусин үклин болн эмдрлһнэ тускар

³² Цугтан Ерусалим орцхав. Исусин ардас өврмжтэ бээсн сурһульчнрнь болн сүрдсн улс йовцхав. Исус арвн хойр сурһульчнран эмтнэс хооран дуудж авад, Бийлэнь ямаран үлү учрх зөвтөһинь келж өгв.

³³ – Бидн Ерусалимур өөрдж йовнавидн. Тенд Би, Күмни Көвүн ах гелңгүдин болн ном цээлһэчнрин һарт бэргдхв. Намаг алх шиидвр һарһад, буру номта улст бэрж өгх. Теднь наад бэрх, Нанд нульмх, цокх, аш сүүлднь алх. Болв һурв хонад, Би эмдрхв, – гив.

Йохан Яков хойрин сурлһн

³⁵ Исус тал Зебедаһа көвүд Яков Йохан хойр өөрдэд:

– Багш, мана сурсиг күцэхитн эржэнэвидн, – гижхэж.

³⁶ – Келх үгэн келтн, соңсжанав, – болв.

³⁷ – Тана туурмжта орн-нутгт мадн хойриг барун бий талан болн зүн бий талан суулһит? – гиж сурцхав.

³⁸ – Тадн ю суржахан медж бээхшит, Мини үзх зовлңгиг тадн дааж чадхвт? Мини үклиг тадн дааж чадхвт? – гиж Исус сурж.

³⁹ – Дааж чадхвидн, – гиж теднь хэрү өгч.

– Мини үзх зовлңгиг тадн чигн даахит. ⁴⁰ Мини үклэр чигн тадн үкхит, болв Нанас барун талнь эс гиж зүн талнь суух эс суухинь Би йилһж чадшгов. Урдаснь шүүж авсн эмтн тер ормд суух, – гиж Исус хэрү өгч.

⁴¹ Наадк арвн сурһульчнрнь эн сурврин тускар соңсчкад, Яков Йохан хойрт уурлцхав.

⁴² – Буру номта хаадуд эмтэн даждргинь, нойдуднь эмтн деер эзн болдгинь тадн меднэлмт. ⁴³ Тадн дунд тиим юмн болх зөв уга. Тадн иигтн:

танас алдр болхар седснь, тана зарц болх йоста.
 44 Ахлач болхар седснь – тана мухла болх йоста.
 45 Күмни Көвүн кү зархар биш Бийнь әмтнд заргдад, тедниг аврхин төлә әмән өгх зөвтә, – гиһәд Исус тедниг дуудж авад келв.

Исус сохр кү эдгәв

46 Исус сурһульчнртаһан Ерихо балһснур ирәд, невчкн зуур бәәжәһәд һарад йовж. Хаалһин хажуд Бар-Тимә гидг Һертә Тимән сохр көвүн, һууль һууһад сууж. 47 Хажуһарнь Назаретин Исус давад йовж йовсинь соҫскад:

– Давидин Көвүн, Исус! Бийм хәэрлит! – гиһәд тер күн хәәкрж.

48 – Бичә хәәкр! – гиж әмтн терүг хөрв.

Болв Бар-Тимә:

– Давидин Көвүн! Бийм хәэрлит! – гиһәд улм чаһар хәәкрв.

49 Исус зогсад, терүг дуудтха гив.

– Бичә ә, өөрдәд од, чамаг дууджана, – гиж әмтн тер сохр күүнд келцхәв. 50 Бар-Тимә, деерк хувцан тәәләд хайчкад, Исусур өөрдв. – 51 Юн кергтә болад дуудвч? – гиж Исус сурв.

– Багш, нүдндм хара орулыт! – гиж тернь эрв.

52 – Йов, чини итклчн чамаг эдгәв, – гиж Исус келв.

Сохр күн тер даруны үздг болад, Исусин ардаснь дахв.

Исус Ерусалим орлһн

11 Исус сурһульчнртаһан Ерусалимас хол биш Олив уул тал болн тенд бәәсн Бетпәг Бетәнья гидг хойр хотд тал өөрдж ирәд, хойр сурһульчнран өмнән тәвв:

2 – Эн тана өмн бәәсн хотнд орад, унад уга баһ наста элжгн архлата бәәхинь үзхит. Терүг тәәләд көтләд авад иртн. 3 «Тадн ю кеж бәәхмт?» – гиһәд сурснднь: «Элжгн Деед Эзнд кергтә болжана, даруны өгчкх» гиж хәрү өгтн, – гив.

4 Сурһульчнрнь одад, герин һаза архлата элжгниг олж авад, тәәләд авч бәәтлнь, тенд бәәсн әмтн:

6 – Ю кежәхмт? Яһад элжгниг тәәлжәхмт? – гихлә, теднь Исусин келсиг келж өгч.

Тиигхлә теднь тәвж. 7 Сурһульчнрнь элжгниг көтлж авч ирәд, деернь хувцан көдрж. Исус элжгниг унв. 8 Олн әмтн Исусин йовсн хаалһ деер эврәннь хувцан делгәд, көкржәсн модна бүчр керчж авад хайв. 9 Исусин өмн ард уга йовсн әмтн:

– Бурхн тууртха! Деед Эзнә нерн деерәс ирснь әдстә болтха! Мана Давид эцкин иргч йосн әдстә болтха! Бурхн тууртха! – гиһәд хәәкрцхәв.

11 Ерусалимур ирәд, Исус һол сүм орв. Сүмин дотрк бәәдл хәләх зуур, ора болж одв. Тегәд Исус сурһульчнртаһан Бетәнья гидг хотн тал темцв.

12 Маңһдуртнь тедн тер хотнас геснь өлн һарад йовж йовцхаж. 13 Өлсж йовсн Исус холас инжрин мод үзәд өөрдәд, темсн бәәдг болвза гиһәд хәләв.

Зуг модна бүчрт көк хамтхаснас талдан юм үзж уга. Темсн болх болзгнь ирәд уга сәнж.

14 – Энүнәс хооран чини бүчрмүд деер төрүц бичә темсн урһтха! – гиж Исус модн тал хәләһәд келж. Сурһульчнрнь Исусин келсн үгинь соҫссмн.

Исус һол сүм

15 Тедн Ерусалимур ирцхәв. Исус һол сүм орв. Дотрнь бәәсн хулдачнр хулд кеһәчнр уга цугинь көөж һарһад, мөңг сольжасн улсин ширәһинь көмрәд, көглжрһ хулджасн улсин ширәһинь көлврүлв. Өлг-әдән чигн сүмин хотн дотраһур авч йовдгинь уурулв.

17 – «Мини гер – олн әмтнә мөргүлин гер болж нерәдгдх» – гиж Бурхна Бичгт бичәтә эс бәәнү? Тадн энүгәр деермчнрин бәәр кежит, – гив.

18 Энүг соҫскад, ах гелңгүд болн ном цәәлһәчнр Исусиг бәрж авч алх арһ хәәсмн. Олн әмтн ик өврмжтәһәр номинь соҫсдг төләднь тедн Исусас әәдг сәнж. 19 Асхнднь Исус сурһульчнртаһан дәкн балһснас һарад йовв.

Итклин күчнә тускар

20 Маңһдур өрүнднь тедн инжр модна өөгүр йовж йовад, терүг хатж одсинь үзцхәв. 21 Өцклдүр өрүн эн модна өөр учрсн үүлиг ухандан сергәһәд:

– Багш! Хәләтн! Өцклдүр харасн моднтн хатж одж! – гиж Пётр келв.

22 – Бурхнд итктн! Эн уулыг ормасн көндрәд теңгсин уснд ун гиж келәд маһдл уга иткхлә – эрк биш күцгдх. 24 Зальврад сурхла, Бурхн өгх гиж, үнн седкләрн иткхләтн, цугнь күцгдх. 25 Зальврхиннь өмн түрүләд өөлж, уурлжах әмтндән геминь тәвтн. Тиигхлә Теңгрин Эцк чигн тана килнцитн тәвх, – гиж Исус келв.

Исусин йосн альдасв

27 Исус дәкн эврәннь сурһульчнртаһан Ерусалимур ирв. Исусиг һол сүм дотр бәәтл ах гелңгүд, ном цәәлһәчнр болн толһачнр өөрдж ирәд:

28 – Ямаран йосар Чи эн тоотыг күцәж бәәхмбч? Кен Чамд иим йос өгв? – гиж сурцхаж.

29 – Би таднд бас нег сурвр өгнәв. Мини сурврт хәрү өгхләтн, Би чигн тана сурврт хәрү өгнәв. Йохана уснд кирслһн теңгрәсв эс гиж күүнәсв? – гиж Исус сурв.

31 Тедн хоорндан шимлдәд зөвчлдв:

– Теңгрәс гихлә «юңгад түүнд эс итквт», – гиж Исус келх.

Күүнәс гихдән әмтнәс әәцхәв. Юңгад гихлә, цуг әмтн Йоханыг Бурхна әәлдәч гиж тоолдг бәәж.

33 Тегәд:

– Медхшвидн, – гиж хәрү өгцхәв.

– Тиигхлә Би чигн кенә йосар энүг кежәхән келхшв, – гиж Исус келв.

Му көдлэчнрин туск үлгүр

12 Исус дээн үлгүр орулж амтиг сурһв:

– Нег күн уста үзм тэрэд, хашалад, үзм шахдг нүк малтад, харулын цамхаг бэрж. Дарунь көдлэчнр нээмэдлж авад, уста үзм тэрсн һазран даалһад, бийнь йовж одж. ² Урһц ахулх кемлэ эзн эврәннь хүвэн авулхар, зарцан йовулж. ³ Нээмэдлж авсн көдлэчнрнь зарцинь бэрж авад цокад, юм өгл уга көөчкж. ⁴ Эзн дарук зарцан йовулж. Көдлэчнр түүнэ толһаһинь цоолад, неринь һутаһад тэвж. ⁵ Эзн һурвдгч зарцан йовулж – терүгинь алчкж. Кедү дэжк кү йовулсн бийнь – зэрминь алад, зэрминь цокад йовулж. ⁶ Аш сүүлдн, эзн эврәннь һанцхн эңкр көвүһән илгэж. «Көвүһим тедн тевчх зөвтэ», – гиж эзн санж. ⁷ Көдлэчнр нег-негндән келж: Эн өнч эзлгч күн! Энүг алад, уста үзмин тэрәнэ эздүд болхмн. ⁸ Көвүһинь бэрж авад алчкж. Цогцинь уста үзм тэрсн һазрас һарһад хайчкв. ⁹ Эзн ирэд, юн болсинь үзчкэд, яах гиж санжанат? Тер көдлэчнриг алад, тэрәһән талдан улст даалһх. ¹⁰ «Тосхачнрин һолсн чолун герин өнцгин һол чолун болв. Бурхн эн керг күцэсмн. Бидн энүг үзэд өврләвидн», – гиж Бурхна Бичгт бичэтэ бээсиг тадн умшсн уга болвзат? – гиж Исус үгән төгсөж сурв.

¹² Ах гелңгүд бийсэн келжэхинь медэд, Исусиг тер дарунь бэрж авхар седцхэв. Зуг хажуднь дегд олн күн бээснд эәһэд, көндэсн уга.

Паршмуд Исусиг меклхәр седж бәәцхәнэ

¹³ Хөөннь тедн Исус тал паршмуд болн Херодын улсиг илгәһэд, үг деернь бэрж авх арһ хәәв.

¹⁴ – Багш! Чамаг үн келжэхинь бидн меднәвидн. Чи Бурхна заасар дасхнач. Тер учрар әмтн ю санжахинь чи оньгтан авхшич, күүнә чирә чи хәлэхшич. Келж өгич: Римин хаанд алв өгх зөвтәй аль угай? – гисн сурвр теднь ирэд өгцхәж.

¹⁵ Исус тедниг хойр чирәтәһинь медэд:
– Тадн Намаг үг деер бэрж авхар седж бәәнә эсийт? Шаальг авад иртн, – гиж.

¹⁶ Шаальг авч ирхләнә:
– Кенә нер, кенә зүс энүнд үзжәнәт? – гиж Исус сурж.

– Римин хаана, – гицхәж.
¹⁷ – Тиим болхла, хаана юмиг хаанд өгтн, Бурхна юмиг Бурхнд өгтн! – гисн хәрү Исус теднд өгч.

Тедн өврәд йовж одцхәж.

Цадукмуд болн Исус

¹⁸ Дарунь Исус тал цадукмуд ирцхэв. Цадукмуд үксн әмтн әмдршго гиж иткдг бәәж.

¹⁹ – Багш! Залу күн тохм үлдәл уга өңгрхлә, тохман геешгон төлә түүнә авалинь дүн авад, үр һарһх зөвтә гисн Мошен заасн заавр бәәнәлм.

²⁰ Манахна нег гер-бүлд иим юмн учрсмн. Тедн ах-дүүнрән долан күн бәәсмн. Ик ахнь гер авад, үрн

уга бәәжәһэд өңгрж одсмн. ²¹ Ах бергән дүн ахаж. Дүн ас үрн уга бәәжәһэд өңгрж. Дарук дүн ас тиигж. ²² Тегәд тер долан ах-дүүнр цугтан үр һарһл уга өңгрсмн. Аш сүүлдн, күүкд күн ас хорж одсмн. ²³ Әмдрхләрн тер күүкд күн кенә гергн болх зөвтәв? Ах-дүүнр цугтан терүнә залу биләлм, – гиж тедн ирэд сурцхав.

²⁴ – Бурхна Бичгиг медл уга, Бурхна күчиг медл уга, хажһр уха ухалжахан тадн медж бәәхшийт? ²⁵ Үксн улс әмдрхләрн гер чигн авшго, күүнд чигн одшго, тедн Бурхна Элчнрлә әдл бәәх. ²⁶ Әмдрлһнә тускар болхла, иим: Бурхн Мошед шачасн бут дотрас: «Би Абрахамин, Ицхакин болн Яковин Бурхнв», – гиж келсиг тадн Мошен дегтрт умшсн уга болвзат? ²⁷ Бурхн үксн улсин Бурхн биш, әмд улсин Бурхн! Ухантн дегд икәр хажиж одж, – гиж Исус теднд хәрү өгв.

Һол зааврмудын тускар

²⁸ Ном цәәлһәчнрин негнь өөрдж ирэд, теднә зүтклдә соңсад:

– Бурхна зааврин алькнь эрк биш һол заавр? – гиж сурв.

²⁹ – Эрк биш һол зааврнь эн: «Соңс, Израиль! Деед Эзн мана Бурхн – һанцхн Деед Эзн! ³⁰ Эврәннь Деед Эзн Бурхндан халун зүркәрн, үнн седкләрн, бәәсн уха-санаһарн, бәәсн күчәрн дуран тәв».

³¹ Хойрдгч зааврнь иим: «Өөрк күүндән бийдән дурта кевәр дурл». Эн хойр зааврас чинртәнә уга, – гиж хәрү өгв.

³² – Иир сәәнәр келвт, – гиж ном цәәлһәч таасв, – Бурхн һанцхн, Терүнәс талдан Бурхн уга. Эврәннь Бурхндан халун зүркәрн, бәәсн күчәрн, бәәсн уха-санаһарн дуран тәвсн, өөрк күүһән бийләһән әдл дурлсн, тәкл тәкснәс болн Бурхнд нерәдж сетрә мал шатаснас үлү ик чинртә йовдл.

³⁴ Исус терүг чик хәрү өгсинь соңсчкад:
– Чи Бурхна Йоснас хол бәәхшич, – гиж келв.
Терүнә хөөн әмтн Исуст сурвр өгдгән уурв.

Исусин сурвр

³⁵ – Ном цәәлһәчнр Христосиг Давид хаана үлдл гиж юңгад келцхәдв? – гиһәд һол сүм дотр әмтиг сурһхларн Исус сурж.

³⁶ – Әрүн Сәкүсәр дүүрхләрн Давид иигж келсн бәәнәлм: «Деед Эзн мини Деед Эзнд келсмн: Чини өшәтниг диилж көлдчнь эс хайтл, Мини барун бий тал сууж бә». ³⁷ Давид бийнь Христосиг Деед Эзн гиж нерәджәхлә, юңгад Тер Давидин тохмин үлдл болхмб? – гив.

Әмтн Энүг байртаһар соңсв. ³⁸ Исус цааранднь сурһв:

– Ном цәәлһәчнрәс бийән саглтн. Тедн ут хувц өмсәд йовна. Әмтн талвң болһнд теднлә мендлхлә, теднд икәр таасгдна. ³⁹ Тер улс хурлд эс гиж нәәрт деегшән һарад суухдан дурта. ⁴⁰ Тедн белвсн күүкд улсин хажудинь меклж авад, әмтнә нүднд үзүләд

Бурхнд уданар мөргцхэнэ. Тер улс ик догшар цаажлгдх, – гив.

Белвсн күүкд күүнэ тэвсн мөңгн

⁴¹ Исус хол сүм дотр, бэрц бэрдг хээрцгин өөр суусмн. Эмтн Бурхнд бэрц яһж бэрсинь үзв.

Баячуднь икэр бэрцхэж. ⁴² Нег белвсн күүкд күн өөрдж ирэд, хойрхн улан мөңгнэ шаальг тэвв.

⁴³ Исус сурхульчнран дуудж авад:

– Үнэр келжэнэв, эн угатя күүкд күн цугтаһаснь икэр бэрц бэрв. Байн улс зөөсн зөөриннь үлүһинь бэрхлэ, эн бээсн эдлврэн цугинь бэрв, – гиж цээлһв.

Исус хол сүм хольврлһна тускар тааж келжэнэ

13 Исусиг хол сүмэс һарч йовхла, нег сурхульч:

– Багш, сэн һара чолуһар бэрсн сээхн бээшцүгд дүңгэж зогсж бээхинь хэләһит! – гиж Исуст келж.

– Эн алдр тосхлт үзж бәнчи? Энчн чолун деер чолун үлдл уга, ова чолун болад хольврж одхмн, – гиж Исус хэрү өгч.

³ Исусиг Ерусалимин хажудк Олив уулын ташуд, хол сүмин өмн суутлнь, Терүн тал Пётр, Яков, Йохан, Андрей дөрвн ирэд:

⁴ – Тер Тана келсн юмнтн кезә учрхмб? Ямаран темдгэр медгдхмб? – гиж сурв.

⁵ – Бийән саглж бэатн! Күн тадниг меклвзә!

⁶ Кесгнь Мини нер зүүж ирэд: «Би Күмни Көвүмб», – гиж келәд, кесг улсиг меклх. ⁷ Кемр тадн өөрхн болжах болн хол болжах дэәнә тускар соңсхларн, бичә эәтн. Дән болх зөвтә, болв тернь чигн чилгчнь биш. ⁸ Тал-талдан келн-әмтн болн орн-нутгуд хоорндан дээлдх. Энд-тенд һазр көндрх, күн мал уга харһнх. Эн Мини келжәх тоот төрх күүкд күүнә элкнь эклж зовадг мет болжана.

⁹ Болһатн! Намас көлтә тадниг зарһла харһулх, хурлд авч одад цокх. Хаадудын болн һардачнрин өмн зогсад, Мини тускар үн келж өгхт. ¹⁰ Зуг түрүләд Мини туск Сән Зәңг цуг келн әмтнд цээлһж өггдх зөвтә. ¹¹ Зарһчнрин өмн зогссн цагтан тадн келх үгән урдаснь ухалж бичә зовтн. Зуг Бурхна зааж өгсн үг келтн. Юңгад гихлә, таднар дамжад Әрүн Сәкүсн келх. ¹² Ахнр-дүүнр нег-негән күүнд бэрүлж, эцкнь үрдүдән күүнд бэрүлж алулх. Күүкднь эк-эцкләһән дээлдәд алх. ¹³ Нанас көлтә цугтан таднд дурго болх. Цуг эн тоотыг дааснь авргдх.

Хоосрулжах жигшүртә юмн

¹⁴ – Кемр хоосрулжах жигшүртә юмн таднд болх болшго һазрт үзгдхлә, (умшачнр медж автн) Иудьяд бээсн әмтн өөдм һазрур зулж һартха. ¹⁵ Герин ора деер бээснь зулад йовж йовхларн герүрн хувцан авхар бичә ортха. ¹⁶ Кеер йовснь чигн гүүхларн хувцан авхар герүрн бичә иртхә. ¹⁷ Тер цагт саата болн көкүл үртә күүкд улс ик түрү үзх. ¹⁸ Тер цаг

үвләр бичә болтха гиж зальвржәтн. ¹⁹ Тер цагт делкә үүдснәс нааран үзгдәд уга зовлң учрх. Тиим ик зовлң тер цагин хөөн чигн төрүц үзгдшго. ²⁰ Тер ик зовлңта цагинь Деед Эзн эс баһрулсн болхла, нег чигн күн әмд үлдшго билә. Болв, Бийиннь шүүж авсн әмтнә төлә Бурхн тер өдрмүдиг баһрулв.

²¹ Кемр таднд: «Эннь Христос!», «Тернь Христос!» – гиж келхлә, тадн бичә итктн. ²² Тер цагт кесгнь бийән Христосв гиж нерәдх эс гиж әәлдәчв гих. Тедн олн зүсн өвәрц йовдл болн темдг үзүлх. Бурхна шүүж авсн әмтиг чигн меклхәр седх.

²³ Болһатн! Тер тоотыг Би таднд урдаснь цээлһж өгчәнәв. ²⁴ Тер ирх зовлңгин хөөн нарн унтрад, сар герл өгдгән уурх. ²⁵ Одд теңгрәс унад, теңгрин күчнь көндрх. ²⁶ Дарунь Күмни Көвүг алдр туурмжәтаһар болн күчтәһәр үүлн заагт аашсинь әмтн үзх. ²⁷ Эврәннь шүүж авсн улсан йилһж авхин төлә һазрин захас теңгрин зах күртл дөрвн үзг тал элчнрән илгәх, – гив.

Инжрин модн

²⁸ – Инжрин модна бүчр деер хамтхасн экләд урһхла, тадн зун өөрдж йовна гиж темдглнә эсийт?

²⁹ Терүнлә әдл, Мини келсн тоотыг экләд үзхләрн цагнь ирв, Күмни Көвүн ирэд, үүднә ард зогсж бэәнә гиж сантн. ³⁰ Мини келсн тоот юмн эс учртл, эн цагин күмни уңгнь тасрш уга гиж үнәр танд келжәнәв. ³¹ Теңгр һазр хойр уга болж одх, зуг Мини келсн үгмүд сольгдшго. ³² Цаг-болзгнь нег чигн күн медхш. Бурхна элчнр чигн, Бурхна Көвүн чигн медхш, зуг һанцхн Бурхн меднә. ³³ Цаг-болзгнь кезә ирхинь эс медсн төләдән, саг-сергг бээжәтн. ³⁴ Тер ирх цагиг иим үлгүрлә дүңцүлж болхмн. Нег күн хол хаалһд һарад йовж йовад, эврәннь герән зарцнртан даалһад, цугтаднь көдлмш өгнә. Үүднә өөр зогсдг зарцдан болхла, нүдән төрүц бичә чирмтхә гиж закна. ³⁵ Саг-сергг бэәтн! Юңгад гихлә, Герин Эзиг кезә ирхинь тадн меджәхшт: Эр така хәәкрлһнлә эс гиж өрүн өрлә, асхндан чигн эс гиж сөөни өрәл чигн ирх. ³⁶ Эс күләжәсн цагла ирэд, тадниг унтжәтл олж авдг болвза. ³⁷ «Саг-сергг бэәтн!» – гиж тадниг болн цуг келн әмтиг саглулж бэәнәв.

Исусиг алх зура

14 Хойр өдр давад, Песах гидг нертә байр болн эс искәсн һуйрин байр болх зөвтә сәнж. Еврейин ах гелңгүд болн ном цээлһәчнр Исусиг нууцар бәрж авад, алх арһинь хәәж.

² – Эн ик байрин өдр иим йовдл һарһж болшго, эс гиж олн әмтн үүмә босхах, – гиж тедн хоорндан күүндж.

Күүкд күн Исусин толһад каңкнсн үнртә тос кежәнә

³ Исус болхла Бетәнья гидг хотнд бээсмн. Арсна гемтә Шимона герт хот уудг ширән өөр Исусиг суутлнь, нег күүкд күн орад, сәәхн каңкнсн үнртә

һара нард модна үнтэ тос авч ирэд, савин амнь хуһлад Исусин толһа деернь кев.

⁴ – Юңгад тиим дала мөңгнэ юм эн үрәжәхмб? Тер тосиг хулдад, мөңгинь угатя улст түгәж болхмн билә, – гиж уурлад, әмтнә зәрмнь нег-негн талан хәләцхәв (Тернь – нег күн жилин дуусн эдлх зөвтә мөңгнә тосн сәнж).

⁶ – Энүг бичә көндәтн! Эн Нанд цаһан седклтә юм кежәнә. ⁷ Таднла оньдин угатя улс үлдх. Теднд кезә чигн дөң болж чаджанат. Би болхла таднла оньдин бәәшгов. ⁸ Эн күүкд күн чадсан кев: Мини цогциг оршалһнд белдв. ⁹ Үнәр таднд келжәнәв: Альд Сән Зәңг цәәлһгднә, тенд эн күүкд күүнә кесн йовдлын тускар тодлж келгдх, – гиж Исус теднд келв.

Йудан урвлһн

¹⁰ Йуда Искериот (арвн хойр сурһульчнрин негнь). Исусиг бәрж өгхәр седәд, ах гелңгүд тал одв. ¹¹ Ах гелңгүд үгинь соңсчкад, икәр байрлад, түүнд мөңг өгх болв. Терүнәс авн Йуда Исусиг бәрж өгх арһинь хәәв.

Исус Песахин хот эдлжәнә

¹² Эс искәсн һуйрин байр болх түрүңк өдртнь сетрә хурһ алх кемлә Исусин сурһульчнрнь:
– Альд байрин хот уухар седж бәәнәт? Келтн, бидн белднәвидн, – гиж сурв.

¹³ Тиигхләнә Исус сурһульчнрасн хойринь йовулад иигж закв:

– Балһснд орхлатн, буһшта ус авч йовсн күн таднла зөрлцх, терүнә ардас йовтн. ¹⁴ Тер күүнә орсн герүр орад, герин эзнднь иигж келтн: «Сурһульчнртаһан альд байрин хот ууж болхинь Багш танас суржана» – гитн. ¹⁵ Тер күн таднд деер бәәсн у-өргн, сәәхн ясата хора үзүлх. Тенд хот белдтн, – гив.

¹⁶ Сурһульчнрнь балһс орв. Тедн Исусин келсәр цугинь олж авад, байрин хотан белдцхәв.

¹⁷ Асхнднь Исус арвн хойр сурһульчнртаһан ирв.

¹⁸ – Үнәр келжәнәв, Нанла хамдан хот уужасн тадна негнтн Намаг бәрүлж өгх, – гиж хотан уужасн цагт Исус келв.

¹⁹ – Деед Эзн, би биш эсий? – гиж сурһульчнрнь Исусин келсн үгднь уйдад сурв.

²⁰ – Арвн хойрас негнь, – гиж Исус келв, – Нанла хамдан ааһд өдмг шүүслж иджәснь. Би, Күмни Көвүн, әәлдәчнрин әәлдсн хаалһар йовхв, Намаг бәрүлж өгсн күн зовлңган эдлх! Тер күүнд, төрүц эс төрсн болхла, деер болх билә.

Деед Эзнә асхни хот

²² Исус хотан уужаһад, өдмг авад, Бурхнд ханлтан өргәд, хуһлад, сурһульчнртан өгв:

– Идтн, энтн Мини бий цогцм, – гив.

²³ Дарунь ааһд бәәсн улан чаһр авад, Бурхнд ханлт өргәд, бас сурһульчнртан өгв. Цугтан ааһас ууцхав.

²⁴ – Энтн олн әмтнә төлә асхрх болн Мини Бооца эклх Мини цусн. ²⁵ Үнәр келжәнәв: Бурхна Йоснд шин чаһр уутлан дәкж Би эн насндан чаһр уушгов, – гив.

²⁶ Тедн Бурхнд магталын ду дуулад, Олив уул тал темцәд һарцхав.

Нанас гөрдхич гиж Исус Пётрт әәлджәнә

²⁷ – Тадн цугтан Намаг үлдәхт. «Би хөөчинь уга кевх, хөөднь тарх», – гиж Бурхна Бичгт бичәтә бәәнәлм. Болв әмдрчкәд, Би тадниг һалилья гидг һазрт күләхв, – гиж Исус келв.

²⁹ – Цугтан үлдәвв чигн, би Таниг төрүц хайшгов, – гиж Пётр келв.

³⁰ – Үнәр келжәнәв, эндр сө эр така хойр дәкж хәәкртл чи һурв дәкч Намаг медхшв гиж келхич, – гисн хәрү Пётр соңсв.

³¹ – Танла хамдан үкдг болв чигн, би Таниг үлдәшгов! – гиж Пётр үгән давтж келв.

Сурһульчнрнь цугтан тиигж келцхәв.

Исусин мөрглһн

³² Эдн цугтан Гетсемән гидг модта һазр орв.
– Намаг одад зальврад иртл, энүнд күләж бәәтн, – гиж Исус сурһульчнртан келв.

³³ Исус бийләһән Пётр, Яков болн Йоханыг дахулав. Исус ик зовлңшв, седклнь үүмсн бәәв.

³⁴ – Мини седклм уудьврта бәәнә, Би үктлән зовжанава, саг-серглң энүнд бәәжәтн, – гиж Исус келв.

³⁵ Тер зовлң хажуһарнь һарх болвза гиһәд Исус хооран һарад, һазр элкдж унад зальврв.

³⁶ – Аав, Эцкм! Та цугинь чаднат! Эн Мини үзх зовлңгиг хажуһар һарһхнтн! Болв Мини таалар биш, Тана таалар болтха! – гив.

³⁷ Дарунь сурһульчнр талан хәрү ирәд, тедниг унтж одсинь үзв.

– Шимон, – гиж Пётриг дуудв, – Чи унтж одвчи? Нег часин болзгт унтл уга бәәж болсн угай?

Сөрлһнлә харһшгон төлә зальвртн, серглң бәәтн. Күүнә сүмснь чидлтә, зуг күүнә цогц чинән-чидл уга болдмн.

³⁹ Исус сурһульчнрасн хооран һарад, үгмүдән давтад мөргв. ⁴⁰ Терүг хәрү ирхләнә, сурһульчнрнь цугтан унтад кевтцхәж. Тедн нөөртән даргдад, нүдән секж чадл уга, Исуст ю келхән медж уга.

⁴¹ һурвдад ирхләрн Исус келв:

– Тадн ода күртл унтад, цогцан амраһад бәәхмт? Болх! Цагнь ирв, Күмни Көвүн килнцтә улсин һарт бәргджәнә. Бостн, йовий! Намаг бәрж өгх күн аашна, – гив.

Исусиг бәрж авлһн

⁴³ Исусиг үгән келжәсн цагт сурһульч болж йовсн Йуда өөрдж ирв. Терүнә ардаснь һартан мод болн үлд бәрсн улс аашж. Тедниг ах гелңгүд, ном цәәлһәчнр болн толһачнр йовулж.

44 – Мини өөрдэд үмссн күн Исус болх, – гисн темдг урвач тер эмтнд медүлх зөвтэ бээж. Тадн Түүг бэрж авад, харулд бэрүлэд йовтн, – гив.

45 Иуда өөрдж ирн Исусиг:

– Багш! – гиж келэд теврэд үмсв.

46 Тер дарунь Исусиг бэрж авцхав. 47 Хажуд зогсжасн сурһульчнрин негнь үлдэн һарһж авад, ах гелңгин зарцин чикинь тээрчкв.

48 – Мод үлд хойр атхад, деермч кү бэржэх кевэр яһад ирсмт? Өдр болһн Би тадниг һол сүм дотр сурһсн бээнэлм, тадн Намаг бэрж авсн угалмт?

Болв Бурхна Бичгт бичэтэ юмн күцгдх зөвтэ, – гив.

50 Сурһульчнрнь Исусиг үлдэчкэд, цугтан гүүлдэд йовж одв.

51 Зуг нег баһ наста күн Исусин ардаснь йовсмн. Тер бий деерэн хөңгдңгэр хуча көдрчксн йовж.

52 Бийинь бас бэрж авхар седхлэнь, хучаһан цергүдин һарт үлдэчкэд, дотрк хувцтаһан гүүһэд йовж одж.

Исус Деед хургин өмн

53 Ах гелңгин герт Исусиг көтлж авч ирхлэ, терүнд цуг ах гелңгүд, толһачнр болн ном цөөлһачнр цуглард Деед хург кеж. 54 Пётр бас эс медгчэр ардаснь йовад, ах гелңгин хотн дотрнь орад, харулчнрла хамдан дендрин өөр суһад дуладв.

55 Еврейин ах гелңгүд Деед хургт орлцдг улстаһан Исусиг яһж гемшэж, засгла харһулхан медж чадлго бээв. 56 Худлахар герчлх улс олддг болв чигн, теднэ келсн үгмүднь нег-негнлэһэн ирлцж уга.

57 – Энүг иигж келжэсинь бидн соңславидн: «Би эн эмтнэ бэрсн сүмиг хамхлад, һурвн өдрин туршт эмтнэ эс тосхдг сүм тосххв гидг билэ», – гиж худл герчнр келцхэв.

59 Болв терүг чигн хажһр келэд, күн болһна үгнь ирлцж уга. 60 Дарунь еврейин ах гелң босад:

– Юңгад хэрү эс өгч бээхмбч? Эмтнэ гемшэлһнэ өмнэс ямаран хэрү өгхмч? – гиж Исусас сурв.

61 Болв Исус нег чигн үг келсн уга.

– Чи үнэртэн Бурхна илгэсн Аврач, үнэртэн эдстэ Бурхна Көвүн болжахмч? – гиж ах гелң сурв.

62 – Э-э, тиим, Күмни Көвүн Бурхна барун бий талнь суусинь, үүлн заагт теңгрэс аашсинь тадн үзхит, – гиж Исус хэрү өгв.

63 Ах гелң өмсжэсн хувцан татж шуулад:

– Түүнэс үлү ямаран герч таднд кергтэв? Бурхиг му келж бээхинь тадн эс соңсвт? Энүнэ тускар ю келцхэнэт? – гив. Исус үкх зөвтэ гиж цугтан тоолв.

65 Тегэд зэрмнь Исус деер нульмад, нүдинь бооһад, толһаһарнь цокад:

– Мэ чамд, кен цокжахинь ээлдж кел! – гицхэв.

Дарунь Исусиг харулчнр авч һарад, бас цокв.

Пётрин Исусас зөөлж гөрдлһн

66 Пётриг хотн дотр бээтл ах гелңгин зарц күүкд күн хажуһарнь йовв. 67 һалын өөр дуладжасн Пётрт оньган өгэд хэлэчкэд:

– Чи бас Назаретин Исусла билэлмч? – гиж сурв.

68 – Юуна тускар келжэхичн би төрүц медж бээхшв, – гиж Пётр гөрдэд өмнк хотн тал һарв.

Тер кемлә эр така хээкрв. 69 Зарц күүкд күн дэkn терүг үзчкэд, хажуд зогсжасн эмтнд:

– Эн бас Терүнэ үүрнь, – гиж келв.

70 Пётр дэkn гөрдв. Невчкн цаг давсна хөөн зогсжасн эмтн:

– Терүнэ үүрнь мен бөөлөлмч, һалильян күн эсий чи? – гиж сурцхав.

71 – Кенэ тускар келжэхитн би төрүц меджэхшв, – гиж Пётр андһар тэвв, – Худл келжэхлэ, намаг Бурхн цаажлхта!

72 Дарунь хойрдад эр така хээкрв. «Эр така хойр дэkn хээкртл, чи һурв дэkn Намаг медхшв гиж келхич», – гисн Исусин үгинь тодлад, Пётр һашудад уульв.

Исус Пилатин өмн

15 Өрүн өрлэ ах гелңгүд, еврейин толһачнр, ном цөөлһачнр болн талдан Деед хургин гешүд селвг авлцад, Исусиг күлэд, Пилатур авч одв.

2 – Чи Йудья улсин хан болжахмч? – гиж Пилат Исусас сурв.

– Та тиигж келжэнмт, – гиж Исус хэрү өгв.

3 Ах гелңгүд Исусиг икэр бурушаж гемшэв.

4 – Хэрү юңгад эс өгнэч? Чамаг икэр гемшэжэнэлм, үзж эс бэнчи? – гиж Пилат сурв.

5 Болв Исус хэрү өгсн уга, Пилат Терүнд дегд икэр алң болв.

Исусиг цаажлх йоста

6 Байрин өдр бээж. Тегэд түүрмд суусн эмтнэс негинь Пилат сулдхдг йоста бээсмн. Кениг сулдххинь – олн эмтн шүүж авдг йоста бээж.

7 Тиигхд Бар-Аба гидг нертэ күн түүрмд сууж. Барб буцлт өргсн улсла хамдан эмт алсн төлэдэн гемшэгдж. 8 Пилатас эмтн байрин өдрин өмн нег кү сулдхтха гиж некж.

9 – Йудья улсин хааг тадна төлэ сулдххмн болвза? – гиж Пилат сурж.

10 Ах гелңгүд Исуст үлү үздг төлэдэн зарһла харһулжахинь Пилат медчкж. 11 Ах гелңгүд эмт түкрэд, Пилатас Бар-Аба сулдхтха гиж сурулж.

12 – Йудья улсин хан гиж нерэдсн күүһитн яахмб? – гиж Пилат теднэс сурж.

13 – Терүг кирст хадчк! – гиж эмтн хээкрв.

14 – Яһснднь тиигхмб? Ямаран хажһр һарһсмб? – гиж Пилат сурв.

– Кирст хадчк Терүг! – гиһэд эмтн улм чаңһар хээкрцхэв.

15 Тегэд эмтнэ бахинь хаңһахин төлэ Пилат Бар-Абаг сулдхаһад, Исусиг цокад, цаажла харһултха гив. 16 Цергчнр Исусиг өмнк хотн дотр (Римин һардачин зарһ кедг орм) авч одад, үлдсн цергүдэн дуудж авцхав. 17 Тедн дөөглэд, Исусин толһа деернь хатханчгар гүрсн титм күчэр өмскэд, улан хувц көдргэд:

18 – Йудья улсин хан менд болтха! – гиж хээкрэд,
19 Исусин толһаһарнь модар цокад, деернь
нульмад, 20 дөөглж сөгдэд, улан хувцинь тээлж
авад, Бийиннь хувцинь хэрү өмскэд, цаажлһна
һазрур көтлэд һарцхав.

Исусиг цаажлһн

21 Оңдан һазрас йовж йовсн Шимон гидг нертэ
Күрэнэ балһсна күн зуурнь харһж. Тер Александр
Руп хойрин эцк сәнж. Цергчнр терүг кирс авч
йовтха гиж закв. 22 Тегэд Исусиг Голготур авч ирж
(Голгот – һавл гиж орчулгдна). 23 Цергчнр Исус
миррин усла хольсн чаһр уутха гиһэд өгхлэ, Исус
уж уга. 24 Исусиг кирст хадчкв. Хувцинь болхла
жирв хаяд, цергүд хоорндан хуваж авцхав. 25 Эн
цаажлһн өрүн йисн часин алднд болж. 26 Толһа
деернь гем-буруһинь бичдг ормд: «Йудья улсин
хан» – гиж бичэтэ харһа өлгж. 27 Исусин барун бий,
зүн бий тал хойр деермч кү бас кирст хадж.
29 Хажуһарнь йовж йовсн улс, Исусар зог кеһэд,
инэлдэд, өргөн заңһад:

– Нэ, яһвч! һурвн өдрин туршт сүм хамхлад, хэрү
тосхх болж бэлчи? 30 Тиигхин ормд кирсэсн бууһад,
эмэн харсж авхнчн! – гицхэв.

31 Ах гелңгүд болн ном цээлһэчнр бас Терүг
дөөглв:

– Эмт аврад йовдг билчи, бийэн аврж эс чаддмч!
Эн Бурхна илгэсн Аврач болн Израилин Хан
кирсэсн буухла, бидн Терүнд иткхвидн, – гицхэв.

32 Хамдан кирст хадгдсн деермчнрин бийнь
Исусиг му келцхэв.

Исусин үкл

33 Арвн хойр часин алднд һазр деерк генткн
харңһурад, һурвн час күртл бээв. 34 һурвн часин
алднд Исус:

– Элои, Элои, лема сабахтани! – гиһэд чаңһар
хээкрв. (Тернь – «Бурхн минь, Бурхн минь, Намаг
юңгад үлдэсмч?» – гисн үг сәнж.) 35 Өөрнь зогсжасн
улс келсн үгинь соңскад:

– Эн Эльяг дууджах кевтэ? – гицхэв.

36 Теднэ негнь модна үзүрт кенчр ораһад, ишклң
чаһрт норһад, амнднь күргэд:

– Кирсэс Энүг Элья яһж буулһж авхинь хэлэхмн, –
гив.

37 Исус чаңһар хээкрв, дарунь эмнь һарв. 38 Тер
саамла һол сүмин көшг деерэс дорагшан хойр
эңгрэд шуурв. 39 Рим эңгин цергин ахлач Исусин
эмнь һарсинь үзэд:

– Эн үнэртэн Бурхна Көвүн бээжлм! – гив.

40 Хол биш зогсжасн күүкд улс энүг цугинь үзж.
Тедн дунд: Магдален хотна Марий, баһ наста
Яковин болн Йосьян эк Марий болн Салома
бээцхэж. 41 Эн күүкд улс Исусла хамдан һалильяд
йовад, нөкд болсн улс бээж. Исусиг даһад,
Ерусалимд ирсн нань чигн дала күүкд улс терүнд
бээсмн.

Исусиг оршалһн

42 Асхар болсн йовдл бээж. Деед хургт орлцдг,
бийнь Бурхна Йос күләдг Ариматья хотнас ирсн
Йосип гидг нертэ күн зөрмглэд Пилатур одад,
Исусин цогцинь сурж. Яһад гихлэ, бемб өдрин өмн,
байрт белддг өдр бээж. 44 Тиим шулун Исусин эмнь
һарч одснд Пилат алң болж. Цергэ эңгин ахлачиг
дуудад, лавта Исусин эмнь һарсн угаһинь сурв.
45 Исусин эмнь һарсинь медж аһад, цогцинь
Йосипд өгв. 46 Йосип Исусин цогцинь буулһад, үнтэ
һара цаһан кенчр хулдж аһад ораһад, хад чолунд
шин кесн үкэрт авч одж тэвэд, ордг орминь ик
чолуһар дарчкж. 47 Исусин цогцинь альд тэвсинь
Магдален хотна Марий болн Йосьян эк Марий хойр
үзж.

Сурһульчнр Исусин әмдрснә тускар медж

16 Бемб өдр давсна хөөн Магдален хотна
Марий, Яковин эк Марий, Салома һурвн
Исусин цогцднь түркхәр каңкнсн үнрәтә тос хулдж
авсмн. 2 Нарн өдр өрүн өрлэ, шиңкән өр цәәжәтл
күүкд улс оршасн һазр тал йовцхав.

3 – Тер ик чолуг кен маднд хооран кеж өгхмб? –
гисн уха зууран ухалад тедн йовцхаж.

4 Зуг тедниг өөрдэд ирхлэ, чолун уулын көндәһәс
хооран кеҗдә одсинь үзгдв. (Тер дегд ик чолун
бәәж.) 5 Уулын көндәһүр орхла, нег баһ наста күн
дуд цаһан хувцта барун бийд сууснь үзгдв. Күүкд
улс йир икәр сүрдв.

6 – Бичә сүрдтн, тадн кирсд хадгдсн Назаретин
Исусиг хәәж йовна эсийт? Тертн әмдрж одла! Тертн
әнүнд уга. Кевтсн орминь үзтн. Пётрт болн наадк
сурһульчнртнь иигж келтн: Урднь келсәрн, Тер
тадниг һалильяд күләх, – гив.

8 Күүкд улс дегд икәр әәхләрн, күүнд үг келж
чадлго, оршасн ормас һарад гүүцхәв.

Зәрм сурһульчнрнь Исусиг үзж

9 Нарн өдр әмдрәд, Исус Магдален хотна Марий
(урднь әнүнәс Исус долан хар сәкүс көөж һарһсмн)
түрүн болж үзгдв. 10 Урднь Исусиг даһж йовсн,
Терүнд зовад, ууляд суусн әмтнд Марий гүүж одад
үзсән келж өгв. 11 Теднь Исусиг әмдрснд болн
Марийд үзгдв гиснд итксн уга. 12 Исус талдан бәәдл
һарад, селән орж йовсн күүнд бас үзгдж. 13 Тер
хойриг ирәд келхләнә, әмтн бас иткж уга.

Исус апостолмудтаһан күүндж

14 Хөөннь арвн негн сурһульчнртан хотан
уужатлнь Исус ирж үзгдж. Иткл уга болн хату
зүрктәдән Исусиг үзсн әмтнд эс иткснднь
сурһульчнран шоодж.

15 – Делкә эргәд, Сән Зәңг олн әмтнд тархатн.

16 Сән Зәңгд иткәд, бийән уснд кирслснь авргдх, эс
иткснь – засгдх. 17 Иткснь иим өвәрц йовдл һарһж
чадх: Мини нерн деерәс хар сәкүсдиг көөж һарһх,

шин келэр келх. ¹⁸ Хорта моһа һартан авв чигн, хор уув чигн үкшго. Итксн улс гемтэ улс деер һаран тэвхлэ, теднь эдгж одх, – гиж Исус келв.

¹⁹ Теднлэ күүндснэ хөөн Деед Эзн деегшэн өөдлэд, теңгрт күрэд, Бурхна барун талнь суув.

²⁰ Терүнэ сурһульчнрнь нарта делкэ эргэд, оln эмтнд Сән Зәңг тархав. Йовсн һазртнь Деед Эзн теднд нөкд болад, теднэ тархалһиг өвәрц йовдлар батлсмн. Тиигж, учрсмн.]

ЛУКА

Лукан бичсн дегтрт Израильд өгх болсн Авраачнь Исус болж харчана, дэкэд тер цуг эмтнэ Авраачнь болжана. Деед Эзнэ Сэкүсн түрү-зүдү бээдг улст Сэн Зэңг тархатха гиж Исусиг дуудсна тускар Лука бичжэнэ (4.18). Эн Сэн Зэңгд олн зүсэр бээдг улст кергтэ килмж бичгдж. Сэн Зэңгиг бичхлэрн, байр үүдэдгэр Лука бичж. Түрүңк бөлгүдт Исусиг ирх гиж келжэснэ тускар, дэкэд сүүлңк бөлгүдт Терүг теңгрт өөдлхин тускар байртаһар үзүлгдж. Исусиг өөдлснэ хөөн христианск итклин өслтин болн тархалһна туужиг Лука «Апостолмудын үүлдвр» гидг дегтрт келж өгчэнэ.

Хойр тасрхад (1–2 болн 9–19 бөлгүдт) олн материал багтж. Терүг зуг Лукан бичсн Сэн Зэңгд умшж болхмн. Эннь Бурхна элчнрин туск дууд, нилх Исусиг хөөчнр үзснэ туск, бичкн цагтан Исус хол сүмд одсна туск келврмүд, Шамарья һазрин цаһан седклтэ күүнэ болн геедрсн көвүнэ туск үлгүрмүд болжана. Лукан бичсн Сэн Зэңгд хол учр-утхнь болж зальврлһна болн Эрүн Сэкүснэ чинр, Исуст цергллһнэ күүкд улсин чинр, килнциг Бурхн яһж тэвж өгдгин туск чинр үзүлгдж.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1 – 4

Кирслэч Йохана болн Исусин төрлһн, бичкнтк цаг 1.5–52

Кирслэч Йохана цергллт 3.1–20

Исусиг кирсллһн болн сөрлһн 3.21 – 4.13

һалильяд Исусин цергллт 4.14 – 9.50

һалильяс Ерусалим орлһн 9.51 – 19.27

Сүүлңк долан хонг 19.28 – 23.56

Деед Эзнэ амдрлһн, ирлһн болн өөдлһн 24.1–53

Нүр үг

1 Күндтэ Төпил! Мадн дунд учрсн йовдлмудын тускар кесг улс келврмүд бичж тогтав. **2** Эн йовдлмудыг эклцэс авн үзсн улс болн Сэн Зэңг тархачнр маднд келж өгцхэв. **3** Иим учрар би бас цугинь эклцэснь авн нэрнэр шинжлэд, диглэтэ келвр Таднд бичж өгхэр шиидв. **4** Урднь дассн юмн үнн болдгиг лавтаһар батлж медхит гиж би Таднд бичжэнэв.

Уснд кирслдг Йохан төрснэ туск аэлдхл

5 Херод хан Йудья нутгт залдг цагла Абя гелңгин селгэнэ багас Зехарья гидг гелң бээсмн. Терүнэ авальнь Ахарона тохмин Елизавета гидг нертэ күүкд күн бээсмн. **6** Тедн хоюрн Деед Эзнэ чирэд чик седклтэ улс болад, Бурхна зааврмуд болн герэсд алдлго күцэдг бээсмн. **7** Зуг Елизавета күср бээсн учрас тедн үрн уга бээж. Хоюрн зөвэр наста улс бээж.

8 Нег дэкж Зехарья хол сүмд гелң болж церглжэж. Терүнэ гелңгүдин багин дарани көдлжэх цаг бээсмн. **9** Күж уңһтхачин төлө жирв хайдг бээж, тегэд жирвэр Зехарья сүмд күж уңһтхач зөвтэ бээсмн. **10** Күж уңһтхачин цагт сүмин һаза кесг эмтн зальврад зогсцхав. **11** Генткн Зехарьян өмн Деед Эзнэ элч зогсснь үзгдв. Тер күж уңһтхадг ширэн

барун бийд зогсжасн бээж. **12** Терүг үзэд, Зехарья чочад үүмэд одв. **13** Болв Бурхна элч:

– Зехарья, бичэ э! Бурхн чини зальврсиг соңсв. Елизавета гидг авальчнь чамд көвү һарһх. Чи терүг Йохан гиж нерэдхич. **14** Тер чамд ик байр өгх. Кесг улс терүг төрхлэ, байрлх. **15** Деед Эзнэ чирэд алдр күн болж, эрк-чаһр амсдго, төрснэс авн Эрүн Сэкүстэ күн болх. **16** Израиль улсин ик зууһинь теднэ Деед Эзн Бурхн тал тер хэрү йовулж, **17** Терүнэ өмн йовж, Эльян аэлдэчин Сэкүстэ болн күчтэ болх. Эцкнрин седклинь үрдүдтнь өөрдүлж, соңхсвр уга эмтиг чик хаалһд хэрү орулж, Деед Эзиг ирхин өмн келн-эмтиг белдх, – гиж Зехарьяд келв.

18 – Яһж би Тана келсиг иткхмб? Би ода дегд көгшнлм, авальм бас зөвэр наста, – гиж Зехарья Бурхна элчэс сурв.

19 Бурхна элч хэрүднь:

– Би Бурхна өмн зогсжасн Габрильв. Чамла күүндхин төлө, эн байрта зэңг авч ирхин төлө, намаг илгэсмн. **20** Болв цагтан күцх минн үгд чи итксн угач. Цуг эн учртл чи үг келж чадшгоч, – гиж келв.

21 Тер цагт эмтн Зехарьяг һаза күлэжэцхэлэ, терүг сүмэс һарлго, удан бээсн учрас тедн алң болцхав. **22** Зехарья сүмэс һарад, эмтнд үг келж чадсн уга. Терүг үзгдл үзсинь цуһар медв. Келн уга болад, Зехарья эмтнлэ докъяһар күүндв.

²³ Зехарьян цергллһнэ цаг төгсхлэ, тер герүрн хэрэд йовв. ²⁴ Удл уга терүнэ авальнь Елизавета үр тееһэд, түрүцк тавн сард хаза харлго гертэн суув.

²⁵ – Эн Деед Эзнэс! Тиим насндм Деед Эзн намаг хээрлэд, әмтнэ чирэд нерм цеврдүлв, – гиж Елизавета келв.

Исусин төрснэ туск әәлдүл

²⁶ Елизавета үрән гесндән тееһэд, зурһан сар давсна хөөн Габриль гидг элчиг Бурхн һалильян Назарет хотнур нег окн күүкнүр йовулв. ²⁷ Тер күүкн Давид уңг-тохмин үй Йосип гидг күүнә келсн күүкн бәәж. Мирьям гидг нертә бәәж. ²⁸ Бурхна элч терүнүр ирэд:

– Әдстә күүкн, менд! Деед Эзн чамта хамдан! – гиж келв.

²⁹ Эн үгмүдиг соңсад, Мирьям үүмәд одв. Тер келсн үгинь медж чадлго ухалад бәәв. ³⁰ Бурхна элч цааранднь келв:

– Бичә ә, Мирьям! Бурхн чамаг хээрлжәнә! ³¹ Чи гесндән үр тееһэд көвү һарһхич! Исус гидг нер өгхич. ³² Терчн Алдр күн болад, Деед Бурхна Көвүн гидг нер зүүх. Терүнә өвк Давидин ширәг Деед Эзн Бурхн Терүнд өгх. ³³ Яковин үдл тохм Тер мөңкиндән залх. Терүнә йосн төрүц чилшго.

³⁴ – Ода тана келсн яһж учрхмб? Би хәрд һарад уга күүкнлм? – гиж Мирьям сурв.

³⁵ Бурхна элч иим хәрү өгв:

– Әрүн Сәкүсн чини деер бууһад, Деед Бурхна күчәр чи дүүрхич. Эн учрар чамас һарсн үрн әрүн болх. Тер Бурхна Көвүн гиж нерәдгдх. ³⁶ Чини садн Елизавета гидг күүкд күн наста болвчн бас көвү һарһх. Терүг цуһар үр-сад һарһдго күүкд күн гиж келдг билә, зуг терчн үр тееһэд, зурһан сар болчкв. ³⁷ Бурхн цугинь кеж чадна.

³⁸ – Би Деед Эзнә заасинь күцәх зарцв. Тана келсәр болтха! – гиж Мирьям хәрү өгв.

Бурхна элч цааран йовв.

Мирьям Елизавета тал золһж ирв

³⁹ Мирьям удл уга бийән белдәд, Йудья гидг уулта һазрт бәәсн балһснур адһж йовв. ⁴⁰ Тиигәрән ирэд, Мирьям Зехарьян герт орад Елизаветла мендлв.

⁴¹ Елизавета Мирьямиг мендлжәхинь соңсхлань, дотрнь бәәсн үрнь көндрв. Елизавета Әрүн Сәкүсәр дүүрв. ⁴² Елизавета:

– Күүкд улсин дундас чи онц әдстә күнч, чини дотр бәәсн үрн әдстә! ⁴³ Деед Эзнә эк нан тал ирдгт би юн ачта күн болжәхмб? ⁴⁴ Чини ду соңсхлам, дотрм бәәсн үрм байрлад көндрв. ⁴⁵ Деед Эзнә келсн үгмүд бүтх гиж итксн күүкд күн буйн кишгтә! – гиж чаңһар келв.

⁴⁶ Мирьям иигж келв:

– Мини седклм Деед Эзнд магтал өргжәнә!

⁴⁷ Сүмсм мини Аврач Бурхнд байрлна! ⁴⁸ Яһад гихлә, Тер Эврәннь зарцин номһн бәәдлиг үзв! Эн цагас авн орчлңгин тохм болһн намаг кишгтә гих!

⁴⁹ Учрнь: Күчтә Бурхн мини төлә алдр үүл күцәв. Терүнә нерн әрүн болтха! ⁵⁰ Терүг күндлдг күүг үйәс үйд хээрлнә! ⁵¹ Бурхн Эврәннь һарарн күчтә үүлмүдиг үзүлв! Омгта улсиг Тер ухалсн зуратаһинь тарав! ⁵² Деер суусн ахлачнриг ширәһәснь көөж хольврүлв! Дорацулгдсн улсиг деегшлүлв! ⁵³ Өлссн, харһнсн улст сә кеж өгв. Байн әмтиг юмн угаһар йовулв! ⁵⁴ Хээрлтин тускар тодлад, зарцдан эс гиж Израиль әмтндән тус күргхәр ирв. ⁵⁵ Эн хээрлт мана өвкнрт: Абрахамд болн терүнә үрдүдт оньдиндан күргнәв гиж үгән өгв.

⁵⁶ Мирьям Елизаветин герт һурвн сар шаху гиичләд, герүрн хәрж одв.

Уснд кирслдг Йохана төрлһн

⁵⁷ Елизаветин гиигрх цагнь ирэд, тер көвү һарһв.

⁵⁸ Хам-хоша бәәсн әмтн, элгн-саднь терүг Бурхн тиим кевәр хээрлсинь соңсад, цуһар байрлцхав.

⁵⁹ Нәәмдгч өдртнь тедн нилх көвүһән керчүлхәр ирв. Эцкиннь нерәр Зехарья гиж тедн көвүг нерәдхәр седв. ⁶⁰ Зуг экнь зөвшәрл уга иигж келв:

– Уга. Энүнә нерн Йохан болг.

⁶¹ Тиигхләннь цуһар:

– Танахна тохмд тиим нертә күн угалм! – гиж келцхәв.

⁶² Тегәд тедн эцкнь көвүндән ямаран нер өгхәр бәәхинь медхәр, Зехарьяс докъяһар сурцхав.

⁶³ Зехарья харһа сурж авад, «Энүнә нернь Йохан» гиж бичв. Цуһар икәр өврцхәв. ⁶⁴ Тер кемлә Зехарьят келн орв. Тегәд Бурхиг магтад тер үг келв.

⁶⁵ Өөрнь бәәсн әмтн энүг үзәд, дегд икәр сүрдцхәв. Эн зәңг өөдм һазрта Йудья нутгар тархагдв. ⁶⁶ Энүг соңссн цуг улс эн зәңгиг зүркндән тодлж:

– Эн үрн кен болхмб? – гиж сурцхав. Бурхна күчн терүнд бәәсмн.

Зехарьян әәлдүл

⁶⁷ Нилхин эцкнь Зехарья Әрүн Сәкүсәр дүүрч:

⁶⁸ – Израилин Деед Эзн Бурхн тууртха! Тер маднд дөң болад, сулдхвр өгв. ⁶⁹ Зарц Давидин бүләс алдр Аврачиг маднд илгәв. ⁷⁰ Бурхн Эврәннь әрүн әәлдәчнрин дууһар Терүнә тускар зәңглж келв.

⁷¹ Тер мадниг өшәтнрәс аврж, маднд дурго улсас харсж авх. ⁷² Бурхн мана өвк эцнриг хээрлхв гиж үгән өгәд, ⁷³ өшәтнрин һарас тадниг харсж авхв гиж Абрахамд андһарлж келв. ⁷⁵ Әрүн болн чик седкләрн Терүнә өмн йовж, бидн Терүнә чирэд наснанны туршартан юмнас әәлго церглхвидн.

⁷⁶ Чи, көвүн минь! Деед Бурхна әәлдәч болж йовхич. Деед Эзнә хаалһинь белдхәр өмннь йовхич. ⁷⁷ Килнцтн тәвгдхлә, әмән аврж чадхит гисн медрл Бурхна улст өгхич. ⁷⁸ Мана Бурхн дурарнь хээрлтәрн герлтж, теңгрәс өрүни гегә илгәх, ⁷⁹ үклин үлмәд бәәдг харңһуд суусн улст герл өгәд, эвин хаалһ зааж үзүлх, – әәлдж келв.

⁸⁰ Нилх көвүн Сәкүсндән батрад өсв. Израилин әмтнд үзүлгдхин цаг ирл, тер эжго көдәд бәәв.

Исусин төрлһн

2 Тер цагт Август хан Рим орн-нутгин үлмэд бээсн һазрин әмтнә то бичж авхин туск зэрлг һарһв. **2** Сирий нутгт Куринь хан нойлжаһ цагт әмтнә то бичж авлһна түрүнә болж эклв. **3** Тегәд чигн нерән бичүлхин төлә күн болһн эврәннә төрсн балһснур йовв. **4** Йосип бас һалилья һазрас Назаретас һарад, Йудья гидг һазрур Давид хан төрсн Бетлехем хотнур йовв, юңгад гихлә, тер Давидин тохмин күн бээсмн. **5** Йосип Мирьям гидг келсн күүктәһән нерән бичүлхин төлә йовсмн. Тер күүкн күнд бээсмн. **6** Бетлехемд ирхлә, Мирьямин гиигрх цагн ирв. **7** Тер эврәннә ууһн көвүһән һарһад өлгәдәд, малд өвс өгдг отлыгт кевтүлв. Яһад гихлә, гиичлүрин герт теднд орм күртсн уга.

Хөөчнр болн Бурхна элчнр

8 Теднә бээсн һазрин өөр хөөчнр бээсмн. Тедн кеер бәәһәд, сөөднә хөөдән манад бәәцхәж. **9** Генткн теднә өмн Деед Эзнә элч үзгәд, Деед Эзнә туурмжин герл теднд асв. Тедн дегд икәр сүрдцхәв. **10** Зуг Деед Эзнә элч:

– Бичә әәтн. Би таднд болн эн нарт делкәд бээсн әмтнд байрта зәңг авч ирв! **11** Эндр Давид хаана төрсн хотнд Бурхна илгәсн Аврач Деед Эзн төрв! **12** Терүнә темдгнә эн: өлгәгдсн нилхиг тадн малд өвс өгдг отлыгт кевтсинь олж авхит, – гиж келв.

13 Генткн Деед Эзнә элчин өөр теңгрин церг бууж ирв. Тедн Бурхиг магтад дуулцхав:

14 – Теңгрт Бурхн тууртха! Сән тааларн бәәдг улс һазр деер амулц менд бәәтхә!

15 Бурхна элчнр хөөчнриг үлдәһәд, хәрү теңгр тал нисж һарв.

– Бетлехемүр йовхмн, Деед Эзнә зәңглсәр юн учрсинь хәләхмн! – гиж хөөчнр келцхәв.

16 Тедн адһж йовад, Мирьямиг, Йосипиг болн малд өвс өгдг отлыгт кевтсн теднә үринь үзцхәв. **17** Нилх көвүг үзчкәд, хөөчнр энүнә тускар Бурхна элчәс соңссан келж өгцхәв. **18** Хөөчнрин келсн үгиг соңссн әмтн алц болад бәәцхәв. **19** Мирьям цуг энүг тодлад, зүркндән хадһлад бәәв. **20** Хөөчнр учрсн юмиг үзсн, соңссн төләдән Бурхиг туурулж магтад, хәрү йовцхав. Бурхна элчин келсәр цугнә учрв. **21** Нәәмн өдр давсна хөөн көвүнд керчлһ кех цаг ирхлә, Терүнд Исус гидг нер өгв. Көвүг төрәд уга бәәтлнә эн нериг Бурхна элч Түүнд өгч.

Исусиг сүмд авч ирснә

22 Теднә әрүслһнә йослл күцәх цаг ирхлә, Мирьям Йосип хойр нилх көвүһән Деед Эзнд үзүлхәр Ерусалимд авч ирцхәв. **23** Юңгад гихлә, Деед Эзнә Заканд иигж бичәтә: «Ууһн көвүн болһн Бурхнд нерәдгдх зөвтә». **24** Дәкәд болхла, Деед Эзнә Закана зәрлгәр «хойр бүдүн көглжрһәр эс гиж көглжрһнә хойр һуужмлар» Бурхнд тәкл тәкх зөвтә бәәсмн.

25 Тер цагт Ерусалимд Шимон гидг нертә нег күн бәәдг бәәж. Эн Израилин аврлһна цагинь күләдг чик седклтә болн буйнч күн бәәж. Эн Әрүн Сәкүстә күн бәәж.

26 – Деед Эзнә Христосиг эс үзтлән чи насан баршгоч, – гиж Шимонд Әрүн Сәкүсн медүлж келсмн.

27 Әрүн Сәкүсәр сүрәлксн Шимон сүмд ирв. Нилх көвүнә төлә Закана йосллыг күцәхәр эк-эцкнә Терүг сүмд авч ирхлә, Шимон Исусиг һар деерән авад, Бурхнд ханлтан өргәд:

29 – Деед Эзн! Ода Эврәннә үгәрн Тана зарциг тәвәд йовулжанат. **30** Юңгад гихлә, цуг күмн әмтнд белдсн Тана илгәсн Аврачиг мини нүдм үзв. **32** Энтн – буру номта улст гегән герл болх. Эврәннә Израиль келн-әмтән туурулх! – гив.

33 Эк эцк хойрнә Шимониг теднә көвүнә тускар келжәхинь соңсад, өврәд бәәцхәв. **34** Дәкәд Шимон теднд әдс өгәд, нилх көвүнә экднә Мирьямд келв:

– Эн кевтсн көвүнәс көлтә Израилин улсас кесгнә буурх, кесгнә деегшән өөдлх. Энтн Бурхна темдг болх. Энүнә өмн кесгнә босад седклиннә нуувчн санаһан илдкж секх. **35** Чини седклиг бас үлдәр шаһад салһх, – гив.

36 Тер сүмд Пенүлин һарсн күүкн Ашер тохмин Хана гидг әәлдәч күүкд күн бәәсмн. Тер зөвәр наста эмгн бәәж. Эн эврәннә залутаһан долан жилдән гер-бүл болж бәәсмн. **37** Болв хөөннә тер белвсн болад үлдв. Хана найн дөрв күртлән белвсн бәәж. Тер сүмәс төрүц һардго бәәсмн, өдр сө уга мацг бәрәд, Бурхнд зальврдг бәәсмн. **38** Тер цагт Хана бас тедн тал өөрдәд, Бурхнд ханлт өргәд, Ерусалимин сулдхвриг күләжәсн күн болһнд нилх көвүнә тускар келж өгв.

Назарет хотнур хәрү ирлһн

39 Мирьям Йосип хойр Деед Эзнә закаһар кергән күцәсн хөөн һалилья гидг һазрт бәәсн эврәннә Назарет гидг хотнур хәрж ирцхәв. **40** Нилх көвүн өсәд босад, батрад, цецн уханд орад, Бурхна онц хәэрлтә көвүн болж йовсмн.

Исус гидг көвүн сүмд

41 Жил болһн Песах гидг байрин өдрлә Исусин эк эцк хойр Ерусалим балһснур ирдг бәәсмн. **42** Исусиг арвн хойр наснд күрхлә, тедн саак кевәрн тер байрт йовцхав. **43** Байрин өдр чилснә хөөн эк-эцкнә хәрәд йовцхав, Исус Ерусалимд үлдв. Йосип Мирьям хойр түүг медлго, көвүһән теднлә йовсн әмтнлә йовж йовх гиж санв. Тиигәд тедн өдрин дуусн йовад, дәкәд көвүһән элгн-садн дунд болн таньдг улс заагт хәәцхәв. **45** Көвүһән олж чадлго, хәрү Ерусалимд ирәд, тенд Терүг хәәцхәв. **46** һурвн өдр болад тедн Исусиг сүмд суусинь олж авч. Тер болхла закана багшнрт сурвр өгәд, тедниг соңсад сууж. **47** Исусиг соңссн әмтн Терүнә гүн медрлинь үзәд, яһж Тер әмтнә сурврмудтнә хәрү өгчәхинь соңсад, алц

болцхав. ⁴⁸ Эк-эцкнь көвүһән тенд үзчкэд, йир өврцхэв.

– Көвүм минь, яһад чи мадниг зоваһад, тиим йовдл һарһвч? Бидн чини эцктэ хамдан чамаг хэн гиж басл зовад бөөввидн, – гиж экнь сурв.

⁴⁹ – Тадн Намаг яһад хээсмт? Намаг эврәннь Эцкин керг-үүлд орлцх зөвтәһинь та меддго болвзат? – гиж Исус сурв.

⁵⁰ Эк-эцкнь көвүнә келсн үгинь медж чадлго бөөцхэв. ⁵¹ Исус эктә-эцктәһән хамдан һарад йовв. Назаретд ирэд, Тер эк эцкиннь үгинь соңсад бөөв. Цуг учрсн йовдлыг экнь зүркндән тодлж авв.

⁵² Исус өсәд босад, цаг ирвәс цецн ухата болад бөөв. Цаг ирвәс әмтн болн Бурхн Бийнь Исуст хәртә болв.

Уснд кирслдг Йохана ном умшлһн

3 Тиверь гидг хан ширә деер сууһад, арвн тавдгч жилд Йудья һазрт Понтий Пилат гидг нойн бәәсмн. Херод болхла һалильяд, терүнә ах Пилип Итурьяд болн Трахонидт һарджасмн, Лусанья Абиленд һардач бәәсмн, Хана болн Кәәп ах гелңгүд бәәж. Тер жилд Бурхн әжго кәдәд, Зехарьян көвүн Йоханд үг келв. ³ Тегәд Йохан Йордан һолын көвәд бәәсн һазрар йовад, әмтнд:

– Килнцтә жирһлән үлдәтн. Бийән уснд кирслтн. Тиигһлә Бурхн килнцитн тәвж өгх, – гиж келв.

⁴ Эшья гидг әәлдәчин дегтрт: «Әжго кәдәһәс хәәкржәх дун: Деед Эзнд хаалһинь белдтн! Терүнә жиминь һоолтн! ⁵ Хавчг болһн шораһар дүүртхә! Уул, өөдм тегш болтхә! Матьхр һазринь чикртхә! Довута замнь тинитхә! ⁶ Тиигәд цуг күмн-әмтн Бурхна аврлтыг үзтхә!» – гиж бичәтә.

⁷ Бийән уснд кирслхәр седжәсн әмтнд Йохан иигж келсн:

– Тадн моһа тохмта улст! Бурхна иргч цухлас зулж чадхит гиж, кен тәднд келв? ⁸ Килнцтә жирһлән үлдәсэн үзүлтн. «Эцквидн Абрахам» гиж бичә сантн, юңгад гихлә, Бурхн эн чолудас чигн Абрахамд үрдүд төрүлж чадх гиж би тәднд келжәнәв. ⁹ Модыг уңг күртл чавчх сүк белн бәәнә. Сән темс өгдго модыг тер чавчад һалд хайна.

¹⁰ – Ода бидн яахмб? – гиж әмтн сурцхав.

¹¹ Йохан:

– Хойр киилгтә күн, негинь киилг уга күүнд өгтхә, болв хот-хоолта күн бас тиигж хувалцтхә, – гиж келв.

¹² Алв цуглулдг әмтн бас бийән уснд кирслхәр ирцхәв.

– Багш! Ода бидн яахмб? – гиж тәдн сурцхав.

¹³ – Тәднд кергтә юмнас үлү юм әмтнәс бичә нектн, – гиж тер келв.

¹⁴ Цергин нег цөөкн күн терүнәс:

– Мадн яахмб? – гиж сурцхав.

Йохан хәрүднь:

– Кенәс чигн мөңг күчәр бичә булаж автн, айстан күүнд му нер бичә өгтн, болв эврәннь жалван авад, бәәсндән байн болад бәәтн, – гиж келв.

¹⁵ Әмтн нәәлвртәһәр күләһәд бәәцхәв. Цуһар:

– Йохан бийнь Христос мөн биший? – гиж Йохана тускар зүркндән ухалцхав.

¹⁶ Тиигһлә Йохан тәднд иим хәрү өгв:

– Би тәдниг уснд кирслнәв, зуг нанас даву ик күчтәнә ирх. Би Терүнә буршмгиннь бүчинь тәәлх чигн зөв угав. Тер Әрүн Сәкүснд болн һалд тәдниг кирслх. ¹⁷ Тер буудьяһан севглхәр күрзән авчксн белн бәәнә. Буудяг Тер күн хашадан хураһад тәвх, өвс-богинь болхла унтрдго һалд хаяд шатах.

¹⁸ Йохан ном тарһаһад, эн болн талдан чигн үгмүд олзлад, әмтиг саглулдг бәәсмн. ¹⁹ Йохан һардач Херодыг бурушаһад, килнцинь медүлж илдкв. Юңгад гихлә, Херод эврәннь ахин авалиг Херодидаг хаһад, бийдән буулһж авад, кесг хар саната бузр йовдл үзүлв. ²⁰ Цуг тер йовдлын тоод Херод дәкәд негинь немв, тер Йоханыг бәрж авад бәрәнд суулһв.

Исусиг уснд кирслһн

²¹ Әмтиг уснд кирслснә хөөн Исус бас Бийән уснд кирслсн. Түүг әкләд зальврһлань, генткн теңгр зааград, ²² Әрүн Сәкүсн көглжрһн мет үрвәд, Терүнә эәм деернь ирж буув. Генткн теңгрәс: «Энтн Мини хәртә Көвүн! Эн Намаг байрлулна!» гисн оһтрһун дун соңсгдв.

Исусин уңг-тохм

²³ Исус һучтаһасн авн Бурхнд церглдг болв. Әмтнә сансар, Тер Йосипин көвүн, Элин ач, ²⁴ Эли болхла Мататин көвүн, Матат Левин көвүн, Леви Мелкин көвүн, Мелки Янана көвүн, Яна Йосипин көвүн, ²⁵ Йосип Мататьян көвүн, Мататья Амосин көвүн, Амос Нахумин көвүн, Нахум Эслимин көвүн, Эслим Наган көвүн, ²⁶ Нага Махатин көвүн, Махат Мататьян көвүн, Мататья Шимән көвүн, Шимә Йосипин көвүн, Йосип Йудан көвүн, ²⁷ Йуда Йохананин көвүн, Йоханан Ресан көвүн, Реса Зерүбәбелин көвүн, Зерүбәбель Шалтәлин көвүн, Шалтәль Нерьян көвүн, ²⁸ Нерья Мелкин көвүн, Мелки Аддина көвүн, Адди Косамин көвүн, Косам Элмадамин көвүн, Элмадам Эрин көвүн, ²⁹ Эр Исусин көвүн, Исус Эльязерин көвүн, Эльязер Иоримин көвүн, Иорим Мататин көвүн, Матат Левин көвүн, ³⁰ Леви Шимона көвүн, Шимон Йудан көвүн, Йуда Йосипин көвүн, Йосип Ионанын көвүн, Ионан Эльякимин көвүн, ³¹ Эльяким Мелян көвүн, Меля Менан көвүн, Мена Мататан көвүн, Матат Натана көвүн, Натан Давидин көвүн, Давид Ишайин көвүн, ³² Ишай Йоведин көвүн, Йовед Боозин көвүн, Бооз Салмона көвүн, Салмон Нахсона көвүн, ³³ Нахшон Аминадабин көвүн, Аминадаб Админа көвүн, Админ Арнин көвүн, Арни Хецрона көвүн, Хецрон Пәрецин көвүн, Пәрец Йудан көвүн, Йуда Яковин көвүн, ³⁴ Яков Ицхакин көвүн, Ицхак Абрахамин көвүн, Абрахам Таран көвүн, Тара Нахорин көвүн, ³⁵ Нахор Серугин көвүн,

Серуг Реун көвүн, Реу Пелекин көвүн, Пелек Эберин көвүн, Эбер Шелэн көвүн, Шелэ Кэнэнэ көвүн, ³⁶ Кэнэн Арпакшадин көвүн, Арпакшад Шемин көвүн, Шем Ноахин көвүн, Ноах Ләмекин көвүн, ³⁷ Ләмек Метушелахин көвүн, Метушелах Ханокин көвүн, Ханок Еретин көвүн, Ерет Махалалелин көвүн, Махалалель Кэнэнэ көвүн, ³⁸ Кэнэн Эношин көвүн, Энош Шетин көвүн, Шет Аадмин көвүн, Аадм болхла Бурхна көвүн бээсмн.

Исусиг сөрлһн

⁴ Исус Эрүн Сәкүсәр дүүрсн бээж, болв Йордан холас хэрү йовж йовхлань, Сәкүсн Терүг эжго көдәһүр дахуль. ² Тенд дөчн өдртән эрлгәр сөргдсмн. Эн цагин болзгт хот идл уга бээсн төләдән Исус дегд икәр өлсв. ³ Тиигхләр эрлг Терүнд:
– Кемр Чи Бурхна Көвүн болхла, эн чолунд өдмг бол гиж зәрлг өг, – гиж кель.

⁴ Исус хәрүднь:
– Бурхна Бичгт: «һанцхн өдмгәр күн бийән цадхж хаңһашго» гиж бичәтә, – гив.

⁵ Эрлг Терүг ик өөдм һазр тал дахулж авч одад, нег агчмин зуур орчлңд бээсн нутг болһниг үзүл.

⁶ – Эн нутгудын йосинь болн туурмжинь би Чамд өгнәв. Цуг эн Мини, болв би энүг дурта күүндән өгч чаджанау. ⁷ Кемр Чамаг һанд сөгдхләчн, цуг эн Чини болх, – гиж эрлг Исус кель.

⁸ Исус хәрүднь:
– «Эврәннь Деед Эзн Бурхндан сөгд, һанцхн Бурхндан цергл» гиж Бурхна Бичгт бичәтә, – гив.

⁹ Цааранднь эрлг Терүг Ерусалимд авч ирәд сүмин ора деер зогсаһад кель:

– Кемр Чи Бурхна Көвүн болхла, эн ора деерәс дорагшан һәрәдж үз. ¹⁰ Юңгад гихлә, «Бурхн Эврәннь Бурхна элчнртән Чамаг әрвләд хәләтхә гиж зәрлг өгв», ¹¹ болв дәкәд «тедн Чини кәлчн чолунд бичә цокгдтха гиһәд Чамаг һар деерән теврәд авад йовх» гиж бичәтәлм, – гив.

¹² – Бурхна Бичгт: «Эврәннь Деед Эзн Бурхан бичә сәрәд бә» гиж бичәтә, – гиж Исус хәрү өгв.

¹³ Тиигәд эрлг сөрдгән уурад, Исусиг цаг болзг күртлнь үлдәв.

Исус һалильяд экләд церглжәнә

¹⁴ Исус Сәкүснә күчнд батрад, хәрү һалилья һазр тал ирв. Терүнә туск зәңг цуг нутгар тархаж соңсгдв. ¹⁵ Исус теднә хурлмудт сурһдг бээсмн. Цуһар Терүг туурулдг бээсмн.

Исусиг Назаретд соңсжахш

¹⁶ Исус эврәннь өссн-боссн Назарет гидг хотнд ирв. Тер саак кевәрн амрлһна бемб өдр хурлд одв. Тенд Исус Бурхна ном умшхар босад зогсв. ¹⁷ Әмтн әәлдәч Эшьян дегтр Терүнә һарт бәрүлв, болв Исус терүг секәд, иим нег юм олж умшв: ¹⁸ «Би Деед Эзнә Сәкүстәв. Тер Намаг Сән Зәңг угатя-яду улст тархалһхар йовулла. Бәрәнд бәәх әмтнд сулдхврн

тускар, сохр әмтнд нүднә харана тускар зәңглһин төлә дажргдсн әмтиг сулдххин төлә, Деед Эзнә хәәрлтин цаг ирсиг дурдхин төлә Тер Намаг илгәсмн». ²⁰ Исус Бурхна Бичгиг хаачкад, тенд церглжәх күүнд өгәд ормдан суув. Хурлд бээсн улс нүдәрн Исус тал ширтж хәләцхәв. ²¹ Цааранднь Исус экләд:

– Эндр тадниг соңссн цагт эн әәлдхл күцв, – гив.

²² Цуһар энүг чик гиһәд, Исусин амарн келсн һәәхмжтә үгмүдиг өврцхәв:

– Эн Йосипин көвүнлм! – гиж әмтн сурцхав.

²³ Исус теднд:

– Тадн Нанд эрк биш «Эмч, Бийән эдгә!» гидг үлгүр келхит. «Капернамд болсн юмна тускар бидн соңславидн, тиигж Эврәннь төрскн һазртан чигн ке!» гиж тадн келхит. ²⁴ Зуг Би таднд үнәр келжәнәв, ямаран чигн әәлдәчиг төрскн һазртнь әәлдәч гиж тоолдмн биш. ²⁵ Элья әәлдәч бээсн цагт Израильд кесг белвсн күүкд улс бээсмн. Тиигхд һурвн жил дундур хур орлго, һазр деер ик харһнлт болв. ²⁶ Зуг Бурхн Элиг талдан күүкд күүнүр йовулла, Сидона өөр бээсн Цәрәпәт хотна нег белвсн күүкд күүнүр илгәсмн. ²⁷ Израильд Элиша әәлдәч бээсн цагт арсна хальдвр гемәр кесг улс гемтсн бәәж, зуг Найман гидг сирий келн күүнәс ондан күн цеврдсн уга бәәж, – гив.

²⁸ Хурлд бээсн цуг улс энүг соңсад йир икәр уурлцхав. ²⁹ Тедн цуһар ормасн өсрж босад, Исусиг балһснас һарһад, уулын ора деер авч ирәд зогсав. Назарет тер уулын ора деер бәәж. Әмтн Исусиг ик уул деерәс түлкж уңһахар седв. ³⁰ Зуг Исус әмтнә заагар һарад, хотнас цааран темцәд йовж одв.

Капернамин хурлд

³¹ Исус һалилья һазрт бээсн Капернам гидг хотнур ирәд, бемб өдр әмтнд Бурхна ном умшж сурһв. ³² Цуһар Терүнә ном соңсад өврәд бәәцхәв, юңгад гихлә, Исусин келсн үгин ик күчнь медгдв. ³³ Хурлд нег хар сәкүстә күн бәәж. Генткн тер ик дууһар хәәкрәд:

³⁴ – Э-ә! Назаретас ирсн Исус, маднас Танд юн кергтәв? Та мадниг уга кехәр ирвт? Би Таниг медв! Та Бурхна Эрүн Күнт! – гиж кель.

³⁵ – Тагчг бә! Эн күүнәс һарч әрл цааран! – гиж Исус терүг хөрж кель.

Хар сәкүсн тер күүг әмтнә нүднд һазр деер шивәд, терүнә дотрас бийднь хорлтан келго һарч одв.

³⁶ Цуһар өврәд нег-негндән келцхәв:

– Эн юн гидг юмн болхмб? Энтн тиим ик йоста болн күчтә, нам хар сәкүсдт зәрлг өгнә, теднь әрләд йовж одна! – гижцхәв.

³⁷ Тиигәд Исусин туск зәңг тер нутгар тархадв.

Исус оln әмтиг эдгәснә тускар

³⁸ Исус хурлас һарад, Шимона герүр йовв. Шимона хадм экнь ик халута бәәж, терүнд нөкд болыч гиһәд цуһар Исусиг эрж сурцхав. ³⁹ Күүкд

күүнүр өкөһэд, Исус халуны хэртхэ гиж зэрлг өгв, тиигэд тер халу дөрдгэн уурв. Тер даруны күүкд күн босад, хотан белдв. ⁴⁰ Нарн суух кемд эмтн Исус тал кесг өвчтэ улсиг авч ирв, Исус күн болһнд харан күргж эдгэв. ⁴¹ Кесг эмтнэ дотрас тедниг ээлсн хар сәкүсд хәәкрлдэд харцхав. Болв тедн:

– Чи Бурхна Көвүнч! – гиж бәәглдцхэв.

Зуг Исус тедниг хәрэд, эврәннь тускар келх зөв өгсн уга, юңгад гихлэ, тедн Исусиг Христос гиж меддг бәәж.

Исус Йудьян һазрт номан умшж делгрүлснэ тускар

⁴² Өрүн эртэр Исус хотнас һарад аглһ һазруп йовв. Эмтн Терүг хәэв. Тедн Исус тал ирэд Терүг тәвшгоһар бичә йовтн гиж эрв. ⁴³ Зуг Исус:

– Би Бурхна йосна туск Сән Зәңгиг талдан хотн болһнар тархах зөвтөв, тер юңгад гихлэ, энүнә төлә Намаг Бурхн илгәв, – гиж келв.

⁴⁴ Тегэд Тер Йудья нутгин хурлмудт Сән Зәңг цәәлһж делгрүлв.

Исус түрүңк сурһульчнран дууджана

⁵ Нег дәкж Исус Генесарет нуурин көвэд зогсв. Кесг эмтн Бурхна үгмүд соңсхар нүрлдж бәәцхэв. ² Исус усна көвэд хойр оңһц бәәсинь үзв. Заһсчнр оңһцас һарад гөлмән уһажәцхала. ³ Нег оңһцд Исус орв. Тернь Шимона оңһц бәәж. Исус оңһциг усна көвәһәс цааран түлктн гиж сурв. Дәкәд Исус оңһц дотр сууһад әмтиг сурһв. ⁴ Исус номан умшж төгсәчкәд Шимонд:

– Нуурин гүүнүр усчад, гөлмән уснд хайтн, – гив.

⁵ Шимон хәрүднь:

– Багш, бидн сөөни дуусн көдләд, нег чигн заһс бәрж авч чадсн угавидн, зуг ода би Тана келсәр кенәв, – гиж келв.

⁶ Тедн гөлмән татад, дегд дала заһс бәрж авцхав. Гөлмнь заһсар икәр дүүрэд тасрн гив. ⁷ Өөрк оңһцд бәәсн үүрмүдтән дем болтн гиж тедн докъя өгв. Наадкснь өөрдв, хойр оңһцнь заһсар дүүрэд уснд чивн гив. ⁸ Шимон Пётр энүг үзэд, Исусин көлднь унад:

– Деед Эзн минь, намаг энд үлдәтн! Би килнцтәв! – гиж келв.

⁹ Пётр, Зебедана көвүд Яков болн Йохан ах дү хойр болн нань чигн заһсчнр дала заһс үзэд икәр әәцхэв. Исус Шимонд:

– Бичә ә! Эн өдрәс авн чи әмтиг бәрж авдг күн болхич, – гиж келв.

¹¹ Тедн хойр оңһцан уснас һарһж авад үлдәһэд, Исусин ардас дахцхав.

Арсна гемтә күүг эдгәлһн

¹² Исус нег хотнд бәәж, Терүнә өөгүр арсна гемәр өвчтә нег күн йовж. Тер Исусиг үзэд, һазр элкдж унад:

– Деед Эзн, намаг гемәсм цеврлх саната болхла, цеврлтн! – гиж эрж сурв.

¹³ Исус терүнд һаран күргәд:

– Чамаг цеврлх санатав. Цеврд! – гив.

Тер даруны күн арсна гемәсн эдгв, ¹⁴ болв Исус терүнд иигж зэрлг болв:

– Цуг энүнә тускар күүнд бичә кел, зуг гелң тал одад бийән үзүл, болв эдгсн төләдән Мошен заһаһар Бурхнд тәкл тәк. Терүгәрн чи әмтнд эдгсән медүлхич, – гив.

¹⁵ Исусин туск зәңг өдр ирвәс улм ик өргнәр тархагдв. Терүн тал әмтн ик олар йовдг болв, цуһар Терүнә ном соңсхар болн гемән эдгәхәр ирдг бәәсмн. ¹⁶ Исус болхла бәәж-бәәжәһэд аглһ һазр тал йовад, Бурхнд зальврдг бәәсмн.

Һар-көлнь тәкрсн күүг эдгәлһн

¹⁷ Нег дәкж, Исус әмтиг сурһжәсн цагла, паршмуд болн ном цәәлһәчнр һалильяс, Йудьяс, Ерусалимас болн нань чигн хотн болһнас ирэд, бас Терүг соңсла. Исус Бурхна күч авад, гемтә әмтиг эдгәдг бәәсмн. ¹⁸ Нег цөөкн күн девскр деер кевтсн, һар-көлнь тәкрсн күүг авч ирэд, гер дотр орулж Исусин өмн тәвхәр седж. ¹⁹ Зуг герт дала әмтн бәәсн төләд тедн орж чадлго, герин ора деер һарад, деевриг цоолж хамхлад, тәкрсн күүг девскртә хамднь ора деерәс Исусин өмн буулһж тәвцхэв. ²⁰ Исус теднә итклинь үзэд, гемтә күүнд:

– Көвүн! Килнцчн тәвгджәнә, – гиж келв.

²¹ Паршмуд болн ном цәәлһәчнр Терүг бурушаһад дотран:

– Эн күн бийән Бурхнд тоолжана. Эн күн кен болхмб? Бурхнас талдан кен күүнә килнц тәвж чаддмб? – гиж ухалв.

²² Исус теднә ухалсн санаг медәд:

– Тиим ухан юңгад таднд оржәхмб? – гиж келв.

²³ – Ю келснь амр болх, «Чини килнц тәвгдв», эс гиж «Босад йов»? ²⁴ Зуг Би, Күмни Көвүн, һазр деерк улсиг килнцәснь һарһх йостав гиж таднд медүлхин төлә келжәнәв, – гив.

Дәкәд Исус тәкрсн күүнд:

– Соңс Намаг! Бос! Эврәннь девскрән авад хәр! – гив.

²⁵ Тер күн даруны босад, девскрән авад, Бурхиг магтад герүрн йовв. ²⁶ Цуһар өврэд Бурхиг туурулв. Цуг энүг үзсн әмтн сүрдцхэв:

– Эндр ик өвәрц юм бидн үзвидн, – гиж тедн келцхэв.

Исус Левиг дуудсна тускар

²⁷ Энүнә хөөн тер герәс һарад, Исус Леви гидг кү үзв. Тер әмтнәс алв цуглулдг күн бәәж. Леви тамһин герин өөр сууж.

– Намаг даһад йов! – гиж Исус терүнд келв.

²⁸ Леви цуг юмиг үлдәһэд, Исусиг дахв. ²⁹ Дәкәд тер Исуст нерәдж гертән ик нәр кев. Тер нәәрт алв цуглулдг кесг улс болн талдан чигн әмтн ирцхэв. Тедн Исусла хамдан хот ууһад нәәрлцхэв.

30 Паршмуд болн закана багшнр дурго болад, Исусин сурхульчнрас:

– Тадн, алв цуглулдг килнцтэ эмтнлэ яһад хот уужахмт? – гиж сурцхав.

31 Тедниг сурхульчнрас ю суржахинь соңсад, Исус иим хэрү өгв:

– Эрүл күүнд биш гемтэ күүнд эмч кергтэ болдмн.

32 Би чик седклтэ эмтнүр биш килнцтэ эмтнүр килнцтэ жирһлэн үлдэтн гихэр ирв, – гив.

Мацг бэрлһнэ тускар

33 Тиигэд тедн Исусас:

– Юңгад Йохана болн паршмудын сурхульчнр дару-дарунь мацг бэрэд зальврна, болв Тана сурхульчнр болхла оньдин хот ууһад бээнэ? – гиж сурв.

34 – Хүрмин гиичнрлэ күргн бээхлэ, теднэр мацг бэрүлж болхий? – гиж Исус хэрү өгв.

35 – Зуг цагнь ирхлэ, күргиг теднэс салһж авхла, тер цагт тедн мацг бэрэд бээх, – гив.

36 Исус теднд иим үлгүр келж өгв:

– Кен чигн шин хувцнас таслж авад, хуучн хувцндан халас тэвхш. Кемр тиигэд кехлэ, тер шин хувцан чигн үрэх, болв тер халаснь хуучн хувцндчн зокшго. 37 Кен чигн хуучн бөрвд күчэн авчах чаһр кедмн биш. Кемр тиигж кехлэ, тер чаһрнь деврэд хархла, бөрвнь шуурад, чаһрнь асхрад, бөрвнь үрж одх. 38 Күчэн авчах чаһриг шин бөрвд кедмн.

39 Болв кен чигн хуучн чаһр ууһад күчэн авчах чаһр суршго, юңгад гихлэ, хуучн чаһр шин чаһрас деер гиж келх.

Сурхульчнр бемб өдр тэрэнэ толһас таслж авснь

6 Бемб өдр Исус цаһан буудя тэрсн һазрин өөгүр йовж, сурхульчнрнь цаһан буудян толһас таслж авад һарарн үүлж идцхэв.

2 Паршмудас зэрмнь:

– Тадн яһжахмт? Бемб өдр тиим юм кех зөв угат! – гиж келв.

3 Исус теднд иигж хэрү өгэд:

– Давид эврәннь үүрмүдтэн өлн бээсн цагтан ю кесинь та умшвт? 4 Тер Бурхна герт орж ирэд, Бурхна өмн тэвсн өдмгиг авад эврэн идэд бас өөрк үүрмүдтэн өгв. Зуг тер өдмгиг һанцхн гелңгүд идх зөвтэ бээж, – гив.

5 Аштнь Исус:

– Күмни Көвүн бемб өдрин Эзн мөн, – гиж келв.

Эмн уга һарта күүг эдгэлһн

6 Бас нег бемб өдр Исус хурлд ирэд, цуглрсн эмтнд Бурхна ном зааж сурһла. Тенд барун һарнь эмн уга нег күн бээж. 7 Закана багшнр болн паршмуд Исусиг бемб өдр кү эдгэхлэ, гемшэхэр Терүг гетэд сууцхав. 8 Исус тедниг ю ухалжахинь медэд, эмн уга һарта күүнд:

– Бос! Өмэрэн һар! – гив.

Тер күн босад өмэрэн һарв. 9 Тиигхлэнь Исус теднэс:

– Би таднас суржана, бемб өдр күн сә кех йостай? Аль му кех йостай? Күүг үклэснь харсж авхмб эс гиж алхмб? – гиж сурв.

10 Исус эмтиг эргж хэләһэд:

– һаран суңһ! – гив.

Тер күн һаран суңһад, дарунь эдгв. 11 Паршмуд болн закана багшнр дурго болад, дегд икэр уурнь күрв. Тедн хоорндан Исусиг яахмб гиһэд күүндцхэв.

Арвн хойр апостолмуд

12 Тер өдрмүдт Исус уулын ташуд ирэд сөөни дуусн Бурхнд зальврв. 13 Өр цээхлэ, Тер эврәннь сурхульчнран дуудж, теднэс арвн хойр кү онц йилһж авад, тедниг апостолмуд гиж нерәдв.

14 Шимон (Исус терүнд Пётр гидг нер өгв), Шимона ду Андрей, Яков, Йохан, Пилип, Бар-Толма, 15 Матай, Томас, Алпана көвүн Яков, зилот багин гешүн Шимон, 16 Яковин көвүн Йуда, Йуда Искериот (сүүлднь тер урвач болв).

Йөрәл болн харал

17 Исус теднлэ хамдан дорагшан йовж, тегш һазрт зогсв. Тенд дала сурхульчнрнь цуглрцхав. Йудьяс, Ерусалимас, теңгсин шидрк Тир Сидон гидг һазрас ирсн өлн эмтн цуглрцхав. 18 Зэрмнь Исусиг соңсар болн бийән эдгэхэр ирж. Хар сәкүснд эзлгдсн эмтн бас ирэд эдгдг бээсмн. 19 Цуһар Исуст һарарн күрхэр зүткдг бээсмн. Юңгад гихлэ, цуг эмтиг эдгэдг күчн Терүнэс һардг бээж. 20 Исус Эврәннь сурхульчнран ширтж хэләһэд келв:

– Яду эмтн – буйн-кишгтә! Тадн Теңгрин орна улст!

21 Өлсжәсн эмтн буйн-кишгтә! Цагнь ирхлэ, цадхит! Уульжәсн эмтн буйн-кишгтә! Цагнь ирхлэ, байрлхит! 22 Күмни Көвүнэс көлтэ кемр таднд дурго болхла, көөхлэ, му келхлэ, неритн һутаж муурухла, 23 тер өдрт байстн! Байрар дүүртн! Теңгрин ачлвр тадниг деер күләжәнэ. Эн улсин өвк экцнр әәлдәчнрт тиим юм кесмн. 24 Зуг байн эмтн зовлңган эдлхит! Авх юман авчквт! 25 Цадхлң эмтн зовлңган эдлхит! Цагнь ирхлэ, тадн харһнж өлсхит! Инәжәх эмтн зовлңган эдлхит! Цагнь ирхлэ, оркрад уульхит! 26 Тадна тускар сәәнәр келхлэ, басл зовлңган эдлхит! Тиим кевәр эднә өвк экцнр худл әәлдәчнрин тускар сәәнәр келлә!

Эврәннь өшәтндән дурта болтн

27 Таднд, намаг соңссн эмтнд, Би келжәнәв: Эврәннь өшәтндән дурта болтн, таднд дурго күүнд сә кетн. 28 Тадниг харасн эмтиг йөрәтн, тадниг му келсн күүнә төлэ зальвртн. 29 Нег халхартн күн ташхла, дарук халхан өгтн. Кемр күн тадна деерк хувцитн булахла, дотрк бээсн киилгән чигн тәәләд өгтн. 30 Сурсн күүнд өгэд бәәтн. Кемр таднас ямаран чигн күн күчәр юм булаһад авхла, буласн юмиг бичә нектн. 31 Эмтн нанд тиим юм кех зөвтэ

гиж санжахла, тиим юм бийстн эмтнд кех зөвтэт.
³² Тадниг таасж дурлсн күүнд тадн дурта болхла, тана ачтн юмб? Яһад гихлэ, килнцтэ эмтн бийдэн тааста күүнд дурлна, тиим эсий? ³³ Кемр таднд нөкд болсн эмтнд тадн нөкд болхла, тана ачтн юмб? Килнцтэ эмтн бас тиигж кенэлм. ³⁴ Кемр тадн күүнд өгйэ өгэд, хэрүһинь кезэ өгхинь күлэхлэ, ачтн юундв? Килнцтэ эмтн бас килнцтэ эмтнд мөңгөр өгйэ өгнэ, болв дэкэд хэрүһинь кезэ өгх гиж күлэнэ. ³⁵ Зуг тадн эврэннь өшөтндэн дурта болх зөвтэт, теднд нөкд болад өгйэһинь өгтн, зуг өрэн бичэ нектн. Тиигхлэ тана ач ик болх, тадн Деед Бурхна үрн болхит, юңгад гихлэ, ханлт уга, хар саната эмтнд Бурхн бас сэ кенэ. ³⁶ Эврэннь Эцк Бурхнла эдл өршөңгү буйнч седклтэ болтн!

³⁷ Кү бичэ гемшөтн, тадниг Бурхн гемшэхмн уга. Күүг бичэ бурушатн, тадниг Бурхн бурушахмн уга. Эмтнэ буруһинь тэвтн, тиигхлэ тадна буруг Бурхн бас тэвх. ³⁸ Өгэд бээтн, таднд өггдх. Таг дүүргэд, деерэс дарад, тана хормад асхад оркх. Ямаран кемжәһәр тадн кемжәлнэт, тиим кемжәһәр тадниг кемжәлх.

³⁹ Цааранднь Исус үлгүрлэд иигж келв:

– Сохр күн сохриг дахулж чадхий? Тедн хоюрн нүкнд унх, тиим эс мөний? ⁴⁰ Сурһульч эврэннь багшас деер биш, зуг кен чигн номан төгсөж дасхла, эврэннь багшла эдл болх. ⁴¹ Ахиннь толһадк өвс үзэ бээж, эврэннь толһадк өвр яһад эс үзнэч? ⁴² Эврэннь толһадк өвр үзлго бээчкэд, «Ах, чини толһадк өвс авч хайнав» гиж яһж чи келж чадхмч? Хойр чирэтнр! Түрүлэд толһадк өврэн һарһж хайчкад, тегэд ахиннь толһадк өвс яһж хайхинь медхич.

Модн болн зер-земш

⁴³ – Сэн модн му темс өгшго, болв му модн сэн темс өгдмн биш. ⁴⁴ Модн темсэрн медгднэ. Көглэс инжр таслж авад, таслж авч болдго биший, тедү мет хатханчгас уста үзм авч болдмн биш. ⁴⁵ Цаһан саната күн зүркндэн хадһлсн сээнэс сэ һарһна. Хар саната күн зүркндэн хадһлсн мууһасн му һарһна. Зүркнд бээсн юмн келнд илрдмн.

Хойр ул

⁴⁶ – Ю хээж тадн Намаг «Деед Эзн, Деед Эзн» гиһэд дууднат, зуг Мини келсн юм күцэхшит? ⁴⁷ Нан тал ирэд, үгм соңсад, Мини келсэр үүлэн күцэдг күүг кенлэ дүнцүлж болхинь Би ода келж өгнэв. ⁴⁸ Тиим күн гүүнэр һазр малтад, чолун деер ул тэвж герэн тосхсн күн мет. Усн деврэд, эргэсн һарад, гер деернь асхрхла, тернь көндрсн уга, тер юңгад гихлэ, гер батар тосхгдсн бээж. ⁴⁹ Үгм соңсв чигн Мини келсэр үүлэн күцэдго күүг һазр деер ул угаһар герэн тосхсн күүнлэ дүнцүлж болхмн. Усн деврэд эрс деернь асхрхла, терүнэ гернь нурад хамхрж одсмн. Тер гер бээсн ормд зуг хамхрха модн чолун үлдж.

Римин нег цергин ахлачин зарциг эдгэлһн

⁷ Терүг соңссн эмтнд келсн үгэн төгсөһэд, Исус Капернам балһснур йовв. ² Римин цергин ахлачин нег зарц ик күнд гемтэ болад, өңгрхиннь өмн өргнд бээсмн. Цергин ахлач зарцдан йир хару бээсмн, ³ тегэд Исусин тускар соңсад, тер Йудьян толһачнриг Терүнүр илгэв. Исус нааран ирэд, зарцм эдгэтхэ гиж суртн гив. ⁴ Толһачнр Исус тал ирэд:

– Эн күүнд нөкд кеж болжана. ⁵ Тер мана келн-эмтнд дурта, маднд хурл тосхж өгв, – гиж тедн икэр шунж сурв.

⁶ Исус толһачнриг дахад йовв. Заасн герүр өөрдж йовхла, цергин ахлач үүрмүдэн өмнэснь илгәһэд, теднэр дамжулж келүлв:

– Деед Эзн, бичэ зовтн, Таниг гертэн орулх чигн нанд зөв уга. ⁷ Тегэд чигн би эврэн өмнэсчн һарсн угав. Би тиим зөв угав гиж санжанав. Негхн үг келтн, мини зарц дарунь эдгх. ⁸ Би эврэн күүнэ медэнд бээнэв, мини медэнд бас цергчнр бээнэ. Негнднь би «Йов» гинэв, тер йовна, дарукднь: «Нааран йов» гинэв, тер ирнэ. Зарцдан би: «Энүг ке» гинэв, тер мини келсэр кенэ.

⁹ Исус келсн үгинь соңсад, дегд икэр өврв, дэкэд ардаснь дахж йовсн олн эмтн тал эргэд хөлөчкэд:

– Израиль нутгт чигн тиим ик сүзг Би үзэд угав, – гив. ¹⁰ Илгэсн элчнрнь хәрж ирхлэрн, зарц эрүл-менд бээсинь үзцхэв.

Наин гидг хотнд белвсн күүкд күүнэ көвүһинь эмдрүллһн

¹¹ Энүнэ хөөн Исус Наин гидг хотнур йовв. Терүнэ өөр сурһульчнр болн нань чигн эмтн бээцхэв.

¹² Исус хотна үүднүр өөрдж йовсн цагт эмтн өңгрсн кү оршахар авч йовсн бээж. Нег белвсн күүкд күүнэ ор һанцхн көвүнэ өңгрж. Тер күүкд күүнлэ хамдан кесг хотна эмтн йовцхаж. ¹³ Деед Эзн экиннь үзэд, терүнд сана зовад:

– Бичэ ууль, – гиж Тер келв.

¹⁴ Исус өңгрсн күүнүр өөрдэд, оршалһна яршгт һаран күргв. Терүг авч йовсн эмтн ормдан зогсв.

– Көвүн минь! Би чамд «Бос!» гижәнэв, – гив.

¹⁵ Өңгрсн көвүн толһаһан өндөлһж сууһад экләд үг келв, Исус терүг экднь даалһв. ¹⁶ Эмтн йир икэр сүрдцхэв. Тедн Бурхиг магтад:

– Мадн дунд алдр әәлдәч бээнә! Эврэннь келн-эмтндэн нөкд болхин төлө Бурхн бууж ирв! – гиж келцхэв.

¹⁷ Исусин тускар зәңг Йудья нутгар болн өөрк һазрар делгүдэн тархагдв.

Уснд кирслдг Йоханас ирсн элчнр

¹⁸ Йохана сурһульчнр терүнд Исусин кесн йовдлмудын тускар келхлэ, Йохан сурһульчнр дундас хойринь дуудж авад, ¹⁹ Деед Эзнүр одад иигж суртн гиж илгэв:

– Бурхнас ирх зөвтө күн Та мөнвт? Аль бидн талдан кү күлэхмб?

²⁰ Элчнр Исус тал ирэд:

– Уснд кирслдг Йохан мадниг иим юм суртн гиж Танур илгэв: «Та Бурхнас ирх зөвтө күн мөнвт? Аль бидн талдан кү күлэхмб?» – гиж сурцхав.

²¹ Исус тер цагт кесг өвчтө, гемтө, хар сөкүстө эмтиг эдгэдг бээсмн. Кесг сохр эмтнө нүдинь секэд, хара орулдг бээсмн. ²² Тер элчнрт иим хэрү өгв:

– Йоханд хэрү ирэд үзсэн, соңссан цугтаһинь келж өгтн: сохр эмтн үздг болна, доһлңнь йовна, арсна өвчтөнь гемэсн цеврднө, дүлө күн соңсдг болна, өңгрснь эмдрнө, угатя эмтнд Сэн Зэңг цөөлхж тархана. ²³ Нанд итксн эмтн итклэн эс геелхө, буйн-кишгтө болхмн, – гив.

²⁴ Йохана элчнриг йовсна хөөн Исус эмтнд Йохана тускар иигж келв:

– Эжго көдө һазрур ю хэлэхэр тадн йовсмт? Салькнд нээхлсн хулсигий? ²⁵ Ю хэлэхэр тадн йовсмт? Байн, үнтэ хувц өмссн кү хэлэхэрий? Уга. Тер юңгад гихлө, байн үнтэ хувц өмсдг эмтн хаана бээшнд бээдмн. ²⁶ Ю үзхэр тадн одсмт? Ээлдэчиг? Э, э. Йохан ээлдэчэс деер күн, гиж Би таднд келжәнөв. ²⁷ Энүнө тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ бээнэ: «Би зэңгчэн урдасчн илгәнөв. Тер урдасчн Чини хаалһичинь белдх». ²⁸ Эн орчлң деер төрсн эмтн дунд Йоханас ик алдр күн уга билэ гиж би таднд келжәнөв. Зуг Бурхна орн-нутгт бээсн хамгин бичкнь терүнэс ик алдр. ²⁹ Кесг эмтн болн алв цуглулдг улс Йоханыг соңсад, Бурхиг магтад, Йоханар уснд кирслдгв. ³⁰ Паршмуд болн закана багшнр уснд эс кирслдгсэрн Бурхна таалыг эвдв.

³¹ – Эн мана цагин эмтиг юунла дүңцүлж болхмб? Эдн кениг дурасмб? ³² Тедн базрт суусн бичкн күүкдлэ эдл. Эн эмтн нег-негндэн иигж хээкржэсн бичкдүд мет: «Бидн таднд бүрө бүшкүрэр айс татдг билэвидн, тадн биилдго билэт, бидн таднд һашута дуд дуулдг билэвидн, зуг тадн уульдго билэт».

³³ Уснд кирслдг Йохан ирнө. Тер өдмг иддго, чаһр уудго күн. Терүнө тускар хар сөкүстө күн гиж тадн келнэт. ³⁴ Би, Күмни Көвүн, ирв. Би чаһр уунав, хот иднөв. «Хотд дурта чаһр уудг күн, алв цуглуулгчин болн килнцтө эмтнө үр» гиж тадн келнэт. ³⁵ Бурхна цецн ухаг седклдэн орулсн күн болһн энүг үнн болдгиг лавлна, – гиж Исус келв.

Шимона герт Исусин көлд тос түрксн күүкд күн

³⁶ Нег парш Исусиг тоохар герүрн дуудв. Исус паршин гер тал ирэд, ширэн өөр суув. ³⁷ Тер хотнд бээдг килнцтө нег күүкд күн Исусиг паршин герт хот уужахинь медчкэд, гипс шаврар кеен буһшт каңкнсн сээхн үнртө тос авч ирэд, ³⁸ Исусин ард зогсад уульв. һарсн нульмснь Исусин көл деер дусад хоожад бээв. Тиигхлө тер күүкд күн Исусин көлинь эврәннь үсэрн арчад, үмсэд, каңкнсн үнртө тос деерэснь кеж түркв. ³⁹ Исусиг дуудсн парш цуг энүг үзэд дотран санв: «Кемр эн күн ээлдэч болсн болхла, Бийинь көндөжэсн күүкд күүг кен гидг

күүһинь медх билэ. Эн күүкд күн килнцтөлм».

⁴⁰ Тиигхлө Исус паршд:

– Шимон, Би чамд нег юм келхэр седжәнөв, – гив. – Келтн, Багш, – гиж тер хэрү өгв.

⁴¹ – Хойр күн нег эзнд өртө бээж, – гиж Исус эклв, – Негнь тавн зун мөңг өгх зөвтө бээж, наадкнь – тэвн. ⁴² Зуг теднд мөңгн уга болад, тегэд эзнь теднө өринь хэрүлв. Эн хойр күүнэс кень эзндэн икэр дурта болхмб?

⁴³ – Мини санаһар, кенэ өрнь ик, тернь эзндэн икэр дурта болх, – гиж Шимон хэрүднь келв.

– Чикэр санжанаач, – гиж Исус келв.

⁴⁴ Дэкэд Тер күүкд күүнүр зааһад, Шимонд иигж келв:

– Чи эн күүкд күүг үзжәнч? Би чини герт ирв, чи нанд көлөн уһах ус чигн кеж өгсн угач, эн болхла мини көлм нульмсарн уһаһад, үсэрн арчж хагсав!

⁴⁵ Чи мендлхлэрн Намаг үмссн угач, эн күүкд күн болхла Намаг герт орж ирснэс авн Мини көлм зогслго үмсэд бээнэ. ⁴⁶ Чи мини толһадм олив тосар түрксн угач, эн болхла үнтэ каңкнсн үнртө тосиг Мини көлдм асхад бээнэ. ⁴⁷ Яһад эн тиим ик дурта болдгинь Би чамд келсв. Энүнө дала килнцнь тэвгдв, тегэд чигн эн икэр дурлна. Баһ килнцтө күүнэ килнцнь тэвгдхлө, тер баһар дурлна.

⁴⁸ Дэкэд Исус күүкд күүнд келв:

– Чини килнцчн тэвгдв.

⁴⁹ Наадк гиичнр:

– Эмтнө килнц чигн тэвдг эн кен болжахмб? – гиж санцхав.

⁵⁰ Исус болхла, күүкд күүнд:

– Чини иткл чамаг аврв. Менд йов! – гиж келв.

Исусиг дахж йовсн күүкд улс

8 Энүнө хөөн Исус балһсд-селэдэр эргэд йовад, Бурхна йосна туск Сэн Зэңг цөөлхж тархав. ² Терүнлө хамдан арвн хойр сурһульчнр болн нег цөөкн күүкд улс йовсмн. Тедн дунд зэрмнь хар сөкүснэс сулдсн, зэрмнь гемэс эдгсн бээж. Долан хар сөкүснэс сулдсн Магдален хотна Марий, ³ Херодын герин Хуза гидг һардачин аваль Йохана, Сусанна болн нань чигн күүкд улс теднд мөңгэр дөң болж йовсмн.

Тэрэ тэрсн күүнэ тускар

⁴ Олн зүсн хотнас ирсн кесг эмтн Исусин өөр ирж хурв, болв Тер эмтнд үлгүрлэд иигж келв:

⁵ – Нег күн тэрэ тэрхэр йовж. Буудяг цацж хайхла, зэрмнь хаалһ деер тусж унв, тедниг эмтн көлэрн ишкэд уга кев, шовуд чоңкад идчкв. ⁶ Зэрмнь чолута һазрт унв, урһхларн усн баһ болад тедн хагсж одв. ⁷ Зэрм буудя урһсн хатханчг заагт унв, хатханчг улм нигтэр урһад, тер буудя бүтэд хатж одв. ⁸ Зэрмнь болхла сэн урһцта һазрт тусв. Тедн урһад, буудя болһн зун холван ик урһц өгв, – гиһэд үгән төгсөһэд, Исус:

– Соңсар седснь, соңстн! – гиж чаңһур келв.

⁹ Терүнэ сурһульчнр:

– Эн үлгүрүн учр-утхнь юундв? – гиж сурцхав.

¹⁰ Исус теднд:

– Бурхна йосна туск нууц медрл таднд өгсн билэ. Талдан әмтн хэләһәд бичә үзтхә гһәд, соңсад бичә медтхә гһәд, Би теднд үлгүр олзлад келжәнәв. ¹¹ Эн үлгүрүн чинрнь эн: буудя гисн – Бурхна үг. ¹² Хаалһ деер унсн буудя гисн – иим әмтн, тедн Бурхна үг соңсна, зуг тедниг иткж әмән бичә авртва гһәд эрлг ирәд, теднә зүркнәс Бурхна үгмүдиг булаж авад йовж одна. ¹³ Чолута һазрт унсн буудя гисн иим әмтн: тедн ик байртаһар үг соңсад, седклдән авна. Зуг тер үгмүд уңг-көрң уга экнлә әдл болна. Әмтн тер үгд бичкн зуур иткнә, зуг ик зовлң сөрлһн ирхлә, тесж чадхш. ¹⁴ Зәрм әмтн Бурхна үг соңсна, зуг жирһлин килмжд, зөөрт, байрт даргдад Бурхна йоснд олзта биш болна. Тедн хатханчг заагт унсн буудя мет. ¹⁵ Сән урһцта һазрт унсн буудя гиснь – Бурхна үг соңсад, седклдән хадһлад, бийән батар тесвртәһәр бәрдг, дала урһц өгдг улс, – гив.

Тәвц деер бәәсн шам

¹⁶ – Кен чигн шаман шатаһад, сав дотр эс гиж орн дор тәвхш, зуг герт орж ирсн әмтн үзтхә гиж терүг тәвц деер тәвнә. ¹⁷ Нег чигн эс илдкдсн нууц юмн уга, әмтнәс бултулж эс медүлсн нег чигн юмн уга. ¹⁸ Мини келсн үгиг оньган өгәд соңстн, юңгад гихлә, бәәснднь улм немгдх; болв угаһаснь бәәнә гиж сансин чигн авгдх, – гиж Исус келв.

Исусин эк болн дүүнр

¹⁹ Исус тал экнь болн дүүнрнь ирсмн, зуг әмтн дала болад, тедн Исусур орж чадсн уга. ²⁰ Нег күн Исуст:

– Тана эк болн дүүнр һаза зогсжана, тедн Таниг үзхәр седжәнә, – гиж келнә.

²¹ Исус теднд:

– Бурхна үг күцәһәд соңсжасн әмтн мини экм болн дүүнрм, – гиж келв.

Исус һалв салькиг зогсав

²² Тер өдрмүдин негнднь Исус сурһульчнртан иигж келв:

– Эн нууриг һатлад, телтр көвәд күрхмн.

Тедн оңһц дотр орж сууһад йовв. ²³ Нууриг һатлж йовхларн Исус унтж одв. Тер дарунь һалв салькн көдләд, оңһц усар дүүрв, теднд чивх аюл учрв.

²⁴ Сурһульчнр Исус тал өөрдәд:

– Багш! Багш! Бидн уснд чивн гижәнәвидн, – гиж Терүг серүлв.

Исус серәд, салькиг болн дольгаг хөрв. Салькн көдлхән уурв, эргндк бәәдл тогтнв.

²⁵ – Тана иткл альдв? – гиж Исус сурһульчнрасн сурв.

Тедн әәһәд өврәд, нег-негнәсн сурцхав:

– Салькнд чигн, уснд чигн эн зәрлг болна, тедн үгинь соңсна. Кен гидг күмб эн?

Хар сәкүсәнд эзлгдсн күүг эдгәлһн

²⁶ Тедн һалильяс туслцад бәәх нуурин көвәд бәәсн Геразин гидг һазрур оңһцар күрәд ирв.

²⁷ Исус оңһцас һарад һазр ишкхлә, дала хар сәкүсәр эзлгдсн өөрк хотна нег күн Терүнд харһв. Кесгәс авн тер хувцн уга, чирм нүцкн бәәһәд, әмтн бәәдг герт биш кү оршадг хадын көндәд бәәршдг бәәсмн. ²⁸ Тер күн Исусиг үзәд һазр элқдж унад, му ду һарад хәәкрв:

– Деед Бурхна Көвүн Исус, нанас юн чамд кергтәв? Буйн болтха, бичә намаг зова!

²⁹ Исус хар сәкүснд: эн күүнәс һар гиж заксн учрас хар сәкүсн Исуст тиигж келж. Кесг дәкж хар сәкүсн тер күүг эзлдг бәәсмн, тегәд чигн энүнә һар-көлинь цевәр күләд, бәрәнд суулһв чигн тер күн цевән хамхлад, хар сәкүснд көөгдәд, эжго һазрт зулад йовж оддг бәәсмн. ³⁰ Исус терүнәс:

– Чини нерн кемб? – гиж сурв.

– Түмн, – гиж тер хәрү өгв, юңгад гихлә, терүнә дотр дала хар сәкүсн орсн бәәж, ³¹ болв тедн Исусиг йорал уга гүн һазрур мадниг бичә йовул гиж эрв. ³² Тенд уулын ташуд ик дала һахас идшлж йовж, болв хар сәкүсд һахас дотр орх зөв сурв. Исус теднд зөв өгв. ³³ Хар сәкүсд тер күүг үлдәһәд, һахас дотр орхла, һахас генткн чагчм эрг деерәс гүүһәд, нуурин уснд унад чивж одцхав. ³⁴ Һаха хәрүлсн улс учрсн йовдлыг үзәд, балһсна әмтнд болн эргндк хотн болһнд бәәсн улст энүнә тускар келж өгв. ³⁵ Әмтн юн учрсинь хәләхәр ирцхәв. Тедн Исус тал ирәд, хар сәкүсдәс сулдсн күүг Исусин көлднь хувц-хунртаһан эрүл ухата суусинь үзчкәд, дегд икәр сүрдв. ³⁶ Тер күн яһж эдгсинь үзсн әмтн наадк әмтнд келж өгв. ³⁷ Геразин гидг һазрин цуг әмтн икәр әәһәд, Исусиг мана һазрас цааран йов гиж сурцхав. Исус оңһц дотр орад, хәрү усчв. ³⁸ Хар сәкүсдәс сулдсн күн Терүнлә хамдан йовхар сурв. – Герүрн хәр, Бурхн чамд ю кесинь әмтнд келж өг, – гиж Исус хәрү өгәд, тер күүг герүрнь йовулв. Тер күн йовад, эврәннь хотна әмтнд Исус терүнд ю кесинь келв.

Яирин күүкиг әмдрүллһн. Гемтә күүкд күүг эдгәлһн

⁴⁰ Исус хәрү ирхлә, Терүг олн әмтн тосв. Яһад гихлә, тедн Исусиг күләв. ⁴¹ Хурлын толһач Яир гидг нег күн ирәд, Исусин көлднь унад, герүрм ирит гһәд сурв. ⁴² Тер юңгад гихлә, терүнә ор һанцхн арвн хойрта күүкн өңгрхин өмн өргнд бәәж. Исусиг тиигәрән йовсн цагт кесг әмтн өөрнь нирглдв. ⁴³ Нег күүкд күн арвн хойр жылдән цусн һардг гемәр гемтдг бәәсмн. Тер эмчнрт цуг мөңгән өгсмн, зуг нег чигн эмч терүг эдгәж чадсн уга. ⁴⁴ Күүкд күн Исусур ардаснь өөрдәд, Терүнә хувцнд һарарн күрв. Тер дарунь цуснь һардган уурв.

⁴⁵ – Кен Намаг һарарн көндәв? – гиж Исус сурв. Цуһар: «Би көндәсн угав» гицхәв. Тиигхлә Пётр келв:

– Багш! Тана эргнд дала эмтн бээнэ. Цуһар энд-тендэснь шахж дэвржэнэ.

⁴⁶ – Нег күн Нанур һарарн күрв, тегэд Нанас күчн һарсинь Би меддв, – гиж Исус хэрүднь келв.

⁴⁷ Тиигхлэ күүкд күн эмтнд бийэн медүллго бээж чадшгоһан үзэд, Исус тал өөрдэд, көлднь чичрэд унв. Олн эмтнэ өмн тер яһж Исуст һарарн күрэд, тер дарунь эдгсэн келж өгв. ⁴⁸ Тиигхлэ Исус терүнд келв:

– Күүкн минь! Чини иткл чамаг эдгэв. Амулц менд йов!

⁴⁹ Исус үгэн төгсөһэд уга бээтл Яир гидг хурлын толһачур гертэснь элч ирэд:

– Чини күүкнчн өңгрж одв, Багшиг бичэ үүмүл, – гиж келв.

⁵⁰ Исус энүг соңсад, Яирд:

– Бичэ э, итк, болв күүкнчн эдгх, – гиж келв.

⁵¹ Яирин герүр ирчкэд, Исус кү тэвсн уга, зуг Пётрлэ, Йоханла, Яковла болн күүкнэ эк-эцклэ гер дотр орв. ⁵² Эмтн күүкн өңгрж одв гиһэд оркрад ууляд бөөцхэв.

– Бичэ уулытн, эн күүкн өңгрсн уга, зуг унтж кевтнэ, – гиж Исус келв. ⁵³ Цуһар Терүнэ үгд инэлдцхэв, юңгад гихлэ, тедн күүкиг өңгрсинь медсн бээж. ⁵⁴ Исус күүкиг һараснь авад:

– Күүкн, бос! – гив.

⁵⁵ Күүкнэ цогцднь сүмсн орад, тер дарунь босв. Исус:

– Күүкнд хот өгтн, – гив.

⁵⁶ Эк-эцкнь йир икэр өврв, зуг Исус:

– Цуг энүнэ тускар күүнд бичэ келтн, – гиж закв.

Арвн хойр апостолмуд

⁹ Исус арвн хойр сурһульчнран цуглулад, теднд цуг хар сәкүсдиг һарһж көөх болн эмтнэ гем эдгэх күч болн йос өгв. ² Дәкэд тедниг Бурхна йосна тускар ном умшж тархахин төлө болн гемтэ әмтиг эдгэхин төлө илгэв.

³ – Хаалһд юм бичэ автн: тайгчн, түңгрцгчн, өдмгчн, мөңгчн, сольдг хувцчн бичэ автн.

⁴ Ямаран герт орв чигн хотнас һартл тендән үлдтн.

⁵ Кемр әмтн тадниг эс орулхла, тадн тер хотнас һарч йовхларн, көлин тавгт наалдсн шораһинь сажад һартн. Тер темдг теднә гемин герч болж һарх, – гиж Исус сурһульчнртан келв.

⁶ Тиигэд сурһульчнр хотн болһниг эргж йовад, Сән Зәңг тархаж, кесг әмтиг делгүдән эдгәж йовсмн.

Херодын үүмлһн

⁷ Эн йовдлмудын туск зәңг һалильян Херод гидг һардачд чигн күрв. Херод Исусин тускар ю ухалхан медж чадлго бээв, юңгад гихлэ, Исусин тускар олн зүсн зәңг соңсгдв. Зәрмнь Терүг үксн Йохан әмдрв гиж, ⁸ зәрмнь – Элья ирж гив, зәрмнь болхла кезәңк әәлдәч әмдрж гиж келсмн. ⁹ Херод:

– Йохана толһаһинь би хәәчлэ харһуллав. Иим зәңг кенә тускар нанд соңсгдад бәәдг болхв? – гиһэд, Исусиг үзх арһ хәәв.

Тавн миңһн кү цадхлһн

¹⁰ Апостолмуд хәрж ирэд, цуг күцәсн кергән Исуст келж өгв. Тедниг дахулад, Исус Бетсәд гидг хотна өөр бәәсн нег эжго һазрур күрэд ирв. ¹¹ Әмтн цуг энүг медэд, Терүг дахцхав, Исус теднлә мендләд, Бурхна йосна тускар келәд, эдгәх кергтә әмтиг эдгэв. ¹² Әдр чиләд ора болж йовла, арвн хойр сурһульчнр Терүнүр ирэд:

– Эн әмтиг өөрк хотдар болн селәдәр йовултн. Тедн бийдән хонх һазр болн уух хот олж автха. Бидн эжго һазрт бәәнәлм, – гив.

¹³ Исус теднд:

– Тадн бийстн эднд хот өгтн, – гив.

Хәрүднь сурһульчнр келв:

– Манад тавхн өдмг болн хойрхн заһсн бәәнә. Йовад цуг эн әмтнд хот хулдж авхмн болвза? – гив.

¹⁴ Тенд тавн миңһн күн бәәсмн, зуг Исус сурһульчнртан:

– Эн әмтиг йилһж авад, тәвәдәр һазрт суулһтн, – гив.

Сурһульчнр Исусин келсәр кев. Цуһар тиигэд сууцхав. ¹⁵ Исус тавн өдмг болн хойр заһс авад, теңгр хәләһэд, Бурхнд ханлт өргв. Тиигчкәд өдмгиг әңг-әңгәр хуһлв. Исус сурһульчнрт хот өгв, тедн әмтнд түгәв. ¹⁷ Цуһар хотынь идәд цадв. Сурһульчнр болхла үлдсн хотынь цуглулла, арвн хойр сав дүүрц болв.

Пётрин илднь келснь

¹⁸ Нег дәкж Исус һанцарн зальвржала. Сурһульчнр Терүнлә бәәлэ. Тер сурһульчнрасн: – Әмтн Намаг кенд тоолжана? – гиж сурв.

¹⁹ Тедн иим хәрү өгв:

– Зәрмнь Таниг уснд кирслдг Йоханд тоолна, зәрмнь Таниг Элья гинә, зәрмнь болхла ик кезәнә бәәсн әәлдәч ода әмдрж гиж келнә.

²⁰ – Тадн Намаг кенд тоолжант? – гиж Исус сурв.

Пётр:

– Та Бурхна Христос, – гив.

Исус эврәннь үклин тускар әәлдж келснь

²¹ Исус теднд Бийинм тускар күүнд төрүц бичә келтн гиж саглв, ²² дәкәд немж келв:

– Би, Күмни Көвүн, кесг зовлң эдлхв. Намаг толһачнр, ах гелңгүд болн закана багшнр һәәлж көөх. Би әмнәсн хаһцх зөвтәв, зуг һурвдгч өдртнь әмдрхв.

²³ Цааранднь Исус цуг әмтнд:

– Кен Намаг даххар седхлә, эврәннь хаалһан үлдәж, өдр болһн кирс авад, Бийм дахтн. ²⁴ Юңгад гихлэ, кен эврәннь әмән харсхар седхлә, терүгән геех, болв Мини төлә әмән өгсн күн әмән харсж аврх. ²⁵ Кемр күн цуг нарт делкәг эзлж авхла, зуг

седклэн үрэхлэ эс гиж эмэн геехлэ, ямаран олз тер күүнд бээхмб? ²⁶ Кен Нанас болн Мини үгмүдэс ичхлэ, терүнэс Эврэннь болн Эцкин туурмжд, Бурхна элчнрин туурмжд ирсн Күмни Көвүн чигн ичх. ²⁷ Би таднд үнэр келжэнэв. Ода энд зогсжасн тадн дундас зөрмнь Бурхна орн-нутгиг эс үзтл өңгршго, – гиж зэрлг болв.

Иусин хуврлһн

²⁸ Цуг энүг келсн хөөн нээмн хонг үлү давв. Иус Пётриг, Йоханыг болн Яковиг дахулад, уулын ора деер зальврхар харв. ²⁹ Зальвржасн цагт Терүнэ чирэнь генткн ондарад, хувцнь цээһэд, цэкклһнлэ эдлэр гилвкв. ³⁰ Терүнлэ хойр күн күүндцхэв. Тедн – Моше Элья хойр бээж. Тедн ик герлэр асж гилвкэд бээв. Моше Элья хойр Ерусалимд болх Иусин үклин тускар келв. Терүнэ үкл Бурхна таал күцэх. ³² Пётр үүрмүдлэһэн үрглэд, нөөртэн диилгдэд унтж одв. Генткн серэд, Иусин туурмжин герл-гегэниг болн Терүнлэ зогсжасн хойр залу күүг тедн үзцхэв. ³³ Тедн Иусиг үлдэхэд йовхар седхлэ, Пётр: – Багш, энд йир сэн! нурвн сег тэвий: негнь Чамд, хойрдгчнь Мошед, нурвдгчнь Эльяд, – гив.

Тер цагт Пётр эврэн ю келжэхэн медсн уга бээж. ³⁴ Пётр үгэн чилэхэд уга бээтл, генткн үүлн бууж ирэд тедниг бүркв. Пётр, Йохан, Яков нурвн үүлн дотр бээсндэн икэр сүрдцхэв. ³⁵ Үүлн заагас: «Эн Мини Көвүн, Би энүг онц йилһж авв. Энүнэ үгинь соңстн» гисн дун соңсгдв. ³⁶ Тер дун тагчг болхла, Иус саак кевэрн һанцарн үлдв. Сурһульчнр энүг нууһад, үзсн юман тер цагт күүнд келсн уга.

Хар сәкүснд эзлгдсн көвүг эдгәлһн

³⁷ Маңһдуртнь тедн уул деерэс бууж ирхлэ, Иусиг олн әмтн тосв. ³⁸ Генткн олна дунд бээсн нег күн хээкрв:

– Багш! Буйн болтха, мини көвүһм хэләһит! Тер ор һанцхн көвүһм! ³⁹ Нег хар сәкүсн терүг эзлнэ. Көвүм генткн му дууһар хээкрнэ. Шүрүснь татад, амнасьн көөсн һарна. Хар сәкүсн көвүһм зоваһад үлдәжэхш. ⁴⁰ Би Чини сурһульчнриг тер хар сәкүснд зэрлг болж көөтн гиж эрэд сурлав, зуг тедн юм кеж чадсн уга.

⁴¹ – Яһсн иткл уга, килнцтә улсвт! Кедү күртл Би таднла бәәһэд тесхмб? Көвүһән нааран авч ир, – гиж Иус келв.

⁴² Көвүн өөрдж йовхла, хар сәкүсн тер көвүг һазр деер хаяд, көвүнә һар көлин шүрүсн татв. Зуг Иус тер хар сәкүсиг хөрж көөж һарад, көвүг эдгәж, эцкиннь һартнь өгв. ⁴³ [а] Цуг әмтн Бурхна күчнд болн туурмжд йир икәр өврцхэв.

Иус эврәннь үклин тускар давтад әәлдж келснь

⁴³ [б] Цуһар Иусин кесн үүлд өврсн цагла Тер сурһульчнртан:

⁴⁴ – Онъган өгәд, Мини келсн үг соңстн: Намаг, Күмни Көвүг, әмтнә һарт өгх, – гив. ⁴⁵ Зуг тедн

Иусиг ю келжәхинь медсн уга. Яһад гихлэ, тер үгмүдин чинрнь теднәс нуугдсн бээж. Зуг ю келжәхинь сурхас тедн әәцхэв.

Кен хамгин алдрв?

⁴⁶ Нег дәкж сурһульчнр дунд кень теднәс хамгин алдр болх? гих зүтклдән болв. ⁴⁷ Иус теднә ухаг медәд, бичкн үриг теврәд, өөрән зогсав.

⁴⁸ – Мини нернә төлә иим бичкн үриг орулж авснь Намаг орулж авх, Намаг орулж авдгинь Намаг илгәсн Бурхиг орулх. Тадн дундас хамгин бичкнь хамгин алдр болх, – гиж Иус келв.

Таднла сөрү эс бээсн күн таднла ни-негн болх

⁴⁹ – Багш! Бидн Тана нерн деерәс хар сәкүсдиг көөжәсн кү үзләвидн, бидн терүг хөрәд зогсалавидн, юңгад гихлэ, тер маднла йовхш, – гиж Йохан келв.

⁵⁰ – Бичә хөртн. Таднла сөрү эс бээснь таднла хамдан, – гиж Иус терүнд келв.

Шамарьян хотна әмтн Иусиг герүрн тәвсн уга

⁵¹ Иусиг хәрү теңгр тал өөдлж йовх цаг ирхлэ, Тер Ерусалим тал одхар шиидв. ⁵² Иус түрүләд элчнрән илгәв, тедн Шамарьян һазрин нег хотнд орад, Терүг иртл цуг юминь экләд белдв. ⁵³ Зуг тер хотна әмтн Иусиг герүрн орулсн уга, яһад гихлэ, Тер Ерусалим тал йовж йовхнь медгдв. ⁵⁴ Яков болн Йохан гидг сурһульчнр энүг үзснә хөөн хордад сурв:

– Деед Эзн! Мана келсәр теңгрәс һал һарад эдниг уга кетхә гиж седжәнт? – гив. ⁵⁵ Зуг Иус тедн тал эргж хэләһэд хөрв. ⁵⁶ Тегәд тедн талдан хотнур йовв.

Иусиг дахлһн

⁵⁷ Тедниг йовж йовхла зуурнь нег күн Иуст келв: – Таниг альд эс йоввчн би дахж йовхдан белмб, – гиж келв.

⁵⁸ Иус иим хәрү өгв:

– Арат эврәннь нүктә, шовуд эврәннь үүртә, Нанд, Күмни Көвүнд, толһаһан тәвж амрх һазр уга.

⁵⁹ Талдан күүнднь Иус:

– Намаг дах, – гив.

Зуг тер күн иим хәрү өгв:

– Деед Эзн, нанд герүрн хәрәд, өңгрсн эцкән оршах зөв өгит, – гив.

⁶⁰ Иус терүнд келв:

– Үксн әмтн эврәннь үксн күүһән оршатха, чи болхла Нанла йовад Бурхна йосиг делгрүл, – гиж келв.

⁶¹ Дәкәд нег күн терүнд:

– Би Таниг дахнав, Деед Эзн, зуг түрүләд нанд гер-бүлтәһән мендлж һарх цаг өгтн, – гив.

⁶² – Андсх бәржәһэд, ардаран онъдин хэләһэд бәәдг күн Бурхна орн-нутгт керг уга күн болжана, – гиж Иус хәрүднь келв.

Исус далн хойр сурһульчнриг илгэснэ тускар

10 Энүнэ хөөн Исус дэкад далн хойр сурһульчнриг шүүж авад, хошадар Бийэсн өмн илгэв. Тедн хотн болһнд орад, Исус йовх һазрар йовх зөвтэ бээж. ² Тер сурһульчнртан: – Хурах урһц дала, кедлмшчнр баһ. Урһсн урһц хурах кедлмшчнриг илгэтхэ гиж хадлһна Эзнд зальвртн! – гиж келв.

³ – Йовтн! Хэлэтн, Би тадниг олн чонмудын дунд бээх хурһдыг илгэжэсн мет илгэжэһнэв. ⁴ Кетчэн, түңгрцгэн, селх буршмган бичэ автн. Зууран харһсн эмтнлэ бичэ мендлтн. ⁵ Күүнэ герт орн түрүлэд: «Тана гер бүлтн амулц менд бээтхэ», – гиж келтн. ⁶ Кемр тер герт эвтэ күн бээхлэ, эв терүнд өггдх, кемр эв уга болхла, «амулц менд бээтн» гиснтн таднур хэрү ирх. ⁷ Тер герт гиичлтн. Өгсн хотынь идтн, уутн, юңгад гихлэ, кедлмшч эврәннь кедлмшин ашинь эдлх зөвтэ. Гер болһниг соляд бичэ йовтн. ⁸ Тана ирсн ямаран чигн хотнд тадниг герүрн күн орулхла, өгсн хотынь уутн. ⁹ Тенд гемтэ эмтиг эдгэтн. Бурхна йосн таднур өөрдв гиж келтн. ¹⁰ Кемр ямаран чигн хотнд тадниг герүрн күн эс орулхла, тер хотна уульнцсар йовж йовад: ¹¹ «Мана тавгт наалдсн тана хотна шораһитн бидн сажад, таднд хэрү өгчэнэвидн. Тер бийнь медтн, Бурхна йосн өөрдв!» гиж келтн. ¹² Би таднд келжэһнэв, тер өдр Содом балһснас дор тер хотнд болх. ¹³ Хоразина эмтн, зовлцган эдлхит! Бетсэдин эмтн, басл зовлцган эдлхит! Танад учрсн Бурхна өвэрцс Тирин эмтн болн Сидона эмтн үзсн болхла, тедн кезэнэһэ хар хувц өмсэд, толһадан үмс цацад, килнцтэ жирһлэн үлдэх билэ. ¹⁴ Тер учрар Зарһин өдрт Тирэс болн Сидонас дор таднд му болх. ¹⁵ Чи, Капернам, чамаг теңгрт өргх гиж санжанчи? Уга, чи үклин һазрт тусхич! ¹⁶ Тадниг соңссн күн Намаг чигн соңсна, болв тадниг холснь Намаг холна. Намаг холсн күн Намаг илгэсн Бурхиг холна, – гиж Исус келв.

Далн хойр сурһульчнр хэрү ирснэ тускар

¹⁷ Далн хойр сурһульчнр байрлад, Исус тал ирцхэв.

– Деед Эзн! – гиж тедн келв, – мадниг Тана нерн деерэс зэрлг болхла, хар сэкүсд чигн мана үгд орна.

¹⁸ Исус иим хэрү өгв:

– Би эрлгиг үзлэв. Тер цэкллһн мет теңгрэс унла.

¹⁹ Бийдэн хорлтан угаһар хорта моһа болн чим хорха ишкх, өшэтнэ чидлиг дааж диилх йос Би таднд өгв. ²⁰ Зуг хар сэкүсд тадна медэнд оржана гиж байрлхин ормд тадна нерд теңгрт бичэтэ гиж байрлтн.

Исусин байр

²¹ Исус Әрүн Сэкүснэ байрар дүүрэд келв:

– Теңгрин болн һазрин Эзн, Аав Минь! Би Танд магтал өргжэһнэв! Та энүг цецн ухата, сурһульта эмтнэс нууһад, эгл бичкдүдт секж цээлһүт! Аав минь, цуг энүнд Тана цаһан саната дурна нилч үзгджэһнэ. ²² Теңгрин Эцкм цугинь Нанд даалһв. Эцкэс даву Көвүг кен болдгиг кен чигн күн медхш. Көвүнэс даву Эцк кен болдгиг кен чигн күн медхш. Болв Көвүн Эцкин тускар күүнд медүлхэр седхлэ, тернь Эцкиг меднэ.

²³ Цааранднь Тер эврәннь сурһульчнр тал хэлэһэд, шишлц теднд иигж келв:

– Тана үзсн юмиг үзсн нүдн буйн-кишгтэ! ²⁴ Би таднд келжэһнэв, кесг аэлдэчнр, кесг хаадуд тана үзсн цуг юмиг үзхэр седлэ, зуг үзсн уга, тана соңсжах юмиг соңсхар седлэ, зуг соңсж чадсн уга.

Буйнч седклтэ Шамарьян күүнэ тускар

²⁵ Нег закана багш өмөрэн һарад, Исусиг сөрхин төлэ иим сурвр өгв:

– Багш, мөңк жирһл авхин төлэ би ю кех зөвтэв?

²⁶ – Заканд юн бичэтэ? Чи тенд ю умшвч? – гиж Исус хэрүднь сурв.

²⁷ Тер иим хэрү өгв:

– Эврәннь Бурхндан әрүн седкләрн, үнн зүркәрн, бээсн күчәрн болн бээсн уха-санаһарн дурта бол, өөрк күүндән бийдән дурта кевәр дурл, – гиж бичэтэ.

²⁸ – Чи чикәр хэрү өгвч. Тиигэд ке, тиигхлэ чи әмд бээхич, – гиж Исус келв.

²⁹ Зуг закана багш бийән цеврлхэр седэд:

– Мини хажудк күн гисн кемб? – гиж сурв.

³⁰ Исус хэрүднь иигж келв:

– Нег күн Ерусалимас Ерихо хотнур йовж. Зуурнь терүнд деермчнр харһв. Тедн тер күүнэ хувц-хунринь булаж авад, бийинь үкн гитлнь цокж-цокж хаяд йовж одцхав. ³¹ Энүнэ дару тер хаалһар нег гелц йовж, тер күүг үзэд, хажудк хаалһар һарад йовж одна. ³² Тиим кевәр чигн Левихнэ күн кев. Тер бас тер ормд күрэд, шавта күүг үзэд, хажудк хаалһар һарад йовж одж. ³³ Тер хаалһар йовсн Шамарьян һазра күн болхла тер күүнлэ харһлдн үзэд санань зовв. ³⁴ Зовжах күүнд өөрдэд, шавинь тосар болн чаһрар уһаж, цевр кенчрэр боов. Цааранднь шавтсн күүг элжгн деерән суулһад, гиичлүрүр авч ирэд, тендән килмжән күргв. ³⁵ Маңһдуртнь Шамарьян күн һарч йовад, гиичлүрин эзнд хойр өдрин жалвинь өгэд: «Энүнд килмжән өгтн, кемр эн мөңгн эс күрхлэ, би хэрү ирхләрн дэкад мөңг өгнэв», – гив. ³⁶ Эн һурвн эмтнэс, тана санаһар, зовжах күүнд кень хамгин өөрхн болв? – гиж сурв.

³⁷ Закана багш:

– Терүг хээрлсн күн өөрхн болх, – гив.

Тиигхлэ Исус терүнд:

– Чи йовад бас тиигж ке, – гив.

Мартан болн Мирьямин герт

³⁸ Зууран Исус сурһульчнртаһан нег хотнд одв. Тенд Марта гидг нертә күүкд күн ирж тедниг гертән орулв. ³⁹ Тер Мирьям гидг дү күүктә бээсмн.

Мирьям Исусин көлднү сууһад, цуг келсн үгмүдинь соҕссн бээж. ⁴⁰ Марта болхла ик дала хот кехәр сахняд үүмжәж. Тер Исус тал өөрдәд:

– Тана зергәс! Мини дү күүкм цуг көдлмшиг нанд даалһсинь Та гемшәжәхшвт? Нан тал ирәд, нөкд болтха гихәд терүнд келхнтн, – гиж сурв.

⁴¹ – Марта, Марта, чи дала юмн бээтхә гиж сахняд үүмәд бәәнәч, зуг чамд негхн юмн кергтә. Мирьям болхла бийдән хамгин сәенинь йилһж авв. Энүгинь күн булаж авч чадшго, – гиж Исус хәрү өгв.

Зальврлһна тускар

11 Нег дәкж Исус нег һазрт зальврсн бээж. Терүг зальврсна хөөн сурһульчнрин негнь Исусас:

– Деед Эзн! Йохан эврәннь сурһульчнран яһж зальврж дасхла, тиим кевәр Та мадниг дасххнтн! – гиж сурв.

² Исус теднд:

– Иигж зальвртн:

Мана Аав!

Нернтн әрүн болтха!

Тана йосн иртхә!

Эркн кергтә өдмгиг

Өдр болһн илгәһит!

Яһж бидн күүнә килнц тәвнәвидн,

Тиигж мана килнц тәвит!

Сөрдг юмнла бичә харһулыт! – гив.

⁵ Цааранднь Исус теднд:

– Үлгүрләд келхлә, таднас негнь эврәннь үр талан сөөни өрәллә ирәд келжәнә: «Үр минь, һурвн өдмг нанд өгйәһәр өгич. ⁶ Үүрм йовж йовад, зууран орж ирв, болв терүг тоох хот нанд уга». ⁷ Тиигхлә тана үүртн: «Бичә намаг көндә. Үүдм хаалһата, би күүкдән унтулчклав. Босж чамд өдмг өгч чадшгов», – гиж хәрү өгнә. ⁸ Үүртн танла үүрлжәсндән тана сурсиг босад эс өгв чигн, зуг тана давтад сурсн зүткмжд тер босад сурсн юмитн өгх. ⁹ Тегәд чигн Би таднд келжәнәв: Сурад бәәтн – сурситн өгх, хәәһәд бәәтн – хәәсэн олж авхит. Үүдинь цокжатн – таднд тәәлж секх. ¹⁰ Сурад бәәсн күн – сурсан авчана.

Хәәһәд бәәснь – хәәсэн олжана. Үүд цокжаснд – тәәлж секжәнә. ¹¹ Көвүнтн заһс сурхла, үрндән заһсна ормд хорта моһа өгх эцк тана дунд олдхий?

¹² Көвүнтн өндг сурхла, ямаран эцк терүнд чим хорха өгх? ¹³ Кемр тадн килнцтә бәәвчн, эврәннь үрндән сән белг яһж өгхинь меднәт, тиигәд чигн тана Теңгрин Эцк Әрүн Сәкүсиг сурсн әмтнд өгх, – гив.

Исус эс гиж Баал-Зебуль?

¹⁴ Нег дәкж Исус күүг келн уга кедг хар сәкүсиг нег күүнәс һарһж көөв. Хар сәкүсн һархла, тер күн үг келдг болв. Цуглрсн әмтн алң болцхав. ¹⁵ Зәрмснь: «Эн хар сәкүснә нойна Баал-Зебулин күчәр хар сәкүсдиг көөнә» гиж келв. ¹⁶ Зәрмснь Исусиг сөрхин төлә теңгрин онц өвәрц темдгүд үзүл гиж сурцхав.

¹⁷ Исус теднә уха-санаһинь медәд:

– Дотран дәәлддг алвт болһн хоосрад ирх. Дотран таардго гер бүл болһн әңгрәд буурад одх. ¹⁸ Кемр эрлг бийләһән дәәлдхлә, терүнә йосн нутг яһж торч бәәхмб? Тадн Намаг Баал-Зебулин күчәр хар сәкүсдиг көөжәнә гиж келжәнәт. ¹⁹ Кемр Би Баал-Зебулин күчәр хар сәкүсдиг көөхлә, тана сурһульчнр ямаран күчәр тедниг һарһж көөжәхмб? Тер учрар тана сурһульчнр тана зарһчнр болтха! ²⁰ Кемр Би хар сәкүсдиг Бурхна һарар көөжәхлә, Бурхна йосн тадн тал ирснь лавта мөн. ²¹ Кемр ик чидлтә болн зер-зевтә күн эврәннь герән харж хәләхлә, терүнә өлг-әднә әәмшг уга һазрт бәәнә. ²² Зуг кемр терүнәс ик чидлтә күн дәврәд, эзинь дәәләд, эзнә нәәлсн зер-зевинь булаһад диилхлә, геринь тонад, өлг-әдинь хулхалж авх. ²³ Нанта эс бәәсн күн Нанта сөрүд бәәнә, Нанта хурадго күн тарана.

Хар сәкүсн хәрү ирсинь

²⁴ – Хар сәкүсн күүнә дотрас һарн хагсж одсн көдә эргәд, амрх орм хәәнә, зуг олхш. Тиигхлә тер: «Урдк бәәсн герүр би хәрү йовнав», – гинә. ²⁵ Терүг хәрү ирхләнь, гернь сәвүрдсн, цевр болна. ²⁶ Тегәд хар сәкүсн һарч йовад, бийәсн ик догшн долан хар сәкүсдиг дахулж авч ирнә. Тедн ирәд күүнә дотр бүүрлнә. Аштнь күн урдкасн үлү му бәәнә, – гив.

Йосн кишг

²⁷ Исусиг тиигж келжәсн цагла нег күүкд күн олна заагас:

– Таниг һарһад өсксн эктн буйн-кишгтә! – гиж хәәкрв.

²⁸ – Бурхна үг соҕсад күцәдг әмтн буйн-кишгтә! – гиж Исус хәрүднә келв.

Онц темдгүдин тускар

²⁹ Әмтн улм икәр хурцхав. Исус экләд келв:

– Эн үйин әмтн хар саната. Эдн Бурхна онц темдг сурна, зуг әәлдәч Йонан темдгәс үлү талдан темдгүд теднд Бурхн өгшго. ³⁰ Тер юңгад гихлә, ямаран кевәр Йона Ниневин әмтнд онц темдг болв, тиим кевәр Күмни Көвүн эн әмтнд онц темдг болх. ³¹ Зарһин өдр өмн үзгин һазрин хатн эн цагин үйнртә босад, эдниг гемшәх. Юңгад гихлә, тер ик холас Соломон хаана цецн уха авхар ирлә. Энд болхла Соломонас ик алдр күн бәәнә. ³² Зарһин өдр Ниневин әмтн эн цагин үйнртә босад, эдниг

гемшэх. Тедн Йона келсн үгинь соңсад, килнцтэ жирһлэн үлдэцхэв. Энд болхла Йонас ик алдр күн бөөнэ.

Цогц-махмудын шам

³³ – Кен чигн күн шам шатачкад эмтнд үзгдго һазрт тэвхш, савар терүг бүркхш. Цуһар герл үзтхэ гиһэд, шаман тэвц деер тэвнэ. ³⁴ Нүдн – күүнэ шам мөн, кемр нүднчн цевр болхла, чи герлэр дүүрхич. Кемр чини нүдн бузр болхла, чи таг харңһуһар бүркэтэч! ³⁵ Болһатн! Тана дотрк герл харңһу болвза? ³⁶ Тер төлэд кемр чи герлэр дүүрхлэ, болв чини нег чигн мөч харңһуд эс бээхлэ, шам чамаг герлтулдг метэр чи герл өгхич, – гив.

Паршмудыг болн закана багшнриг бурушалһн

³⁷ Исус эмтиг сурһсн хөөн нег парш Терүг гер талан хот уулһхар дуудв. Исус герт ирэд, ширэн өөр орм эзлэд суув. ³⁸ Терүг хотын өмн һаран эс уһасинь үзэд парш алң болв. ³⁹ Зуг Исус терүнд:

– Тадн паршмуд ааһ-савиг һазаһаснь арчнат, тадна дотрк болхла ховдг бээдлэр болн хар санаһар дүүрч! ⁴⁰ Ухан уга эмтн! һазакинь үүдэсн Үүдэч дотркинь чигн үүдэсн биший? ⁴¹ Угатыя-яду эмтнд бээснэсн һуульһ өгтн, тиигхлэ цуг юмнтн цевр болх. ⁴² Паршмуд, тадн зовлңган эдлхит! Тер юңгад гихлэ, тадн тэрсн мятас, рутас болн нань чигн ноһанас арвдгч хүвинь Бурхнд цуглуулж өгнэт. Зуг Бурхна зарһиғ болн дуриг кергтэн авхшит. Талдан кергиг мартлго эн кергэн күцэх зөвтэт. ⁴³ Тадн зовлңган эдлхит, паршмуд! Юңгад гихлэ, тадн хургин герт хамгин сэн орм эзлнэт, талвңд эмтн таднла мөндлхлэ, тадн дурта болнат. ⁴⁴ Тадн зовлңган эдлхит, юңгад гихлэ, тадн эс темдглсн үкэрлэ эдл. Терүг эмтн деерэснь ишкв чигн ю ишкжэхэн медхш, – гиж келв.

⁴⁵ Закана багшнрин негнь:

– Багш! Та иигж келэд мана тускар бас му келжэнэт! – гив.

⁴⁶ Исус хэрүднь:

– Тадн закана багшнр бас зовлңган эдлхит! Юңгад гихлэ, тадн эмтнэ нурһнд дааж болшго аца тэвнэт, зуг бийстн теднд хурһан чигн көндөж нөкд болхар төрүц седхшит. ⁴⁷ Тадн зовлңган эдлхит, юңгад гихлэ, тадн ээлдэчнрт бумб тэвнэт, зуг тана өвк эцктн тедниг алдг билэ. ⁴⁸ Тадн эврәннь өвк эцкнриннь кесн үүллэ зөвшэржэхэн герчлжэнэт: тедн ээлдэчнриг алдг бээсмн, тадн болхла ээлдэчнрт бумб тэвнэт. ⁴⁹ Бурхн цецн-ухаһарн иигж келсмн: «Би эмтнүр ээлдэчнриг болн апостолмудыг илгәнэв, зуг теднэ зэрмнь алад уга кех, зэрмнь көөх». ⁵⁰ Тегэд чигн нарт делкэ үүдснэс авн цуг алгдсн ээлдэчнрин цуснд эн үйин эмтн бурута: ⁵¹ Абелин цуснас эклэд тэклин ширэн болн Бурхна герин хоорнд асхрсн Зехарьян цусн күртл. Эн үйин эмтн энүнэс көлтэ лавта тооцаһан өгх гиж үнэр келжэнэв. ⁵² Закана багшнр, тадн зовлңган

эдлхит, юңгад гихлэ, тадн Бурхна номин медрлин түлкүр авлат. Тадн бийстн медрл угат, болв медрл хээсн эмтнд оньдин харш болнат, – гиж келв.

⁵³ Исусиг тендэс һарад йовсна хөөн закана багшнр болн паршмуд Терүнд уурлад, оln зүсн сурврмуд өгв. ⁵⁴ Тедн Исусиг хавхлж бэрхэр седцхэв. Келсн үгэс тедн буру, эндү хээв.

Паршмудын экнэс саглтн

12 Тер саамд кесг миңһн эмтн цуглард, хоорндан шахлдад зогсжасн цагт Исус сурһульчнртан эклэд иигж келв:

– Паршмудын искэдг экнэс бийән саглж йовтн, эннь чирэ хэлэлһн мөн. ² Нег чигн эс илдкж секгдсн далд юмн уга, нег чигн эс тээлгдсн нууц уга. ³ Харңһуд тана келсн үгмүд өдрин гегэнд соңсгдх, гер дотр күүнд шимлдж келсн үгмүд герин ора деер чаңһур хээкрж соңсгдх, – гив.

Кенэс аэх кергтэ?

⁴ – Үүрмүд мини! Күүнэ бий цогциг алдг эмтнэс бичэ аэтн, цаарандан тедн энүнэс даву юм кеж чадшго, – гиж Би таднд келжэнэв. ⁵ Кенэс аэх кергтэһинь Би таднд келж өгсүв: Бурхнас аэтн, Тер тадна цогцитн алад, мөңк һалд чигн тадниг хайж чадх. Тиим гиж келжэнэв. Бурхнас аэтн. ⁶ Хойр деншгэр тавн богшурһа хулдгдна эсий? Зуг тедниг чигн Бурхн мартсн уга. ⁷ Тадна толһан үсн чигн тоота! Бичэ юмнас аэтн: Тадн Бурхнд кесг богшурһаһас даву үнтэт.

Исусиг һолһн

⁸ – «Би Исусин» – гиж эмтнэ чирэд ил келсн күүнэ тускар «Мини» – гиж Бурхна элчнрин өмн Би, Күмни Көвүн, илднь келхв, – гиж таднд келжэнэв. ⁹ «Би Исусин бишв» гиж эмтнэ чирэд илэр келсн күүнэ тускар «Эн күн Мини биш» гиж Би Бурхна элчнрин өмн гөрдж келхв. ¹⁰ Күмни Көвүнэ өмнэс үг келсн күн болһна килнцнь тэвгдх. Зуг Эрүн Сәкүснэ тускар му келсн күүнэ килнцнь төрүц тэвгдшго. ¹¹ Кемр хурлур тадниг һардачнрин болн йос бәрдг эмтнэ өмн авч ирхлэ, ю, яһж хэрүцхэн, ю келхэн сана бичэ зовтн. ¹² Тер цагт Эрүн Сәкүсн таднд ю келхитн зааж өгх, – гив.

Ухан уга байн күүнэ тускар

¹³ Олна заагас нег күн Исуст:

– Багш! Мини ахдм өнчән нанла хуватха гиж келтн, – гив.

¹⁴ Исус:

– Кен Намаг тадна зарһ кехин төлэ эс гиж тадна өнч хувахин төлэ тэвлэ? – гив.

¹⁵ Цааранднь бас немж:

– Болһатн! Бичэ хатуч болтн! Күүнэ жирһлин чинрнь байн зөөрт биш, – гиж келв.

¹⁶ Дәкәд эмтнд үлгүрләд келв:

– Нег байн күүнэ һазр ик урһц өгв. ¹⁷ «Ода ю кехм болхв? Хураж авсн буудяг хадһлх орм чигн уга» гиж тер санв. ¹⁸ «Би эврәннь хуучн буудя хадһлдг бөөриг хамхлад, шин өргн бээр кенэв. Тер өмнкэс ик болх, тенд буудя болн өлг-эд хадһлх орм дала болх. Ода чамд кесг жилмүдт күрх зөөр бөөнэ. Ууһад, идэд, байртаһар амрад жирһэд бэ гиж келж болжана. Тиигхлэ иигж кенэв» гиж тер шиидв. ²⁰ Зуг Бурхн терүнд: «Ухан уга күн! Эн сө чини эмиичн чамас булаж авх. Тиигхлэ чини белдсн зөөрэс ямаран олз болхмб?» – гив. ²¹ Кен чигн Бурхна зөөриг авлго, бийдэн талдан зөөр хураһад хоршулад бээхлэ, тер ухан уга байнла эдл болна.

Бурхнд нээллһнэ тускар

²² Цааранднь Иус эврәннь сурһульчнртан иигж келв:

– Тегэд чигн таднд Мини келжэхм эн: эмд бээхин төлө хот кергтэ гиж, бий цогцин төлө өмсх хувц-хунр кергтэ гиж бичэ зовад бээтн. ²³ Жирһл хотас деер, цогц болхла хувцнас деер. ²⁴ Керэ шовудыг хэләһэд ухалтн, тедн тэрэ тәрхш, хадхш, буудя хураж хадһлхш, тер бийнь Бурхн тедниг тежәнэ. Тадн болхла Бурхнд эн шовудас ик үлү үнтэ болжанат. ²⁵ Зовснас иштэ тадн дундас кентн чигн эмн жирһлән бичкн зуур утдулж чадхий? ²⁶ Кемр тиим баахн юмиг күцәж эс чадхла, ю хээж тадн наадкиннь төлө зовад бөөнэт? ²⁷ Бамб цецг яһж урһдгинь хэләһэд ухалтн. Эн көдлхш, утц ээрхш. Зуг Соломон хан ик алдр бээсн бийнь тер цецгәһэс үлү сээхн хувц өмсэд уга билэ гиж Би таднд келжәнэв. ²⁸ Кемр Бурхн эндр урһад бөөдг, маңһдур һалд шатх урһмлыг тиигж кеерүлж хувц өмсхкхлэ, тадниг баһ итклтэ улсиг энүнэс деер хувцлхм бишви? ²⁹ Ю идхмб, ю уухмб гиж бичэ зовад санад бээтн! ³⁰ Килнцтэ улс цуг энүнэ төлө көөлдэд бөөнэ, Теңгрин Эцктн таднд юн кергтәһинь сөөнәр меднэ. ³¹ Түрүн даранднь Бурхна йосиг хээтн, наадкиннь болхла таднд Бурхн немж өгх. ³² Мини цөөкн улс, бичэ эәтн, тана Эцк таднд эврәннь орн-нутган өгх саната. ³³ Эврәннь өлг эдән хулдад, мөңгән угатя-яду әмтнд хуваж өгтн. Төрүц элдго кетч белдтн. Чилшго үнтэ зөөрән теңгрт хоршулж хадһлтн: тенд хулхач чигн күршго, гүр чигн терүг идж үрәж чадшго. ³⁴ Тана зөөр бээсн һазрт седкл-санантн бөөнэ, – гив.

Серглң мухла

³⁵ – Хувцнтн бүсләтә, шамтн шаталһата бээтхә!
³⁶ Хүрмәс эзән күләжәсн зарцнрла эдл болтн. Эзнтн ирәд, үүд цокхла, тер дарунь үүдән секж чадх арһта болтн. ³⁷ Эзнэ ирәд, зарцнран серглң бээсинь үзхлэ, тер зарцнр буйн кишгтә! Би үнәр келжәнэв, эзнэ бийнь хувцан бүсләд, ширә деер хот тәвәд тедниг дуудад тоох. ³⁸ Кемр сөөни өрәллэ эс гиж терүнәс ора цагла ирсн эзн зарцнран белн бээсинь үзхлэ, тедн буйн кишгтә. ³⁹ Дәкәд болхла кемр

хулхач орж ирх цагинь герин эзн медхлэ, тер дөврәд орсн хулхачиг герүрн тәвшго билэ. ⁴⁰ Тадн бас белн болтн, юңгад гихлэ, Күмни Көвүн тадниг эс күләжәсн цагт күрәд ирх, – гив.

⁴¹ Пётр сурв:

– Багш, Та эн үлгүриг һанцхн маднд аль цуг әмтнд келжәнт.

⁴² Деед Эзн иим хәрү өгв:

– Нәәлвртә цецн гер һарддг күн гисн кемб? Тиим күүнд эзн наадк зарцнрт цагтнь хотынь кемжәһәр өгхиг даалһв. ⁴³ Эзнэ ирәд, зарциг тиигж кергән күцәжәсинь үзхлэ, тер зарц буйн кишгтә болх. ⁴⁴ Би таднд үнәр келжәнэв, эврәннь өлг-эдән чигн Эзн терүнд лавта даалһж өгх. ⁴⁵ Зуг кемр зарц: «Мини Эзн кесгтән иршго» гиж санад, наадк зарцнриг, залу болн күүкд улсиг цокад, әркән ууһад, нәәрән кехлэ, ⁴⁶ тиим зарцин эзн терүг эс күләжәсн өдрт, эс меджәсн цагт ирх. Эзнэ шүрүһәр терүг цаажлад, иткл уга зарцнрин бәәх һазрур йовулх. ⁴⁷ Эзнә таалыг медә бәәж, зуг бийән белддго болн таалынь күцәхәр седдго зарц өршәңгү угаһар цокулх.

⁴⁸ Болв кемр эзнә таалыг медлго, зуг засглдх йовдл һарһсн зарц баһар цокулх. Дала юм өггдснәснь икәр некгдх. Ик керг даалһгдснәснь икәр некж сургдх, – гив.

Иус йилһж салһна учр

⁴⁹ – Би орчлңд һал авч ирхәр ирләв. Тер шулуһар икәр падртха, гиж санжана. ⁵⁰ Би кирслгдх зөвтәв, тегәд чигн тер керг эс күцтл зовжана. ⁵¹ Тадн Намаг эн орчлңд эв авч ирв гиж санжант? Уга! – гиж Би келжәнэв. Би әмтиг йилһж салһхар ирв. ⁵² Эн цагас авн тавн күүтә гер-бүл хоорндан йилһрәд салх. һурвнь хойрин өмнәс эс гиж хойрнь һурвна өмнәс босх. ⁵³ Эцкнь көвүнә өмнәс, көвүнэ эцкиннь өмнәс босх, экнь күүкнә өмнәс, күүкнэ экиннь өмнәс, хадм экнь бериннь өмнәс, бернь хадм экиннь өмнәс босх, – гиж Иус келв.

Цагин темдгүд

⁵⁴ Иус олн әмтнд иигж келв:

– Нарн суух үзгт үүл үзхләрн, хур орх, гиж тадн келнәт, тегәд хур орна. ⁵⁵ Әмн үзгин салькн үләхлэ, тадн халун болх, гиж келнәт, – халун болна. ⁵⁶ Хойр чирәтнр! Теңгр һазр хойриг шинжлж хэләһэд, тадн ямаран өдр болхинь медж чаднат, болв ямаран цаг ода ирсинь тадн медж чадхшит.

Эврәннь өшәтнләһән эвцлд

⁵⁷ – Тадн бийән шинжлж хэләһэд, үннь юундв гиж юңгад эс ухалнат? ⁵⁸ Өшәтнләһән зарһин герүр йовхларн, зууран тадн терүнлә эвинь олхан хээтн эс гиж тер тадниг зарһчин медәнд өгх, зарһч тадниг харулын һарт бәрүлх, тедн болхла тадниг бәрәнд суулһх. ⁵⁹ Үлдсн шаальг күртлән эс өгтл, тадн тер бәрәнәс сулдж һарч чадшгот, гиж Би таднд келжәнэв, – гиж Иус келв.

Үкш уган төлө килнцтэ жирһлэн үлдэтн

13 Тер цагт Исус тал эмтн ирэд Һалилья улсла ю учрсиг келж өгсмн. Пилат тедниг сүмд тэкл тэксн цагт тер эмтнэ цусиг сетрә малын цуснла холяд ниилүлж. ² Исус хәрүдн иигж келв:
– Эн Һалилья улс наадк Һалилья эмтнэс хамгин килнцтэ болад тиигж зовагдж гиж тадн санжадг болвзат? ³ Уга, зуг кемр тадн килнцтэ жирһлэн эс үлдэхлэ, тадн бас үкхит! – гиж Би таднд келжәнэв.
⁴ Шилоахин бээшңгин дора даргдад үксн арвн нээмн күүнэ тускар ю келж болхмб? Тедн Ерусалимин наадк эмтнэс үлү килнцтэ бээсмн гиж санжадг болвзат? ⁵ Уга. Зуг Би таднд келжәнэв, кемр тадн килнцтэ жирһлэн эс үлдэхлэ, тадн бас үкллэ хархит! – гив.

Урһц өгдго инжр модна тускар

⁶ Цааранднь Исус үлгүрләд иигж келв:
– Нег күүнэ уста үзм урһдг һазрт инжр гидг модн урһж. Нег дэжж эзн инжр модна темс хэлэхэр йовв, зуг олж чадсн уга. ⁷ Тиигхлэ тер күн көдлөчдэн: «Би һурвн жилдэн инжр темс өгнү угай гиж хэлэхэр нааран ирнэв, болв темсн уга болна. Чавчад хайчк энүг, эн модн ю хээж өңгэр энд орм эзлхмб?» – гиж келнэ. «⁸ Эзн минь, дэжж нег жилд энүгэн үлдэтн. Би эн һазриг шеегэр бордад малтнав, ⁹ дарук жилд модн темс өгхн болвза, кемр темсн уга болхла, энүг чавчад хайчкхмн», – гиж көдлөч хэрү өгв.

Бемб өдр күүкд күүг эдгэлһн

¹⁰ Бемб өдр Исус нег хурлд әмтиг сурһла. ¹¹ Тенд нег күүкд күн бээж. Тер арвн нээмн жилд гемин сәкүснд эзлгдсн бээж. Күүкд күн йосндан нурһан һооднь тинилһж чаддго, бөгдһр нурһта бээж.
¹² Исус терүг үзәд, дуудж авад:
– Эгч минь! Чи эврәннь өвчнәсн сулдвч! – гиж келв.

¹³ Исус күүкд күүнэ толһа деернь һаран тәвв, тернь дарунь нурһан тинилһэд, Бурхнд магтал өргв. ¹⁴ Хурлын һардач Исусиг бемб өдр кү эдгәв гиһэд уурлв. Тер ирсн әмтнүр хэләһэд:
– Көдлмш кехин төлө зурһан өдр бәәнәлм! Бийән әмнүлхин төлө бемб өдрлә биш, наадк өдрмүдт ирцхәтн! – гиж келв.

¹⁵ Хәрүдн Исус терүнд:
– Хойр чирәтә әмтн! Бемб өдр тадн царан эс гиж элжгнән хашаһасн һарһад, услхар һолур туунат. Тиим эсий? ¹⁶ Энтн Абрахамин бүләс һарсн күүкн, эрлг энүг арвн нээмн жилдән күлчксн бәрж. Тегәд эн күүкд күүг бемб өдр сулдххмн биш билү? – гиж сурв.

¹⁷ Исусиг келснә хөөн Терүнлә өшәркжәсн әмтн ичәд әмәв, наадк улс цугтан кесн өвәрцдн икәр байрлцхав.

Горчсин экнә тускар

¹⁸ Цааранднь Исус:
– Бурхна йосиг юунла дүңцүлж болхмб? Тер ямаран гиж санжанат? ¹⁹ Бурхна йосиг эврәннь герин һаза тәрсн горчсин экнлә дүңцүлж болхмн. Тер экн нигтәр урһад, ик гидг моднд хүврв, теңгрин шовуд нисж ирәд, терүнә ац деернь үүрән ясдг болв, – гиж келв.

Өдмгин экнә тускар

²⁰ – Бурхна йосиг бас юунла дүңцүлж болх? – гиж Исус дәкәд сурв.

²¹ – Тертн һуйрт искәчксн экнлә әдл, күүкд күн терүг авад дөчн килограмм һуйрт тәвнә. Тер һуйр өсж одна, – гив.

Уутьхн үүдн

²² Исус балһсд, селәд эргәд, әмтиг сурһж йовсмн. Исус Ерусалимур темцәд йовж. ²³ Нег күн Терүнәс:
– Тана зергәс! Цөн улс авргдхий? – гиж сурв.

Исус иим хәрү өгв:

²⁴ – Уутьхн үүдәр орхар зүтктн, тер юңгад гихлэ, кесг әмтн орхар седх, зуг орж чадшго. ²⁵ Герин Эзн босад үүдән хаахла, тадн үүднә ца зогсад, үүдинь цокад келхит: «Деед Эзн, буйн болтха, үүдән маднд сектн!» Зуг «Би тадниг чигн медхшв, альдас тадн ирситн чигн медхшв!» – гиж Тер келх. ²⁶ Тиигхлэ тадн келхит: «Бидн Танла хамдан сууж хот уулавидн, Та мана уульнц болһнд сурһлат». ²⁷ «Би тадниг чигн, альдас тадн ирситн чигн медхшв. Му үүл кесн әмтн Нанас хооран һартн», – гиж Тер хәрүдн келх. ²⁸ Абрахамиг, Ицхакиг, Яковиг болн цуг әәлдәчнриг Бурхна орн-нутгт үзләрн, зуг тадн тендәс көөгдсән медәд уульхит, шүдән хәврхит. ²⁹ Кесг әмтн зүн, барун, ар, өмн үзгәс ирәд, Бурхна орн-нутга нәәрт орман эзлх. ³⁰ Тодлж автн: зәрм сүүлцкнь түрүцкнь болх. Түрүцкнь сүүлцкнь болх, – гив.

Исус Ерусалимин тускар харм төрж уульв

³¹ Тер цагт нег цөөкн паршмуд Исус тал өөрдәд:
– Эн һазрас әрл, талдан һазрур йов, тер юңгад гихлэ, Херод чамаг алхар седжәнә, – гиж келв.

³² Исус иим хәрү өгв:

– Тер алач аратур йовад, иим үг келтн: Би хар сәкүсдиг эндр-маңһдур чигн көөһэд, әмтиг эдгәхв, болв һурвдгч өдртнь кергән дуусхв. ³³ Юн учрв чигн Би эндр, маңһдур, нөкәдүр, цааранднь чигн эврәннь үүлән күцәх зөвтәв, юңгад гихлэ, Ерусалимас даву талдан үкх һазр әәлдәчд уга! ³⁴ Хәәрн Ерусалим, Ерусалим! Чи әәлдәчнриг уга кенәч! Чам тал илгәсн әмтиг чолуһар цокж алнач! Кедү дәжж Би чини үрдүдиг, һуужмулмудан живр доран цуглулсн така мет цуглулхар седләв. Тедн тиигхәр седсн уга! ³⁵ Тер учрар тана гер хоосн

болтха! Би таднд келжэнэв: «Деед Эзнэ нерн деерэс ирснь эдстэ!» гиж келтл Намаг үзшгот! – гив.

Паршин герт

14 Бемб өдр Исус нег байн паршмудын ахлачин герт хот уужасмн. Паршмуд Исусиг шинжлж суусмн. ² Терүнэ өмн усн хавдр өвчтэ күн сууж. ³ Исус паршмудас болн закон багшнас:

– Бемб өдр эдгэх йосн бээнү аль угай? – гиж сурв.

⁴ Цуһар тагчг бээв. Тиигхлэ Исус гемтэ күүг дуудад, эдгәһэд йовулв. ⁵ Цааранднь Исус:

– Кемр тана көвүн эс гиж цар бемб өдр худгт унхла, тадн тер дарунь йовад, терүг худгас һарһж авхит, тиим эсий? – гиж сурв.

⁶ Тедн хэрүднь ю келхэн медж чадсн уга.

Гиичнрин болн эзнэ тускар

⁷ Эмтиг ширэн өөр күндтэ орм эзлхэр шунжасинь үзэд, Исус теднд үлгүрлэд иигж келв:

⁸ – Кемр чамаг хүрмин нээрт дуудхла, күндтэ орм эзлхэр бичэ зүтк, тер юңгад гихлэ, чамас деер күндтэ күн тер хүрмд дуудгдсн болх. ⁹ Тиигхлэ чамаг болн тер күүг дуудсн эзн өөрдэд иигж келх: «Эн күүнд зэ һарһ» гих. Тиигхлэ чи ичэд хамгин му ормд суух зөвтэ болхич. ¹⁰ Хүрмд дуудсн цагла хамгин ардк ормд су, чамаг дуудсн эзн ирэд: «Үүр минь, одад күндтэ ормд су», – гиж келх. Тиигхлэ чи эмтнэ чирэд ачта күн болж үзгдхич. ¹¹ Кен чигн бийэн деегшлхлэ – дорацулгдх, болв кен чигн бийэн дорацулхла – деегшлх.

¹² Дәкэд Исус Терүг дуудсн паршд иигж келв:

– Чи үдин эс гиж асхни хотд үүрмүдэн, ахнран, элгн-садан эс гиж хам-хоша бээдг байн эмтиг бичэ дууд. Яһад гихлэ, тедн чамаг бас дуудад, тадн хоорндан өрн уга болхит. ¹³ Чи нээрэн кехлэрн угатя, эрмдгтэ, доһлң болн сохр эмтиг дууд.

¹⁴ Тиигхлэ чи буйн кишгтэ болхич. Тедн чамаг хэрү дуудж чадшго, зуг чик седклтэ эмтнэ амдрлһнэ өдрт чини өгсн юмн чамд хэрү ирх.

Алдр ик нээрин тускар

¹⁵ Цуг энүг соңссн гиичнрин дундас нег күн Исуст: – Бурхна орн-нутга нээрт орхнь буйн кишгтэ! – гив.

¹⁶ Исус хэрүднь келв:

– Нег күн ик нэр кеһэд кесг гиичнр дуудв.

¹⁷ Нээрин цаг өөрдхлэ, тер эврәннь зарцан илгәһэд дуудгдсн улст: «Манад иртн. Цугтан белн», – гинэ. ¹⁸ Тиигхлэ цуһар негдсн кевтәһәр гемән сурцхав. Түрүңкнь: «Би шиңкән һазр хулдж авув. Йовад хэлэх зөвтэв. Буйн болтха, буруһм тэвтн», гинэ. ¹⁹ Дарукнь: «Би арвн цар хулдж авв, тедниг яһж көдлдгинь хэлэхэр йовжанав. Буйн болтха! Гемм тэвтн!» гинэ. ²⁰ Нурвдгчинь: «Би шиңкән гер авв, ирж чадшгов» гинэ. ²¹ Зарц герүрн ирэд, цугинь эздән келж өгв. Тиигхлэ герин эзн уурлад зарцдан: «Хотна уульнц, һудмж болһнар йовад

угатя, эрмдгтэ, сохр, доһлң эмтиг дууд», гиж келв. ²² «Эзн минь, тана келсәр бидн цугинь күцәввидн, зуг бас чигн орм бэәнэ», гиж зарц келв. ²³ Тиигхлэ эзн зарцд: «Чи хаалһ болн хотна зах болһнар йовад, харһсн эмтиг герүрм дуудад авч ир! Мини герм гиичнрәр дүүртхә!» гиж закв. ²⁴ Урднь дуудгдсн эмтнэс нег чигн күн Нанла төрүц нээрлж чадшго, Би таднд келжэнэв, – гив.

Исусин сурһульч гисн кемб?

²⁵ Исусла хамдан кесг эмтн йовла, тегэд теднүр хэләһэд Тер иигж келв:

²⁶ – Кен Нан тал ирэд, зуг эк-эцкәсн, гергнәсн, үрдәсн, ахнр-эгчнрәсн, әмн-жирһләсн үлү деер Нанд дурта эс болхла, тер Мини сурһульч болж чадшго. ²⁷ Күн болһн эврәннь кирсән авч йовад Намаг эс даххла, Мини сурһульч болж чадшго.

²⁸ Кемр тадна негнь гер бәрхәр седхлэ, түрүләд тер сууһад тосхлтыг дуусх мөңгнь күрх угаһинь тоолх биший? ²⁹ Кемр онданар кехлэ, тер герин ул тәвэд, герән тосхж дуусж чадшго болж һарх. Энүг үзсн улс терүг наад бәрх. ³⁰ «Эн күн герән эклэд тосхжаһад, дуусж чадсн уга», гиж тедн келх. ³¹ Эс гиж нег хан талдан хаанас бийән харсхар седхлэ, түрүләд тер сууһад, арвн миңһн цергәрн хөрн миңһн хортна цергиг диилж чадхий гиж ухалх. Тиим эсий?

³² Кемр тер бийән харсж чадшгоһинь медхлэ, хортн эс өөрдтл эвин тускар сурхар элчнрән илгәх.

³³ Цуг эн тадна туст бас ирлцжәнэ. Кемр тадн эн бәәсн зөөрм нанд керго гиж эс келхлэ, Мини сурһульчнр болж чадшгот, – гив.

Амтн уга давсн

³⁴ – Давсн – сән юмн, зуг кемр давсн эврәннь амтан геелхэ, юуһар амтынь орулхмт? ³⁵ Тиим давсн юмнд керго болна, һазр ясруллһнд чигн тер тус болшго. Энүг күн авад хайчкна. Соңсхар седснь соңстн! – гив.

Төөрсн хөөнэ тускар

15 Алв цуглулдг болн килнцтэ кесг эмтн Исусиг соңсхар ирцхәв. ² Паршмуд болн закон багшнр уурлад келцхәв:

– Тер килнцтэ эмтиг тосад, теднлэ хот уужана.

³ Тиигхлэ Исус хэрүднь иим үлгүр өгв:

⁴ – Үлгүрлхд, таднас кен чигн зун хөөтэ болтха, тер зун хөөнәс негнь төөрэд геедрсн болтха. Йирн йисн хөөһән кеер үлдәчкәд, геедрсн хөөһән олтан хәәж йовхит эсий? ⁵ Тер хөөһән олж авад, байрлад, ээм деерән үүрэд, ⁶ герүрн ирчкәд, үүрмүдиг болн өөрән бәәсн эмтиг дуудад иигж келхит: «Нанла хамдан байрлтн! Би геедрсн хөөһән олж авув!»

⁷ Чик седклтэ күн Бурхнас гемән сурх нанд керг уга, гиж ухална. Болв теңгрт чик седклтэ йирн йисн күүнә төлә биш, зуг килнцтэ жирһлән үлдәсн негхн күүнә төлә ик байр болх, – гиж келв.

Гедрсн мөңгнэ тускар

8 – Кемр күүкд күн арвн үнтэ цаһан мөңгтэ бээһэд, негинь геелэ, тер мөңгэн эс олтл шам шатаһад, мөңгэн сээнэр хээһэд, герэн сэвүрдхий?
 9 Зуг мөңгэн олж авхларн, үүрмүдиг, хам хоша бээсн күүкд улсиг тер дуудад, «Нанла хамдан байрлтн! Би геесн мөңгэн олж авв» гиж келх.
 10 Тиим кевэр Бурхна элчнр килнцтэ жирһлэн үлдэсн негхн күүнэ төлэ чигн байрлцхах гиж Би танд келжэнэв, – гив.

Төөрсн көвүнэ тускар

11 Исус цааранднь келв:
 – Нег күн хойр көвүтэ бээж. 12 Отхн көвүнь эцкдэн ирэд: «Аав минь! Өнчин авнав, хүвм нанд өгхнтн?» – гинэ. Тегэд эцкнь өнчэн хуваһад, хойр көвүндэн өгчкв. 13 Цөөкн өдрин дару отхн көвүн өнчэн авадык хол орн-нутгур йовв. Тендэн тер аля жирһлэр бээһэд, цуг мөңгэн тоолвр угаһар эдлэд чилэв. 14 Зуг терүнэ мөңгнь чилснэ хөөн тер назрт ик харһилт болв. Көвүн дегд икэр түрв. 15 Тер нутгин нег күүнүр көдлмш сурхар ирнэ. Тернь эврәннь назрт һахас хэрүлх көдлмш өгв. 16 Көвүн һахад өгсн хотас чигн идхэр седв. Зуг нег чигн күн терүнд нег чигн юм өгдго бээж. 17 Серл орад тер иигж келв: «Мини эцкин герт кедү зарцнр бээнэ, цуһар дала хотта, би болхла энд харһнад үкчэнэв. 18 Хэрэд эцкдэн келнэв: Аав минь! Би Теңгрин болн тана өмн ик килнц һарһв. 19 Тана көвүн гиж нерэдгдх нанд зөв уга, зуг намаг ода эврәннь зарц гиж тоолтн». 20 Цааранднь тер босад, эврәннь эцк талан йовв. Эцкнь терүг ик холас таняд, көвүндэн санань зовад, гертэсн гүүж һарад, көвүһэн күзүдэд теврж үмсв. 21 Көвүн: «Аав минь! Би Теңгрин болн тана өмн ик килнц һарһв. Тана көвүн гиж нерэдгдх нанд зөв уга», – гив. 22 Эцкнь болхла зарцнртан: «Шулуһар йовад, хамгин сээхн хувц авч ирэд, мини көвүндм өмсктн, һарин хурһнднь үнтэ билцг зүүһэд, көлднь буршмгинь өгтн. 23 Нег сән тарһн туһл авч ирэд алтн, хотан ууһад байр кехмн. 24 Мини көвүм эмд уга билэ, ода тер шинэс эмдрв! Гедрж одсн билэ, болв ода олдв!» – гиж келв. Дэкэд тедн ик байр кецхэв. 25 Ууһн көвүнь тер цагт кеер бээж. Герүрн өөрдж ирэд, эмтнэ биилсн, шуугсн ду, байрин айс соңсв. 26 Көвүн нег зарциг дуудад, гер дотр юн болжахинь сурв. 27 «Чини дүүчн хэрж ирв» гиж тер хэрү өгв. «Көвүнь эрүл-менд ирснд эцкчн тарһн гидг туһл алв» – гив. 28 Ууһн көвүнь уурлад, герүрн орхар седсн уга. Тиигһлэ эцкнь һаза һарад терүг: «Ор», гиж дуудв. 29 Зуг көвүнь: «Цуг эн жилмүдин туршт би мухла кевтәһэр энд көдлдг билэв, тана келсэр оньдин бээдг билэв. Та болхла, намаг үүрмүдлөһэн байрлтха гиж, мини төлэ ямана ишк чигн алсн угат. 30 Зуг эн көвүнтн аля күүкд улсла цуг тана мөңг эдлэд чиләһэд, хэрү гер талан ирхлэ, та терүнэ

төлэ тарһн туһл алвт!» гиж келв. «³¹ Көвүн минь, Чи нанла оньдин бээнэч, нанд бээсн юмн чини. ³² Зуг ода бидн байрлх зөвтөвидн, тер юңгад гихлэ, чини дүүчн үкэд эмдрв, гедрэд олдв!» – гиж эцкнь келв.

Тоолврта һардачин тускар

16 Исус эврәннь сурһульчнртан келв:
 – Нег байн күүнд герин һардач бээж. Тер герин һардачнь терүг мекләд, мөңгинь эдлжэнэ гисн зэңг эзнь соңсв. ² Эзн һардачан дуудж авадык сурна: «Чини тускар соңссм юмб? Чи цааранднь гериг һардшгоч, тегэд эврәннь көдлмшин тооцаһан нанд келж өг». ³ Һардач дотран иигж ухалв: «Ода яахмб? Эзн намаг көдлмшэсн һарһжана. Йовад һазр малтж чадшгов, һууль һуухд – ичсм күрнэ. ⁴ Зуг кемр намаг эндэс көөхлэ, эмтнэ герт бээхин төлэ ю кехэн би меднэв». ⁵ Тегэд эврәннь эзнд өртэ бээсн эмтиг нежәд-нежәдәр тер дуудв. Түрүкәснь: «Мини эзнд чи ямаран өртөвч?» гиж сурв. ⁶ «Зун бочк олив тос би чини эзнд өгх зөвтөв», гиж тер хэрү өгв. Һардач терүнд: «Эврәннь өрин цаасан авадык, энд сууһад тэвн бочк гиж чикләд бич», гиж келнэ. ⁷ Дэкэд дарукась сурв: «Чи ямаран өртөвч?» «Нег зун тулм цаһан буудя», гиж тер хэрүднь келв. Һардач терүнд: «Эврәннь өрнө цаасан авадык, найн гиж чиклж бич», гинэ. ⁸ Эзн бийнь чигн эврәннь итклтэ биш һардачан тоолвртаһар кергэн күцәсинь үзэд таасж буульв. Эн килнцтэ орчлңгин эмтн эврәннь кергтән Бурхна үрдүдэс даву тоолврта. ⁹ Эн килнцтэ орчлңгин зөөрәр үүрмүд олж автн, юңгад гихлэ, танд угатя-яду болж үлдхлэтн, тедн тандиг мөңк бээрнд орулх гиж Би танд келжэнэв. ¹⁰ Баһ юмнд итклтэ бээснь ик юмнд итклтэ болх, баһ юмнд эс итклтэнь ик юмнд иткл уга болх. ¹¹ Кемр тандн эн орчлңгин зөөриг күн даалһдго болхла, йосн зөөриг кен тандн даалһдго болхла, кен тандн тана зөөриг өгхмб? ¹² Кемр тандн эврәннь зөөрән күн даалһдго болхла, кен тандн тана зөөриг өгхмб? ¹³ Нег чигн зарц хойр эзнд заргдж чадшго. Тер негнднь дурго болад, наадкднь дурлх, эс гиж негнднь үнн седкләрн заргдх, наадкинь оньгтан авшго. Танд Бурхнд болн зөөр хойрт дегц церглж чадшгот, – гив.

Закан болн Бурхна йосн

¹⁴ Мөңгнд дурта паршмуд цуг энүг соңсад, Исусар наад бәрэд суув. ¹⁵ Исус теднд:
 – Яһж эмтнэ өөр бийдэн зөв өгхэн танд меднэт, зуг Бурхн тандна зүркиг медэд бээнэ. Эмтн чинртэ гиж тоолдг юмиг Бурхн жигшүртэ юмнд тоолна. ¹⁶ Закана болн әәлдәчнрин цагнь Йохана өмн билэ, ода болхла Бурхна йосна тускар Сән Зәңг тархагджана, болв ик зунь тенд орхар шунна. ¹⁷ Зуг закана хамгин бичкн үзгнь уга болхас урд теңгр һазр хойр түрүләд уга болх. ¹⁸ Эврәннь гергнәсн салад ондан күүкд кү авсн күн, күүнә гергтә дерән

негдүлнэ, залуһасн хэрсн күүкд кү авсн залу бас тиим килнц һарһна, – гив.

Байн күн болн Лазарь

19 – Нег байн күн бээж. Тер күн үнтэ күрү улан хувц өмсдг, сэн-сээхн болн оньдиндэн байрта-бахта бээдг сэнж. 20 Лазарь гидг нег яду күн бас бээж. Тер шархта болад, байн күүнэ герин үүднэ өөр кевтж. 21 Тер байн күүнэ идснэ шавхринь болн хотын үлдлинь идхэр седж. Нохас ирэд терүнэ шархинь доладг бээж. 22 һуульһнч Лазарь нас барсна хөөн Бурхна элчнр терүг Абрахамин орнур авч одв. Байн күүнэ наснь бас чилэд, терүг эмтн оршав. 23 Тер үклин һазрт тусж, тендэн дегд икэр зовлң эдлэд, деегшэн хэләһэд, ик деер теңгрт Абрахамиг үзв, өөрнь Лазарь бээж. 24 Байн күн: «Аав минь! Абрахам, намаг хээрлит! Лазариг нааран илгәһит, тер эврәннь хурһан уснд норһад, мини келндм күргтхэ, тер юңгад гихлэ, би эн һалд ик зовлң эдлжәнэв», гиж дуудв. 25 Зуг Абрахам хэрүднь: «Көвүм минь, тодл, чи эврәннь жирһлдэн сәәһән эдллэч, Лазарь болхла басл муулян эдллэ. Ода тер энд амулң жирһлән олв, чи болхла зовжанаң. 26 Дәкәд болхла, Чи ма хойрин хоорнд ик күн садрг бәәнэ, болв кен чигн чам тал йовхар седвчн, йовж чадшго, чамас мадн тал күн давшж һарч чадшго», гиж келв. «27 Тиигхлэ, эцк минь, Лазариг мини эцкин гер тал илгәтн, 28 юңгад гихлэ, нанд дәкәд тавн ах-дү бәәнэ. Тедниг эн зовлңта һазрт бичә тустха гиһэд тер йовад урдаснь медүлтхэ», гиж байн күн хэрүднь келв. 29 «Теднэд Моше болн әәлдәчнр бәәнәлм. Ах-дүүнрчн тедниг соңстха», гиж Абрахам келв. 30 «Уга, Аав минь Абрахам, үксн әмтнәс негнь болвчн теднүр одсн болхла, тедн килнцтә жирһлән үлдәх билә», гиж байн келв. 31 Тиигхлэ Абрахам хэрүднь: «Кемр тедн Мошег болн әәлдәчнриг соңсдго бәәсн болхла, үксн күн әмдрв чигн, түүг иткшго», гиж келв.

Килнцин тускар

17 Исус эврәннь сурһульчнртан:
– Килнцд уңһах йовдл эркн биш учрх, зуг тиим йовдлыг кесн күн басл муулян эдлх. 2 Кен чигн эн бичкдүдәс негинь килнцд уңһахла, тер күүнә күзүнднь теермин чолу бооһад, теңгст хайснь деер болх. 3 Тегәд чигн бийән саглж йовтн! Кемр чини ахчн килнц кехлэ, терүнд илднь кел. Кемр тер килнцтә жирһлән үлдәхлэ, килнцинь тәв. 4 Кемр тер чини өмнәс өдрт дола дәкж килнц кеһэд, дола дәкж чам тал хэрү ирэд бурутав гихлэ, геминь тәв, – гив.

Итклин тускар

5 Нег дәкж апостолмуд Деед Эзнәс:

– Мана итклиг икдүлтн! – гиж эрж сурв.

6 Исус иим хэрү өгв:

– Кемр тана иткл горчсин экнлә әдл болхла, тадн эн инжр моднд: «Бәәсн ормасн уңгарн суһлгдад, теңгсин уснд орж урһ» гиж келхлэ, тер тадниг соңсх билә. 7 Үлгүрлхд, танад һазр хаһлдг, эс гиж хө хәрүлдг зарц күн бәәнэ. Түүг кеерәс ирхлэ, тадн: «Ор, су, хотан у», гиж келхийт? 8 Уга, тадн түрүләд: «Асхни хотан нанд белдәд, хувцан соляд, намаг хот уужатл, зарцин керг күцә, дәкәд хөөннь эврән хотан уухич», гиж келхит. 9 Тадна зарц заасн юмиг күцәхлэ, тадн терүнд ханжанаң, гиж келхийт? 10 Тегәд тадн чигн бәәсн даалһвран күцәһэд: «Бидн зөв уга зарцнрвидн, зуг бидн даалһвран күцәввидн», гиж келтн.

Арсна хальдврта гемтә арвн күүг эдгәһн

11 Ерусалимур йовж йовад, Исус зууран Шамарья болн һалилья хоорндк межәһәр йовсмн. 12 Нег хотнд одхлань, Түүнд арсна хальдврта гемтә арвн күн харһв. Тедн хаалһин ца зогсад:

13 – Исус Багш, мадниг хээрлит! – гиж чаңһур хәәкрцхәв.

14 Исус тедниг үзәд:

– Йовад гелңгүдт бийән үзүлтн, – гив.

Тедн йовн-йовж, зууран эдгв. 15 Теднә негнь бийән эдгсинь үзәд, хэрү ирәд, Бурхнд магтал өргв. 16 Тер Исусин кәлднь унад, Терүнд ханлтан өргв. Гемтә күн Шамарьян келн-күн бәәсмн. 17 Исус терүнәс:

– Арвн күн эдгсн биший? Наадк йиснь яһсмб? – гиж сурв.

18 – Юңгад һанцхн эн хәр күн Бурхиг магтхин төлә хәрү ирсмб? – гив.

19 Дәкәд терүнд:

– Босад йов, чини иткл чамаг аврв, – гив.

Бурхна йосн тана дотртн

20 Паршмуд Исусас:

– Бурхна йосн кезә ирхмб? – гиж сурв.

Тер иим хэрү өгв:

– Бурхна йосн кезә ирхинь тадн нүдәрн үзж чадшгот, – гив.

21 – «Хәлә, тер энд» эс гиж «тер тенд», гиж кен чигн келж чадшго, юңгад гихлэ, Бурхна йосн тадна дотртн, – гив.

22 Цааранднь Тер эврәннь сурһульчнртан иигж келв:

– Цагнь ирхлэ, тадн Намаг, Күмни Көвүг, негхн өдр чигн үзхәр седхит, зуг үзж чадшгот. 23 Әмтн таднд келх: «Тер энд» эс гиж «Тер тенд», зуг тадн ардаснь бичә гүүтн, бичә йовтн. 24 Ямаран кевәр һал цәклһн теңгрин нег захас талдан зах күртл цәс гиж гилвкж үзгднә, тиим кевәр Би, Күмни Көвүн, ирх өдртән үзгдхв. 25 Зуг тер өдр күртл Би кесг зовлң эдлхв, эн үйин әмтн Нанас урвх. 26 Ноах бәәсн цагла ямаран юмн учрла, тиим юмн Күмни Көвүнә өдрмүдт учрх. 27 Ноахиг керм дотр орн ортл әмтн хотан уулдад, мордлдад, гер авлдад бәәдг

билэ. Цааранднь усна аюл болад, цуг тедниг уга кев. ²⁸ Тиим берк юмн Лот бээсн цагт бас учрла. Эмтн хотан уулдад, хулдад авада, мод суулһад, гер тосхад бээдг бээсмн. ²⁹ Зуг Содом балһсиг Лот үлдэсн өдр теңгрэс һал күкр хойрин хур орад, цуг эмтиг уга кев. ³⁰ Күмни Көвүн ирхлә, эмтн бас тиигж бээх. ³¹ Тер өдр герин орад суусн цагт кен чигн күн эврәннь хувц-хунран авхар доргшан бичэ буутн. Кеер бээсн күн юм авхар хэрү бичэ иртн. ³² Лотын авалиг санж тодлтн! ³³ Эврәннь эмән харсхар седснь эмән геехмн, эмән гееснь терүгән харсж аврх. ³⁴ Би таднд келжәнэв: тер сө унтсн хойр күүнэс негнь авгдх, негнь үлдх. ³⁵ Буудя цоксн хойр күүкд күүнэс негнь авгдх, наадкнь үлдх, – гив. ³⁷ – Деед Эзн, альд эн учрх? – гиж тедн сурв. Иус хэрүднь: – Уксн цогц кевтсн һазрт гекс шовуд цуглрх, – гив.

Зарһч болн белвсн күүкд күүнэ тускар

18 Терүц цөкрлт уга оньдин зальврх кергтәһинь сурһульчнр медтхә гихәд, Иус үлгүрләд келв:

² – Нег балһснд Бурхнас әәдго, әмтиг тевчдго зарһч бээсмн. ³ Тенд бас нег белвсн күүкд күн бээсмн. Тер кесг дәкж зарһчд одад, оньдин «Намаг өшәтнәсм харстн!» гихәд ээрәд сурдг бээж. ⁴ Кесгтән зарһч тер күүкд күүг харсхар седсн уга. Зуг аш сүүлднь тер: «Би Бурхнас әәдн угав, әмтиг тевчдн угав, ⁵ зуг эн белвсн күүкд күн нанд амр өгчәхш, би энүг харснав эс гиж эн эврәннь эрлһәрн намаг зовах», – гихәд ухалсмн.

⁶ Деед Эзн:

– Му зарһч ю келсинь тадн соңсвт? ⁷ Тер учрар Бурхн шүүж авсн әмтиг харсхмн бишви? Тедн өдр-сө уга Терүг дуудна. Бурхн тедниг күләлһәд бээхмб? ⁸ Бурхн тедниг шулуһар харсх, гиж Би таднд келжәнэв. Зуг Би, Күмни Көвүн, ирх цагтан эн орчлң деер иткл олж чадхий? – гиж сурв.

Парш болн алв цуглулдг күн

⁹ Бийән чик седклтә күүнд тоолдг болн әмтиг дорацулхдан дурта улст Иус үлгүрләд иигж келв:

¹⁰ – Хойр күн һол сүмд зальврхар ирсмн бээж. Негнь парш, наадкнь – алв цуглулдг күн. ¹¹ Парш босад, бийиннь тускар иигж зальврад келв: «Бурхн минь, деермчнрлә, хар саната, аля-азд әмтнлә болн эн алв цуглулдг күүнлә әдл эс болсндан би Танд икәр ханжанав. ¹² Би долан хонгт хойр дәкж мацг бәрдов. Цуг хулдж авсн юмнас арвна нег хувинь Танд өргдв». ¹³ Паршас тедүкнд алв цуглулдг күн зогсж. Тер теңгр тал хәләхәсн әәһәд, өрчән цокад: «Бурхн минь, килнцтә му намаг хәэрлит!» гиж келв. ¹⁴ Парш биш, эн килнцтә күн килнцәсн сулдж герүрн йовв гиж би таднд келжәнэв. Юңгад гихлә, кен чигн бийән деегшлхлә, дорацх, кен чигн бийән дорацулхла деегшлх.

Иус болн бичкн күүкд

¹⁵ Эмтн Иусиг әдс өгтхә гихәд бичкн күүкдән Терүн тал авч ирдг бээсмн. Сурһульчнр цуг энүг үзәд, эк-эцкнринь хөржәсмн. ¹⁶ Зуг Иус күүкдиг Бий талан дуудад:

– Күүкд Нанур иртхә. Бичә әдниг хөртн. Юңгад гихлә, бичкдүдлә әдл улс Бурхна орн-нутгт орх. ¹⁷ Би таднд үнәр келжәнэв: кен чигн күн Бурхна ориг эн бичкн күүкдлә әдл седклдән эс авхла, тер терүц терүнд орж чадшго, – гиж келв.

Байн ахлач

¹⁸ Нег ахлач күн Иусас:

– Буйнта Багш минь! Мөңк жирһл әдлхин төлә ю кех зөвтәв? – гиж сурв.

¹⁹ – Чи юңгад Намаг буйнта гиж нерәдвч? – гиж Иус сурв, – һанцхн Бурхн буйнталм. ²⁰ «Күүнә гергтә дерән бичә негдүл», «кү бичә ал», «хулха бичә ке», «күүнә тускар худлар бичә герчл», «эк эцк хойран күндл» гидг зааврмуд чи меднчи?

²¹ – Цуг эн зааврмудыг би бичкнәсн авн күцәнэв, – гиж тер хәрү өгв.

²² Энүг соңсад Иус келв:

– Зуг негхн юм чамд кех кергтә. Цуг бээсн зөөрән хулдад, мөңгинь угатя әмтнд түгәһәд өгчк, тиигхлә теңгрт байн зөөртә болхич. Дарунь Нан тал ирәд, Намаг дахад йов.

²³ Ахлач цуг энүг соңсчкад гейүрв, тер юңгад гихлә, тер ик байн бээж. ²⁴ Иус терүг гейүрсинь үзәд:

– Байн күүнд Бурхна орн-нутгт күрхд дегд берк!

²⁵ Байн күн Бурхна орн-нутгт орхас темән зүүнә сүвәр орхнь амр, – гив.

²⁶ Энүг соңссн әмтн:

– Тиигхлә кен аврж чадхмб? – гиж сурцхав.

²⁷ Иус:

– Кенд чигн бийән аврх арһ уга, зуг Бурхн байн әмтиг чигн аврх арһта, – гиж хәрү өгв.

²⁸ Тиигхлә Пётр Терүнд:

– Хәләтн! Бидн ода бээсн юман үлдәһәд Тана ардас даххвидн! – гив.

²⁹ – Би таднд үнәр келжәнэв, кемр кен чигн герән, аваян, ахнран, эк-эцкән эс гиж күүкдән Теңгрин йосна төлә үлдәсн болхла, ³⁰ тер эн орчлңд кесг холван ик олз олх. Цагнь ирхлә, мөңк жирһл әдлх, – гиж Иус хәрүднь келв.

Иус һурвдад эврәннь үклин болн әмдрлһнә тускар әәлдснь

³¹ Иус арвн хойр сурһульчнран әмтнәс хооран дуудад:

– Бидн ода Ерусалим балһснур йовхвидн, болв тенд әәлдәчнр Мини тускар, Күмни Көвүнә тускар бичснь цугнь учрх. ³² Би буру номта әмтнә һарт орхв, Намаг наад бәрәд, му келәд, чирәдм нульмх. ³³ Тедн Намаг дегд икәр цокж зовах, аш сүүлднь

эмнэсм хаңцулх. Зуг хурвдгч өдртнь Би эмдрхв, – гив.

³⁴ Сурһульчнр Исусин келсн үгмүдэс негинь чигн медж чадсн уга. Тер юңгад гихлэ, Исусин келсн үгмүдин чинр-утхнь теднэс далд бээсмн.

Сохр һуульһнч күүг эдгэлһн

³⁵ Исус Ерихо хотнур өөрдж йовла. Хаалһин өөр нег сохр күн һууль һууһад сууж. ³⁶ Тер олн әмтн өөрдж йовхинь соңсад, юн болжана гиж әмтнэс сурв.

³⁷ – Назарет хотна күн Исус аашна, – гиж терүнд өөрк әмтн келцхэв.

³⁸ Тиигхлэ сохр күн хәәкрв:

– Давидин көвүн Исус! Буйн болтха бийм хәэрлит!

³⁹ Ик өмн йовсн әмтн:

– Бичә хәәкр! – гиж сохр күүг хөрцхэв.

Зуг тер улм чаңһур хәәкрв:

– Давидин көвүн, бийм хәэрлит!

⁴⁰ Исус зогсад:

– Тер күүг нааран авч иртн, – гив.

Сохр күн өөрдхләнэ, Исус терүнэс сурв:

⁴¹ – Чамд Нанас юн кергтә?

– Деед Эзн минь, нүдндм хара орулит, – гиж тер күн келв.

⁴² – Нүдәрн үздг бол! Чини иткл чамаг аврв! – гиж Исус хәрүднэ келв.

⁴³ Тер дарунь сохр күн юм үздг болв. Бурхиг туурулад, Исусин ардаснь тер дахв. Олн әмтн энүг үзәд байрлад, Бурхиг магтв.

Алв цуглулдг Закха гидг күүнә тускар

19 Исус Ерихо хотнур орад ирж йовла. ² Тенд алв цуглулдг улсин ахлач болж көдлдг Закха гидг байн күн бээсмн. ³ Закха Исусиг ямаран дүрстәһинь үзхәр седж, зуг маштг нурһта төләдән олна заагт Терүг үзж чадсн уга. ⁴ Тегәд тер әмтнә өмн һарад, Исусиг үзхәр инжр модн деер һархар давшв. Яһад гихлэ, Исус тер хаалһар йовх йоста бәәж. ⁵ Исус тер ормур өөрдж ирәд:

– Закха, шулуһар модн деерәс бу. Эндр Би чини герт гиичлх йостав, – гив.

⁶ Закха моднаһн дарунь бууһад, ик байртаһар Исусиг гер талан авч ирәд тоов. ⁷ Энүг үзсн әмтн дурго болад:

– Энтн килнцтә күүнә герүр йовв! – гиж келцхэв.

⁸ Закха Исусин өмн босж келв:

– Деед Эзн минь! Би ода эврәннэ зөөрән хуваһад, өрәлинь хулдад, мөңгинь һуульһнч әмтнд түгәж өгнәв, кемр күүнәс үлү мөңг авсн болхла, би терүнд дөрвн холван икәр немж өгхв, – гив.

⁹ Исус хәрүднэ иигж келв:

– Эндр өдр эн герт чигн Бурхна аврлт ирв, тер юңгад гихлэ, эн күн бас Абрахамин уңг-тохмин йосн үрн! ¹⁰ Күмни Көвүн төөрсн әмтиг олад харсж аврхин төлә ирв, – гив.

Арвн алтн мөңгнә тускар

¹¹ Энүг соңссн улст Исус дәкәд нег үлгүр келж өгв. Тер Ерусалимас хол биш бәәсн учрас әмтн Бурхна йосн дарунь ирхиг күләжәсмн. ¹² Тер учрар Исус үлгүрләд келв:

– Нег эрк шилтә күн хаана цол авад хәрү ирхин төлә ик хол һазрур йовхар бийән белджәж.

¹³ Йовхиннь өмн тер эврәннэ арвн зарцан дуудад, теднд арвн алтн мөңг өгв. «Намаг ирлт эн мөңгиг кергәр олзлтн», гиж тер келв. ¹⁴ Зуг тер нутгин алвтн терүнд дурго болдг бәәсмн. Тер күүг йовсна хөөннэ тедн элчнрәр дамжж: «Эн күүһәр бидн ха кехәр седжәхшвидн», – гисн үгмүд келүлж.

¹⁵ Тер күн хаана цол авсна хөөн хәрж ирәд, эврәннэ зарцнран дуудад, даалһж өгсн мөңгәрнэ ямаран олз кесинь некж сурв. ¹⁶ Түрүңк зарц ирәд: «Тана зергәс, тана нег алтн мөңгнтн арвн холван ик олз өгв!» гив. ¹⁷ «Сән! Чи сән зарц, чи бичкн юмнд итклтә болвч, ода йовад арвн балһсна һардач бол» гив. ¹⁸ Хойрдгч зарцн ирәд: «Тана зергәс, тана нег алтн мөңгн тавн холван ик олз өгв» гив. ¹⁹ Эзн: «Чи тавн балһсна һардач бол» гив. ²⁰ Сүүлднэ һурвдгч зарц ирәд: «Тана зергәс, эн тана алтн мөңгиг би эн кенчрт ораһад хадһллав. ²¹ Яһад гихлэ, би танас әһәд бәәләв. Та дегд шүрүн күнт. Та эс тәвсн ормасн авдг, эс тәрсн һазриг хаддг күнт» гив. ²² Тиигхлэ эзн: «Ямаран хар саната зарцвч! Би чамд чини үгәрчн келнәв. Намаг ямаран шүрүтәһинь чи медвч, намаг эс тәвсн ормасн авдг, эс тәрсн һазриг хаддгинь чи сәәнәр медж аввч!

²³ Зуг яһад чи мини алтн мөңгиг өгйәһәр күүнд эс өгвч? Тиигәд би олз авх биләв», – гив. ²⁴ Дәкәд өөрнэ зогссн әмтнд: «Энүнәс алтн мөңгинь авад, арвн алтн мөңг ору авсн зарцд өгтн» гиж закв. ²⁵ «Тана зергәс, тертн арвн мөңгтә бәәнәлм», гиж әмтн келцхэв. ²⁶ Би таднд иигж келжәнәв: бәәснднэ – улм немгдх, угаһаснь – үлдсн юмнэ чигн булаж авгдх. ²⁷ Мини өшәтниг, намаг хан болһшгоһар зөрлцдг әмтиг нааран авч ирәд, мини чирәдм әмнәснь хаңцултн! – гиж эзн закв.

Ерусалим балһснур байртаһар орж ирлһн

²⁸ Исус цуг энүг келснә хөөн цааран Ерусалим балһсн тал йовв. ²⁹ Олив уулын ташуд бәәсн Бетпәг болн Бетәнья хотнур өөрдж йовад, Тер түрүләд хойр сурһульчнран илгәж келв:

³⁰ – Эн хотнд орхларн, тадн нег архлата эмнг баахн элжг үзхит. Боодһаһинь тәәләд, элжгиг нааран көтлж авч иртн. ³¹ Кемр әмтн: «Ю хәәж тадн энүг тәәлжәхмт?» гиж сурхла, тадн: «Энтн Деед Эзнд кергтә болжана» гиж келтн.

³² Сурһульчнр йовад Исусин келсн юм лавта бәәсинь үзв. ³³ Тедн элжгниг сулдхад деесинь тәәлхлэ, эзнэ теднәс:

– Тадн ю хәәж эн баахн элжгиг сулдхад, деесинь тәәлжәхмт? – гиж сурв.

34 – Энтн Деед Эзнд кергтэ болжана, – гиж тедн хэрүднь келцхэв.

35 Сурһульчнр баахн элжгиг дахулж авч ирэд, эврәннь деерк хувцан деернь хайж делгэд, Исусиг суулһв. 36 Исусиг йовсн цагт эмтн хаалһднь деерк хувцан делгцхэв. 37 Тедн Олив уулас бууж йовх хаалһур өөрдхлэ, Бурхиг өвөрц йовдлмудыг үзүлсн төлэд цуг сурһульчнр байртаһар магтад хээкрцхэв:

38 – Деед Эзнэ нерн деерэс ирсн хан эдстэ! Теңгрт амулң болтха! Бурхн тууртха!

39 Олн эмтнэ заагт бээсн зэрм паршмуд Исуст келцхэв:

– Багш! Сурһульчнран хөрхнтн! – гив.

40 – Би таднд келжәнэв, кемр тедн тагчг болж одхла, чолуд хээкрлдх! – гиж Тер хэрүцэд келв.

Исус Ерусалимин тускар уульснь

41 Тедниг Ерусалимур өөрдж йовсн цагт балһсиг үзэд, Исус нашудад уульв:

42 – О, Ерусалим! Кемр чи эндр өдрт эвинь олхин төлө юн кергтәһинь медсн болхла! Зуг цуг эн чини нүднэс далд! 43 Тиим өдрмүд ирх, чини хортн һазр малтад, зесг кеһэд, чамаг бүслж, энд-тендәсчн шахх. 44 Тедн чамаг ул күртлчн күүчэд хольврулх, тедн чини эрс һатц бээсн улсиг чигн өршәңгү угаһар алх. Чолун деер нег чигн чолу үлдәшго, тер юңгад гихлэ, Бурхн чамаг аврхар кезә ирсинь чи медсн угач.

Исус хол сүмд

45 Цааранднь Исус хол сүмд орад, тенд һаза бээсн хулдачнриг тараһад көөв. 46 Исус:

– Бурхна Бичгт бичэтә: «Мини гер – зальврлһна гер болх», тадн болхла, энүгәр деермчнрин бээр кежит, – гив.

47 Исус өдр болһн сүмд әмтиг сурһдг бээсн, зуг ах гелңгүд, ном цәәлһәчнр, әмтнә һардачнр болхла, Терүг әмнәснь яһж хаһцулхинь ухалцхав.

48 Зуг тедн энүг яһж күцәхән медлго бәәв, юңгад гихлэ, олн улс нег чигн үг алдлго Исусиг соңсдг бээсн.

Исус ах гелңгүдин сурврмудт хэрү өгснь

20 Нег өдр Исус сүмин һаза Сән Зәңг цәәлһәд әмтиг сурһв. Терүн тал ах гелңгүд болн ном цәәлһәчнр әмтнә ахлачнрла ирэд өөрдв.

2 – Кенә йосар Чи тиигж кежәхмч? Кен Чамд тиим йос өглә? – гиж тедн сурцхав.

3 Исус хэрүднь:

– Би бас таднас нег юмна тускар сурхар седләв. Нанд келтн. 4 Йохана кирслһн теңгрәсв эс гиж күүнәсв? – гив.

5 Тедн нег-негнтәһән селвлцж күүндцхәв:

– Кемр бидн теңгрәс гихлэ, Тер: «Юңгад терүнд эс итквт?» гиж сурх. 6 Кемр күүнәс гихлэ, әмтн мадниг чолуһар шивәд алх, яһад гихлэ, тедн Йоханыг әәлдәч гиж санжана.

7 – Энүг альдас ирсинь бидн медхшвидн, – гиж тедн аштнь келв.

8 Тиигхлә Исус:

– Би бас таднд кенә йосар энүг кәжәхән келхшв, – гив.

Уста үзмин тәрәчнрин тускар

9 Цааранднь Исус әмтнд үлгүрләд иигж келв:

– Нег күн уста үзм тәрж. Уста үзмин тәрәчнрт терүгән нәәмәдлж өгәд, бийнь талдан һазр тал йовж одсн. Кесгтән ирлго тендән бээсн. 10 Темс цуглулх цагнь ирхлэ, эзн хүвм авчк гиһәд уста үзмин тәрәчнр тал эврәннь зарцан илгәв. Тәрәчнр болхла зарцинь үктлнь цокад, хоосар хэрү йовулчкв. 11 Тер дәкәд нег зарцан илгәж. Эн зарциг чигн тәрәчнр цокад, дегд икәр зоваһад хоосар йовулчкв. 12 Тер һурвдгч зарцан илгәв. Тедн терүг чигн цусн һартлнь цокад, уста үзм тәрән һазрас һарһад хайчкв. 13 Тиигхлә эзн: «Ода яахмб? Әңкр көвүһән илгәсүв, энүг тедн соңсхмин болвза» гиһәд йовулв. 14 Уста үзмин тәрәчнр көвүһинь үзәд: «Эн өнчән эзлх күн. Энүг алхла, өнч мана болх» гиж санчкад, 15 тедн терүг уста үзм тәрән һазрас кеерәгшән һарһад алцхав. Уста үзмин эзн тер тәрәчнриг яахмб? 16 Тер ирәд тәрәчнриг алад, уста үзмиг талдан әмтнд өгчкх.

Энүг соңссн әмтн:

– Тиим юмн бичә болг! – гиж хээкрлдцхәв.

17 Исус теднүр ширтж хәләһәд:

– Тосхачнрин холсн чолун герин өнцгин хол чолун болв, гисн Бурхна үгмүдин чинрнь ямарамб? 18 Тер чолун деер унсн күн цокгдх, зуг күүнә толһа деер тер чолун унхла дарад алчкх.

19 Тер дарунь ном цәәлһәчнр болн ах гелңгүд Исусиг бәрж авхар седв. Зуг әмтнәс әәцхәв. Тедн эн үлгүр бийсиннь тускар келсинь медв.

Эзн хаанд өгдг алвин тускар

20 Ном цәәлһәчнр болн ах гелңгүд арднь орж Исусиг шинжлж хәләһәд, зәрм улсиг илгәв. Тер улс худлахар үннч болсн болад, зуг үнәртнь Исусин үгинь соңсад, йосиг бурушажах үгмүд олхар һардачин йоснд яһж бәрүлхм гиж ухалв. 21 Тегәд тер улс Исусас сурцхав:

– Багш, Таниг үнәр келжәхинь болн сурһјахинь мадн меднәвидн. Та әмтиг йилһлго Бурхна хаалһин тускар чикәр зааж дасхнат. 22 Бидн Римин хаанд алв өгх йостай аль угай?

23 Исус теднә хар санаг медәд келв:

24 – Нанд мөңгән үзүлтн. Кенә дүр энүнд зурата, кенә нерн энд бичэтә?

25 – Римин хаана, – гиж тедн хэрү өгцхәв.

Исус келв:

– Тегәд чигн хаана юмиг хаанд өгтн, болв Бурхна юмиг Бурхнд өгтн.

26 Исусин өгсн хэрүднь өврәд, тер улс келсн үгднь хажһр, буру юм олж чадлго тагчг бәәцхәв.

Эмдрлһнэ тускар

²⁷ Исус тал зэрм цадукмуд өөрдцхэв. Тедн үксн күн эмдршго гиж иткдг бээж. Цадукмуд Терүнэс сурцхав:

²⁸ – Багш, Моше маднд иигж бичлэ, кемр гер-бүлтэ ах өңгрхлэ, болв терүнэ авальнь үрн уга үлдхлэ, уңг-тохман тасрулшгоһар тер өңгрсн күүнэ дунь белвсн гергинь авх зөвтэ бээсмн. ²⁹ Тиигэд ах-дү долан бээж. Түрүңк ахнь гер авад үрн уга өңгрж одв, авалян үрн уга үлдэж. ³⁰ Хөөннь тер белвсн күүкд күүг дарук дунь авч, тернь бас өңгрж. ³¹ Нурвдгч дунь бас тер күүкд кү авч, тиигэд наадк ах-дү бас терүг авч, болв цуһар ах-дү долан күн үр үлдэлго өңгрж. ³² Аш сүүлднь, тер күүкд күн өңгрв. ³³ Ода болхла кемр тедн цуһар эмдрхлэ, тер күүкд күн альк ахиннь гергн болхмб? Яһад гихлэ, тер долан ах-дүүһин гергн бээж.

³⁴ Исус теднэ хэрүднь иигж келв:

– Эн нарт делкэд эмтн гер авна, мордна. ³⁵ Зуг Бурхнас үкэд эмдрх зөв авсн улс иргчдэн гер авлго, күүнд одлго бээх. ³⁶ Бурхна элчнрлэ эдл үкл угаһар тедн бээх. Тедн Бурхна үрдүд, тер юңгад гихлэ, тедн үкэд эмдрцхэв. ³⁷ Үксн күн эмдрдг гисн үнэр болх. Шачасн бутын тускар Моше келхлэ, тер Бурхиг «Абрахамин Бурхн, Ицхакин болн Яковин Бурхн» гиж нерэдв. ³⁸ Бурхн үксн эмтнэ Бурхн биш. Тер эмд эмтнэ Бурхн, Терүнэ чирэд тедн эмд!

³⁹ – Багш! Та йир сэн хэрү өгвт! – гиж ном цөөлһэчнрин зэрмнь келцхэв.

⁴⁰ Энүнэ хөөн дэжж күн терүнд сурвр өгх сана зүүсн уга.

Христос кенэ көвүмб?

⁴¹ Цааранднь Исус сурв:

– Христосиг Давидин тохмин үдл гиж юңгад эмтн келдв? ⁴² Псалмудын дегтрт Давид эврэн келсн билэлм: «Деед Эзн мини Деед Энд келсмн: Чини өшөтниг диилж көлдчнь эс хайтл Мини барун Бий тал су». ⁴⁴ Кемр Давид Терүг «Деед Эзн» гиж нерэдхлэ, яһж Тер бийиннь тохмин күн болж хархмб?

Ном цөөлһэчнрэс саглтн!

⁴⁵ Олн эмтн оньган өгэд, Исусиг соңссн цагт Тер эврәннь сурһульчнртан иигж келв:

⁴⁶ – Ном цөөлһэчнрэс бийән саглж йовтн. Тедн ут хувцан өмсчкэд йовхла, эмтн талвң болһнд теднлэ мендлхлэ, тедн таасгдна. Хурлд эс гиж нэерт деегшән һарад суухдан дурта. ⁴⁷ Тедн белвсн күүкд улсин зөөринь меклж авад, эмтнэ нүднд үзүлэд Бурхнд уданар мөргцхәнэ. Тер улс ик догшн цаажла харх.

Белвсн күүкд күүнэ өгсн бэрц

21 Байн эмтн сүмин зөөрин саңгд бэрц белгүдән яһж тэвдгинь Исус хэлэв. ² Тедн

заагт угатя белвсн күүкд күн хойрхн улан мөңгнэ шаальг тэвв. Исус түңгинь үзчкэд келв:

³ – Эн угатя белвсн күүкд күн цуг наадк эмтнэс ик бэрц өгв гиж Би танд үнэр келжәнэв. ⁴ Цуһар эмтн байн зөөрәсн үлү бээсн нег хувинь өгв, эн болхла угатя болв чигн үлдсн мөңгән тэвв. Тер мөңгнэ күүкд күүнэ эдлврт күрх мөңгн бээж.

Сүм хольврлһна туск ээлдхл

⁵ Зэрм улс сээхн үнтэ чолуһар тосхгдсн Бурхна сүмин тускар болн эмтнэ авч ирсн бэрц белгүд терүг яһж сөөхрүлсин тускар келхлэ, Исус теднд келв:

⁶ – Цагнь ирхлэ, цуг эн тана үзжәсн юмн цугтан хольврад унх, чолун деер нег чигн чолун үлдшго.

Өвәрцс болн көөлһн

⁷ Сурһульчнр сурцхав:

– Багш! Кезэ цуг эн учрх? Тер цаг өөрдлһнэ ямаран темдг үзгдх? – гив.

⁸ Тер келв:

– Тадниг күн меклвзэ, болһатн. Юңгад гихлэ, кесг эмтн Мини нер зүүж ирэд келх: «Би Христосв» эс гиж «Цагнь ирв», гих. Бичэ тедниг дахж йовтн. ⁹ Дөөнэ тускар, эмтнэ буцлтын тускар соңсад бичэ сүрдтн. Түрүлэд цуг эн учрх зөвтэ, зуг тертн чилгч биш, – гив.

¹⁰ Цааранднь Исус келв:

– Нег келн-эмтн талдан келн-эмтнүр дэврх. Нег орн-нутг талдан орн-нутгла дөөллдх. ¹¹ Зэрм нутгар икәр һазр чичрлһн, харһнлһн болх, ик эәмшгтэ хальдврта гемәр эмтн гемтх. Берк аюлта йовдлмуд болх, болв теңгрәс ик эәмшгтэ өвәрцс һарх. ¹² Зуг цуг эн берк йовдлмуд учрхин өмн тадниг олн дундас көөх. Нанас көлтэ тадниг хурлд зарһла харһулх, бэрж авад түүрмд хайх, һардачнрин, хаадудын һарт бэрүлх. ¹³ Тер цагт таднд Мини тускар герчлх арһ һарх. ¹⁴ Зуг бийән харсхин төлә ю келхм гиж зовад урдаснь бичэ ухалтн. ¹⁵ Би таднд тиим цецн үгмүд болн уха зааж өгхв, тадна хортнас нег чигн күн тана өмнәс сөрүд үг келж чадшго, зөрлцж чадшго. ¹⁶ Тадниг һарһсн эк-эцктн, ахнр, элгн-садн, үүрмүд урвх, тадна зэрмнь өмнәсн хаһцх. ¹⁷ Нанас көлтэ таднд цуһар дурго болх, ¹⁸ зуг нег чигн үсн тана толһаһас уншго. ¹⁹ Кемр тадн цуг энүг тесж дааж чадхла, бийән аврж чадхит, – гив.

Ерусалимин хольврлһна туск ээлдхл

²⁰ – Ерусалим балһсиг кесг цергәр бүслэтэ үзхләрн: терүнэ хольврлһна цагнь өөрдв гиж медтн. ²¹ Тер цагт Йудьяд бээсн эмтн уул тал зулж гүүтхэ, балһснд бээсн эмтн балһснас һарад цааран әрлж йовтха, балһснд эс бээсн эмтн бичэ хәрү иртхэ. ²² Юңгад гихлэ, цуг эн өшә авх өдрмүд болх. Цуг бичсн үгмүднь бүттхә! ²³ Көкүл күүкдтә болн саата күүкд улст йир берк күнд болх! Эн орн-нутг ик аюлла харһх. Эн келн-эмтн Бурхна зарһла харһх.

24 Зэрмнь үлдин үзүрлэ харһад үкцхэх, зэрмнь нутгин бэрэнд бэргдх. Буру номта эмтнэ цаг эс чилтл Ерусалимиг буру номта эмтн эзлх, – гив.

Күмни Көвүнэ ирлһн

25 – Нарн деер, сар деер болн одн деер кесг өвэрц темдг үзгдх. Орчлң деер бээсн орн-нутгуд теңгсин шууганас болн көдлжэсн ик дольганас сүрдцхэх. 26 Нарт делкэд өөрдж йовх юмна өмн эмтн сүмсән алдад, харһцад унх, теңгрин күчн ормасн көндрж чичрх. 27 Тер цагт тедн үүлн деер Күмни Көвүг сүртэ күчтәһәр болн мөңк туурмжтаһар ирж йовхинь үзх. 28 Эн эклэд учрхла, нурһан тинилһж, толһаһан өргтн, тана аврлт өөрдж йовхнь тер мөн, – гив.

Инжр модна тускар

29 Исус теднд үлгүрләд иигж келв:
– Инжр модыг болн наадк моддыг хэләтн. 30 Ац деернь хамтхасн нархла, тадн зуна цаг өөрдж йовхинь меднәт. 31 Тегэд чигн тер йовдлмуд учржахинь үзхлэ, Бурхна йосн өөрдж йовхинь медтн. 32 Би таднд үнәр келжәнәв, эн улсин уңг-тохм чилтл цуг эн учрх. 33 Теңгр һазр хойр уга болж одх, зуг Мини келсн үгмүд сольгдшго, – гиж келв.

Белн болтн

34 – Тер өдр ирхлэ, тана зүркинтн согту бөөдл, эрк, жирһлин үүмлһн бичә диилтхә гиж саглтн, хавхгт бэргдвзәт. Бийән хэләтн, юңгад гихлэ, тер өдр цуг нарт делкэд бээсн эмтнд генткн учрх. 36 Цуг тер аюлта йовдлла эс харһхин төләд, Күмни Көвүнэ өмн зогсхин төләд, оньдин зальврад сергг бээтн, – гив. 37 Исус тедниг сүмд өдр болһн сурһдг бээж, асхн болхла Тер Олив гидг уулур йовад, сөөһән давулдг бээсмн. 38 Өрүн эртәр эмтн саак кевәрн Терүг соңсхин төлә сүмд ирдг бээсмн.

Исусиг бәрүлж өгснь

22 Эс искәсн һуйрин өдр эс гиж Песах гидг нәр өөрдж йовж. 2 Гелңгүд болн ном цәәлһәчнр Исусиг уга кех арһ хәәцхәв. Юңгад гихлэ, тедн эмтнәс әәдг бәәж. 3 Тиигхлэ эрлг Искериот гиж нерәддг Йудан зүркнд орв. Тер Исусин арвн хойр сурһульчнрин негнь бээсмн. 4 Йуда ах гелңгүд тал болн сүмин харулчнрин һардачнр тал одад, Исусиг яһж бәрүлж өгхән келж өгв. 5 Тедн байрлад, Исусиг бәрүлхин төлә Йудад мөңг өгхәр шиидв. 6 Өгчәх мөңгнд зөвән өгәд, Йуда олн эмтн уга цагт Исусиг теднә нарт бәрүлхәр кергтә цагинь күләв.

Песахд белдлһн

7 Эс искәсн һуйрин нәэрин өдр ирв. Тер өдрт эмтн сетрә хурһиг алх зөвтә бәәж. 8 Пётр Йохан хойриг илгәһәд Исус келв:
– Ода йовад маднд Песахин хот белдтн.

9 – Тер Песахиг альд белдх кергтә гиж санжәнт? – гиж сурһульчнр сурцхав.

10 Тиигхләнә Исус иим хәрү өгв:

– Тадниг балһснур орж ирхлэ, нег уста буһш авч йовсн күн харһх. Терүг дахад, герүрнь одтн.

11 Дәкәд герин эзнд: «Намаг сурһульчнртаһан Песахин хот эдлх хора альдв?» гиж Багш суржана гитн. 12 Тер белдсн деерк ик хораһан таднд үзүлх, тендән хотан белдтн.

13 Тедн йовад, Исусин келсәр цугинь олж авад, Песахин нәэрин хотынь белдцхәв.

Деед Эзнә асхни хот

14 Цагнь ирхлэ, Исус сурһульчнртаһан хамдан ширән өөр цуглрв. 15 Исус тедндән:

– Би эврәннь зовлң үзхәсн өмн таднла хамдан эн Песахин хот идхәр седләв. 16 Энүг Бурхна орн-нутгт учртл Би Песахин хотыг эдлж чадшгов гиж таднд келжәнәв, – гив.

17 Исус ааһ авад, Бурхнд ханлтан өргәд:

– Энүг авад хоорндан хуваһад эдлтн! 18 Би таднд келжәнәв, Бурхна йосн эс иртл Би дәкж уста үзмәр кесн унд уушгов, – гив.

19 Дәкәд Тер өдмг авад, Бурхндан ханлт өргәд, хуһлад сурһульчнртан хуваж өгәд:

– Тадна төлә өгсн цогцм эн. Намаг санад иигж кетн, – гив.

20 Хотын хөөн Тер ааһ авад келв:

– Тадна төлә асхрулсн Мини цуснас тогтсн эн шин бооцана ааһ. 21 Ода Намаг бәрүлж өгх күүнә һар Мини һарин өөр бәәнә. 22 Би, Күмни Көвүн, заясн хаалһарн йовнав. Зуг Намаг бәрүлсн күн басл зовлңган эдлх.

23 Сурһульчнр цуһар нег-негнәсн:

– Маднас кень урвач болжахмб? – гиж сурцхав.

Кен хамгин алдрв?

24 Теднәс кен хамгин алдр гиж тоолгдхмб? гисн зүткән эдн хоорнд болв. 25 Тиигхлэ Исус теднд:

– Хаадуд болхла эврәннь әмтиг нойлж һардна, йос бәрдг әмтн «әмтнә үүрмүд» гиж бийән нерәднә.

26 Зуг тадн тиим бичә болцхатн, таднас хамгин икнь бичкн болтха, болв кен тадниг толһална, тернь зарцла әдл болтха. 27 Кень эднәс ах: хот иджәснь аль хот авч ирәд заргджәснь? Хот иджәснь ах биший? Би болхла тадн дунд зарцла әдл болжанав.

28 Тадн ик зеткртә цагла Нанла хамдан түрү-зүдү хувалцлат, 29 Мини Эцк Нанд орн-нутг белглсн кевәр Би таднд орн-нутг белглнәв. 30 Мини орн-нутгт Мини ширән өөр сууһад, хот уухит. Тадн арвн хойр ширә деер сууһад, Израилин арвн хойр тохмин зарһинь кехит, – гив.

Пётрин гөрдлһнә туск әәлдхл

31 – Шимон, Шимон, эрлг тадниг буудяг хог-богас йилһж авдгла әдләр шүүх зөв Бурхнас сурла. 32 Зуг Би чамаг иткдгән бичә ууртха гиж зальврлав. Болв

чи бас Нан тал хэрү ирсн хөөн ахнран батрул, – гиж Деед Эзн келв.

³³ Зуг Пётр келв:

– Деед Эзн минь, би Тана төлө түүрмд чигн суунав, үклэс чигн ээшгов!

³⁴ – Би чамд келжэнэв, Пётр, эндр өрүн күртл эр така хээкртл, чи нурв дэкж Намаг медхшв, гиж келхич, – гиж Исус хэрүднэ келв.

Мөңгн, уут, үлд

³⁵ Дэкэд Исус теднэс сурв:

– Би Тадниг мөңг, түңгрцг, буршмг угаһар илгэсн цагт тадн юмар дутвт?

– Уга, – гиж сурһульчнр хэрү өгв.

³⁶ – Ода болхла мөңгн бөөхлэ автн, бас түңгрцг автн, болв кемр тадн үлд уга болхла, киилгэн хулдад үлд автн. ³⁷ Бурхна Бичгт: «Тер йос эвдсн эмтнэ тоод орла», – гиж бичэтэ. Цуг эн келсн Нанла учрх зөвтэ гиж таднд келжэнэв. Мини тускар бичгдсн юмн удл уга учрх, – гиж Исус теднд келв.

³⁸ Сурһульчнр:

– Деед Эзн, манад хойр үлд бөөнэ, – гив.

– Болх, – гиж Исус келв.

Исус Олив уул деер Бурхнд зальврснэ

³⁹ Исус саак кевэрн Олив гидг уулур һарад йовв. Сурһульчнр Терүнэ ардаснэ дахцхав. ⁴⁰ Одх һазртан ирэд Исус:

– Сөрлһнлэ харһшгон төлө зальврад бээтн, – гиж келв.

⁴¹ Исус теднэс хооран һарад, шивсн чолун күрх һазрт ирэд, сөгдж унад экләд зальврв:

⁴² – Аав минь, кемр Та эн зовлңгас Намаг гетлгсн болхнэ! Зуг Мини таалар биш, Тана таалар болтхал!

⁴³ Генткн теңгрэс Бурхна элч бууж ирэд, Терүг батрулв. ⁴⁴ Исус ик зовлңгатаһар болн улм халунар Бурхнд зальврад бээв. Маңнаһаснэ һарчах көлсн цусна дусалла эдлэр һазрт унв. ⁴⁵ Исус зальврсаннэ хөөн босад, сурһульчнр тал хэрү ирв. Тедн үрүдэд унтж одсн бээж.

⁴⁶ – Юңгад тадн унтжахмт? – гиж Исус сурв, – Сөрлһнлэ харһшгон төлө босад зальвртн.

Исусас урвлһн болн түүрмд суулһлһн

⁴⁷ Терүг келжэсн цагт кесг эмтн һарч ирв. Теднэ өмн арвн хойр сурһульчнрин негнэ Йуда гидг күн йовла. Халхаснэ үмсхин төлө тер Исус тал өөрдв.

⁴⁸ Исус:

– Йуда, Намаг, Күмни Көвүг, үмсэд, эднэ һарт бэрүлжәнчи? – гиж сурв. ⁴⁹ Исусла бээсн сурһульчнр юн учрхиг үзэд:

– Деед Эзн, үлдэн һарһхмн болвза? – гив.

⁵⁰ Теднэ негнэ үлдэн һарһад, ах гелңгн зарцин барун чикинэ чавчв. ⁵¹ Зуг Исус:

– Болх! – гив.

Тер чикән чавчулсн күүнэ чикнднэ һаран күргэд эдгэв. ⁵² Терүг бэрж авхар ирсн ах гелңгүдт, сүмин харулчнрин һардачнрт, толһачнрт Исус:

– Тадн Намаг деермч гиж санжант? Ю хээж тадн үлд, мод атхад Намаг бэрж авхар ирвт? ⁵³ Би өдр болһн таднла сүмд бээдг билэв, тер бийнэ тадн Мини өмнэс һаран өргсн угат. Зуг ода тадна цаг ирв, ода хар харңһун йосн залжана, – гив.

Пётрин гөрдлһн

⁵⁴ Тедн Терүг бэрж авад, ах гелңгн гер тал авч ирцхэв. Пётр теднэ ардаснэ өөрдлго йовж йовла. ⁵⁵ Герин һаза эмтн һал шатаһад эргж суув. Пётр бас теднлэ хамдан суув. ⁵⁶ Һалын хажуд суусн зарц күүкд күн терүнэ чирэ ширтж хэләһэд:

– Эн күн Терүнлэ хамдан бас бөөлэ, – гив.

⁵⁷ Зуг Пётр тер күүкд күүнд:

– Би Терүг медхшв, – гиж келв.

⁵⁸ Невчк бээжәһэд, дэкэд нег күн терүг үзэд:

– Чи бас теднэ негнч, – гив.

– Уга, – гиж Пётр хэрү келв.

⁵⁹ Нег цаг давсна хөөн дэкэд нег күн маһдлго келв:

– Эн күн Терүнлэ хамдан бөөлэ. Эн бийнэ һалильа һазрин күн.

⁶⁰ – Тадниг ю келжәхинэ би меджәхшв! – гиж Пётр хэрүцв.

Тиигж келжәхлэ, генткн эр така хээкрв. ⁶¹ Деед Эзн ардагшан эргж, Пётр тал хэлэв. Тиигхлэ Пётр «Эр така хээкртл, чи эндр нурв дэкж Намаг медхшв гиж келхич» гиж Деед Эзнэ келсн үгмүд тодлж санв. ⁶² Пётр цааран һарад, һашута кевэр уульв.

Исусиг зовалһн

⁶³ Исусиг хэләжәх харулчнр Терүгәр наад бэрэд зоваж цокв. ⁶⁴ Терүнэ нүдинэ кенчрэр бооһад:

– Эәлдж кел маднд, кен чамаг цокв? – гиж некж сурцхав.

⁶⁵ Нань чигн кесг му үг цергүд Исуст келж.

Деед хургт болсн мөшклһн

⁶⁶ Өрүн эртэр эмтнэ толһачнр, ах гелңгүд болн закана багшнр цуглрад, Исусиг Деед хургт авч ирв.

⁶⁷ – Кемр Чи Христос болхла, маднд цәәлһж кел, – гиж тедн Исуст келв.

Исус иим хэрүднэ:

– Кемр Би таднд келхлэ, тадн иткхн угат, ⁶⁸ болв кемр Би таднас юм сурхла, тадн хэрүһинэ келж өгхн угат. ⁶⁹ Зуг эн цагас авн Күмни Көвүн хамгин Күчтэ Бурхна барун һартнэ суух, – гив.

⁷⁰ Тедн цуһар:

– Тегэд Чи Бурхна Көвүн болжахмч? – гиж сурв.

– Чик! Тадн тиигж келжәнэт, – гиж Исус теднэ өмнэс хэрүцв.

⁷¹ Тиигхлэ толһачнр:

– Ямаран герчллн таднд дэкэд кергтэ болжахмб? Бидн цугинь энүнэ келсн үгмүдэс медж үзжэнэвидн! – гиж келцхэв.

Исус Пилатын өмн

23 Тиигхлэ Деед хургт бээсн эмтн босад, Исусиг Пилатур авч йовцхав. ² Тенд Исусиг эклэд гемшэв:

– Эн күүг мана келн-эмтиг хутхсинь үзвидн, Римин хаанд алв бичэ өгтн, эврэн бийэн «Би ханв болн Христосв» гисинь соңсвидн.

³ – Чи Йудья улсин хан болжахмчи? – гиж Пилат Исусас сурв.

– Чи тиигж келжэнэч, – гиж Исус хэрү өгв.

⁴ Тиигхлэ Пилат ах гелңгүдт болн олн эмтнд:

– Эн күүг гемшэх буру юм би үзжэхшв, – гив.

⁵ Тедн болхла зүткж келцхэв:

– Энтн халильяс эклэд нааран ирв. Эврэннь номарн цуг Йудья хазрин эмтиг үүмүлжэнэ.

⁶ Энүг соңсад Пилат:

– Эн халилья хазрин күний? – гиж сурв.

⁷ Дэкэд Исусиг Херод харджасн хазрин күүһинь Пилат медчкэд, Исусиг Херодур илгэв. Херод тер цагт бас Ерусалимд бээж.

Исус Херодын өмн

⁸ Херод Исусиг үзэд икэр байрлв. Юңгад гихлэ, кезэнэс авн тер Исусиг үзхэр седсн бээж. Тер Исусин тускар дала юм соңсж, болв Терүнэс нег өвөрц юм үзхэр нээлжэсн бээж. ⁹ Тер кесг сурврумуд Исуст өгв, зуг Исус хэрү өгсн уга. ¹⁰ Ах гелңгүд болн закана багшнр зогсад, Исусиг сүркэ кевэр гемшэв. ¹¹ Херод цергүдтэһэн Терүг хутаһад, наад бэржэһэд, деернь сээхн хувц өмскэд, хэрү Пилатур илгэчкв. ¹² Херод Пилат хойр урднь хоорндан өшэтн бээсн болвчн, тер өдр үүрмүд болв.

Исусиг цаажла харһулх шиидвр

¹³ Пилат ах гелңгүдиг болн эмтнэ толһачнриг дуудж авад келв:

¹⁴ – Олн эмтн дунд буцлт өргхэр седдг күүг тадн нанур авч ирвт. Би тана чирэд энүг мөшклэв. Зуг Эн күн тадна гемшэжэсн нег чигн юмнд бурутаһинь би үзсн угав. ¹⁵ Херод бас эн күүнэ харһсн буру юм олж чадл уга хэрү Энүг йовулчкв. Тадн эврэн хэлэтн, Эн күн үкллэ харһулгдх ик гем харһсн уга. ¹⁶ Тер учрар би Энүг малядад сулдхнав. ¹⁷ Зуг цуһар нег дууһар:

– Эн үктхэ! Маднд Бар-Абаг сулдх! – гиж хээкрцхэв.

¹⁹ Бар-Аба гидг күн тер балһснд буцлт кеһэд, эмтиг алсн учрар түүрмд суусн бээж. ²⁰ Зуг Пилат Исусиг сулдххар седв, тегэд чигн тер давтад эмтнэс сурв. ²¹ Тиигсн бийнь эмтн:

– Кирст хадчк! Кирст хадчк! – гиж хээкрцхэв.

²² Пилат хурвдад сурв:

– Ямаран му йовдл эн күн харһснб? Үкллэ харһулхин төлэ кесн гем би олсн угав. Би энүг малядад сулдхнав! – гив.

²³ Зуг тедн:

– Исусиг кирст хад! – гивэд улм чаңһар хээкрэд некэд бээцхэв.

Теднэ хээкрлдэнд Пилат диилгдв. ²⁴ Пилат теднэ некврэр шиидвр авв. ²⁵ Тер буцлт босхсн, эмтиг алсн, түүрмд суужасн Бар-Абаг эмтнэ сурсар сулдхад, Исусиг теднэ һарт өгв.

Кирст хадж алһн

²⁶ Исусиг цаажла харһулхин төлэ авч йовцхав. Зууран цергүд Күрэнэ балһснас йовж йовсн Шимониг бэрж авад, ик гидг кирс нурһнднь үүрүлж ачад, Исусин ардаснь йовулв. ²⁷ Исусин ардас кесг эмтн дахла, тедн дунд һашута нульмсан асхрулж, уульж йовсн күүкд улс бас йовла. ²⁸ Исус теднүр хэлэһэд:

– Ерусалимин күүкд улс, Мини төлэ бичэ уультн, эврэннь үрнәннь, бийиннь төлэ уультн! ²⁹ Юңгад гихлэ, берк цаг ирх, күср болн үр эс харһсн, үрдүд эс көкүлсн күүкд улс буйн кишгтэ гиж эмтн тер цагт келх, – гив.

³⁰ Тер цагт эмтн уулмудыг: «Мадн деер унтн!», өөдм хазрмудыг: «Мадниг бүрктн» гиж эрж сурх.

³¹ Кедр көк ноһаржаһ модыг тиигж кехлэ, му хумха моднд ю кедг болхмб? – гив.

³² Йос эвдсн хойр күүг Исусла хамднь бас цаажла харһулхин төлэ авч йовла. ³³ Тедн һавл гидг хазрур ирв. Тер һазрт Исусиг кирсд хадж цаажлсмн, йос эвдсн хойр күүг бас Терүнлэ хамднь кирсд хадж цаажлсмн, негинь барун бийднь, наадкиннь зүн бийднь. ³⁴ Исус:

– Аав минь! Эднэ килнциннь тэвит! Эдн ю кежэхэн меджэсн уга, – гиж сурв.

Эмтн жирв хаяд, Исусин хувциг хувацхав. ³⁵ Олн эмтн зогсад хэлэцхэв. Толһачнр бас Исусар наад бэрэд:

– Талдан эмтиг харсж аврдг билэ. Кедр тер Христос болхла, Бурхна шүүж авсн күн болхла, Бийэн харсж эмэн авртха! – гиж келцхэв.

³⁶ Цергүд бас Исусар наад бэрцхэв. Тедн Исуст өөрдэд, ишклң чаһр өгэд ³⁷ келцхэв:

– Кедр Чи Йудья улсин хан болхла, эмэн харсж авр, – гив.

³⁸ Исусин толһаднь кирс деер нег харһа мод хадулж, деернь «Энтн – Йудья улсин хан» гиж бичж. ³⁹ Хажудк кирс деер телгдсн йос эвдсн күүнэ негнь Исусиг му келэд:

– Кедр Чи Христос болхла, эврэннь эмэн авр, мадниг бас харсж авр! – гиж хээкрв.

⁴⁰ Наадкнь болхла өөркән хөрж:

– Бурхнас ээхнч! Чи бас тиим цааж даажахан меджэхшийчи? ⁴¹ Бидн чикэр цаажлгдвидн, кесн килнцэрн үүлэн даажанавидн, эн күн болхла му юм кесн уга, – гив.

⁴² Дэкэд:

– Деед Эзн Эврэннь орн-нутгтан ирхлэрн мини тускар бичэ марттн, – гиж тер Исуст келв.

⁴³ Би чамд үнэр келжэнэв, эндр өдр Нанла хамдан Бурхна садт тусхич! – гиж Исус хэрүднь келв.

Исусин үкл

⁴⁴ Үдин алднд генткн цуг назрар харңурад, хурвн цаг күртл тиим болв. ⁴⁵ Нарн харңурад, хол сүмин көшг хойр аңгрэд шуурв. ⁴⁶ Исус:

– Аав минь! Тана харт сүмсэн бэрүлж өгчэнэв! – гиж чаңхур хээкрв.

Эн үгмүдин хөөн Исусин эмн харв. ⁴⁷ Энүг үзсн Римин аңгин цергин ахлач, Бурхиг магтад:

– Эн күн йосн чик седклтэ күн бээсмн, – гиж келв.

⁴⁸ Ю болхиг хэлэхэр цуглрсн оln эмтн учрсн йовдлыг үзэд, өрчэн цокн бээж хэрцхэв. ⁴⁹ Зуг Исусиг меддг эмтн, теднэ тоод халильяс авн Терүг дахж йовсн күүкд улс, ик хол биш, тедүкнд хэләһэд зогсв.

Исусин цогциг оршалһн

⁵⁰ Йосип гидг нертә нег күн Деед Хургин гешүн бээж. Эрүн цаһан седклтә үннч күн тер бээж.

⁵¹ Йосип Деед Хургин шиидврлә болн кесн йовдлла зөвшәрсн уга бээж. Тер Йудья назрт бээсн Ариматья хотна күн бээж. Йосип Бурхна йосн ирхиг бас күләжәж. ⁵² Тер Пилатур ирэд, Исусин цогцинь өгтн гиж сурв. ⁵³ Дәкәд тер цогцинь кирс деерәс буулһж авад, оршалһна кенчрт ораһад, хад чолунд шин кесн, урднь күн оршагдад уга үкәрт орулж тәвв. ⁵⁴ Басц өдрин асхн болж йовла. Бемб өдр өөрдж йовла. ⁵⁵ Исусла хамдан халильяс дахж ирсн күүкд улс Йосипиг дахад, Исусиг оршасн үкәриг хэләһэд, цогцинь тер ормд яһж орулж тәвсинь үзв. ⁵⁶ Тедн хәрж ирэд, каңкнсн үнртә тос, түркдг эм белдв. Бемб өдрлә тедн Бурхна зааврар амрцхав.

Әмдрлһн

24 Эрүн өрлә долан хонгин түрүк өдрт күүкд улс урднь белдсн каңкнсн үнртә тос, түркдг эм авад, Исусиг оршасн үкәрүр ирцхэв. ² Зуг Терүг оршасн үкәриг хаажасн чолун хажуднь бээсиг тедн үзцхэв. ³ Уулын көндә дотр орсн күүкд улс Деед Эзн Исусин цогц олж авсн уга. ⁴ Күүкд улс алмацж зогсцхав. Генткн гилвксн цаһан хувцта хойр күн теднд үзгдв. ⁵ Күүкд улс дегд сүрдәд, назр элжж унцхав. Зуг хойр күн:

– Үксн эмтн заагт әмд күүг юңгад хәәжәхмт?

⁶ Тертн энд уга, Тертн әмдрв! халильяд Исус таднд ю келсинь мартчквт? ⁷ «Күмни Көвүн килнцтә әмтнә харт бәрүлгдх, кирс деер цаажлгдх, болв хурвдгч өдртнь Тер әмдрх», – гиж келцхэв.

⁸ Эн Исусин үгмүд генткн теднә уханд орж тодлгдв. ⁹ Күүкд улс Исусин үкәрәс хәрж ирэд, арвн негн сурһульчнрт болн наадк әмтнд цуг учрсн

юмна тускар келж өгв. ¹⁰ Тер күүкд улсин дунд Магдален хотна Марий, Йохана, Яковин экнь Марий болн нань чигн күүкд улс бээж. Тедн апостолмудт энүнә тускар келж өгцхэв. ¹¹ Зуг эн күүкд улсин үгмүд деми юмн гиж теднд сангдв. Тедн күүкд улст итксн уга. ¹² Пётр болхла босад, Исусин үкәр тал гүүв. Тер уулын көндә дотр шаһаж хэләһэд, Исусиг орасн ханцхн кенчр бээсинь үзв. Пётр үзсн юмндан икәр өврәд хәрәд йовв.

Эмаус гидг хотнур ордг хаалһд

¹³ Тер өдр сурһульчнрас хойрнь Эмаус гидг хотнур йовж йовла. Тер хотн Ерусалимас арвн негн дуунад бээсмн. ¹⁴ Цуг учрсн йовдлын тускар тедн күүнджәлә. ¹⁵ Тедниг күүндәд йовж йовтлнь Исус Бийнь теднүр өөрдж ирэд, теднлә хамдан йовв. ¹⁶ Зуг сурһульчнр Исусиг үзвчн таньсн уга. ¹⁷ Исус теднәс:

– Юуни тускар тадн күүнджәхмт? – гиж сурв.

Тедн гейүртә бәәдлтә зогсцхав. ¹⁸ Теднә негн Кләп гидг нертә күн:

– Шиңкән Ерусалимд ирсн төләдән эн өдрмүдт юн учрсинь ханцхн чи меддго болхич! – гиж келв.

¹⁹ – Юн учрсмб? – гиж Исус сурв.

– Назаретин Исусла учрсн йовдлын тускар бидн келжәнәвидн, – гиж тедн хәрүднь келв. – Тер үгдән болн үүлдән ик күчтә, Бурхна болн әмтнә өмн ик алдр әәлдәч билә. ²⁰ Ах гелңгүд болн мана хардачнр Терүг бәрж авад, алх зарһла харһулад, кирс деер цаажлад әмнәнсь ханцулв. ²¹ Болв бидн болхла Израилиг Тер харсж аврх гиж нәәлжәләвидн. Тер учрсн йовдлын хөөн хурвдгч өдр болжана. ²² Цааранднь иим юмн болв: үкәр талнь йовсн зәрм күүкд улс мадниг икәр өврүлв. Тедн эндр өрүн өрлә тиигәрән одла, ²³ зуг тенд цогцнь уга бээж. Күүкд улс хәрж ирэд маднд иим юм келж өгв. Тедн оршасн хадын көндә дотр орхла, Бурхна элчнр генткн теднә нүднд үзгдәд, «Исус әмд» гиж келж. ²⁴ Хөөннь мана үүрмүдәс зәрмнь үкәр талнь одад, күүкд улс келжәснлә әдл цугинь үзж, зуг әмдрсн Исусиг тедн үзсн уга.

²⁵ Исус теднд:

– Яһсн эргү улсвт? Әәлдәчнрин келсн үгмүдт ода күртл иткл уга бәнт? ²⁶ Христос ик зовлң әдлснәннь хөөн эврәннь туурмждан орхм бишви? – гиж сурв.

²⁷ Дәкәд Тер Мошеһәс болн әәлдәчнрәс экләд, Бурхна Бичгт Бийиннь тускар цуг бичәтә юмиг теднд цәәлһж келж өгв. ²⁸ Тедниг хотнур өөрдж йовхлань Исус цааранднь йовхар седсн бәәдл харв. ²⁹ Зуг тедн Исусиг:

– Маднла хамдан үлд, ора болжана, өдр чилв, – гиж эрж сурв.

Тер үлдв. ³⁰ Хот уух цагт Исус болһсн хуйр авад, Бурхнд ханлт өргәд, әңг-әңгәрнь хуйриг хуһлж хуваһад теднд өгв. ³¹ Тер кемлә хойр сурһульчин нүднь секгдәд, тедн Исусиг таньв. Зуг тер дарунь теднә нүднд Исус үзгддгән уурв. ³² Тедн нег-негнәсн:

– Терүг хаалһдан маднд Бурхна Бичгин чинр-утх цөөлһж үг келсн цагт мана зүркн халад, шатсн болж эс медгдлү? – гиж сурцхав.

³³ Сурһульчнр ормасн босад, Ерусалим тал хэрү йовцхав. Тендэн тедн арвн негн сурһульчиг болн кесг әмтиг олж авв.

³⁴ – Эн үнн! Деед Эзн әмдрв! Шимон Терүг үзв, – гиж сурһульчнр келцхәв.

³⁵ Тер хойр сурһульч хаалһд учрсн йовдлын тускар келәд, Исусиг һуйр хуваж өгсн цагт Терүг яһж таньсан келж өгв.

Әмдрсн Исус сурһульчнр тал ирснь

³⁶ Сурһульчнр күүнджәсн цагт генткн Исус үзгдәд теднлә мендлв. ³⁷ Тедн сүмсн үзгджәнә гиж санад, әәһәд менрәд одцхав. ³⁸ Исус болхла:

– Юңгад тадн тиигж икәр әәжәхмт? Юңгад тадн маһдлжәхмт? ³⁹ Мини һарм, Мини көлм хәләтн! Эн Бив! Намаг көндәж үзтн, сүмсн махмуд уга, ясн уга болна. Намаг хәләтн, Би йосн махмудтав, ястав, – гиж келәд, ⁴⁰ Исус һар-көлән үзүлв. ⁴¹ Тедн икәр байрлад, иткж чадлго алң болад бәәцхәв. Тиигхлә Исус теднәс:

– Танад идх-уух юмн бәәнү? – гиж сурв.

⁴² Сурһульчнр Исуст шарсн заһснас өгв. ⁴³ Тер заһсиг авад, теднә өмн идв.

⁴⁴ – Энүнә тускар Би таднла бәәсн цагтан келләлм, – гиж Исус келв. – Мини тускар Мошен заканд, әәлдәчнрин дегтрмүдт болн Псалмудын дегтрт бичгдсн тоот күцәгдх зөвтә.

⁴⁵ Исус теднд Бурхна Бичгин чинр-утх медхд нөқд болв.

⁴⁶ – Бурхна Бичгт: «Христос дегд икәр зовагдад үкәд, һурвдгч өдртнь әмдрх зөвтә» гиж бичәтә.

⁴⁷ Ерусалимас экләд әмтн болһнд килнцтә жирһл үлдәлһнә туск, килнц тәвүллһнә туск зәңг Терүнә нернә төлә тадн тархах зөвтәт. ⁴⁸ Тадн болхла цуг энүнә герчнр. ⁴⁹ Би таднд Мини Эцкм өгнәв гисн юмиг илгәнәв, зуг тадн ик Теңгрәс күч эс автл балһснд үлдцхәтн, – гив.

Исусиг теңгр деер һарсна тускар

⁵⁰ Тер сурһульчнран балһснас дахулж һарад, Бетәнья тал авч ирәд һаран өргәд, тедниг әдслв.

⁵¹ Әдслж бәәтлән теднәс салж, теңгрүр өөд һарв.

⁵² Сурһульчнр Терүнд сөгдәд, аһу ик байртаһар Ерусалим тал хәрж ирцхәв. ⁵³ Тер цагас авн тедн һол сүм дотр оньдин бәәһәд, Бурхнд магтал өргцхәв.

ЙОХАН

Йохан Исусиг Бурхна мөңк Үг гиж Сэн Зэңгдэн үзүлжэнэ. Тер Үг күн болж, мадн дунд бүүрлж (1.14). Исус Бурхна илгэгдсн Аврач, Бурхна Көвүн гиж иткүлхин төлө, болв иткэд, Терүнэ нернэ төлөд мөңк жирһл эдлтхэ гиһэд эн дегтр бичүлгдсн бээж (20.31).

Исус Бурхна мөңк Үгнь гиж нүр үгд бичэтэ. Терүнэ дару Сэн Зэңгин негдгч эңгд зүсн-зүүл өвөрц йовдлмуд Исусиг урдаснь Аврач, Бурхна Көвүн гиж үзүлж. Цааранднь өвөрц йовдлмуд ю цээлһжэхинь медүлжэнэ. Дегтрин эн эңгднь зэрм улс Исуст яһж итксиг, Терүг дахж йовх улс болсна тускар бичэтэ. Болв зэрмнь Терүнэ өмнэс буцад итклэн хайсна тускар бас бичгдж.

13–17 бөлгүд Исус Эврәннь сурһульчнртаһан чирәһәрн харһад күүндсиг, Терүг кирст телүләд хадхин өмн сө келсн үгмүд сурһульчнриг яһж белдсиг, теднд урмд өгсиг үзүлжэнэ. Сүүлңк бөлгүдт Исусиг бәрснэ, Терүнэ зарһин, Терүнэ телүләд хадгдсна болн әмдрснэ тускар, энүнэ хөөн сурһульчнртан баралж үзгдснэ тускар бичэтэ. Хууль гүүһэд килнц һарһсн күүкд күүнэ туск тууж дөрвлжн хавсрт орулж бичж (8.1–11). Яһад гихлэ, кесг түрүн зун жилмүдин бичгүдт болн орчулсн бичврт терүг орулсн уга, болв зэрмснь терүг талдан ормд орулцхаж.

Йохана бичсн Сэн Зэңг Христосар дамжад өггджэх мөңк жирһлин белг йилһән үзүлгдж. Эн белг ода өггджэнэ. Исус – йовх хаалһ, үнн болн жирһл болжана гиж эн белг иткжэх улст нерәдгдж.

Сэн Зэңгдэн Йохан шажна бээдл үзүлхәр өдгә жирһләс йирин юмсуд авч кергленэ. Үлгүрнь: усн, өдмг, герл, хөөч болн хөд, уста үзмин иш, терүнэ темснь. Тернь седклин тоолвр болна.

Учр-утхин зура

Орулгч үг 1.1–18

Уснд кирслдг Йохан болн Исусин түрүн сурһульчнр 1.19–51

Исусин церглт 2.1 – 12.50

Сүүлңк өдрмүд 13.1 – 19.42

Деед Эзнә әмдрллһн болн залрж ирлһн 20.1–31

Товчлгчднь: һалильяд болсн бусд үзүллһн 21.1–25

Үг күн болж

¹ Орчлң үүдхәс урд Үг бээж. Үг Бурхнла негн бээж. Үг Бурхн бээж. ² Орчлң үүдхәс урд Үг Бурхнла бээж. ³ Цугнь Үгәр дамжж үүдәгдж. Терүг угаһар юмн үүдсн уга бээж. ⁴ Цуг үүдәсн юмн Үглә нииләд жирһж. Жирһл күмни герл бээж. ⁵ Герл харңһуд гилвкнә. Харңһу терүг диилсн уга. ⁶ Бурхн кү илгәж, күүнә нернь Йохан бээж. ⁷ Цуһар соңсад итктхә гиһэд Йохан герлин туск герч болад ирж. ⁸ Бийнь герл биш бээж. Герлин туск герч болад орчлңд ирж. ⁹ Үг гисн йосн герл мөн. Герл орчлңд ирәд күмн-әмтнд тусж герлтүлнә. ¹⁰ Үг орчлңд бээж. Терүгәр дамжж үүдсн орчлң Бийнь таньсн уга ¹¹ Эврә һазрур ирж. Эврә әмтн терүг седклдән орулсн уга. ¹² Седклдән орулсн әмтнд, Бийднь итксн әмтнд Бурхна үрдүд болх зөв Тер өгв. ¹³ Эн үрдүд экиннь геснәс, күүкд күн залу күн хойрин седвәрәс төрсн үрдүд биш, эдн Бурхна төрсн үрдүд. ¹⁴ Үг күн болж, мадн дунд бүүрлж. Эн Үг маднд чилшго хээрлтиг, Бурхна туск үнниг үзүлв. Эцкиннь һанцхн көвүн болж Эцкәс авсн Терүнә йосиг бидн лавта үзвидн. ¹⁵ Йохан Терүнә тускар

чаңһ дууһар иигж герчлж: Эн күүнә тускар би иигж келләв: Мини хөөн ирхнь нанас ик чинртә, юңгад гихлә Тер нанас урд мөңкиндән бээдг бээж. ¹⁶ Тер эврәннь ик байлг хээрлтәс маднд дам-дам сә кеһәд әдслв. ¹⁷ Бурхн Мошеһар дамжад зака өглә, зуг хээрлт болн үн Исус Христосар дамжж үзүллә. ¹⁸ Бурхиг күн төрүц үзәд уга, зуг Эцкиннь өөр бәәсн ор һанцхн Бурхн маднд Бурхна тускар медүлв.

Уснд кирслдг Йохана герчллһн

¹⁹ Ерусалимд бээдг евреймүдин ахлачнр Йоханур гелңгүдиг болн Левихниг илгәв. Тедн ирәд:

– Чи кембч? – гиж Йоханас сурв.

²⁰ – Би Христос бишв, – гиж тер дарунь Йохан иләр келв.

²¹ – Тиигхлә кен гидг күмбч? Чи Эля болвзач? – гиж тедн сурцхав.

– Уга, – гиж тер хәрү өгв.

– Чи Мошен келсн әәлдәч болвзач?

– Уга – гисн хәрү тенд соңсцхав.

²² – Чи кембч? Маднд келич. Бидн мадниг илгәсн улст хәрүһинь келж өгх йоставидн. Бийиннь тускар ю келнәч? – гиж тедн сурцхав.

²³ Йохан теднд ээлдэч Эшьян үгэр келж өгв: «Би эжго кедэд хээкржэх дунв: Деед Эзнэ хаалһинь но кетн». ²⁴ Тер эмтиг паршмуд илгэсн бээж.

²⁵ – Кемр чи Христос биш, Элья биш, Мошен келсн ээлдэч биш болхла, юңгад чи эмтиг уснд кирслнэч? – гиж тедн сурцхав.

²⁶ – Би эмтиг уснд кирслнэв. Зуг тадн дунд таднд таньгддог күн бээнэ. ²⁷ Тер мини хөөн ирх. Би болхла Терүнэ башмгиннь бүчинь тээлх зөв угав, – гиж Йохан хэрүднь келв.

²⁸ Цуг эн йовдл Бетанья өөр, Йордан холын дорд үзгин көвэд, Йохан эмтиг уснд кирслсн назрт, учрв. ²⁹ Маңһдуртнь Йохан өөрдж йовх Исусиг үзэд:

– Хэлэтн, Эн эмтнэ килнц уга кедг Бурхна хурһн. ³⁰ Энүнэ тускар би келлэв: Мини хөөн ирснь нанас ик чинртэ, юңгад гихлэ, Тер нанас урд мөңкиндэн бээдг бээж. ³¹ Би чигн Исусиг кенинь медсн уга билэв, зуг би Энүг цуг Израиль орн-нутг медтхэ гихэд, эмтиг уснд кирслхэр ирв, – гиж келв.

³² Йохан эврәннь үгэн батлад келв:
– Эрүн Сәкүсн ик деер Теңгрэс көглжрһн мет бууһад, Терүнэ деер үлдснь би үзв. ³³ Би Терүг меддго билэв. Зуг уснд кирслхэр намаг Илгэснь нанд: «Эрүн Сәкүсн нег күн деер бууһад үлдх. Тер күн эмтнд Эрүн Сәкүс өгх», – гиж келлэ. ³⁴ Би цуг энүг үзв, тегэд чигн герчлжәнэв, Эн – Бурхна Көвүн! – гив.

Исусин түрүн сурһульчнр

³⁵ Дарук өдртнь Йохан хойр сурһульчта хамдан бээсмн. ³⁶ Аашсн Исусиг үзэд, тер:

– Эн – Бурхна Хурһн! – гив.

³⁷ Йохана хойр сурһульч тер үгмүдинь соңсад, Исусиг дахад йовв. ³⁸ Исус эргэд ардан хэләһэд, тедниг дахж йовсинь үзв.

– Таднд юн кергтэ? – гиж Тер сурв.

– Рави, [хальмгаһар багш] Тана гер альдв? Келтн, – гиж тедн сурв.

³⁹ – Намаг дахад йовтн, эврән үзхит, – гиж Исус келв.

Цуг эн дөрвн часла болв. Тедн йовад, Исусин герт ирэд, асхн ора күртл бээв. ⁴⁰ Исусин тускар келсн үг соңссн сурһульчнрин негнь Шимон Пётрин дүнэ Андрей бээж. ⁴¹ Тер эврәннь Шимон гидг ахан олж авад келв:

– Бидн Бурхна илгэсн Аврачиг – Христосиг олж аввидн!

⁴² Дәкэд тер ахан Исусур дахулж авч ирв. Исус Шимон тал хэләжәһэд келв:

– Йохана көвүн Шимон эндр өдрэс авн Би чамд Кеп гидг нер өгчәнэв.

Исус Пилипиг болн Натаналиг дууджана

⁴³ Маңһдуртнь Исус һалилья тал йовхар шиидв. Тер Пилипиг олж авад:

– Намаг дахад йов! – гив.

⁴⁴ Пилип Бетсэд гидг хотна көвүн бээсмн. Тер хотн Андрейин болн Пётрин бас төрскн хотн бээж. ⁴⁵ Пилип Натаналиг олж авад терүнд:

– Бидн закана дегтрт Моше болн ээлдэчнр бичсн кү олж аввидн. Тер Назарет хотна Йосипин көвүн Исус бээж, – гиж келв.

⁴⁶ – Назаретас сән юмн ирдвиг? – гиж Натаналь хэрүднь келв.

– Эврән йовад хэлэ, – гиж терүнд Пилип келв.

⁴⁷ Исус аашсн Натаналиг үзэд:

– Эн йосн Израилин күн. Энүнэ седклд мек худл терүц уга, – гиж келв.

⁴⁸ – Та намаг альдас меднэт? – гиж Натаналь өврж сурв.

– Чамаг дуудхас урд Би чамаг инжр модна сүүдрт суусичнь үзлэв, – гиж Исус хэрү өгв.

⁴⁹ – Багш, Та Бурхна Көвүнт. Та Израилин Хант! – гиж Натаналь келв.

⁵⁰ – Би чамаг инжр модна сүүдрт үзв гиснд чи нанд иткжәнэч. Зуг чи энүнэс ик өвәрц юм үзхич, – гиж Исус хэрү өгв.

⁵¹ – Би таднд үнэр келжәнэв, тадн заагрсн теңгрэс Күмни Көвүнүр бууж ирсн болн терүнэс деер өрггдсн Бурхна элчнриг үзхит, – гиж Исус немж келв.

Канад болсн хүрм

2 Хойр өдрин хөөн һалильяд бээсн Кана гидг балһснд хүрм болж. Исусин экнь тенд бас бээж. ² Исусиг сурһульчнрта хамднь бас тер хүрмд дуудж. ³ Гиичнр чаһран ууһад чиләхләнэ, Исусин экнь Терүнд келв:

– Чаһр дәкж уга.

⁴ Исус экдән: – Аак, юңгад Та нанд энүнэ тускар келжәнэт? Мини цаг ирэд уга, – гиж хэрү өгв.

⁵ Исусин экнь зарцнрт:

– Энүнэ келсинь кетн, – гив.

⁶ Тенд зурһан ик чолун буһш зогсжала. Еврей келн эмтн эврәннь йосар юм әрүслж уһахин төлә терүг бәрдг бээсмн. Буһш болһнднь 80–120 литр ус багтдг бээж.

⁷ – Сав болһниг дүүргэд ус кетн, – гиж Исус зарцнрт келв.

Тедн буһшмуд дүүргэд ус кев. ⁸ Исус:

– Ода эн савас ус утхж авад, хүрмин ахлачд авч одад өгтн, – гив.

Зарцнр келсинь күцэв. ⁹ Хүрмин ахлач чаһрт хүврсн усиг амсв, тер чаһриг альдас авсинь медсн уга бээж, зуг һанцхн зарцнр медлэ. Хүрмин ахлач күргиг дуудж авад келв:

¹⁰ – Эмтн сән һара чаһриг нәр эклхләнэ хүрмин гиичнрт өгнэ. Цуһар согтж одхла, му чаһр һарһж өгнэ. Чи болхла сән чаһриг ода күртл бәрэд суусмч?

¹¹ Эн Исусин үзүлсн өвәрц йовдлмудын түрүңкнь бээсмн. Цуг эн йовдл һалильяд бээсн Кана гидг балһснд учрсмн. Иигэд Исус эврәннь күчтә нерән туурулв, энүнэ хөөн сурһульчнр Терүнд икәр иткв.

¹² Цааранднь Исус сурһульчнртаһан Капернам хот

темцж йовв. Исусин экнь, дүүнрнь Терүнлэ хамдан бас нарад йовцхав. Капернамд тедн цөөкн өдр бөөв.

Нол сүмиг цеврлһн

¹³ Евреймүдин Песах гидг нэр өөрдж йовсмн, тегэд Исус Ерусалим балһснур нарад йовв. ¹⁴ Исус Ерусалимин сүм дотр бухмуд, хөд, көглжрһс хулдсн эмтиг үзв. Мөңг сольдг эмтиг чигн Тер үзв. Тедн ширэн өөр сууцхаж. ¹⁵ Тиигхлэ Исус деесэр маля гүрэд, хөөдиг, бухмудыг көөһэд нарһв. Мөңг сольдг эмтнэ ширәһинь хольврулад, теднэ мөңгинь тараһад хайв.

¹⁶ – Эднэн авад цааран эрлтн! Мини Эцкин гериг хулд гүүлгәнэ герт бичэ хүврүлтн! – гиж Исус көглжрһ хулджасн эмтнд келв.

¹⁷ Энүг үзсн сурһульчнр, Бурхна Бичгт бээсн «Би тана герт дуртав. Тер дурн дотрким шатажана» гисн үгмүдиг тодлж санв.

¹⁸ – Иигж кех йосн чамд бээхиг медүлхин кергт онц темдг үзүл, – гиж евреймүдин толһачнр Исусин өмнэс келцхэв.

¹⁹ – Эн сүмиг хамхлад таратн, Би һурвн хонгин болзгт цуг энүг хэрү тосххв, – гиж Исус хэрүднэ келв.

²⁰ – Кезәнэ эн сүмиг дөчн зурһан жилдэн эмтн тосхсмн. Чи болхла Энүг һурвн өдрин туршт босхар седжэхмч? – гиж евреймүдин толһачнр хэрүцв.

²¹ Исус болхла сүмин тускар келсн цагт Эврәннь цогцин тускар келсмн. ²² Хөөннь Исус амдрснэ хөөн Терүнэ сурһульчнр Исусин цуг эн үгиг тодлж санла. Тедн Бичгт болн Исусин келснд иткв.

Исус цуг эмтнэ уха-седклинь меднэ

²³ Исус Ерусалимд Песахин нээрт бээсн цагтан өвэрц йовдлмуд үзүлв. Тер учрар кесг эмтн Терүнд иткв. ²⁴ Зуг Исус теднд икэр нээлсмн уга, юңгад гихлэ, Исус эмтиг сәәнэр меддг бээж. ²⁵ Исус эмтнэ дотрк уха-седклиг сәәнэр меддг бээсмн. Тер учрар Исуст күүнэ тускар юм келх керг уга билэ.

Исус болн Никодим хойр

3 Паршмуд заагт нег күн бээж. Терүнэ нерн Никодим. Тер евреймүдин толһачнрин негнь бээж. ² Нег дөкж Никодим сөөһәр Исусур ирэд келв:

– Багш, Тана кесн өвэрциг нег чигн күн Бурхн угаһар кеж чадшго билэ. Тер учрар Таниг Бурхна илгәсн Багш болдгинь бидн меднэвидн.

³ – Күн болһн шинэс эс төрхлэ, Бурхна ориг үзж чадшго гиж Би чамд үнэр келжәнэв, – гиж Исус хэрү өгв.

⁴ – Көгшн күн шинэс яһж төрхмб? Тер хойрдад эврәннь экин геснд орад төрж наршголм? – гиж Никодим Исуст келв.

⁵ – Һанцхн уснас төрснь, Сәкүснэс төрснь, Бурхна орнд тусж чаджана гиж үнэр келжәнэв. ⁶ Цогц бийэс төрснь, цогц бий болна. Һанцхн Сәкүснэс сәкүсн төрдг мөн. ⁷ Шинэс төрх кергтэ гисндм бичэ өврэд бэ. ⁸ Салькн дурта һазртан шуугад көдлнэ. Чи терүнэ шууга соңснач, зуг альдас нарад, альдаран темцж үлэжәхинь медх арһ чамд уга. Сәкүснэс төрсн күн лавта тиим болна, – гиж Исус келв.

⁹ – Тиим юмн яһж болхмб? – гиж Никодим сурв.

¹⁰ – Чи Израиль эмтнэ багш болнач, зуг цуг энүг эс медхшлмч? ¹¹ Үнэр келжәнэв, Бидн медсән келнэвидн. Бидн үзсән герчлнэвидн, зуг тадн Мана герчлһиг үнн гиж ухандан авхшит. ¹² Кемр орчлңгин юмна тускар келхлэ, тадн нанд эс иткхлэ, теңгрин юмна тускар келсн цагт яһж нанд иткхмт? ¹³ Теңгрэс бууж ирсн Күмни Көвүнэс талдан күн Теңгрт бәәһэд уга. ¹⁴ Моше көдэд күрл моһар модн деер өргсн кевәр Күмни Көвүн өрггдх зөвтэ.

¹⁵ Тегэд Нанд иткдг күн мөңк жүрһл эдлх. ¹⁶ Юңгад гихлэ, Бурхн орчлңд дегд хәэртэ болад, Исуст иткдг күн үкл уга, мөңк жүрһл эдлтхэ гиж ор Һанцхн Көвүһән өгсн мөн. ¹⁷ Көвүһәрн орчлңгин зарһ кех биш Көвүһәрн орчлңгиг харсж аврхин төлэ Бурхн Терүг һазрур илгәсмн. ¹⁸ Терүнд иткдг күн зарһла харһжахш, эс иткдг күн зарһла харһж. Яһад гихлэ, тер Бурхна ор Һанцхн Көвүнд итксн уга. ¹⁹ Зарһнь иим: орчлңд герл тусж ирв. Зуг эмтн герлиг холад, харһһуг таасж авсмн. Юңгад гихлэ, теднэ керг-үүлнь хар. ²⁰ Хар үүл күцэдг күн герлд дурго, үүлнь герлд илдкх гиһэд, тер герлэс зулна. ²¹ Зуг үнн чикәр бээснь герлүр ирнэ. Бурхиг соңсад, цаһан үүлинь күцәсинь герл үзүлх гиһэд тер тиигнэ, – гиж Исус келв.

Исус уснд кирслдг Йохан хойр

²² Энүнэ хөөн Исус эврәннь сурһульчнрла Йудья һазрур йовв. Тенд бәәжәһэд, Исус эмтиг уснд кирслдг бээсмн. ²³ Йохан тер цагт Шалим балһсна өөр Анон гидг һазрт бас эмтиг уснд кирслв. Юңгад гихлэ, тер һазрт дала усн бээж. Эмтн Йоханар бийән уснд кирслүлхәр ирдг бээсмн. ²⁴ Йоханыг түүрмд суулһхин өмн цуг эн учрсн бээж. ²⁵ Йохана сурһульчнрин болн евреймүдин хоорнд усар әрүслһнэ хуучн авъясын тускар зүтклдән болв.

²⁶ Тедн Йоханур ирэд:

– Багш, урднь Йордана һолын телтр көвэд танта нег күн бәәлэ. Та Терүнэ тускар эмтнд келсн билэт. Ода тер эврән эмтиг уснд кирслнэ. Цугтан Терүн тал ирнэ, – гиж келцхэв.

²⁷ – Күн теңгр заяж келсәр кергән күцәж чаджана, – гиж Йохан хэрү өгв.

²⁸ – Би Бурхна илгәсн Аврач бишв, зуг би Терүнэ өмн йовхин төлэ илгәгдлэв, – гиж Мини келсн үгмүдин герчнр тадн эврән боллат. ²⁹ Хәрд нарчасн күүктэ көвүн күргн болна. Күргнэ үр күргиг соңсад зогсна. Терүнэ ду соңсад, үрнь байрлна. Тиигж би ик байрта бәәнэв. ³⁰ Терүнэ чинрнь өсж өрггдх

зөвтэ, мини цаг болхла чилж йовна, – гиж Йохан келв.

Теңгрэс бууж ирснь

31 Теңгрэс бууж ирснь һазр деерк эмтнэс деер. һазрин үрн болхла һазрин үлмэд бээнэ, һазрин тускар келнэ. Зуг Теңгрэс бууж ирснь һазрин эмтнэс деер! 32 Тер Эврэннь үзсэн, соңссан герчлнэ. Зуг эмтн Терүнэ келснд иткхш. 33 Терүнэ герчлһ седклдэн авсн эмтн энүгэрн Бурхн – йосн үнн гиж лавта үзүлнэ. 34 Бурхна илгэсн күн Бурхна үгмүдэр келнэ. Юңгад гихлэ, Бурхн Терүг Сәкүсәрн дүүргнэ. 35 Эцк Көвүндэн дегд хээртэ болад, цугинь һартнь бэрүлв. 36 Көвүнднь иткдг күн мөңк жирһл эдлнэ. Көвүнэ үгинь эс соңсснь мөңк жирһл үзшго. Бурхна цааж терүнэ толһа деер буув.

Исус болн Самарья күүкд күн

4 Йоханур ирдг сурһульчнрас тооһарн даву ик сурһульчнр Исусур ирэд, уснд кирслгджәнэ гидг зэңг паршмуд медчкв. (Үнэртнь болхла, Исус эврэн эмтиг уснд кирслдго бээж, Терүнэ сурһульчнр эмтиг уснд кирслдг бээж.) 3 Исус энүнэ тускар соңсад, Йудья һазриг үлдәһэд, хэрү һалилья тал йовсмн. 4 һалилья тал йовж йовад, Исус зууран Самарья һазриг дэврж һарла. 5 Тегэд Исус Самарья һазрт бээсн Сухар гидг хотнур орж ирв. Кезәнэ Яков Йосип гидг көвүндэн нег һазр өгсн бээж. Тер һазрин өөр Сухар гидг хотн бээж. 6 Тенд Яковин нертэ худг бээж. Исус хаалһдан муурад, тер худгин өөр ирэд сууһад амрв. Удин цаг өөрдж йовла. 7 Нег Самарья күүкд күн тер худгур ус авхар ирж.

– Нанд уух ус өгич, – гиж Исус сурв.

8 Сурһульчнр болхла тер цагт хот хулдж авхар, өөрк хотнур йовж одсн бээж.

9 – Та, еврей күн, нанас Самарья күүкд күүнэс уух ус сурдмт? – гиж Самарья күүкд күн Исусас сурв.

(Тер юңгад гихлэ, евреймүд Самарья эмтнлэ төрүц дуһардго, хэрлцдго бээсмн.)

10 – Кедр Бурхн эмтнд ю белглжәхинь, Кен чамас уух ус суржәхинь чи медсн болхла, эврэн Нанас ус сурх билэч, болв Би чамд әмд ус өгх билэв, – гиж Исус хэрү өгв.

11 – Ах Нойн минь, Та суулһ угат, худгтн болхла гүн. Әмд ус яһж авч чадхмт? 12 Та мана өвк эцк Яковас деер болвзгот? Тертн маднд эн худг өгсн билэ, болв бийнь эврэннь үрн-садтаһан, малтаһан энүнэс ус уудг бээсмн! – гиж күүкд күн хәрүднь келв.

13 – Кен чигн эн уснас уухла, дәкәд ундасх. 14 Зуг Мини өгсн уснас ууснь төрүц ундасшго. Юңгад гихлэ, Мини өгсн усн күүнэ дотр мөңк жирһл өгдг булгт хүврх, – гиж Исус үгинь соңсчкәд келв.

15 Тииглэ күүкд күн келв:

– Ах Нойн минь, намаг хөөннь ундасдгоһар, эн худгур дәкж ирдгоһар тер уснаһн өгит, – гив.

16 – Гер талан йовад, эврэннь залуһан нааран дахулж авч ир, – гиж Исус хәрүднь келв.

17 – Би залу угав, – гиж күүкд күн хәрүцв.

– Чи үнәр келвч. Чи залу угач. 18 Чи тавн залута биләч. Чи үнәр келвч. Ода чамла хамдан бээсн залу күн, чини залу биш, – гиж Исус келв.

19 – Ах Нойн минь, би үзжәнэв, Та әәлдәчд.

20 Мана өвк эцкнр эн уулур ирэд, Бурхнд сөгдж зальврдг билэ. Зуг тадн, евреймүд, Ерусалимд ирэд сөгдж мөргх кергтә гиж тоолнат, – гиж күүкд күн келв.

21 – Эгч, итк Нанд. Тиим цаг иржәнэ: эн уул деер биш, Ерусалимд биш, тадн Мана Эцкд сөгдж мөргхит! 22 Тадн Самарья эмтн юундан мөргжәхән эврэн меджәхшит. Бидн болхла кенд сөгджәхән йосндан меднәвидн. Юңгад гихлэ, Бурхн евреймүдәр дамжәд әмтиг килнцәснь аврх. 23 Зуг цагнь өөрдж йовна. Цагнь лавта өөрдж ирв! Эн цагт Бурхнд йосндан сөгддг арһ Бурхна Сәкүсн әмтнд өгх. Бурхнд тиим сөгдәчнр кергтә. 24 Бурхн гисн – Сәкүсн. Терүнд сөгдсн улс Сәкүсәр дамжж деерәс төрх зөвтә. Тиим әмтн Эцкд йосндан сөгдх, – гиж Исус хәрүднь келв.

25 – Бурхна илгэсн Аврач аашна гисинь би меднәв (Бурхна илгэсн Аврач – Христос). Тер ирхләрн, маднд цугинь цәәлһж өгх, – гиж күүкд күн келв.

26 Исус:

– Би, чамла күүнджәсн күн, Бурхна илгэсн Аврачв, – гив.

27 Тер алднд сурһульчнр хэрү ирцхәв. Исусиг күүкд күүнлэ күүнджәхинь үзәд, цуһар алң болцхәв. Зуг нег чигн күн яһад терүнлэ күүндвт гиж сурсн уга. 28 Күүкд күн эврэннь буһшан худгин өөр үлдәһэд, хотн тал йовад әмтнд келв:

29 – Наартн, шулуһар йовтн, тадн мини жирһл бәәдлин тускар келж өгсн күүг үзхит. Тер Бурхна илгэсн Аврач болвзго? – гив.

30 Әмтн хотнас һарад, Исусур йовцхәв. 31 Тер цагт Терүнэ сурһульчнр:

– Багш, буйн болтха, хотан уутн, – гив.

32 Зуг Тер:

– Нанд тиим хот бэәнэ, тер хот ямаранынь тадн медхшт, – гиж келв.

33 Тииглэ сурһульчнр:

– Талдан күн Терүнд хот авч ирсн болвза? – гиж хоорндан күүндцхәв.

34 Мини хот гисн – Намаг Илгэснә таалыг күцәһэд, Нанд даалһсн көдлмшиг күцәһэд төгсәх. 35 Кеер тәрә тәрсн цагт: дөрвн сар болчкад, урһцан хурах цаг ирх, гиж тадн келнәт, тиим эсий? Тегәд Би таднд келжәнэв: сәәнәр хәләтн! Тәрсн тәрән хурахд белн. 36 Тәрә хадх күн көлстә олзан ода авчана. Мөңк жирһлин төлә урһцан хуражана. Тегәд тәрснь чигн, хадснь чигн хамдан байрлх. 37 Негнь тәрнә, дарукнь хадна гидгнь лавта батлгджана. 38 Тегәд Би тадниг көлсән өгч эс көдлсн юмиг хадж хуратн гиж илгәжәнэв. Тенд талдан әмтн көлсән өгч көдллә.

Тадн болхла теднэ көдлмшт орлцад, урһцинь хуражанат, – гиж Исус үгэн төгсэв.

³⁹ – Мини кезэнэ кесн юмиг Тер келж өгв, – гиж күүкд күн эмтнд келсмн.

Тер учрар тер хотнд бээсн кесг Шамарья улс Исуст иткдг болв. ⁴⁰ Шамарья эмтн Исусур ирэд:

– Буйн болтха, маднла үлдтн! – гиж сурв. Тегэд Тер теднлэ хойр өдр бээв. ⁴¹ Дэкэд кесг эмтн Исусин келсн үгд иткв.

⁴² – Түрүлэд бидн чини келсиг соңсад итквидн. Ода болхла бидн Терүнд бийднь иткжэнэвидн, тер юңгад гихлэ, бидн эврәннь чикэрн Терүг соңсвидн. Эн Күн орчлңгин Аврач гиж бидн йосндан иткжэнэвидн, – гиж тедн тер күүкд күүнд келцхэв.

Исус ямта күүнэ көвүг эдгэснь

⁴³ Хойр өдр давхла Исус һалилья һазруп һарад йовв. ⁴⁴ Тер юңгад гихлэ, ээлдэчиг төрскн орн-нутгтнь күндлхш, – гиж урднь Исус эврэн келсмн.

⁴⁵ Исус һалильяд ирхлэ, тер һазрин эмтн байртаһар Исусиг тосв. Тер эмтн Ерусалимд Песахин нээрт Исусин кесн өвэрциг бас үзлэ.

⁴⁶ Дэкэд Исус һалильян Кана гидг хотнур һарад йовв. Урднь тенд Исус усиг чаһр кесмн. Тер цагт Капернамд хаана нег ямта күн бээдг бээсмн. Терүнэ көвүнь өңгрхин өмн өргнд бээж. ⁴⁷ Исусиг Йудья һазрас һалильяд ирсинь соңсад, тер ямта күн Исусиг олж авад:

– Капернамд ирэд, мини көвүһим эдгәһит, тер үкн гижәнэ, – гиж Терүг эрэд сурв.

⁴⁸ – Онц темдгүд Нанас үзлго, тадн иткхн угат! – гиж Исус терүнд келв.

⁴⁹ – Ах Нойн, мини үрн үкэд уга бээтл шулуһар манаһур ирит! – гиж хаана ямта күн сурв.

⁵⁰ – Хэр, герүрн йов. Чини көвүнчн эмд үлдх, – гиж Исус келв.

Тер күн Исусин үгд иткэд, герүрн йовв. ⁵¹ Төрскн хотнурн йовж йовад, тер күн зууран эврәннь зарцнрлаһан харһв.

– Тана үрнтн эрүл-менд бээнэ, – гиж тедн келв.

⁵² – Кезэ көвүм сән болв? – гиж тер зарцнрас сурв.

– Өцклдүр үдлэ нег часла халунь уурв, – гиж тедн хэрү өгв.

⁵³ Көвүнчн эмд үлдх гисн Исусин үгин хөөн көвүнь эдгисинь эцкнь медв. Энүнэ хөөн тер эврәннь гер-бүлтәһән, зарцнртаһан Исуст иткв.

⁵⁴ Тиигэд Йудьяс ирсәнннь хөөн Исус һалильяд бээһэд хойрдгч темдг үзүлв.

Бэтсат гидг бийән уһадг бээрдн кү эдгәһин

5 Удл уга еврей эмтнэ нэр болв, тер учрар Исус Ерусалимур йовв. ² Ерусалимд «Хөөнэ үүдн» гидг ормин өөр еврей келэр Бетсэд гидг бийән уһадг бээрдн бээж. Тенд тав дэкж зерглэд зогссн бахнс бээсмн. ³ Кесг гемтә, сохр, доһлң болн тәкрсн һар-көлтә эмтн тенд бас кевтж. ⁵ һучн нээмн

жилдән өвчтә нег күн эмтнэ заагт кевтж. ⁶ Исус терүг үзэд, кесгтән гемнжәхинь медэд:

– Чи эдгхэр седжәнчи? – гиж сурв.

⁷ Өвчтә күн хәрүднь:

– Ах Нойн, усн көндрсн цагт уснд орхар седхлэ, нанд нөкд болдг күн уга. Намаг уснур эврән өөрдхэр седхлэ, күн мини өмнәһүр орж одна, – гив.

⁸ Тиигхлэ Исус терүнд:

– Бос! Девскрән авад йов! – гив.

⁹ Агчмд тер күн эдгэд, эрүл-менд болж одв. Тер эврәннь девскрән авад экләд йовв. Цуг эн бемб өдрлэ болв. ¹⁰ Тер учрар евреймүдин толһачнр эдгсн күүнд:

– Эндр бемб өдр, мана закаһар чи эврәннь девскрән зөөж авч йовх зөв угач, – гив.

¹¹ – Намаг эдгэсн күн: «Эврәннь девскрән авад йов» гиһэд нанд келлэ, – гиж тер хэрү өгв.

¹² – Девскрән авад йов гисн күн кен гидг күмб? – гиж тедн сурцхав.

¹³ Эдгсн күн Терүг кенинь эврән медсн уга билэ, юңгад гихлэ, Исус олна заагт орад, тер дарунь йовж одв. ¹⁴ Хөөннь Исус тер күүг сүмд үзэд:

– Ода чи эрүл-менд болвч. Энүнэс хооран му юмн чамла учршгон төләд дэкж килнц бичә ке, – гиж келв.

¹⁵ Тер күн дэкэд евреймүдин толһачнр тал йовад: – Намаг Исус эдгәв, – гив.

¹⁶ Исус бемб өдрлэ кү эдгэсн учрар евреймүдин толһачнр Исусиг көөдг болв.

¹⁷ – Эцкм оньдин көдлнэ, тегэд чигн Би бас көдлх зөвтәв, – гиж Исус келв.

¹⁸ Тиигхлэ евреймүдин толһачнр Исусиг алх цаг улм шунж хээцхэв. Тер юңгад гихлэ, Исус һанцхн бемб өдрин йосиг эвдсн биш, дэкэд Бурхиг «Мини Эцкм» гиһэд Бийән Бурхнла әдлцүлсмн.

Бурхна өгсн йосн-күчн Исуст бээнэ

¹⁹ Исус евреймүдин толһачнрт иигж келв:

– Үнәр таднд келжәнэв: Эцкиннь кесн юмиг эс үзтл, Көвүн эврә санаһарн юм кеж чадшго. Эцкиннь кежәх көдлмшиг Көвүн кенә. ²⁰ Эцк көвүндән хээртә болад, кежәх кергән Көвүндән даалһж үзүлнэ. Тер энүнэс ик үүл үзүлх. Тегэд тадн икәр өврхит. ²¹ Эцк үксн әмтиг үкәрәснь босхж әм орулдгла әдләр Көвүн дурта күүнд әм орулна. ²² Эцк әмтнә зарһинь кехш. Көвүһинь Эцклә әдл күндләд, тевчтә гиһэд, Тер Көвүндән әмтнә зарһ кех йос даалһж өгв. Көвүг эс тевчдг күн, Терүг илгәсн Эцкиг чигн тевчхш. ²⁴ Үнәр таднд келжәнэв: Мини Үгим соңсад, Намаг Илгәсн Эцкдм иткснь мөңк жириһ эдлх. Тер күн зарһла харһшго. Тер үкләс һарад, әмн жириһ эдлж. ²⁵ Үнәр келжәнэв: цагнь өөрдж йовна, цагнь лавта ирв! Үксн әмтн Бурхна Көвүнә дууһинь соңсх. Болв Терүг соңссн әмтн әмдрәд жириһлән эдлх. ²⁶ Эцк әмн жириһлин булг болдг әдләр Көвүндән әмн жириһлин булг болх арһ өгв. ²⁷ Тегэд чигн Бурхн Көвүндән Зарһч болх йос өгв. Юңгад гихлэ, Терүнә Көвүн – Күмни Көвүн.

28 Бичэ энүнд өвртн. Юңгад гихлэ, цагнь өөрдж йовна, үкэрт кевтсн, үксн эмтн Күмни Көвүнэ ду соңсад, үкэрэсн босж ирх. 29 Сэ кедгнь мөңк жирһл эдлхэр амдрж босх. Му кедгнь зарһла харһулгдхин төлө амдрж босх. 30 Би эврәннь йосарн юм күцэж чадхшв. Би Бурхна келсэр зарһинь кежэнэв. Мини зарһм үнн чик, юңгад гихлэ, Би эврәннь санан-седвэриг күцэхэр шунжахшв. Намаг илгэсн Эцкин санан-седвэриг күцэхэр шунжанав.

Исусин тускар герчллһн

31 – Кедр Би эврэн Бийиннь тускар герчлсн болхла Мини үгд үнн уга. 32 Зуг Мини тускар келдг дэкад герч бээнэ. Би меднэв: Терүнэ Үгнь йосн үнн. 33 Тадн Йоханур эмтиг илгэлэт. Тер Мини тускар үн келв. 34 Күүнэ герчллһн Нанд юмн биш болвчн, зуг тадниг аврулхин төлө Би энүг келжэнэв. 35 Йохан герл өгдг шатжах шам мет бээсмн. Тадн болхла цаг зуур терүнэ герл авад, герлин толянд байрлхар седлэт. 36 Зуг Би Йоханас даву ик герчтэв. Эцкм Нанд даалһж өгсн олн керг-үүл Би күцэжэнэв. Эн олн керг-үүл Эцкм Намаг илгэсинь герчлжэнэ. 37 Намаг илгэсн Эцкм Мини тускар бас герчлжэнэ. Терүнэ ду тадн төрүц соңсад угат. Терүнэ дүр тадн төрүц үзэд угат. 38 Тегэдчн тадн Терүнэ үг зүркндэн хадһлж бэрхшит. Тер Намаг илгэж гиснд тадн иткжэхшит. 39 Тадн Бурхна Бичг дасж умшнат. Энүгэр мөңк жирһл эдлхит гиж саннат. Зуг теңд Мини тускар бичэтэ! 40 Тер бийнь тадн мөңк жирһл эдлхин төлө Нан тал ирхэр седжэхшит. 41 Эмтнэ магтал нанд керго. 42 Зуг тадниг Бурхнд дурго болдгиг Би меднэв. 43 Би тадн тал Эцкиннь нерн деерэс ирв. Тадн Нанд оньган өгчэхшит. Эврәннь нерн деерэс хэр күн ирхлэ, тадн терүнд оньган өгнэт. 44 Яһж тадн Намаг иткж чадхмт? Тадн иткж чадшгот. Учрнь иим: тадн нег-негнәннь буульмж магталыг таасж ик чинрт тоолнат. Зуг ор һанцхн Бурхна магталыг авхар икэр хээжэхшит? 45 Намаг Эцкиннь өмн тадниг гемшэхэр ирж гиһэд бичэ сантн. Тадна нээлжэсн Моше тадниг гемшэх. 46 Кедр тадн Мошед итксн болхла, тадн Нанд чигн иткх билэт. Юңгад гихлэ, тер Мини тускар бичлэ. 47 Зуг кедр тадн терүнэ бичснд эс иткхлэ, Мини келсн үгд яһж иткхмт?

Тавн миңһн кү цадхлһн

6 Энүнэ хөөн Исус һалилья (талданар келхд, Тиберэд) нуурин телтр көвө тал һарад йовв. 2 Терүнэ ардас кесг эмтн дахж йовцхав, тер юңгад гихлэ, гемтэ эмтиг эдгэж, ямаран өвэрц юм Исус кесинь тедн үзлэ. 3 Исус уул деер һарад, теңд сурһульчнртаһан суув. 4 Еврей эмтнэ Песах гидг нэр өөрдж йовла. 5 Исус эргндэн хэлэхэд, кесг эмтиг аашсинь үзэд, Пилипд келв:
– Эн эмтиг цадххин төлө альдас тиим дала өдмг хулдж авхмб?

6 Исус Пилипиг яһна гилч гиж сурв, бийнь болхла эврэн ю кехэн меджэлэ.

7 – Күн болһнд бичкн өдмгин тасрха өгхин төлө маднд бүкл сардан көдлэд мөңг шиңгэх кергтэ, – гиж Пилип хэрү өгв.

8 Талдан нег Андрей гидг нертэ сурһульч, Шимон Пётрин дү:

9 – Энд тавн ичмэн өдмгтэ болн хойрхн заһста нег көвүн бээнэ. Зуг цуг эн тиим олн күүнд дегд бичкн хот болжана, – гиж Исус келв.

10 – Цуг эмтиг суулһ, – гиж Исус келв.

Теднэ бээсн һазрт дала ноһан бээж, эмтн тер ноһан деер сууцхав. Тооһарн тедн тавн миңһн бээж. 11 Тегэд Исус өдмг авад, Бурхиг магтад, тер өдмгиг хуһлад, суусн эмтнд хуваһад өгв. Тиим кедр Тер заһсиг бас хуваһад, эмтнд түгэж өгв.

12 Эмтн хотан идэд цадсн хөөн Исус:

– Цуг үлдсн хотыг үрәшгоһар цуглуулж автн, – гиж сурһульчнртан келв.

13 Эмтн эклэд хотан идсн цагт тавхн ичмэн өдмг бээж, зуг сурһульчнр хотын үлдл цуглуулхла, тернь хулсар гүрсн арвн хойр савд багтв.

14 – Эн күн орчлнд ирх Ээлдэч, – гиж эмтн Исусин кесн өвэрциг үзснэ хөөн келв.

15 Исус эмтиг цуглрад, Терүг авад хаана ширэд суулһхар седжэхинь медэд, һанцарн үлдхэр уул темцж һарад йовж одв.

Исус усн деегүр йовжана

16 Асхн болхла, Терүнэ сурһульчнр уулас нур тал бууһад йовцхав. 17 Тедн оңһц дотр орад, нур һатлад, Капернам гидг балһснур йовцхав. Харһурсн цаг билэ, зуг Исус хэрү ирсн уга. 18 Ик салькнас көлтэ нуурин дольган буслад, деврэд, усн ормасн һарн гив. 19 Тавн-зурһан дуунад сурһульчнр оңһцар усч йовхла, генткн нуурин усн деегүр Исусиг теднэ оңһц тал йовж йовхинь үзв, тедн дегд икэр ээцхэв.

20 – Энтн бив. Бичэ ээтн, – гиж Исус теднд келв.

21 Тедн Исусиг оңһц дотр орулхар седхлэ, оңһц тер алднд дарунь кергтэ усна көвэд ирэд зогсв.

Исус – эмн-жирһлин хот

22 Маңһдуртнь нуурин телтр көвэд цуглрсн эмтн негхн оңһц бээсинь үзв. Исусиг оңһц дотр эс орсинь, сурһульчнр Терүн угаһар йовсинь эмтн медв. 23 Талдан оңһцс Тиберэдэс нег һазрур ирв. Тер һазрт урднь Исус Бурхиг магтж, өдмг эмтнд өгэд цадхасн билэ. 24 Исусиг болн терүнэ сурһульчнриг теңд олж чадлго тедн оңһцсд сууһад Исусиг хээһэд, Капернам балһснур темцж йовцхав. 25 Нуурин телтр көвэд Исусиг олж авад тедн:

– Багш, Та кезэ нааран ирвт? – гиж сурцхав.

26 – Тадн онц темдг үзсн төлөд намаг хээжэхшит, зуг өдмг идж цадсндан хээжэнэт гиж Би үнэр келжэнэв. 27 Дарунь үрж оддг хотын төлө бичэ көдлэд бээтн, зуг төрүц үрдго мөңк жирһл өгдг

хотын төлө көдлж бээтн. Эн хотыг Күмни Көвүн танд өгчөнө. Яһад гихлэ, Тер Бурхн Эцкин онц темдгтэ, – гиж Исус хэрүдн келв.

28 – Бурхна керг-үүлмүд күцэхин төлө бидн ю кех зөвтэвидн? – гиж тедн сурцхав.

29 – Бурхна керг-үүл күцэх гиснь – Бурхна илгэсн күүнд иткх гисн үг, – гиж Исус хэрү өгв.

30 – Мадниг Танд иткхтэ гихэд Та ямаран өвөрц юм үзүлж чадхвт? Терүг үзэд бидн иткх билэвидн. Ямаран кергиг күцэхвт? – гиж эмтн хэрүдн сурцхав.

31 – Мана өвк-эцкнр кэдэ һазрт «манна» гидг хот иддг бээсмн. Энүнэ тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Идх өдмг Бурхн теднд теңгрэс өглэ», – гижхэв.

32 – Моше биш Мини Эцкм тандн йосн өдмг теңгрэс белглжэнэ. 33 Эн Бурхна өдмг теңгрэс бууж ирэд, күмн эмтнд жирһл өгнэ, – гиж Исус эмтнд келв.

34 – Деед Эзн! Эн өдмгиг маднд оньдиндан өгч белглич! – гиж тедн келцхэв.

35 – Би эмн жирһлин өдмгв. Нан тал ирсн күн төрүц өлшш уга. Нанд иткжэх күн төрүц ундасш уга.

36 Зуг Би тандн урдн келлэв: Танд Намаг үзв чигн иткшгот! 37 Болв Эцкин өгсн улс Нан тал цугтан ирх. Иржэх күүг Би төрүц көөш угав. 38 Юңгад гихлэ, Эврәннь күсл күцэхэр биш Бийм илгэсн Эцкин күсл күцэхэр Би теңгрэс бууж ирлэв.

39 Намаг илгэсн Эцкин күсл иим: Нанд даалһсн эмтиг нег чигн кү геелго цугинь сүл өдрт амдрүлхв. 40 Мини Эцкин күсл эн: Бурхна Көвүг үздг, Терүнд иткдг күн болһн мөңк жирһлтэ болх зөвтэ. Сүл өдрт Би тедниг амдрүлхв.

41 Терүг: Би теңгрэс буусн өдмг гисинь соңсад, евреймүд Исуст дурго болад һундлан келсмн.

42 – Эн Йосипин көвүн Исус биший? Бидн энүнэ эк-эцкин меднэвидн, тиим эсий? Ода юңгад эн теңгрэс бууж ирв гихэд бээдмб? – гиж тедн келцхэв.

43 – Бичэ һундл өргтн, – гиж Исус келв.

44 – Намаг илгэсн Эцк угаһар, Нег чигн күн Нан тал ирж чадшго. Сүл өдрт Би тер күүг амдрүлхв. 45 Бурхн күн болһниг дасхх гиж ээлдэчнр бичж, Эцким соңсад, Терүнэ ном авч дассн күн Нан тал ирнэ. 46 Эцкиг күн үзв гиж би келжэхшв. Бурхнас ирсн һанцхн Тер Эцкиг үзсн мөн. 47 Иткдг күн мөңк жирһл эдлнэ. 48 Би – эмн-жирһлин өдмгв. 49 Тана өвк эцкнр кэдэд «манна» гидг хот идсн бийнь цуһар өңгрж одла. 50 Теңгрэс ирсн өдмг онц йилһрнэ. Энүг эдлсн күн төрүц үкш уга. 51 Би теңгрэс ирсн өдмгв. Эн өдмгиг эдлсн күн мөңк жирһлтэ болх. Эн өдмг – Мини цогц-махмуд. Эн махмудан Би орчлңгин эмн жирһлин төлө өгхв.

52 – Эврәннь махмудан идтхэ гиж маднд тер яһж өгхмб? – гиж евреймүд заагт зүткдэн болв.

53 – Үнэр келжэнэв. Кедр тандн Күмни Көвүнэ махмудынь эс эдлхлэ, Терүнэ цусинь эс уухла, бий дотран эмн жирһл уга бээхит. 54 Махмудм эдлсн

күн, цусим уусн күн мөңк жирһлтэ болна. Сүл өдрт Би терүг амдрүлхв. 55 Юңгад гихлэ, цогц бийим – йосн хот. Мини цусм – йосн ундн. 56 Мини цогц бийиг эдлдгнь, Мини цусиг уудгнь Нанла негдэд бээнэ. Би терүнлэ негдэд бээнэв. 57 Би эм өгчэх Эцкин илгэсн күмб. Тер Нанд жирһл өгчөнэ. Цогц бийим эдлжэх күүнд Би тиигж жирһл өгхв. 58 Эн теңгрэс бууж ирсн өдмг мөн. Эн тана эцкнр идсн манна гидг хот биш. Тедн идсн бийнь өңгрж одла. Зуг эн өдмг эдлжэх күн мөңкиндэн бээх, – гиж Исус теднд цээлһж келв.

59 Исус Капернам хотнд евреймүдин хурлд эмтиг сурһжасн цагт келсмн.

Мөңк жирһлин туск үг

60 – Эн ном дегд кецү. Кен энүг соңсж чадхмб? – гихэд Исусиг соңссн эмтнэ кесгнь келцхэв.

61 – Эн ном тандн харш болжану? – гиж Исус сурһульчнриг хэрүцжэхинь медэд келв.

62 – Күмни Көвүг урдн бээсн орн-нутгурнь хэрү өөд болж ниссинь үзэд тандн ю келхмт? 63 Бурхна Сәкүсн эм өгнэ, күүнэ чидл олз өгхш. Мини келсн үг эм жирһл өдг Сәкүсэр дүүргнэ. 64 Зуг тандна зэрмнь иткжэхш. (Исус Терүнд эс иткх болн хөөтндэн урвх күүнэ тускар урдаснь медлэ.) 65 Кедр Эцкм күүнд зая эс хээрлсн болхла, тер Нанур ирж чадшго. Терүнэ тускар Би тандн келлэв, – гиж цааранднь Исус келв.

66 Эн үгмүдин хөөн сурһульчнрас кесгнь Терүг үлдәһэд хэрү йовж одв, дөкж тедн Исусиг дахсн уга.

67 – Тандн Намаг бас үлдэх санатавт? – гиж Исус арвн хойр сурһульчнрасн сурв.

68 – Деед Эзн минь, бидн кен тал йовхмб? Мөңк жирһл өдг үгмүд Танд бээнэ. 69 Та Бурхнас ирсин гидгиг бидн медж итклэвидн, – гиж Шимон Пётр хэрү өгв.

70 – Тандниг, арвн хойр кү Би йилһж эс авлу? Зуг тандна заагас негнтн – эрлг! – гиж Исус келв.

71 Тер Шимон Йуда Искериотин тускар келж. Тер арвн хойрин негнь болсн бийнь, зуг хөөннь Исусас урвж.

Исус болн Терүнэ дүүнр

7 Энүнэ хөөн Исус һалилья һазр эргэд йовж йовла. Евреймүдин толһачнр Терүг алх арһ хээсн төлөд Исус Йудья һазриг эргж йовхар седсн уга. 2 Сегмүд гидг евреймүдин нэр өөрдж йовла.

3 – Эн һазриг үлдәһэд, Йудья һазр темцж байр-нэарт йов. Тенд сурһульчнр Чини кежэх өвөрц йовдлмуд үзх. 4 Эврәннь кесн үүлән нуухмн биш, эмтнд медүлхин төлө терүгән үзүлх кергтэ. Бээсэн олн эмтнд үзүл, – гиж Исусин дүүнр Терүнд келцхэв.

5 Исусин дүүнр чигн Терүнд иткдго бээж.

6 – Зөвтэ цаг Нанд ирэд уга. Тандн болхла ямаран чигн цаг амр. 7 Тандн орчлң дурго болж чадшго. Тедн Нанд дурго. Тер юңгад гихлэ, Би теднэ хар йовдлмуд илдкж герчлнэв. 8 Тер нэарт тандн эврән

йовтн, Би тиигэрэн йовшгов, Мини цаг ирэд уга, – гиж Исус хэрүдн келв.

⁹ Тиигж келэд Тер Һалильяд үлдв.

Исус сегмүд гидг нээрт

¹⁰ Терүнэ дүүнр нээрт йовцхав. Тедниг йовсна хөөн Исус Бийән медүллго нууцар бас тиигэрэн йовв. ¹¹ Евреямүдин толһачнр нээрт ирэд:

– Тер күн яһсмб? – гиһэд Исусиг хээцхэв.

¹² Терүнэ тускар әмтн кесгтән шимлдж күүндцхэв. Зәрмнь:

– Тер сән күн, – гиж келв.

Зәрмнь:

– Уга, тер әмтиг меклжәнә, – гив.

¹³ Зуг цуһар евреямүдин толһачнрас әһәд, Терүнә тускар күн иләр келсн уга. ¹⁴ Нәэрин өрәлнь давсна хөөн Исус сүмд ирэд экләд әмтиг сурһв.

¹⁵ Евреямүдин толһачнр өврэд:

– Эн күн альдас тиим дала юм меддг болхв? Энтн сурһуль дасдг уга биләлм? – гиж нег-негнәсн сурцхав.

¹⁶ – Эн ном Мини биш, Намаг илгәсн Бурхна ном.

¹⁷ Терүнә таалыг күцәхәр седснь эн номиг Бурхнас эс гиж Бийәсм һарчахиг лавта медх. ¹⁸ Эврәннь нернәс келжәхнь эврәннь нерән дуудулхар шунна. Зуг Илгәснә нериг дуудулхар шунж йовсн күн йосн үн келнә. Түүнд худл уга. ¹⁹ Таднд Моше закон өгсн биший? Зуг таднас негн чигн күн тер закаг күцәжәхш. Тадн юңгад Намаг алхар седжәхмт? – гиж Исус сурв.

²⁰ – Чи хар сәкүстәч. Кен Чамаг алхар седжәхмб? – гиж әмтн хәрүцв.

²¹ – Би негхн өвәрц үзүлв. Тадн цуһар алң болжанат. ²² Моше болхла, таднд әмн бийин үзүрин керчлһнә авъяс өгв. Тер авъяс түрүләд Мошеһәс биш өвк-эцкнрәс ирв. Тегәд тадн бемб өдрлә нилх көвүдин әмн бийин үзүр керчнәт. ²³ Кемр Мошен закаг эвдшгоһар тадн бемб өдрлә нилхдин әмн бийин үзүринь керчдг болхла, Намаг бемб өдрлә күүнә бий цогциг эдгәв гиһәд юңгад тадн уурлжәхмбт? ²⁴ Өңг-зүсәрнь кү бичә гемшәтн. Үнн чикәр кү гемшәтн, – гиж Исус хәрүдн келв.

Бурхна илгәсн Аврач кемб?

²⁵ Тер цагт Ерусалимд бәәдг зәрм әмтн:

– Эн күүг толһачнр алхар седжәнә эсий? ²⁶ Хәләтн, Энтн әмтнлә күүнджәнә, болв толһачнр Энүг хөрж үг келхш. Энүг Бурхна илгәсн Аврач гиж тедн бас санжәхий? ²⁷ Эн күн альдас ирсинь бидн меднәвидн. Зуг йосн Христос альдас ирхинь күн медхш, – гиж келцхәв.

²⁸ – Тадн Намаг медвт. Намаг альдас ирсиг бас медвт. Үннәрий? Би эврә санаһарн ирсн угав. Намаг Илгәснь йосн үннч. Зуг тадн Терүг медхшт. ²⁹ Би Терүнәс ирв. Тер учрар Би Терүг меднәв. Тер Намаг илгәв, – гиж Исус әмтиг сүмд сурһсн цагт чаңһар келв.

³⁰ Тиигхлә тедн Исусиг бәрж авхар седв. Зуг нег чигн күн Исусиг көндәж чадсн уга. Учрнь иим: Исусин цагнь ирэд уга бәәж. ³¹ Олн заагт ик зунь Терүнд иткәд келв:

– Бурхна илгәсн Аврач ирхләрн Эн күүнә үзүлсн онц темдгүдәс үлү онц темдгүд үзүлхий?

Харулчнр Исусиг бәрж авхар илгәдснь

³² Исусин тускар әмтн ю шимлдж келжәхинь паршмуд соңсв. Терүг бәрж авхар паршмуд, ах гелңгүд харулчнриг илгәв. ³³ Исус иигж келв:

– Би таднла невчкн зуур бәәжәһәд, Намаг Илгәснд йовхв. ³⁴ Тадн Намаг хәәхит. Мини бәәх һазр тал тадн ирж чадшго учрас Намаг олж чадшгот.

³⁵ Евреямүдин толһачнр нег-негнәсн: – Мадниг ирж чадшго гиһәд альдаран эн йовхар седжәхмб? Грек әмтиг сурһхар еврей әмтн бәәсн грек балһсд тал Эн йовжәхмн болвза? ³⁶ «Тадн Намаг хәәхит, зуг олж чадшгот. Мини бәәх һазр тал тадн ирж чадшгот» гисн үгмүд юн үгмүд болжәхмб? – гиж сурцхав.

³⁷ – Ундасжәснь Нан тал ирэд уутн. ³⁸ Юңгад гихлә, Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Нанд иткдг күүнә дотрас әм өгчәх усна булг урсад бәәх», – гиж Исус байрин алдр сүл өдртнь босад, чаңһ дууһар келв.

³⁹ Энд Исус Әрүн Сәкүснә тускар келлә. Терүнд итксн күүнд, хөөннь Әрүн Сәкүсн өггдх. Итксн улст тер цагт Әрүн Сәкүсн өггдсн уга билә, юңгад гихлә, Бурхн Исусиг өөдлүләд уга бәәж.

Әмтн хоорндан әңгрснь

⁴⁰ Зәрмнь Исусин үгмүд соңсад:

– Эн йосн әәлдәч! – гиж келцхәв.

⁴¹ Зәрмнь:

– Эн Бурхна илгәсн Аврач, – гив.

– Бурхна илгәсн Аврач Һалильяс ирхий? ⁴² Бурхна Бичгт, Бурхна илгәсн Аврач Давидин тохмас Давид бәәсн Бетлехем гидг хотнас ирхинь бичәтә эсий? – гиж зәрмнь келцхәв.

⁴³ Әмтн Исусин тускар келәд хоорндан әңгрж.

⁴⁴ Зәрмнь Терүг бәрж авхар седлә, зуг нег чигн күн Исусиг көндәсн уга.

Евреямүдин толһачнрин эс итклһн

⁴⁵ Аш сүүлднь, паршмуд болн ах гелңгүд тал харулчнр хәрү ирцхәв.

– Юңгад тадн Исусиг бәрж эс авч ирвт? – гиж паршмуд болн ах гелңгүд сурцхав.

⁴⁶ – Нег чигн күн урднь тиигж келсн уга билә, – гиж харулчнр хәрү өгв.

⁴⁷ – Тер тадниг бас меклчкви? – гиж паршмуд сурв.

⁴⁸ – Ода күртл толһачнрас болн паршмудас нег чигн күн итксн уга биший? ⁴⁹ Уга. Зуг тер эгл әмтн закана тускар ю медх билә? Теднд Бурхна харал тусж, – гиж паршмуд хәрүдн келв.

⁵⁰ Паршмуд заагт бээсн Никодим гидг күн бээж. Тер урднь Исусла харһдг бээсмн.

⁵¹ – Мана Закаһар бидн түрүлэд күүг ю кесинь медхэр сурж соңслго бээж, зарһинь кех зөв угавидн, – гиж Никодим келв.

⁵² – Чи бас Һалильясвч? Бурхна Бичг сээнэр дасад медхич, Һалильяс нег чигн аэлдэч төрүц ирхш, – гиж тедн Никодимд хэрү өгв.

⁵³ Энүнэ хөөн цуһар гер талан тарад йовцхав.

Аля күүкд күүнэ йовдлын тускар

8 Исус олив модна уул темцж һарад йовв. ² Өрүн өрлэ Тер дэkn сүмин һаза ирэд зогсв. Цуһар Терүнэ өөр ирэд хурцхав. Исус сууһад амтнд сурһмж өгэд дасхв. ³ Тер цагт ном цээлһэчнр болн паршмуд нег аля йовдл һарһад бэргдсн күүкд кү Терүнүр авч ирэд, амтнэ чирэд зогсав:

⁴ – Багш, эн күүкд күн хуульч йовдл кеһэд бэргдв.

⁵ Мошен закон тиим күүкд улсиг чолуһар цокж алтн гиж законна. Та ю келнэт? – гиж тедн сурв.

⁶ Тедн Исусиг сөрж тиигж сурцхав. Цааранднь Исусиг хэрүһинь өгч эс чадхлань, үгэрнь бэрж авхар эн күүндвриг эклцхэв. Зуг Исус өкөһэд, һазр деер юм бичэд суув. ⁷ Тедн зогсн бээж суржахла, Исус босад:

– Тадн дундас килнц угань хамгин түрүн энүг чолуһар шивтн, – гиж келв.

⁸ Дэкэд Исус саак кевэрн өвдглж сууһад һазр деер юм бичв. ⁹ Энүг соңссн амтнэс настань эклэд йовв, тедниг дураһад наадкснь бас дахлдв. Исус һанцарн үлдв. Күүкд күн Исусин өмн зогса бээж.

¹⁰ – Тедн цуһар яһсмб? Зарһичинь кех нег чигн күн үлдсн угай? – гиж Исус ормасн босад күүкд күүнд келв.

¹¹ – Уга күн үлдсн уга, Ах Нойн! – гиж тер күүкд күн келв.

– Би бас зарһичн кешгов. Эврәннь хаалһарн йов, эн өдрэс авн килнц бичэ ке, – гиж Исус хэрүднь келв.

Исус – орчлңгин герл

¹² – Би орчлңгин герлв, Намаг дахжах күн харһуд йовшго. Тер эмн жирһл өгдг герлтэ болна, – гиж хөөннь Исус дэkn амтнд келв.

¹³ – Чи эврэн Бийиннь тускар герчлжэнэч. Чини герчллһн йосн үнн биш, – гиж паршмуд өмнэснь келцхэв.

¹⁴ – Би Бийиннь тускар герчлв чигн, Мини үгмүд үнн. Юңгад гихлэ, Би альдас ирсэн альдаран йовхан меднэв. Тадн Намаг альдас ирсинь альдаран йовжахинь төрүц медж бээхшит. ¹⁵ Тадн амтнэ хэлэцэр кү гемшэнэт. Би кү төрүц гемшэхшв.

¹⁶ Кемер Би кү гемшэхлэрн үнн кевэр гемшэнэв. Юңгад гихлэ, Би һанцарн бишв. Намаг илгэсн Эцкм Нанла хамдан бөөнэ. ¹⁷ Тана закаһар хойр күн герчлхлэ, теднэ герчллһн чик болна. ¹⁸ Би Бийиннь

тускар герчлжэнэв. Намаг илгэсн Эцкм бас Мини тускар герчлжэнэ, – гиж Исус хэрүднь келв.

¹⁹ – Чини Эцкчн альдв? – гиж тедн сурцхав.

– Тадн Намаг чигн болн Мини Эцким медхшит. Кемер тадн Намаг медсн болхла, Мини Эцким бас медх билэт, – гиж Исус келв.

²⁰ Цуг энүнэ тускар Исус сүмд бэрц өгдг хээрцгин өөр зогсж келснн. Исусин цагнь ирэд уга бээж, тер учрар нег чигн күн Исусиг бэрж авсн уга.

Мини йовх һазрт тадн ирж чадшгот

²¹ Дэкэд Исус иигж келв:

– Ода Би йовжана. Тадн Намаг хөөһэд, килнцдэн даргдад үкхит. Мини йовх һазрт тадн ирж чадшгот.

²² – Энтн эмэн хорлж үкхэр седжэх бээдлтэ.

Юңгад гихлэ, Мини йовх һазрт тадн ирж чадшгот гиж келснн, – гиж евреймүдин толһачнр хоорндан күүндцхэв.

²³ – Тадн цуһар дора бээсн орчлңгас болжанат. Би болхла деед теңгрэс. Тадн эн орчлңгин амтн. Би эн орчлңгин бишв. ²⁴ Би таднд келлүсв: Тадн килнцдэн даргдад үкхит. Кемер тадн Би бөөнэв гисн үгдм эс иткхлэ, тадн килнцдэн даргдад үкхит, – гиж Исус цаарандан келв.

²⁵ – Тиигхлэ Та кембт? – гиж тедн сурцхав.

– Ю хээж би таднла күүндэд суунав? ²⁶ Кесг юм тадна тускар Би келж гемшэж чадх билэв. Зуг Намаг Илгэснэс соңссан орчлңд герчлж келжэнэв. Намаг Илгэснь йосн үннч, – гиж Исус келв.

²⁷ Тедн Исусиг Эцкиннь тускар келжэхинь медсн уга. ²⁸ Цааранднь Исус келж бөөнэ:

– Күмни Көвүг деер һарсна хөөн Би бөөнэв гисм лавта медж авхит. Эврәннь дурарн Би юм кежэхшв. Эцкимм дасхсн үгиг Би амтнд цээлһж келнэв.

²⁹ Намаг Илгэснь Нанла хамдан бөөнэ. Терүнд кергтэ юм Би оньдин кедв. Тегэд Намаг һанцараһим Тер үлдэхш.

³⁰ Эн үгмүдин хөөн кесгнь Исуст иткв.

Исус килнцэс яһж сулдж һархин тускар келжэнэ

³¹ – Кемер тадн Мини номар бөөхлэ, тадн йосн Мини сурһульчнр болжанат. ³² Тадн йосн үнниг медхит, үнн тадниг сулдхх, – гиж Исус Бийднь итксн евреймүдт келв.

³³ – Бидн Абрахамин үлдл тохм, бидн нег чигн күүнд заргдад мухла болж йовсн угавидн. Яһж чи мадниг сулдххмч? – гиж тедн хэрүднь келцхэв.

³⁴ – Үнэр келжэнэв, килнц кежэх күн килнцин мухла болжана. ³⁵ Мухла күн герт оньдиндан бээж чадхш. Көвүн болхла мөңкиндэн гертэн бөөнэ.

³⁶ Кемер Көвүн тадниг сулдххла, тадн йосндан сул болхит. ³⁷ Тадниг Абрахамин үлдл тохминь меднэв. Мини үгм тадна седклд багтжахш, тер учрар тадн Намаг алх санатат. ³⁸ Би таднд Эврәннь Эцкэсн үзсн юман келжэнэв. Тадн болхла бас эврәннь эцкэсн соңссн юман келжэнэт, – гиж Исус теднд келв.

³⁹ – Мана эцкмдн Абрахам, – гиж тедн хэрү өгв.

– Кемр тадн Абрахамин үрдүд болсн болхла, тадн Абрахамла эдл кергэн күцэх билэт. ⁴⁰ Таднд Бурхнас соңссн үнниг келжэнэв. Тадн Намаг зөрц алхар седжэнэт. Абрахам тиигж бээдго билэ. ⁴¹ Тадн эврэннь эцкиннь кесн юмиг кежэнэт, – гиж Исус келв.

– Мадн нег эцктэвидн, Бурхн Бийнь – мана Эцк. Бидн йосар харсн үрдүд, – гиж тедн келцхэв.

⁴² – Кемр Бурхн тадна Эцк бээсн болхла, тадн Нанд дурта болх билэт. Юңгад гихлэ, Би нааран Бурхнас ирлэв. Эврэннь санаһарн Би ирсн уга билэв, Намаг Бурхн илгэв. ⁴³ Мини келсн үгм тадн яһад эс меднэт? Яһад гихлэ, тадн Намаг соңсхар седжэхшит. ⁴⁴ Тана Эцктн – эрлг. Тегэд тадн терүнэ дурар бээхэр седжэнэт. Тер кезэнэс авн үннлэ таардго алач бээсмн. Терүнд төрүц үнн уга, худлч болн худлын эцк. Тегэд худл терүнэ төрскн келн. ⁴⁵ Би үнэр келжэнэв, тер учрар тадн Нанд иткжэхшт. ⁴⁶ Тадна негтн Намаг килнц һарһвч гиж гемшэж чадхий? Би таднд үнэр келхлэ, юңгад тадн эс иткнэт? ⁴⁷ Бурхна үрдүд Терүнэ үг соңсна. Тадн Бурхна биш болад, Мини үгм соңсжахшт, – гиж Исус келв.

Абрахамас түрүлэд Би бээлэв

⁴⁸ – Чи хар сәкүстә Шамарья күнч гиһэд бидн чикәр келсн биший? – гиж евреймүд Исуст келцхэв.

⁴⁹ – Би хар сәкүстә бишв. Би эврэннь Эцкән тевчнэв. Тадн Нанд му нер өгчэнэт. ⁵⁰ Би Эврэннь нерән туурулхар седжэхшв. Зуг Мини туурмж хээжэх, Мини төлэ әмтнә зарһинь кедгнь бэәнә. ⁵¹ Үнәр келжэнэв: Үгм дахж күцәдг күн мөңкиндән үкшго! – гиж Исус келв.

⁵² – Чамаг хар сәкүснд эзлгдсинь ода бидн йосндан үзжәнэвидн! Абрахам болн әәлдәчнр кезәнә өңгрж одв. Зуг үгим дахж күцәдг күн мөңкиндән үкшго гиж Чи келжәнәч. ⁵³ Чи мана Абрахам эцкәс деер болжахмчи? Абрахам өңгрв, болв әәлдәчнр кезәнә өңгрж одв. Бийән кенд тоолад тиигжәхмч? – гиж евреймүд хәәкрцхэв.

⁵⁴ – Кемр Би Бийдән туурмж хәәжәхлэ, тер туурмж юмн биш. Зуг Мини Эцкм Намаг туурулжана! Тадн Терүг Мана Бурхн гиж дууднат! ⁵⁵ Тадн Терүг төрүц меддго билэт. Зуг Би Терүг меднэв. Кемр Би Терүг медхшв гиж келсн болхла, Би таднла әдл худлч болх билэв. Зуг Би Терүг меднэв. Терүнә келсн үгмүдиг соңсж күцәдв. ⁵⁶ Абрахам эцктн цагм үзх гиж байрлжала. Цагм үзәд ик байрта үлдв, – гиж Исус хәрү өгв.

⁵⁷ – Чи эврән тәв күрәд угач, яһж Абрахамиг үзсчмч? – гиж евреймүд сурцхав.

⁵⁸ – Абрахам экиннь геснәс һарад уга бәәтл Би Бәәлэв, үнәр таднд келжәнэв, – гиж Исус келв.

⁵⁹ Тиигхлэ тедн чолу авад Исус тал шивж алхар седв. Зуг Исус теднәс бултад, сүмәс һарад йовж одв.

Сохр кү эдгәлһн

⁹ Нег дәкж Исус йовж йовад, нег сохр кү үзв. Тер күн һарснас авн сохр бәәж.

² – Багш, эн күн юңгад сохр һарсмб? Кен килнц һарһсмб, эн күн аль энүнә эк-эцкнь? – гиж сурһульчнр Исусас сурцхав.

³ – Тер чигн, эк-эцкнь чигн килнц һарһсн уга. Эн күүг эдгәһэд, әмтнд Бурхна күчиг үзүлхәр цуг эн учрв. ⁴ Әдр чиләд уга бәәтл бидн Намаг Илгәсн Эцкин керг күцэх зөвтәвидн. Удл уга харһу сө болх, тиигхлэ күн юм кеж чадшго. ⁵ Эн һазр деер бәәтл Би нарт делкән герл болжана, – гиж келәд, ⁶ Исус һазрт нульмад, шүлсәрн шора зуурч, сохр күүнә нүднднь түркв.

⁷ – Ода болхла йовад Шилоах гидг уснд нүүрән уһачк, – гиж Тер сохр күүнд келв.

(Шилоах гисн – «Илгәгдсн» гисн үг.) Сохр күн йовад, нүүрән уһаһад ирхләрн юм үздг болв. ⁸ Хам-хоша бәәсн әмтн терүг һууль һууж йовсинь үзсн әмтн сурцхав:

– Эн һууль һуужасн күн мөн биший?

⁹ Зәрмнь:

– Тертн Бив, – гив.

– Уга, әнтн терүнә дүрстә, – гиж зәрмнь келцхэв. Эдгсн күн бийнь келв:

– Тертн Бив.

¹⁰ – Яһж чамд нүднә харан орв? – гиж тедн сурцхав.

¹¹ Тер хәрүднь:

– Исус гидг нертә күн шораһар бальчг кеһэд мини нүднд түркв. Дәкәд Тер Шилоах гидг уснд нүүрән уһа гив. Би йовад нүүрән уһасна хөөн үздг болв. Нүднә харан нанд орв, – гиж келв.

¹² – Тер күн альдв? – гиж тедн эдгсн күүнәс сурцхав.

– Би меджәхшв, – гиж эдгсн күн хәрү өгв.

Паршмуд харан орсн күүг мөшкжәнә

¹³ Тиигхлэ тедн харан орсн күүг паршмуд тал авч ирцхэв. ¹⁴ Бемб өдр Исус шүлсәрн шора зуурч, эн күүнә нүдн хара орулв. ¹⁵ Паршмуд тер күүнәс:

– Нүднә харан чамд яһж орсмб? – гиж сурцхав.

– Исус мини нүдм бальчг түркв, би нүүрән уһаһад юм үздг болв, – гиж эдгсн күн келв.

¹⁶ Зәрм паршмуд:

– Чамаг эдгәсн күн Бурхнас ирсн күн биш, юңгад гихлэ, әнтн бемб өдриг бемб өдр гиж тоолхш, – гижхэв.

Зәрмнь болхла:

– Килнцтә күн тиим өвәрц юмиг яһж чадхмб? – гиж келцхэв.

Теднә хәләц-тоолврнь онц йилһгдв.

¹⁷ – Нүднчн Тер сексн учрас чи эврән Терүнә тускар ю келж чадхмч? – гиж паршмуд эдгсн күүг мөшкв.

Эдгсн күн:

– Тер ээлдэч, – гив.

¹⁸ Евреймүдин толһачнр терүг сохр бээсинь, дэкэд нүднэ харан орсинь итксн уга бээж. Тедн тер күүнэ эк-эцкинь дуудхар шиидв.

¹⁹ – Эн тана көвүнтн биший? Энүнэ тускар тадн сохр билэ гисн бишийт? Ода яһж энтн юм үздг болсмб? – гиж тедн сурцхав.

²⁰ – Эн мана көвүн гиж бидн таньжанавидн, энүг харснас авн сохр бээсинь меднэвидн. ²¹ Зуг яһж эн юм үздг болсинь, кен нүдинь эдгэсинь бидн медхшвидн. Энүг бийэснь суртн. Мана көвүн нас күрсн күн, хэрүһинь таднд өгч чадх, – гиж эк-эцкнь келцхэв.

²² Эк-эцкнь евреймүдин толһачнрас эәһэд тиигж келцхэв. Юңгад гихлэ, Исусиг Бурхна илгэсн Аврач гиж тоолснь хурлас көөгдх гисн шиидвр евреймүдин толһачнр батлсмн. ²³ Тегэд чигн эк-эцкнь:

– Энтн наста күн, бийэснь суртн, – гижхэв.

²⁴ Паршмуд эдгсн күүг хойрдад дуудв.

– Бурхна чирэд үн кел! – гиж тедн келцхэв, – Чамаг эдгэсн күүг килнцтэһинь бидн меднэвидн.

²⁵ – Терүг килнцтэ эс килнцтэһинь би медхшв. Урднь сохр бәәһэд, дэкэд харата болсан сәәнәр меднэв! – гиж эдгсн күн келв.

²⁶ – Тер чамд ю кесмб? Чини нүдичн яһж эдгсмб? – гиж паршмуд мөшкв.

²⁷ – Би таднд келж өглэв, тадн соңссн угат. Намаг дэксн-дэкснэс соңсх дурн таднд яһад күрэд бәәнэ? Тадн Терүнэ сурһульчнр болхар бас седжэхмбт? – гиж тер хэрү өгв.

²⁸ Тиигхлэ тедн эдгсн күүг шоодад, му келэд:

– Чи эврэн Терүнэ сурһульч! Бидн Мошен сурһульчнрвидн! ²⁹ Бурхн Мошелэ күүндсинь бидн меднэвидн. Эн күүнэ тускар болхла бидн юм медхшвидн. Эн күн альдас ирсинь медхшвидн, – гиж тедн келцхэв.

³⁰ – Я-а! Акад юмб? Терүг альдас ирсинь чигн медхшийт? Тертн болхла мини нүдм секв. ³¹ Бурхн килнцтэ әмтиг соңсхш гисинь бидн меднэвидн. Бийинь күндлдг Терүнэ дурар бәэдг әмтиг Бурхн соңсдгинь бидн меднэвидн. ³² Орчлң үүдснэс авн ода күртл кен чигн харснас авн сохр күүнд хара орулдгинь соңсгдад уга. ³³ Кемр Эн Күн Бурхна Күн биш болсн болхла, Тер иим юм үзүлж чадшго билэ, – гиж эдгсн күн хәрүднь келв.

³⁴ – Чи килнцтэ төрлэч. Маднд уха заах зөв чамд уга, – гиж хәрүднь келэд, тедн эдгсн күүг хурлд ирдгинь уурулв.

Сохр ухан-седклин тускар

³⁵ Исус эдгсн күүг паршмуд тиигсинь соңсад, терүг олж авад сурв:

– Чи Күмни Көвүнд иткжәнч?

³⁶ – Тертн кемб, Ах Нойн минь? – гиж тер сурв, – Келтн нанд, би Терүнд иткнэв.

³⁷ – Чи ода Терүг үзжәнэч, Тер чамта күүнджәнэ, – гиж Исус келв.

³⁸ Тиигхлэ күн:

– Деед Эзн, би иткжәнэв, – гихэд Исуст сөгдж мөргв.

³⁹ Исус келв:

– Сохр әмтнд хара орулж, харата әмтиг сохрулхар Би эн орчлңд ирв.

⁴⁰ Өөрнь бәэсн паршмуд:

– Бидн бас сохр болжәхмб? – гихэд сурцхав.

⁴¹ Исус:

– Кемр тадн сохр бәэсн болхла, тадн эврәннь килнцдән буру уга болх билэт. Зуг тадн үзжәнэвидн гисн төләдән, тадн деерән буру толһатат.

Хөөчин тускар

10 – Хөөнэ хаша дотр үүдәр орлго талдан орм олж авад орсн күн – хулхач болн деермч, гиж үнәр таднд келжәнэв. ² Хашан үүдәр орсн күн эврәннь хөөдин хөөч мөн. ³ Манач терүнд үүдинь секнэ. Хөд дууһинь соңсна. Тер эврәннь хөөдән нерәрнь дуудад, дахулад һазаран һарна. ⁴ Хөөч хөөдән цуглулж һазаран һарһад, бийнь өмннь һарад уралан йовна. Эзнэ ду таньдг учрас тедн хөөчин ардаснь дахж йовна. ⁵ Күүнэ ду хөд медхш. Тегэд күүнэ күүг тедн дахшго. Хөд гүүһэд тарад йовж одх, – гив.

⁶ Исус үлгүрлж келсмн, зуг Терүнэ үгмүдин чинринь әмтн медж чадсн уга.

Исус – сән хөөч

⁷ – Би хөөнэ хашан үүднв, гиж үнәр келжәнэв.

⁸ Нанас урд ирсн әмтн хулхачнр болн деермчнр. Хөд тедниг соңссн уга. ⁹ Би лавта үүднв. Нанар дамжж орж һарснь әмән харсж аврх. Тер күн орж һарад, урһцта-идгтэ һазр олж авх. ¹⁰ Хулхач юм хулхалхар, алхар, күүчж хамхлхар ирнэ. Би болхла әмтнд йосн элвг-делвг әмн-жирһл өгхәр ирв. ¹¹ Би сән хөөчв. Сән хөөч эврәннь хөөдин төлә әмән әрвлго өгхдән белн. ¹² Ялч болхла йосн хөөч биш. Хөд терүнэ биш. Ялч аашсн чоһыг үзхләрн, хөөдиг хаяд, әәһэд, зулад йовж одна. Тиигхлэ чон зәрм хөөдиг шүүрч авна, наадкснь тарад йовж одна.

¹³ Ялч йосн хөөч биш, тер ялч болад зулж одна. Тер хөөдиг йосндан асрж хэлэхш. ¹⁴ Би сән хөөчв. Эцк Намаг меднэ, Би Эцкән бас меддв. Тиим кевәр Би Эврәннь хөөдән сәәнәр меднэв, хөөдм Намаг бас меднэ. Эврәннь хөөдин төлә Би әмән әрвлго өгхдән белнв. ¹⁶ Талдан хөд Нанд бас бәәнэ. Тедн эн сүргин хөд биш. Би тедниг бас дахулж авч ирх зөвтәв. Тедн Мини ду бас соңсх. Удл уга цуһар нег хөөчтә нег сүрг болх! ¹⁷ Би әмән хәрү авхин төлә өгхдән белнв. Тер учрар Эцк Нанд хәәртә. ¹⁸ Кен чигн Мини әмиг булаж авч чадшго. Би эврә дурарн әмән өгчәнэв. Әмән өгх чигн, хәрү авх чигн йосн Нанд бәәнэ. Тиигж Нанд Эцкм закв, – гиж Исус келв.

¹⁹ Эн үгмүдин хөөн еврей әмтн хоорндан хувагдв.

²⁰ – Эн – ухань көндрсн хар сәкүстә күн. Ю хәәж Энүг соңсжәнт? – гиж кесгнь келцхэв.

21 Зэрмнь:

– Хар сәкүснд эзлгдсн күн тиигж, келшго. Хар сәкүсн сохр күүнд хара орулж, чадхмб? – гицхэв.

Евреймүд Исуст иткжэхш

22 Үвл болсмн. Ерусалимд хол сүм шинрүлж, нерэдлһнэ нэр болв. 23 Исус сүмин хашан дотрк Соломон хаана нертэ бөөрн дотраһар йовж йовла.

24 Эмтн Терүнэ өөрнь зогсв.

– Кедү күртл Чи мадниг өврүлж зовахмч? Кемр Чи Бурхна илгэсн Аврач болхла, тодрхаһар кел маднд, – гиж тедн келцхэв.

25 Исус иигж келв:

– Би таднд келләв. Тадн итксн угат. Эцкинм күчэр кесн йовдлмуд Мини тускар келжәнэ. 26 Тадн Мини хөд биш болсн учрас Нанд иткжэхшит. 27 Мини хөд дууһим соңсна. Би тедниг таньж меднэв. Тедн Намаг дахж йовна. 28 Би теднд мөңк жирһл өгнэв. Тедн мөңкиндән үкшго. Мини хөөдиг Нанас күн булаж авч чадшго. 29 Нанд Эцкин өгсн юмн цуг юмнас деер. Тедниг Эцкэс күн булаж чадшго. 30 Эцк Би хойр ни-негнвидн.

31 Тиигхлэ евреймүд саак кевэрн Исусиг алхар чолу хартан авцхав.

32 Зуг Исус:

– Би тана чирэд Эцкин даалһсн кесг сән йовдлмуд күцэвүв. Ямаран йовдлас көлтэ тадн Намаг чолуһар цокхар седжэххит? – гиж келв.

33 – Бидн чамаг сән йовдлмудас көлтэ цокхар седжэххитвидн. Чамаг Бурхиг му келснэ төлөд, эгл күн Бийән Бурхнд тоолсн төлөд чолуһар цокхар седжәнэвидн, – гиж евреймүд хэрүцв.

34 – «Тадн – бурхд» гиж Бурхн келснэ тадна Заканд бичэтэ биший? 35 Бурхна Бичгт бөөсн үгмүд мөңкиндән үнн болдгинь бидн меднэвидн. Бурхна Үг авсн улсиг бурхд гиж Бурхн нерэдсн биший? Намаг Эцкм шүүж авад орчлнд илгэв. Би – Бурхна Көвүнв гиж келхлэ, Бурхиг муурулжана гиһэд яһад тадн Намаг гемшэххит. 37 Кемр Мини Эцкин даалһсн йовдлмудыг Намаг эс күцэхлэ, бичэ Нанд итктн! 38 Кемр Мини Эцкин даалһсн йовдлмудыг Би күцэхлэ, Мини үгд эс итквчн, Мини кесн йовдлмудт итктн. Тиигэд Би Эцклэ негдэд, Эцк Нанла негдэд бөөдгинь медхит, – гиж Исус келв.

39 Тедн саак кевэрн Исусиг бэрж авхар седв, зуг Исус теднд бэргдсн уга. 40 Цааранднь Исус дэкэд Йордан холын телтр эрг тал харч йовад тенд үлдсмн. Тенд Йохан урднь эмтиг уснд кирслсмн.

41 Олн күн Исусур ирлэ:

– Йохан өвэрц йовдлмуд эс үзүлв чигн, зуг эн күүнэ тускар келснэ цугнь үнн, – гиж тедн келцхэв.

42 Тенд олн эмтн Исуст итксмн.

Лазарин үкл

11 Йудья һазрин Бетәнья хотнд Лазарь гидг күн гемтж. Тер Март Мирьям гидг хойр эгчтэ бөөдг бөөж. 2 Мирьям каңкнсн үнртэ тосиг Деед

Эзн Исусин көлднь түркэд, үсэрн арчдг күүкд күн. Терүнэ дү Лазарь күнд гемтэ бөөж.

3 – Деед Эзн, Тана хөөртэ үр икэр гемтжәнэ, – гиж эгчнр Исус тал зэңг илгэв.

4 Исус энүг соңсад:

– Эн гемэс көлтэ Лазарь үкшго. Бурхиг туурулхин төлө цуг эн учрх. Бурхна Көвүг бас туурулхин төлө эн гем ирж, – гиж келв.

5 Март, Мирьям болн Лазарь һурвнд Исус ик дурта бөөж. 6 Зуг Лазариг гемтэ бөөсинь соңсв чигн, Исус бөөсн һазртан хойр өдртән бөөв. 7 Энүнэ хөөн Исус эврәннь сурһульчнртан:

– Хэрү Йудья һазрур йовхмн, – гиж келв.

8 – Багш, тенд эмтн Таниг чолуһар цокхар седлэ. Тер бийнь Та тиигэрән йовх санатавт?! – гиж сурһульчнр келв.

9 – Арвн хойр часин кемжәнд өдр герлтэ болна, тиим эсий? Өдрәр йовсн күн бүдршго, тер эн орчлңин герлиг үзнэ. 10 Ора сөөһәр йовдг күн бүдрх, юңгад гихлэ, тер герл уга, – гиж Исус келв.

11 – Мана үр Лазарь унтж одв, зуг Би терүг серүлхәр йовжана, – гиж Исус немж келв.

12 – Деед Эзн, кемр тер унтсн болхла, тертн эдгжэх болва? – гиж сурһульчнр сурв.

13 Исус теднд Лазарь өңгрв гиж келлэ, зуг сурһульчнр Исусиг нөөрин тускар келжэхинь санв.

14 Тиигхлэ Исус:

– Лазарь өңгрж одв, – гиж илэр келв.

15 – Терүнлэ хамдан урднь эс бөөсндән Би байрлжана. Энүн деерэс тадн Нанд иткхит. Эн учрсн юмн таднд туста болх. Лазарь тал йовцхай, – гиж Исус немж келв.

16 Тиигхлэ Томас гидг күн (тер Икрин өрәсн бөөсмн) наадк сурһульчнрт келв:

– Йовцхай! Исусла хамдан үкцхэй!

Исус эгч дү хойрин зүркинь тогтнулжана

17 Исусиг ирхд Лазарин цогцнь дөрвн өдр үкәрт кевтсн бөөж. 18 Бетәнья Ерусалимас һурвн дууна шаху бөөсмн. 19 Урднь Март Мирьям хойрт кесг евреймүд ирэд, теднэ ахиннь тускар һундл төрүлж. 20 Исусиг аашсинь соңсад, Март Терүг тосхар һарв, Мирьям гертән үлдв.

21 – Деед Эзн минь, Таниг энд бөөсн болхла, дүм үкшго билэ. 22 Болв би ода чигн меднэв, Бурхн сурсн юмитн Танд өгх, – гиж Март Исуст келв.

23 – Чини дүүчн әмдрх, – гиж Исус хәрүднь келв.

24 – Би меднэв, тертн сүл өдрт әмдрлһнэ өдрт әмдрх, – гиж Март келв.

25 – Би – әмдрлһн болн жирһл. Нанд иткдг күн үкв чигн әмдрх. 26 Болв әмд деерән Нанд итксн төрүц үкшго. Чи Мини келсн үгд иткжәнчи? – гиж Исус сурв.

27 – Э, иткжәнэв, Деед Эзн, Таниг орчлнд ирсн Бурхна Көвүн – Бурхна илгэсн Аврач гисинь иткжәнэв, – гиж Март хэрү өгв.

Исус уульжана

28 Цуг энүг келэд, Март хэрж ирэд, дү күүкэн дуудад:

– Багш ирв, энд бээнэ. Тер чамаг дууджана, – гиж шимлдж келв.

29 Мирьям үгинь соңсад, босад Исус тал адһж нарад йовв. 30 Исус тер хотн дотр орад уга бээсмн. Тер Мартан тоссн ормд зогсжала. 31 Мирьямин герт ирсн евреймүд терүнд сана зовж төвкнүлжэлэ. Мирьямиг босад йовхлань, терүг үкэр тал уульхар йовжана гиж санад, тедн ардаснь дахв. 32 Мирьям Исусин бээсн назрт ирэд, Терүг үзэд, келднь киисэд келв:

– Деед Эзн минь! Таниг энд бээсн болхла, дүм үкшго билэ, – гив.

33 Исус оркрж уульжах Мирьямиг болн евреймүдиг үзэд, нашудж гейүрв.

34 – Терүнэ цогцинь тадн альд тэвсмт? – гиж Исус сурв.

– Йовхм, Та эврэн үзхит, – гиж тедн келцхэв.

35 Исус уульв.

36 – Энтн үнэр Лазарьт хээртэ бээж, – гиж евреймүд нег-негндэн келцхэв.

37 Тер бийнь зэрмнь:

– Сохр күүнд хара өгсн күн Лазариг өңгрүлшгоһар юңгад юм эс кесмб? – гиж келцхэв.

Исус Лазариг амдрүлжэнэ

38 Исус гейүрэд үкэр тал йовв. Үкэр гисн хадын көндэ билэ. Хадын амн чолуһар хаалһата бээж.

39 – Эн чолу түлкэд хооран кетн, – гиж Исус закв.

Үксн күүнэ эгчнь Март:

– Деед Эзн минь, тендэс үмкэ үнр һарчана, Лазарин цогцнь дөрвн өдр үкэрт кевтнэ, – гив.

40 Тиигхлэ Исус:

– Би чамд келлүсв, кемр иткхлэчн, Бурхна туурмж чамд үзгдх, – гиж хэрү өгв.

41 Чолуг түлкэд хооран кеснэ хөөн Исус теңгр хэләһэд келв:

– Аав минь, Намаг соңсжасн төлэд Би Чамд ханлт өргжәнэв. 42 Би меднэв, Чи Намаг оньдин соңснач. Би цуг энүг энд зогссн әмтнә төлә келжәнэв. Чи Намаг илгәввч гиснд эдниг итктхә гиж келжәнэв.

43 Эн үгмүд келэд Исус чаңһар дуудв:

– Лазарь, һар нааран!

44 Үксн күн һарв. Терүнә һар-көлнө еврей әмтнә заңшалар цаһан кенчрэр, чирәннь альчулар оралһата бээсмн.

– Боодһаһинь тәәләд, йовултн, – гиж Исус келв.

Деед хург Исусиг алхар шиидснь

45 Мирьям тал ирсн евреймүдин кесгнь Исусин кесн өвәрц үзэд Терүнд иткв. 46 Зуг зэрмнь паршмуд тал йовад, учрсн йовдлын тускар цәәлһж келж өгв. 47 Ах гелңгүд болн паршмуд Деед хург кев:

– Эн күн дала өвәрц йовдлмуд кенә. Ода яахмб? – гиж тедн сурцхав.

48 – Кемр бидн Терүнд зөв өгәд бәәхлә, Тер кех юман цааранднь кех, тер учрар цуһар Терүнд иткх. Тиигхләннь Римин улс ирэд мана сүмиг болн келн әмтиг уга кеһәд тарах, – гиж тедн келцхэв.

49 Кәәп гидг күн тер жылд ах гелң болж йовсмн тер:

– Тадн юм меджәхшит. 50 Нег келн-әмтн үкхин ормд нег күн цуг келн әмтнә төлә үкснь деер болхиг тадн меджәхшийт? – гив.

51 Тер эврә уханасн эн үгмүд келсн уга, тер цагт ах гелң болсн төлэд тер Исус еврей әмтнә төлә үкх гисн әәлдхлиг келж өгв. 52 Болв һанцхн еврей әмтнә төлә биш, цуг олн зүсн нутгт бээсн Бурхна үрдүдин төлә, тедниг цуглулж негдүлхин төлә Исус әмнәсн ханцулгдх.

53 Тер өдрәс авн тедн Исусиг алх арһ хәәдг болв.

54 Тер учрар Исус еврей әмтнә заагт ил йовдган уурв. Тер эжго көдән өөр бээсн Эпрам гидг хотнур йовж одв. Тенд Исус эврәннь сурһульчнртаһан бәәв.

55 Йудья әмтнә Песах гидг нәр өөрдж йовла, әрвслһнә йос күцәхин төлә, кесг әмтн еврей нутгин һазр болһнас Ерусалим балһснур ирцхэв.

56 Тедн Исусиг хәәлдәд, сүмд ирэд нег-негнәсн:

– Эн байр-нәәрт Тертн иршго болвза? – гиж сурцхав.

57 – Кемр Исусиг альд бәәхинь күн медхлә, Терүг бәрж авхар дарунь теднд келж өгх зөвтә, – гисн заквр ах гелңгүд болн паршмуд һарһв.

Мирьям Исусин келднь каңкнсн үнртә тос асхснь

12 Песах гидг нәр күртл зурһан өдр үлдж. Исус Бетәнья гидг Лазарь бәәсн хотнур ирв. Тер хотнд урднь Исус Лазариг амдрүлсмн. 2 Энд Исусин төлә байрин хот белдв. Март хотынь зөөһәд ширә деер тәвв. Лазарь талдан гиичнрлә болн Исусла хамдан ширә эргж сууж. 3 Мирьям савд [литрин өрәл дүңгә] кесн нард гидг үнтә каңкнсн үнртә тосиг авад, Исусин көл деернь асхад, үсәрн арчв. Гер каңкнсн үнрәр дүүрв. 4 Исусин нег сурһульч Йуда Искериот (хөөннь тер Исусас урвсмн):

5 – Эн тосиг һурвн зун цаһан мөңгнд хулдад, мөңгинь һуульһнч әмтнд өгх йоста бәәсн юмн, – гиж келв.

6 Тер энүг һуульһнч әмтнд санань зовад, теднә арһинь хәәхин төлә келсн биш тер хулхач болад тиигж келв. Йуда мөңг хадһлдг хәәрцгтә бәәж. Тегәд тер мөңгән бәәж-бәәжәһәд эврән эдлдг бәәсмн.

7 – Эн күүкд күүг бичә гемшәтн. Эн тосиг Намаг оршахар эн хоршаж хадһлтха! 8 Тадна өөр угатя яду әмтн оньдин бәәх. Би болхла удл уга таднас салхв, – гиж Исус келв.

Лазарин тускар болсн нууц күүндлһн

⁹ Тер саамд кесг евреймүд Исусиг тенд бээсинь медчкэд ирцхэв. Тедн һанцхн Исусиг хэлэхэр биш дэкэд Лазариг үзхэр ирж. Юңгад гихлэ, тедн Лазариг Исус амдрүлж гисн зэңг соңсж.

¹⁰ Евреймүдин ик зунь Лазарас көлтэ ах гелңгүдиг үлдәһэд, Исус тал ирэд, Терүнэ итклд орсн төлэд ах гелңгүд Лазариг бас алхар седв.

Ик байртаһар Ерусалим балһснур орж ирлһн

¹² Маңһдуртнь Песах гидг байрта нээрт ирсн әмтн Исусиг Ерусалим тал ирж йовхинь соңсв.

¹³ Тедн шавар зандн модна бүчрмүд авада, Исусиг тосж харв.

– Бурхн тууртха! Деед Эзнэ нерн деерәс ирснь әдстә болтха! Израилин Хан әдстә болтха! – гиж олн әмтн хәәкрцхэв.

¹⁴ Исус баахн элжғниг олж авада унад йовж.

¹⁵ «Сиона күүкн бичә ә! Хәлә! Баахн элжғниг унж авсн чини Хан йовж йовна» гиж Бурхна Бичгт бичәтә бәәнә. ¹⁶ Түрүләд Исусин сурһульчнр яһад тиигжәхинь медсн уга. Зуг Терүг өврмжтә кевәр әмдрснә хөөн тедн Исусин тускар Бичгт тиигж бичгдсинь тодлв. Яһад иигж кесинь бас тедн тодлв.

¹⁷ Исус Лазариг үкәрәснь дуудж авада, цогцинь яһж әмдрүлсинь үзсн әмтн зогсл уга күн болһнд келдг бәәсмн. ¹⁸ Ода тедн тиим өвәрц йовдл кесн күн аашсиг медәд, һарч Исусиг тосв.

¹⁹ – Бидн ю эс кеввчн тус болжәхш. Цуг нарт делкә Терүг дахж йовна! – гиж паршмуд уурлад хоорндан келцхэв.

Исус эврәннь үклин тускар келснь

²⁰ Тер байрт ирсн әмтн заагт нег цөөкн грек келн әмтн Бурхнд сөгдхәр ирж. ²¹ Тедн һалилья һазрин Бетсәд хотна Пилип гидг Исусин сурһульч тал өөрдәд:

– Тана зерг, бидн Исусиг үзх саната биләвидн, – гиж сурцхана.

²² Пилип Андрей тал йовад энүнә тускар келв, тедн хоюрн тер әмтнә тускар Исуст келв. ²³ Исус иигж келв:

– Күмни Көвүнә, Мини туурхин цаг ирв. ²⁴ Би үнәр келжәнәв: Буудян экн һазрт унад эс үкхлә, негхн болж үлднә. Кемр буудян экн үкхлә, олн буудя өгч урһна. ²⁵ Тер учрар әмән әрвлснь әмән геех. Эн орчлңд әмән әрвдгонь мөңк жирһл эдлх. ²⁶ Нанд церглжәх күн Намаг дахж йовтха! Мини бәәсн һазрт зарцм бәәнә. Нанд церглжәх күүнд Эцкм ачинь хәрүлх. ²⁷ Мини седклм икәр зовж бәәнә. Ю келхв ода? Аав минь, Намаг эн цагас гетлүлит! Зуг Би эн цагин төлә ирсн бәәнәв! ²⁸ Аав минь, нерән туурултн!

– Би туурлав, болв дәкн туурхв! – гисн дун генткн теңгрәс соңсгдв.

²⁹ Тенд зогссн олн әмтнәс зәрмнь тер дууг соңсад, эн орчрһун дун һарв гиж келцхэв. Зәрмнь Бурхна элч Терүнлә күүндв гив.

³⁰ – Эн дун Мини төлә биш тадна төлә, – гиж Исус келв.

³¹ Ода эн орчлңгин зарһ келһнә цаг ирв, эн орчлңгин Нойн цааран көөгдх. ³² һазрас деегшән өрггдх цагт цуг әмтнә оның Нанд тусх. ³³ Эн үгмүдәр Исус ямаран үкләр үкхин тускар цәәлһж келв.

³⁴ Олна заагт бәәсн улс:

– Бидн Бурхна Бичгт Христос мөңкинд әмд бәәх гиж умшлавидн. Ода юңгад Та Күмни Көвүн деегшән өрггдх гиж келжәхмт? Күмни Көвүн гиснь кемб? – гиж келцхэв.

³⁵ – Таднла бәәсн герлд бачм цаг үлдв. Харңһу эс болтл, өдрин герлтәд йовтн. Харңһуд йовсн күн альдаран йовсан медхш. ³⁶ Герл герлтжәх кемд герлд итктн. Герлин көвүд болхит! – гиж Исус теднд келәд, һарад цааран йовж одв.

Евреймүд иткжәхш

³⁷ Исусиг кесг өвәрц йовдлмуд үзүлвчн әмтн Терүнд итксн уга. ³⁸ Цуг эн Эшья гидг әәлдәчин келснь бүтдгәр учрв: «Деед Эзн! Кен мана келснд итксмб, кенә нүднд Деед Эзнә күч секгдсмб?»

³⁹ Тедн иткж чаддго бәәж, энүнә учринь Эшья гидг әәлдәч: ⁴⁰ «Нүдәрн бичә үзтхә гиһәд, ухаһарн бичә медтхә гиһәд, Бурхн теднә нүдинь сохлж, ухаһинь хаав. Тегәд тедн бийән эдгәхәр Нан тал эргж хәләшго гиж Деед Эзн келв», – гиж келв. ⁴¹ Эшья Деед Эзнә туурмж үзсн учрар Терүнә тускар иигж келсн.

⁴² Тер цагт толһачнр дундас кесгнь Исуст иткв. Зуг паршмуд тедниг хурлас салһх гиһәд, эврәннь итклин тускар ил келдго бәәсмн. ⁴³ Әмтнә магтлһн Бурхна магталас теднд деер бәәж.

Исусин үг – зарһч

⁴⁴ – Нанд иткдг күн Нанд биш Бийим илгәсн Бурхнд иткнә. ⁴⁵ Намаг үздг күн Бийим илгәсн Бурхиг үзнә. ⁴⁶ Би – Йосн герлв. Нанд итксн күүг харңһуд үлдәшгоһар Би эн орчлңд ирв. ⁴⁷ Мини үгм соңсад эс күцәдг күүнд Би зарһч бишв. Би эн орчлңгиг гемшәхәр ирсн угав. Эн орчлңгиг харсж аврхар ирв. Намаг һолж Мини келсим эс күцәсн күүнд зарһчнь бәәнә. Үгм сүл өдрт терүнә зарһч болх. Би эврәннь нернәс келсн угав. Бийим илгәсн Эцкм иигж келх заавр өгв. Терүнә заавр – мөңк жирһл гисинь Би үнәртән меднәв. Мини Эцкимм зааж өгсн үг Би таднд келжәнәв.

Исус сурһульчнриннь көл уһажана

13 Песахин байрин өмкн өдр билә. Эн һазриг үлдәһэд, Эцкүрн хәрү йовх цаг ирсинь Исус медәд бәәлә. Исус эн һазрт бәәх сурһульчнртан дегд эңкр билә, үктлән чигн эңкр билә.

² Сурһульчнр Исусла хамдан асхни хот эдлв. Тер

цагт эрлг Шимона Искериотин көвүнд Йудад Багшас урвах уха-сана орулв. ³ Бурхн Эцк Исусин харт бээсн күчэн өгсинь болн Тер Бурхнас ирэд ода Бурхн тал хэрж йовхинь Исус медв. Исус босад, деерк хувцан тээлж, альчурарн бийэн бүслв. Цааранднь Тер савд ус кеһэд, сурһульчнрин көл уһаһад, бүслсн альчурарн арчв. ⁶ Шимон Пётр тал Исус өөрдхләнть тернь:

– Деед Эзн минь! Та мини көл уһахар седжэнт? – гив.

⁷ – Ода Намаг ю кежэхинь чи меджэхшич, зуг хөөннь медхич, – гиж Исус хэрү өгв.

⁸ – Та мини көл төрүц уһашгот! – гиж Пётр келв.

– Кемр Би Чини көличнь эс уһахла, чи Нанла хамдан негдшгоч, – гиж Исус хэрүднь келв.

⁹ – Тиигхлэ, Деед Эзн минь, ханцхн көл биш, харм, толһаһм бас уһатн, – гиж Пётр келв.

¹⁰ – Цевр күүнэ ханцхн көлинь уһах кергтэ, юңгад гихлэ, терүнэ цогцнь цевр. Тадн цевр бээнэт, зуг цуһар биш, – гиж Исус хэрүднь келв.

¹¹ Терүнэс урвх күүг Исус медлэ, тегэд чигн цуһар цевр бишит гив. ¹² Сурһульчнрин көлинь уһаһад, Исус деерк хувцан өмсэд, Эврәннь ормдан ирэд суув. – Тадндан гиж Би ю кесинь медгдәнү? ¹³ Тадн Намаг Багш, Деед Эзн гинэт. Чик, тертн мөн. Би, Деед Эзн, Багшв. ¹⁴ Зуг көлитн уһаж өглэв. Ода тадн тиигж, нег-негнднь көл уһах зөвтэт. ¹⁵ Тадниг үлгүр автха гиһэд, тиигж кетхэ гиһэд, уһаж өглэв. ¹⁶ Үнэр келжәнэв. Зарц Эзнэс, элч Илгэснэс деер биш. ¹⁷ Энүг медэд, цугинь күцэжэх күн буйн-кишгтэ! ¹⁸ Цугтаннь тускар келжэхшв. Кениг ийлһж авсан меднэв. Зуг «Мини өдмг иджэснь өмнэсм һаран өргв» гисн Бурхна Бичгин үгмүд бүттхэ! Энүг учрхин өмн Би ээлдж келжәнэв. Энүг учрсн хөөн Би БЭЭНЭВ гисндм Тадн дарунь иткхит. ²⁰ Үнэр келжәнэв. Мини илгэсн кү седклдән орулдгнь Намаг орулжахань мөн. Бийим орулдгнь – Бийим Илгэсиг орулх, – гиж Исус келв.

Исусиг бэрж өгх күн

²¹ Энүг келэд, цааранднь Исус икэр үүмэд:

– Тадн дундас негнь Намаг бэрж өгх гиж үнэр келжәнэв, – гив.

²² Сурһульчнр нег-негнүрн хэлэлдэд, кенэ тускар келжэхинь санад өврэд бээцхэв. ²³ Исусин хамгин дурта нег сурһульч Терүнэ өөр суув. ²⁴ Шимон Пётр – кенэ тускар келжэхинь сур – гиж терүнд докъялж келв. ²⁵ Тер сурһульч толһаһан Исусур өөрдүлэд:

– Деед Эзн минь! Терчн кемб? – гиж сурв.

²⁶ – Мини шүүслж өгсн өдмгиг авсн күн тер болх, – гив.

Исус өдмг шүүслэд, Шимона Искериотин көвүнд Йудад өгв. ²⁷ Йуда өдмг авсн цагт терүн дотр эрлг орж одв.

– Кех юман шулуһар ке, – гиж Исус терүнд келв.

²⁸ Юңгад Исус терүнд тиигж келжэхинь нег чигн күн медсн уга. ²⁹ Йуда мөңгнэ хоршалһна хээрцгтэ болсн учрас зэрмнь Исусиг терүг байрин өдрт юм

хулдж автха, эс гиж мөңгнэ нег хувинь угатя эмтнд өгтхэ гиж зэрмнь санцхав. ³⁰ Өдмгинь авад, Йуда дарунь гертэс харв. Харңһу сө бээж.

Шин заавр

³¹ Йуда һарад йовж одхла Исус:

– Ода Күмни Көвүн туурв. Терүгэр дамжад Бурхн туурв. Кемр Бурхн Күмни Көвүһэр дамжад туурсн болхла, Терүг Бурхн Эврэн туурулх, тер дарунь туурулх. Мини хээртэ үрдүд! Таднла бээх цагм чилжәнэ. Намаг санад хээхит. Толһачнрт келсн үгән таднд ода келжәнэв: Мини йовх һазрур тадн ирж чадшгот. Шин заавр өгчәнэв: Нег-негндән дурта болтн. Би таднд дурта болсн кевэр нег-негндән дурта болтн. Кемр тадн тиигж бээхлэ, Мини сурһульч гиж тадниг эмтн медх, – гиж келв.

Исус Пётрин гөрдлһнэ тускар келжәнэ

³⁶ – Деед Эзн Мини, Та альдаран йовжэнт? – гиж Шимон Пётр Исусас сурв.

– Мини йовсн һазрур ода чи йовж чадшгоч, зуг хөөннь Намаг даһад йовхич, – гиж Исус хэрүднь келв.

³⁷ – Деед Эзн минь! Юңгад би Таниг ода даһж эс йовж чаджаһмб? Би Тана төлэ эмэн өгхд белнв, – гиж Пётр келв.

³⁸ – Чи Мини төлэ эмэн өгх белнч? Үнэр чамд келжәнэв, эр така эс хээкртл, чи һурв дэжж Нанас гөрдхч, – гиж Исус тиигхлэ келв.

Бурхн Эцкүр йовх хаалһин тускар

14 – Тадна седкл бичэ үүмтхэ! Бурхнд итктн, Нанд бас итктн! Эцкимм герт хорас дала. Тадндан бээр белдхэр ода Би йовжәнэв. Тиим эс бээсн болхла, тиигж келшго билэв. Одад хорас белдснэ хөөн бээсн ормдан тадниг бээлһхэр Би хэрү нааран ирж тадниг авнав. Альдаран йовх хаалһинь меднэт!

⁵ – Деед Эзн! Бидн Таниг альдаран йовхитн меджэхшвидн. Йовх хаалһитн ода яһж бидн медхвидн, – гиж Томас Исуст келв.

⁶ Би – хаалһв, Би – үнн болн жирһлв, ханцхн Нанар дамжж Эцкүрм күрч чадхит. Кемр тадн Намаг медсн болхла, Мини Эцкиг бас медх билэт. Эн өдрэс авн тадн Терүг медэд үзхит, – гиж Исус келв.

⁸ – Эцкән маднд үзүлтн, дэжж юмн керго, – гиж Пилип келв.

⁹ – Эцкән үзүл гиһэд юңгад келжэхмч? Тиим дала цагт Би таднла бээнэв, тер бийнь чи Намаг меджэхшийч. Намаг үзснь Эцким үзнэ. ¹⁰ Намаг Эцклэ негдж бээдгинь Эцкиг Нанла негдж бээдгинь, чи иткжэхшийч? Таднд келсн үгән Эврәннь нернэс келжэхшв. Нанла негдж бээдг Эцк үүлән күцэжәнэ. ¹¹ Намаг Эцклэ негдж бээдгинь, Эцкиг Нанла негдж бээдгинь итктн! Тиим биш болхла Мини кесн үүлин төлэ итктн. ¹² Үнэр

келжэнэв Намаг Эцк талан йовжах учрас Нанд иткснь Мини кесн үүл күцэхэд, энүнэс икэр күцэх. ¹³ Мини нерн деерэс юм сурхлань цугинь күцэхв. Көвүһэрн дамжж Эцк туурх. ¹⁴ Кемр Мини нерн деерэс тадн сурхлатн, Би сурсиг күцэхв.

Исус Эрүн Сәкүснә тускар келжэнә

¹⁵ – Кемр тадн Нанд дурта болхла, Мини зааврмудыг күцэхит. ¹⁶ Би Эцкәсн сурнав. Тер таднд талдан Туслгчиг илгэх. Тер мөңкиндән таднла үлдх. ¹⁷ Тер Туслгч – Бурхна туск үн медүлдг Сәкүсн. Терүг үнн седкләрн орулж авх арһ орчлнд уга. Тер юңгад гихлә, тедн терүг үзжэхш. Тедн Терүг меджэхш, һанцхн тадн Терүг меднәт. Ода Тер таднта бәәнә. Цааранднь чигн тадна дотр бәэх. ¹⁸ Тадниг өнчәр үлдәлго, Би хәрү ирхв. ¹⁹ Удл уга орчлң Намаг үзшго. Зуг тадн Намаг үзхит. Би әмд бәэхв, тер учрар тадн бас әмд бәэхит. ²⁰ Тер өдрт тадн Намаг Эцктә негдж бәәдгинь, тадниг Нанта негдж бәәдгинь, Намаг таднла негдж бәәдгинь медхит. ²¹ Мини зааврмудыг хадһлдг, күцәдг күн Нанд дурта болна. Нанд дурта болдг күүнд Мини Эцкм дурлна. Би бас терүнд дурлхв. Бийән медүлхв, – гиж Исус хәрүднь келв.

²² – Деед Эзн, юңгад Та орчлңд биш һанцхн маднд бийән медүлхәр бәнт? – гиж Йуда (Искериот биш) келв.

²³ – Нанд дурта болдгнь Мини заасар бәэх. Эцкм терүнд дурта болх. Терүн тал ирәд, бидн хамдан бәэхвидн. ²⁴ Нанд дурго болдгнь Мини үгәр бәәшго. Тадна соңсчасн үгмүд Мини үгмүд биш, Намаг илгәсн Эцкинм үгмүд. ²⁵ Энүг Би таднла бәәсн цагт келжәнәв. Туслгчиг, Эрүн Сәкүсиг, Мини нерн деерэс Эцкм илгэх. Тер таднд цугинь зааж өгх. Мини келсн үгиг тадна сананд орулх. ²⁷ Би таднд эв өгчәнәв. Эврәннь эвән таднд өгчәнәв. Эн орчлңгин кевәр эв өгчәхшв. Бичә үүмтн, бичә әәтн! ²⁸ Би таднас салад йовжанав. Зуг Би хәрү ирхв гисн үгмүдм тадн урднь соңслат. Кемр тадн нанд йосндан дурта бәәсн болхла, тадн Намаг Эцкүрн йовжана гихәд икәр байрлх биләт. Тер юңгад гихлә, Эцкм Нанас үлү алдр. ²⁹ Би энүг урдаснь келжәнәв. Цугтан эн күцхлә, тадн Нанд иткхит. Дәкж Би таднд юм келж чадшгов. Эн орчлңгин нойн аашна. Намаг нойлх йосн терүнд уга. ³¹ Зуг Би Эцкдән дуртав, Бурхна заасар үүлән күцәжәнәв. Энүг орчлң медх зөвтә! Бостн, ода йовий! – гиж Исус келв.

Исус уста үзмин иш мөн

15 Цааранднь Исус иигж келв:
– Би – уста үзмин ишв. Уста үзм урһадгнь – Эцкм. Мини деер бәәсн темс өгдго бүчриг Тер чавчад хайчкна. Зуг темс өгдг бүчриг урһцта болтха гихәд цеврлнә. Тадн болхла ода Мини үгәр цеврлгдвт. ⁴ Нанла хамдан негдж бәәтн. Би таднла бас негдж бәэхв. Бүчр ишин әңг болсн учрас темс

өгч чадна. Зуг бүчр эврән бийнь темс өгч чадшго. Тиим кевәр тадн Нанла негдж эс бәэхлә, темс өгч чадшгот. ⁵ Би ишв, тадн бүчрмүд. Нанла негдж бәәдг күн болн Би терүнлә негдж бәэхлә, тер олзта темс өгнә. Тадн Намаг угаһар юм күцәж чадшгот. ⁶ Нанла негдж эс бәәдг күн уста үзм урһжасн ишәс салһад хайгдсн бүчр мет хумхарж хагсж одна. Тедниг цуглулж һалд хайж шатана. ⁷ Кемр тадн Нанла негдж бәәһәд үгм күцәхлә, сурх юман сурхлатн – цугнь таднд өггдх! ⁸ Кемр тадн дала темс өгхлә, Мини сурһульчнр болсан үзүлхит. Энүгәр дамжад Эцкм туурх. ⁹ Эцк Нанд хәәртә бәәсн кевәр Би таднд хәәртәв. Мини хәәрдн багтад бәәтн! ¹⁰ Тадн зааврмудм күцәхлә, Мини хәәрдн багтхит. Тиигж Би Эцкин зааврмудыг күцәһәд, Эцкиннь хәәрдн багтжанав. ¹¹ Эврәннь байрасн таднла хувалцхар, тадниг ик байрта бәәтхә гихәд энүг таднд келләв. ¹² Мини заавр эн: Би таднд дурлсн кевәр нег-негндән дурлтн. ¹³ Үүрмүдин төлә әмән өгх дурнас деер дурн уга. ¹⁴ Мини заасн үгмүд күцәж бәәхләтн, тадн Мини үүрмүд. ¹⁵ Дәкж тадниг зарцнр гиж келжәхшв. Зарц болхла Эзнә кесиг медхш. Би тадниг Мини үүрмүд гиж нерәджәнәв. Юңгад гихлә, Эцкәс медж авсан таднд медүлж өгләв. ¹⁶ Тадн Намаг шүүж авсн угат. Би тадниг онц шүүж авлав. Орчлңд одад төрүц үрдго темс өгтхә гиж Би таднд даалһлав. Тиигхлә Эцкм таднд Мини нерн деерэс сурситн өгх. ¹⁷ Мини заавр эн: Нег-негндән дурта болтн!

Орчлңгин дурго болһн

¹⁸ Кемр орчлң таднд дурго болхла, тодлж автн: түрүләд орчлң Нанд дурго болв. ¹⁹ Тадн орчлңгин әмтн бәәсн болхла, орчлң тадниг эврә гиж дурта болх билә. Зуг тадн орчлңгин әмтн бишит, Би тадниг онц шүүж авад, орчлңгас салһв. Тегәд чигн орчлң таднд дурго. ²⁰ Зарц эзнәс деер биш гисм тадн тодлвт? Кемр Намаг көөсн болхла, тадниг бас көөх. Кемр Мини үгмүд күцәсн болхла, тадна үг бас күцәх. ²¹ Зуг тадниг Нанд итксн төләд тедн тиигж көөх. Юңгад гихлә, Намаг Илгәсиг тедн медхш. ²² Кемр Би орчлңд эс ирсн болхла, теднд эс келсн болхла, тедн килнцдән буру уга болх билә. Зуг ода тедн бурута, яһад гихлә, тедн Мини үгм кергтән авсн уга. ²³ Нанд дурго болсинь Мини Эцкдм дурго болна. ²⁴ Кемр Би талдан күн күцәж чаддго кергиг эс күцәсн болхла, тедн буру уга болх билә. Зуг ода тедн Мини керг-үүл үзв чигн одачн Нанд болн Эцкдм дурго. ²⁵ Зуг теднә Бичгт бәәсн «Учр угаһар Нанд дурго болж» гисн үгмүд бүтдгәр тиигх зөвтә. ²⁶ Зуг тадн тал Эцкәс һарчах Бурхна туск үнн медүлжәх Сәкүсн, Туслгч, ирхлә, Би Терүг Эцкәсн тадн тал илгәхв. Тер Мини герч болх. ²⁷ Тадн бийстн бас Мини герчнр. Тер юңгад гихлә, эклцәс авн тадн Нанла хамдан бәәләт.

16 Тадниг итклән бичә хайтха гихәд Би энүг келв. ² Тадниг хурлас салһх. Цагнь ирхлә, тадниг алжасн әмтн Бурхнд церглжәсән санх.

³ Эцкм болн Намаг меддго төлөд тедн тиигж кех.
⁴ [а] Зуг Би энүг таднд урдаснь саглж келв. Тер цагнь ирхлэ, тодлтн: Би Энүнэ тускар таднд келлэв.

Эрүн Сәкүснә үүлин тускар

⁴ [б] Таднла хамдан бээсн учрас түрүлэд Би энүнэ тускар таднд келсн угав. ⁵ Намаг илгәсн тал ода Би йовжанав. Зуг тадн альдаран йовжанат гиж Нанас суржахшит. ⁶ Мини келснәс көлтә седклтн зөвүрәр дүүрв. ⁷ Зуг Би үнәр келжәнәв: тадна арһ хээхәр би йовжанав. Намаг эс йовхла, тадн тал Туслгч иршго. Би йовад Терүг таднур илгәхв. ⁸ Тер ирэд әмтнә килнцин тускар, Бурхта чик бәәхин тускар, Бурхна зарһин тускар ил цәәлһж секх. ⁹ Эрүн Сәкүснә секх килнцнь эн: әмтн Нанд иткхш. ¹⁰ Бурхта чик бәәх гиснь эн: Би Эцк талан йовжанав, тадн Намаг дәкж үзшгот. ¹¹ Зарһ гиснь иим: эн орчлңгин нойн зарһла харһв. ¹² Би кесг юм таднд келж чадх биләв. Зуг ода тадн Мини Үг дааж чадшгот. ¹³ Бурхна туск үниг медүлдг Сәкүсн таднур ирхлэ, таднд цуг үниг медүлх. Юңгад гихлэ, Терүнә келснь Бийәснь һарчах үгмүд биш. Соңссан Тер таднд келх, иргчин тускар бас келх. ¹⁴ Тер Намаг туурулх. Юңгад гихлэ, Терүнә келсн юмн Нанас авад, таднд медүлэд келсн юмн болх. ¹⁵ Эцқдм бәәсн юмн – Мини. Тер төлөд чигн Би келжәнәв, Тер Нанас авад, таднд медүлх. ¹⁶ Удл уга тадн Намаг үзшгот. Зуг невчкн цаг давхла, дәкн үзхит.

Зөвүр болн байр

¹⁷ Сурһульчнрас зәрмнь нег-негндән:
 – Удл уга тадн Намаг үзшгот, зуг невчкн цаг давхла тадн дәкәд Намаг үзхит гисн үгмүд юн үгмүд болжахмб? Би Эцқүрн йовжанав гисн юмб? Невчкн цаг гисн үгмүдәр ю келхәр седсмб? Энүнә келсн үгмүд маднд медгдж өгчәхш, – гиж келцхәв.
 Исус тедниг ю сурхар седжәхинь медәд:
 – Тадн нег-негнәсн, удл уга тадн Намаг үзшгот, зуг невчкн цаг давхла, дәкн үзхит гисн үгмүдиг суржәнт эсий? – ²⁰ Үнәр келжәнәв. Тадн оркрж уульхит. Орчлң болхла байрлх. Тадн зөвүртә бәәхит. Зуг тадна зөвүрин хөөн ик байр ирх.
²¹ Күүқд улс гиигрх цагтан басл зовна. Яһад гихлэ, гиигрх цаг ирв. Үрән һарһсна хөөн эн орчлңд шин күн төрв гиж тер байрлад зовсан мартчкна. ²² Тадн бас ода зөвүртә бәәнәт. Зуг дәкәд тадниг үзхләм, тадна зүркн байрар дүүрх. Тер байр таднас күн булаж авшго. ²³ Тер өдр тадн Нанд сурвр өгшгот. Үнәр келжәнәв, Мини нерн деерәс Эцқәс ю сурвчн, Эцқ таднд сурситн өгх. ²⁴ Тадн одачн Мини нерн деерәс юм сурад угат. Сурх юман суртн, сурсан авад байрар дүүрхит!

Би эн орчлңгиг диилүв

²⁵ Би энүг таднд үлгүрлж келлэв. Зуг цагнь ирхлэ, Би Эцқиннь тускар үлгүр угаһар ил келхв. ²⁶ Тер өдрт тадн Мини нерн деерәс Эцқәсм юм сурхит.

Тадна төлө гиж Эцқәсн эрж сурнав гиж таднд келжәхшв. ²⁷ Тадниг Нанд дурлсн төлөд, Намаг Эцқәс ирв гиж итксн төлөд, Эцқм Бийнь таднд дурта. ²⁸ Би эн орчлңд Эцқәсн ирв. Ода дәкәд эн орчлңгиг үлдәһәд, Эцқ талан йовжанав, – гиж Исус келв.

²⁹ – Ода Та үлгүр угаһар ил келжәнәт. ³⁰ Әмтиг сурврмуд өгтл Та теднә сурврмудиг урдаснь меднәт. Ода бидн энүг шиңкән медвидн. Тер учрар Таниг Бурхнас ирсинь бидн иткжәнәвидн, – гиж сурһульчнр келцхәв.

³¹ – Ода тадн Нанд иткжәнәт? ³² Соңстн, цагнь өөрдж йовна. Цагнь лавта ирв. Намаг һанцараһим үлдәһәд, тадн тарад гер болһндан йовж одхт. Зуг Би һанцхн бишв, яһад гихлэ, Нанта Эцқ бәәнә. ³³ Нанла негн болж эв олтха гиж үүг Би таднд келлэв. Эн орчлңд тадниг зовлң күләжәнә, зуг бийән чаңһар бәртн. Би эн орчлңгиг диилв! – гиж Исус хәрүднь келв.

Исусин зальврлһн

17 Үгән төгсәһәд, Исус толһаһан өргәд, теңгр хәләһәд:

– Аав минь! Цаг ирв. Көвүн Таниг туурулхин төлө Көвүг туурул. ² Та цуг күмн әмтиг залх йос Терүнд өгвт. Тер учрар Көвүнтн Тана даалһсн әмтнд мөңк жирһл өгх. Тер зөвиг Та Эврән Терүнд өгвт. ³ Мөңк жирһл гиснь: Таниг ор һанцхн Бурхиг болн Тана илгәсн Исус Христосиг медж авлһн. ⁴ Би Таниг эн һазрт туурулв. Тана даалһсн көдлмшиг күцөвүв. ⁵ Ода Аав минь! Орчлң үүдәд тана һарар бүтәгдснә өмн Би Танла хамдан алдр нернд орсн биләв. Дәкн намаг тер бәәдлд орулыт. Нарт делкәһәс авад, Нанд өгсн Тана даалһсн алдр неритн әмтнд секв. Эн әмтн Тана. Та эдниг Нанд өгвт. Эдн Тана үгиг зүркндән хадһлв. ⁷ Нанд өггдсн цугинь Танас һарчахинь эдн ода меднә. ⁸ Тана келсн үгмүдиг Би цугинь эднд келв. Тедн үгитн седкләрн орулв. Намаг Танас ирснд, Та Намаг илгәв гиснд тедн йосндан иткв. ⁹ Би эднә төлө суржәнав. Би орчлңгин төлө биш, Тана өгсн әмтнә төлө суржәнав. Тер юңгад гихлэ, эдн Тана. ¹⁰ Нанд бәәсн юмн Тана. Танд бәәсн юмн Мини. Теднәр дамжәд Би туурв. ¹¹ Би эн орчлңгас һарад Танур йовжанав. Зуг эдн әмтнә дунд үлджәнә. Эрүн Аав, эдн маднла әдл ни-негн болтха гиһәд, Эврәннь нернә күчәр Та эдниг харстн. Та эн нериг Нанд өгләт. Эднлә бәәсн цагт Тана нернә күчәр Би эдниг харсж йовлав. Та эн нериг Нанд өгләт. Эднәс негнь чигн геедрсн уга. Зуг негнь геедрх зөвтәнь геедрв. Тер юңгад гихлэ, Бичгин үг бүтх зөвтә билә. ¹³ Ода Би Тан тал йовжанав. Зуг һазр деер бәәсн цагт Мини ик байрар эдн дүүртхә гиж цугинь Би келжәнәв. ¹⁴ Би эднд Тана үг келләв. Тер учрар орчлң эднд дурго болжана. Юңгад гихлэ, эдн Нанла әдл эн орчлңгин биш. ¹⁵ Би эдниг эн орчлңгас автн гиж суржахшв. Та эдниг хар сәкүснәс харстн гиж суржәнав. ¹⁶ Эдн Нанла әдл эн орчлңгин биш. ¹⁷ Үнәр эдниг әрүтктн. Тана Үг йосн

үнн. ¹⁸ Та Намаг орчлнд илгэсн метэр Би эдниг орчлнд илгэжэнэв. ¹⁹ Эдниг Танд нерэдхэр эклэд Бийэн Танд нерэдхэнэв. Эдниг үнэр Тана болтха гиһэд тиигжэнэв. ²⁰ Би һанцхн эднэ төлө суржахшв. Би эднэ үгэр Нанд итхх эмтнэ тускар бас сурж бээнэв. ²¹ Тедн ни-негн бээтхэ гиж Би зальвржанав. Аав, Та Нанла негдж, Би Танла негдж бээдгэр тедн Мандла негдж бээтхэ. Тедн негдж бээтхэ! Тегэд Та Намаг илгэсиг орчлң итхх. ²² Тана өгсн туурмжиг Би эднд өглэв. Эдн Маднла эдл ни-негн болтха гиһэд тииглэв. ²³ Тедниг негдүлхэр Би теднлэ негдж бээнэв, Та Нанла негдж бээнэт. Эн учрас Та Намаг илгэвт гиж Нанд дурта болсн кевэр теднд дуран өгнэт гиж орчлң медх. ²⁴ Аав! Тана өгсн эмтн Нанла хамдан бээтхэ. Мини бээсн һазрт тедн бас бээтхэ, гиж Танас суржанав. Тедн Мини туурмжиг үзтхэ. Тер туурмжиг Та орчлң үүдэд уга бээтл Нанд ик хээртэ болад өглэт. ²⁵ Үнн чик Аав! Орчлң Таниг медсн уга. Би Таниг меднэв. Болв Та Намаг илгэсиг эдн меднэ. ²⁶ Тиигж Нанд өгсн Тана дурн эдниг дүүргтхэ гиһэд болн Намаг теднлэ негдж бээтхэ гиһэд, Би эднд Тана тускар секв. Болв цааранднь секэд бээхв.

Исусиг бэрж өглһн болн бэрлһн

18 Исус зальврсна хөөн сурһульчнртаһан Кедрон гидг салаг дэврэд, садт ирв. ² Йуда гидг урвач тер һазриг меддг билэ, Исус сурһульчнртаһан оньдин тиигэрэн ирдг бээсмн. ³ Йуда тиигэрэн Римин цергүдиг, гелңгүдин болн паршмудын илгэсн сүмин харулчнриг дахулсн бас ирв. Тедн шам бэрсн, зер-зевтәһән ирцхэв. ⁴ Исус Терүнлэ юн учрхинь медэд бээв.

– Кениг хээжәнэт? – гиж Исус өмэрэн һарад теднэс сурв.

⁵ – Назаретин Исусиг, – гиж тедн хэрү өгв.

– Тертн Бив, – гиж Исус келв.

Йуда гидг урвач бас теднэ өөр зогсжала. ⁶ Исус «Бив» гисн цагт тедн цуһар ардагшан цухрад һазр элқдж унцхав.

⁷ – Кениг хээжәнэт? – гиж Исус давтад теднэс сурв.

– Назаретин Исусиг, – гиж тедн хэрү өгцхэв.

⁸ – Би таднд Тертн – Бив гисн бээнэлм, кемр Би таднд кергтэ болхла, эдниг тэвж йовултн, – гиж Исус келв.

⁹ «Тана өгсн эмтнэс негинь чигн Би геесн угав», гисн үгмүд тиигэд бүтв. ¹⁰ Симона Пётрт үлд бээж. Тер үлдән өргэд, ах гелңгин зарцин барун чикинь тээрэд хайчкв. Тер зарцин нернь Малх бээж.

¹¹ – Үлдән дүр! Мини Эцкин белдсн зовлңгиг Би эдлх зөвтэв, тиим эсий? – гиж Исус Пётрт келв.

Исус ах гелңгин өмн

¹² Римин цергүд ахлачтаһан болн сүмин харулчнр Исусиг бэрж авв. Тедн Исусиг күләд, Анас

тал авч ирв. ¹³ Юңгад гихлэ, Ханас Кээпин хадм эцк бээж. Тер жилд Кээп ах гелң болсмн.

¹⁴ – Нег күн цуг келн эмтнэ төлө үксн деер болх, – гиж урднь Кээп евреймүдин толһачнрт келсн билэ.

Пётрин гөрдлһн

¹⁵ Симон Пётр болн дэкад нег сурһульч Исусин ардас йовсн бээж. Тер сурһульч ах гелңгин сән таньл бээсн учрас Исусиг дахад, герин хашад орж чадв. ¹⁶ Пётр болхла үүднэ ца үлдэд зогсв. Ах гелңгин таньдг сурһульч һарад, үүднэ өөр зогсдг зарц күүкд күүнлэ күүндэд, Пётриг герин хашад орулв.

¹⁷ – Та эн күүнэ сурһульчнрин негнь биший? – гиж тер зарц күүкд күн сурв.

– Уга, – гиж Пётр хэрү өгв.

¹⁸ һаза серүн билэ. Зарцнр болн Римин цергүд һал шатаһад, терүнэ цогин өөр дуладад зогсж. Пётр бас дуладхар тедн дунд зогсв.

Ах гелң Исусиг мөшкнэ

¹⁹ Тер цагт ах гелң Исусиг сурһульчнриннь тускар болн номин тускар мөшкв.

²⁰ – Би цуг эмтнд илэр келдг билэв, Би хурлмудт эс гиж сүмд номан умшад, эмтиг сурһдг билэв. Тенд кесг евреймүд цуглрдг билэ. Нууц юм Би келдго билэв. ²¹ Юңгад тадн Намаг мөшкэд бээнэт? Намаг соңссн эмтнэс суртн. Тедн Мини келсн үг меднэ, – гиж Исусиг эн үгмүд келснэ хөөн, Терүнэ өөр зогсжасн сүмин харулчнрин негнь Исусиг халхарнь ташв:

– Чи ах гелңглэ ямаран кевэр күүнджэхмч! – гиһэд тернь келв.

²³ – Кемр Би буру үг келсн болхла, буруһинь йилһж кел. Кемр чик келсн болхла, яһад Намаг цоквч?

²⁴ Хана күләтэ Исусиг Кээп гидг ах гелңгүр илгэв.

Пётрин хойрдгч гөрдлһн

²⁵ Симона Пётр һалын өөр дуладж бээхд, терүг дэкад нег күн:

– Чи Энүнэ сурһульчнрин негнь бишвч? – гиж сурла.

– Бишв, – гиж тер хэрүцв.

²⁶ Тиигхлэ ах гелңгин зарц Пётр чикинь тээрсн зарцин садн:

– Тер садт теднлэ хамдан бээсн чи мөн бишвч? – гив.

²⁷ Пётр саак кевэрн гөрдв, генткн эр така хээкрв.

Исус Пилатын өмн

²⁸ Евреймүд Исусиг римин закрач Пилатын бээшнд авч ирцхэв. Песахин байрин өрүнэ цаг билэ. Евреймүд бийән бузрдашгоһар бээшң дотрнь орсн уга. Орсн болхла, тедн Песахин байрла асхни хот эдлх зөв уга болх билэ. ²⁹ Тегэд чигн Пилат тедн тал һарв.

– Юунас көлтэ тадн эн күүг гемшэжэхмбт? – гиж, тер сурв.

³⁰ – Эн йос эс эвдсн болхла, бидн Энүг чамур авч иршго билэвидн, – гиж тедн хэрү өгв.

³¹ Пилат:

– Энүг тадн бийстн авад, эврәннь Закаһар зарһинь кетн, – гив.

– Мадн кү үкүлхэр цаажлх зөв угавидн, – гиж, евреймүд хэрү өгв.

³² Тиим кевэр Исус ямаран үклэр үкх гисн үгмүд бүтэгдх зөвтэ бээсмн. ³³ Тиигхлэ Пилат бээшң дотран орад, Исусиг дуудж авад:

– Иудья улсин хан чивч? – гиж сурв.

³⁴ – Чи энүг эврэн келжәнч, али чамд Мини тускар тиигж талдан әмтн келв? – гиж Исус хәрүдн сурв.

³⁵ – Би кемб? Еврей болжахмб? – гиж Пилат хэрү өгв.

– Эн чини келн-әмтн, чини ахлачнр чамаг мини харт бәрүлв. Чи ю кесмбч?

³⁶ Исус:

– Мини алвт эн орчлңгин биш. Кемр алвмтн эн орчлңгин бәэсн болхла, Мини алвтнр Намаг евреймүдин толһачнрас харсх билэ. Мини алвт эн орчлңгин биш, – гив.

³⁷ – Чи хан болжахмч? – гиж Пилат сурв.

– Чи үнәр келжәнәч. Би – ханв, – гиж Исус келв, – Би төрәд, эн орчлң тал үннә тускар герчлхәр ирв.

Зөвтэ Үнниг медсн күн Намаг соңсна. ³⁸ [а] Пилат:

– Үнн гидг юмб? – гиж сурв.

Исусиг үклин цаажла харһулснь

³⁸ [б] Цааранднь Пилат һазаран һарад евреймүдт келв:

– Би эн күүг гемшәх учр үзжәхшв. ³⁹ Танад тиим авъяс бәәнә: Песахин байрт бәрәнд суусн әмтнәс негинь сулдхх кергтә. Иудья улсин хааг сулдххар седжәнт?

⁴⁰ Тедн цуһар:

– Уга! Энүг биш! Бар-Абаг сулдх! – гиж хәәкрв.

Бар-Аба болхла деермч күн бәэсмн.

19 Тиигхлэ Пилат Исусиг маляһар цоктн, гиж цөргүдт закв. ² Цөргүд хатхдг көглин ацмудар титм гүрәд, Исусин толһа деернь өмскв. Дәкәд тедн улан лавшг Терүн деер хаяд, ³ даран-даранднь Исус тал өөрдәд:

– Иудья улсин хан менд болтха! – гиж хәәкрәд, наад бәрәд цокж зоваһад бәәв.

⁴ Пилат дәкн әмтнүр һарад:

– Хәләтн! Би Энүг цаажла харһулх буру юм һарһснь нанд медгдхш. Тегәд таднур дәкәд Энүг һарһв, – гив.

⁵ Исусиг көгл титмтәһинь болн улан лавшгтаһинь һарад зогсаһлань:

– Тер күн эн бәәнә, – гиж Пилат келв.

⁶ Ах гелңгүд болн сүмин харулчнр Исусиг үзәд цуһар:

– Кирст хадул! Кирст Энүг хадул! – гиһәд хәәкрцхәв.

– Энүг авад бийстн кирст хадултн. Би болхла Энүнә кесн буруһинь үзжәхшв, – гиж Пилат хәрүцв.

⁷ – Мана Закаһар Эн күн үкх зөвтә. Энтн бийән Бурһна Көвүн гиж нерәднә! – гиж евреймүд эврәһәрн кехәр келцхәв.

⁸ Цуг энүг соңссн Пилат улм сүрдв. ⁹ Тер дәкәд эврәннь бәәшңгүрн орад:

– Чи кенәхнәвч? – гиж Исусас сурв.

Зуг Исус тагчг, үг келлго зогсв.

¹⁰ – Чи нанла күүндхәр седжәхшич? Чамаг сулдхх эс гиж кирсд хадулх йосн нанд бәәдгинь Чи меджәхшич? – гиж Пилат келв.

¹¹ – Кемр чамд эн йос теңгрәс эс өгсн болхла, чи Намаг бәрх йосн уга болх биләч. Тер учрар Намаг чини һарт бәрүлсн күүнә килнц чини килнцәс ик болх, – гиж Исус хәрү өгв.

¹² Терүг келснә хөөн Пилат Исусиг сулдхх арһ хәәв.

– Кемр чи Эн күүг сулдххла, чи Римин хаана үр биш болхич. Би ханв гисн күн Римин хаана өшәтн болжана! – гиж евреймүд дәкн хәәкрцхәв.

¹³ Пилат теднә үгмүд соңсад, Исусиг һарһж авад, эврән зарһчин ормдан суув. Тер орм чолуһар кесн өндр орм бәәж, еврей келәр Габат гиж нерәдгдсмн.

¹⁴ Песах гидг байрин өмн басң өдр билә. Үдин цаг бәәж.

– Хәләтн, эн тана хан, – гиж Пилат евреймүдт келв.

¹⁵ – Энүг цааран йовул, цааран! Кирст хадул Энүг! Кирст! – гиж тедн хәәкрцхәв.

– Тадна хааг кирст хадулхмб? – гиж Пилат сурв.

– Мана Римин хаанас даву хан уга, – гиж ах гелңгүд хәрү өгцхәв.

¹⁶ [а] Аш сүүлднь, Пилат Исусиг кирст хадулхар цөргүдин һарт өгв.

Исусиг кирст хадулснь

¹⁶ [б]-17 Тедн Исусиг авад йовцхав. Эврәннь кирсән авад, Исус һавлын орм тал йовв. Еврей келәр Голгот гидг һазр бәәж. ¹⁸ Тенд Исусиг кирст хадулв, Терүнлә хамдан барун болн зүн талнь дәкәд хойр кү цаажлв. Исус теднә тал дунднь бәэсмн.

¹⁹ Пилат харһа модыг белдәд, кирс деер хадултн гиһәд цөргүдт закв. Тер харһа моднд: «Назаретин Исус – Иудья улсин хан» гиж бичәтә бәэсмн. ²⁰ Тер бичсн үгмүдиг кесг евреймүд умшсмн, юңгад гихлә, Исусиг цаажлсн һазр балһсна өөр бәәж. Тер үгмүд еврей, Рим болн грек келнд бичәтә бәәж. ²¹ Ах гелңгүд Пилатд энтн хажһр гив.

– «Иудья улсин хан» гиж бичә бичтн. «Тер: Би Иудья улсин хан гиж келнә» гиһәд бичтн, – гиһәд тедн келцхәв.

²² – Бичх юман бичв, – гиж Пилат хәрү өгв.

²³ Цөргүд Исусиг кирст хадсна хөөн Терүнә хувцинь авад, дөрвн әңгд хував, күн болһнд күрв.

Хитон гидг Исусин хувцнь болхла уйдл уга бүкл билэ.

²⁴ – Энүг хувахмн биш. Жирв хайхм, кенд тусна, тернь авчана, – гиж тедн шиидв.

Тиигж Бурхна Бичгт бээсн үгмүд күцв: «Тедн хоорндан зэрм хувцим хувала, болв наадк хувцна төлэ жирв хайла». Цергүд тер келсиг күцэв.

²⁵ Исусин кирсин өөр Терүнэ эк, наһц эгч, Клөпән гергн Марий болн Магдален хотна Марий зогсла.

²⁶ Исус эврәннь экән болн хажуднь зогссн дурта сурхульчиг үзв.

– Аак, эн чини көвүн, – гиж Исус экдән келв.

²⁷ Эврәннь сурхульчдан Исус:

– Эн чини экчнь, – гив.

Тер өдрин хөөн сурхульч Исусин экинь герүрн авв.

Исусин үкл

²⁸ Исус цуг юмиг күцэгдсинь медлэ, тегэд Бурхна Бичгиг бүклднь күцэхин төлэ Тер келв:

– Би ундасжана.

²⁹ Тенд буһшт чаһр бээж. Цергүд терүнд кенчр норһад, моднд өргэд, Исусин урлд күргв. ³⁰ Исус тер чаһриг амсад, келв:

– Күцв!

Эн үгмүдин хөөн Терүнэ толһань өрч деернь унад, эмнь цогцасн һарв.

Цергч Исусиг хэврһәрнь шаасна тускар

³¹ Басц өдр билэ, маңһдуртнь бемб өдр болх бээж. Бемб өдрлэ кирс деер үксн цогц бээх йосн уга бээж. Дэкэд болхла, бемб өдр – онц Песахин өдр билэ. Тер учрар евреймүдин толһачнр кирс деер хадата эмтнэ көлинь хамхлад, цогцснь кирс деерэс буулһх зөв Пилатас сурв. ³² Цергүд ирэд, нег хадата күүнэ көлинь хамхлад, наадк күүнэ көлинь хамхлв. ³³ Тедн Исусур өөрдлэ, Исус эмн уга бээж, тер учрар тедн Терүнэ көлинь хамхлсн уга. ³⁴ Зуг нег цергч жидәр Исусиг хэврһәрнь шаав, цусн усн хойр Исусин цогцас асхрв. ³⁵ Цуг энүг үзсн күн тадниг итктхэ гиһэд, энүнэ тускар герчлжәнэ. Терүнэ герчллһн үнн, болв тер үн келжәсэн меднэ. ³⁶ Бурхна Бичгин «Терүнэ нег чигн ясн хуһршго» гисн үгмүд күцхин төлэ цуг эн йовдл учрв. ³⁷ Бичгт дэкэд нег халхд бичэтэ билэ: «Тедн шаагдсн күүнүр хэлэх».

Исусиг оршалһн

³⁸ Хөөннь Ариматьяс ирсн Йосип Исусин цогциг Пилатас сурв. Йосип Исусин нууц сурхульч бээсмн. Юңгад гихлэ, тер евреймүдин толһачнрас ээдг бээж. Пилат зөв өгхлэ, тер ирэд, Исусин цогциг авв. ³⁹ Йосипла хамдан Никодим ирв. Тер Никодим Исусур сөөд ирдг билэ. Никодим һучн килограмм каңкнсн смирн болн алоэ гидг сээхн үнртэ тос авч ирв. ⁴⁰ Тедн Исусин цогциг кирсәс сулдхад, цогцднь сээхн үнртэ тос түркэд, кенчрәр орав, еврей әмтнэ

йосар цогциг тиигж оршадг бээж. ⁴¹ Исусиг цаажлсн ормд сад бээж, тер сад заагт шин кесн хадын көндә бээсмн. Тер көндәд күн оршагдад уга бээж. ⁴² Тегэд Песах байрин өдрмүд өөрдж йовсн цаг билэ. Тер хадын көндә өөрхн бээсн учрас Исусиг тенд оршав.

Исусин әмдрлһн

20 Эр цәәтл шин долан хонгин түрүңк өдр эклхин өмн Магдален хотна Марий харңһуһар үкәр тал йовна. Өөрдәд ирхлән, үкәр хаасн хад чолун тедүкнд кевтсинь үзв. Үкәрнь секәтә бээж. ² Тер Симона Пётрүр болн Исусин дурта сурхульч тал гүүж ирэд:

– Тедн Деед Эзиг үкәрәснь һарһад авад йовж оч, цогцинь альд орксинь бидн меджәхшвидн! – гиж келв.

³ Пётр тер сурхульчта хамдан тер даруны үкәрүр йовцхав. ⁴ Тедн хоюрн гүүж. Зуг тер сурхульч Пётриг күцәд үкәрүр түрүләд гүүж ирв. ⁵ Үкәр дотр шаһаж хэләһэд, тенд Исусиг орасн оршалһна кенчр үзв. Зуг сурхульч үкәр дотр орсн уга. ⁶ Дәкәд терүнә ард йовсн Симон Пётр гүүж ирэд, үкәр дотр орв. Исусин цогциг орасн кенчр ⁷ болн толһаһинь боосн альчур бас үзв. Тер альчур наадк кенчрмүдәс талдан ормд эвкәд тәвгдсн бээж. ⁸ Тиигхлә түрүләд үкәрүр гүүж ирсн наадк сурхульч бас үкәр дотр орв. Тер үзәд иткв. ⁹ Бурхна Бичгәр Исусиг әмдрхинь тедн ода чигн медәд уга бээж. ¹⁰ Сурхульчнр герүрн хәрв.

Магдален хотна Марий Исус хойр

¹¹ Марий үкәрин өөр ууляд зогсв. Уульн бээж тер үкәр дотр шаһаж хэләв. Генткн цаһан хувцта хойр Бурхна элчнриг тер үзв. Тедн Исусин цогц кевтсн ормд сууж, негнь толһаднь, дарукнь көлднь.

¹³ Бурхна элчнр Марийас:

– Күүкн, чи юңгад уульжәхмч? – гиж сурв.

– Тедн мини Деед Эзиг авад йовж одв. Болв Терүг альд тәвсинь би меджәхшв, – гиж тер хәрү өгв.

¹⁴ Күүкд күн хәрү эргәд хэләв, генткн тенд Исусиг үзв. Зуг Исусиг Бийнь зогсјаһинь тер йосндан таньж медж чадсн уга.

¹⁵ – Күүкн, юңгад уульжәхмч, кениг хәәжәхмч? – гиж Исус келв. Марий Исусиг сад хәләдг күн гиж санад келв:

– Эзн минь, кемр Чи Исусиг авад йовж одсн болхла, цогцинь альд тәвсэн кел, би йовад авнав.

¹⁶ – Мирьям, – гиж Исус терүнд келв.

Күүкд күн Терүнүр эргж хэләһэд, еврей келәр:

– Раввуни! (Багш гидг үг), – гиж хәәкрв.

¹⁷ – Дәкж Нанур һаран бичә күрг! Би Эцкүрн деегшән һарад угав. Мини дүүнр тал йовад кел: Би эврәннь Эцкүр болн тадна Эцкүр хәржәнәв, Мини Бурхн тал, тадна Бурхн тал, – гиж Исус келв.

¹⁸ Магдален хотна Мирьям сурхульчнр тал йовад: – Би Деед Эзиг үзв! – гиж келв.

Исусин келсн үгмүдиг теднд тер келж өгв.

Сурхульчнр эмдрсн Исусла харһжана

¹⁹ Асхн долан хонгин түрүңк өдртнь сурхульчнр цуглрсмн. Тедн евреймүдин толһачнрас аәһэд, үүдән төдглж. Үүднь төдгтэ бээсн бийнь Исус ирэд:

– Бурхн тадниг өршәтхә! – гиж келәд,

²⁰ Сурхульчнртан эврәннь хойр һаран, хәврһән үзүлв. Тедн цуһар Деед Эзиг үзәд, икәр байрлцхав.

²¹ – Бурхн тадниг өршәтхә! Эцкм Намаг илгәсн кевәр Би тадниг илгәжәнәв, – гиж Исус келәд,

²² тедн тал үләһэд, келв:

– Әрүн Сәкүсиг автн, – гив.

²³ – Кемр тадн күүнә килнц тәвж өгхлә, Бурхн терүнә килнц тәвж өгх. Болв кемр тадн күүнә килнцнй эс тәвж өгхлә, Бурхн терүнә килнц тәвж өгшго, – гиж Исус келв.

Исус Томас хойр

²⁴ Исусиг ирсн цагт Икрин өрәсн Томас, арвн хойр сурхульчнрин негнь уга бәәж.

²⁵ – Бидн Деед Эзиг үзләвидн! – гиж талдан сурхульчнр терүнд келв.

– Хадасн орсн ормиг һартнь үзәд эс көндәтл болв хәврһднь бээсн шавинь эс көндәтл би төрүц иткшгов, – гиж Томас хәрү өгв.

²⁶ Долан хонг давсна хөөн сурхульчнр саак кевәрн нег герт цуглрв. Тер цагт Томас бас теднлә бәәв. Үүдн төдгтэ бәәлә, зуг Исус дәкн үзгдәд, сурхульчнрин дунд зогсад:

– Бурхн тадниг өршәтхә! – гиж келв.

²⁷ – Эврәннь хурһан өг нааран, Мини һар хәлә. һаран өгәд Мини хәврһм көндә. Маһдл уга итк! – гиж Исус Томаст келв.

²⁸ Томас:

– Деед Эзн минь болн мини Бурхн! – гиж хәрү өгв.

²⁹ Исус:

– Чи Намаг үзәд итквч. Намаг үзлго иткдг күн буйн-кишгтә! – гив.

Эн дегтрин тускар

³⁰ Кесг өвәрц темдг Исус сурхульчнртан үзүлв. Теднә тускар эн дегтрт бичгдсн уга. ³¹ Исус Бурхна илгәсн Аврач Бурхна Көвүн гиж иткүлхин төлә, болв иткәд Терүнә нернә төләд мөңк жирһл эдлж бәәтхә гиж эн дегтр бичгдсн бәәж.

Исус долан сурхульчнрт үзүлснь

²¹ Хөөннь Исус Тиберәд нуурин өөр сурхульчнрт үзгдв. Эн иигж учрв. ² Шимона Пётр, Икрин өрәсн Томас, һалилья Канын Натаналь, Зебедаин көвүн болн дәкәд хойр сурхульч хамдан цуглрж. ³ Шимона Пётр:

– Би заһс бәрхәр йовнав, – гив.

– Бидн бас чамта хамдан йовнавидн, – гиж тедн келцхәв.

Тедн нур тал ирәд оңһц дотр орцхав. Зуг тер сөөд юм бәрж авсн уга. ⁴ Өр цәәхлә, Исус тедниг усна көвәд күләж, зуг сурхульчнр Исусиг таньсн уга.

⁵ – Үүрмүд Мини, заһсн бәәнү? – гиж Исус тедниг дуудж сурв.

– Уга, – гиж сурхульчнр хәрү өгв.

⁶ – Оңһцин барун талан гөлм хайтн, заһс бәрж авхит, – гиж Исус келв.

Тедн гөлмән хаяд ик дала заһс бәрәд, әрә гиж терүг һарһж авв. ⁷ Исусин хамгин хәәртә сурхульч Пётрт:

– Энтн Деед Эзн! – гиж келв.

Шимон Пётр Деед Эзн гисинь соңсад, деерк хувцан бий деерән хаяд, (тер юңгад гихлә, белкүсцәһән нүцкн бәәж) оңһцас уснд орв. ⁸ Наадк сурхульчнр оңһц дотр бәәһэд, заһсар дүүрң гөлм татн бәәж Пётрин ардас дахж йовв, усна көвә күртл зу метр шаху үлдсн билә. ⁹ Тедн оңһцан тәвәд, эрг деер һархла, шачасн дендр үзв. Терүнә цог деернь шаргджах заһсн, өөрнь болһсн өдмг бәәж.

¹⁰ – Бәрж авсн заһснас тадн невчкниг нааран авч иртн, – гиж Исус теднд келв.

¹¹ Шимона Пётр оңһц дотр орад, гөлмиг уснас татж авад һазрт хайв. Тедн зун тәвн һурвн ик заһс бәрж авч. Тиим дала заһс даһад, гөлм тасрсн уга бәәж.

¹² – Наартн, хотан уутн, – гиж Исус сурхульчнрт келв.

Сурхульчнрас нег чигн күн кембт? гиж зөрглж сурсн уга. Терүг Деед Эзн гиж тедн медв. ¹³ Исус өөрдәд өдмг заһс хойриг теднд өгв. ¹⁴ Эмдрснә хөөн Исус сурхульчнрт һурвдад үзгдсмн.

Исус Пётр хойр

¹⁵ Хотын хөөн Исус:

– Йохана көвүн Шимон, чи эднәс үлү Нанд дурта бәәснь үнәрий? – гиж Шимон Пётрт келв.

– Тиим, Деед Эзн. Би Танд яһж дурта болдгинь Та эврән меднәт, – гиж тер хәрү өгв.

– Тиигхлә Мини хурһдыг хәрүл, – гиж Исус келв.

¹⁶ – Йохана көвүн Шимон, чи Нанд дуртавч, угай? – гиж Исус Пётрәс хойрдад сурв.

– Тиим Деед Эзн. Яһж би Танд дурта болдгинь Та эврән меднәт, – гиж Пётр келв.

– Мини хөөдиг хәлә, – гиж Исус хәрү өгв.

¹⁷ – Йохана көвүн Шимон, чи Нанд дуртавчи? – гиж Исус Пётрәс һурвдад сурв.

Исусиг һурвдад суржаснд Пётр гейүрәд:

– Деед Эзн, Та цугинь меднәт, Намаг Танд икәр дуртаһинь бас меднәт, – гив.

– Мини хөөдиг хәрүл, – гиж Исус терүнд келв.

¹⁸ – Үнәр чамд келжәнәв, баһ цагтан чи эврән бийән нег мөсләд, дурта һазрт йовдг арһта биләч. Зуг чамаг көгшрхлә, һаричнь бооһад талдан күн чамаг дурго һазрт авад йовх.

¹⁹ Эн үгәр Исус Пётриг ямаран үкләр үкхинь келсн бәәж. Тер үкләр Пётр Бурхиг туурулх. Цааранднь Исус Пётрт:

– Намаг дахад йов, – гив.

Исус болн Терүнэ дурта сурһульч

²⁰ Пётр ардагшан хэлэхэд, Исусин дурта сурһульчиг үзв. Тер сурһульч асхни хот уусн цагт Исуст толһаһан өөрдүлэд: «Деед Эзн, кен Чамас урвх?» – гиж сурла.

²¹ Терүг үзэд, Пётр:

– Деед Эзн, энүнлэ юн учрх? – гиж сурв.

²² – Кемр Намаг хэрү ирл энүг әмд бәәлхәр седхлә, чамд юн кергв? Чи Намаг дахад йов, – гиж Исус хәрүднә келв.

²³ Эн үгмүдин хөөн сурһульчнр заагт тер сурһульч үкшго гисн зәңг тарв. Зуг Исус үкшго гиж келсн үга:

– Кемр Намаг хэрү ирл, энүг әмд бәәлхәр седхлә, чамд юн кергв? – гиж келсн.

²⁴ Цуг Энүг герчлжәсн, цуг энүг бичснә Исусин келжәсн сурһульч. Бидн цуһар меднәвидн, эн герчллһн үнн.

Сүл үгмүд

²⁵ Исус олн юм күцәв. Кемр цугинь бичж авхла, Терүнә тускар бичгдсн дегтрмүд цуг нарт делкәд багтлго чигн бәәх билә.

АПОСТОЛМУД

Лукан бичсн Сэн Зэңгин цаарандкнь апостолмудын йовдлмуд болжана. Эн дегтрт Исусин түрүңк сурһульчнр Эрүн Сәкүснә дуудварар Терүнә туск Сэн Зэңг Ерусалимд, цуг Йудьяр болн Шамарьяд, һазрин көвә күртл тархасиг автор үзүлжәнә (1.8). Эннь евреймүд дунд христианск төр эклжәснә туск тууж, дәкәд тер цуг делкән иткл болсмн. Тиигж бичхләрн, бичәч Римин монархин орн-нутгт христианмудас әәхмн биш гиж нег дәкж эврәннь умшачнран иткүлхәр седв. Христианск иткл евреймүдин шажна күцл болжахиг бас иткүлжәнә.

Апостолмудын йовдлмуд гидг дегтриг һурвн әңгд хуваж болжана. Исусин туск Сэн Зэңг тархагджах һазр мел өсәд йовв, чонж үүдәгдв:

(1) Исусиг өөдлснә хөөн Ерусалимд христианск төрмүд экләд хәләгдлһн.

(2) Терүг Палестина талдан һазрмудар тархалһн.

(3) Дунд һазрин теңгсәр Рим күртл цаарандан терүг тархалһн.

Эн дегтрт Эрүн Сәкүснә йовдлмуд хамгин чинртә болж үзүлгджәнә. Тиим йовдлмуд Ерусалимд тәвдгч өдрт болдг нәэрлә сурһульчнрт чидл өгнә, чонжиг болн теднә һардачнриг күцәх кергднә дахулад батлна гиж дегтрт бичәтә.

Цәәлһврт орулгдсн түрүн христианмудын зәңгс, дегтрт бичәтә учрсн йовдлмуд иткдг улсин жирһлд болн чонжин бәәдлд эн зәңгсин күчинь үзүлжәнә.

Учр-утхин зура

Герч боллһнд белдлһн 1.1–26

Ерусалимд болсн герчллһн 2.1 – 8.3

Йудьяд болн Шамарьяд болсн герчллһн 8.4 – 12.25

Павелын цергллһн 13.1 – 28.31

а) Миссионерск түрүңк йовлһн 13.1 – 14.28

б) Ерусалимин Хург 15.1–35

в) Миссионерск хойрдгч йовлһн 15.36 – 18.22

г) Миссионерск һурвдгч йовлһн 18.23 – 21.16

д) Ерусалимин, Кесәрьяна, Римин бәрәнд Павелыг бәрлһн 21.17 – 28.31

Үг өгснә тускар

1 Күндтә Төпил! Исусин цуг кесн болн сурһсн тоотынь эклжәснә авн ² теңгрт өөдлсн өдр күртл би чамд эврәннь түрүн дегтртән бичләв. Теңгрт өөдлх өдрин өмн Исус Эрүн Сәкүсәр шүүж авсн апостолмудт заквр өглә. ³ Эврән зовлң үзснәннь хөөн тер тедн тал кесг дәкж ирдг бәәж. Тиигәд Исус йосндан әмдрсән олн йовдлар дамжад лавлж. Дөчн хонгин эргцд Исус Бурхна орн-нутгин тускар ирәд келжәв. ⁴ Нег дәкж тедниг цуглрхла, Исус теднд закв:

– Ерусалимас бичә һартн. Болв Мини Эцкин келсн Эрүн Сәкүс күләтн. Та Нанас энүнә тускар бас соңлат. ⁵ Йохан тадниг уснд кирслв. Нег цөөкн хонгас тадн Эрүн Сәкүс авхит.

Теңгрүр өөдлһн

6 Сурһульчнр хамдан цуглрад Исусас иигж сурв:
– О, Деед Эзн, Израилин ориг сулдхх болн шинәс босхх цаг ирсмн болвза чамд?

⁷ Тернь келв:

– Төрүц тана керг уга. Тер цаг кезә учрхиг һанцхн Бурхн мини Эцк шиидх. ⁸ Эрүн Сәкүсн тадн деер бууһад ирхлә, чидл-күч авхит. Тиигәд Ерусалимд, цуг Йудьяд, Шамарьяд болн нань цуг һазрар нанд герч болхит.

⁹ Тиигж келлһнләнә, хәләһә бәәтл Исус деегшән теңгрүр өөдлж үүлн заагт уга болж одв. ¹⁰ Тедниг теңгрүр ширтж хәләжәхлә, генткн хажуднь цаһан хувцта хойр залу күн үзгдв.

¹¹ – һалилья һазрин залус, юһинь теңгр тал хәләһәд зогсжанат? Тадниг хәләһә бәәтл теңгрүр авгдсн Исус тер кевтән өөдлснләһән әдл хәрү бууж ирх, – гиж тедн келв.

Матийин суңһлһна тускар

12 Терүнә хөөн олив модна уулас бууһад, тедн Ерусалим тал хәрж ирцхәв. Ерусалимас тер уул нег дууна шаху һазрт бәәнә. **13** Ирн тедн герин деерк хорад цуглрв. Исусин сурһульчнрин нерднә эн: Пётр, Йохан, Яков, Андрей, Пилип, Томас, Бар-

Толма, Матай, Алпана көвүн Яков, Зилот багин гешүн Шимон болн Иуда, Яковин ах. ¹⁴ Цугтан санан-седклэрн негдэд оньдин мөргцхэв. Теднлэ хамдан нег цөөкн күүкд улс, Исусин эк Мирьям болн Исусин дүүнр ирдг болв. ¹⁵ Нег дэкж тиигэрэн зун хөрн шаху улс ирж. Пётр тиигхд босад келж;

¹⁶ – Манахс, Бурхна Бичгт Исусиг бэрж авсн улс дахулж ирсн Иудан тускар бичсн үгмүд күцх зөвтэ бээсмн. Тер үгмүд Давидэр дамжад Эрүн Сәкүсн келсмн. ¹⁷ Иуда мана багин гешүн билэ, яһад гихлэ, тер бас маднла хамдан Бурхнд церглхэр суңгдла. ¹⁸ Му йовдл һарһад олсн мөңгэр тер һазр хулдж авч. Тиигэд унад, дор ормдан үкэд, геснь буурад, дотркинь һазаран унж. ¹⁹ Энүнэ тускар Ерусалимд бээсн цуг әмтн соңсв. Тиигэд тер һазр теднэ төрскн келнэ янзар Хәкль Демә гиж нерәдгдв. Онданар болхла, «цуста һазр». ²⁰ «Иудан бийиннь гернь кезәд чигн әжгәртхә, нег чигн күн энд бичә бәәтхә», «Түүнә ормд талдан күн ортха» – гиж Псалмудын дегтрт бичәтә. ²¹ Тер учрас иштә Йоханыг уснд кирслсн өдрәс авн Исусиг маднас салһж авсн өдр күртл Исусла хамдан оньдин йовдг залусас негинь Иудан ормд шүүж авх кергтә. Тер күн маднла әдл Исусин әмдрлһнд герч болх йоста.

²³ Хойр күүнә нер дуудв: Бар-Себа эс гиж Юст гидг нертә Йосипиг болн Матийиг.

²⁴ – О, Деед Эзн! Та күн болһна седклинь меднәт. Ода Иудан сулдхсн ормд көдлхинь болн апостолмудын тоод орхиг йилһж авсан заһад медүлтн! – гиж апостолмуд мөргв.

²⁶ Кенинь йилһхәр жирв хайв. Жирв Матийд тусв. Тиигэд Матий арвн негн апостолмудын тоод арвн хойрдгч болж орв.

Эрүн Сәкүснә бууж ирлһн

2 Тәвдгч өдр гидг нәр (Песахин хөөн тәвн өдр давхла, терүг Тәвдгч өдр гиж нерәднә) ирхлэ, цугтан хамдан цуглрв. ² Генткн теңгрәс шүрүн салькн көдлсмн мет шууган теднә бээсн гер дүүргв. ³ Тер кемлә герт бээсн сурһульчнр ассн һалын бәәдлтә заль зааград тарсинь үзв. Күн болһн деер нежәдәр Тер буув. ⁴ Эрүн Сәкүсәр дүүрәд, тедн цугтан Эрүн Сәкүснә күчәр тал-талдан келәр келцхәв.

⁵ Ерусалимд тер цагт зүсн-зүүл орн-нутгудас Бурхнд шүтдг Иудья улс ирв. ⁶ Эн шууга соңсад, оln улс тенд цуглрв. Цугтан һәәхәд өврв. Яһад гихлэ, сурһульч болһн теднә төрскн келәр келжәхиг соңсв.

⁸ – Эн күүнджәх улс цугтан һалильяс биший? – гиж дегд икәр алң болад, нег-негнәсн сурлдв, – Бидн эврәннь төрскн келәр сурһульчнриг келжәхиг соңсжанавидн. Яһж тиигж күн болһнла әдләр келжәхмб? ⁹ Мадн дунд Партьян, Мидин, Еламин, Месапотамьян, Иудьян болн Кападокьян, Понта болн Азийин һазрас, ¹⁰ Пругьяс, Пампульяс, Египетәс, Ливиин Күрәнә хажуһас, Римин бәәрн улс, ¹¹ Критин улс болн арабмуд бидн цугтан мана төрскн келәр сурһульчнр Бурхна алдр кергүдин

тускар келжәхиг соңсжанавидн. ¹² Эн юн гидг юмн болжәхмб? – гиж цугтан нег-негнәсн өврәд, алмацад суржәв.

¹³ – Сурһульчнр дегд икәр әмтәхн чаһр уусмн бәәдлтә, – гиһәд зәрмснь наад бәрцхәв.

Пётрин келсн үг

¹⁴ Арвн негн апостолмудта хамдан йовсн Пётр зогсв.

– Иудьян залус болн Ерусалимд бәәх цуг әмтн, ода мини келхәр бәәхиг оньган өгч соңстн, – гиһәд Пётр дууһан деегшән өргәд келв. – ¹⁵ Эднтн, тана ухалжасар, согту биш. Шиңкән йисн час өрүнлм. ¹⁶ Энтн әәлдәч Йолин келсн үгиг күцәжәнә.

«¹⁷ Сүүлин өдрмүдт Би Эврәннь Сәкүсән цуг улст өгхв гиж Бурхн келжәнә. Тадна көвүд болн күүкд әәлдх, баһчуд юм үздг болх, көгшдүд зүүд зүүдлцхәх. ¹⁸ Эврәннь зарцмудт, залус болну, күүкд улс болну, тер өдрмүдт Би Эврәннь Сәкүсән өгхв. Тедн әәлдхл келх. ¹⁹ Тиигэд теңгр деер болн һазр дор Би темдгүд үзүлхв: цусн, һал болн утана үүлн. ²⁰ Деед Эзнә алдр болн туурмжта өдр ирхин өмн өргнд нарн харңһурх, сар цусн мет улах. ²¹ Зуг Деед Эзнә нериг дуудсн улс авргдх». ²² Израилин улс, намаг соңстн! Тана нүднд болсн күчтә кергүдәр, өвәрц болн онц темдгүдәр Назаретас ирсн Исусиг илгәсән Бурхн лавлла. Тадн цуг энүг меднәт. ²³ Бурхна зураһар болн таһад медлһәр Исус тадна һарт илгәгдлә, терүг тадн буру номта улсин һарар кирст хадад алвт. ²⁴ Болв Бурхн Терүг зовлңгас сулдхад әмдрүлв. Яһад гихлэ, үкл терүг цааранднь бәрәнд бәрж чадшго билә. «²⁵ Деед Эзиг би кезә чигн өмнән үзж йовлав. Деед Эзн нанла хамдан. Эн учрар би үүмхшв. ²⁶ Терүнәс мини зүркн байрар асад, келсм байрта болна. Би күн болвчн, Бурхнд иткәд амрхв. ²⁷ Яһад гихлэ, Та Мини сүмсиг үклин һазрт үлдәшгот! Танд шүтдг зарциг шора кеж әгрәшгот. ²⁸ Та нанд жирһлүр көтлсн хаалһ үзүлтв. Танла би кезә чигн байрта-бахмжта бәәхв», – гиж Давид Исусин тускар келлә.

²⁹ Ахнр! Өвк эцк Давид өңгрәд оршагдсинь би үнндән лавлж чадхв. Терүнә үкәр эндр өдр күртл манад бәәһә. ³⁰ Давид әәлдәч бәәж. Тер Бурхна андһар меддг бәәж. Бурхн терүнә үлдсн тохм-уңгаснь негинь авад ширәд суулһж. ³¹ Давид Бурхна иргч зураһин тускар медәд, Христосин әмдрлтин тускар келв. Исус үклин һазрт үлдәгдсн уга. Терүнә цогц-махмуд төрүц әгршго. ³² Тиигэд Исусиг Бурхн әмдрүләд босхсиг бидн цугтан герчлж чадхвидн. ³³ Бурхн Терүг барун талан өөдлүлв. Исус Эцкәсн Бурхна өгхәр келсн Эрүн Сәкүс авв. Ода тана үзжәх болн соңсжәх тоот Исусин асхрад иржәх белг болжана. ³⁴ Давид теңгрт өөдлсмн уга. Болв эврән иигж келв: «Чини өшәтиг диилж көлдчнь эс хайтл, Мини барун тал сууж йов, – гиж Деед Эзн мини Деед Эзнд келсмн». ³⁶ Израилин оln улс медәд авчктн: Тана кирст хадгдсн Исус Бурхна залсн Деед Эзн болн Бурхна илгәсн Аврач болжана.

37 Иим үг соңссн улс сана зовад бээв. Пётрэс болн ондан апостолмудас сурна:

– Ахнр, ода бидн яахмб?

38 – Күн болһн килнцтэ жирһлэн үлдэтн. Исусин нернэ төлө уснд бийэн кирслх зөвтэт. Түүнэ хөөн тадна килнц Бурхн тэвж өгэд, Эрүн Сәкүс белглх.

39 Таднд, тана үрдүдт, нам холд йовснднь чигн, Бурхна дуудсн күн болһнд Терүнэ белг күртх.

40 Тадн бийэн килнцтэ, азд-аля тохмта улст ирх зарһас саглтн! – гиж Пётр теднд келв.

41 Тиигэд терүнэ үгиг үнн седкләрн авсн улс уснд кирслгдв. Тер өдр Бурхнд сүзглсн баг улс тооһарн һурвн миңһ шаху күрв.

Сүзгтэ улсин жирһл

42 Цааранднь кезэ чигн сүзгтэ улс апостолмудар дамжад, Бурхна ном дасад, нег-негнлөһән харһлдад, мөргэд, хот-хооларн хувалцжав.

43 Апостолмуд күчәр кесг өвәрц болн онц темдгтэ йовдлмуд күцәжәв. Тер учрар күн болһн эәв.

44 Бурхнд иткдг улс цугтан хамдан, хам-хоша негәр бәәцхәв. 45 Тедн өв-көрңгән болн эдл-ахуһан хулдад, күн болһнд учр-утхинь тоолж күртсәр хуваж өгчәцхәв. 46 Цугтан нег кевәр өдр болһн һол сүмд цуглржав. Тедн гер болһнд өдмг күртәһэд, байрта, амулң бәәдлд хот-хоолан эдләд, 47 Бурхиг магтв.

Олн әмтн цугтан Бурхнд иткдг улсиг күндлв. Деед Эзн өдр болһн авргдсн улсиг эн багла негдүлдг болв.

Пётр доһлң кү эдгәжәнә

3 Нег дәкж үдин хөөн һурвн часла мөргүлин цагт Пётр Йохан хойр һол сүм тал йовж йовла. Өдр болһн һол сүмин ке үүднә хажуд нег доһлң кү авч ирэд суулһдг билә. Эн күн экин геснәс һарсн өдрәс авн доһлң бәәж. Тиигэд эн сүмд ирж йовсн улсас альхан делгәд һууль һуудг бәәж. 3 Эн күн Пётр Йохан хойриг сүмүр орж йовсиг үзчкәд, бас альхан делгв. Пётр Йохан хойр доһлңгиг шинжләд хәләв.

– Нан тал хәлә, – гиж Пётр келв.

5 Тиигж келхләнә, эн күн ширтж хойр залус тал хәлән, «нег юм өгхмн болвза» гиж ухалв.

– Цаһан мөңгн алтн хойр нанд уга. Болв бәәснәсн чамд өгнәв. Назаретин Исус Христосин нернә төлө босад йов! – гиж Пётр келв.

7 Тиигж келчкәд, Пётр көвүг барун һараснь татад босхв. Генткн терүнә көндрдго хойр өвдгднь болн тавдгднь әмн орад, чидл урһв. 8 Доһлң күн өсрәд босад йовдг болв. Пётр Йохан хойриг даһад тер сүмд орад, һәрәдн бәәж Бурхиг магтв. 9 Терүг хойр көләрн ишкәд сүмд орад, Бурхиг бууляд магтсиг хажуднь бәәсн улс цугтан үзв. 10 Өдр болһн альхан делгәд, сүмин үүднд суудг һуульһнчиг олн улс таньв. Энүлә акад йовдл учрсиг олн үзәд, алң болад өврцхәв.

Һол сүмд Пётрин келсн үг

11 Эдгсн күн Пётр Йохан хойрин хажуһас саллго йовхиг үзчкәд, әмтн цугтан Соломонин гидг сүмин һазрт гүүж ирэд цуглрцхав. 12 Олна үүмлдә үзжәх Пётр иигж келв:

– Олн әмтн! Иим йовдл учрснд яһад алң болнат?! Яһад тадн мадн тал хәләжәнәт? Эс гиж мана чидларһ аль сүзгл эн доһлң кү босхад эдгәсн гиж санжанат? 13 Абрахамин, Ицхакин, Яковин Бурхн, мана эцкнрин Бурхн, эврәннь Исус көвүнә нер туурулв. Болв тадн Пилатын өмн Исусиг йосна улст бәрүлж өгәд Терүг гөрдвт. Тер бийнь Пилатд Исусиг сулдхх санан бәәж. 14 Тер күн әрүн болн чик седклтә билә. Болв тадн Терүнәс хөөһвт. Тадн Пилатыг кү алдг андныг сулдхтн гиһәд ээрлдәд бәәввт. 15 Тадн йоста жирһл өдгг күүг алвт. Болв Бурхн Терүг үкләс тач әмдрүлсиг бидн цуһар герчнр болжанавидн. 16 Исусин нернә күчн эн күүнд чидл өгв. Исусин нернд итксн учрар эн күн эдгсиг үзжәнәт. Тиигэд Исуст үнн седкләрн сүзглснәс иштә тер гемәсн һарв. 17 Ахнр! Тадн болн тана деер бәәсн ахлачнр Исусиг кенинь медлго алсн гиж би санжанав. 18 Христос муулян эдләд зовтха гисн зәңг Бурхн эврәннь әәлдәчнрәрн келүлв. Бурхн эн келсән күцәв. 19 Тегәд килнцтә жирһлән үлдәһэд тана килнцитн тәвхин төлө Бурхн тал хәрү эргтн. Ухан-седкл батрх цаг учрх. 20 Бурхн таднд шүүж авсн Исус Христосиг илгәх. 21 Делкән бәәдл шинәс эс тогтл Исус теңгрт бәәх. Түүнә тускар Бурхн эврәннь әәлдәчнрәр дамжад кесгәс нааран келүллә. «22 Тадн дундас нанла әдл әәлдәч Деед Эзн тана Бурхн илгәхмн. Энүг ю келвчн, тадн соңстн. 23 Эн әәлдәчин келсиг эс соңссн күн әмнәсн шордх», – гиж Моше зәңглв. 24 Самулас экләд, түүнә хөөн чигн зәңг күргдг әәлдәчнр эн өдрмүдин тускар бас келжәлә. 25 Бурхна әәлдәчнрәр дамжад өгсн үг таднд нерәдгджәнә. Абрахамла кесн бооцан бас тана төлө кегдлә. «Чини хөөтк үйнрәр дамжад һазр деер бәәх әмтнд әдслхв», – гиж Бурхн Абраһамд келв. 26 Бурхн эврәннь Исус көвүһән әмдрүлхләрн түрүн болж терүг танур илгәлә. Тиигэд Бурхн таднд харшлх керг-үүләс эргүләд, таднд әдс өглә.

Пётр Йохан хойр Деед хургин өмн

4 Пётр болн Йохан олн улст үг келжәхләнә һол сүмин гелңгүд, харулын толһач болн цадукмуд өөрдж ирв. 2 Кемр Исус үкләс әмдрхлә, цааранднь үксн улс цугтан әмдрх гиж апостолмуд улст келжәлә. Тер учрар һардачнр болн цадукмуд дегд икәр уурлцхав. 3 Асхн болж йовх цагла Пётр Йохан хойриг тедн бәрж авад, өрүн күртл маначнрт бәрүлв. 4 Тедниг соңсжасн улсин ик зунь келсн үгинь иткв. Тиигэд Исуст итксн улсин тонь тавн миңһ шаху болж өсв. 5 Маңһдуртнь Ерусалимд Йудья улсин ахлачнрин, медәтнрин болн ном

цээлхэчнрин хург цуглрв. ⁶ Цуглрсн улсин тоод: Ах гелц Хана болн Кээп, Йохан, Александр болн ах гелцгин яста улс орцхав. ⁷ Пётр Йохан хойриг тал дундан зогсачкад:

– Тадн ямаран күчэр болн кенэ нерэр иим йовдл харһжанат? – гиж теднэс сурлдв.

⁸ Тиигхлэнь Эрүн Сәкүсәр күч авч Пётр теднд иигж келв:

– Улсин ахлачнр болн Израилин медәтнр! ⁹ Кемр эндр өдр ач-тусан күргәд зовлңта күүнә гемиг яһж эдгәснә хәрүг маднас некжәхләтн, ¹⁰ тадн болн Израилин оln улс цугтан медтн. Энтн Назаретин Исус Христосин нернә күчн. Терүг тадн хадасар кирст хадсн бийнь Бурхн Терүг үкләс татж авад әмдрүлв. Ода тана өмн эрүл-менд, гем-зовлң уга зогсжасн күн – энтн Исусин күчәр зогсжәх күн.

¹¹ Исус – «тана, тосхачнрин холсн чолун.

Тосхачнрин холсн чолун герин өнцгин хол чолун болв». ¹² Һанцхн Исус Христос күн болһниг аврна. Терүнә нерәр дамжәд күн болһн аврлtd күрнә.

Ондан нер Бурхн һазр деер бәәсн әмтнд өгсн уга.

¹³ Пётр болн Йохана зөрг цугтаһинь алңтрулад бәәв. Эдн сурһуль уга эгл улс бәәж. Эдниг Исусла хамдан йовсиг цугтан таньв. ¹⁴ Гемәсн эдгәд хажуднь зогсжасн кү ахлачнр үзәд бурушәж өмнәснь үг келж чадсн уга. ¹⁵ Апостолмудыг Деед хургин хорһас һарһад әрлtn гиһәд закчәд, тедн хоорндан күүндвр кецхәв.

¹⁶ – Ода эн улсиг яахмб? Ерусалимд бәәх оln-әмтн тер хойрин өврмжтә йовдл һарһсна тускар меднә. Энүнлә бидн зөвшәрл уга бәәж чадшговидн, – гиж ахлачнр келцхәв, – ¹⁷ Эднә туск зәңг оln-әмтн дунд хөөннь бичә тархатха гиһәд, Исусин нернә тускар күүнд бичә келтн гиж теднд закхмн.

¹⁸ – Эндр өдрәс авн Исусин тускар келдг болвзат. Исусин әрүн чидлин тускар сурһдг болвзат, – гиһәд ахлачнр апостолмудыг дуудж авад закв.

¹⁹ Пётр Йохан хойр иим хәрү өгв:

– Чик эс гиж буру йовдл һарһжәсиг Бурхна нүүрт ухалтн. Бидн тана келсиг аль Бурхна келсиг соңсх йостав? ²⁰ Хойр нүдәрн үзсән, хойр чикәрн соңссан келл уга бидн бәәж чадшговидн.

²¹ Тедн засглх юм олж чадсн уга. Учрнь оln әмтн. Юңгад гихлә, тедн Бурхна йовдлыг цугтан туурулв. Тегәд тер хойриг әәлһәд сулдхад тәвчкв.

²² Өвәрц йовдлла харһсн күүнә наснь дөч давад одсн бәәж.

Сүзгтә улсин мөргүл

²³ Пётр Йохан хойриг сулдхсна хөөн тедн эврә баг талан ирәд, ах гелңгүдин болн медәтнрин келсиг, цугинь келж өгв. ²⁴ Теднә келсиг соңсад авчәд, Христост иткдг улс нег дууһар зальврцхав:

– Деед Эзн! Цуг күмнә Эзн! Та теңгр, һазр, теңгс һурвиг болн цуг энүнә дотр бәәх тоотыг үүдәләт!

²⁵ Та Эрүн Сәкүсәр болн Эврәннь зарц мана эцк Давидәр дамжж иигж келләт: «Яһад буру номта улс урулулад, оln-әмтн му йорта уха зүүжәхмб? ²⁶ Деед

Эзнә болн Бурхна илгәсн Аврачин өмнәс босхар цуг һазрин хаадуд болн нойдуд хамдан цуглрв».

²⁷ Херод, Понтий Пилат хойр буру номта улсла болн Израилин оln-әмтнлә негдж авад, Ерусалимд, Тана әрүн зарц, Танас илгәсн Аврач, Исусин өмнәс сөрлцхәр цуглрна. ²⁸ Тедн Тана эврә күчәр болн зураһар заях тоотыг күцәхәр цуглрв. ²⁹ Ода болхла Деед Эзн, әәмшгтә йовдл һарһжәсиг үзәд, зарцдан Тана үг келхд зөрг өг. ³⁰ Та болхла әрүн зарц Исусин нерәр эврәннь һаран суңһад әмтиг аюл-зовлңгас гетлж, онц темдг, өвәрц һарһад йовнат.

³¹ Мөргүл кеһәд чиләжәхлэнь теднә бәәсн һазр чичрәд, сүзглдг улс Эрүн Сәкүсәр дүүрв. Түүнә хөөн тедн Бурхна номиг зөргтәһәр оln улст тархав.

Сүзгтә улсин негдлһн

³² Христост итксн ик зунь зүркәрн, седкләрн негн болад, чини-мини гиж келлго жирһв. Эдн бәәсән хоорндан хувалцхав. ³³ Апостолмуд Исусиг әмдрж гисн зәңгиг цааранднь ик күчтәһәр герчлв. Теднд Бурхна цаһан седкл күртв. ³⁴ Тедн дунд түрү-зүдү улс уга билә. Яһад гихлә, гермүдән, эдл-ахуһан хулдад, мөңгән авч ирәд ³⁵ апостолмудт өгдг билә. Кергтә улст тедн эврән түгәһәд өгдг бәәсмн.

³⁶ Тегәд Кипр гидг арлас Левихнә Йосипд апостолмуд Бар-Наба гидг бас нег нер өгч. Цәәлһж келхлә «төвкнүллһнә көвүн» бәәж. ³⁷ Йосип эврәннь бәәсн һазран хулдад, мөңгинь авч ирәд апостолмудт өгв.

Хананий болн Сапр

⁵ Хананий залу Сапр гидг гергтәһән эврәннь һазран хулдж. ² Тер гергтәһән хоюрн негдәд, авсн мөңгнәннь нег хувинь бийдән үлдәж. Наадкинь апостолмудт күргж өгч.

³ – Хананий, эрлг яһад чини зүркнд: «Эрүн Сәкүснд худл кел» гисн сана орулад оркв? Чи һазриг хулдад авсн мөңгнәс нуувч. ⁴ Хулдхин өмн тер һазр чини билүс. Терүг хулдад авсн мөңгн бас чини. Юн учр деерәс худл келвч? Чи оln улст биш Бурхнд худл келвч, – гиж Пётр келв.

⁵ Пётрин келсиг соңссн Хананий унад үкж одв. Энүг үзсн улс сүрдәд әәлдцхәв. ⁶ Дәкәд баахн көвүд өөрдж ирәд, цогцинь ораһад һарһад оршав.

⁷ һурвн час давхла, гергнь ирнә. Залутань юн болсинь тер меджәсмн уга бәәж. ⁸ Орж ирхләнә Пётр терүнәс сурв:

– Тадн һазран иим үнәр хулдвт?

– Э, э, – гиж гергн хәрү өгв.

⁹ – Залутаһан хоорндан үгцәд, Деед Эзнә Сәкүснд худл яһад келвт? Соңсжәнч, чини залуг оршасн улс орад аашна. Тедн чамаг бас һарһх, – гиж Пётр терүнд келв.

¹⁰ Терүг соңссн Сапр унад үкв. Орж ирсн көвүд әмнь һарсн герг үзнә. Тедн терүг өргәд залуһиннь хажуд оршав. ¹¹ Теднә туск зәңг соңссн оln улс сүзгтни багинхн икәр әәж бәәцхәв.

Өвөрц болн онц темдг

12 Олн улс дунд апостолмуд өвөрц болн онц темдгүд күцэв. Христост иткдг улс цугтан Соломонин гидг хол сүмин назрт цуглрдг болв. 13 Талдан улс тедниг күндлдг болв чигн теднүр өөрдж чадад бээв. 14 Деед Эзнд итксн улс улм-улм тооһарн өсэд йовв. 15 Эмтн гемтэ күүһан назаран орта-дертэһинь һарһад, йовж йовсн Пётрин сүүдр чигн тустха гиж нээлцхэв. 16 Ерусалимин хажудк балһсдас эмтн олар ирцхэв. Тедн гемтэ болн хар сэкүстэ улсан авч ирэд, гем-зовлңгаснь, шалтг-шаваснь һарһж эдгэв.

Апостолмудын зовлң

17 Ах гелң, энүнэ ханьмуд (тедн цадукмудын багин гешүд бээж) теднд үлү үзв. 18 Тедн апостолмудыг бэрэд, улсин бэрэнд орулна. 19 Болв Бурхна элч сөөһөр бэрэнэ үүд секэд, апостолмудыг сулдхв.

20 – Йовтн эндэс. Һол сүмд күрэд олн улст шин жирһлин тускар келж өгтн, – гиж тер келв.

21 Апостолмуд Бурхна элчиг соңсад, өрүһөр һол сүмд ирэд, олн эмтиг сурһна. Тер хоорнд ах гелң болн энүнэ ханьмуд теднэ йовдлын тускар медэд уга бээж. Эдн эврэн Израилин медэтнриг цуглулад Деед хург кеһэд, апостолмудыг бэрэнэс авхулв.

22 Илгэсн улс тенд ирэд, апостолмуд бэрэнд угаһинь үзэд, хэрү ирэд иигж зэңглв:

23 – Бэрэнэ үүдн батар хаалһата. Үүднд харул зогсжана. Болв бидн бэрэнд орхла, дотрнь нег чигн күн уга бээж.

24 Иим зэңг соңссн харулын ахлач болн ах гелңгүд «эн юн гидг юмн болжахмб?» гиһэд өврв.

25 Дэкэд нег күн ирэд иигж келв:

– Тана бэрэнд орулсн улс һол сүмин һаза олн эмтиг сурһжана.

26 Тиигэд харулын ахлач цергүдтэһэн йовад, апостолмудыг дахулж ирв. Дахулхарн чидлэр биш эвр авч. Эс тиигхлэ олн улс тедниг чолуһар шивх гиһэд саглв. 27 Апостолмудыг Деед хургин ах гелң тал сурлһанд авч орулв.

28 – Бидн тадниг Исусин тускар бичэ сурһтн гиһэд чаһар заклавидн. Тадн болхла Ерусалимиг эврэннь номарн дүүргэд, Тер Күүнэ үклиг маднд даалһхар седжэнэт, – гиж ах гелң келв.

29 – Бидн олн эмт биш Бурх соңсх йоставидн, – гиж Пётр болн апостолмуд хэрү өгцхэв. – 30 Модн деер тадна хадад алчксн Исусиг мана өвкнрин Бурхн эмдрүлв. 31 Израиль килнцтэ жирһлэн үлдэтхэ гиһэд, килнцинь тэвж өгүлхэр Бурхн Исусиг барун талан суулһад, Нойн болн Аврачд Терүг өрглэ. 32 Терүнэ герчнр бидн болн Эрүн Сэкүсн. Бурхн Бийән соңссн улст Эрүн Сэкүсиг өгв.

33 Иигж келсиг соңссн Деед хургин гешүд ууртан бүтэд, апостолмудыг алчкхар седв. 34 Тедн дунд олн эмтн күндлдг нег парш бээж. Тернь закана багш

Гамалиль гидг нертэ бээж. Эн ормасн босад апостолмудыг ахр болзгт һартха гиж һарарн докъя өгч закв.

35 – Израилин залус! Эн улсиг яахан сээнэр ухалтн. 36 Одахн энд Түд гидг күн ирлэ. Тер бийән алдрт тоолжала. Терүг дөрвн зу шаху улс дахлдв. Болв Түдиг алгдхла түүнэ дахачнр цугтан тарад гүүлдэд йовж одцхав. Тернь тиигэд төгсв. 37 Терүнэ хөөн һалильяс Йуда ирнэ. Эн олн эмтнэ то авчач цагт ирэд нег баг улс дээлдэнд босххар седв. Йуда бас алгдв. Энүнэ үлмэд йовсн улс бас тарлдна. 38 Тиигэд эн учрт мини селвг эн: Эн улсан сулдхтн. Кедр теднэ зурань болн кежэхнь күүнэс эклжэхлэ, бас эвдрэд тарж одх. 39 Кедр Бурхнас тернь күцэгджэхлэ, кен чигн күн эвдж чадшго. Зуг эврэн Бурхна өмнэс сөрхэс саглтн, – гиж Гамалиль келв.

40 Деед хург Гамалилин келсиг иткв. Тедн апостолмудыг дуудж авад, маляһар цокв. Дэкэд тедниг Исусин нерн деерэс бичэ күүндвр кетн гиж бас нег закад сулдхв. 41 Исусас келтэ бийән дажрулад цокулсндан байрлад, апостолмуд Деед хургас һарад йовв. 42 Эврэн тедн өдр болһн һол сүмд, гермүдт болв чигн цуглрад, Исус – Бурхна илгэсн Аврач гиһэд байрта зэңг тархаж олн эмтнд келжэв.

Долан нөкд заалһн

6 Сурһульчнр олар ирдг болад, грек келтэ евреймүд бээрн евреймүдлэ зүткцхэв. Өдр болһн хот хувахла, теднэ белвсн күүкд улст күртхш гиж грек келтэ евреймүд келлджэв.

2 – Бурхна номан үлдэчкэд, идх хотыннь арһан хээсн сән йовдл биш. 3 Ахнр-дүүнр! Дундасн эврэннь медсн, цецн ухата, Эрүн Сэкүстэ долан кү шүүж автн. Эн долан күн хот-хоолын туск кедлмшиг күцэх. Бидн болхла цаган үрэл уга мөргэд, ном умшхмн, гиһэд арвн хойр апостолмуд сурһульчнриг дуудж авад келв.

5 Апостолмудын селвгиг цуглрсн улс таасад: батар иткдг, Эрүн Сэкүстэ Степаныг, Пилипиг, Прохориг, Никәнриг, Тимониг, Пармениг болн Антиохас Николайиг (эн күн Йудья күн биш болвчн Деед Эзнд иткдг бээж) шүүж авна. 6 Тегэд тедниг апостолмудын өмн ирүлв. Апостолмуд һаран тэвэд эднэ төлэ зальврв. 7 Бурхна ном Ерусалимд тархагдад, сүзгтэ улсин тонь өдр ирвэс өсэд гелңгүд чигн Исусин номиг иткдг болна.

Степаныг бэрлһн

8 Бурхн Степаныг эдслэд, терүнд ик чидл өгв. Степан олн улс дунд күчтэ өвөрц, онц темдг һарһдг болна. 9 Күрэнэ, Александрийин, Киликьян, Азийин һазрас «Сул күн» гидг хурлас улс Степана кедлмшт харшлад зүткдг болна. 10 Эрүн Сэкүсн Степанд цецн уха өгсн учрас зүткдх арһ теднд уга болад бээв. 11 Арһан бархларн, тедн нег цөөкн залуст авлһ өгэд, иигж келтн гиж дасхна: «Мошег болн

Бурхиг му келсинь бидн соңславидн». ¹² Иигж тедн закана багшнриг, медэтнриг, оln эмтиг үгдэн орулв. Евреймүд Степанад ирэд, терүг бэрэд Деед хуртт авч ирв. ¹³ Тедн худлч күүһәр герч кеһэд иигж келүлв:

– Эн күн Бурхна загаг болн әрүн ормиг муурулад келнә. Назаретин Исус хол сүмиг хамхлад, Мошен өгсн заңшалыг оңдарулх гиж тер келсиг бидн соңславидн.

¹⁵ Цуглрсн улс цугтан Степаныг хэләһэд, Степана чирәнә Бурхна элчин нүрлә әдл бәәсиг үзцхәв.

Деед хуртт Степана келсн үг

7 – Әднә келжәсн үнний? – гиж Степанас ах гелң сурв.

² – Ахнр-дүүнр болн эцкнр! Намаг соңстн! Мана өвк эцк Абрахам Месопотамьяд бәәсн цагтнь тиигхд, Харан балһсн тал һарчах кемд, Туурмжта Бурхн үзгдлә, – гиж Степан келв. – ³ «Эврәннь орн-нутган болн эврәннь оln-улсан үлдәһэд, мини заасн орн-нутг тал йов», – гиж Бурхн Абрахамд келж. ⁴ Абрахам Халдейин һазрас һарад, Харанд ирж бәэрлв. Хөөннь эцкнь өңгрхлә, Бурхн Абрахамиг тана бәәсн һазрур авч ирв. ⁵ Энүнд Абрахамд нег чигн ишкм һазр өгснмн уга. Болв Абрахамд эн һазриг өгх болла. Эн һазр Абрахам болн түүнә хөөтк үйнрнь эзлх гиж Бурхн үгән өгснмн. Тер цагт Абрахам үрн уга бәәж. ⁶ «Чини хөөтк үйнр күүнә орн-нутгт дөрвн зун жылдән мухла болад, күүнд дажргдад бәәх», – гиж Бурхн Абрахамд келв, – ⁷ «Би болхла чини тохмин үлдиг дажрдг улсиг засглнав. Дәкәд тедн тер орн-нутгас һарч ирэд, эн орнд Нанд мөргх». ⁸ Дарунь Бурхн Абрахамла бооца кев. Түүнә темдгнь керчлһн болв. Тегәд Ицхакин эцк Абрахам болв. һарснанны нәәмдгч өдртнь Абрахам терүнд керчлһнә керг күцәв. Хөөннь Ицхак Яковин эцк болв. Яков арвн хойр өвк эцкнрин эцк болв. ⁹ Өвк эцкнр Йосипд үлү нүд үзәд, мухлала әдл терүг Египетд хулдна. Болв Бурхн терүнлә хамдан бәәв. ¹⁰ Йосипин үзсн цуг түрү-зүдүднә дөңгән күргнә. Терүнд Бурхн ик цецн уха, Египетин хаанд таасгдх заң белглв. Хаана күчәр Йосип Египетин болн хаана бәәшңгин һардачд залгдна. ¹¹ Цуг Египетд болн Кенаанд әмтн харһнна. Мана өвкнр йир ик түрү-зүдү үзлә. ¹² Египетд өдмг бәәнә гисиг соңсад, Яков түрүләд тиигәрән эврәннь көвүдән илгәнә. ¹³ Хойрдад тедниг ирхләнь Йосип ахнртан бийиннь тускар келнә. Тегәд Египетин хан Йосипин төрл-садна тускар медв. ¹⁴ Тер кемд Йосипин төрл-садн тоһарн далн тавн күн болв. Тиигәд Йосип эврәннь эцк Яковиг болн өрк-бүлән кевтнь авч иртхә гиж Египетин хан йовулна. ¹⁵ Яков Египетд одад, тенд мана өвкнрлә насан барв. ¹⁶ Шехемд бәәсн Хаморин көвүдәс цаһан мөңгәр хулдж авсн һазрт Абрахам өвкнриннь цогциг авч ирэд оршана. ¹⁷ Абрахамд өгсн Бурхна андһарин өдр өөрдх дутм мана улсин тонь Египетд улм өсв. ¹⁸ Талдан хан

ирнә. Тер күн Йосипин тускар мел юм меджәснмн уга. ¹⁹ Эн аврлт уга күн бәәж. Мана улсиг мекләд, мана өвкнриг дажрдг бәәж. Шиңкән һарсн бичкдүдиг үктхә гиһәд гертәснь холжулад үлдәдг бәәж. ²⁰ Тер цагт Моше һарч. Эн йир сәәхн, өкәр көвүн бәәж. һурвн сардан экиннь көк көкәд боожна. ²¹ Дәкәд көвүг закврар тиигәд үлдәхлә, хаана күүкн терүг авад, көвү кеһәд өскнә. ²² Моше тер цага Египетин ном дасад, келх үгдән хурц, кех көдлмштән чаң-чиирг болж өснә. ²³ Дөчтә болхларн тер Израильд бәәсн ахнран үзхәр шииднә. ²⁴ Нег дәкж Египет күн Израилин күүнлә ноолджасинь үзәд, хоорнднь орад, Египетин күүг цокад алчкна. Тиигәд тер израилин күүнә өшәһинь авна. ²⁵ Бурхна заясар тедниг сулдхад, нег цусн-махн улс медж гиж санжала, болв тедн медснмн уга. ²⁶ Маңһдуртнь Израилин хойр күн хоорндан ноолджаһлань, Моше өөрдж ирэд тедниг эвцүлхәр келнә: «Ахнр-дүүнр, тадн яһад нег-негән цокжанат?» ²⁷ «Маднд кен чамар деерәс ахлач болн зарһч тәвлә?» – гиж ноолджасна негнь Мошег хооран түлкәд келнә. – ²⁸ «Эс гиж өцклдүр Египетин кү алснла әдләр намаг алхар седжәнч?» ²⁹ Иим үг соңссн Моше һарч зулад, Мидьян гидг һазрт ирэд тогтнад, хойр үртә болна. ³⁰ Дөчн жыл давсна хөөн Синай гидг уулын өөр шагшг модна шатжасн зальднь Бурхна Элч генткн үзгднә. ³¹ Моше иим жигтә юм үзәд, сәәнәр шинжлж хэләхәр өөрдхләрн Деед Әзнә ду соңсна. ³² «Би чини эцкнрин Бурхн, Абрахамин Бурхн, Ицхакин Бурхн, Яковин Бурхн», – гиж келхлә, Мошен кинь давхцад, бийнь чичрәд, хэләж чадлго бәәв. ³³ «Көлдән өмссн юман тәәл. Чини зогсжасн һазр әрүн һазр», – гиһәд терүнд Деед Әзн келнә.

³⁴ – «Египетд Мини оln улсиг дажржәсиг Би үзжәнәв. Тедниг зовжаһинь соңсжәнанв. Тиигәд тедниг сулдххар ирүв. Би чамаг хәрү Египет тал илгәжәнәв. Ода йов». ³⁵ «Кен чамаг ахлач, зарһч тәвлә?» – гиһәд Израилин оln улс Мошеһәс сурна. «Би чамаг зарһч болн аврач тәвнәв», гиж Бурхн шатжасн бура дотр үзгдсн элчәр дамжад келәд, һолгдсн Мошег Египет тал йовулна. ³⁶ Моше оln әмтиг Египетәс дахулж һарһна. Тер Египетд Улан теңгст болн дәкәд дөчн жылдән көдәд өвәрц, онц темдг һарһна. ³⁷ «Намаг илгәснлә әдләр Бурхн таднд әәлдәч илгәх. Тер Күн тадна улсас төрх», – гиж тер Израилин улст келснь Моше бәәж. ³⁸ Моше Израилин улсла хамдан көдәд бәәв. Энтн Синайин уулын ора деер Бурхна элчлә харһад, Бурхна келсн әмд үгиг маднд күргәд соңсулхар ирж. ³⁹ Мана эцкнр Мошег соңслго хаяд, хәрү Египтур йовхар седв. ⁴⁰ «Маднд нег цөөкн бурх кеж өг. Тедниг бидн өмнән бәрж йовनावидн. Египетәс мадниг һарһсн Мошелә юн болсинь бидн медхшвидн», – гиж әмтн Ахаронд келв. ⁴¹ Тиигәд тер өдрмүдт бүрү дүрстә шүтә кеһәд терүндән бәрц бәрнә. Эврәннь кесндән нәр кеһәд, байрлв. ⁴² Теңгрин оддт мөргтхә гиһәд, Бурхн эргәд тедниг үлдәнә. Әәлдәчин номд иигж

бичэтэ: «Израилин улс, тадн дөчн жилдэн көдэд бөөһэд мал алад бэрц бэрхлэрн Мини төлө күцэсн угат. ⁴³ Тадн Молкин өргө-гер болн Рейпан гидг тана бурхна одна дүрс авч йоввт. Эн кегдлмүдт мөргтхэ гийһэд тадн кеввт. Тиигэд Би тадниг Вавилонас давулад нүүлһнэв». ⁴⁴ Мана өвкнрт көдэд герчлһнэ өргө-гер бээж. Терүг Моше Бурхна закахар эврәннь нүдэр үзснлэ эдлэр босхулж. ⁴⁵ Мана өвкнр тер өргө-гериг авад, Навина Исусин хардвртаһар булаж авсн назрурн ирнэ. Энүнд урднь бөөрлж бээсн олн улсиг Бурхн көөһэд йовулчж. Тер өргө-гер Давидин цаг күртл тенд бээж. ⁴⁶ Бурхн Давидт дурта бээж. Тиигэд Давид Яковин Бурхнд гер бэрж өгхэр зөвшөл сурна. ⁴⁷ Болв Терүнд Соломон гер бэрж өгнэ. ⁴⁸ Күүнэ бэрсн герт Бурхн бээдго. «⁴⁹ Теңгр Мини ширэ, назр Мини көлин девсч. Тадн Нанд ямаран гер тосхж чадхвт? – гиж Деед Эзн келнэ. – Нанд амрх орм альд бөөхмб? ⁵⁰ Эн бээсн тоот цугтан Мини харар эс үүдэгдлү?» ⁵¹ Тадн зүткэ, соңсхвр уга зүрктэ, хату чиктэ улс бээжит. Эврәннь өвкнртэһэн эдл Эрүн Сәкүсиг соңсжахмн угат! ⁵² Тана өвкнрин эс көөсн ээлдэч кезэ бөөсмб? Чик седклтэ күн бууж ирхинь зэңглтхэ гийһэд илгэсн улсиг тедн алчкв. Тадн болхла ода терүг бэрүлж өгэд эмнь таслсн улс болвт. ⁵³ Таднд Бурхна элчэр дамжулж илгэсн закахар, терүг күцэсн угат.

Степаныг чолуһар шивнэ

⁵⁴ Степана иигж келсиг соңссн улсин цуснь буслад, тедн ууртан бүтэд, араһан зуулад бээцхэв. ⁵⁵ Степан болхла Эрүн Сәкүсэр дүүрэд, Бурхна туурмжиг болн Бурхна барун талнь Исусиг зогсжахинь теңгрт үзв. ⁵⁶ – Хэлэтн! Теңгр секгдэд Бурхна барун бийд Күмни Көвүн бөөхиг би үзжәнэв, – гиж Степан келв. ⁵⁷ Тиигхлэнь тедн чикән бөглэд хээкрлдэд Степанур дэврв. ⁵⁸ Степаныг балһсна захд чирж авч одад чолуһар шивлдцхэв. Эн йовдлыг үзсн улс герч болад, Шаул гидг баахн көвүнэ хажуд хувцан тээлж оркв. ⁵⁹ – Деед Эзн Исус! Намаг бий талан авхнчн, – гиж Степан тедниг чолуһар шивжэх кемлэнь Деед Эзнд зальврв. – ⁶⁰ О, Деед Эзн! Эн буру йовдл харһснднь теднэ килнцинь тэвтн, – гиж Степан өвдглэд киисэд чаңһар келнэ. Иигэд келлһнлэнь тер ормдан терүнэ эмнь һарв.

Шаул Христост иткдг улсиг көөнө

8 Степаныг алсиг Шаул чик гиж тоолна. Тер өдрмүдт Ерусалимин иткдг улсиг икэр шахад көөнө. Апостолмудас талдан иткдг улс Йудья, Шамарья һазрар йовад тарлдна. ² Бурхнд шүтдг улс Степаныг оршаһад икэр уульцхав. ³ Шаул чонжиг уга кехэр иткдг улсла ноолдаһан эклнэ. Христост иткдг улсин гермүд эргэд, тер залус күүкд улсиг гертнь бэрэд түүрмд суулһна.

Шамарьяд Пилип цөөлһвр кенэ

⁴ Ерусалимас көөгдэд тарлдсн иткдг улс йовсн һазртан Бурхна номиг олнд күргэд тархав. ⁵ Пилип бас Шамарья һазрин балһснд ирэд, Христосин тускар цөөлһврин көдлмш кев. ⁶ Олн эмтн седклән өгэд, Пилипин келсиг соңсцхав. Терүнэ кесн онц темдгиг тедн үзв. ⁷ Кесг күүнэс хар сәкүсн чаңһар хээкрэд һарв. Кесг мөч тәкрсн, доһлң улс гемәсн эдгв. ⁸ Энүг үзэд балһсна улс байрлцхав.

⁹ Эн балһснд Шимон гидг бөөтэ күн бас бээж. Шамарьян бөөрн улсиг эврәннь эрдмәрн өврүлж, бийән алдрт тоолдг билэ. ¹⁰ Эн күүнд «Ик Күчн» гидг бурхна хүвлһән күрч гийһэд элгнь чигн, зээсгнь чигн терүг өврдг бээж. ¹¹ Терүг соңсдг учрнь юундв гихлэ зөвәр цагтан олн-эмтиг илвәрн авлжаж. ¹² Эн балһсна улс Бурхна орн-нутгин тускар болн Исус Христосин нериг Пилип келснд иткхләрн залус, күүкд улс үлдлго уснд кирслгдв. ¹³ Шимон Христост бас иткэд, уснд кирслгдснэ дару Пилипин хажуд бээв. Тер Пилипин кесн онц темдгүд болн күчтэ йовдлмуд үзэд өврв.

¹⁴ Ерусалимд бээсн апостолмуд, Шамарьян улс Бурхна ном авсинь соңсад, Пётр Йохан хойриг теднүр илгәнэ. ¹⁵ Пётр Йохан хойр ирэд, шинэс Бурхнд итксн күүнд Эрүн Сәкүс өгдгәр зальврна. ¹⁶ Яһад гихлэ, Исусин нернэ төлө уснд кирслгдв чигн Эрүн Сәкүсн тедн деер бууһад уга бээж. ¹⁷ Тегэд Пётр Йохан хойр иткдг улсин толһа деернь һаран тэвнэ. Теднь Эрүн Сәкүс авв.

¹⁸ Апостолмудын һаран тэвлһәр Эрүн Сәкүсн өггдсиг Шимон үзэд, Пётр Йохан хойрт мөңг өгхэр седнэ.

¹⁹ – Кемр мини тәвсн һарас күн болһн Эрүн Сәкүсәр бас дүүрхлэ, нанд бас тиим күч өгтн, – гиж тер сурна.

²⁰ – Бурхна билгиг мөңгәр хулдж авхар седсн чи мөңгтэһән хамдан үкх бол, – гиж Пётр терүнд келнэ, – ²¹ Энчнь йосндан чини көдлмш биш. Яһад гихлэ, Бурхна нүүрт чини зүркн ода чигн цевр биш. ²² Эн килнцитэ бөөдл үлдәһэд Деед Эзнд үнн седкләсн зальврх кергтэ, тегэд Бурхн чини килнцичн тәвж өгх. ²³ Чи үлү үзэд, килнцитэ тоотын ялчнь болжанаач.

²⁴ Тиигхлэ Шимон Пётр Йохан хойрас иигж сурна: – Буйн болтха, эржәнэв танас, тана келсн тоот нанд хальддгоһар мини төлө Деед Эзнд зальвртн, – гинэ.

²⁵ Апостолмуд олн-эмтнд герчлэд, Деед Эзнэ номан цөөлһж медүләд, хәрү Ерусалим тал һарад йовна. Хәрж йовад, хаалһдан харһсн Шамарьян селәдт бас Сән Зәңг тархана.

Пилип болн Эфиоп

²⁶ – Бос! Омн үзг тал йов! Ерусалимас Газа тал һарсн хаалһд һарад зогс, – гиж Деед Эзнэ элч Пилипд келнэ. (Эн хаалһар ода күн йовхш.)

27 Пилип босад йовна. Зуурнь Кандаки гидг Эфиопин хатн хаана үнтэ тоотыг хадһлдг Ерусалимд мөргүл кехэр ирсн тээһн хардач күн харһна. Тер күн мөрн тергн деер сууһад, 28 хэрү йовж йовад аэлдэч Эшьян бичсн дегтр умшж йовла. 29 Пилипд Сәкүсн келнэ:

– Тер тергнүр өөрдэд хажуднь йов.

30 Пилип тергн тал гүүж өөрдэд, Эшьян дегтрэс умшжасинь соңсад келв:

– Умшжаснчнь чамд медгджәнү?

31 – Күн эс цөөлһж өгхлэ, яһж медж чадх билэв? – гихэд хэрү өгэд, Пилипиг өөрән суухиг эрнэ.

32 Умшжасн халхднь иигж бичэтэ: «Алулхар дахулж йовсн хөн кевтэ Тер йовла. Кирһэчиг үзсн хурһн кевтэ киинһән авлго бээж. Тер нег чигн үг келсн уга. Чик зарһ кех зөв өглго, 33 Терүг дорацулад бөөнэ. Терүнэ тохм-уңгиннь үлдин тускар кен келж өгхмб? Ода болхла Терүнэ жирһл назрас авгджана». 34 Эфиопин хардач Пилипэс сурна:

– Эржәнэв чамаг, цөөлһж өглч нанд. Кенэ тускар энд аэлдэч келжэхмб? Бийиннь тускарий аль талдан күүнэ тускарий?

35 Тиигж сурхлань Пилип Бурхна Бичгин тер ормас экләд Исусин туск Сән Зәңг цөөлһж өгнэ.

36 Тер хоорнд йова йовж тедн уста назрт өөрднэ. Ус үзэд хардач:

– Хэлэ, эн усн. Намаг кирслхд юн харш болжана? – гиж сурна.

38 Тегэд тергән зогсаһад, хоюрн уснд орна. Пилип терүг уснд кирслв. 39 Тедниг уснас харсн цаглань Пилипиг Деед Эзнэ Сәкүсн деегшән авчкна. хардач Пилипиг дөкж үзсн уга. Тер цаарандан байртаһар йовад йовна. 40 Пилип Ашдодт үзгднэ. Тер Ашдодас Кесарья тал одна. Зуурнь бөөсн кесг хотна олт-эмтнд Сән Зәңгиг цөөлһэд келэд йовв.

Шаулын дуудвр

9 Шаул Деед Эзнэ сурһульчнриг аэлһх, алх-булх санатаһар, ах гелң тал ирнэ. Тер Дамаскин Иудья улсин хурлын герин төлө зөвшәлин бичг сурж авна. Кемр тенд Деед Эзнэ хаалһин дахачнр харһхла, тедниг бәрж авад Ерусалимд авч ирдгәр зөвшәлнэ.

3 Дамаскур өөрдж йовхлань генткн теңгрт йир хурц күчтә герл асна. 4 Шаул назрт унна. Теңгрәс дуһарад иигж келжәхинь соңсна:

– Шаул, Шаул! Яһад чи намаг гетэд йовнач?

5 – Деед Эзн, Кенвч? – гиж Шаул сурна.

– Би чини көөж йовсн Исусв, – гиж Деед Эзн келнэ.

6 – Босад, балһснур йов. Ю кехичнь тенд чамд келж өгх.

7 Терүнлэ хамдан йовсн улс кү үзлго, һанцхн ду соңсад, менрэд бөөцхәв. 8 Шаул өндәһэд босхларн, мел юм үзхш. Хажуднь бөөсн улс һараснь авад Дамаск тал терүг көтлж авч ирнэ. 9 һурвн өдрин

туршарт тер сохрар юм үзлго, амндан хот авлго бөөв.

10 Дамаскд Хананий гидг нертә сурһульч бээж. Терүнд Деед Эзн үзгдэд:

– Хананий! – гихэд дуудна.

– Би, Деед Эзн! – гихэд Хананий хэрү өгнэ.

11 – Босад, һаза һарад һо гидг уульнцар йов.

Йудан гер олж авад, Тарсас ирсн Шаул гидг нертә кү сур. Тер ода зальвржах зөвтә. 12 Шаул Хананий гидг нертә кү үзгдлдән үзлэ. Тер орж ирэд нүднднә герл орулхар толһа деернь һаран тәвлә, – гихэд Деед Эзн келнэ.

13 Хананий иим хэрү өгнэ:

– Деед Эзн минь! Ерусалимд бөөсн чамд иткдг улст эн күн кесг му өшәтә йовдл үзүлсиг соңслав.

14 Иигәрән ирхләрн энд бас Чини нер дуудад зальврсн улсиг бәрж авдг зөв цаас ах гелңгүдәс авч.

15 – Йов. Яһад гихлэ, энчн Мини шүүж авсн күн. Эн Израильд, олт-эмтнд, нойдудт Мини нернә тускар келж өгх, – гиж Деед Эзн келнэ. – 16 Мини нернәс көлтә кедү зовлң үзхиг Би терүнд медүлнәв.

17 Хананий йовад, урднь келжәсн Иудьян гер олна. Тер Шаулын толһа деер һаран тәвәд келнэ:

– Ах Шаул! Хаалһдчнь чамла харһсн Исус юм үзтхә гихэд, чамаг Әрүн Сәкүсәр дүүргхин төлө намаг чам тал илгәв. 18 Тер дарунь Шаулын нүднәс заһсна хачрсн усн мет харан орна. Босхларн тер уснд кирслгднэ. 19 Дәкәд Шаул хот ууһад, чидл авна. Кесг өдрмүдт тер Исусин сурһульчнрта Дамаскд бөөв.

Шаул Дамаскд цөөлһвр кенә

20 Тер өдрәс авн евреймүдин хурлд Исусин тускар, Исус Бурхна көвүн гиж Шаул әмтнд цөөлһж келж өгдг болв. 21 Энүг соңссн әмтн алң болад сурлдна:

– Ерусалимд Исуст иткдг улсиг эн көөдг эс билү? Ах гелң тал тедниг бәрәд авч одхар эс бөөлү? 22 Шаул улм-улм чаңһрад, Исус – Бурхна илгәсн Аврач гихэд, Дамаскд бөөх Иудья улст цөөлһж өгв. Тедн терүг бурушаж чадад бөөв. 23 Зөвәр цаг давна, евреймүд нуувчар цуглрад, Шаулыг алхар хоорндан үгән батлад авчкна. 24 Болв Шаул теднә нуувчин күүндврин тускар медв. Тедн болхла терүг алхар өдр сә уга балһсна үүднд гетлднә. 25 Болв сурһульчнр Шаулыг сөөһәр бура модар гүрсн савд сууһад, эрсәр бууһна.

Шаул Ерусалимд

26 Шаул Ерусалимд ирэд, Исусин сурһульчнрла ниилхәр седнә. Болв терүнә урдк йовдлын тускар меддгән тедн энүг бас сурһульч гиж итксн уга. Шаулас цуһар аэлдв. 27 Бар-Наба болхла Шаулыг апостолмуд тал дахулж ирнә. Энүг яһж Деед Эзиг зууран үзсиг, ю Деед Эзн терүнд келсиг, яһж Дамаскд зөргтәһәр Исусин тускар цөөлһж йовсиг

теднд келж өгнэ. ²⁸ Тегэд Шаул апостолмудла хамдан цөөкн өдр бээһэд, Ерусалим дотраһар сулдан йовдг болв. Тер Исусин тускар юмнас аэлго олн-эмтнд цээһнэ. ²⁹ Грек келтэ Йудья улста тер меткдг бээж. Тедн болхла Шаулыг алхар шииднэ. ³⁰ Ах-дүүнрнь эднэ шиидврн тускар медчкэд, Шаулыг Кесэрья тал дахулад йовна. Терүнэс цааранднь Тарс тал йовулна.

³¹ Дэкэд цуг Йудьян, халильян, Шамарьян чонжмудт төвкнүн цаг ирв. Чонж Эрүн Сәкүснәс чидл авад, тооһарн өсәд, Деед Эзнәс сүрдәд жирһнә.

Пётр Лидад болн Йопад

³² Пётр орн-нутг эргж йовад, хаалһдан Лида гидг балһснд бээсн иткдг улста харһхар ирнә. ³³ Тенд Еней гидг нәәмн жилдән тәкрәд орнаһн бослго кевтсн күн бээж.

³⁴ – Еней! Исус Христос чамаг эдгәжәнә. Орнаһн босад, оран хура, – гиж Пётр келнә.

Иигж келхләнә Еней босна. ³⁵ Лидад, Шарон һазрт бээсн улс Әнсиг эдгсинь үзәд, Деед Эзнд иткв.

³⁶ Йопа гидг балһснд нег цаһан седклтә, олн-эмтнд тусан күргдг Табита гидг (грек келәр болхла, Дорка гидг) Христосин даһгч күүкд күн бээж. ³⁷ Тер цагла эн күүкд күн гемнәд, әмнә һарч одна. Терүнә цогцинь уһаһад, деед хорад кевтүлнә. ³⁸ Лида Йопаһ өөрхнд бээж. Сурһульчнр Пётриг Лидад бээһиг соңсад, терүг шулуһар авулхар хойр кү илгәнә. ³⁹ Пётр босад, тедниг даһна. Ирхләнә тедниг деед хорад орулна. Олн угатя улс, белвсн күүкд улс һашун нульмсан асхрулад уульлдна. Дәкәд Пётриг бүсләд, Табитан уйж өгсн хувц-хунран үзүлж. ⁴⁰ Хорад нег кү үлдәлго Пётр һарһчкна. Тер өвдгән дарад сууһад мөргнә. Табитан кевтсн цогц тал эргәд келнә:

– Табита, бос!

Күүкд күн нүдән секнә. Пётриг үзәд, босад сууна.

⁴¹ Пётр һаран өгәд, терүнд босхднә дөң болна. Дарунь иткдг улсиг болн белвсн күүкд улсиг дуудж авна. Тедн Табитиг әмд-менд зогсжасиг үзв. ⁴² Эн зәңг цуг Йопа балһсар тарна. Тиигәд олн-эмтн Деед Эзнд иткнә. ⁴³ Пётр кесг өдртән Йопад арс идәлдг Шимона герт бээв.

Пётр Карнәль хойр

10 Кесэрьяд Италин гиж нерәддг цергин аһлач Карнәль гидг күн бээж. ² Карнәль Бурхнд шүтдг угатя әмтнд тусан күргдг эврәннә өрк-бүләрн Бурхиг күндлж, даңгин мөргдг бээж. ³ Нег өдр үдин хөөн һурвн часин алднд Карнәльд үзгдл үзгдв. Бурхна элч өөрдж ирсиг тер тодрхаһар үзв.

– Карнәль! – гиж тер келв.

⁴ – О, Деед Эзн! Танд юн кергтә? – гиж келн Карнәль әәмцж хәләв.

– Чини седкләрн мөргжәсичнә угатя улст нөкд болдгиг Бурхн деерәс үзжәлә. ⁵ Йопад кү илгәһад

Пётр гидг нертә Шимониг дуудулж ав. ⁶ Теңгсин хажуд бээх арс идәлдг Шимона герт гиичлжәнә, – гиһәд Бурхна элч келв.

⁷ Бурхна элчиг йовж одхлань Карнәль итклтә Бурхнд шүтдг нег цергчиг болн эврәннә хойр зарцан дуудж авв. ⁸ Теднд учрсн йовдлын тускар келәд, Йопа балһснур илгәв.

Пётрин үзлц

⁹ Маңһдуртнә йовулсн улс балһснд күрч йовхла, Пётр үдлә мөргүл кехәр герин деед давхрт һарв. ¹⁰ Тер өлсж йовж. Әмтн хот кех хоорнд Пётр мөргүлд шүтәд авлгдв. ¹¹ Генткн терүнд үзгдл үзгдв. Теңгр зааград, ик бүркәгин бәәдлтә юмн һазрур бууж ирв. Түүнә дөрвн өнцгиг күн бәрсн мет бээж. ¹² Терүн дотр зүсн-зүүл дөрвн кәлтә юмс, шовуд болн мөлкдг тоотс йовж.

¹³ – Пётр, бос! Эднәс негинь алад ид, – гисн дун деерәс соңсгдв.

¹⁴ – О, Деед Эзн, төрүц болшго! Би иим бузр әмтә-киитә юмсиг идж чадшгов, – болж Пётр хәрү өгв.

¹⁵ Тиигж келхләнә, деерәс хойрдад дун соңсгдв. – Бурхн цеврлсн юмниг бузр гиж бичә сан.

¹⁶ Иигж келсн күүндвр һурв дәкж соңсгдв. Дарунь аңгудта ик бүркәг деешән теңгрт өрггдәд уга болж одв.

¹⁷ Пётр эн йовдлын тускар ухалж бәәтл, Карнәлин йовулсн һурвн күн Шимона гер альд гиж әмтнәс сурад, хашан үүднд күрәд зогсв.

¹⁸ – Пётр нертә Шимон, гиич, энд бәәнү? – гиһәд хәәкрәд сурлдв.

¹⁹ Пётр болхла үзснәннә тускар ухалад зогса билә.

– Эн һурвн күн чамаг хәәж йовна, – гиж Эрүн Сәкүсн Пётрт келв, – ²⁰ Босад дорагшан бу. Төрүц юмнд алңтрлго, эдниг даһад йов. Эдниг би илгәләв.

²¹ – Тана хәәжәсн күүнтн бив. Юн кергәр ирвт? – гиж Карнәлин илгәсн улсла Пётр күүндв.

²² – Мадниг цергин аһлач Карнәль илгәв. Эрүн Бурхна элч чамаг гертән дуудж авад, чини келхиг соңстха гижәнә. Карнәль чик седклтә болн Бурхнд шүтдг күн, Йудья улс цугтан терүг күндлнә, – гиһәд тедн келв.

²³ Ирсн улсиг Пётр герт орулад гиичлүлв.

Маңһдуртнә Пётр нег цөөкн ах-дүүһән дахулад Йопаһарад йовв.

Пётр Карнәлин герт

²⁴ Өдр өнжәд тедн Кесэрьяд күрв. Карнәль күләжәсмин бээж. Эдниг ирх гиһәд эврәннә элгн-садан, өөрхн үүрмүдән дуудж авад, ²⁵ Пётриг орж ирхләнә, Карнәль тосад кәлднә сөгдәд күндлв.

²⁶ – Бос! Би эгл күмбв, – гиж Пётр келәд терүг босхв.

²⁷ Пётр Карнәльтә күүндн йовж герт орв. Тенд олн улс цуглрсн бээж.

²⁸ – Евреймүдт буру номта улсла өөрдж күүндх зөв угад тадн меднәт. Болв Бурхн нанд нег чигн кү

бузр гиж санх зөв өгсмн уга. ²⁹ Тиигэд би нег чигн сурвр тэвлго, тана дуудулсар ирв. Ямаран кергэр дуудулсан ода келтн? – гиж Пётр сурв.

³⁰ – Дөрв хонжана. Иим цагла үдин хөөн дөрвн часла эврэннь гертэн мөргүл кежэлэв. Генткн мини өмн гилвксн цаһан хувцта күн ирэд зогсв. ³¹ Тер нанд келжэнэ: «Карнэль! Чини седклэрн зальвржаснчнь угатя эмтнд нөкд болсн тоот, чини үүл цугтан Бурхнд үзгэдэ йовж. ³² Йопа тал кү илгәһэд, Пётр гидг нертэ Шимониг дуудж ав. Тер Теңгсин хажуд бээх арс идэлдг Шимона герт гиичлжэнэ». ³³ Би тер дарунь кү илгәвүв. Ирснчнь эвр сән болв. Ода бидн Бурхна өмн Деед Эзнэ келсиг чамас соңсхар хурвидн, – гиһэд Карнэль хэрү өгв.

Пётрин келсн үг

³⁴ – Ода ирж нанд Бурхн кен чигн күүг йилһдгонь сөөнэр медгджэнэ. ³⁵ Болв ямаран болв чигн келн улс заагт Терүнэс ээсн, үнн седклэрн чикэр бээсн күн Терүнд тааста. ³⁶ Бурхн Израилин улст Исус Христосар дамжад эвтэ жирилин туск зэңг илгәсиг тадн меднэт. Исус – цуг улсин Деед Эзн болжана. ³⁷ Һалильяс экләд Йохана әмтиг уснд кирслснә хөөн Йудья һазрт эргндән учрсн йовдлмудын тускар тадн меднэт. ³⁸ Назаретин Исусиг Бурхн Әрүн Сәкүсәрн болн күчәрн дүүргв. Тер йовад эрлгт авлгдсн олн улсиг гемәс эдгәв. Яһад гихлә, Бурхн Исусла хамдан бөөв. ³⁹ Йудьян орн-нутгт болн Ерусалимд Исус ю кесинь бидн герчлж чадхвидн. Йудья улс аш сүүлднь Терүг кирст хадад алв. ⁴⁰ Болв һурвдгч өдртнь Бурхн Терүг әмдрүлв. Тиигэд Исус Бурхна дурар ончта әмтн тал ирдг болв. ⁴¹ Олн күн Терүг үзсмн уга. Болв бидн, Бурхна шүүж авсн герчнр, үзвидн! Бидн Исусиг әмдрснә хөөн хамдан хот идэд уулавидн. ⁴² Би әмд улсин болн үксн улсин зарһ кех Бурхна заясн зарһчв, – гиһэд олн-әмтнд герчлж цәәлһж өгтн гисн заквр маднд өгв. ⁴³ Терүнд үнн седклэрн иткдг күүнә килнцинь Бурхн тәвж өгх гиһэд әәлдәчнр цугтан герчлжәлә, – гиж Пётр келв.

Әрүн Сәкүс буру номта улс авна

⁴⁴ Пётриг иигж келжәх цаглань соңсжасн улс деер Әрүн Сәкүсн буув. ⁴⁵ Пётрлә хамдан ирсн Йудья улс буру номта улст Әрүн Сәкүс өгснд алң болв.

⁴⁶ Тедниг меддго келәр келәд, Бурхиг буульжасиг эдн соңсла.

⁴⁷ – Маднла әдл Әрүн Сәкүсәр дүүрсн эдниг уснд кирслх гихләнә зогсаж болхий? – гиһэд Пётр сурв.

⁴⁸ Исус Христосин нернә төлә уснд кирслхиг Пётр теднд заав. Пётриг бас нег цөөкн өдр хамдан бәәхиг тедн эрв.

Ерусалимин хургт Пётрин кесн цәәлһвр

11 Цуг Йудьян аһнр болн апостолмуд буру номта улс Бурхна ном авсиг соңсцхав.

² Пётриг Ерусалимур ирхлә, Бурхнд шүтдг, керчүлсн улс энүг бурушана.

³ Чи керчүләд уга улсин герүр орад, теднлә хамдан хот уувч, – гиж тедн келнә.

⁴ Тиигхлә Пётр цугиг тодрхаһар иигж тәәлнә:

⁵ – Би Йопа балһснд нег герт мөргжәһэд, мөргүлд авлгдад, иим үзгдл үзв: Дөрвн өнцгиг күн бәрсн мет бәәсн ик бүркәг мини өмн ирж буув. ⁶ Дотрнь шаһаһад хәләхлә: дөрвн кәлтә аңгуд, зүсн-зүүл шовуд болн мөлкдг тоотс бәәж. ⁷ Генткн деерәс дун соңсгдв. Тер нанд: «Пётр, бос! Эднәс негинь алад ид», – гиж келв. ⁸ «Уга, Деед Эзн минь! Би иим бузр юмсиг идж чадшгов», – гиж хәрү өгв. ⁹ Теңгрәс хойрдад дун соңсгдна: «Бурхна цеврлсн юмиг бузр гиж бичә сан». ¹⁰ Иигэд һурв дәкж давтхла, ик бүркәг теңгрүр өөдләд уга болж одв. ¹¹ Тер кемлә мини бәәсн герин өмн һурвн күн ирэд зогсна. Тедн Кесәрьяс нан тал илгәгдсн улс бәәж. ¹² Сәкүсн намаг тедниг алңтрлго дахад йов гиж келв. Би болхла зурһан нөкдән дахулад дуудсн күүнә герүр ирв. ¹³ Герин эзн күн Бурхна элчиг үзснә тускар маднд келж өгв. «Шимон гидг Пётриг Йопа дуудж ав», – гиж Бурхна элч терүнд келнә, – ¹⁴ «Чамд тер чини болн чини герин улсин өм аврх зәңг келж өгх». ¹⁵ Би экләд келжәхлә, тедн деер Әрүн Сәкүсн ирж бууна. Тиигэд теднд бас маднла әдл Бурхн Әрүн Сәкүс өгв. ¹⁶ Тиигхлә нанд Деед Эзнә келсн үг санандм орна: «Йохан уснд кирслдг билә. Тадн болхла Әрүн Сәкүс авхит». Деед Эзн Исус Христост иткхд Бурхн маднд Әрүн Сәкүс өгв. ¹⁷ Кемр Бурхн маднд Христост иткдг болсн цагтвидн өгснлә әдләр белг теднд өгхлә, Бурхна үгд орш уга би кемб? ¹⁸ Пётрин келсиг соңссна хөөн Исуст иткдг евреймүд бурушах арһ уга болад, Бурхиг туурулад иигж келнә:

– Буру номта улст килнцитә жириһән үлдәх арһ өгәд, Бурхн шин жириһл белглв.

Антиохин чонжин тускар

¹⁹ Степаныг үкхлә, Исуст иткдг улс һазран соляд, Поник, Кипр болн Антиох гидг һазрт күрв. Тедн һанцхн евреймүдт Исусин ном цәәлһж сурһв.

²⁰ Болв зәрм Киприн болн Күрәнән улс Антиохд ирәд Деед Эзн Исусин туск Сән Зәңгиг грекмүдт бас келцхәв. ²¹ Теднд Бурхна күчн бәәж. Келсн үгинь ик зунь иткәд, Исус тал эргәд хәләнә. ²² Эн йовдлын туск зәңг Ерусалимин чонжд күрнә. Тендәс Бар-Набаг Антиохд илгәнә. ²³ Бар-Наба Антиохд ирәд, Бурхн олнд цаһан сана күргсиг үзәд байрлв. Тер: «Деед Эзд батар итктн», гиж тедниг сурһв. ²⁴ Бар-Наба цаһан саната, дотран Әрүн Сәкүстә, Бурхнд иткдг күн бәәж. Бар-Набан күчәр олн улс Деед Эзд иткдг болцхав.

²⁵ Дәкәд Бар-Наба Шаулыг хәәһэд Тарсд одна.

²⁶ Терүг олж авад Антиохд авч ирнә. Бар-Наба Шаул хойр жиһдән Антиохин чонжд бәәцхәв. Эдн Исус Христосин ном улст дасхв. Тер цагас авн түрүн

болж Антиохд сурһульчнриг Христианмуд гиж нерэднэ.

²⁷ Тиигэд кесг аэлдэчнр Ерусалимас Антиохд ирцхэв. ²⁸ Тедн дундас Хагап босад Римин нутгт харһнх цаг ирх гиж Сәкүсәр аэлдж келв. Энүнә келсн Клаудиг толһалжах цагла ирлцв. ²⁹ Тиигэд сурһульчнр Йудьяд бәәсн ахнр-дүүнрт чидләрн дөң болхар шииднә. ³⁰ Тедн келсндән күрәд, Бар-Наба Шаул хойрар цуглрсн улс Ерусалимд бәәсн иткдг улст демән илгәнә.

Пётриг бәрәд, дарунь харслһн

12 Эн цагла евреймүдин хан Херод чонжин гешүдин зәрмнь бәрнә. ² Йохана ах тер Яковиг үлдәр чавчад алх заквр өгнә. ³ Тер йовдл евреймүдт таасгджахиг үзәд, Херод Пётриг бас бәрнә. Тер цагт «Исәд уга хуйрин» сән өдрмүд бәәж. ⁴ Херод Пётриг бәрж авад түүрмд суулһна. Түүрмиг дөрвн баг цергүд манв. Баг болһнднь дөрвәһәд кү заав. Песахин байрин чилгәр Херод олн улсин өмн Пётрин зарһ иләр кехәр шиидв. ⁵ Тиигэд Пётр түүрмд бәрәтә. Иткдг улс Пётрт Бурхн туслтха гиһәд мөрглднә.

Пётриг түүрмәс сулдхлһн

⁶ Олн улсин зарһд харһхин өмн сө Пётриг хойр маначин хоорнд цевәр танлж унтулна. Үүдн хоорнднь бас маначнр зогсжала. ⁷ Генткн сөөни өрәллә Бурхна элч үзгдәд, Пётрин бәрәниг герләр асав. Бурхна элч Пётриг хәврһәрнь түлкәд серүлнә. ⁸ – Шулуһар бос! – гиж келхләнә, Пётрин һартнь бәәсн цев эврән шувтрад унж одна. – Бүсән бүсләд, буршмган болн хувцан өмсәд намаг дах.

⁹ Пётр дахад һарна. Бурхна элчин кежәх тоот үнндән болжах угаг Пётр медж чадад бәәв. Пётр үзгдл гиж тоолв. ¹⁰ Эдн негдгч маначнриг давад һарна. Хойрдгч маначнриг давад һарна. Дарунь балһсн тал һардг төмр үүднд күрнә. Теднә өмн үүдн эврән секгднә. Тендәсн һарад тедн нег уульнциг күццднь давж йовтлнь генткн Бурхна элч уга болж одна.

¹¹ – Нанд Деед Эзн элчән илгәсиг ода би йосндан меджәнәв. Намаг евреймүд алх гижәсн үкләс болн Херодын һарас тер сулдхв, – гиж Пётр ухаһан сергхлә келв.

¹² Учрсн йовдлыг сәәнәр медж авчкад, Пётр Мирьямин герүр ирнә. Тернь Марк гидг Йохана эк. Тенд олн улс мөргхәр цуглрчксн бәәж. ¹³ Пётр хашан үүд цокна. Терүг соңссн зарц Рода гидг күүкд күн һарч ирнә. ¹⁴ Пётриг дууһарнь таяд, Рода байрлхларн үүдән тәәллго хәрү гүүнә.

– Пётр үүдн хоорнд зогсжана! – гиж тер зәңглв.

¹⁵ – Зүүлжәдг болвзач? – гиж теднь келнә.

– Мини келсн үнн! – гиж Рода дәкн-дәкн давтв.

– Пётрин элч болх, – гиж тедн санна.

¹⁶ Пётр болхла зогсл уга үүд цокад бәәв. Болв үүдиг секхлә, зогсжасн Пётриг үзәд цугтан

өврцхәнә. ¹⁷ Пётр цуглрсн улсиг тогтнолхар һарарн докья өгнә. Тедн тагчг боллдв. Түүрмәс бийинь Деед Эзн яһж һарһсиг әмтнд Пётр келж өгнә.

– Яковд [Исусин дү чигн болх] болн талдан ахнрт энүнә тускар келж өгтн, – гиж келчкәд, Пётр һарад талдан һазрур йовна.

¹⁸ Өрүнднь цергүд дунд баһ биш үүмлән болна. Пётрлә юн болсиг цугтан медл уга бәәж. ¹⁹ Херод болхла Пётриг сәәнәр хәәж олх заквр өгв. Болв Пётр олдсмн уга. Тиигхлә Херод цергүдиг мөшкәд, тедниг алх заквр өгнә. Дәкәд Херод Йудьяс Кесәрьяд одад зөвәр бәәнә.

Херодын заквр

²⁰ Херод Тир болн Сидон балһсна улсла цүүгәтә бәәж. Тедн Херодла харһхар седжәж. Хаана бәәшңгин дааврта цергләч Бластиг бий талан уңһаж авад, дән-дажг угаһар бәәхиг сурлдна. Тиигәрән ирхлә, теднә орн-нутг Херодын орн-нутгас хот-хол авдг бәәж. ²¹ Херод темдглсн өдртән хаана хувцан өмсәд, ширә деерән сууһад, олн әмтнд үг келнә.

²² – Энтн күүнә дун биш, Бурхна дун! – гиһәд олн улс буульна. ²³ Херод Бурхиг эс күндлснд тер ормдан Бурхна элч терүнд гем өгнә. Херод әмдәр өтнд идүлгдәд үкнә. ²⁴ Тер цагт Бурхна ном улм өсәд, тарад иткгдв. ²⁵ Бар-Наба Шаул хойр даалһвран күцәчкәд, Ерусалим тал хәрү ирв. Тедн Марк гидг Йоханыг дахулсмн бәәж.

Бар-Наба Шаул хойр Сән Зәңг тархахар илгәгднә

13 Антиохин чонжд аэлдэчнр болн багшнр бәәж: Бар-Наба, Шимон гидг Нигер, Күрәнәс Луки, Херод хаанла хамдан сурһмж авсн Менәхем болн Шаул. ² Тедниг мацг бәрәд, Деед Эзд мөргжәсн цагт Әрүн Сәкүсн иигж келнә:

– Бар-Наба Шаул хойриг Нанд салһж өгтн. Эн хойриг Би онц заквр күцәтхә гиж дуудлав.

³ Тиигэд тедн мацган бәрәд зальврад, Бар-Наба Шаул хойрт һаран тәвж әдсләд йовулна.

Кипр арл деер

⁴ Әрүн Сәкүсәр илгәгдсн Павел Бар-Наба хойр Селюкьяд одв. Тендәсн тедн Кипрүр усар йовцхав.

⁵ Саламд ирәд тедн евреймүдин хурлд Бурхна Үг цәәлһж өгнә. Йохан бас теднлә хамдан бәәһәд, теднд нөкд болна. ⁶ Эдн арлын нег захас телтр захд одад, Папост күрнә. Тенд тедн илвтә худлч болн худл аэлдәч еврейин Бар-Исусла харһна. ⁷ Эн күн арлын һардач Павел-Сергейин үр бәәж. Ухата Павел-Сергей Бар-Наба Шаул хойриг дуудж авхларн Бурхна ном соңсхар седнә. ⁸ Элүм илвтә худлч (түүнә грек нерн) болхла, Бар-Наба Шаул хойрла зөвшәрсн уга. Тер һардач бичә теднд итктхә гиһәд хар санна. ⁹ Павел гидг нертә Шаул, Әрүн Сәкүснәс күч авад, Элүм тал шилтәд хәләнә:

10 – Чи, эрлгин көвүнч. Чи цуг үнн тоотын дээснч! Чини ухан-седкл мел худл-хууляр дүүрч. Деед Эзнэ хол хаалниг хажилдгэн кезэ чи зогсхмбч? 11 Деед Эзнэ чамаг засглх. Чи сохрад, темдгтэ цагт нарна герл үзлгө бөөхич, – гиһэд Шаул Элүмд келнэ.

Генткн терүнэ нүднэ харань буурад, Элүм нааран-цааран түүрчэд көтлдг кү хээнэ. 12 Нардач энүг үзэд, Деед Эзнэ номд алцтрад Бурхнд иткнэ.

Писидья һазра Антиохд

13 Павел ханьмудтаһан Папосас Пампулья гидг һазрин Пергэ гидг балһснд усар одна. Йохан тедниг тенд үлдәһэд, хэрү Ерусалимур ирв. 14 Тедн болхла Пергэс цааранднь Писидья һазра Антиох тал йовна. Бемб өдрлэ Павел ханьмудтаһан хурлд орад сууцхав. 15 Церглгч зананас болн аэлдэчнрин бичгэс умшад чиләхлэ, хурлын ахлачнр теднд иигж келнэ:

– Ахнр! Таднд эн улст урмд орулх үг бөөхлэ, буйн болтха келтн.

16 Павел босад һаран өргэд үгүлв:

– Израилин келн улс болн Бурхнас аэдг улс, мини келсиг оньган өгэд соңстн. 17 Израилин улсин Бурхн мана өвкнриг шүүж авч. Тиигэд Египетд бээршлжәсн цагт Эврәннь улсин тооһинь Бурхн икдүлв. Бурхн эврәннь күчәр тедниг тер орн-нутгас һарһв. 18 Дөчн жилин туршарт Бурхн эжго, эрм-цаһан көдә һазрт тедниг тесж даав. 19 Тер Кенаан һазрт долан келн әмтиг уга кев. һазринь хуваһад, эврәннь улст өгч. 20 Энүг күцәхин төлә дөрвн зун тәвн жил давна. Дәкәд аэлдәч Самулин цаг иртл Бурхн теднд зарһчнриг илгәдг билә. 21 Болв оln әмтн бийдән хааг тәвтхә гиж сурна. Тиигхлэ Бурхн Беньяминә тохмас Кишан көвү Шаулыг теднд өгнә. Шаул дөчн жилдән хан болв. 22 Хөөннь Бурхн Шаулыг хаана ширәһәс буулһад, терүнә ормд Давидиг шииднә. Бурхн Давидин тускар иигж герчлнә: «Би Ишайин Давид көвүг олж авв. Эн күн Мини седклд тааста. Эн Мини зураг кевтнь күцәх күн». 23 Бурхн келсэн күцәнә. Давидин тохмас Израилин Аврач Исус болв. 24 Исусиг ирхин өмн өргнд Йохан цуг Израилин оln әмтиг килнцтә жирһлән үлдәхиг болн уснд кирслхиг цәәлһж сурһна. 25 Тер кергән күцәхләрн иигж келнә: «Би тадна санжаһ күн бишв. Тер күн мини дару ирх. Би болхла Түүнә нам башмгин боодһа тәәлх зөв угав». 26 Ахнр, Абрахамин үрдүд, болн тадн, Бурхнас аэдг улс! Эн әм аврх зәңг маднд илгәгдсмн билә. 27 Болв Ерусалимин бәәрн улс болн теднә ахлачнр Исусиг таньл уга, зарһар бурушав. Мана бемб өдр болһн умшжәсиг тедн медл уга, аэлдәчин келсиг күцәв. 28 Терүг алх дүңгә нег чигн буру йовдл һарһсн юм олж чадсмн уга. Тер бийнь Пилатас Терүг цаажлх зөв сурж авцхана. 29 Бурхна номд бичгдсн кевәр цугинь күцәчкәд, тедн кирсәс Исусиг буулһж авад, оршаһар уулын көндәд кевтүлнә. 30 Болв Бурхн Исусиг үкләс әмдрүлнә. 31 һалильяс Ерусалимур Исусиг даһад йовхар әмтн кесг өдртән Терүг үзнә.

Ода болхла, тедн Израилин улсин өмн эн йовдлын герчнр болжана. 32 Бидн болхла иим Сән Зәңгиг таднд авч ирвидн. Бурхн мана өвкнрт өгсн үгән күцәһәд мана төлә, теднә үрдүдин төлә Исусиг үкләс әмдрүлв. «Чи Мини көвүн. Эндр Би Чини Эцк болв», – гиһэд Бурхна номин хойрдгч псаломд бичәтә. 34 Терүнә цогц кезәд чигн әгршгоһар Бурхн Терүг әмдрүлв. Энүнә тускар иим үг келв: «Давидт өгсн үгәрн әрүн йоста ач-тусан чамд күргнәв». 35 Энүнә тускар бас иигж бичәтә: «Танд шүтдг зарциг шора кеж әгрәхшт». 36 Давид эврә үйин улсла бәәсн цагтан Бурхна зура күцәжәв. Давид өңгрв. Терүг өвкнриннь хажуд оршав. Давидин цогц әгрв. 37 Болв үкләс Бурхна әмдрүлсн Исус әгрсн уга. 38 Тиигәд ахнр, медж автн. Эндр тана килнцтн Исуст тәвгдх гиж цәәлһгджәнә. 39 Терүнд иткдг улс цуһар килнцәс сулдхгдх. Яһад гихлә, Мошен занан тадниг оln килнцәс сулдхж чадсмн уга. 40 Аэлдәчнрин келсәр һардгоһар бийн саглтн. 41 «Му йорта улс! Тана өдрмүдт Намаг нег юм күцәжәхиг үзхләрн тадн алң болхит. Кен чигн эн тоотыг цәәлһж өгсн бийнь тадн эс иткснәс иштә үкхит», – гиж келв.

42 Павел Бар-Наба хойриг хурлас һарч йовхлань, ирх бемб өдр бас энүнә тускар келж өгтхә гиж тенд бәәсн улс тедниг сурцхав. 43 Оlnа хург чилснә хөөн Павел Бар-Наба хойриг оln евреймүд болн иудаизмд хүврсн улс дахлдна. Тедн эдниг Бурхн хәәрлтхә гиһэд иткүлж келж өгнә. 44 Ирх бемб өдрлэ Деед Эзнә ном соңсхар балһсна бәәрн улс цугтан гишң цуглрнә. 45 Евреймүд болхла әмтн олар цуглрснд үлү үзәд, Павелын келсиг бурушаж му келцхәв.

46 – Түрүн болж Бурхна номиг таднд цәәлһж өгх зөвтә биләвидн. Зуг тадн энүг һолад, мөңк жирһләр бәәшгоһар седжәхләтн, бидн буру номта улс тал однавидн. 47 Деед Эзн маднд иигж закв: «Би чамар буру номта улст герл өгчәнәв. Чамар дамжад Бурхн цуг орчлңиг авртхә!» – гиж Павел Бар-Наба хойр зөргтәһәр келцхәв.

48 Энүг соңссн буру номта улс байрлад, Деед Эзнә номиг туурулад, мөңк жирһл өгхәр шүүж авсн улс цуһар Христост иткнә. 49 Деед Эзнә ном тер һазрар делгрв. 50 Болв евреймүд байн өрк-бүлин күүкд улсиг болн балһсна ахлачнриг түкрәд, Павел Бар-Наба хойриг бурушаһар гетлднә. Тиигәд эврәннь һазрас тедниг көөнә. 51 Павел Бар-Наба хойр эс зөвшәржәхән медүлхәр хувцна хормаһиннь шораһинь сажчкәд, Иконь тал одна. 52 Сурһульчнр болхла байрар болн Әрүн Сәкүсәр дүүрцхәнә.

Иконь гидг хотнд

14 Павел Бар-Наба хойр Иконьд ирәд, евреймүдин хурлд орна. Бурхна Үгән цәәлһж эклхлә, евреймүд болн буру номта улс олар Исус Христост иткдг болв. 2 Христост иткдго евреймүд буру номта улсин экин әргүләд ахнр-дүүнрин өмнәс түркв. 3 Павел Бар-Наба хойр

Иконьд удан бээж. Тедн зөргтөхөр Деед Эзнэ тускар цээлһвр кеж. Деед Эзн аполстолмудт өвөрц болн онц темдг нарһх чидл өгэд, теднэ келсн үг үнн болжана гиж лавлв. ⁴ Тер хоорнд хотна бөөрн улс хойр эңгрв. Теднэс нег эңгнь Йудья улсиг дөңнв. ⁵ Буру номта улс болн евреймүд эврәннь ахлачнртаһан хамдан негдэд аполстолмудыг муурулхар седнэ. Тедн аполстолмудыг чолуһар цокхар седв. ⁶ Энүнэ тускар Павел Бар-Наба хойр медчкэд, Луканья һазрт бөөсн Лустр Дербэ хотар болн эргнд бээх хотд орж зулв. ⁷ Тендэн Сэн Зэңгэн цааранднь цээлһж өгв.

Лустр болн Дербэ хотнд

⁸ Лустр гидг хотнд экэсн төрж һарсн өдрэс авн хойр келнь тэкрсн күн бээж. ⁹ Тер күн Павелын келсиг сүзгэн өгэд соңсв. Павел терүг хэлэн терүнд эдгх иткл бээсиг медв.

¹⁰ – Бос! Көл деерэн зогс! – гиж Павел чаңһур келв.

Иигж келхлэнь, тер күн босад йовдг болв.

¹¹ Павелын нарһсн йовдлыг олн-эмтн үзэд Луканьян келэр:

– Теңгрэс күүнэ дүрстэ бурхд бууж ирв, – гиһэд хээкрлдв.

¹² Бар-Набад Зүс гидг бурхна нер өгч. Павелд болхла икэр келснднь Гермес бурхна нер өгв.

¹³ Хотнас хол биш Зүс бурхна сүм бээж. Тер сүмин гелц болн хотна улс Павел Бар-Наба хойрт тэкл тэххэр седв. Тегэд тедн Павел Бар-Наба хойрт бухс нерэдхэр, деернь титм өлгэд балһсна үүднд авч ирнэ. ¹⁴ Павел Бар-Наба хойр энүг соңсад, деерк хувцан шуулад, олн-эмтн дундаһур гүүһэд иигж хээкрнэ:

¹⁵ – Залус! Тадн ю кежэхмт? Бидн таднла эдл улсвидн. Бидн таднд Сэн Зэңг цээлһхэр ирвидн. Эврәннь шүтэн бурхна ормд Эмд Бурхнд итктн. Теңгр, һазр, теңгс һурвиг болн цуг дотрнь бөөсн тоотыг үүдэсн Бурхна тускар бидн таднд цээлһж келж өгхвидн. ¹⁶ Бурхн олн-эмтнд урднь эврәннь хаалһар йовх зөв өгчөв. ¹⁷ Бийиннь ач-тусан иигж герчлж; теңгрэс хур орулад, урһциг элвг-делвг кеһэд, идх-уух хот өгэд, зүркиг байрар дүүргж батлв.

¹⁸ Иим үг келсн бийнь Павел Бар-Наба хойр улсиг тэкл тэклһнэс эрэ гиж зогсав. ¹⁹ Цуглрсн улс дунд Антиохин болн Иконин евреймүд ирж, аполстолмудын келсиг бурушаһад, олн-эмт түкрэд, Павелыг чолуһар шивүлв. Павелыг үкснд тоолад, хотна захд нарһад хайв. ²⁰ Болв сурһульчнр болхла терүнэ цогцин өөр цуглрхла, Павел босад хэрү хотнд одв. Маңһдуртнь Павел Бар-Наба хойр Дербэ тал йовцхав.

Сирийин Антиохд хэрү ирлһн

²¹ Павел Бар-Наба хойр Дербэ гидг хотнд ирэд, Исус Христосин тускар олн-эмтнд цээлһж келж

медүлв. Эн учрар Христост иткдг сурһульчнр тооһарн икдв. Хэрү һарад Лустр, Иконь, Антиох тал йовв. ²² Тедн сурһульчнриг Христост иткдгиг улм батлв.

– Бурхна орн-нутгт орхин өмн мана хаалһд дала зовлц харһх, – гиж тедн келв.

²³ Павел Бар-Наба хойр чонж болһнд ахлачнр шүүж авад, мацг бэрэд, зальврад тедниг итксн Деед Эзнэ һарт өгв. ²⁴ Дарунь аполстолмуд Писидья һазрар дэврэд, Пампуля тал ирнэ. ²⁵ Тедн Пергэд Бурхна ном цээлһж келж өгэд, цааранднь Аталья тал йовв. ²⁶ Атальяс һарад, хэрү Антиох тал усар йовв. Урднь тер һазрт тедниг ахнр-дүүнр Бурхнд даалһв. Аполстолмуд Бурхна кергиг күцөһэд хэрү ирцхэв. ²⁷ Павел Бар-Наба хойр Антиохд хэрү ирэд, чонжин улсиг цуглулад, теднэр дамжж Бурхн ю кесиг, буру номта улсиг Исус Христост иткүлсиг келж өгв. ²⁸ Тенд Павел Бар-Наба хойр Христост иткдг улстаһан удан бөөв.

Ерусалимд болсн хург

15 Йудьяс Антиох тал ирсн зэрм улс ахнр-дүүнрэн иигж сурһв:

– Кемер тадн Мошен закахар эс керчүлхлэ, авргдж чадшгот.

² Энүг соңссн Павел Бар-Наба хойр теднлэ зүтклдэд, үгин марһлда кев. Тегэд тер хойриг бас Антиохин сүзгтнрлэ Ерусалимур илгэж. Илгэсн даалһврнь иим: аполстолмудас болн чонжин ахлачнрас селвг сурж авх. ³ Тедн чонжин даалһврар Ерусалим тал йовад, зууран харһсн Поникин, Шамарьян хотар орад, буру номта улс Исус Христост иткснэ тускар цээлһж келж өгв. Исус Христост иткдг улст эн зэңг байрта болв. ⁴ Павел Бар-Наба хойриг болн теднлэ хамдан йовсн улсиг Ерусалимд ирхлэнь чонжин ахлачнр, аполстолмуд болн иткдг улс тосч авцхав. Павел Бар-Наба хойрар дамжад Бурхн ю кесиг тедн цээлһж келж өгв.

⁵ – Ода буру номта улс керчүлэд, Мошен заках күцэдг болһх кергтэ, – гиһэд парш багин Исус Христост иткдг улс босад келв.

⁶ Эн сурврар аполстолмуд болн чонжин ахлачнр хург кехэр цуглрв. ⁷ Удан күүндврин хөөн Пётр босад иигж келв:

– Ахнр-дүүнр! Тадн эс меднт, Бурхн тадна дундас намаг шүүж авла. Би буру номта улст Исус Христосин туск Сэн Зэңгиг цээлһж келж өгв. Тегэд тедн Исус Христост иткдг болв. ⁸ Бурхн олн-улсин санан-седклиг медж, буру номта улст, маднла эдл Эрүн Сэкүс өгч. ⁹ Бурхн теднэ мана хоорнд ийлһвр кежэхш, яһад гихлэ, Исус Христост итксэр теднэ ухан-седклинь цеврлв. ¹⁰ Тадн мана болн мана өвкнрин эс күцэсн тоотыг сурһульчнрт даалһад Бурх яһад сөржәнэт? ¹¹ Бурхн Христосин үзүлсн хээрлт дамжад мадниг авржана. Иим кевэр Бурхн буру номта улсиг авржана. Терүгинь бидн иткжәнэвидн.

¹² Хургт цуглрсн улс тагчг болад, Павел Бар-Наба хойрин келсиг оньган өгч соңсцхав. Бурхн тер хойрар дамжж өвөрц болн онц темдгүд буру номта улс дунд нарһж йовсна тускар тедн келж өгв.

¹³ Павел Бар-Наба хойр келэд төгсэхлэнь, Яков босад иигж келв:

– Ахнр-дүүнр! Намаг соңстн. ¹⁴ Хамгин түрүнд Бурхн буру номта эмтнд нөкд болад, тедн дундас сурһульчнриг шүүж авч гиһэд, Шимон маднд келж өглэ. ¹⁵ Энүнэ тускар аэлдэчнр иигж келдг билэ: «¹⁶ Дэкэд Би ирэд Давидин эвдрсн өргэ-гериг тосхч өгнэв. Тер өргэ-гер эвдрсн бийнь Би терүг шинэс тосхч босхнав. ¹⁷ Тиигхлэ, Мини болтха гиж дуудсн буру номта улс цугтан Деед Эзиг хээх», – гиж энүг урднь медүлсн Деед Эзн келлэ. ¹⁹ Тегэд би иигж санжанав: Бурхнд иткхэр шүтсн буру номта улсиг зовал уга, ²⁰ теднд бичг бичх зөвтэвидн. Бичгтэн тедниг шүтэдт нерэдсн хотас бичэ идтн, боогдад үксн малын мах, цус бичэ амстн, учрх хууляс бийән саглтн гиһэд бичхмн. ²¹ Яһад гихлэ, бемб өдр балһсн болһнд, евреймүдин хурлмудт, Мошен зака кезәнәһас авн цөөлһж өгдг билэ.

Хургт бичсн бичг

²² Апостолмуд болн чонжин ахлачнр иткдг улсла Антиох тал Павел Бар-Наба хойрта илгэх кү шүүж авхар шиидв. Тедн Бар-Себа гидг Йудаг болн Силаг шүүж авв. Эн хойр ахнр-дүүнр дунд күндтэ улс бээж. ²³ Теднэр иим бичг илгэж: «Апостолмудас, чонжин ахлачнрас болн цуг тана ахнр-дүүнрәс. Антиохин, Сирийин, Киликьян Исус Христост иткдг буру номта улст халун менд илгэжәнэвидн. ²⁴ Мана багин улс тадн тал ирэд эмт үүмүлэд тадниг зоваж гисн зэңг бидн соңславидн. Бидн теднд тиим даалһвр өгсн уга билэвидн. ²⁵ Тегэд бидн цуглрад, эврәксәсн нег цөөкн кү шүүж авад, Павел Бар-Наба хойрла дахулж таднур илгэхәр шиидвидн. ²⁶ Деед Эзн Исус Христосин нернә төлә хээртә Павел Бар-Наба хойр әмән әрвлсн уга. ²⁷ Мана бичсиг батлад келхин төлә Йуда болн Силаг бас илгэжәнэвидн. ²⁸ Шүтэдт нерәдсн хотас бичэ идтн, боогдад үксн малын мах, цус бичэ амстн, хууляс бийән саглтн. Энүнәс ямаран чигн талдан даалһвр таднд өгшго болж Әрүн Сәкүсн болн бидн шиидвидн. Эн бичсн тоотыг күцәхлэ, чикәр бәәхит. Тадниг сән бәәхитн йөрәжәнэвидн».

³⁰ Илгәсн улс Антиохд ирэд, Исус Христост иткдг улсиг цуглулад, бичгән бәрүлж өгв. ³¹ Урмдта бичиг умшсн улс байрлв. ³² Йуда болн Сила аэлдэчнр бээж. Антиохин ахнр-дүүнрт тедн күчтәһәр үг келэд, тер улсин итклиг улм батлв.

³³ Тер хойриг тенд кесг долан хонгт бәәлһжәһэд, ахнр тедниг йөрәһэд, апостолмуд тал йовулв.

³⁵ Павел Бар-Наба хойр Антиохд бәәһэд, ахнр-дүүнртәһән хамдан Деед Эзнә тускар оln-әмтнд цөөлһж сурһдг билэ.

Павел Бар-Наба хойр салцхав

³⁶ – Мана сурһульчнрин бәәсн, урднь Деед Эзнә үг цөөлһжәсн балһсд эргэд, яһж тедн бәәхинь медэд ирхмн, – гиж невчк бәәжәһэд Павел Бар-Набад келв.

³⁷ Тиигж келхлэнь, Бар-Наба Марк гидг Йоханыг бас дахулхар седв. ³⁸ Павел болхла терүг авхар седсн уга. Яһад гихлэ, өмннь Марк гидг Йохан Исус Христосин тускар цөөлһвр кеж йовад, Пампульяд теднәс үлдв. Тер Деед Эзәр дамжж илгәдсн күцәвриг теднлә хамдан цааранднь кесн уга. ³⁹ Эн учрар Павел Бар-Наба хойр үгдән багтл уга салв. Бар-Наба Маркиг авад, оңһд сууһад усар Кипрүр йовла. ⁴⁰ Павел болхла Силаг бийдән нөкд авв. Ахнр тедниг Деед Эзнд даалһад, цаһан седклән күртәтхә гиж хаалһднь орулж йовулв. ⁴¹ Тегэд тер хойр Сирий болн Киликьяд йовад, Исус Христосин ном авсн улсин итклиг батлулж өгв.

Тимофей Павел Сила хойрла ниилв

16 Павел Сила хойр Дербә болн Лустр гидг хойр хотнд ирж. Тенд Христост иткдг Тимофей гидг сурһульч бәәж. Тимофейин экнь Христост иткдг иудей келнә күүкд күн. Эцкнь болхла грек бәәж. ² Лустр, Иконьд бәәх сурһульчнр Тимофейин тускар йир сәәнәр келдг билэ. ³ Павел Тимофейиг һазр эргэд, теднлә хамдан йовтха гиһэд, Тимофейд керчлһнә төр күцәв. Эн кергиг тенд бәәсн евреймүдин төлә кев. Яһад гихлэ, тедн Тимофейин эцкнь грек күүһинь меддг бәәж. ⁴ Павел, Сила, Тимофей һурвн балһснас балһснур одж, Ерусалимин апостолмудын, ахлачнрин шиидврин тускар Христост иткдг улст келж өгв. Теднә келсн үг чонжин итклиг улм батлулж, Христост иткдг улсин тоог өдр ирвәс икдүлв.

Павелын үзсн үзгдл

⁶ Тедн Пругья, һалатья һазрмудыг дөврэд һарх болна. Теднд Азийд цөөлһвр кех зөв Әрүн Сәкүсн өгсн уга. ⁷ Тиигхлэ Мүсья һазрт күрәд, Битүнья һазр тал одхар седхлэ, Исусин Сәкүсн Битүнья тал одх зөв бас өгсн уга. ⁸ Тегэд тедн Мүсья һазрар йовж йовад, Троя гидг балһснур орж ирв. ⁹ Сөөднь Павелд үзгдл үзгднә:

– Македоньд ирэд, маднд дөң бол, – гиһэд нег Македонин залу күн Павелас сурна.

¹⁰ Эн үзгдлин хөөн Деед Эзн мадниг Сән Зәңг тархатха гиж дууджана болһад, бидн тер дарунь Македонь тал йовхар шиидвидн.

Исус Христост Лидиян итклһн

¹¹ Бидн Трояс шуудтан Самотрак арлд усар күрәд, маңһдуртнь Неаполь тал һарлавидн. ¹² Тендәсн Македонин Филип гидг тергүлгч балһснд ирлэвидн. Эн балһснд кесг өдртән бәәлэвидн. ¹³ Бидн бемб өдрлә балһсна захд һарад, һолын хажуд мана сансн

мөргүлин назрт ирэд, цуглрсн күүкд улсла күүндлэвидн. ¹⁴ Эдн дунд Лидия гидг күүкд күн бээж. Эн Тутыр гидг хотнас улан өңгтэ эд хулддг бээж. Лидияг Бурхнд иткдг учрас Деед Эзн Павелын келсиг терүнд илдкэд медүлв. ¹⁵ Тегэд Лидия болн терүнэ өрк-бүл уснд кирслгдв. Дэкэд Лидия мадниг герүрн дуудна.

– Намаг Деед Эзнд үндэн иткнэ гиж санжахла, мини герт орад гиич болтн, – гиж келнэ.

Бидн терүнд иткэд дахад орвидн.

Павел Сила хойр Пилип балһснд бэргднэ

¹⁶ Нег дэкж бидн мөргүлин орм тал йовж йовхла, зуур зарц күүкд күн харһв. Эн күүкд күүнэ дотр хар сөкүсн орад, тер иргчиг таадг болв. Энүгэрн тер эврәнн эздүдтэн ик олз-ору орулжав. ¹⁷ Тиигэд эн күүкн Павелыг болн мадниг дахн йовж хээкрв:

– Эн улс – Деед Бурхна зарцнр. Эдн таднд яһж авргдхиг келж өгчөнэ.

¹⁸ Өдр болһн мадниг дахад, күүкн хээкрдг болв. Павел дэкж тесж чадлго, хар сөкүснд закж иигж келв:

– Исус Христосин нерн деерэс энүнэс нар гиж чамд закжанав.

Тер дарунь хар сөкүсн күүкнэс нарч одна. ¹⁹ Эн учрас иштэ күүкнэ эздүд олз-оруһан геесэн медэд, Павел Сила хойриг бэрэд, Римин хардачнрин өмн балһсна талвнд чирж авч ирнэ:

– Эн хойр евреймүд мана балһсиг үүмүлжэнэ.

²¹ Римин улс авшго, күцэшго заңшалын тускар цөөлһвр кежэнэ.

²² Эмтн бас Павел Сила хойриг гемшэнэ. Хардачнр болхла Павел Сила хойрин хувцинь тээләд, модар цокад заквр өгнэ. ²³ Эн хойриг үктлнь цокад, түүрмд хайчкна. Харулын ахлачд саг-серггэр эдниг хэлэтн гиж закна. ²⁴ Иим заклһ авсн ахлач түүрмин дотрк шишлң бэрэнд тедниг орулад, көлинь цевд тушна.

²⁵ Сөөни өрөллэ Павел Сила хойр зальвнр бээж Бурхнд магтал дуулна. Бэрэнд бээсн улс тедниг соңсна. ²⁶ Генткн назр чичрэд, бэрэнэ ул көндрэд, тер дарунь үүдд секгднэ. Тиигхлән түүрм дотр бээсн улсин көл тушчасн цевнь сулдад унж одна. ²⁷ Харулын ахлач серэд, үүдд секэтәһинь үзэд, дотрнь бээсн улс зулад йовж одсн гиж санад, үлдэрн бийән алхар седнэ.

²⁸ – Бийән бичә ал! Бидн цугтан энд бэәнэвидн! – гиһэд Павел чаңһар хээкрнэ.

²⁹ Харулын ахлач герл өгтхә гиж закчкад, дотр бээсн шишлң бэрән тал гүүж орна. Павел Сила хойриг үзчкэд, тер чичрэд теднэ өмн унна.

³⁰ Бэрәнэсн тедниг нарһад сурна:

– Мини нойдуд! Авргдхин төлә би ода ю кех зөвтәв?

³¹ Тедн иим хэрү өгнэ:

– Деед Эзн Исус Христост итк, тегэд чи болн чини өрк-бүл авргдх.

³² Тедн харулын ахлачд болн терүнэ өрк-бүлдн Исус Христосин тускар цөөлһж келж өгв. ³³ Тер сөөдн ахлач Павел Сила хойрин шарх-шавинь уһаж өгэд, өрк-бүлтәһән хамдан уснд кирслгдв.

³⁴ Дарунь тедниг герүрн дуудж гиичләд, өрк-бүләрн Бурхнд итксндән икәр байрлна. ³⁵ Маңһдуртнь Римин хардачнр цергүдиг түүрмүр илгәнэ.

– Тер улсиг сулдхтн, – гиж заквр хардачнр өгнэ.

³⁶ – Римин хардачнр тадниг сулдхжана. Ода эндәс хартн, – гиж харулч Павел Сила хойрт келнэ.

³⁷ – Мадниг, Римин иргнмүдиг, зарһ угаһар олно-эмтнэ нүүрт цокад, түүрмд хайла. Ода болхла нуувчар сулдххар седжәнәт? Уга, тиигж болшго. Хардачнр нааран ирэд эврән мадниг эндәс нарһг, – гиж Павел келнэ.

³⁸ Харулчнр эднә келсн үгиг Римин хардачнрт күргхлә, теднь Павел Сила хойр Римин иргнмүд бээсинь соңскад әәцхәв. ³⁹ Тер дарунь тедн ирэд, Павел Сила хойрас гемән сурад, түүрмәс сулдхна.

– Эн балһснас йовтн, – гиж сурна.

⁴⁰ Павел Сила хойр Лидиян герт ирэд, дүүнртәһән харһад, теднд урмдта үгмүд келәд, эн балһснас йовна.

Павел Сила хойр Тесалокид

17 Павел Сила хойр Ампиполь, Аполонья гидг балһсдар орад Тесалокид ирв. Тенд евреймүдин хурл бээж. ² Бемб өдрлә хурлур одад, Павел оңдан балһсдт кеснлә әдләр һурвн долан хонгин туршарт Бурхна Бичгин цөөлһвр кенә. ³ Бурхна илгәсн Аврач зовлңла харһад үкх, дэкэд Бурхн Терүг үкләс әмдрүлх йоста гиж цөөлһж келж өгв.

– Мини цөөлһж келжәх Исус – Бурхна илгәсн Аврач, – гиж Павел келв.

⁴ Зәрм евреймүд болн Бурхиг күндлдг олно грекмүд, күндтә олно күүкд улс Павелын келснд иткж. Павел Сила хойрта негдв. ⁵ Энүнд эс итксн евреймүд үлү үзэд, хар саната улсиг һазаһас цуглулж, авад балһснд буцлт босхв. Цуглрсн улс Ясона гер тал ирэд, тенд бээсн Павел Сила хойриг гертәс күчәр нарһхар үүд цокв. ⁶ Павел Сила хойриг эс олсн учрар тедн Ясониг болн Исус Христост иткдг дүүнриг балһсна хардачнр тал авч ирэд иигж хээкрлдв:

– Эн улс һазр эргәд үүмлдә кежәнә. Ода мана балһснд ирлдв.

⁷ Ясон болхла тедниг гертән тосч авв. Эдн Римин хаана заквриг бурушаһад, Исус Христос гидг хан бэәнә гиһэд келлднә. ⁸ Соңсжасн әмтн болн балһсна хардачнр әәцхәнә. ⁹ Ясонас болн аһнарас мөңгәр даавр сурад, хардачнр тедниг сулдхчкна.

Павел Сила хойр Бэра гидг хотнд

¹⁰ Сөөд аһнр торл уга Павел Сила хойриг Бэра тал илгәв. Тедн ирэд евреймүдин хурлд орв. ¹¹ Бэран бэәрн улс болхла Тесалоникин улсас үлүһәр Бурхна

үгиг дурлж соңсв. Тедн Павелын келсн үгиг оныган өгч соңсад, Павелын келсиг Бурхна Бичглэ дүнцүлж Павел чик бишинь йилһнэ. ¹² Олн евреймүд болн олн күндтэ грек күүкд улс, зэрм залус Исус Христост иткдг болв.

¹³ Тесалоникин евреймүд Павелын йовдлын тускар соңсад, Бэрад ирэд үүмлдэ хархж. ¹⁴ Тиим учрас Павелыг ахнр-дүүнр теңгсин эрг тал йовулна. Сила Тимофей хойр Бэрад үлднэ. ¹⁵ Павелыг дахсн улс Афинд күрэд, дарунь Бэра тал хэрү ирлднэ. Сила Тимофей хойрт шулуһар Павел тал йовтн гисн зэңг авч ирнэ.

Павел Афинд

¹⁶ Павел ахнр-дүүнрэн күлэжэхэд Афин дотраһар йовхларн, һарар кесн олн бурхд үзнэ. Терүнд Павел йир икэр һундрхна. ¹⁷ Тегэд Павел хурлд евреймүдлэ, Бурхиг күндлдг улсла болн өдр болһн талвнд харһсн эмтнлэ күүндвр кежэв. ¹⁸ Нег дэжж Павелыг күүндвр кежэхлэ гүн ухата багин эпикурмуд болн стоикуд орлцв.

– Эн «давсн тату» күн эмтнд ю келхэр бээхмб? – гиж зэрмснь сурлдна.

– Эн күн талдан орна бурхдын тускар келжэнэ, – гиж зэрмснь хэрү өгнэ.

Тиигн гихнь Павел Исусин болн амдрллһнэ тускар келжэсн бээж. ¹⁹ Тер кевтэн тедн Павелыг Ареопагт авч ирэд иигж сурна:

– Юн шин номин тускар чи цээлһвр келжэхэн маднд келж өг? ²⁰ Чини келжэсн үг йир акад бээж. Ю келжэхичн бидн медхэр седжэнэвидн.

²¹ Афинин бээрн улс болн теңд бээсн талдан орна улс шин юмна тускар келхд, шин юмиг соңсхд йир дурта бээж. ²² Павел ареопагт ирэд, олна өмн зогсад иигж келнэ:

– Афинахн! Тадн бурхдт йир шүтдиг би үзжэнэв. ²³ Балһс эргж йовад, тана эрүн тоотыг хэлэжэхлэ, нег тэвцд «Медгдшго Бурхнд» гиж бичэтэг би үзв. Эн тана шүтдг «Медгдшго Бурхна» тускар би таднд цээлһж келж өгнэв. ²⁴ Бурхн делкэг болн дотрнь бээсн цуг тоотыг үүдэсн. Тер теңгр һазр хойрин Деед Эзн һарар тосхгдсн сүмд бээхш. ²⁵ Эмтнэ дөң Терүнд керг уга. Юңгад гихлэ, Эврэн олнд жирһл, ки, болн цуг кергтэ тоотыг өгчэнэ. ²⁶ Тер Бурхн һазр деер бээх эмтиг кевтнь негхн күүнэс үүдэв. һазр деер бээх улст Деед Эзн жирһх цагинь болн бүүрлх орм күртл йилһж өгв. ²⁷ Эмтн Бурхиг хээһэд, Терүг олж авад, Терүн тал ирэд бээх санатаһар цугтаһинь күцэв. Юңгад гихлэ, Тер оныңдинд мана хажуд бээнэ. ²⁸ «Бидн Терүнэ күчэр жирһэд бээнэвидн», «Бидн Терүнэс үүдж һарлавидн», – гиж тана нег шүлгч энүнэ тускар иигж келлэ. ²⁹ Тиигэд бидн Терүнэс үүдж һарсн болхла, Бурхиг алтнд, цаһан мөңгнд, чолунд, күүнэ билг-эрдмэр кесн кегдлмүдт хуврүлх уха зүүхмн биш. ³⁰ Бурхн кезэңк цага эмтнэ медлго кесн тоотан мартхмн. Зуг ода Бурхн олн-эмтнд, альд бээв чигн цугтаднь килнцтэ жирһлэн үлдэтхэ гиж

закчана. ³¹ Бурхн орчлңгин үнн зарһ кех өдр зааһад, нег Кү шүүж авв. Тер Күүһэн үклэснь амдрүлэд, цуг олн-эмтнд үзүлв.

³² Үклэс амдрсн күүнэ тускар соңссн зэрм улс наад бэрв. Зэрмнь:

– Энүнэ тускар дэкед чамас соңсхм, – гиж келлдв.

³³ Тиигэд Павел хургас һарад йовна. ³⁴ Павелын келсиг кесг улс иткнэ. Тедн дунд ареопагин гешүн Денис болн Дамарь гидг күүкд күн бас чигн талдан залу улс бээж.

Павел Көринтд

18 Энүнэ хөөн Павел Афинас Көринтд одна.

² Теңд Павел, Понтд һарсн Әкүль гидг нертэ еврейлэ харһв. Шидрхн Әкүль Приска гидг гергтәһән Италин орн-нутгас Көринт һарч ирв. Яһад гихлэ, Клауд гидг Римин хан цуг Евреймүдт Римэс һартн гиж закв. ³ Тегэд Павел Әкүлин герт одад теднэд үлдэд көдлнэ. Яһад гихлэ, Әкүль Приска хойр Павелла әдл өргэ гер кедг эмтн болв. ⁴ Павел бемб өдр болһн хурлд орад, евреймүдт болн грекмүдт Исус Христосин тускар цээлһж келж өгэд, тедниг олар үгдән орулхар седжэв.

⁵ Сила Тимофей хойр Македоняс ирхлэ:

– Исус, Бурхна илгэсн Аврач, – гиж Павел Йудья улст герчлж келнэ.

⁶ Евреймүд Павелын келсиг бурушахла, Павелын тускар му келхлэ, Павел хувцна хорманнь шораһинь сажад келв:

– Тадн эврәннь Бурхиг басчанат. Энтн тана гем. Ода би буру номта улс тал йовнав.

⁷ Павел хурлас һарад, Бурхиг күндлдг Тит Юст гидг нертэ күүнэ герт ирв. ⁸ Крисп гидг нертэ хурлын ахлач болн терүнэ өрк-бүл Деед Эзд иткв. Павелын келсиг Көринтин олн улс соңсад, Исус Христост бас иткэд, цугтан уснд кирслгдв.

⁹ Нег дэжж сөөһәр Павелд үзгдл үзгдэд, Деед Эзн иигж келнэ:

– Бичэ ә, тагчг бээлго, номан цааранднь цээлһж келж йов. ¹⁰ Би оныңдин чамта хамдан бээнэв, күн чамд хар саншго. Эн балһснд Мини улс олн бээнэ.

¹¹ Павел эн балһснд жил зурһан сардан бээһэд, Бурхна ном олн-эмтнд сурһв.

¹² Тер хоорнд һалониг Ахья һазрин закрач бээх цагт евреймүд Павелын келсиг бурушаһад негдж авад, Павелыг зарһ кедг герт авч ирэд иигж келв:

¹³ – Мана закахас талданар олн-эмтнд Бурхиг яһж күндлхиг Павел сурһжана.

¹⁴ Павел хэрү өгхэр седжэхлэ, һалон евреймүдт:

– Евреймүд! Таднла һундлта, хар саната йовдл учрсн болхла, би тадниг соңсх зөвтэ билэв. ¹⁵ Тана үгмүдин, нердин, тана закана туск кергүдән эврэн шиидх зөвтэт. Би тиим зарһ кедгов, – гиж келэд, ¹⁶ тедниг зарһин герэс һарһв.

¹⁷ Уурлхларн евреймүд хурлын ахлач Состениг бэрж авад, зарһ кедг герин өмн цокна. Эн учрсн йовдлар һалон нам соньмссн уга.

Антиох тал Павелын хэрү ирлһн

18 Павел Көринтд удан бээжэхэд, Приска Әкүль хойриг дахулж авад Сирий тал усар йовж. Павел йовхиннь өмн Кеңхер балһснд андһар өгэд, толһаннь үсэн хээчлүлв. 19 Епест ирхләрн, Павел Приска Әкүль хойриг үлдәчкәд, эврән евреймүдин хурлд одад күүндвр кев. 20 Евреймүд Павелыг бас невчк бээхиг сурхла, Павел зөв өгсн уга. 21 Теднлә салжаһад:

– Кедр Деед Эзн зөв өгхлә, би тадн тал дәкн ирхв, – гиһэд Епесәс йовна.

22 Павел Кесәръяд кермәсн бууһад, Исус Христост иткдг улсла харһчкәд, Антиох тал одна. 23 Павел Антиохд бээжэхэд, һалатья болн Пругья гидг һазрар йовад, Исус Христост иткдг улсин итклиг улм батрулв.

Апол Епест, Көринтд цәәлһвр кежәнә

24 Епест Апол гидг нертә еврей ирв. Апол Александрийд һарсн күн бээж. Эн медрлтә күн Бурхна Бичигг йир сәәнәр меддг бээж. 25 Тер Деед Эзнә хаалһин тускар соңсад, эврәннь седкләсн Исусин тускар олн-әмтнд цәәлһж сурһв. Зуг Йохан уснд кирслснә тускар меддг бээж. 26 Апол зөргтәһәр евреймүдин хурлд келжәсиг Әкүль Приска хойр соңсчкәд, терүг дуудж авад, Бурхна хаалһин тускар тодрхаһар келж өгцхәв. 27 Аполыг цааранднь Ахья һазр тал йовхар седхлә, ахнр-дүүнр тенд бәәсн сурһульчнрт Аполыг тосч автн гисн бичг бичж. Апол Ахай һазрт ирәд, Бурхна хәэрлтәр дамжад Христост иткдг улст ик дөң болв. 28 Евреймүдлә кесн амн үгин марһанд Исус Бурхна илгәсн Аврач гиһэд Бурхна Бичгәс тер үзүлв.

Павел Епес балһснд

19 Апол Көринтд бәәсн цагт Павел һалатья болн Пругья һазрар йовад, Епест ирнә. Тенд нег цөөкн сурһульчнрла харһна.

2 – Христост иткхдән тадн Әрүн Сәкүс авлт? – гиж Павел теднәс сурна.

– Бидн Әрүн Сәкүснә тускар мел соңсад угавидн, – гиж тедн хәрү өгнә.

3 – Юуна төлә тадн уснд кирслгдвт? – гиж Павел сурна.

– Бидн Йохана сурһсиг даһад, уснд кирслгдвидн, – гиж тедн хәрү өгнә.

4 – Килнцтә жирһлән үлдәсн әмтиг Йохан уснд кирслв. Түүнә хөөн ирсн күүнд – Исуст итктхә гиж тер евреймүдиг дуудла.

5 Тиигәд тедн энүнә тускар соңсхларн, Деед Эзн Исусин нернә төлә уснд кирслгдлә. 6 Павел теднә толһад һаран тәвхлә, тедн деер Әрүн Сәкүсн буув. Тедн меддго келәр күүндлдәд, Бурхна тускар келлднә. 7 Ут турштан тедн арвн хойр шаху күн билә.

8 Павел хурлд орад олн-әмтнлә зөргтәһәр күүнднә. һурвн сардан хурлд Бурхна орн-нутгин тускар цәәлһад тер олнд иткүлжәв. 9 Зәрм зүткә улс терүнә келсиг итклго, олн дунд Деед Эзнә хаалһиг му келәд бурушацхав. Тиигхлә, Павел тедниг үлдәһад йовна. Өдр болһн Турана лекц умшдг герт сурһульчнр цуглулад, тер күүндвр кедг болв. 10 Иигәд хойр жилдән бәәнә. Азийд бәәсн евреймүд болн грекмүд цугтан Деед Эзнә үгиг соңсдг болв.

Скевән көвүд

11 Бурхн Павелар дамжад өвәрц юм кежәв.

12 Павелын заппу болн альчур гемтә улст күрхлә, тедн гемәсн эдгәд, хар сәкүсн теднәс һардг болв.

13 Зәрм һазр эргж йовсн евреймүд хар сәкүснәс кү сулдхцхав. Тедн Деед Эзн Исусин нерн деерәс тиигхәр седцхәв.

– Павелын цәәлһсн Исусин нерн деерәс эн күүнә һар гиж закжанав, – гиһэд теднә күн болһнь хар сәкүснд келнә.

14 Эднь евреймүдин ах гелц Скевән долан көвүн бээж.

15 – Исусиг би меддв. Павелыг бас меднәв. Тадн кембт? – гиж хар сәкүсн сурна.

16 Дотркинь хар сәкүсн эзлсн күн тедниг йир күчтәһәр дәврәд диилнә. Скевән көвүд гертәс шуурха хувцта, шавта һарад зулна. 17 Энүнә тускар Епест бәәсн евреймүд болн грекмүд медәд әәлднә. Тиигәд одж эдн Деед Эзн Исусин нериг күндлдг болв. 18 Иткдг улсин ик зунь ирәд, олна нүүрт эврәннь хар мөртә йовдлан илдкжәв. 19 Урднь илв һарһж йовсн зәрм улс эврәннь дегтрмүдән авч ирәд, бас олна нүүрт шатав. Шатасн дегтрмүдин һаруһинь тоолхла, тернь тәвн миңһн цаһан мөңгнд үнлгдв. 20 Тиигж Деед Эзнә ном тарад, энүнд олн күн иткв.

Епест болсн буцлт

21 Энүнә хөөн Павел Македонь болн Ахья дәврәд Ерусалимд күрхәр шииднә.

– Ерусалимд күрснә хөөн би Римд одх седклтәв, – гиж тер келнә.

22 Македонь тал тер хойр нөкдән илгәнә. Теднь Тимофей болн Эраст хойр болна. Эврән баахн цагт Азийд үлднә.

23 Тер өдрмүдт Деед Эзнә хаалһ бурушасн ик буцлт болна. 24 Цаһан мөңгнә дархнч Деметр Артеми гидг шүтәнә өкәр сүм кедг билә. Тиигәд тер көдлмш һартан эрдмтә көдләчнрт ик олз орулжав.

25 – Эн көдлмш мадниг байжулжаһиг тадн меджәнт? – гиж көдләчнриг болн талдан эрдмчнриг цуглулад тер келнә. – 26 Тадн Павелыг, энд Епест болн цуг Азийд олн улсиг эврәннь номд орулж авсиг бас соңссн болхит. Күүнә кесн шүтән Бурхн биш гиж Павел келжәнә. 27 Иим зәңг мана кежәх көдлмшин чинринь баһрулх биш, нам алдр Артеми

гидг шүтэнэ сүмин үнинь ген гижэнэ. Цуг делкэн болн Азийн оln эмтнэ мөргжэсн бурхн сүрэнхэн алдх!

²⁸ Иим зэңг соңссн улс:

– Епесин Артеми алдр болтха! – гинэд халзурж хээкрлднэ.

²⁹ Удл уга балһсн цугтан шуугна. Оln эмтн Македоняс ирсн Павелын Гай болн Аристарх нөкдмүдиг бэрж авад, театрур одцхана. ³⁰ Павел оln эмтнлэ күүндхэр седнэ, болв сурһульчнрнь терүг хөрнэ. ³¹ Түүнэс даву бөөрн һазрин йосна зэрм улс, Павелын иньгүд, энүг театрт төрүц бичэ одтха гиж келүлнэ. ³² Зэрмснь нег юм хээкрэд, зэрмснь оңгдан юм хээкрв. Хург үүмж одсн бээж. Теднэ ик зунь ю хээж ирсэн медсн уга бээж. ³³ Александриг һарч иртхэ гинэд евреймүд неклднэ. Зэрм улс Александр эн болжах йовдлыг һардв гижэнэ. Александр һарч ирэд, һарарн докъя өгэд, оln улсиг тогтнхинь сурна. Эн харсгч үг келхэр седнэ. ³⁴ Болв энүг еврейинь медчкэд, цугтан:

– Епесин Артеми алдр болтха! – гинэд нег дууһар хээкржэнэ.

Тедн хойр частан хээкрнэ. ³⁵ Дөкэд балһсна ахлачнрин негнь оln улсиг тогтнулна.

– Епесин бөөрн улс, Епес балһсн алдр Артемин сүм болн теңгрэс унсн чолу хадһлжахиг делкэ кевтэн меднэ эсий? ³⁶ Энтн бурушаж болшго ил юмн. Тадн ода тогтнтн! Адһмта юм бичэ һарһтн. ³⁷ Эн улсиг тадн дахулж ирсн бийинь эднэс негнь чигн мана сүмэс хулха кесмн уга. Мана бурхиг муурулсн уга. ³⁸ Кемр Деметр болн түүнэ көдлэчнр кенинь чигн гемшэхэр седжэхлэ, манад зарһин өдрмүд болн йосна улс чигн бөөнэ. Тиигэрэн ирж бурушаж чаджанат. ³⁹ Кемр таднд ямаран чигн керг бээхлэ, терүг оln улсин хург шиидх йоста. ⁴⁰ Эндрк йовдлын ашар мадниг буцлтд орлцвт гиж гемшэж болжана. Тиигхлэ, бидн бийэн мел харсж чадшговидн. Яһад гихлэ, маднд учр-шалтан уга, – гив.

Иигж келэд, эн оln улсиг герүрнь йовулна.

Македонин, Грецин һазрмудт Павелын одһн

20 Буцлт тогтнсна хөөн Павел Исуст иткдг улсиг цуглулж авад, тедниг урмдулад мендлэд, Македонь тал һарад йовна. ² Хаалһдан харһсн Исуст иткдг улсиг бас урмдулад йовв. ³ Грецд ирэд һурвн сар болна. Павелыг Сирий тал усар йовхин өмн өргнднь евреймүд түүнэ тускар нуувчин күүндвр кенэ. Түүнэс көлтэ Павел Македонь дэврэд хэрү ирхэр шииднэ. ⁴ Павелыг дахад Бэрас ирсн Пуриг көвүн Сосипатр йовв. Тесалоникас Аристарх болн Секүнд, Дербэс Гай, Азийас Тропим болн Түхк, Тимофей эдн йовлднэ. ⁵ Түрүлэд йовад мадниг Троя балһснд күлэжэв. ⁶ Эс искэсн һуйрин сэн өдрин хөөн бидн Пилип балһснас кермэр йовад, тав хонад Трояд теднлэ негдвидн. Тенд бидн дола хонвидн.

Ютухин эмдрлт

⁷ Бемб өдр бидн хамдан асхна хот уухар цуглрвидн. Павел цөөлһврин көдлмшэн кежэлэ. Терүг маңһдуртнь йовх учрас иштэ хург сөөни өрэл күртл болв. ⁸ Мана хурсн деед хорад оln шам шатчав. ⁹ Терз деер баахн наста Ютух суула. Павелыг үг келжэхлэ, Ютух үрглэд һурвдгч давхрас һазрт унна. Терүг одад көндэхлэ, өңгрж одсмн бээж. ¹⁰ Павел бууһад, терүн деер өкөһэд теврнэ.

– Бичэ эәтн! – босн йовж: – Энтн әмд, – гиж келнэ.

¹¹ Павел хэрү әмтн цуглрсн хорад орад, өдмг хуһлад иднэ. Өрән өмн үгән төгсәһэд Павел цааран йовв. ¹² Баахн көвүн Ютухиг герүрнь әмд-менд авч ирнэ. Иим йовдл цугтаһинь йир байрлулна.

Трояс Мелит тал одһн

¹³ Бидн кермд сууһад Асыс хотн тал йоввидн. Тенд Павел маднла негдхмн билэ. Эн эврән иим зура келэ. Яһад гихлэ, һазр хаалһар йовхар эн седжэлэ.

¹⁴ Асысд Павел маднла харһад, мана кермд суув. Тиигэд бидн Митулен тал һарвидн. ¹⁵ Тендәс бидн маңһдуртнь цааран йовад, Хөст күрвидн. Бас нег хонад Самост ирвидн, дөкэд нег хонад Мелитд ирвидн. ¹⁶ Павел Ерусалимд күрхэр адһж йовсндан, Азийд торшгон төлэ, Епес тал йовсмн уга. Тиигэрән тер тәвдгч өдр гидг нөөрлэ харһулад ирх саната йовла.

Павел Епесин чонжин ахлачнрла күүнджэнэ

¹⁷ Павел Мелитәс әмт илгәһэд, Епест чонжин ахлачнриг дуудулна. ¹⁸ Тедниг цуглрхла иигж келнэ:

– Намаг Азийд ирэд түрүн өдрәс авн таднла бөөсиг эврән меднәт. ¹⁹ Би номһнар, нүдндән нульмста бөөдләрн Деед Эзнә зарцла әдләр эврәннь көдлмшән күцәвүв. Евреймүдин нуувчин үгцәнәс көлтә би кесг зовлң даавв. ²⁰ Би гермүдт чигн, һаза йовв чигн, Сән Зәңг цөөлһж заалав. Заахларн тус болх тоотыг таднас мел нуусн угав. ²¹ Евреймүдт болн грекмүдт килнцтә жирһлән үлдәһэд, Бурхнд нөөләд, мана Деед Эзн Исуст итктхә гиж би келләв. ²² Ода болхла, Ерусалим орхиг нанд Әрүн Сәкүсн заав. Тенд нанла юн болхинь меджәхшв. ²³ Зуг балһсн болһнд намаг зовлң болн түүрм күлэжәхиг Әрүн Сәкүсн саглж заажана. ²⁴ Болв би эврәннь әмән хөөрлжәхшв. Ода Деед Эзн Исус нанд даалһсн кергиг чиктнь күцәһэд, олдн Бурхна хөөрлтин туск Сән Зәңг күргх санатав. ²⁵ Таднд Бурхна орн-нутгин тускар цөөлһсн намаг цугтан ода дөкж үзшгог би меджәнәв. ²⁶ Тер учр деерәс кемр таднас кен чигн күн үкхлэ, тертн мини гем биш гиж би герчлжәнәв. ²⁷ Би таднд әл уга Бурхна бөөсн зуран тускар цөөлһләв. ²⁸ Күн болһн бийән болн Әрүн Сәкүснә таднд даалһсн улсиг хәләж йовтн. Бурхна чонжин улст килмжән өгтн. Энүнә төлә Тер Эврәннь Көвүнә

улан цус асхла. ²⁹ Намаг йовхла, тадн тал халзу чонмуд ирх. Тиигхлэ, тедн кениг чигн эрвлш уга. ³⁰ Тадн дундас чигн сурхульчнриг чик хаалхаснь хажилхэд дахулхар седэд, худлахар ном тархах улс бас нарх. ³¹ Тиигэд саглж бээтн! Мини хурвн жилдэн өдр-сө уга доһлң нульмста таднд келж йовсиг бичэ марттн. ³² Би ода тадниг Бурхна болн Терүнэ хээрлтин туск Үгин килмжд үлдэжэнэв. Тер тадниг батраһад, Бурхна нерэдэд заасн улсин төлэ бээсн зөөрэсн өгх. ³³ Би кен чигн күүнэс цаһан мөңг, алт чигн, хувц чигн авшгоһар седлэв. ³⁴ Намаг эврэн мөңг олад, нанла бээсн ах-дүүнрэн болн бийэн теткж йовсиг тадн меднэт. ³⁵ Кесн, күцэсн тоотарн би таднд үлгүр үзүлж йовлав. Көдлмш кехлэрн бидн түрү-зүдү, мууднь дөңгөн күргх йоставидн. Деед Эзнэ келсн: «Өгсн авснас буйнта болдмн» гисиг кезэ чигн мартхмн биш. ³⁶ Тиигж келн Павел олнла хамдан сөгдэд зальврна. ³⁷ Цугтан уульн бээж терүг теврэд үмслднэ. ³⁸ Дэкж Павел үзгдшго гисн зэңг тедниг дегд гейүрүлв. Павелыг тедн керм күртл үдшэнэ.

Ерусалимур йовлһн

21 Теднэс салад, бидн теңгст һарад, тустан Көс гидг балһсн тал йоввидн. Маңһдуртнь бидн Родос гидг арлд күрэд, тендэс Патар балһснур йовлавидн. ² Тенд бидн Поник тал йовжах керм олж авад, цааран һарвидн. ³ Бидн Кипр давад, арлыг өмн бийэснь эргэд Сирий тал йоввидн. Тирд бидн зогсад, кермд йовсн ацаһан буулһх билэвидн. ⁴ Тенд Исусин сурхульчнриг хээһэд олж авад, теднлэ харһад, бидн дола хонвидн. Эрүн Сәкүснэ күчэр Павелыг Ерусалимд бичэ йовтха гиж тедн келжэв. ⁵ Болв цаг ирхлэ, бидн цааранднь йоввидн. Мадниг сурхульчнр кевтэн теднэ гергд болн үрдүднь балһснас үдшэв. Эрг деер бидн сөгдэд сууһад мөргвидн. ⁶ Бидн нег-негнлэһэн мендлдэд, кермдэн сууцхавидн. Тедн болхла герүрн хәрцхэв.

⁷ Тирэс бидн Птолемьяд ирвидн. Тенд бидн ах-дүүнрлэһэн харһад өдртэн бээввидн. ⁸ Маңһдурк өдр тендэс Кесарья тал йовад, долан нөкдмүдин негнднь, Сэн Зэңг тархадг Пилипин герт бээввидн. ⁹ Пилипд мордад уга аэлдэч дөрвн күүкн бээж. ¹⁰ Мадниг тенд нег цөөк хонхла, Йудьяс аэлдэч Хагап ирнэ. ¹¹ Тер мадн тал өөрдэд, Павелын бүс авад, эврәннь көл-һаран бооһад:

– Эрүн Сәкүсн иигж келжэнэ: «Ерусалимин евреймүд эн бүсин эзиг бас иигж бооһад буру номта улст өгчкх», – гиж келнэ.

¹² Тиигж келсиг соңсхларн, бидн болн тенд бээсн улс Павелыг Ерусалим тал бичэ одтха гиж ээрвидн. ¹³ Болв Павел иигж хәрү өгнэ:

– Тадн яһад ууляд, мини зүрк шарклулжанат? Ерусалимд би Деед Эзн Исусин нернэ төлэ бийэн күлүлх биш үкхдэн белмб, – гинэ.

¹⁴ Павел эврәннь шиидврэн нег мөслэд авчксинь медэд, бидн дэкж терүг ээрдгэн уурад:

– Цугнь Деед Эзнэ күслэр күцтхэ, – гиж келжэввидн.

¹⁵ Түүнэ хөөн хаалһд бийэн белдэд бидн Ерусалим тал йоввидн. Маднла хамдан Кесарьяс зэрм сурхульчнр йовцхав. Тер мадниг Мнасна герт дахулж авч ирв. Кипр арлас ирсн Мнасна кезэнэ Христосин сурхульч болсн бээж.

Павелд өгсн чонжин ахлачнрин селвг

¹⁷ Ерусалимд ахнр-дүүнр мадниг сөөнэр тосв. ¹⁸ Маңһдуртнь бидн Павелта Яков тал одвидн. Тенд цуг чонжин ахлачнр бээж. ¹⁹ Павел теднлэ мендлэд, Бурхн терүнэ церглтэр дамжад буру номта улст ю кесинь тодрхаһар келж өгв. ²⁰ Тедн Павелыг соңсад, Бурхиг туурулна.

– Ах Павел, ода миңһэд шаху евреймүд Христост иткжэнэ. Цугтан эдн үнн седклэсн зака харсжана. ²¹ Чи буру номта улс дунд бээх евреймүдт, Мошен зака бичэ төртөн автха гиж теднд келж өгвч. Дэкэд чи үрдэн бичэ керчүлтхэ, мана заң-авъясиг бичэ бэртхэ гиж селвг өгэд йовжич. ²² Бидн яахмб тиигэд? Тедн чамаг ирсиг эрк биш соңсх. ²³ Ода мана селвг ав. Мадн дунд андһар өгсн дөрвн күн бээнэ. ²⁴ Тедниг авад, бийэн цеврлһнэ керг күцэ. Теднэ ормд мөңгинь өгэд, толһаннь үсэн авхулад таахрулхла, сэн болх. Тиигхлэ, чини тускар һарсн зэңг худл болад, чамаг закаһар бээхиг цугтан үзх. ²⁵ Буру номта улсин итклин тускар бидн теднд эврәннь шиидврэн бичлэвидн. Тедн шүтэдт нерэдсн хотас, цуснас амсшго, боогдад үксн малын мах идшго, учрх хууляс саглх йоста, – гиж чонжин ахлачнр Павелд келцхэв.

²⁶ Маңһдуртнь Павел эн улсиг дахулад, теднлэ хамдан килнцэс цеврлнэ. Дарунь Павел хол сүмд орад, кезэ цеврлт чилх, кезэ күн болһна төлэ тэвц тэвгдхинь гиж цөөлһж өгнэ.

Павелыг бэрлһн

²⁷ Килнцэс цеврлснэ доладгч өдртнь Азийин нег цөөкн евреймүд Павелыг сүмд үзнэ. Тедн әмтиг түкрэд, Павелыг бәрж авв.

²⁸ – Израилин улс, дөң болтн! Эн күн мана улсин өмнэс, мана Закана өмнэс эн сүмин өмнэс ном эргндэн тархаж йовна. Ода болхла мана хол сүмд грекмүд дахулж ирэд, терүг бузрдв, – гиж тедн хээкрцхэв.

²⁹ Өмннь тедн Павелыг Епес балһсна ирсн Тропимла хамдан балһснд йовсинь үзэд, терүг хол сүмд дахулж одв гиж санжаж. ³⁰ Балһсн кевтэн үүмэд бээв. Әмтн гүүлдж ирв. Павелыг бэрэд хол сүмэс чирж һарһад, үүдинь хаачкна. ³¹ Тедн Павелыг алхар седжэлэ. Болв Ерусалим кевтэн үүмжэх зэңг Римин цергин ахлачд күрнэ. ³² Тер ахлач цергин ахмдмуд нег цөөкн церг дахулж авад олн әмтн цуглрсн һазр тал одна. Аашсн ахлач болн цергүдиг үзчкэд, Павелыг тедн цокдган уурв.

³³ Цергин ахлач Павел тал өөрдэд, терүг бэрэд,

хойр цевэр цевлх заквр өгнэ. Ахлач эмтнэс эн ю-күүһинь, ю кесинь сурна. ³⁴ Олн цуглрсн назрт негнь нег үг келэд хээкрнэ, наадк улснь талданар келэд хээкрцхэнэ. Тиим бээдлд юн учрснь медж чадад Павелыг цергин бээшнд орултха гисн заквр ахлач өгнэ. ³⁵ Тедн шатар йовхларн, Павелыг нар деерэн өргв. Тедү дүңгэ олн улс шуугад, йовх хаалһ өглгө бээв.

³⁶ – Алхмн энүг! – гиж тедн дахад хээкрлдв.

Павелын олд келсн үг

³⁷ Цергүд Павелыг бээшң тал авч йовхар седв, болв тернь ахлчас иигж сурна:

– Танас нег юм сурж болхий? – гинэ.

– Чи, грек келэр келж чаддвчи? – гиж тер сурна, –

³⁸ Тиигхлэ, чи одахн Египетэс ирэд, буцлт кеһэд, эжго назрур дөрвн миңһн алачнриг дахулсн күн биш болжанчи?

³⁹ – Би Киликьян Тарс балһсна еврейв. Нертэ балһсна иргмб. Олн улсла күүндх зөв нанд өгтн.

⁴⁰ Ахлчас зөв авад, Павел шат деер зогсад олн эмтиг тагчгртха гисн докъя харарн өгнэ. Эмтн төвкнэд тагчгрхла, Павел еврей келэр келнэ.

22 – Эцкнр, ахнр-дүүнр! Бийән харсх үг нанд өгтн.

² Терүг еврейин келэр келжэхиг соңсчкад, тедн оньган өгцхэв.

³ – Би еврейв. Киликьян Тарс балһснд харлав. Болв Ерусалим балһснд өсэд бослав. Мана эцкнрин закана туск гүн сурһуль Гамалилас авлав. Тадниг эндр бийән Бурхнд нерэдснлэ эдлэр би урднь тиигж йовлав. ⁴ Исусин номиг дахад йовсн улсиг би үктлнь көөһэд зовадг билэв. Залус болн гергчүд бэрж авад бэрэнд бэрүлүв. ⁵ Энүнэ герчнр ода – ах гелң болн Деед хург кевтән. Дамаскд бээх ахнрт нерэдсн бичг би теднэс авлав. Тиигэд би тиигэрэн одад, тер улсиг бэрэд күлэд, Ерусалим тал засглхар, авч ирхэр йовлав.

Павел эврәннь итклән келснь

⁶ Һал үдлэ мини хаалһдм Дамаскд күрч йовхлам, генткн теңгрэс күчтэ герл асад, намаг герлткв. ⁷ Би назрт унн келжэх ду соңсв: «Шаул, Шаул! Яһад чи Намаг көөһэд йовнач?» ⁸ «О, Деед Эзн, кенвчи?» – гиж би сурлав. «Би Назаретин Исусв. Чи Намаг көөж йовнач», – гиж тер хэрү өглэ. ⁹ Нанла хамдан йовсн улс бас герл үзлэ. Болв Нанд келжэсн дууг тедн соңссн уга. ¹⁰ «О, Деед Эзн, яахмб ода?» – гиж би сурв. «Босад Дамаск ор. Тенд чамд ю кехинь йилһэд келх», – гиж Деед Эзн келнэ. Күчтэ герл мини нүдиг цээлһчкв. ¹¹ Мини нөкдмүд намаг харасм авад, Дамаскур көтлэд ирв. ¹² Тенд нан тал Хананий гидг нертэ күн ирнэ. Закаг цеврэр бэрдгтнь тенд бээсн евреймүд цугтан терүг күндлдг бээж. ¹³ Нан тал өөрдэд Мини хажуд тер зогсад иигж келлэ: «Шаул, ахм, нүдндчнь харан ортха!» Тер кемләннь би үздг болад, нанд үг келсн күүг үзв.

«¹⁴ Мана өвкнрин Бурхн чамаг шүүж авч. Чи Терүнэ санан-седклиг меддгэр, үннч Күүг үздгэр, Түүнэ эврэн келсн үгинь соңсдгар шүүж авв. ¹⁵ Эврэн үзсн, соңссн тоотарн олн улст герч болхич. ¹⁶ Бичэ уд! Босад уснд кирслгдэд, килнцән бийэсн нарһад, Деед Эзн Исусин нер дууд», – гив. ¹⁷ Дэкэд би Ерусалимур хэрж ирв. Энд һол сүмд мөргүл кежэхлэ, нанд үзгдл үзгдв. ¹⁸ Би Деед Эзиг үзв. Тер нанд иигж келв: «Ерусалимас шулуһар йов. Энд Мини тускар келсн чини герчллһиг эдн учртан авшго», – гив. ¹⁹ Тиигхлэ би: «Эн улстн намаг хурлмуд эргэд, Танд итксн улсиг гүвдэд бэрж йовсиг меднэ. ²⁰ Чини герч Степана цусн асхржасн цагт би тенд зогсжалав. Би тиим йовдл тавлад, алачнрин хувц манжалав», – гив. ²¹ Тиигэд Деед Эзн нанд: «Йов! Би чамаг холд буру номта улс тал илгэхв», – гив.

Павел цергин ахлач хойр

²² Иигж келжэтл олн улс Павелыг оньһж соңсжала. Зуг сүүлин үгин хөөн тедн шуугад хээкрцхэв.

– Уга кетн энүг назр деерэс! Эмд бээх йосн уга! – гив.

²³ Тедн хээкрлдэд, эврәннь хувцсан тээлж хайлдад, шора цацлдв. ²⁴ Павелыг цергин бээшнд орултха гисн заквр цергин ахлач өгнэ. Дэкэд терүг малядад, олн улс юн учрар энүнд дурго болжахинь сурвр кехиг бас закана. ²⁵ Павелыг цокхар седэд күлхлэ, тер хажудан зогсжасн цергин ахмд келнэ: – Зарһ кеһэд уга бээж Римин иргниг гүвдж болдвч?

²⁶ Цергин ахмд келсинь соңсад, ахлачд одад зэңглнэ.

– Тадн юн гидг юм нарһжахмт? Энтн Римин иргн бээж, – гиж тер келнэ.

²⁷ Ахлач Павел тал ирэд сурна:

– Чи йосндан Римин иргн болжахмбчи?

– Э, э, – гиж тернь хэрү өгнэ.

²⁸ Тиигхлэ, ахлач:

– Римин иргн болхин төлэ би йир ик мөңг өглэв, – гиж келнэ.

– Би болхла тиимэр төржв, – гиж Павел хэрү өгнэ.

²⁹ Терүнэс сурлһ авх улс, тер дарунь йовж одна. Римин иргниг цевд бэрсндән ахлач бас ээмсв.

³⁰ Маңһдуртнь ахлач Павелыг цевэс сулдхад, юн учр деерэс евреймүд энүг гемшэжэхинь медхэр седнэ. Энүнэ төлэ тер ах гелңгүдиг болн Деед хург цуглулна. Дарунь Павелыг орулад, теднэ өмн зогсана.

Деед хургт Павелын тооца өглһн

23 – Ахнр-дүүнр! Эндр өдр күртл мини ухан-седкл Бурхна өмн цевр, – гиж Павел цуглрсн улсиг хэлән бээж келнэ. ² Ах гелң Хананий Павелыг амарнь цоктха гиж Павелын хажуд зогсжасн күүнд закана.

3 – Бурхн чамаг бийич цокх. Һазаһасн чи цаһалһсн эрслэ эдлч. Закаһар болхла, чи нанд зарһ кех йостач. Болв намаг цоктха гиж зөв өгэд, терүгэн эврэн эвджәнәч, – гиһәд Павел келнә.

4 – Бурхна ах гелңиг му келжәнәч, – гиж Павелын хажуд зогсжасн улс келнә.

5 – Ахнр-дүүнр! Би терүгитн ах гелң гиж медсн угав. «Эврәннь улсин һардачиг бичә му кел», – гиж Бурхна Бичгт бичәтә бәәнә, – болж Павел хәрү өгнә.

6 Зәрм улс цадукмуд бәәсинь, зәрмнь паршмуд бәәсинь Павел меддг бәәж. Тиигәд Деед хургт тер чаңһар иигж келнә:

– Ахнр-дүүнр, би парш багин күмб. Мини өвкнр бас тиим улс. Үксн улс әмдрәд ирдгт иткснәс иштә ода мини зарһим кежәнә.

7 Терүг иигж келлһнлә паршмуд болн цадукмуд дунд ик зүтклдән болад, Хургин улс хойр әңгрнә.

8 Үксн улсин әмдрлтд Сәкүсн чигн, Бурхна элч чигн бәәнә гиһәд паршмуд келцхәв. Цадукмуд болхла энүнд иткжәхш. 9 Эднә шууган өсәд ирв. Зәрм ном цәәлһәчнр (парш багин гешүд) бослдад, эврәннь ухан-седклән келлдв:

– Бидн эн күүнәс нег чигн му юм үзжәхшвидн. Эн күүнлә сәкүсн эс гихлә, Бурхна элч күүнджәхлә яһнат?

10 Улсин зүтклдән дегд икдәд ирхлә, ахлач Павелыг шуучад авч одхас әәһәд, бәәшнд орултха гиж эврәннь цергүдт закв. 11 Сөөднь Павел тал Деед Эзн ирәд иигж келнә:

– Юунас чигн бичә ә! Ерусалимд Мини тускар герчлснлә әдләр Римд бас чи үгән келхич.

Павелыг алх күүндвр

12 Маңһдуртнь зәрм евреймүд цуглрад Павелыг эс алтл, хот идлго, унд уулго бәәх болж андһар тәвнә. 13 Энүнд дөч даву күн орлцв. 14 Тедн гелңгүдт болн медәтнрт күрәд иигж келцхәнә:

– Бидн Павелыг эс алтл нег чигн умш келндән тәвшговидн. 15 Тадн Деед хургла хамдан цергин ахлачиг сурад, терүнә керг тодрхаһар медхин төлә Павелыг бий талан дуудхит. Бидн болхла бийән белдж азад, терүг таднд күртл алхвидн.

16 Эн нуувчин күүндврин тускар Павелын зе көвүн медж. Тер бәәшнд орад, Павелд медсән келж өгнә. 17 Павел цергин ахмдыг дуудж азад келнә:

– Эн көвүг ахлачд күргтн. Эн терүнд нег зәңг соңсххар бәәнә, – гив.

18 Көвүг ахлачд күргнә.

– Бәрәнд бәәх Павел намаг дуудад, эн көвүг таднд күргтхә гиж сурв. Эн нег зәңг танд келхәр бәәнә, – гив.

19 Ахлач көвүг һараснь көтләд, хооран һарад сурна:

– Чи ю келхәр седләч нанд?

20 – Евреймүдин толһачнр маңһдур Павелыг Деед хург тал авч иртхә гиж сурхар седжәнә. Тиигхләрн терүнә тускар тодрхаһар медхәр седсн болх. 21 Зүг

Та тедниг бичә итктн. Терүг бәрж алхар дөч һар күн бултад күләжәнә. Павелыг эс алтл тедн хот эдлшго, унд уушго болж андһар тәвж. Тедн белн бәәнә, зүг тана шиидвриг күләжәнә.

22 – Ода нанд келсән дәкж бичә күүнд соңсх, – гиж закад, ахлач көвүг йовулна.

Павелыг Кесәрья тал йовулна

23 – Харңһурад йисн час давхла, Кесәрья тал йовх хойр зун цергч, далн мөртә цергч, хойр зун саадгта цергч бел кетн. 24 Павелд унх мөрд белдтн. Энүг эрүл-менд закрач Феликст эрк биш күргтн, – гиж ахлач эврәннь хойр цергин ахмдт дуудж азад закна.

25 Эн иим бичг бичнә: «²⁶ Клауд Лусья эркн күндтә закрач Феликст. Менд бәнт? ²⁷ Эн күүг евреймүд бәрж азад алхар седжәж. Би эврәннь цергүдтәһән цаглань ирәд энүг харсж авв. Эн күн Римин иргн бәәж. ²⁸ Юунд энүг бурушажәхинь медхәр седәд, би Деед хургт дахулж ирв. ²⁹ Евреймүд эн күүг эврәннь заканас иштә бурушажәна. Болв бәрәнд бәрх эс гихлә алх дүңгә гем энүнд мел уга. ³⁰ Энүг алхар седәд нуувч йовдл белджәхинь медәд, би тер дарунь Тан тал йовулжәна. Эн күүг бурушахар седжәх улст эврәннь ухан-седклән танд күргтхә гиж заклав».

31 Ахлачин заквр күцәхәр цергүд Павелыг дахулад, сөөһәр Антипатр хотн тал ирнә.

32 Маңһдуртнь мөрн цергүдтә хамднь Павелыг цааранднь йовулна. Йовһар йовсн цергүд болхла бәәшң талан хәрж ирцхәнә. 33 Кесәрьяд ирн мөрн цергин улс закрачд бичг өгәд, Павелыг үлдәнә.

34 Закрач бичгиг умшад, Павелас альк һазра күнвт гиж сурна. Павелыг Киликья гидг һазраһинь медәд иигж келнә:

35 – Чамаг бурушажәх улс ирхлә, би кергиг хәләхв, – гиһәд Павелыг Херодын бәрсн бәәшнд бәртхә гиж закна.

Евреймүд Павелыг бурушажәна

24 Тавн хонг давсна хөөн ах гелң Хананий медәтнртә Тертул йос меддг күүнлә Кесәрьяд ирәд, Павелыг юунд бурушахар седжәхән закрачд медүлнә. 2 Павелыг авч ирхлә, Тертул терүнә буруһинь илдкв:

– Эркн күндтә закрач Феликс! Тана цецн һардврар мана орн-нутг төвкнүн бәәһәд, оln әмтнә жирһл ярхин төлә Та оln сән йовдлмуд һарһжанат. 3 Бидн танд ханлтан өргж темдглжәнәвидн. Тиигәд әрүн седкләсн Таниг күндлжәнәвидн. 4 Таниг уданд цуцрашгон төлә ода мана ахрар келхиг соңсхитн би эржәнәв. 5 Эн күн тогтун бәәдл эвдәд, цуг делкәд евреймүдин буцлт харсад йовсинь меднәвидн. Деернь болхла, Назара гиж нерәддг багиг һарджәна. 6 Нам мана һол сүмиг бузрдахар седв. Тиигәд бидн энүг бәрж авлавидн. 8 Энүнәс сурлһ азад, буру йовдл һарһсинь бидн чикәр темдглсиг

Та эврэн үзхит. ⁹ Келсн тоот мел үнн гиж бурушажах евреймүд дөңнэ.

Феликсин өмн Павелын келсн харсгч үг

¹⁰ Феликс закрач Павелд үг келх зөв өгнэ. Павел эврэннь харсгч үгэн иигж келнэ:
– Олн жилд эн орн-нутгт Та зарһч болж йовхитн би меднэв. Тиигэд Тана нүүрт бийэн харсад нег цөөкн үг келхдэн би байрлжанав. ¹¹ Арвн хойр хонг өмн би Бурхнд мөргхэр Ерусалимд одлав. ¹² Намаг бурушахар седжэх улс хол сүмд күүнлэ зүткжэхим, эс гихлэ хурлмудт, балһснд буцлт кежэсим бэрж авсн уга билэ. Терүг Та эврэн медж чаджанат. ¹³ Ода намаг гемшэхэр келжэх тоотан эднтн бэрмтг зааж лавлж чадшго. ¹⁴ Би болхла өвкнрин Бурхнд шүтэд, евреймүдин чик биш гиж тоолжах хаалһар дахж йовнав. Заканд болн аэлдэчнрин дегтрмүдт бичгдсн тоотын би иткжэнэв. ¹⁵ Бурхн Зака күцэдгинь чигн, Зака эвддгинь чигн амдрүлх гиж, эн улсла эдл би бас нээлжэнэв. ¹⁶ Тер учрар Бурхна нернд олн улсин өмн би эврэннь ухан-седклэн, бийэн цеврэр бэрх санатав. ¹⁷ Би Ерусалимас йовад цөөкн жил давсн хөөн хэрү ирв. Тиигхлэрн түрү-яду улст мана эмтнэс цуглуулсн мөңгэр дөң күргэд, Бурхнд бэрц бэрхэр би ирлэв. ¹⁸ Хол сүмд мөргүл кеһэд, бийэн цеврлжэхлэ, намаг бурушахар седсн улс теңд бэрж авв. Йос-журм эвддг улс нанта уга билэ. ¹⁹ Болв теңд Азийин евреймүд бээлэ. Кемер теңд намаг гемшэхэр седжэсн болхла, ода теңд нааран ирэд гемшэх йоста. ²⁰ Эс гихлэ, Деед хургт ямаран гем нанд бээсиг энд бээх улс Танд келж өгтхэ. ²¹ Мини буру хээкрэд келсн үгдм бээввээ. Намаг үксн улс амдрүлдгиг итксн төлөд зарһ кежэнэ гиж келснд болхий?

²² Феликс эн Хаалһин тускар сээнэр меддгтэн зарһан зогсав.

– Цергин ахлач Лусья ирхлэ, би чини төрэр шиидвр һарһнав, – гиж Феликс келнэ.

²³ Павелыг бэрэнд бэржэтн гиж цергчд заквр тер өгнэ. Зуг Павелыг невчк сулдхвртаһар бэрэд, үр-иньгүднь терүнд килмжэн өгч туслдгар бэртн, – гиж келнэ.

Павел Феликс Друзил хойрин өмн

²⁴ Цөөкн өдр давхла Феликс Друзил гидг еврей гергтэһэн ирнэ. Тер Павелыг авхулна. Феликс терүг икңкнь Исус Христост иткжэхинь медхэр седнэ.

²⁵ Павел терүнд чик седклтэ бээдлин, бийэн бэрлһнэ болн болх зарһин тускар келнэ. Иим күүндвр Феликсиг аэлһнэ.

– Эндр болжана! Нанд сул цаг учрхла, Би чамаг дэкад бас дууднав, – гиж тер келнэ.

²⁶ Феликс Павелыг авлһ өгх гиж санад, дару-дарунь терүнэ ардас илгәһэд күүнджэв. ²⁷ Хойр жил давна. Феликсин ормд Порк Пест орна. Болв евреймүдт сән нүднд үзгдхэр Феликс Павелыг бэрэнд үлдэнэ.

Павел хаана зарһ некнэ

25 Пест ям дааһад һурвдгч хонгтан Кесэрьяс Ерусалим орна. ² Ерусалимд ах гелңгүд, евреймүдин толһачнр Павелыг бурушажахан терүнд келцхэв. ³ Пестиг теңд яһад болв чигн теңд сурвр күцәһэд, Павелыг Ерусалим тал һарһтха гицхэв. Эврэн бийснь болхла, хаалһдан терүг алхар седнэ.

⁴ – Павел Кесэрьяд бээнэ, би удлго бас теңд күрхв. ⁵ Кемер тер күн му йовдл һарһсн болхла, тана ахлачнр нанла хамдан тиигэрэн одад, юуһар бурушажахинь келж өгтхэ, – гиж Пест хэрү өгнэ.

⁶ Теңд нээмн-арвн хонгтан хамдан бээһэд, Пест Кесэрья тал хэрү ирнэ. Маңһдуртнь Пест зарһ эклнэ, Павелыг орулж авч иртхэ гисн заквр өгнэ. ⁷ Павелыг авч ирнэ. Ерусалимас ирсн евреймүд Павелыг дааврта төрмүдэр гемшэв. Болв терүгэн лавлж чадсн уга. ⁸ Дарунь Павелд бийэн харсх үг өгцхэв.

– Би еврейин загаг чигн, хол сүмиг чигн, Римин хаана өмнэс чигн эвдх йовдлмуд һарһсн угав, – гиж Павел келнэ.

⁹ Пест евреймүдт таасгдхар седэд Павелас иигж сурна:

– Чамаг Ерусалимд одад бурушасн төрмүдэр зарһ кеһд зөв өгчэнч? Зарһ би кехв.

¹⁰ – Би Римин хаана зарһд оржанав. Тиигэд мини керг энд хаһлгдх йоста. Намаг евреймүдт му юм эс үзүлсиг тадн эврэн сээнэр меднэлмт. ¹¹ Кемер би загаг эвдэд алх дүңгә йовдл һарһсн болхла, би үкхдэн белмб. Болв кемер евреймүдин гемшәлһн буру болхла, нег чигн күн намаг теңд өгч чадшго. Би Римин хаана зарһ болтха гиж некжэнэв.

¹² Эврэннь нөкдмүдтәһэн селвлцэд Пест келнэ:

– Чи Римин хаана зарһ некжәхлэ, терүн тал йовулгдхич.

Агрипп хан Павелла харһна

¹³ Цөөкн хонг давсна хөөн Кесэрьяд Пест тал Агрипп хан Берниктәһэн мендлхэр ирнэ. ¹⁴ Энд теңд кесг өдр бээнэ. Пест хаанд Павелын кергин тускар келнэ.

– Энд, Феликсин үлдэсн күн бэрэнд бээнэ.

¹⁵ Намаг Ерусалимд одхла, еврейин ах гелңгүд болн теңднэ медэтнр юуһар бурушажахинь келж өгцхэв. Теңд эн күүнэ зарһ кетхэ гиж неклэ.

¹⁶ Тиигхд би теңднэ зөв буруһинь йилһлго бээж засглх, дэкад бийэн харсх зөв өглго шиидвр авна гисн, Римин авъясла ирлцжәхш гиһэд цөөлһж өглэв. ¹⁷ Теңд нааран ирв. Би тер дарунь маңһдуртнь зарһ экллэв. Тиигэд тер күүг нааран авч иртхэ гилэв. ¹⁸ Павелыг гемшэхэр седжэсн улс, мини сансар, нег чигн буру һарһсн йовдл зааж чадсн уга. ¹⁹ Теңд шажна туск төрэр, бас үксн Исусин тускар зүтклдв. Павел Терүг амд бээнэ гив.

²⁰ Эн кергэр би ямаран шиидвр авхан медж чадад

бээвв. ²¹ Павелыг Ерусалимд одад зарһан келһүлхмн болвза гиһэд сурв. Павел бийән бәрәнд бәрәд, Римин хаана зарһ некв. Тиигәд би: «Энүг Римин хан тал йовултл түүрмд бәртн гижәнәв».

²² – Би эврән эн күүг соңсхар седлэв, – гиж Агрипп Пестд келнә.

– Маңһдур соңсхич, – гиж Пест хәрү өгнә.

²³ Маңһдуртнь Агрипп хан болн Берникә хатнтаһан зарһин герт сүртә өргмжтә кевәр орж ирв. Терүнлә хамдан балһсна ахлачнр болн дөөчнрин хамгин нертәнә ирцхәв. Пестин закврар Павелыг орулж авч ирнә.

²⁴ – Агрипп хан! Энд суусн гиичнр! Тадна өмн зогсжах күүг Ерусалимин евреймүд болн энд Кесәрьяд бәәхнь чигн һазр деер бичә бәәтхә гиж некв. ²⁵ Би болхла энүг бурушаһад алх дүңгә гем энүнә бәәдлд үзжәхшв. Эн күн эврән Римин хаана зарһ кетхә гиһэд сурсар Рим тал йовулх шиидвр авв. ²⁶ Болв Римин хаана нернд бичәд илгәх төр ода чигн йилһрәд уга. Тиигәд би Павелыг иигәрән авч ирәд, тадниг цугтан, шишлң Агрипп хан үзәд тодрхаһар медтхә гиж санлав. Сурврин ашар негн талан һарад, ю бичхән йилһхвидн. ²⁷ Ода деерән бурушахинь медәл уга бәәж энүг йовулхд дегд эргү болж нанд медгджәнә.

Павелын харсгч үг

26 – Чамд үг өггджәнә. Бийән харсад кел, – гиж Агрипп хан зәңглв.

Павел һаран өргәд экләд келнә:

² – Агрипп хан! Эндр тана өмн зогсад, евреймүдин гемшлтәс бийән харсх үг өгсндтн би бийән хүвтәд тоолжана. ³ Евреймүдин авц-бәрциг болн теднә зүткәтә төрмүдиг та йир сәәнәр меднәт. Тер учрар Таниг тесвртәһәр намаг соңсхиг эржәнәв. ⁴ Мини орн-нутгт болн Ерусалимд бәәсн цагин мини жирһлин бәрц-бәәдлиг евреймүд меднә. ⁵ Тедн намаг бичкнәс авн меднә. Шажна дааврта диг-дараг күцәж, намаг парш багин гешүн бәәсиг тедн герчлхәр седхлә, герчлж чадхмн. ⁶ Эндр би зарһин өмн зогсхларн, мана өвкнрт Бурхна өгсн үгән күцхиг иткжәнәв. ⁷ Эн өгсн үг бүтхин төлә мана олн улсин арвн хойр ясн Бурхнд өдр-сө уга шүтж мөргжәнә. Агрипп хан! Эн иткмжәс кәлтә евреймүд намаг гемшәжәнә. ⁸ Үксн күүг йосндан Бурхн әмдрүлж чадхиг яһад евреймүд күцәж болшго гиж тоолжахмб? ⁹ Би бас Назаретин Исусин нернә өмнәс ю болв чигн күцәх кергтә гиж сандг биләв. ¹⁰ Ерусалимд би гелңгүдәс зөв авад Бурхна улсиг бәрәнд орулад алхар шиидхләнә бас дөңнләв. ¹¹ Хурлмуд эргәд йовж, Исус Христост бичә итктн гиһәд, би тедниг закад засгллав. Ууртан дегд бүтхләрн, талдан балһсд кеддг болв.

Павел эврәннь итклән келжәнә

¹² Нег декж би ах гелңгүдин зөвәр болн йосар Дамаск тал йовв. ¹³ Тана зергәс, хаалһдан йовж

йовад, һал үдлә би нарнас хурц герл бийиннь хажудан йовсн әмтнә эргнд үзв. ¹⁴ Терүнәс нүдн цәәһәд, бидн һазрт унн киисвидн. «Шаул, Шаул, чи юңгад Намаг көөлдәд йовнач? Му бух бийән зовадмн», – гиж нанд еврей келәр келснь соңсгдв. ¹⁵ «Эзн минь, Та кембтә?» – гиж сурв. «Би чини көөлдж йовх Исусв», – гиж Деед Эзн хәрү өгнә. «¹⁶ Ода бос! Чамаг Би Эврәннь зарц болн герч кехәр ирв. Чи Намаг үзләв гиж келх йостач. Дәкәд чи Мини үзүлхиг бас келх йостач. ¹⁷ Би чамаг евреймүд болн буру номта улс тал йовулхан харсхв. ¹⁸ Теднд медрл өгәд, харңһу ормас герлтә һазрт чи һарһ, эрлгин үлмәһәс кәтләд Бурхна үлмәд орул. Нанд итксәр теднә килнцнь тәвгдәд, Бурхнд нерәдәд заасн улс дунд бас йовтха».

Павел эврәннь кәдлмшин тускар келжәнә

¹⁹ – Агрипп хан, теңгрин үзгдлиг соңслго бәәж болшго болв. ²⁰ Би тер үгиг түрүләд Дамаскд, хөөннь Ерусалимд, Йудьяд болн буру номта улс дунд йовж цәәһв. Тиигхләрн би тедниг килнцтә жирһлән үлдәһәд, Бурхнд итктхә гиләв. Эврәннь итклән тедн кергәрн батлтха гиж заавв. ²¹ Түүнәс кәлтә намаг евреймүд Ерусалимин һол сүмд бәрәд алхар седлә. ²² Болв Бурхн эндр өдр күртл нанд дөңгән күргв. Ик баһ уга намаг соңсжанат. Әәлдәчнр болн Мошен әәлдж келснәс үлүһәр би келжәхшв. ²³ Бурхна илгәсн Аврач зовлң-зөвүр эдләд, үкләс түрүләд әмдрхмн билә. Эн болхла евреймүдт болн буру номта улст аврлтын туск зәңг күртәжәнә.

²⁴ – Павел, чи һалзуржадг болвзач? – гиж Пест хәәкрнә, – Чини ик ном чамаг адрулн гижәнә, – гив.

²⁵ – Эркн күндтә Пест, би һалзу күн бишв. Би зөвтәһәр үн келжәнәв. ²⁶ Мини келх тоот цугтан хаанд темдгтә, тиигәд би сулдан келж чадхв. Учрсн йовдлын тускар түүнә эс меддгнь уга. Мел кевтән нуувчар биш түүнә нүднд давла. ²⁷ Агрипп хан, Та әәлдәчнрт иткжәнәт? Таниг иткжәхиг би меджәнәв.

²⁸ – Чи иим ахр цагин зуур намаг Исус Христост иткдг кү кехәр бәәнчи? – гиж Агрипп сурна.

²⁹ – Болзг ахр болну, удан болну, эндр Та болн намаг соңсжах улс нанла әдл болтха гиж би Бурхнд зальвржана. Би зуг таниг бичә цевлтхә гижәнәв.

³⁰ Агрипп хааг даһад закрач болн Берникә эдн, зарһд суусн улс цугтан босцхав. ³¹ Тедн тендәс һарн йовж хоорндан күүнднә.

– Эн күн алгдх, эс гихлә бәрәнд бәргдх дүңгә му йовдл һарһсн уга.

³² – Кемр Римин хаана зарһ эс сурсмн болхла, энүг сулдхж чигн болхмн билә, – гиж Агрипп Пестд келв.

Павел Рим тал йовжана

27 Мадниг Италы тал кермәр йовулхиг шиидхлә, Павелыг болн талдан бәрәнд бәәсн улсиг Римин хан Августин 600 шаху цергин

ахлач Юлин харт орулна. ² Адрамутнас Азид бээсн порт дэврэд орх кермд бидн йовлавидн. Маднла хамдан Македонь назра Тесалоники балһсна Аристарх йовла. ³ Маңһдуртнь бидн Сидон гидг портд күрвидн. Юли Павелыг һундаж йовсн уга. Тиигэд дөң күргвзэ гиһэд, терүнд үүрмүдлэһэн харһхднь зөв өгв. ⁴ Бидн дэксн теңгст харвидн. Зөрц салькнас зулад, мана керм Киприг үрү таласнь давв. ⁵ Киликья болн Пампуля хажуһар теңгс керчэд Луки назрин Мур балһснд ирүвидн. ⁶ Терүнд цергч ахлач Юли Италья тал йовжах Александрий балһснас ирсн керм олад, мадниг терүнд суулһв. ⁷ Эрэ-эрэ уралан керм теңгсэр йовад, түрү-зүдү үзсн бийнь Книд балһснд күрвидн. Цааранднь салькн маднд харш болад йовв. Тер учрар мана керм Критиг үрү бийэснь эргэд Салмонд күрв. ⁸ Цааранднь эрг дахад зөвэр түрүһэр усчад, Ласья балһсна өөр шидр бээх «Керм зогсдг сэн көвэ» гидг нег назрт ирвидн. ⁹ Бидн кесг цаг давулвидн. Деед Эзнэ хээрлдг өдр давв. Цааран усчхд ээмшгтэ болад бээв. Тиигэд Павел сагна:

¹⁰ – Залус! Мана теңгсэр йовсн йовдл йир күчр күнд бээдлтэ болх. Тиигэд иим йовдл кермд чигн, терүнэ ацанд чигн һарута болх, терүнд йовх улс эмнэсн хаңцад чигн бээх.

¹¹ Цергин ахлач Павелыг соңсхин ормд кермин эзнэ болн залачин селвг дөңнэ. ¹² Теднэ күрсн портд үвлзж болшго болв. Йовсн улсин ик зунь цааран йовхар шиидв. Тедн Поникт күрэд, үвлзх сана зүүв. Поник портд барун өмн үзгин болн барун ар үзгин салькн көдлнэ.

Теңгсин аюл

¹³ Өмн үзгэс номһн салькн экләд үлэнэ. Өдрин иим бээдл таасад, жахр өргэд, матросмуд Критин эрг дахад кермэн зална. ¹⁴ Бичкэхэн цаг давхла, арл талас аюлын шүрүн салькн көдлв. Тиим салькиг дорд ар үзгин салькн гиж келнэ. ¹⁵ Мана кермиг тер салькн дор ормднь таг кеһэд зогсав. Сальк зөрж усчж болшго болад бээв. Терүнд чидлмвидн күрч чадлго салькн көөсн талнь йоввидн. ¹⁶ Бидн Кауд гидг бичкн арлын үрү бийднь тусвидн. Тедн эрэ гиж дөңлһнэ хооһш харһж батлвидн. ¹⁷ Терүг керм деер тэвэд, матросмуд ик арһмжар ораһад таг кеһэд боов. Суртин тасрха назрин элснд суушгон төлө тедн жилкэн буулһад салькнд көөгдсн талан цаарандан усчв. ¹⁸ Теңгсин усна дольган дегд күчтэ болад, маңһдуртнь кермэн экләд невчк гиигрүлвидн. ¹⁹ Нурвдгч өдртнь матросмуд эврәннь һарарн кермин зер-зевэн һарһад хайв. ²⁰ Кесг өдртэн нарн чигн, одд чигн үзгдсн уга. Салькн тер кевтэн көдлв. Эмд үлдх гиж нам уханд уга.

²¹ Кермд йовсн улс удан хот уга бээв. Тиигхлэ Павел босад иигж келв:

– Мини үг соңсад Критас һархмн биш билэ. Тиигхлэ эн аюлла харһшго, иим һару һаршго бээсмн. ²² Болв ода бичэ ээтн, буйн болтха! Керм

хамхрсн бийнь таднас нег чигн күн хоршго.

²³ Давсн сөөһэр нан тал Бурхна элч ирв. Би Бурхна күмб, Терүнд би мөргнэв. ²⁴ Тер нанд: «Павел бичэ э. Чи Римин хаана өмн зарһд зогсхич. Эврәннь өр-өвч седклэс иштэ Бурхн чамла эн керм деер хамдан йовсн улсиг эмд үлдэжэнэ», – гиж келв. ²⁵ Тиигэд бичэ ээтн! Би Бурхнд иткжэнэв. Түүнэ келсэр цугнь күцх. ²⁶ Мана керм нег арлын өөр зогсх, – гиж келв.

²⁷ Адрья теңгсэр мадниг йова йовтл, арвн дөрвдгч өдртнь сөөни өрөллэ матросмуд эрг тал керм өөрдж йовсиг тааһад медцхэв. ²⁸ Тер ормдан усна гүүниг кемжэлэд хэлэхлэ, теңгс дөчн метр гүн бээж. Керм цааран йовад, матросмуд дөкэд усна гүүниг кемжэлэд хэлэхлэ, һучн метр бээж. ²⁹ Усн дотр бээсн чолуд харһх гиһэд, матросмуд саглад, кермин өмн нүүрэснь дөрвн жахр хайв. Цугтан шулуһар өр цөөһэд, өдр урһтха гиж зальврцхав.

³⁰ Кермэс матросмуд зулхар седэд, дөң күргдг хооһш уснд буулһад белдцхэв. Эмтн бичэ ээтхэ гиһэд, жахр буулһсн болж шалтглв.

³¹ – Керм эн улсиг керм деер эс үлдэхлэ, тадн эмд үлдшгот, – гиж Павел цергүдт келнэ.

³² Тиигхлэ цергүд хооһш бэржэсн арһмжиг чавчна, хооһш теңгст унна. ³³ Өрэн өмн Павел керм деер йовсн улсиг хотан уухинь сурна: – Арвн дөрвн өдрин туршт тадн күлөһэд, хот уга йовнат, – гиж тер келнэ, – ³⁴ Би таниг хотан уухиг эржэнэв. Эмд үлдхин төлө тиигх кергтэ. Нег чигн күүнэ толһаһас нег чигн үсн уншго.

³⁵ Тиигж келн Павел өдмг авад, цуг улсин нүүрт Бурхнд ханлтан өргэд, терүгэн хуһлад иднэ.

³⁶ Терүг үзсн улс сергэд, өдмг авад идцхэв. ³⁷ Керм деер хойр зун далн зурһан күн йовла. ³⁸ Цугтан цадтлан хотан идчкэд, кермиг гиигрүлхин төлө ачата буудяг теңгст хайв.

Кермин хамхрлт

³⁹ Өр цээв. Тедн элстэ эрг үзнэ. Болв эн юн назринь эдн меджэхмн уга. Арһта болхла, кермэн тедн хэр уснд орулхар шиидв. ⁴⁰ Матросмуд жахрмуд бэржэсн арһмжиг чавчхла, жахрмуд уснд унв. Тедн кермин жолаг боолһата арһмжас сулдхцхав. Өмн жилкэн өргэд, салькар эрг тал усчв.

⁴¹ Зуг керм элстэ хэр назрт тулв. Терүнэ өмнк бийнь элснд шигдэд, таг болв. Ардаснь кермиг күчтэ дольган цокж хамхлжав. ⁴² Цергчнр бэрэнд бээсн улс һарад зулж гүүхэс саглад, тедниг алхар шиидв. ⁴³ Болв цергин ахлач Павелыг хээрлхин төлө цергүдиг зогсав. Өөмж чадгнь түрүлэд уснд һэрэдж орад, эрг тал усчтха гиж тер закв.

⁴⁴ Наадкснь хамхрха кермин үдл болн салу модд олзлад, бас эргд күрх зөвтэ бээсмн. Тиигэд цугтан теңгсин эргд күрцхэв.

Мальта

28 Теңгсин көвэд усчад күрхлэрн, бидн Мальта гидг нертэ арлд күрсэн медвидн. ² Эн арлын

бээрн улс мадниг йир сөөнөр тосв. Тер өдр киитн, хурта билэ. Ик һал шатаһад мадниг дуудв. ³ Павел тевр хагсу бүчрмүд авч ирэд һалд хайсн цагт бүчрмүдэс хорта моһа һарч ирэд, түүнэ һар деер унжсинь цугтан үзнэ. ⁴ Арлын бөөрн улс Павелын һар деер хорта моһа үзчкэд, хоорндан шууглдад одна:

– Эн күн алач-махч күн бөөдлтэ. Теңгсин аюлас һарла, болв Үнн гидг бурхн энүг әмд үлдәшго бөөдлтэ.

⁵ Болв Павел моһаг һалд хайна. Моһа терүг хатхв чигн, болв хорнь Павелд харш болсн уга. ⁶ Әмтн терүг хавдрлх, эс гихлэ үкж одх гижәлэ. Тиим юмн учрхиг эдн удан күләв. Болв цааранднь Павелыг эрүл-мендинь үзэд, оln-әмтн ухан-седклән соляд, терүг бурхн гиж келцхәв.

⁷ Тер ормас хол биш арлын толһач Пуплин эдл-аху бөөж. Мадниг тер тосж авад, һурвн хонгтан гиичлв. ⁸ Пуплин эцкнь гемтэ бөөж; халу дүрэд, геснь өвчәж. Павел терүн тал ирэд, зальврад, һаран тәвэд өвгиг эдгәв. ⁹ Түүнэ дару тер зәңг соңссн гемтә-хуучта улс Павел тал ирдәд бийән эдгәв. ¹⁰ Эдгсн улс маднд ханлтан өргж, йир сөөнөр тоов. Мадниг хәрү теңгсүр һарчахла, хаалһд оln зүсн кергтә юм өгцхәв.

Мальтас Рим тал йовлһн

¹¹ һурвн сар болад бидн арл деер үвлзсн Александрийин «Икр бурхд» гидг кермәр теңгст һарвидн. ¹² Тер кевтән Сиракуз балһснд ирэд һурвн өдр хонвидн. ¹³ Тендәс бидн Регин балһснд күрвидн. Әмн үзгин салькн көдлхлэ, хойрдгч өдртнь бидн Путиол балһснд ирвидн. ¹⁴ Энд бидн ах-дүүнрлэ харһвидн. Теднә эрлһәр бидн дола хонвидн. Түүнә дару Рим балһсн тал йоввидн. ¹⁵ Римд бәәх ах-дүүнр мадниг ирхиг соңсад, өмнәсмдн тосад, зәрм Апин гидг талвң тал ирцхәв. Зәрмнь «Һурвн гиичлүр» гидг хотн тал ирцхәв. Павел тер оln улсиг үзэд, Бурхнд ханлтан өргәд, урмд күргв.

Римд

¹⁶ Мадниг Римд ирхлэ, Павелд көлслгдсн герт талдан маначта бәәх зөв өгцхәв. ¹⁷ һурв хонад

Павел еврейин ахлачнриг цуглулв. Тедниг ирхлэ, Павел иигж келнә:

– Ахнр, намаг евреймүд Ерусалимд бәрэд Римин улст өглэ. Мана улст му йовдл эс үзүлсн бийнь, өвкнрин авъясинь эс эвдсн бийнь намаг тедн бәрв. ¹⁸ Римин улс мини кергәр шинжлт кеһәд, намаг сулдххар шиидв. Яһад гихлэ, Намаг алх дүңгә гем уга бөөж. ¹⁹ Евреймүд энүнлә зөвшәрсн уга. Эн учрас би Римин хаана зарһ сурв. Тиигж керг күцәхәр седхләрн, би эврәннь оln улс гемшәхәр седсн угав. ²⁰ Тиигәд би эндр тадниг цуглулад күүндхәр седләв. Израилин улсин иткмжин төлә би эндр көл-һартан цев зүүж йовнав.

²¹ Павелыг соңсжасн улс иигж хәрү өгнә:

– Йудьяс чини тускар нег чигн бичг авсн угавидн. Нааран иржәх улсас нег чигн күн чини тускар му келжәсмн уга билэ. ²² Болв бидн эврән чамаг соңсхар седләвидн. Эн багин тускар бидн мел оңдан мууһинь соңсвидн.

²³ Павелла харһх цагинь батлад авчкад, заасн өдртнь Павелын бәәсн ормд улм олар әмтн хурна. Өрүнәс асхн күртл Павел теднд Бурхна орн-нутгин тускар келж өгв. Мошен заканас болн Әәлдәчнрин бичгәс Исусин тускар тедниг иткүлв. ²⁴ Терүг соңссн улсин зәрмсын иткәд, зәрмсын итклго бәәв.

²⁵ Хоорндан тедн үгдән багтлго бәәцхәв.

– Тана өвкнрт әәлдәч Эшьяр дамжулад Әрүн Сәкүсн келжәв: «²⁶ Тер улст күрәд кел: келжәсиг тадн соңсхт, болв ю келжәхинь медсн угат. Тадн нүдәрн хәләхит, болв юуһинь үзсн угат. ²⁷ Эн улсин зүркнь хатурж одж. Тедн чикәрн соңсжәхш. Нүдән аньчкад, сохрар бәәнә. Тедн нүдәрн үзэд, чикәрн соңсад, зүркәрн медәд Намаг сурсмн болхла, би тедниг эдгәх биләв». ²⁸ Бурхна аврлһна туск үг буру номта улст илгәгджәхинь тадниг медтхә гиһәд келжәнәв. Тедн Намаг соңсх, – гиж Павел келв.

³⁰ Павел Римд хойр жилдән нег гер көлсләд бәәв. Ирсн улсиг цугтаһинь сөөнөр тосчав. ³¹ Зөргтәһәр тер Бурхна орн-нутга тускар, Деед Эзн Исус Христосин тускар оln улст цәәлһж келж өгчәв. Нег чигн күн терүнд харшлсн уга.

РИМИНХН

Эн бичг Римд бээх чонжд Павелын ирлһиг белдхин төлө бичгдсмн. Апостол Павел Римд иткдг улс дунд цаг зуур көдлмш кенэд, дэкэд теднэ дөңгөр Испань орх болж зуралв. Христианск иткл гисн юмб, терүг эврәннь жирһлд яһж олзлхиг цээлһж тер бичв.

Римин иткдг улсла мендлэд, теднэ төлө зальврсна хөөн Павел бичгиннь һол төринь медүлжэнэ. «Энүг Бурхн эклцэс авн сүл күртл итклэр дамжад кенэ» (1.17). Цааранднь Павел һол төрөн делгүһэр медүлнэ. Цуг делкэ, евреймүд чигн, буру номта улс чигн Бурхна өмн чик седклтэ болхар седцхэнэ, яһад гихлэ, цугтан килнцин үлмэд эдлэр бээнэ. Күн болһн Исус Христосар дамжад Бурхна өмн чик седклтэ болна. Тегэд Бурхнла шинэр бээснэс иштэ, Христосла бээсн ниичэнэ шин жирһлин тускар Павел бичжэнэ. Христост иткдг күн Бурхнла эвтэ болна. Бурхна Сәкүсн терүг килнцин болн үклин үлмәһэс сулдхна. 5–8 бөлгүдт Павел Бурхна Закан ямаран учр-утх болн иткдг улсин жирһлд Эрүн Сәкүснэ күч зүүжэхин тускар күүндвр кежэнэ. Цааранднь Бурхна зурад олн әмтн дунд евреймүд болн буру номта улс яһж бээрлснэ туск сурврт хэрү өгчэнэ. Исусиг бурушалһн Бурхна зуран әңгнь болжана гиж евреймүд тер ашлвр кежэнэ. Эннь Бурхна цаһан санан Исус Христост бууһад цуг әмтнд күрдгәр тиигжэнэ. Евреймүд Исусиг мөңкинд бурушав гиж тер иткжәхш. Дәкэд Павел христианмудын жирһл ямаран болх зөвтәг бичжэнэ. Терүнәс оньглж талдан күүнд яһж дурлхин тускар бичжэнэ. Павел иим төрмүд үзүлжэнә: Бурхнд церглһн, шаңгин өмн болн талдан иткдг улсин өмн христианмудын күцәх даалһвр, шажна төрмүд. Эврәннь бичгән Павел мендән илгәһэд, Бурхиг магтад төгсәжэнә.

Учр-утхин зура

Нүр үг болн һол төр 1.1–17

Күн болһнд аврлт кергтә 1.18 – 3.20

Бурхна аврлтын хаалһ 3.21 – 4.25

Христосла ниилснд шин жирһл 5.1 – 8.39

Израиль Бурхна зурад 9.1 – 11.36

Христианмудын заң 12.1 – 15.13

Товчлгч үг болн эврә йөрәл 15.14 – 16.27

Мендлһн

¹ Исус Христосин зарц болн апостол болтха гиж дуудгдсн Павелас. Бурхн намаг Сән Зәңг тархатха гиһэд шүүж авв. ² Бурхн кезәнә Сән Зәңг өгх болад әәлдәчнрәр дамжулад үг өглә. Әәлдәчнр энүнә тускар Эрүн Бичгт бичлә. ³ Сән Зәңгд Бурхна Көвүн мана Деед Эзн Исус Христосин тускар келгджәнә. Күүнә заң-бәрцин тускар келхлә, төрсн үүдәлтәрн Тер Давидин хөөт үй бәәж. Бурхна заң-бәрцин тускар келхлә, Бурхн Христосиг үкләс әмдрүлхләрн Эврәннь Көвүн болжахиг күчтәһәр үзүлв. ⁵ Бурхн Христосар дамжад намаг апостол болтха гиж, шишлң билг өгв. Учрнь иим: Терүнә нернә төлө цуг келн улсиг иткдг болн соңсхврта кетхә гив. ⁶ Исус Христосар дуудгдсн Римд бәәх тадн бас теднә тоод оржанат. ⁷ Тиигәд Бурхна дурта Римд бәәх улс болн Терүнә улс болхар дуудгдсн цуг таднд эн бичг бичжәнәв. Бурхн мана Эцк болн Деед Эзн Исус Христос таднд хәэрлт болн төвкнүн бәәдл өгтхә.

Ханлтын зальврлһн

⁸ Хамгин түрүнд, би цуг таднаннь төлө мини Бурхнд Исус Христосар дамжулад ханлт өргжәнәв. Яһад гихлә, тадна итклин тускар делкәд соңсгджана. ⁹ Зальврхларн кезә чигн би тадна тускар ухалдгиг Бурхн герч. Би Бурхна Көвүнә тускар Сән Зәңг тархахларн, әрүн зүркнәсн Бурхнд церглжәнәв. ¹⁰ Таднд күрх арһ нанд Бурхна таалар учртха гиж би зальвржана. ¹¹ Би тадниг йир икәр үзхәр седләв. Тадниг батлхин төлө Бурхна билгәр хувалцхар седләв. ¹² Би таднд, тадн нанд хамцу иткләрн урмд өгх гиж санжана. ¹³ Ахнр-дүүнр, би кесг дәкж тадн тал одхар седхлә, мел нег юмн ода күртл сад-боомтг болад бәәсиг тадн медтхә гижәнәв. Буру номта әмтиг итклд орулсна эдләр би тадн дунд тиим көдлмш кех санатав. ¹⁴ Би цугтаднь өгцтәв: делгрсн сойлта улст болн зерлг улст, сурһульта болн сурһуль уга улст. ¹⁵ Тиигәд би Римд бәәх таднд Сән Зәңг цәәлһхдән белмб.

Сэн Зэңгин күчн

16 Би Сэн Зэңгэс ичжэхшв. Энтн иткдг улсиг цугтаһинь аврхин төлэ бээх Бурхна күчн. Хамгин түрүнд Сэн Зэңг евреймүдиг, дарунь буру номта улсиг аврна. 17 Бурхн яһж күүг чик седклтэ кедгиг Сэн Зэңг үзүлжэнэ. Энүг эклцэс авн сүл күртл Бурхн итклэр дамжад кенэ. Энүнэ тускар: «Итклэр дамжад чик седклтэ болсн күн жирһх» гиж бичэтэ. 18 Күүнэ зарһ яһж кехэн Бурхн үзүлв. Цуг кесн килнцэрнь болн му йовдл һарһсарнь Бурхн әмтиг засглх. Учрнь: Бурхна туск медрл теднд ил, яһад гихлэ, Бурхн эн медрл теднд секв. Зуг тедн хар саната йовдл һарһхларн, талдан улс үнниг бичэ медтхэ гиж бэрнэ. 20 Делкэ үүдснэс авн Бурхна үзгддго бээдл, Терүнэ мөңк күчн болн заң-бәрц үүдәлтэрнь хэләхлэ медгднэ. Тиигэд әмтнд бийән харсхин төлэ келдг үг уга. 21 Бурхиг тедн медсн бийнь Бурхн гиж туурулсн уга, Терүнд ханлтан өргсн уга. Теднэ ухань хоосн. Теднэ ухан тату, толһань хар санаһар дүүрв. 22 Тиим улс бийән цецнд тоолжана, болв йирдән һәргтэ болж һарв. 23 Үкл уга Бурхнд мөргхин ормд тедн үкдг күүнэ, шовудын, мал-һарусна, мөлкдгүдин бээдлтэ кегдлмүдт шүтнэ. 24 Тиигэд зүркнэ килнцтэ седвәр тедниг һарһтхэ гиж Бурхн бәрүлв. Нег-негнләһән тедн ичртэ йовдл һарһдг болв. 25 Иим улс Бурхна туск үнниг худлас сольв. Үүдәчд биш үүдәврт тедн шүтәд цергдг болв. Олн әмтн Үүдәчиг мөңк туурултхэ. Тиигтхә! 26 Иигэд Бурхн тедниг бийсиннь ичртэ бахмжднь бәрүлв. Күүкд улс чигн хоорндан бузртаһар холвата болв. 27 Залус бас күүкд улсла биш нег-негнләһән зута юм һарһж ниилцхәв. Тедн эндү йовдл һарһсндан авх йоста засквр авцхав. 28 Әмтн Бурхна туск медрлиг ухандан эс бәрсәр Бурхн тедниг ичр уга сананднь бәрүлв. Тиигэд тедн ичр уга йовдлмуд һарһна. 29 Тедн үнн биш юмар дүүрв: хар санан, ховдгллһн, нег-негндән му йовдл үзүллһн, үлү үзлһн, аллһн, цүүгән, худл келлһн болн өшән, хов зөөлһн. 30 Әмтн нег-негән му келнэ, Бурхна өшәтнр караг, бийрхг, яһж хар саната йовдл һарһхиг ухална, эцк-экән соңсхш. 31 Әмтн ичр уга, келсән күцәхш, дурн, хәэрлт уга. 32 Бурхна заканд юуна тускар бичәтәг тедн меднэ. Тиим йовдл һарһжаһ улс үкх йоста, гиж терүнд бичәтэ. Тер бийнь тедн тиим йовдл цаарандан һарһна. Дәкәд тиим йовдл һарһдг улсла тедн зөвшәрнэ.

Бурхна чик зарһ

2 Тер төләд талдан күүнэ зарһ кехләрн, чамд бийән харсхин төлэ келдг үг уга. Яһад гихлэ, талдан улсин зарһ кехләрн, чи теднлэ әдл йовдл һарһжанач. Терүгәрн чи бийән засглжана. 2 Болв иим йовдл һарһжаһ улсиг Бурхн чикәр засглжана. Терүгинь бидн меднәвидн. 3 Тиигэд чи иим йовдл һарһсн улсин зарһ кехәд, эврән терүнлэ әдл йовдл һарһжанач. Бурхна зарһас чи алдрж һарһар

седжәдг болвзач? 4 Бурхна кемжән уга цаһан санаг, Терүнэ тесвриг чи һазалжанчи? Бурхн чамаг ода күртл засгллго бәәнэ. Бурхн цаһан санатаг чи меднәлмч. Тер чини килнцтә жирһличнь хайулжана. 5 Чи бөдүн күзүһән үзүләд, эн килнцтә жирһлән хайхар седжәхшич. Тиигэд Бурхн эврәннь ууран һарһх болн чик зарһ кех өдр чи эврәннь засган улм икдүлжәнәч. 6 Тер өдр Бурхн күн болһниг күцәсн кергәрнь ашлх. 7 Зәрм улс сән кергән цаарандан һарһад, Бурхнас туурмж, күндллһ болн мөңк жирһл хәәжәнэ. Бурхн теднд мөңк жирһл өгх. 8 Эврә сә хәәдг зәрм улс үнниг һолад, хар саната йовдлмуд цаарандан һарһжана. Бурхн цухлан үзүләд тедниг засглх. 9 Хар саната йовдл һарһжаһ күн болһн – түрүләд евреймүд, дәкәд буру номта улс – зовлңла болн өвдкүрлэ харһх. 10 Сән йовдл һарһжаһ күн болһн – түрүләд евреймүд, дәкәд буру номта улс – Бурхнас туурмж, күндллһ болн эв авх. 11 Бурхн зарһ кехләрн, кенинь чигн татшго. 12 Мошен закон угаһар буру номта улс килнц һарһна. Тедн закон угаһар үкх. Евреймүдт закон бәәнэ. Тедн килнц һарһна. Тиигэд заһаһар зарһла харһх. 13 Закаг соңсдг күүг биш, терүг күцәдг күүг Бурхн чик седклтәд тоолна. 14 Буру номта улст Мошен закон уга. Болв тедн закона неквр төрхәрә бәәдг седвәрәр күцәхләрн, закон уга бийнь эврән закон болна. 15 Энүгәрн тедн закона неквр теднә зүркнд бичәтә бәәнә гисиг медүлжәнә. Теднә зүркн энүг үнн болсинь герчлжәнә. Яһад гихлэ, теднә ухан-седвәр зәрмдән теднд зөв өгнә, зәрмдән гемшәнә. 16 Бурхн Христос Исусар дамжулад, әмтнә цуг нуувч ухан-седвәрин зарһ кех. Эн тоот мини цәәлһжәх Сән Зәңглә ирлцжәнә.

Евреймүд болн закон

17 Чи заканд нәәләд, Бурхарн бардмнад, бийән еврейв гиж нерәддг болхич. 18 Чи Бурхна таал меднәч, законас дассн учрас чикинь йилһж чадхич. 19 Чи бийән сохр улсин көтлврчд болн харңһуд бәәдг улсин герлд тоолжана, эргү улсин сурһмжлач болн баһчудын багшв гижәнәч. 20 Заканд бәәх цуг медрлиг болн үнниг чи эврәһән гиж тоолжана. 21 Чи талдан улс сурһнач, яһад бийән эс сурһнач? Чи хулха бичә ке гиж цәәлһнәч, эврән хулхалдвчи? 22 Залу гергн хойрин хоорндк иткл бичә эвдтн гиж сурһнач, эврән тиигдвчи? Чи һар кегдлмүдәс жигшнәч, эврән болхла буру номта улсин сүмәс хулхалдвчи? 23 Чамд закон бәәсәр бардмннач, болв терүнә неквр эвдәд, Бурхиг чи һутажаһшвчи? 24 Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Таднас көлтә Бурхна тускар буру номта улс му келжәнә». 25 Кемр заһа күцәхлэ, чини керчлһн туста болна. Болв кемр чи заһа эвджәхлэ, керчлһн тус уга. 26 Кемр керчгдәд уга буру номта күн заһа күцәхлэ, керчгдсн болж тоолгдшгой? 27 Чамаг керчгдәд уга заһа күцәжәх күн засглх. Яһад гихлэ, чамд бичгдсн закон болн керчлһн бәәсн бийнь чи заһа эвджәнәч. 28 Зүс зүркәрн еврей болв чигн

йосн еврей биш. Йосн керчлһн цогц-махмудт кегдсн керчлһн биш. ²⁹ Йосн еврей ухан-санаһарн еврей болжана. Эс гихлэ, тиим еврей седкләрн керчгдсн күн болжана. Бичэтэ закон биш Бурхна Сәкүсн тиим күүнэ уха-санаһинь еврей кенэ. Тиим күүнд әмтнәс биш Бурхнас буульмж, ирнэ.

3 Тиигәд еврей болсн юуһарн деерв, керчлһнәс ямаран тус болжаһмб? ² Альк халхарн чигн ик туста. Хамгин түрүнд Бурхн евреймүдт эврәннь үг иткж өглэ. ³ Кедр ода теднә зәрмнь Бурхнд итклтә эс болхла, терүнәс кәлтә Бурхн бас тиим болхий? ⁴ Мел уга. Күн болһн худлч болв чигн Бурхн итклтә. Энүнә тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтә: «Тана үг үнн, Та эврәннь зарһдан диилвр бәрхит». ⁵ Тадн му йовдл һарһжаснас кәлтә әмтн тодрхаһар Бурхна чикәр кежәсиг үзхий? Бидн ю келхвидн? Мадниг засглхарн Бурхн чикәр кежәнү? (Эн сурвр би әмтнә хәләцәр тәвжәнәв.) ⁶ Э-э, кежәнә. Кедр Бурхн тиим чик эс болхла, яһж Тер делкән зарһ кех бәәсмб? ⁷ Кедр мини һарһжах буру Бурхна туурмжиг улм өскжәхлэ, яһад намаг килнцтә күн гиж засглхмб? ⁸ Тиигхлэ яһад иигж эс келжәхмб? Бурхна туурмжиг улм өскхин төлө му йовдл һарһхмн. Зәрм улс нам тиигж келжәнә гийәд хов зөөв. Бурхн тиим улсиг засглхла чик болх. ⁹ Тиигхлэ ю келхмб? Бидн, евреймүд, буру номта улсас деер болжаһмб? Мел уга! Евреймүд болн буру номта улс – цугтан әдләр килнцин үлмәд бәәхиг урднь үзүлләв. ¹⁰ Бурхна Бичгт иигж бичэтә: «Нег чигн чик седклтә күн уга, нег чигн! ¹¹ Нег чигн меддг күн уга. Бурхиг хәәжәх нег чигн күн уга. ¹² Цугтан Бурхнас эргәд холдв, цугтан тус уга болв. Сән йовдл һарһжах күн уга. Мел уга. ¹³ Теднә хоолнь секәтә үкәрин бәәдлтә. Келнь худл келнә, урл деернь хорта моһан хорн бәәнә. ¹⁴ Теднә келсн үгмүдәс зуг харал болн һундл соңсгднә. ¹⁵ Тедн оньдин алхдан белн. ¹⁶ Йовсн һазртан тедн мел әвдрл болн зовлң авч ирнә. ¹⁷ Төвкнүн бәәдл тедн медсмн уга. ¹⁸ Ухан-санаһарн Бурхиг күндлхш». ¹⁹ Заканд бичгдсн тоот закон неквр күцәх йоста күүнә төр болжаһиг бидн меднәвидн. Тер учр деерәс әмтнд бийән харсхин төлө үгән уга болад, делкә кевтән Бурхна өмн бурута болжаһиг үзх. ²⁰ Закон неквр күцәсәрн нег чигн күн Бурхна өмн чик седклтә болшго. һарһсн килнциг закон күүнд медүлжәнә.

Бурхн яһж күүг чик седклтәд тоолдв

²¹ Бурхн күүг яһж чик седклтә болхиг ода медүлжәнә. Эн йовдл законла холвата биш. Зуг энүнә тускар закон болн әәлдәчнр лавлжана. ²² Исус Христост итксәр дамжәд, Бурхн әмтиг чик седклтә кенә. Христост итксн улсиг цугтаһинь Бурхн тиигнә. Яһад гихлэ, йилһл уга. ²³ Әмтн цугтан килнц һарһв, цугтан Бурхна туурмжас салцхав. ²⁴ Әмтиг сулдхх Исус Христосар дамжулад тедн Бурхна хәәртәр чик седклтә болв. Бурхна хәәртл теднд белг болжана. ²⁵ Христост итксәр әмтнә килнциг тәвүлхин төлө Бурхн Терүг шиидв.

Христосин үкләс иштә Бурхн әмтнә килнц тәвнә. Бийинь үннч болжахан үзүлхин төлө Бурхн Христосиг шиидв. Урднь Бурхн тесвртә билә, әмтнә килнцд оньган өгчәсмн уга. Болв Бурхн үнән үзүлхин төлө ода әмтнә килнц тәвнә. Бийнь үннч болжахан болн Христост иткдг күн болһниг чик седклтә кежәхән Бурхн үзүлнә. ²⁷ Юуһарн бидн ода бардмнхмб? Юуһар биш. Яһад бидн эс бардмнж чадхмб? Бурхн мадниг зака күцәлһәр биш һанцхн иткләр чик седклтә кежәнә. ²⁸ Бурхн күүг закон неквр күцәж биш, зуг иткләр дамжәд чик седклтә кедгиг бидн зөвшәржәнәвидн. ²⁹ Бурхн һанцхн евреймүдин Бурхмби? Тер бас буру номта улсин Бурхн биший? Э, буру номта улсин Бурхн бас болжана. ³⁰ Бурхн һанцхн болдмн. Евреймүдиг тер итклин улар чик седклтәд тоолна, буру номта улсиг иткләр дамжәд тиигнә. ³¹ Болв бидн иткләрн закаг уга кежәнү? Уга, мел уга. Бидн закаг батлжанавидн.

Абрахамин туск үлгүр

4 Мана өвк Абрахамин тускар бидн ю келхмб? ² Терүнә дамшлтнь ямарамб? ² Кедр Абрахам эврәннь кесн-күцәсәрн Бурхна өмн чик седклтә болхла, тер бийәән бардмнж чадх билә. Зуг эн тоот Бурхна өмн болшго. ³ Бурхна Бичгт иигж бичэтә: «Абрахам Бурхнд иткәд, Бурхн терүг чик седклтәд тоолв». ⁴ Кедр кәдлмштән жалв авхла, тернь белг биш, олсн мөңгнь болжана. ⁵ Килнцтә улсиг чик седклтәд тоолдг Бурхнд иткдг күн кесн кергәрн биш, иткләрн чик седклтәд тоолднә. ⁶ Кесн-күцәсинь тоод авлго, чик седклтәд тоолгджах күүнә авчәх буйн кишгин тускар Давид бас тиигж келжәнә. «⁷ Зака әвдсинь тәвж өггдсн болн килнцинь тәвж өггдсн күн буйн кишгтә. ⁸ һарһсн килнцинь Деед Эзн эс тоолжахла, тер күн буйн кишгтә». ⁹ Давидин келсн буйн кишг зуг керчүлсн улсин болжаһмб? Уга. Энтн эс керчүлсн улсин бас болжана. Абрахамиг иткләр дамжәд Бурхн чик седклтәд тоолв гиж бидн келнәвидн. ¹⁰ Бурхн Абрахамиг чик седклтәд кезә тоолв? Эннь керчүлхәс өмн, эс гихлэ хөөннь болсмб? Хөөннь биш, керчүлһнә өмн тоолв! ¹¹ Абрахам хөөннь керчүлгдлә. Керчүлгдәд уга цагт иткләр дамжәд Абрахамиг Бурхн чик седклтәд тоолв гисн темдг эн керчлһн болв. Тегәд эс керчүлгдв чигн Бурхнд иткдг болн Бурхн чик седклтәд тоолсн цуг улсин эцк Абрахам болжана. ¹² Тиигәд Абрахам эс керчүлсн улсин эцкнь болжана. Иим улс Бурхнд иткнә. Тедниг эс керчүлгдсн бийнь Бурхн тедниг чик седклтәд тоолна.

Абрахамд Бурхна өгсн үг

¹³ Абрахам болн терүнә хөөт үйнр делкә эзлх гиж Бурхн үгән өглә. Абрахам зака күцәсәр биш иткәд чик седклтәд тоолгдсар Бурхн терүнд үг өгсмн. ¹⁴ Кедр Бурхн закаһар бәәдг улст үг өгсмн болхла, тиигхлэ иткл мел чинр уга болх билә, Бурхна өгсн

үг чигн чинр уга болх бээсмн. ¹⁵ Закаг Бурхна зарһ кедлгнэ, закон уга болхла, закон эвдлһн уга болх билэ. ¹⁶ Тиигэд итклин ул деер үг өггдсн учрас Абрахамин хөөт үйнрт цугтаднь Бурхна өгсн белг болжана. Абрахамин зака күцэх хөөт үйнрт өгсн үг һанцхн теднэ биш, зуг Абрахамла эдл иткдг улст бас өггдлэ. Яһад гихлэ, Абрахам Бурхна өмн цугтаннь эцк. ¹⁷ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Би чамаг оln келн-улсин эцкд шиидв». Абрахам Бурхнд итклэ. Бурхн үксн улсиг амдрүлнэ, үзгдэд угань үзгдтхэ гиж закон. ¹⁸ Мел нээлвр уга цагт Абрахам нээлвртәһэр иткв. Тер учрар Абрахам оln келн улсин эцк болв. Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Чини хөөт-үйнр тиим йир оln болх». ¹⁹ Абрахам зу шаху наста билэ. Эврэн тер цогц-махмудыннь жирһлин чидл хәрсинь медә бээсн бийнь Сарра бас күүкд һарһхдан дегд көгшн болв чигн Абрахамин иткл баһрсмн уга. ²⁰ Абрахам Бурхна өгсн үгд цаарандан иткв. Тер маһдлсн уга. Абрахамин иткл күч өгэд, Бурхиг тер туурулв. ²¹ Бурхн өгсн үгән күцәж чадх чидлтэ гиж тер йир икәр иткв. ²² Тиигэд Бурхн Абрахамиг терүнэ иткләр дамжад чик седклтәд тоолв. ²³ «Чик седклтәд тоолв» гиж бичгдсн үгмүд һанцхн Абрахамд келгджәхш, маднд чигн келгджәнэ. Бидн бас чик седклтәд тоолгдхвидн. Яһад гихлэ, мана Деед Эзн Исус Христосиг амдрүлсн Бурхнд иткжәнэвидн. ²⁵ Мана килнцәс кәлтә Исус Христос үкллә харһв, мадниг чик седклтә кехин төлә тер амдрв.

Иткл байр үүдәжәнэ

5 Тиигэд иткләр бидн чик седклтәд тоолгдад, мана Деед Эзн Исус Христосар дамжад Бурхнла эвтәһэр бәәнэвидн. ² Исус Христосар дамжад бидн иткәд, Бурхна хәэрлтд күрвидн. Ода бидн тер хәэрлтәр бәәнэвидн. Бидн Бурхна туурмжиг авх улс болад нээлэд байрлжанавидн. ³ Мана байр зуг иим биш. Бидн зовлң эдлжәсндән байрлжанавидн. Зовлң маднд тесвр өскдгиг меднэвидн. ⁴ Мадниг тесвртәһэр бәэдг дасжахиг Бурхн лавлжана. Бурхн мадниг лавлсн учрар бидн нээлжәнэвидн. ⁵ Нээлвр мадниг ичәжәхш. Яһад гихлэ, Бурхн мана зүркиг Бурхнас авсн Эрүн Сәкүсәр дамжад дурар дүүргв. ⁶ Мадниг бас күч уга улс болжахт, Бурхна темдглсн цагла Христос килнцтә улсин төлә үклә. ⁷ Чик седклтә күүнә төлә үкхд күчр. Сән күүнә төлә үкх белн күн олдад чигн бәэх. ⁸ Болв Бурхн маднд йир дуртаһан үзүлв. Мадниг бас килнцтә бәэхит Христос мана төлә үкж. ⁹ Христос цусан мана төлә асхнас иштә ода бидн чик седклтә болвидн. Түүнәс даву Христос мадниг Бурхна цухлас аврх. ¹⁰ Урднь бидн Бурхна дәәсн билэвидн. Ода Энүнлэ Көвүнәннь үкләр эвцлдвидн. Терүнәс даву эвцлдәд бидн Христосин жирһләр аврлтд күрхвидн. ¹¹ Болв эннь цугтан биш. Мана Деед Эзн Исус Христосар дамжулад Бурхнла эвцлт авсндан бидн Бурхндан нииләд байрта бәәнэвидн.

Аадм болн Христос

¹² Нег күүһәр дамжад делкәд килнц ирв, килнц үкл авч ирв. Аштнь үкл цуг әмтст күртв. ¹³ Зака һарһтл делкәд килнц бәәсмн. Болв закон угад килнц – килнц болж тоолгдхш. ¹⁴ Зуг Аадмин цагас Мошен цаг күртл әмтн цугтан үкх зөвтә бәәсмн. Нам Аадмла эдл Бурхна заквр эс эвдсмн бийнь әмтн үкх зөвтә билэ. Аадм делкәд ирх күүнә дүр болж бәәсмн. ¹⁵ Аадмин килнц Бурхна цаһан санана белгәс йилһрнэ. Яһад гихлэ, һанцхн күн буру йовдл һарһснас кәлтә оln улс үксмн. Болв терүнәс даву талдан күн – Исус Христос Бурхна белгәр дамжад оlnа килнциг тәвж өгв. ¹⁶ һанцхн күүнә килнц Бурхна белгәс йилһрнэ. Аадмиг килнц һарһхла, Бурхн терүг бурута гив. Болв оln улс килнц һарһхла, Бурхн теднд цаһан санаһан күргәд, буру уга гив. ¹⁷ Үнндән болхла, нег күүнә килнцәс кәлтә цугтан үкх зөвтә бәәсмн. Болв һанцхн күн Исус Христос күцәж чадснь өмнкәс үлү болжана. Бурхна элвг хәэрлт болн чик седклтә болх белг авсн улс жирһлд Исус Христосар дамжулад залх. ¹⁸ Тиигэд негхн килнц цугтаһинь бурушав. Тедү мет нег үнн йовдл цугтаһинь чик седклтә кеһәд, жирһл өгнә. ¹⁹ һанцхн күүнә соңсхвр уга йовдлас кәлтә әмтнә ик зунь килнцтә болв. Тиигж соңсхврта негхн күүнә йовдлар оln улс чик седклтә болх. ²⁰ Закон му йовдлмуд делгрүлхин төлә күчәр орулгдв. Болв килнц өссн һазрт Бурхна хәэрлт бас өснә. ²¹ Юңгад гихлэ, килнц әмтиг үкләр дамжад залсн әдләр тиигж Бурхна хәэрлт зална. Мана Деед Эзн Исус Христосар дамжад Бурхна хәэрлт мадниг мөңк жирһлүр кәтлж йовна.

Христост иткдг күүнә жирһл

6 Тиигэд бидн ю келхмб? Бидн Бурхна цаһан сана өскхәр цаарандан килнц һарһад бәэхмб? ² Төрүц тиигхмн биш. Килнцтә жирһләс үкж салсн мет бидн бәәнэвидн. Бидн яһж цаарандан килнц һарһхмби? ³ Бидн уснд кирслгдхләрн, Исус Христосла нииләд ни-негн болвидн. Уснд кирслгдхләрн бидн Терүнлә хамдан үксн болвидн. Терүг тадн медвт? ⁴ Уснд кирслгдхләрн бидн Терүнлә хамдан үксн болвидн, терүнлә хамдан оршагдвидн. Тиигэд Христос үкснә хөөн Эцкин туурмжин күчәр амдрүлгдснлә әдләр бидн бас шин жирһләр бәәжәнэвидн. ⁵ Кедр бидн Терүнлә үкәд ниилсн болхла, Терүнлә эдл амдрхвидн. ⁶ Мана хуучн жирһл Исусла хамдан кирс деер үкж уга болв. Тиигэд килнцтә цогц-махмудын йосн хольврад, бидн дәкж килнцин мухла болшговидн. ⁷ Яһад гихлэ, үксн күн килнцәс сулдхгдна. ⁸ Кедр бидн Христосла үксн болхла Терүнлә хамдан жирһхвидн гиж иткжәнэвидн. ⁹ Үкләс амдрәд, Христос дәкж үкшгог бидн меднэвидн: үкл Терүг авлж чаддмн биш. ¹⁰ Христос үксн учрас килнц Терүг мел авлж чадшго юмн. Ода Христос Бурхнла үүрләд бәәнә.

11 Тадн ода бийэн килнцтэ жирһлэс үкж салснд тоолх зөвтэт. Бийэн Исус Христосар дамжулад, Бурхнла үүрлэд бээжэхэн тадн тоолх зөвтэт. 12 Цогциннь седвэр дахж дөңдгоһар тана күүрх цогц-махмуд килнц бичэ залтха! 13 Му күслиг күцэхин төлө цогц-махмудыннь мөчмүдиг килнцд бичэ бэрүлтн. Терүнэ ормд тадниг олзлхд Бурхнд зөв өгтн. Тадн үклэс эмдрж ирвшт. Эврәннь цогцин мөчмүдиг чик йовдл һарһхин төлө Бурхнд өгтн. 14 Таниг килнц бичэ эзлтхэ. Яһад гихлэ, тадн закана үлмэд биш, зуг Бурхна хээрлтин үлмэд бээнэт.

Чик седклтэ зарцнр

15 Тиигхлэ юн болжахмб? Ода бидн закана үлмэд биш, Бурхна хээрлтин үлмэд бээсн учрар килнц һарһжахмби? Төрүц уга. 16 Тадн бийэрн талдан улсин ялч болхарн, йосндан тер эздүдин мухла болнат. Тедниг соңснат. Тадн эс гихлэ, килнцин мухла болад үкнэт, эс гихлэ, Бурхиг соңсдг мухла болнат. Тегэд Бурхн тадниг чик седклтэ кенэ. 17 Тадн килнцин мухла болсн бийнь өггдсн номин үнниг халун зүркэрн дахвт. Бурхн тууртха! 18 Килнцэс тадн сулдхгдад, чик седклтэ жирһлин мухла болвт. 19 Тадниг медтхэ гиһэд, би энүнэ тускар амр үгэр келжэнэв. Урднь хар саната күсл күцэхин төлө тадн бийэн кевтнь бузр болн му йовдлын ялч келэт. Ода тадн эрүн керг кевтнь күцэхин төлө чик седклтэ жирһлин ялч болтн. 20 Килнцин ялч болжасн цагт тадн чик седклтэ жирһлэс сул йовлат. 21 Энүнэ ашт тадн ю аввт? Ода тадн кеснэсн ичнэт, олз мел авсн угат. Кесн йовдлмудын ашнь үкл болв. 22 Ода тадн килнцэс сулдхгдад, Бурхна мухла болвт. Бурхнд кевтнь нерэдсн жирһл аввт. Эн жирһлин ашнь мөңк жирһл. 23 Килнцин ашнь үкл болжана, Бурхна белг – мана Деед Эзн Исус Христосла хамдан бээх мөңк жирһл болжана.

Заканас сул бөөлһн

7 Ахнр-дүүнр, эмд бээх күүг кезэ чигн Закан залдгиг тадн меддговт? Би Зака меддг улст келжэнэв. 2 Күүкд күн эврәннь залутаһан терүг үклт заһар холвата бээнэ. Кемр залунь үкхлэ, тер гермал болж бээсн даалһврас сулдна. 3 Залуһан эмд деер күүкд күн талдан залула бээхлэ, тер күүкд күн аля нертэ болжана. Кемр залунь өңгрсмн болхла, тиигхлэ тер заканас сулдад, талдан залуд одхла, аля нертэ гиж терүг келж болшго. 4 Түүшң, ахнр-дүүнр, таднла бас тиим юмн учржана. Тадн Заканас сулдхгдвт, яһад гихлэ, тадн Исус Христосин цогц-махмудын өңгнь болжанат. Ода тадн үкэд эмдрсн Христосин улс болжанат, тиигэд Бурхнд церглэд сэн йовдл һарһхит. 5 Бидн эврәннь дурарн бээсн цагт заһар сергэгджэх килнцтэ седвэр цогцд көндрв. Эн седвэрин ашнь үкл болжана. 6 Ода бидн мадниг бэржэсн заканас сулдвидн. Яһад гихлэ, закана тускар келхлэ, тадн үкж одлат. Тиигэд бидн

хуучн кевэр бичэтэ заһар дамжад Бурхнд церглжэхшвидн. Бидн шин кевэр Сәкүсәр дамжулад Бурхнд церглжәнэвидн.

Закан болн килнц

7 Тиигэд ю келхмб? Закан килнцтэ болжахмби? Мел уга. Болв закон уга болсн болхла, килнц юн бээсинь би медшго билэв. Закан «Күүнэ юмнд бичэ седклэн тэв», – гиж эс келсмн болхла, седвэр гисиг медшго билэв. 8 Закана заавр олзлад, мини дотр килнц зүсн-зүүл седвэр үүдэв. Болв закон угаһар килнц үксн юмн. 9 Урднь би закон угаһар бээлэв. Болв закана заавр ирхлэ, килнц эмдрв, би болхла үкж одв. Тиигэд закана заавр жирһл өгх йоста бээсмн, терүнэ ормд үкл авч ирв. 11 Закана заавриг олзлад, килнц намаг меклэд алв. 12 Закан эрүн, заавр бас эрүн, чик, сэн. 13 Эн сэн заавр нанд үкл авч ирвү? Уга! Килнц тиигв. Килнц сэн заавриг олзлад, нанд үкл авч ирв. Тиигэд килнцин учр-утхнь медүлгдв. Зааврар дамжад, килнц улм килнцтәһән үзүлжәнэ. 14 Закан Бурхнас һардгиг бидн меднэвидн. Би үкх күн болад, килнцин ялчд хулдгдв. 15 Би ю кежэхэн эврән меджэхшв. Кехэр седсэн би кежэхшв, терүнэ ормд дурго юман кенэв. 16 Кемр би дурн уга юман кехлэ, терүгәрн закон цаһан саната гиж зөвшлжәнэв. 17 Тер учрар энүг би эврән кежэхшв, мини дотр бээх килнц кежәнэ. 18 Бийдм, мини килнцтэ бөөдлд сэн юмн уга, яһад гихлэ, би цаһан саната йовдл һарһхар седнэв, болв кеж чадхшв. 19 Би кехэр седсн сэн юман кежэхшв. Болв эс кехэр седсн му йовдл һарһад бээнэв. 20 Кемр би дурго юман кежэхлэ, тертн би бишв, мини дотр бээх килнц кежәнэ. 21 Энд иим закон бээхиг би меднэв: кемр би сэн йовдл һарһхар седхлэ, нанд негхн арһ бээнэ – хар сана һарһх. 22 Дотран би Бурхна зака тавлжана, болв мини цогц дотр талдан закон көдлнэ. Эн закон мини уханла дөөлднэ, намаг килнцин закана бэрэнд орулна. Килнцин закон мини цогц-махмудыг авлад көдлнэ. 24 О, ямаран кишг уга күн бээжв би! Кен намаг эн үкх цогцас сулдххмби? 25 Мана Деед Эзн Исус Христосар дамжад, би Бурхнд ханлтан өргжәнэв. Тиигэд би эврәннь ухаһар Бурхна заканд церглжәнэв, цогциннь бөөдләрн болхла, би килнцин заканд церглжәнэв.

Йосн жирһл

8 Исус Христосла ниилсн улсиг кен чигн засглшго. 2 Яһад гихлэ, Эрүн Сәкүснэ закон таниг килнцин болн үклин заканас сулдхв. Эн Эрүн Сәкүснэ закон Исус Христосла ниилэд бээх танд жирһл өгнэ. 3 Тана килнцтэ бөөдлэс көлтэ закон эс кеж чадсиг Бурхн кев. Эврәннь Көвүһән илгәһэд, Бурхн әмтнэ килнциг бурушав. Тер Көвүнь күүнлэ әдл цогц-махмудта болад, килнциг уга кехэр ирв. 4 Бидн килнцтэ бөөдләрн биш Эрүн Сәкүснэ таалар бээсәрн закана йоста неквр күцэдгәр Бурхн тиим

йовдл нарв. ⁵ Килнцтэ бээдлэр бээжэх улс цогцин седварин тускар ухална, Эрүн Сәкүснә таалар бээжэх улс Эрүн Сәкүснә таалын тускар ухална. ⁶ Цогцин седварин тускар ухалжах күн үклд күрх, Эрүн Сәкүснә таалын тускар ухалжах күн жирһлд күрэд төвкнүн бээх. ⁷ Цогцин седварин тускар ухалжах күн Бурхна дээсн. Яһад гихлэ, тернь Бурхна зака күцэхш, йосндан күцэж чадхш. ⁸ Цогцин седварэр бээдг күн Бурхнд таасгддгар кеж чадшго. ⁹ Кемр Эрүн Сәкүсн тадн дотр бээхлэ, тадн цогцин седварэр биш Эрүн Сәкүснә таалар бээнэт. Христосин Сәкүсн уга күн Христосин биш болжана. ¹⁰ Кемр Христос таднла ниилэд бээхлэ, тадна цогц килнцэс көлтэ үкв чигн Эрүн Сәкүсн таднд жирһл болжана. Яһад гихлэ, тадн Бурхна өмн чик седклтэ болвт. ¹¹ Кемр тадна дотр Исусиг үклэс амдрүлсн Бурхна Сәкүсн бүүрлж бээхлэ, Христосиг амдрүлсн Бурхн дотртн бээжэх Сәкүсэрн тадна цогциг амдрүлх. ¹² Тиигэд бидн, ахнр-дүүнр, цогциннь седварэр бээшго болжанавидн. ¹³ Кемр цогц-махмудыннь седварэр бээхлэ, тадн үкхит. Зуг кемр килнцтэ йовдлмуд Эрүн Сәкүсэр уга кехлэ, цаарандан жирһэд бээхит. ¹⁴ Бурхна Сәкүс дахж йовх улс Бурхна үрдүд болжана. ¹⁵ Бурхнас авсн Сәкүсн таднар ялч кежэхш, тадниг аэлһжэхш. Болв Эрүн Сәкүсн таднар Бурхна үрдүд кежәнә. Эрүн Сәкүснә күчәр бидн Бурхиг дууджанавидн: «Аав, Эцкм!» ¹⁶ Мадниг Бурхна үрдүд гиж Бурхна Сәкүсн болн мана седкл герчлжәнә. ¹⁷ Кемр бидн Бурхна үрдүд болхла Терүнә улсин төлө хадһлжах зөөр авхвидн. Тедү мет бидн Христосла хамдан Энүнә төлө Бурхна хадһлжах зөөриг бас авхвидн. Кемр бидн Христосла хамдан зовлңган эдлжэхлэ, Энүнлә хамдан туурхвидн.

Ирх туурмж

¹⁸ Маднд үзгдх туурмжиг ода мана эдлжэх зовлңла эдлцүлхлэ, мана зовлң юмн биш. ¹⁹ Эврәннь үрдүдән Бурхн үзүлхиг цуг үүдәсн юмс йир икәр күлэжәнә. ²⁰ Үүдәгдсн юмс цугтан эврәннь седварэр биш Бурхна таалар керг уга болв. Зуг цуг үүдәлмүдт үклин үлмәһәс нарх нәэлвр бэәнә. Тиигж тедн Бурхна үрдүдтә эдл алдр сулдхвр авх. ²² Үүдәсн юмс кевтән ода күртл зовлңдан түңшжэхиг бидн меднәвидн. Теднә зовлң күүкд нарһжах өвдкүрлэ эдл болна. ²³ Нанцхн тедн биш Эрүн Сәкүстә бидн бас зовлңгас түңшжәнәвидн. Бурхн маднд хамгин түрүн белгүдин негнь гиһэд Эрүн Сәкүс өгв. Бурхн маднар үрдүдән кех болн мана цогциг кевтнь сулдхх кем күләһэд бидн түңшжәнәвидн. ²⁴ Эн ицләр бидн авргдвидн. Кемр бидн нәэлжэх юман үзжэхлэ, Тер нәэлвр болдмн биш. Яһад гихлэ, үзжэх юмндан кен нәэлжәнә? ²⁵ Кемр бидн эс үзжэх юмндан нәэлжэхлэ, тиигхләрн бидн энүг тесвртәһәр күлэжәнәвидн. ²⁶ Мел энүнлә эдл Эрүн Сәкүсн мадн тал дөң болхар ирнә. Яһад гихлэ, бидн чидл тату болжанавидн. Бидн нам яһж зальврхан

меджәхшвидн. Болв Сәкүсн мана ормд үгәр келлго, әәһәр Бурхнас сурна. ²⁷ Зүркд шинжлжәх Бурхн Эрүн Сәкүснә сана меднә. Яһад гихлэ, Эрүн Сәкүсн Бурхна таалар Терүнә улсин төлө зальвржана. ²⁸ Бийдән дурта улсла болн күслләнә ирлцж дуудгдсн әмтнлә цуг учрсиг Бурхн олзд орулна. ²⁹ Урдаснь Эврәннь шүүж авсн улсиг Бурхн Көвүнләһән эдл болх гиж шиидв. Тиигэд Исус олн ахнр-дүүнр дунд түрүңкнь болв. ³⁰ Бурхн шиидсн улсиг дуудв, дуудсн улсан чик седклтәд тоолв, чик седклтәд тоолсн улсан туурулв. ³¹ Энүнә тускар бидн ю келхмб? Кемр Бурхн маднла негн болхла, кен мана өмнәс юм кеж чадхмб? ³² Бурхн Көвүһән хармнл уга цуг мана төлө Терүгәрн тәкл тәкв. Көвүһән маднд өгсн Бурхн наадкинь кевтнь маднд өгшгой? ³³ Бурхна шүүж авсн улсиг кен гемшәхмб? Бурхн тедниг чик седклтәд тоолв. ³⁴ Кен тедниг засглхмб? Тиим күн уга. Яһад гихлэ, Христос Исус мана төлө үкәд амдрсмн, ода Бурхна барун тал бэәнә, мана тускар зальвржана. ³⁵ Христосин дурнас мадниг юн салһхмб? Зовлң эс гихлэ харһсн төрий? Көөлһн эс гихлэ харһнлһн болвза? Күнд түрү бээдл, әәмшг эс гихлэ үклий? ³⁶ Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Чини төлө мадниг өдр болһн ална. Алгдх хөөдлэ эдл мадниг тоолна». ³⁷ Кемжән угаһар маднд дурлжах күүнә күчәр цугтаһинь бидн диилжәнәвидн. ³⁸ Үкл чигн биш, жирһл чигн биш, Бурхна элчнр чигн биш, залжах болн харджах сәкүсд чигн биш, өдгә чигн биш, иргч тоот чигн биш, теңгр деер юн чигн биш, һазр дор юн чигн биш, үүдәсн тоотас юн чигн биш, мадниг Бурхна дурнас цугтан салһж чадшгог Би лавтаһар меднәв. Эн дуран Бурхн мана Деед Эзн Исус Христосар дамжулад үзүлв.

Бурхн болн Терүнә шүүж авсн улс

⁹ Би үнндән келжәнәв, худл келжәхшв. Яһад гихлэ, би Христосин күмбв. Эрүн Сәкүснә залжах мини седкл, намаг худл эс келжәхиг лавлжана. ² Би дегд гейүржәнәв. Мини зүркн чилшго зовлңгар дүүрв. ³ Ахнр-дүүнриннь төлө, эврәннь төрскн улсин төлө би Христосас салхар седләв. ⁴ Тедн Израилин улс. Бурхн теднәр Эврәннь үрдүд кеһәд, туурмжан үзүлв. Теднлә Бурхн бооцас батлв, теднд зака өгв. Израилин улс йосндан Бурхнд яһж мөргхән меднә. Бурхн теднд олн юм күцәх болж келлэ. ⁵ Израилин улс алдр өвкнрәс үүдлэ. Күүнә уңг-тохмин тускар келхлэ, Христос еврей күн бээсмн. Энтн цугтаг залжах Бурхн болжана. Христос мөңкинд тууртха! Тиигтхә! ⁶ Бурхна өгсн үг эс күцәгдв гиж би келжәхшв. Юңгад гихлэ, Израилин улс цугтан Бурхна шүүж авсн улс биш. ⁷ Абрахамин хөөт үйнр цугтан йосндан терүнә үрдүд биш. Бурхна Бичгт иигж бичәтәлм: «Зуг Ицхакин хөөт үйнр чини үйнр болж тоолгдх». ⁸ Талданар келхлэ экәс нарсн хөөт үйнр Бурхна үрдүд болжахш. Болв Бурхна өгсн үгәр төрсн үрдүд йосн хөөт үйнр болжана. ⁹ Бурхн иим

үг өглэ: «Би хөөтндэн иим цагла ирхв, Сарра көвүтэ болх». ¹⁰ Дэкэд келхлэ, Ребекин хойр көвүн нег эцктэ. Тер мана өвк Ицхак бээж. ¹¹ Болв икр үрн төртл болн тедн сэн, му йовдл нарһтл, Бурхн Ребект иигж келв: «Ах күн дү күүнд заргдх». Бурхна күсл Терүнэ шүүж авлһар дамжад күцдгэр эннь болв. Терүнэ шүүж авлһн Яковин болн Эсав йовдлас эклжэхш, Бурхна дуудврас эклжэнэ. ¹³ Энүнэ тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Би Яковд дурлад, Эсавд дурго болв». ¹⁴ Тиигхлэ бидн ю келхмб? Бурхн чикэр кежэхший? Мел уга! ¹⁵ Мошед эн иигж келв: «Хээрлхэр седсн күүһэн хээрлнэв, сана зовхар седсн күүндэн сана зовнав». ¹⁶ Бурхна шүүж авлһн күүнэ седвэрэс болн күүнэ йовдлмудас учрхш. Зуг Бурхна хээрлтэр күцэгднэ. ¹⁷ Бурхн Эврәннь Бичгт фараонд иигж келжэнэ: «Би чидлэн чамар дамжад үзүлхин төлэ мини нериг делкэд меддгэр чамаг Египетин хаана ширэ деер суулһв». ¹⁸ Тиигэд Бурхн хээрлхэр седсэн хээрлнэ, буцдг заңгта кехэр седхлэрн буцулна.

Бурхна хээрлт болн Терүнэ ур

¹⁹ Нанд таднас негнь келж: «Тиигхлэ яһад күүг Бурхн гемшэжэхмб? Терүнэ таалла кен сөрүцж чадхмб?» ²⁰ Бурхнла зүтклдх кемб чи, күн? Шавр сав терүг кесн күүнд: «Чи яһад намаг иимэр кеввч?» – гиж келдв? ²¹ Шаврар сав кежэх урч күн нег мокар хойр сав кеж чадшго: негинь – кееһин төлэ, хойрдгчинь – йирин бээдлин төлэ. ²² Тиигхлэ Бурхнд ууран үзүлх болн чидлэн медүлх зөв бээнү? Зуг зарһинь ууртаһар кех болн алгдх улсиг Бурхн тесвртәһэр даажав. ²³ Бурхнд Эврәннь алдр туурмжан үзүлх зөв бээнү? Тер туурмжарн Терүнэ хээрлт авх әмтнлэ хувацв. Бурхн тедниг туурулхар белдв. ²⁴ Иигж хээрлт авсн мадниг Бурхн, зуг евреймүд дундас биш нам буру номта улс дундас дуудв. ²⁵ Әәлдәч Хөөзин дегтрт Бурхн иигж келжэнэ: «Мини биш улсиг – Мини гиж келхв. Мини дурго улсиг – Мини дурта улс гиж келхв. ²⁶ Мини улс бишит гиж келхин ормд тедниг әмд Бурхна үрдүд гиж келхв». ²⁷ Эшья Израилин улсин тускар чаңһар келжэнэ: «Израилин улс теңгсин элсн мет олн болв чигн теднәс зуг зәрмнь авргдх. ²⁸ Юңгад гихлэ, Деед Эзн һазр деер бәэх улсиг агчмд болн мөңкинд засглх». ²⁹ Эшья урднь бас иигж келлэ: «Кемр теңгрин цергин Деед Эзн мана хөөт үйнриг хадһлсн болхла, тиигхлэ бидн цугтан Содом болн Гомора балһсдла әдл болх биләвидн».

Израиль болн Сән Зәңг

³⁰ Ода бидн ю келхмб? Бурхна өмн чик седкл зүүхәр эс седжәсн буру номта улс эврәннь иткләр чик седклтэ болв. ³¹ Израилин улс чик седклтэ кедг зака хәәһад олсн уга. ³² Яһад эс олжахмб? Тедн терүг иткләрн биш кергәрн хәәв. Көндлң чолунд тедн бүдрв. ³³ Эн чолуна тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Сион уул деер би көндлң чолу тәвжәнәв.

Терүнәс көлтә зәрм улс бүдрәд унх. Болв терүнд иткдг күн мел һутагдшго».

10 Ахнр-дүүнр, Израилин улс аврлт автха гихәд, би әрүн зүркнәсн Бурхнд зальвржана. ² Би тедниг бийән йир икәр Бурхнд нерәдсиг герчлжәнәв, болв теднә нерәдлһн медрләс нарчахш. ³ Бурхн яһж күүг чик седклтә кедгиг тедн медсмн уга. Энүнәс даву тедн бийән Бурхна өмн чик седклтәд тоолхар седцхәв. Бурхн яһж күүг чик седклтә кедгиг евреймүд төртән авсмн уга. ⁴ Иткдг күн болһн чик седклтә болхин төлә Христос Закана көдлмш чиләв.

Күн болһн авргдж чадх

⁵ Зака күцәсәрн күн болһн яһж чик седклтә болхин тускар Моше иигж бичж: «Закаг күцәжәх күн терүгәр әмд бәәх». ⁶ Иткләр күн болһн яһж чик седклтә болхин тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Кен теңгрт нархмб? – гиж бичә бийәсн сур». (Христосиг теңгрәс һазр деер буулһхин төлә кен тиигәрән нархмб, – гиж бичә бийәсн сур.) ⁷ Эс гихлэ: «Кен хар йорал уга һазрт буухмб?» (Христосиг үкснә хөөн әмдрүлхин төлә кен хар йорал уга ормд буухмб?) ⁸ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Бурхна үг чини хажуд бәәнә. Тер үг чини келнд болн зүркнд бәәнә». Эн үг мана цәәлһжәх итклин үг мөн. ⁹ Кемр чи, Исус, мини Деед Эзн гиж иләр келхлэ, кемр Терүг үкснә хөөн Бурхн әмдрүлсиг зүркәрн иткжәхлэ чи авргдхч. ¹⁰ Юңгад гихлэ, зүркәрн иткәд бидн чик седклтә болжанавидн. Исус мини Деед Эзн гиж иләр келсәрн бидн авргдхвидн. ¹¹ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Терүнд иткдг күн мел һутагдшго». ¹² Иигж цугтаднь келгджәнә. Юңгад гихлэ, евреймүдин болн буру номта улсин хоорнд мел йилһл уга. Бурхн цугтаннь Деед Эзн болжана. Терүг дууджах улсиг Бурхн йир икәр әдслжәнә. ¹³ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Деед Эзнә нер дууджах күн болһн авргдх». ¹⁴ Кемр Терүнд эс иткжәхлэ, яһж тедн неринь дуудхмб? Кемр Терүнә ном эс соңссн болхла, яһж тедн иткхмб? Кемр тер номиг эс цәәлһсн болхла, яһж тедн терүг соңсхмб? ¹⁵ Кемр цәәлһчнр эс илгәгдсн болхла, тиигхлэ яһж тер ном цәәлһгдх бәәсмб? Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Сән Зәңг цәәлһжәх улсин ирлһн ямаран сән!» ¹⁶ Сән Зәңгиг евреймүд цугтан төрүц авчасмн уга. Әәлдәч Эшья иигж келж: «Деед Эзн! Мана цәәлһсн номд кен иткжәнә?» ¹⁷ Сән Зәңг соңсхла, иткл ирнә. Христосин тускар цәәлһж келхлэ, күн Сән Зәңгиг соңсна. ¹⁸ Болв би сурхар седжәнәв: «Тедн номиг соңсад угай?» Э-э, соңсла. Юңгад гихлэ, Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Теднә дун цуг һазрар соңсгдна. Теднә үгмүд һазрин көдә күртл күрнә». ¹⁹ Тиигхлэ би дэкәд нег юм сурхар седжәнәв: «Израиль энүг медлго бәәсмн болвза?» Моше түрүлж хәрү өгнә: «Би тандн йосн биш келн улсар дамжулад үлү үзүлһ сергәнәв. Би эргү улсар тадна ур босхнав». ²⁰ Эшья болхла зөргтәһәр иигж келжәнә: «Эс хәәсн улс

Намаг олов. Мини тускар эс сурсн улст Би Бийэн үзүлүв». ²¹ Болв Израилин тускар тер ииҗ келжәнә: «Өдрин туршарт Би соңсдго болн буцдг улс тал харан дуудж суңһв».

Бурхн Израильд хээрлән үзүлжәнә

11 Тиигэд би сурхар седжәнәв: Бурхн эврә улсан хайви тиигэд? Мел уга. Би эврән Израилин күмб, Бэәнъяминә уңг-тохмас Абрахамин хөөт үйв. ² Эклцәснь шүүж авсн улсан Бурхн хайсн уга. Израилин улст һундсан Элья Бурхнд келсиг тадн Бурхна Бичгәс меднәлт. ³ «Деед Эзн, тедн чини әәлдәчнриг алв, бәрц тәвдг чини ормиг тедн хамхлв. Би һанцарн үлдв, намаг тедн бас алхар седжәнә». ⁴ Болв Бурхн терүнд ю келв? «Би бийдән долан миңһн кү үлдәвв. Тедн Баалын өмн сөгдсн уга». ⁵ Тиигэд ода Бурхна цаһан санаһар шүүж авгдсн улсин үлдл бәәнә. ⁶ Кемр Бурхн цаһан санаһар әмтиг шүүж авсн болхла, тиигхлә тер кесн кергәрнь тиигжәхш. Кемр Бурхна әмтиг кесн кергәрнь шүүж авсн болхла, тиигхлә терүнә цаһан санан үнн цаһан санан болж һаршго билә. ⁷ Тиигэд юн болжаһмб? Израилин улс хәәжәсн юман олсмн уга. Бурхна шүүж авсн улс хәәжәсэн олж авв, наадксинь Бурхн Эврәннь дуудвриг соңсж чаддго кев. ⁸ Энүнә тускар Бурхна Бичгт ииҗ бичәтә: «Бурхн теднә ухан-седклиг унтулв, нам эндр өдр күртл теднә нүднә юм үзжәхш, чикнь юм соңсжәхш». ⁹ Давид ииҗ келж: «Нәәрлжәх цагтан тедн бәргдәд хавхд торхта! Тедн унад засгла харһта! ¹⁰ Теднә нүднә харань уурад, юм бичә үзтхә! Теднә нурһнә мөңкинд бөгчитхә!»

Буру номта улсин аврлт

¹¹ Дәкнәс би сурхар седжәнәв: Евреймүд бүдрәд унхларн мөңкинд унсн болхви? Уга. Буру номта улс евреймүдиг унснас иштә аврлт авв. Евреймүдт үлү үзүлһ сергәхәр буру номта улс тиигв. ¹² Евреймүдин бүдрәд унсн бәәдл делкәг байжаж, теднә цөөкн то буру номта улсиг бас тиигж, тиигэд кемр евреймүд цугтан аврлтд күрсмн болхла, зөөрнь ямаран ик болх! ¹³ Буру номта улс, ода би таднд келжәнәв: буру номта улсин апостол болсарн би эврәннь церглтән магтжанав. ¹⁴ Тиим юм кехләрн, би эврәннь улсин үлү үзүлһиг сергәһәд, нам зәрмсинь аврж чадхв болвза. ¹⁵ Юңгад гихлә, Бурхн тедниг бийәсн хольжулсн цагт делкән әмтн Терүнлә эвцлә. Болв Бурхн тедниг орулж авхла, юн болх? Эннь үкснәс әмдрж һарснала әдл болх. ¹⁶ Кемр өдмгин түрүн зүсм Бурхнд нерәдгдхлә, өдмг кевтән Бурхнд нерәдгднә. Кемр модна уңг Бурхнд нерәдгдхлә, ацмуднь бас Бурхнд нерәдгднә. ¹⁷ Асргджәсн олив модна зәрм ацмуднь хуһрж одж. Зерлг олив модна ацмуд тер моднд наалдулдла. Тадн, буру номта улс, тер зерлг олив моднла әдл болжанат. Ода тадн евреймүдин күч болн байн жиһрл хувалцжанат. ¹⁸ Тиигэд хамхрсн ацмудыг

тадн бичә һазалтн. Яһж чи тедниг һазалжаһмбчи? Чи зуг ацнь болжәнач, уңгиг чи асржәхшч, уңг чамаг асржәна. ¹⁹ Ода чи келжәдг чигн болхич: «Намаг наалдулж урһатха гиһәд ацмуд хуһрсмн билә». ²⁰ Э, тедн эс итксндән хуһрсн болхла, зуг чи иткләрн эн ормдан үлджәнәч. Тиигэд чи бичә карагл, болв ә! ²¹ Бурхн йосн ацмуд хармнсн уга, чамаг хармнх гиж санжәнчи? ²² Энүнд бидн Бурхн яһж цаһан санаһан күртәжәсиг болн цаажлсиг үзжәнәвидн. Килнц һарһсн улсиг Бурхн цаажлна. Терүнә хээрлтд чи үлдхлә, Бурхн чамд цаһан санаһан күртәх. Эс гихлә чамаг тер моднас хуһлад авх. ²³ Кемр йосн олив модна ацмуд оңдарад иткхлә, дәкн тедниг Бурхн наалдулад урһах. Яһад гихлә, Бурхн дәкн тедниг наалдулж урһах күчтә. ²⁴ Чи эклцәсн авн зерлг моднас хуһлгдж авгдлач. Дәкәд болхла, асргджәсн олив моднд күчәр наалдулдж урһагдлач. Тиигэд йосн ацмудыг әңкр моднднь хәрү наалдулхд йир амр. Бурхн цугтад цаһан санаһан күргжәнә. ²⁵ Ахнр-дүүнр, тадн бийән цецн улст эс тоолшгон төләд, тадниг нуувч медж автха гиж би санжәнав. Нуувчнь иим: Израилин улс оһьдин иткләс хөөһсн уга. Тедн, зуг тоота буру номта улс Бурхнд иртл тиигв. ²⁶ Тегәд Израилин улс цугтан авргдх. Бурхна Бичгт ииҗ бичәтә: «Сионас Аврач ирх. Тер Яковин хөөт үйнриг Бурхн уга жиһрләс харсх. ²⁷ Би теднлә бооца кеһәд, теднә килнцинь тәвж өгхв». ²⁸ Буру номта улс, таднд олз ортха гиһәд евреймүд Сән Зәңг авсн уга. Тиигэд тедн Бурхна дәәсн болв. Зуг Бурхн евреймүдиг шүүж авсар болн теднә өвкнрт үг өгсәр тедн Бурхна улс болжәна. ²⁹ Юңгад гихлә, Бурхн эврәннь белгән хәрү авхш, эврән шүүж авсан сольхш. ³⁰ Урднь тадн, буру номта улс, Бурхиг соңсдго биләт. Зуг ода евреймүд Бурхиг эс соңссар Бурхнас тадн хээрлт авт. ³¹ Ода евреймүд Бурхиг соңсжәхш. Зуг тадн хээрлт авсн учр деерәс евреймүд хээрлт авх. ³² Цуг әмтиг хээрлхин төлә Бурхн тедниг соңсдго бәәдлд бәрүлв. ³³ О! Бурхна зөөр ямаран ик! О! Бурхна цецн ухан болн медрл ямаран ик! Терүнә шиидвриг кен цәәлһж чадхмб? Терүнә хаалһиг кен медхмб? «³⁴ Деед Эзнә ухаг кен медсмб? Кен Терүнд селвгч болсмб? ³⁵ Бурхиг өгцтә болтха гиһәд, кен Терүнд юм өгсмб?» ³⁶ Юңгад гихлә, цугтаһинь Тер үүдәлә. Цугтан Терүгәр дамжад Терүнә төлә бәәнә. Бурхн мөңкинд тууртха! Тиигтхә!

Бурхнд церглжәх жиһрл

12 Тиигэд, ахнр-дүүнр, Бурхна хээрлтин төлә би таднас суржәнав. Бийәрн Бурхнд әмд, әрүн болн Терүнд тааста тәкл тәктн. Эннь Бурхнд йосндан церглһн болжәна. ² Эн делкән му авъясар бичә бәәтн. Болв Бурхнд тана ухаг шинрүлх зөвән өгтн. Тегәд одж тадн Бурхна сән, тааста болн күцц таалыг медж чадхит. ³ Нанд өггдсн белг олзлад би күн болһнд ииҗ келжәнәв: Өгсн зөвәс үлүһәр эврәннь тускар бичә сан. Болв

бийиннь тускар ик санан угаһар ухал. Чамд Бурхна өгсн иткллэ ирлцүлж бийиннь тускар ухал. ⁴ Күүнэ цогцд оln мөчмүд бээнэ. Мөч болһн зүсн-зүүл зааврта. ⁵ Терүнлэ эдл бидн оln болсн бийнь Христосла ниилэд нег цогц-махмуд болжанавидн. Бидн нег-негнлэһэн зүсн-зүүл мөчмүд мет хоорндан залһлдатавидн. ⁶ Маднд Бурхна өгсн хээрлтлэ ирлцүлж бидн оln зүсн билг олзлх йоставидн. Чамд Бурхна үг келх белг бээхлэ, эврәннь иткллэ ирлцүлж Терүг кел. ⁷ Кемр талдан улст нөкд болх билг чамд бээхлэ, нөкд бол. Кемр багш болх билгтэ болхла, багшлтха! ⁸ Кемр урмд өгх билгтэ болхла, урмд өгтхэ. Кемр бээснэсн хувалцх билгтэ болхла, асхрулад хувалц. Кемр хардх билгтэ болхла, йир сээнэр хард. Кемр цаһан седкл хархх билгтэ болхла, байртаһар цаһан седклэн харх.

Христост иткдг күүнэ жирһлин зокъял

⁹ Тана дурн үнн болтха. Хар саната йовдлмудт дурго болтн, сэн йовдл цаарандан харһтн. ¹⁰ Ахнр-дүүнрлэ эдлэр нег-негндэн дурлтн. Нег-негэн күндлэд бийэсн үлүһэр үнлтн. ¹¹ Бичэ залхуртн. Зуг гүжрж кедлтн. Деед Эзнд халун зүркнэсн церглтн. ¹² Ицлдэн тадн байрлтн! Зовлңд тесвртэ болтн. Оньдин зальвртн. ¹³ Бурхнд иткдг улс түрү-зүдү бээхлэ, теднлэ бээснэсн хувалцтн. Зуучлж йовх улсиг гиичлүлэд тоотн. ¹⁴ Тадниг көөлдж йовх улст Бурхн эдс өгтхэ гиж зальвртн. Дэкэд нег давтад келжэнэв: Бурхн тедниг бичэ харатха, эдс өгтхэ гиж зальвртн. ¹⁵ Байрлжах улсла байрлтн. Уульжах улсла уультн. ¹⁶ Күн болһниг йилһлго эдлэр бээтн. Бичэ караглж деерлтн. Зуг номһн заңгта улсла үүрлтн. Бийән бичэ цецн күүнд тоолтн. ¹⁷ Чолуһар шивсиг – өөкэр шивтн. Эмтн цугтан сэн гиж келх йовдл харһтн. ¹⁸ Кемр арһ бээхлэ, эмтнлэ цугталань эвтәһэр бэ. ¹⁹ Үүрмүд минь! Бичэ өшә нектн. Бурхн тиим күүг засглтха. Юңгад гихлэ, Бурхна Бичгт иигж бичэтә бээнә: «Би өшәһинь авхв. Күүнә харһсн буруһин ашар Би терүг засглхув гиж Деед Эзн келжәнә». ²⁰ Бурхна Бичгт бичэтәг күцәтн: «Кемр тана өшәтн өлн болхла, хот өгәд цадхтн. Кемр унд уухар седжәхлэ, ундынь кеж өгтн. Тиим йовдларн тадн терүнә толһа деер цог цуглулжанат». ²¹ Хар санан чамаг бичэ авлтха! Болв хар санаг сән кергәр диил.

Йосна туск төр

13 Күн болһн шаңһа йоснд соңсхврта болх йоста. Юңгад гихлэ, Бурхна зөв уга йосн уга. Бээсн цуг йосиг Бурхн тогтала. ² Тиигәд йосна өмнәс буцсн күн – Бурхна тогтасна өмнәс буцжана. Тиим йовдл харһжах күн цаажла харһх. ³ Сән йовдл харһжах күн биш, хар саната йовдл харһжах күн йосна хардачнрас эәнә. Йоснас әэшго седклтәвч? Сән йовдл харһж йов, тиигхлэ йосн чамаг буульх. ⁴ Йосна хардач чамд сә кехәр Бурхна зарц

болжана. Кемр чи хар саната йовдл харһдг болхла, йосна хардачнрас э. Яһад гихлэ, чамаг засглх зөв терүнд бээнә. Терчнь Бурхна зарц болад, хар саната йовдл харһсн күүг Бурхна нерн деерәс засглна. ⁵ Чи йосна хардачнриг зуг засглһнас әәһәд биш, болв Бурхнд церглх эврәннь дааврас соңс. ⁶ Тиигәд тадн алван өгнәт. Йос харджах улс Бурхна зарцнр болжана, тедн эврәннь даалһвр күцәжәнә. ⁷ Теднд өгх зөвтә юмиг өгтн: зүсн-зүүл алв өгтн, тедниг йир икәр күндлтн.

Ахнр-дүүнрин дурна тускар

⁸ Кен чигн күүнд өгцтә бичә болтн. Зуг нег-негндән дурарн өгцтә болтн. Юңгад гихлэ, хажудк күүндән дуртань зака күцәжәнә. ⁹ «Гергн залу хойр эврәннь иткл бичә эвдтн», «Бичә ал», «Бичә хулха ке», «Талдан күүнә эдл-ахуд седкл бичә тәв», – эн болн нань чигн зааврмудын һол төрнь иим: «Талдан улст бийләһән эдл дурта бол». ¹⁰ Талдан улст дурта күн му юм үзүлшго. Талдан улст дурта болсн күн – Зака күцәнә. ¹¹ Тадн тиигж кех зөвтәт, яһад гихлэ, нөөрәсн серх тадна цаг ирсиг меднәт. Деед Эзн иткжәснәс ода таниг аврх цаг өөрхн бээнә. ¹² Сө чилж йовна, өдр эклж бээнә. Тиигәд харңһуһин йовдлмуд үлдәһәд, ода герлин зер-зев авий! ¹³ Эдрин герлд бәәх әмтнлэ эдл дигтәһәр бәәхмн. Тер төлөд буру номта улсин шажһна нәәрт орхмн биш, согтж әрк уухмн биш, цалдң йовдл харһж аля кехмн биш, дәәлдж, үлү үзхмн биш. ¹⁴ Деед Эзн Исус Христосин зер-зев автн. Тадн эврәннь килнцтә бәәдлд оньган өгдгән ууртн. Терүнә му седвәр бичә күцәтн.

Нег-негән бичә гемшәтн

14 Итклдән бат биш күүг тадн иткдг ах гиж сантн. Терүнә итклин хәләцин тускар бичә зүтктн. ² Нег күүнә иткл ю болв чигн идх зөв өгнә, талдан күүнә иткл бат биш болад, тер һанцхн темсин хот эдлнә. ³ Хотыг йилһвр угаһар иддг күн, тиигж эс кежәх күүг бийәсн дор гиж бичә тоолтха. Зуг темстә хот иддг күн хотыг йилһлго иддг күүг буру харһжана гиж бичә гемшәтхә. Яһад гихлэ, Бурхн хойраһинь орулж авчана. ⁴ Талдан Эзнә зарциг гемшәх чи кембвч? Эзнә эврән терүг сэәнәр мууһар кедлсинь йилһх. Тер зарц сэәнәр кедлх, яһад гихлэ, Деед Эзн терүнд тиим арһ өгч чадх. ⁵ Нег күүнд талдан өдрмүдәс нег өдр чинртә болжана. Оңдан күүнд өдрмүд цугтан чигн эдл болх. Күн болһн эврәннь санжасн санаһан чик гиж лавтаһар медтхә. ⁶ Талдан өдрмүдәс нег өдриг чинртә гижәсн күн энүгәрн Деед Эзиг күндлжәнә. Хотыг йилһлго иддг күн Деед Эзиг күндлэд тиигнә. Тиим күн хот идсндән Бурхнд йөрәл тәвжәнә. Темстә хот иддг күн бас Деед Эзиг күндлэд тиигнә. Тиим күн Бурхнд бас йөрәл тәвжәнә. ⁷ Маднас нег чигн күн бийиннь төлә бәәхш, бийиннь төлә үкхш. ⁸ Кемр бидн жирһж бәәхлэ, Деед Эзнә төлә

бээнэвидн. Кемр үкхлэрн бас Деед Эзнэ төлө үкнэвидн. Жирһж бээв чигн эс гихлэ үкж бээв чигн, бидн Деед Эзнэ улс болжанавидн. ⁹ Яһад гихлэ, әмд улсин болн үксн улсин Деед Эзн болхар Христос үкәд әмдрлә! ¹⁰ Чи темсәр хот кежәх күн эврәннь иткдг дүүһән яһад гемшәхмбч? Эс гихлэ, хотыг йилһлго эдлжәх күн яһж дүүһән бийәсн дор тоолжәнәч? Бидн цугтан Бурхна зарһд зогсхвидн. ¹¹ Юңгад гихлэ, Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Күн болһн Мини өмн сөгдх, күн болһн Намаг Бурхн гиж келх. Энүг Би лавлжәнәв гиж Деед Эзн келжәнә». ¹² Маднас күн болһн Бурхнд эврән тооцаһан өгх. Эврәннь ахнр-дүүнрән килнцд бичә орултн. ¹³ Тер төләд нег-негән гемшәхмн биш. Тадн иигж шиидх йоста. Тана иткдг ахнр-дүүнр бүдрәд килнцд ордгоһар тадн бичә му йовдл һарһтн. ¹⁴ Би Деед Эзн Исуста ниилсн учрас эврән бийәрн бузр юмн уга болдгиг лавта меднәв. Кемр кен негнь ю болв чигн цевр биш гиж тоолжәхлә, терүнд тернь бузр болжәна. ¹⁵ Кемр чи хот йилһлго эдлжәх учрас эврәннь дүүһән һундажәхлә, тиигхләрн дурлж кежәхшич. Чини эдлжәх хот дүүһичнь бичә алтха! Яһад гихлэ, Христос терүнә төлә үклә. ¹⁶ Тана сән гиж тоолжәсиг талдан улс му келдгоһар бийән сәәнәр бәртн. ¹⁷ Бурхна йосн мана эдлжәх хотд, уужах унднд бәәхш, чик бәәдлтә, эвтә болн байрта жирһлд бәәнә. Тиим жирһл Әрүн Сәкүсн өгнә. ¹⁸ Тиигәд Христост церглжәх күн Бурхнд байр үүдәжәнә, әмтнәс зөвшәл авчәна. ¹⁹ Тер учрар, бидн эв авч ирх болн нег-негән батлх йовдл оньдин һарһхар седхмн. ²⁰ Хотын төлә Бурхна күцәжәхиг бичә хамхлтн. Хот кевтән цевр. Болв эврән эдлжәх хотарн талдан күүг килнцд уңһахла чик биш. ²¹ Мах эс идхлә, чаһр эс уухлә, дүүһән килнцд уңһах йовдл эс һарһхлә чик болжәна. ²² Бурхна болн чини хоорндк төр чини итклин төр болтха. Эврән шүүж авчасндан бийән эс гемшәжәх күн буйн кишгтә. ²³ Хот иджәһәд, эврәннь шиидврән чик угай гиж маһдлсн күүг Бурхн зарһлә харһулх. Яһад гихлэ, терүнә кесн керг иткләс үүдхш. Иткләс эс үүдсн керг килнц болжәна.

Талдан улст нөкд болтн

15 Бидн, итклдән күчтә улс, итклдән бат биш улст түрү-күнд төринь хаһлхд дөң болхмн. Зуг бидн һанцхн бийдән тааста юм кех зөв угавидн. ² Талдан улсин сә хәәж, теднә иткл батраһин төлә маднас кен чигн күн теднд тааста юм кех зөвтә. ³ Христос бас һанцхн бийдән тааста юм кежәсмн уга. Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Бурхиг му келжәсн улсин му үгнь нанд күртв». ⁴ Бурхна Бичгт урднь бичәтә цуг тоот мадниг сурһхин төлә өггдлә. Мадниг тесврәр, урмдар нәәлвртә болтха гиж тииглә. ⁵ Тесвр болн урмд өгчәх Бурхн тадниг Исус Христосас үлгүр авад, нег ухан-седклтә болтха гижәнә. ⁶ Тегәд тадн ни-негәр, нег дууһар Бурхиг болн мана Деед Эзн Исус Христосин Эцкиг туурулж чадхит.

Буру номта улст цәәлһжәх Сән Зәңг

⁷ Тер учрар Бурхна туурмжин төлә нег-негнләһән Христос таднла бийән бәрснлә әдләр тадн бийән сәәнәр бәртн. ⁸ Христос Бурхна үнниг үзүлхин төлә, өвкнрт өгсн үгән күцәхин төлә евреймүдин зарц болв гиж би келжәнәв. ⁹ Буру номта улст Бурхна хәэрлт өгсн учрас тедн Бурхиг туурултха гиж Христос евреймүдин зарц болв. Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Тер учрар чамаг би буру номта улс дунд туурулхв, чамд магтал дуулнав». ¹⁰ Бурхна Бичгт бас иигж бичәтә: «Тадн, буру номта улс, Терүнә әмтнлә хамдан байрлтн!» ¹¹ Бурхна Бичгт бас иигж бичәтә: «Тадн, буру номта улс, цугтан Деед Эзиг туурултн! Олн келн улс цугтан Терүг туурултн». ¹² Эшья иигж келжәнә: «Әмтиг һардхин төлә Ишайин хөөт үй төрәд өсх. Буру номта улс терүнд нәәлх». ¹³ Таднд ицл өгсн Бурхн тана иткләр дамжәд байрар болн эвәр дүүртхә. Тиигәд тана ицл Әрүн Сәкүснә күчәр цаарандан өстхә.

Павелын даалһвр

¹⁴ Ахнр-дүүнр мини, тадна зүркн сән-сәәхн кергәр дүүрң, таднд цуг медрл бәәнә, тадн нег-негән сурһж чадхиг би меднәв. ¹⁵ Тер бийнь би бас йир зөргтәһәр зәрм сурврмүдин тускар келжәнәв. Би таднд терүнә тускар тодлвр орулжәнәв. Иим зөргтә болдгм нанд Бурхн онц билг өглә. ¹⁶ Намаг буру номта улсин төлә Христосин цергләч болтха гиһәд Бурхн нанд иим белг өглә. Би теднд Бурхна Сән Зәңг цәәлһжәнәв. Әрүн Сәкүсәр Бурхнд нерәдгдсн буру номта улс Терүнд тәкл мет тааста болтха гижәнәв. ¹⁷ Тиигәд би Христос Исусла ниилсндән Бурхнд церглжәхәрн бийән буульж чадхв. ¹⁸ Би зөргтә болнав. Буру номта улсиг Бурхна соңсхврт орулхин төлә Христос нанар дамжәд ю кесиг би зуг энүнә тускар келж өгнәв. Энүг Тер үгәр болн кергәр, өвәрц йовдлын болн онц темдгин күчәр, Бурхна Сәкүснә күчәр кев. ¹⁹ Би Ерусалимас Илирик һазр күртл эргндән Христосин туск Сән Зәңг күццднь цәәлһв. ²⁰ Христосиг меддго һазрт Сән Зәңг тархах седкл кезә чигн мини күсл болжәна. Зуг бурунь күүнә тәвсн ул деер тосхлт кехәр седжәхшв. ²¹ Бурхна Бичгт бичәтә: «Терүнә тускар келгдәд уга улст Тер үзгдх, Терүнә тускар соңсад угаднь медгдх».

Рим орх Павелын зура

²² Сән Зәңг тархалһна көдлмш кеһәд, би тадн тал ирж чадсн угав. ²³ Ода би эн һазрт эврәннь көдлмшән төгсәвв. ²⁴ Олн жилин эргцд тадн тал орхар седжәсн күслән би Испань орхларн күцәхәр бәәнәв. Таднла харһсарн би байрлхв. Дәкәд цааранднь Испань орхд тадниг дөң болтха гиләв. ²⁵ Би ода Ерусалимд бәәх Бурхна улст церглхәр йовжәнәв. ²⁶ Ерусалимд бәәх Бурхна улс дунд түрү әмтнә төлә Македонь болн Ахьяна улс дем күргхәр

шиидж. ²⁷ Иим йовдл нарһлһн теднд тааста болв. Йосндан болхла, тедн евреймүдт өгцтэ болжана. Юңгад гихлә, евреймүдт буру номта улсла Бурхна эдс хувацв. Тер учрар буру номта улс эврәннь эдлуушасн евреймүдлэ хувалцх зөвтэ. ²⁸ Эн даалһвр күцәһәд өгсн демиг Ерусалимд өгснә хөөн би Испань орнав. Хаалһдан тадн тал орнав. ²⁹ Намаг ирхлә, Христосин эдслт күццднь авхитн би меджәнәв. ³⁰ Ахнр-дүүнр, мана Деед Эзн Исус Христосар болн Әрүн Сәкүснә дурар нанла хамдан мини төлә икәр шунж зальвртн гиж танас эржәнәв. ³¹ Иудьяд Христост иткдго улсас би мөлтрж һардгар Ерусалимд мини кех көдлмш тенд бәәх Бурхна улс авдгар зальвртн. ³² Тиигәд би тадн тал байртаһар ирхв. Кемр Бурхна таал учрхла, бидн хамдан амрхвидн. ³³ Эв өгчәх Бурхн цуг таднла бәәтхә. Тиигтхә!

Эврә мендлһн

16 Кеңхерт бәәх иткдг улсин дунд көдлжәх мана эгч Пөбәг сән үгәр таднла таньдулхар седнәв. ² Бурхна улсиг тосдг кевәр Деед Эзнә нерн деерәс терүг тосж автн. Тер таднас суржах тоотднь дөң болтн. Юңгад гихлә, тер олн улст дөңгән күргнә, тер дотр нанд бас күргнә. ³ Нанла хамдан Христос Исуст церглжәх Прискад болн энүнә залу Әкүльд менд келтн. ⁴ Эдн мини төлә әмәрн шордхдан белн билә. Теднд һанцхн би биш, цуг иткдг буру номта улс ханлтан өргжәнә. ⁵ Теднә герт цуглрдг иткдг улст мини менд бас келтн. Азийд түрүн болж Христост итксн мини хәәртә үр Эпәнәтд менд келтн. ⁶ Тана төлә йир икәр көдлсн Марийд мини менд күргтн. ⁷ Нанла хамдан бәрәнд бәәсн мини келн улсин Андраникд болн Юнид менд келтн. Апостолмуд тедниг сәәнәр меднә. Тедн нанас эрт Христост итклә. ⁸ Деед Эзнлә ниилснд мини хәәртә Амплитд менд келтн. ⁹ Маднла хамдан Христост церглжәх Урбанд болн мини хәәртә үр Стахд менд келүлжәнәв. ¹⁰ Әпельд менд келтн. Тер Христост итклтә болсиг цугтан меднә. Аристобулын өрк-бүлд бас менд келтн. ¹¹ Мини келн улсин

Херодөнд болн Нәркисин өрк-бүлд менд келтн. ¹² Деед Эзнә төлә көдлжәсн Трупанад болн Трупосад гидг күүкд улст менд келтн. Деед Эзнә төлә дала көдлмш кесн күндтә Персидад бас менд келтн. ¹³ Деед Эзнә шүүж авгдсн Рупд болн мини эк болж йовсн терүнә экд менд келтн. ¹⁴ Би Асуңрытд, Пелегонд, Гермест, Патропд, Гермаст, болн теднлә хамдан хурдг ахнр-дүүнрт менд илгәжәнәв. ¹⁵ Пилологд болн Юлид, Нерүст, терүнә дү күүкнд болн Олимпд, теднлә хамдан хурдг Бурхна цуг улст менд келтн. ¹⁶ Нег-негән әрүнәр үмсж мендлтн. Христост иткдг цуг улс таднд менд илгәжәнә. ¹⁷ Ахнр-дүүнр, иткдг улсиг салһхар болн тедниг килнцд уңһахар седжәх улсас саглтн гиж би эржәнәв. Таднд дасхсн номас тас оңдан ном тедн дасхжана. Тиим улсас хол йовтн. ¹⁸ Тиим улс мана Деед Эзн Христост биш эврәннь олз хәәнә. Тедн эгл улсиг әмтәхн зуһу үгәрн меклжәнә. ¹⁹ Тадниг соңсхврта улс болсиг цугтан меднә. Энүнә төлә би йир байрлжәнанәв. Би тадниг юнь чик болжахиг тодрхаһар үзтхә гижәнәв. Му йовдл бичә һарһтн. ²⁰ Удл уга эв өгчәх Бурхн эрлгиг тана көл дор үүләд уга кех. Мана Деед Эзн Исусин хәәртл таднла бәәтхә. ²¹ Нанла хамдан көдлжәх Тимофей болн мини келн-улсин Луки, Ясон, Сосипатр таднд менд илгәжәнә. ²² Эн бичг Павелын келсәр бичжәх би, Терт, Деед Эзнлә ниилсндән таднд менд илгәжәнәв. ²³ Мини герин эзн Гай менд илгәжәнә. Терүнә герт иткдг улс цуглрна. Тадн балһсна хазн бәрдг Эраст болн ах Куарт менд келүлжәнә.

Бурхнд магтал!

[²⁵ Бурхн тадниг батрулж чадна. Исус Христосин туск мини цәәлһсн Сән Зәңг энүнә тускар келнә. Медүлсн нуувч энүг бас үзүлжәнә. Урднь тер нуувчиг Бурхн бултулла. ²⁶ Зуг ода Бурхн, әәлдәчнрин бичсәр, эн нуувчиг медүлв. Цуг келн-улс Бурхнд итктхә, Терүг соңстха гиж мөңк Бурхна зәрлгәр эн нуувч секгдв. ²⁷ һанцхн цецн Бурхн Исус Христосар дамжад мөңкиндән тууртха! Тиигтхә!]

1 КӨРИНТИНХН

Павел Көринтд чонж бүрдэв. Тенд христианск жирһлд болн итклднь учрсн төр халһхар Павел түрүн бичгэн Көринтд бээдг иткдг улст илгэнэ. Тер цагт Көринт олн келн улсин Ахья хотл балһсн бээж. Тиигхд грек балһсн хулд келһэрн делгрлт авчасмн, сойларн ик сана зүүжэсмн, зүсн зүүл шажарн темдгтэ бээсмн. Апостол Павел чонжд хувагдлһна болн эрүн седклин сөрүһин төр тэвж, гер-мал болсна болн алядлһна тускар, чонжин диг-дарана, Эрүн Сәкүснә белгин тускар, үкләс әмдрлһнә тускар бээх төрмүд халһхар санаһарн зовв. Эн сурврмудт Сән Зәңг ямаран хәрү өгчәхиг тер эврәннь бичгт йир гүүнәр үзүлжәнә.

Эн дегтрт Бурхна өгчәх белгүдәс хамгин сәәннь дурн болжахиг 13 бөлг үзүлжәнә.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–9

Чонжд болсн хувалһн 1.40 – 4.21

Өрк-бүлин мораль болн жирһл 5.1 – 7.40

Христианмуд болн буру номта улс 8.1 – 11.1

Чонжин бээдл болн сөгдлһн 11.2 – 14.40

Христосин болн иткдг улсин әмдрлт 15.1–58

Йудьяд бээх иткдг улст дем цуглулһн 16.1–4

Эврә керг болн ашлвр 16.5–24

Мендлһн

1 Бурхна таалар Христос Исусин апостол болтха гиж дуудгдсн Павелас болн мана ах Состенас Көринтд бээх Бурхна баг улст менд. Мана Эцк Бурхн болн Деед Эзн Исус Христос цаһан сана болн амулц бээдл таднд өгтхә. Христос Исусла нииләд Бурхна болсн цуг улсла, талдан һазрмудар цугталань хамдан мана Деед Эзн Исус Христосин нер дууддг улсла тадн Бурхна улс болтха гиж Терүнә дуудсн улс болжанат. Исус Христос – теднә болн мана Деед Эзн.

Павел Бурхнд ханлтан өргжәнә

4 Би тана төлә Бурхнд кезә чигн ханлтан өргнәв, яһад гихлә, Бурхн таднд Христос Исусар дамжулад цаһан сана күртәлә. **5** Исус Христосла ниилсндән тадн цуг халхар, зүсн-зүүл үгтә болн медрлтә болсарн байн болвт.

6 Христосин туск ном таднд батрв. **7** Тиигәд тадн мана Деед Эзн Исус Христос ирхиг күләжәхлә, Эрүн Сәкүснә альк чигн билг таднд бәәнә. **8** Христос тадниг тана итклд сүл күртл бәрх. Мана Деед Эзн Исус Христосин ирх өдрлә тадн буру уга болхит.

9 Бурхн итклтә. Тадниг Эврәннь Көвүн Исус Христосла – мана Деед Эзнлә – иньглтхә гиж Бурхн дуудвр кев.

Иткдг улс дунд болсн хувагдан

10 Ахнр-дүүнр, мана Деед Эзн Исус Христосин нерн деерәс би тадниг хоорндан зөвтән багтад бәәтн гиж эржәнәв. Тадн хоорндан бичә хувагдтн. Болв тадн ухан-седкләрн болн тоолврарн ни-негн болтн. **11** Мини ахнр-дүүнр, Хлоин төрл-садн тадна хоорнд болжах зүтклдәнә тускар нанд келлә. **12** Эн метклдән иим болжана: негнь – би Павелынв гижәнә, хойрдгчнь – би Аполынв, һурвдгчнь – би Кепинв, дөрвдгчнь – би Христосинв гижәнә. **13** Христос тиигтлән хувагдвиг? Эс гихлә Павел тадна ормд кирст хадата билү? Эс гихлә тадн Павелын нернә төлә уснд кирслгдвт? **14** Крисп болн Гайяс талдан нег чигн күүг тадн дундас уснд эс кирслсндән би Бурхнд ханлтан өргжәнәв. **15** Тер учр деерәс таднас нег чигн күн мини нернә төлә кирслгдлә гиж келж чадшго. **16** Э, би Степаниг болн терүнә өрк-бүлин улсиг бас уснд кирслләв. Дәкж нам кениг кирслсән би мел тодлж чаджахшв.

17 Яһад гихлә, Христос намаг уснд кү кирслх кәдлмш кетхә гиж биш, Сән Зәңг тархатха гиж илгәлә. Тиигхләрн Тер Христосин кирсин күч уга кешгоһар Сән Зәңгиг күүнә цецн ухана кел олзлго тархатха гижәнә.

Христос – Бурхна чидл-күчнь болн цецн ухань болжана

18 Яһад гихлә, мөңк зовлңд орх улст кирсин туск ном эргү ном болжана. Бурхн аврчах маднтн

болхла, энтн Терүнэ чидл-күчнь болжана. ¹⁹ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Би цецн улсин медрлинь уга кехв, Би ухата улсин серлинь назалхв». ²⁰ Тиигхлэ цецн күн альдв? Эс гихлэ ном цээлһэч альдв? Эс гихлэ эн делкэн меткэч альдв? Эн делкэн цецн гисн юмиг һэргтэ болжахиг Бурхн үзүлв. ²¹ Яһад гихлэ, Бурхн Эврәннь цецн ухаһан олзлад, Терүг әмтн цецн ухаһарн медж чадшгоһар кев. Болв Бурхн мана тархажах эргү номар Христост иткдг улсиг аврхар шиидв. ²² Евреймүд өвәрц юм некнә, грекмүд цецн уха хэәнә. ²³ Бидн болхла кирст хадгдсн Христосин тускар цээлһжәнәвидн. Евреймүдт Христосин туск цээлһвр басгч болжана, буру номта улст Эннь эргү болж медгджәнә. ²⁴ Болв Бурхна дуудсн улст, евреймүдт, буру номта улст Христос Бурхна чидл-күчнь болн Терүнә цецн ухань болжана. ²⁵ Яһад гихлэ, Бурхна чинән татунь күүнә чидл-күчнәс күчтә болжана, Бурхна һэргнь күүнә цецн уханас цецн болжана. ²⁶ Тиигәд, ахнр-дүүнр, Бурхн тадниг дуудсн цагт кен болж йовсан ухалтн. Күүнә медләр, тадн дунд цецн улс олн биш билә, чидл-күчтәнә олн биш билә, уңг-тохмарн бәәхтәнә олн биш билә. ²⁷ Болв цецнинь ичәхин төлә эн делкән улс һэргтә гиж тоолжасн әмтиг Бурхн шүүж авв. Чидлтәһинь ичәхин төлә эн делкән улс күчн уга гиж тоолжасн әмтиг Бурхн шүүж авв. ²⁸ Тоомсрта чинринь уга кехәр эн делкән һәәлжәсн, күн биш гиж тоолжасн болн эгл улсиг Бурхн шүүж авв. ²⁹ Эн учр деерәс Бурхна өмн кен чигн күн бийән буульж чадшго. ³⁰ Бурхн тадниг Исус Христосла ниилүлв, Бурхн Христосар мана цецн уха кев. Христосар дамжад Бурхн мадниг чик седклтә Эврәннь улс кев, мадниг килнцәс сулдхв. ³¹ Тиигәд Бурхна Бичгт иигж бичэтә: «Бийән буульжах күн Деед Эзән буульхта!»

Кирст хадгдсн Христосин туск ном

² Ахнр-дүүнр, би Бурхна нуувчиг цээлһхәр тадн тал ирхләрн, онц үгмүд болн цецн уха олзлсн угав. ² Тегәд би танад бәәхләрн, Исус Христосас болн Терүнә кирс деер үкснәс талдан юм медшго болж шиидләв. ³ Тиигәд би танад ирхләрн, чинән тату биләв, әәдг, үүмдг биләв. ⁴ Мини ном болн Христосин туск цээлһвр күүнә цецн ухана иткүлжәх үгмүдт бәәсмн биш. Терм Эрүн Сәкүснә күч үзүллһнд бәәнә. ⁵ Тиим учрас тана иткл күүнә цецн ухаһар түшг кежәхш, Бурхна чидл-күчиг түшжәнә.

Бурхна цецн ухан

⁶ Итклдән батрсн улс дунд цецн уха бидн тархаж йовнавидн. Болв эн цецн ухан эн делкән болн эн делкәг һарджах, даруһас алгдх йосна улсин цецн ухан биш. ⁷ Бидн Бурхна бултулжасн нуувч цецн ухаг тархажанавидн. Болв делкә үүдәтл эн мана туурмжин төлә бәәсмн. ⁸ Эн делкәг залжах йосна һардачнр эн цецн ухаг медсн уга. Яһад гихлэ, кемр

тедн медсн болхла, туурмжта Деед Эзиг телж кирст хадшго билә. ⁹ Болв Бурхна Бичгт бичгдсәр: «Кен чигн күн үзәд уга, соңсад уга, ухаһарн эс медсн юмиг Бурхн бийдән дурта улст белдв». ¹⁰ Маднд терүг Эрүн Сәкүсәр Бурхн секж өгв, яһад гихлэ, Сәкүснд цугтан темдгтә, нам Бурхна мергн ухань кевтән темдгтә. ¹¹ Күүнә ухан-седклиг терүнә сүмснәс талдан кен медхмб? Тер кевәр Бурхна зүүжәх ухаг Бурхна Сәкүснәс талдан кен чигн медхш. ¹² Бидн эн делкән сәкүсн биш, маднд Бурхна белглсн тоотыг меддгәр, Бурхна Сәкүс аввидн. ¹³ Тиигәд бидн күүнә цецн уханас дассн үгмүдәр биш, Эрүн Сәкүснәс дассн үгмүдәр келжәнәвидн. Бидн Эрүн Сәкүснә тоотыг Эрүн Сәкүстә улст цээлһжәнәвидн. ¹⁴ Бурхна Сәкүсн уга күн Бурхна Сәкүснә белгүд авч чадшго болжана. Тиим күн тер белгүдиг медж чадл уга, эргү юмнд тоолжана. Яһад гихлэ, зуг Эрүн Сәкүстә күн терүнә чинринь үнлж чадх. ¹⁵ Бурхна Сәкүстә күн цугтаһинь үнлж чадна, болв терүнә тускар нег чигн күн тиигж чадшго. ¹⁶ Бурхна Бичгт иигж бичэтә: «Деед Эзнә ухан-седклинь кен медсмб? Терүнд селвг кен өгч чадхмб?» Зуг бидн Христосин ухан-седклтәвидн.

³ Болв би, ахнр-дүүнр, Эрүн Сәкүстә улсла әдләр таднла күүндж чаджасн уга биләв.

Христост иткжәх нилхлә әдл болн төрхәрә седвәрәр бәәдг таднла би күүндләв. ² Би тадниг акун хотар биш, үсәр асрлав. Яһад гихлэ, тадн терүг әдлхит бас белн болад уга биләт. Нам ода чигн акун хот идхдән тадн белн бишит. ³ Яһад гихлэ, тадн ода күртл килнцтә седвәрәр бәәһәт. Тадн үлү үзсндән, метклдсндән, килнцтә седвәрәр эс бәнт? Йирин улс мет бийән бәрдвт? ⁴ Негнь – «Би Павелынв», ондань – «Би Аполынв» гиж келхләрн, тадн йирин улсла әдл болжахшвт? ⁵ Апол гисн кемб? Павел гиснь кемб? Бидн – Бурхна зарцнр болжанавидн. Мадниг дамжад тадн Христост иткләт. Маднас кен чигн күн Деед Эзнә даалһсн көдлмш кежәнә. ⁶ Би эк тәрләв, Апол услла, урһажаһнь – Бурхн. ⁷ Кен тәрснь, кен услснь учр уга. Чинртәнә Бурхн болжана. Яһад гихлэ, Тер урһана. ⁸ Тәржәхнь болн услжаһнь әдл чинртә. Күн болһн эврәннь кесн көдлмшәрн ачлгдх. ⁹ Яһад гихлэ, бидн цугтан Бурхна көдлмш кежәнәвидн. Тадн Бурхна тәрәнә һазр болн Бурхна тосхлтс бас болжанат.

¹⁰ Нанд Бурхна өгсн билг олзлад, би мергн тосхач мет ул тәвүв. Талдан күн терүн деер тосхжана. Болв тадна кентн болв чигн тер яһж тосхжахт оньган өгх зөвтәт. ¹¹ Яһад гихлэ, тәвгдсн улас талданиг нег чигн күн тәвж чадшго болжана. Эн улнь Исус Христос болжана. ¹² Тер ул деер күн алт, цаһан мөңг, эрдни чолуд, мод, өвс болн салом олзлад тосхлтын көдлмш кеж чаджана. ¹³ Күн болһна көдлмш үзгдәд бәәх. Юңгад гихлэ, Деед Эзнә өдрт секгдхмн. Эн өдр һалар дамжад ирх, күн болһн ямаран көдлмш кесиг һал сәрх.

¹⁴ Кемр эн ул деер кесн керг һалд авгдлго торхла, тер күн ачлвр авх. ¹⁵ Кемр терүнә кесн көдлмш шатж одхла, тер күн ачлвр авшго, болв һалас тач авгдсмн мет авргдх. ¹⁶ Тадн Бурхна сүм болжахан, тадна дотртн Бурхна Сәкүсн бәәхиг меддговт? ¹⁷ Кемр кен чигн күн Бурхна сүмиг хамхлхла, терүг Бурхн уга кех. Яһад гихлә, Бурхна сүм әрүн, тадн тер сүм болжанат. ¹⁸ Нег чигн күн бийән бичә меклтхә. Кемр эн делкән санаһар таднас кен негнь бийән цецнд тоолжах күн йосндан цецн болхин төлә һәргтә болх йоста. ¹⁹ Яһад гихлә, эн делкән цецн гижәснь Бурхна нүднд һәргтә юмн болж үзгджәнә. Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Бурхн мергн улсиг худл йовдлднь бәрж авчана». ²⁰ Бурхна Бичгт бас иигж бичәтә: «Деед Эзн цецн улсин ухан керг угаһинь меднә». ²¹ Тиигәд кен чигн күн улсар бичә бардмнтха. Цугтан тадна болжана. ²² Павел, Апол, Кеп, эн делкә, жириһл болн үкл, өдгә бәәдл, эс гихлә иргч – цугтан тадна. ²³ Тадн Христосин улс болжанат, Христос Бурхна болжана.

Христосин апостолмуд

4 Тадн мадниг Христосин зарцнрт болн Бурхна нуувч даалһсн улст тоолх йостат. ² Иим даалһвр өгсн улс итклтә болх зөвтә. ³ Тадн эс гихлә талдан кен болв чигн мини тускар яһж ухалжахиг би төртән авчашв. Би эврән бийдән зарһ кешгов. ⁴ Мини седкл цевр. Болв эннь би буру уга күнв гиж лавлжахш. Деед Эзн мини зарһч. ⁵ Тиигәд цагасн өмн Деед Эзиг эс иртл кен чигн күүнә зарһ бичә кетн. Деед Эзн таг харңһуд эс үзгдсн юмнд герл орулх, күүнә зүркнә күслиг илдкх. Тиигәд одж күн болһн Терүнәс эврәннь буульмж авх. ⁶ Аһнр-дүүнр, би энүг цугтаһинь бийиннь болн Аполын төлә келәв, тадниг Бурхна Бичгәр һардвр кетхә, дастха гиләв. Кен чигн күн негәрнь деерлкж, оңданднь дурго болх зөв уга.

⁷ Кен чамаг талдан улсас деегшән өөдлүлв? Чамд бәәсиг цугтаһинь Бурхн эс өглү? Кемр чамд энүг цугтаһинь Бурхн өгсн болхла, тиигхлә, яһад энүгәр эс авсн кевтәһәр чи бардмнжаһмч? ⁸ Таднд цуг кергтә тоот бәәнәлм! Тадн байн болвт! Тадн мадниг угаһар хаадуд болвт! Таднла хамдан бидн бас эзрхин төлә би тадниг йосндан хаадуд болтха гиж седләв. ⁹ Яһад гихлә, Бурхн мадниг, апостолмудыг, хамгин сүүлд олна чирәд үзүлхләрн, цаажла харһсн улс кевтә һарһж үзүлсмн болжана гиж би ухалнав. Мадниг цуг делкә, Бурхна элчнр болн әмтн цугтан хәләжәнә. ¹⁰ Христосин төлә бидн эргү болвидн. Тадн болхла Христосла ниилсндән цецн улс болвт! Бидн күчн угавидн, тадн болхла күчтәт. Тадниг күндлжәнә, мадниг күндлжәхш. ¹¹ Эн кем күртл бидн өлсж ундасжалавидн, бидн шуурха-буурха хувцта биләвидн, мадниг гүвддг билә, бидн эврә гер угавидн. ¹² Бидн эврәннь һарар күнд көдлмш кежәнәвидн. Кемр мадниг харахла, бидн хәрүднь йөрәнәвидн. Кемр мадниг көөхлә, бидн даажанавидн. ¹³ Кемр мадниг му келхлә, бидн

тедниг тогтнунавидн. Бидн делкәд буг мет болвидн, эн кем күртл олн улст һазалгдсн үдл болвидн. ¹⁴ Энүнә тускар бичхләрн, би тадниг ичәхәр бичжәхшв. Болв тадниг эврәннь дурта үрдүд мет сурһхар тиигжәнәв. ¹⁵ Яһад гихлә, Христосла ниилснд таднд олн багшнр бәәнә, болв эцкнр тооһарн баахн. Исус Христосла нииләд Сән Зәңг таднд авч ирәд би тана эцк болв. ¹⁶ Тер учр деерәс нанас үлгүр автн гиж би тадниг эржәнәв. ¹⁷ Тиигәд би тадн тал Деед Эзнлә нииләд бәәх эврәннь хәәртә итклтә көвүнләм әдл Тимофейиг илгәжәнәв. Тер көвүн таднд Христос Исусла нииләд бәәх мини жириһлин тускар сана орулх, иткдг баг болһниг эргндән яһж намаг суржахиг келх. ¹⁸ Тадна зәрмснь намаг иршго гиһәд санад, карагдг болв. ¹⁹ Зуг кемр Деед Эзнә таал учрхла, би тадн тал торлго ирхв. Тиигхләрн би теднә келжәсн үгиг биш, зуг чидлинь сөрхв. ²⁰ Яһад гихлә, Бурхна йосн келсн үгд биш, чидл-күчнднь бәәнә. ²¹ Таднд юн кергтә? Би тадн тал маля бәрж ирхмб, аль дуртаһар, номһнар ирхмб?

Иткдг улс дунд аля йовдл һарһдг күүнә тускар

5 Тадн дунд нам буру номта улс меддго аля йовдл һарһсн үлгүр бәәнә гиж йосндан келцхәлә. Тернь болхла тадна негнтн эврәннь эцкиннь гергтә бәәнә гижәнә. ² Тадн болхла караглнат. Түүнә ормд тадн гейүрхмн болвзат? Тиим йовдл һарһсн күн тадна багас көөгдтхә. ³ Би таднла эс бәәв чигн, седкләрн таднла бәәнәв. Тадн дунд бәәх метәр би тиим йовдл һарһсн күүг яахан меднәв. Мана Деед Эзн Исусин нернә төлә цуглрсн цагт би седкләрн таднла болхв. Маднла бәәх Исус Христосин күчәр тер күүнә цогц махмудынь уга кехин төлә ⁵ тадн терүг эрлгин үлмәд бәрүлх йостат. Терүнә сүмсн Деед Эзнә өдрт авргддгар тиигхмн.

⁶ Таднд бийән буульх учр уга. Элдх һуйриг невчкәхән экн кевтнь өскәдгиг тадн медвт. ⁷ Тадн бүклдән цеврддгәр экни хуучн килнцәс цеврдтн. Тиигхләрн тадн экн уга шин элдсн һуйрла әдл болхит. Мини медсәр, йосндан болхла тадн тиимит. Яһад гихлә, Песахин хурһар тәкл тәклә. Тер хурһн Христос болжана. ⁸ Тиигәд килнцтә болн хар саната хуучн эктә биш экн уга өдмгтә, цевр болн үнн өдмгтә Песахин нәәриг кехмн. ⁹ Би эврәннь бичгтән тадниг аля улсла бичә харһтн гиж бичләв. ¹⁰ Эн делкән аля улсла цугталань биш, эс гихлә хармч, эс гихлә хулхач, эс гихлә худл шүтәнд мөргдг улсиг гиж би санжасн угав. Яһад гихлә, тадн эн делкәһәс һарх йостат. ¹¹ Болв би таднд, бийән ах-дүүд тоолжасн улс, эврән цалдң йовдл һарһад, хатуч, худл шүтәнд мөргдг, эс гихлә ховч, эс гихлә әркнч, эс гихлә хулхач улсла бичә харһтн гиж бичләв. Нам тиим улсла хамдан хот бичә идтн. ¹² Иткдг улсин багд эс ордг әмтнә зарһ келһн – мини керг биш. Бурхн теднә зарһ кешгов? Бурхна

Бичгт иигж бичэтэ: «Хар саната күүг эврэннь багас көөтн».

Христост иткдг улсин хоорндк зарһ

6 Кемр тадн дунд кен чигн күн оңдан күүнлэ зарһцад бээхлэ, Христост иткдго зарһчнр зарһ кетхэ гиж сурх зөв бээнү? Тиим зарһиг Бурхнд иткдг улс кех зөвтэ. ² Бурхна улс делкэн зарһ кехиг тадн меддговт? Кемр тадн делкэн зарһ кех болхла, хоорндан болжах метклдэг эврэн тээлж чадшговт? ³ Бидн Бурхна элчнрин зарһ кехиг тадн меддговт? Тер төлөд бидн мана бээдлин төрмүдиг хайлх арһта болх зөвтэвидн. ⁴ Кемр тиим метклдэн учрхла, иткдг улс дунд тоомср уга зарһчнр тал яһад одвта. ⁵ Ичкевт! Тадн дунд Христост иткдг улсин метклдэг хайлх цецн күн уга болхви? ⁶ Болв ах талдан дүүтэһэн зарһцжана. Тедн Христост иткдго күүнд зарһ кех зөв өгчэнэ. ⁷ Тадн нег-негнлэһэн зарһцхларн шүүгдсн болж харчана. Таднд һарудсн улс болад үлдсн сэн болвза? Меклгдсн күн болад үлдсн сэн болвза? ⁸ Болв тадн бийэн, эврэннь ах-дүүнрэн му йовдлд орулад меклнэт.

⁹ Хар саната улс Бурхна орн-нутгар өнч кеж авч чадшгог тадн меддговта? Бийэн бичэ меклтн. Цалдң йовдл һарһдг күн биш, худл шүтэнд мөргдг улс биш, алячнр биш, гомосексуалистнр биш, ¹⁰ хулхачнр биш, хармч улс биш, эркнч улс биш, ховч улс биш, тонулчнр биш – эдн цугтан Бурхна орн-нутгар өнч кеж авч чадшго.

¹¹ Тадна зэрмтн тиим билэт. Болв тадн цеврлгдэд Бурхнд нерэдгдвт. Тадн Деед Эзн Исус Христосар болн мана Бурхна Сәкүсәр дамжад чик седклтэ болвт.

Эврэннь цогц-махмудар дамжад Бурхиг туурултн

¹² «Нанд ямаран чигн йовдл һарһх зөв бээнэ» гиж зэрм улс келцхэнэ, болв зэрм йовдлмуд туста биш. «Нанд ямаран чигн йовдл һарһх зөв бээнэ», болв би юунань чигн ялч болшго болжана. ¹³ «Хот – геснэ төлө, гесн – хотын төлө» гиж зэрм улс бас келцхэнэ, болв Бурхн терүг чигн, энүг чигн уга кех. Цогц-махмуд болхла цалдң йовдлын төлө бээхш, Деед Эзнэ төлө бээнэ. Деед Эзн цогц-махмудт килмжэн өгчэнэ. ¹⁴ Бурхн Деед Эзиг үкхлэнь эмдрүлв, мадниг бас Тер Эврэннь күчэр эмдрүлх. ¹⁵ Тадна цогц-махмуд Исус Христосин цогц-махмудын мөчмүд болжахиг тадн меддговта? Тиигэд Христосин цогц-махмудын мөчмүдиг би авад, цалдң күүкд күүнэ мөчмүд кехий? Терүц уга! ¹⁶ Цалдң күүкд күүнлэ ниилсн күн, терүнлэ нег цогц-махмудта болж оддгиг тадн меддговта? Яһад гихлэ, Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Хойрас нег махмуд болх». ¹⁷ Болв Деед Эзнэ ниилсн күн Терүнлэ седклэрн негн болна. ¹⁸ Цалдң бээдлэс зултн! Күүнэ һарһжах талдан килнц терүнэ цогц-махмудт харшлт болжахш, болв цалдң йовдл һарһдг күн килнц һарһад эврэннь цогцан

өвдкэжэнэ. ¹⁹ Тадна цогц-махмуд тадн дотр бээх болн Бурхнас авсн Эрүн Сәкүснэ сүм болжахиг тадн меддговта? Тадн бийдэн эзн бишит. ²⁰ Бурхн тадна ормд үнинь өглэ, тадниг хулдж авла. Тер төлөд Бурхиг эврэннь цогц-махмудар дамжад туурултн.

Гер-малын туск төрмүд

7 Тадна бичснэ тускар. Күн гер эс авхла сэн. ² Болв цалдң йовдл һаршгон төлө залу күн болһн гергтэ болх, күүкд күн болһн залута болх йоста. ³ Залу күн эврэннь гер-мал болсна бооцана даалһван гергнэнь өмн күцэх зөвтэ, гергн күн эврэ залуһиннь өмн бас гер-мал болсна бооцана даалһван күцэх йоста. ⁴ Гергн күн эврэннь цогц-махмудтан эзн биш болжана, залуһн эзн болжана. Залу күн бас эврэннь цогц-махмудыннь эзн биш болжана, гергн эзн болжана. ⁵ Нег-негнэсн бичэ зултн. Зуг цаг зуур зөвшәрэд, мөргүл кехин төлө салж чаджанат. Болв эрлг тадниг килнцд уңһадгоһар терүнэ хөөн дэкн нег-негнлэһэн хамдан харһтн. Яһад гихлэ, тадн бийэн бәрж чадшгот. ⁶ Энүнэ тускар би таднд заквр биш, селвг өгч келжэнэ. ⁷ Цугтан нанла эдл болтха гиж би санлав. Зуг күн болһн Бурхнас авсн эврэ билгтэ, негнэ нег билгтэ, хойрдгчнь – талдан билгтэ. ⁸ Гер-мал болад уга улст болн белвсн улст, нанла эдл һанцар үлдтн гиж би селвг өгчэнэ. ⁹ Болв кемр тедн бийэн бәрж эс чаджахла, тедн гер авх йоста. Яһад гихлэ, гер авсн һал мет шатжах седвәрэс деер болх. ¹⁰ Гер-мал болсн улст би биш Деед Эзн заавр өгчэнэ: гергн күн залуһасн салх зөв уга. ¹¹ Болв кемр гергн залуһасн салсн болхла, һанцарн үлдтхэ, эс гихлэ залутаһан эвцх кергтэ. Залу гергән хайшго йоста. ¹² Наадксднь Деед Эзн биш, би келхэр бээнэ: кемр нег ахд Христост иткдго гергн бээхлэ, залутаһан тер бээхэр седжәхлэ, тиим залу гергнэсн салх зөв уга. ¹³ Кемр күүкд күн эс иткдг залута болхла, тер залуһн хамдан бээхэр седжәхлэ, тиим гергн залуһасн салх зөв уга. ¹⁴ Яһад гихлэ, Бурхнд эс иткдг залу гергән дамжад Бурхнд нерэдгднэ, эс иткдг гергн залуһарн дамжад бас тиигнэ. Кемр тиим эс болсмн болхла, теднэ үрдүд буру номта улсин үрдүдлэ эдл болх бээсмн, болв тедн Бурхнд нерэдгдлэ. ¹⁵ Зуг Бурхнд эс иткдг гергчүд болн залус салхар седжәхлэ, салтха. Иим саамд Бурхнд иткдг күн сул бээдлд тусжана. Юңгад гихлэ, Бурхн тадниг эвтэн багтад бээтхэ гиж дуудвр кев. ¹⁶ Бурхнд иткдг гергн, чи эврэннь залуһан аврч чадшгоһан альдас меднэч? Эс гихлэ чи Бурхнд иткдг залу, эврэннь гергән аврч чадшгоһан альдас меднэч?

Бурхна таалар бээтн

¹⁷ Зуг күн болһн Деед Эзнэ шиидсәр болн Бурхна кесн дуудврар жирһтхэ. Эн зокъялд цуг иткдг улсиг би сурһжана. ¹⁸ Кемр Бурхн дуудсн цагт керчүлгдсн күн бээхлэ, тиим күн эврэннь

керчүлхэн нуухмн биш болжана. Кемр Бурхн дуудсн цагт эс керчүлгдсн күн бээхлэ, тиим күүнд керчүлхн керг уга. ¹⁹ Керчүлгдсн күн эс керчүлгдсн төр уга юмн. Хамгин чинртэнь – эмтн Бурхна заавр күцэлхн. ²⁰ Күн болхн Бурхн дуудсн цагт бээсн бээдлэрн үлдх зөвтэ. ²¹ Бурхн дуудсн цагт чи ялч бээсмн болхла, бичэ терүнэсн ич. Болв кемр чамд сулдхвр авх арн бээхлэ, терүгэн олзл. ²² Яһад гихлэ, Христосла ниилэд бээтхэ гиж Бурхна дуудсн ялч, Христосин сулдхсн күн болжана. Түүшң Бурхна дуудсн сул күн Деед Эзнэ ялч болжана. ²³ Бурхн тадниг хулдж авла, тиигэд тадн күүнэ мухла бичэ болтн. ²⁴ Ахнр-дүүнр, күн болхн Бурхнла ниилэд дуудгдсн цагт бээсэрн үлдтн.

Гер-мал уга болн белвсн улсин тускар

²⁵ Гер-мал уга улсин тускар келхлэ, Деед Эзнэ заавр нанд уга. Болв Деед Эзнэ хээрлтер итклтэ бээсэр би иим санатав: ²⁶ Өдгэ цагин күнд-түрүг оньгган авч, күн болхн урднэ бээснлэ эдлэр бээсн деер гиж би санжанав. ²⁷ Чамд гергн бээнү? Тиигхлэ терүнэс сулдхар бичэ седэд бэ. Чи гер-мал болад угавч? Тиигхлэ герг бичэ хэ. ²⁸ Болв кемр гер авхла, тиигхлэ килнц һарһшгоч. Кемр күүкн мордхла, тиигхлэ килнц һаршго. Зуг гер-мал болсн улс өдгэ жирһлин күнд-түрүлэ харһх. Таднд би харм төржэнэв. ²⁹ Ахнр-дүүнр, темдглсн цаг өөрдж йовна гиж би келхэр седлэв. Эн өдрэс авн гергтэ эмтн гергн уга мет бээх йоста. ³⁰ Һашуджах улс эс һашуджах метэр, байрта улс байр уга мет, хулд кедр улс мел юмн уга улсла эдл бээтхэ, ³¹ эн делкэг эдлжэх улс энүг эс эдлжэсэр бээтхэ. Юңгад гихлэ, эн бээдлэрн делкэ удлго жирһдгэн уурх. ³² Би тадниг ямаран чигн килмжэс сул бээтхэ гилэв. Гер авад уга күн Деед Эзнэ кергт килмжэн өгнэ, Деед Эзнэ таасгдхар седнэ. ³³ Гертэ-малта күн өдгэ тетквртэн килмжэн өгнэ, гергнәннь сэ хээнэ. ³⁴ Терүнэ седкльн хойр эңгрэд бээнэ. Гер-мал уга күүкд күн болн гижгтэ күүкд Деед Эзнэ төрт килмжэн өгнэ, цогц-махмударн болн седклэрн Деед Эзнэ бийэн яһж нерэдхэн ухална. Болв мордсн күүкд күн өдгэ цага төрмүдт килмжэн өгнэ, залуһиннь сэ хээнэ. ³⁵ Би иигж келхлэрн, таднд туста болтха гижэнэв. Би тадна юунд чигн харшлхар бээхшв. Тадниг би чикэр бээтхэ гижэнэв, тиигэд бийэн бүклднэ мел харшлт угаһар, Деед Эзнэ керг-үүлд церглтхэ гижэнэв. ³⁶ Кемр кен чигн күн үг орулсн гижгтэ күүкдтэ чикэр бийэн эс бэржэхт тоолжахла, терүндэн дегд дурта болад гер авхар седжэхлэ, тер эврәннь дурарн тер күүкэн авх йоста. Энүнд килнц уга. ³⁷ Кемр күүнд гер бичэ ав гиж эс келвчн, тернь гер авшго болад, бийэн һартан бэрэд, ю кехэн шиидэд, гижгтэ күүк эс авхла, чик йовдл һарһх. ³⁸ Тиигэд гер авсн күн чик йовдл һарһжана, гер эс авчах күн терүнэс үлү сэн йовдл һарһжана. ³⁹ Залу әмд бээтл гергн залутаһан холвата. Кемр залуһ өңгрхлэ, тер сул күн болад, седкл туссн күүнд мордж чаджана. Зуг тер күн Деед

Эзнэ иткдг болх йоста. ⁴⁰ Болв би хүвдэн иигж тоолжанав: сулдсн күүкд күн мордлго үлдхлэрн буйн-кишгтэ болх. Би болхла Бурхна Сәкүстэв гиж санжанав.

Худл шүтэнд нерэдсн хотын тускар

⁸ Тадна бичсн худл шүтэнд нерэдсн хотын тускар. «Бидн цугтан медрлтэвидн» гиж зәрм улсин келсиг бидн меднэвидн. Эннь чик, зуг тиим медрл күүнд ик сана зүүлһнэ, дурн болхла терүг батрулна. ² Кемр кен чигн күн юм меддв гижэхлэ, үндэн болхла, тиим күн медх дүңгәһэн меджэхмн уга болжана. ³ Болв Бурхн Бийдэн дурта күүг меднэ. ⁴ Тиигэд худл шүтэнд нерэдсн хотын тускар келжэнэв. Эн делкэн худл шүтэн мел чинр угаһинь бидн меднэвидн. Бурхн һанцхн, Түүнэс оңдань уга. ⁵ Теңгрт болн һазр деер бурхд бээнэ гиж келцхэдг болв чигн, үндэн болхла, олн бурхд болн деедс бээнэ. ⁶ Болв маднд болхла, һанцхн Бурхн болн Эцк бээнэ. Тер – цуг делкэн Үүдәч, бидн Терүнэ төлэ бээнэвидн. Мана төлэ һанцхн Деед Эзн Исус Христос бээнэ. Терүгәр дамжад цугтан үүдлэ, терүгәр дамжад бидн жирһл аввидн. ⁷ Болв терүг меджэхнь цугтан биш. Зәрм улс худл шүтәнлэ иждлэд, тиим хот уухларн, терүгэн худл шүтәнэ гиж санцхана. Тиигэд сээг мууһас йилһх арн баһ болсар, тедн бийэн хотар бузрдасмн болж тоолжана. ⁸ Болв эдлх хот мана холваг Бурхнла ясрулжахмн уга. Кемр бидн хот эс эдлхлэ, бидн мел юм геежэхшвидн. Кемр бидн хот эдлжэхлэ, мел юм олжахшвидн. ⁹ Болв тана сул бээдл баһ итклтэ улсиг килнцд бичэ орултха гиж болһатн. ¹⁰ Кемр сээг мууһас йилһх тату арһта күн, медрлтэ чамаг буру номта улсин сүмд сууһад хот уужахинь үзхлэрн, эннь худл шүтэнд нерэдсн хот идхднэ урмд өгхий? ¹¹ Тиигж күч уга улсиг, ах-дүүг тана медрл алшгой? Христос терүнэ төлэ үклүс. ¹² Тиигэд ахнр-дүүнриннь өмнэс килнц һарһларн болн теднэ сээг мууһас йилһх арн шавтахларн, тадн Христосин өмнэс килнц һарһжанат. ¹³ Тер төлөд кемр мини ах-дүүг эдлх хот килнцд уңһажахла, терүг килнцд уңһашгон төлэ би мах төрүц идшгов.

Апостолмудын зөв болн даавр

⁹ Би сул күн биший? Би апостол биший? Мана Деед Эзн Исусиг би үзэд угай? Тадн Деед Эзн мини кесн кәдлмшин ашнь болжахшийт? ² Кемр би талдан улст апостол биш болхла, яһв чигн би тадндан апостолв. Юңгад гихлэ, Христосла ниилснд тадна жирһл намаг апостол болжасна темдг. ³ Намаг шалһхла, би иигж бийэн харсдув: ⁴ Нанд хот идх болн уух зөв угай? ⁵ Мини зуульчлһнд Бурхнд иткдг гергм талдан апостолмудла, Деед Эзнэ ахнр-дүүнрлэ, Кеплэ эдл намаг дахж чадшгой? ⁶ Эс гиж һанцхн би болн Бар-Наба хойр эврәннь теткврән олхмби? ⁷ Ямаран салдс эврәннь һаруһан

даңшдвн? Уста үзм тэрчкэд, ямаран тэрэч терүнэ темс эс идхмб? Мал хэрүлжэх күн, терүнэ үснэс эс уухмб? ⁸ Би энүнэ тускар күүнэ хэлэцэс иштәһәр келжәнү? Закон терүнэ тускар эс келжәнү? ⁹ Яһад гихлэ, Мошен Заканд иигж бичэтә: «Буудя цокжах царин ам бичэ бо». Бурхн цард сана зовжану? ¹⁰ Иирдән болхла, Бурхн мадна тускар келжэхший? Мадна тускар боллго. Яһад гихлэ, иигж бичэтә: «Һазр хаһлжах болн буудя цокжах күн, урһцин нег әңнь авх нәәлвртәһәр көдлх зөвтә». ¹¹ Бидн тадн дунд Әрүн Сәкүснә эк тәрвидн. Кемр бидн хәрүдн теткврин дөң авчахла, тернь ик болхий? ¹² Кемр талдан улст таднас эн дөң күлэх зөв бәәхлэ, терүнәс үлү зөв маднд бәәнә. Болв бидн эн зөвән олзлжахшвидн. Христосин туск Сән Зәңг торлго тардгар бидн цугинь даахдан белнвидн. ¹³ Сүмд церглжәсн улс сүмәс тетквр авдгиг тадн меддговта? Тәкл тәкдг ормд церглжәх улс тәклин малас эврәннь хүвән авх зөвтәй? ¹⁴ Сән Зәңг тархажах улс тедү мет терүнәс жирһлиннь тетквр олх йоста гиж Деед Эзн закв. ¹⁵ Болв би эн зөвин нег чигинь олзлсмн угав. Тиигэд би эн зөвиг бийиннь төлө эдлжәр бичжәхшв. Тиим юм һарһхин орнд би шулуһар үксв. Нег чигн күн бардмнх учр нанас булаж чадшго. ¹⁶ Сән Зәңг тархасарн би бардмнж чадшгов. Эн нанд өгсн заавр. Кемр Сән Зәңг эс тархахла, би басл зовлң эдлхв! ¹⁷ Кемр энүг эврәннь дурар тархасмн болхла, тиигхлэ би мөңгәр ачлгдх зөвтә бәәсмн. Зуг би даалһврар цәәлһвр кежәнәв, яһад гихлэ, Бурхн нанд эн төриг күцәтхә гиж даалһв. ¹⁸ Тиигхлэ мини ачлвр ямаранв? Сән Зәңгиг би өңгәр цәәлһжәнәв, терүнә өгчәх зөвиг би олзлжахшв. ¹⁹ Би кенә чигн ялч эс болсн бийнь олн улсиг Бурхнд иткүлхәр би бийән цугтаннь ялч кевв. ²⁰ Христост евреймүдиг иткүлхәр би еврей болв. Мошен закаһар эс бәәв чигн Мошен закаһар бәәдг улст, тедниг Христост иткүлхәр би зака күцәдг күн болв. ²¹ Закон угаһар бәәдг әмтнд тедниг Христост иткүлхин төлө би закон уга күн болв. Болв эннь намаг Бурхна зака эс күцәжәнә гижәх темдг биш, терүнәс үлү би Христосин зака күцәжәнәв. ²² Күчн уга улст, тедниг Христост иткүлхәр би күчн уга күн мет болв. Цугтаннь төлө би цугнь болв, тиигхләрн зәрмсинь яһад болв чигн Христост иткүлхәр тиигв. ²³ Энүг цугтаһинь би Сән Зәңгин төлө кежәнәв, эврән чигн Терүнә әдс авхар седләв. ²⁴ Урлданд олн улс гүүнә, болв һанцхн күн диилвр бәрнә. Тер төлөд ачлвр авхар гүүтн. ²⁵ Бөкнр цугтан бийән чаңһ бәрнә. Энүгән тедн цаг зуур ачлврин төлө күцәнә, бидн болхла энүг мөңк ачлврин төлө кежәнәвидн. ²⁶ Тиигэд би керг угаһар гүүшгов, аһарт нудрмарн сегсрж ноолдшгов. ²⁷ Болв би эврәннь цогц-махмудан һарднав, терүг эврәннь седсәрн бәрнәв. Иигж би талдан улст ном цәәлһхләрн, урлданд орх зөвән геешгон төлө тиигнәв.

Худл шүтәнд бичә мөргтн

10 Ахнр-дүүнр, мана өвкнр цаһан үүләр харсгдж йовж, тедн цугтан Улан теңсг һатлсиг тадниг медтхә гиж би санлав. ² Үүлд болн теңгст орулсар тедн Мошелә ниилв. ³ Тедн цугтан Бурхна күчәр өггдсн өдмг идлэ, ⁴ тедниг дахсн уулын хадар Бурхна гүүлсн уснас уула. Тер хаднь Христос бәәж. ⁵ Болв тер бийнь Бурхн теднә ик зууһинь таассн уга, теднә үксн цогцнь эрм-цаһан көдәд эргндән хайгдв. ⁶ Мадн Израилин өвкнрлә әдл хар саната йовдлмуд һарһхар бичә седтхә гихлэ, тернь үлгүр болжана. ⁷ Теднә зәрмсын худл шүтәнд мөргснлә әдл бидн тиигх йосн угавидн. Бурхна Бичгт иигж бичэтә: «Әмтн сууһад хот идәд, ууһад, дәкәд әкләд биилцхәв». ⁸ Бидн теднә зәрмсиг дураж, аля кех зөв угавидн. Аштнь тиим йовдл һарһснд нег өдр 23.000 күн үкв. ⁹ Зәрм улсиг дураһад, бидн Христосиг сөрх зөв угавидн. Аштнь тедн моһад зуулһад үкцхәв. ¹⁰ Зәрм улсиг дураһад бидн һундл келх зөв угавидн. Аштнь тедн алачар ка цокгдв. ¹¹ Эннь талдан улст үлгүр болдгар учрв, эннь маднд сагар бәәлһнә темдг болв. Яһад гихлэ, бидн цагин чилгчд бәәнәвидн. ¹² Кемр тадн батар зогсажанавидн гиж санжахла, саглтн, унж одвзат. ¹³ Тадна һатлж һарсн сөрү йовдлмуд йирин күүнә сөрү йовдлмуд болжана. Болв Бурхн итклтә, таднд чидләстн даву юм сөрүлшго. Сөрүлсн цагт тадниг даахин төлө Бурхн хаалһ һарһж өгх. ¹⁴ Тиигэд күндтә ахнр-дүүнр, худл шүтәнд мөргхәсн зултн. ¹⁵ Би таднд, ухата улст гиһәд, келжәнәв. Мини келсиг эврән йилһәд хәләтн. ¹⁶ Кемр бидн Бурхнд ханлтан өргәд йөрәлин ааһас уужахла, Христосин цусиг хувалцжахший? Кемр бидн өдмгәс хуһлж авхларн бидн Христосин цогц-махмуд хувалцжахший? ¹⁷ Негхн өдмг бәәдг болжана. Бидн олн болв чигн нег цогц-махмуд болжанавидн, яһад гихлэ, бидн нег өдмгәс иднәвидн. ¹⁸ Израилин улсиг хәләт: Тәкл тәксн хотас идсн улс тәклин ширән көдлмшт орлчачнр эс болшгой? ¹⁹ Тәкл тәксн хот эс гихлэ, худл шүтән чинртә гиж би санжану? ²⁰ Уга, зуг буру номта улс тәкл тәкхләрн, тер хотан Бурхнд биш, хар сәкүсдт өгчәнә гиж би келжәнәв. Би тадниг хар сәкүсдлә бичә үүрлтхә гижәнәв. ²¹ Тадн Деед Эзнә ааһас болн хар сәкүснә ааһас дегц ууж чадшгот. Тадн нег кемлә дегц Деед Эзнә ширән ард болн хар сәкүсдин ширән ард сууж чадшгот. ²² Деед Эзиг бидн уурлулхмби? Бидн Терүнәс чидлтәй? ²³ «Ю болв чигн кех зөв бәәнә» гиж зәрм улс келцхәнә, зуг цугтад олз бәәнә гиж келж болшго. «Ю болв чигн кех зөв бәәнә», зуг цугтан батржахш. ²⁴ Кен чигн күн эврә бийиннь олз бичә хәәтхә, өөрхн улсиннь олз хәәтхә. ²⁵ Базрт хулдгджах махнас дуртаһан идтн. Зуг сәәг мууһас йилһхх арһин сурврмуд бичә тәвтн. ²⁶ Яһад гихлэ, «Һазр болн терүн деерк кевтән Деед Эзнә». ²⁷ Кемр Бурхнд иткдго күн таниг хот әдлтн гиһәд дуудхла, йовхар

седхлэ, йовад цугтаһинь идтн. Зуг сээг мууһас йилһх арһин сурврмуд бичэ тэвтн. ²⁸ Кемр таднд кен негнь иигж келхлэ: «Энүгэр тэкл тэклэ», тиигхлэ тер хотыг энүг келсн күүнэ төлэ бичэ идтн, сээг мууһас йилһх арһин төлэ бас бичэ идтн: Би тадна арһин биш, терүнэ арһин тускар санжанав. «Болв мини сул бээдлд талдан улсин сээг мууһас йилһх арһин яһад боомтг болжахмб? ³⁰ Кемр би зальврад хот эдлжэхлэ, тиигхлэ тер хотас кэлтэ мини тускар яһад му келжэхмб? Эн хот уусндан би Бурхнд ханлтан өргжэнэв» гиж негнь келнэ. ³¹ Тер төлөд тадн кежэх тоотан иджэхлэрн, эс гихлэ уужахларн Бурхн туурдгар кетн. ³² Тадн евреймүдт, буру номта улст, Христост иткдг Бурхна багд чигн харшлт болдгоһар жирһтн. ³³ Нанла эдл бээтн. Би цугтаднь юунднь чигн тааста болхар седнэв, бийдэн олз хээжэхшв, талдан улс авргдтха гихэд теднэ сэ хээнэв.

11 Би Христосиг яһж дуранав, тиигж тадн намаг дуратн.

Хургин зокъялмуд

² Тадн намаг кезэ чигн мартлго, мини өгсн номар бээснд би тадниг буульжанав. ³ Болв би тадниг иим юм медтхэ гижэнэв: Христос залу болһна толһач, гергнэ толһачнь залу нь болжана, Христосин толһачнь Бурхн болжана. ⁴ Тиигэд залу болһн махлаһан авлго мөргжэхлэ эс гихлэ аэдхлэ, тер күн Христосиг күндлдгон темдг. ⁵ Толһаһан бүрклго мөргжэх эс гихлэ аэдхжэх күүкд күн болһн эврэннь залуһан күндлжэхш. Эннь күүкд күн толһаһан таахлулсна эдл болжана. ⁶ Кемр күүкд күн толһаһан бүркшгоһар бээхлэ, тиигхлэ тер толһаннь үсэн ахрар хээчлтхэ. Болв күүкд күн үсэн хээчлх хусата толһата болхасн ичжэхлэ, тиигхлэ тер толһаһан бүрктхэ. ⁷ Залу күн Бурхна дүр болн Терүнэ туурмж үзүлжэсэрн толһаһан бүркшго болжана. Күүкд күн болхла залуһиннь туурмж үзүлжэнэ. ⁸ Яһад гихлэ, залу күн күүкд күүнэс үүдэгдсмн биш, күүкд күн залу күүнэс үүдэгдлэ. ⁹ Залу күн күүкд күүнэ төлэ үүдэгдсн биш, күүкд күн залу күүнэ төлэ үүдэгдлэ. ¹⁰ Тиигэд Бурхна элчнрин төлэ күүкд күн толһадан боодг бүркэгтэ болх зөвтэ. ¹¹ Болв Деед Эзнэ ниицэһар гергн залуһиннь медлд бээх йоста, залу гергнэнь медлд бээх йоста. ¹² Яһад гихлэ, күүкд күн яһж залу күүнэс үүдэгдсмб, тиигж ода залу күн күүкд күүнэс төрнэ. Зуг цугтан Бурхнас үүднэ. ¹³ Эврэн ухалтн: күүкд күн Бурхнд толһаһан бүрклго мөргсн сэн йовдлий? ¹⁴ Залу күн ут үстэ болхла, ичртэ бээдгинь темдг. Күүкд күн ут үстэ болхла, эннь күндлһнэ темдг гиж йиртмжин бийнь мадниг сурһжахший? Ут үсн энүнд бүркэг болтха гиж өггдж. ¹⁶ Кемр энүнэ тускар зүтклдх күн бээхлэ, би иигж келхв: маднд чигн, Бурхнд иткдг багмудт чигн оңдан авъяс уга.

Деед Эзнэ асхна хотын тускар

¹⁷ Болв диг-дарани заавр өгхлэрн, би тадниг буульхар бээхшв. Яһад гихлэ, тадна хургас мунь ик, олзнь баһ. ¹⁸ Тиигэд хамгин түрүнд тадн хургтан хурхларн, хоорндан хувагдна гиж соңслав. Би энүнэ зэрмднь иткжэнэв. ¹⁹ Таднас кен итклтэһинь медхин төлэ тадн хоорнд хувагдлһн маһд уга бээх зөвтэ. ²⁰ Тадн хамдан хурхларн, Деед Эзнэ хот уужахшит. ²¹ Юңгад гихлэ, күн болһн наадксан күлэлго эврэннь хотан иднэ. Тиигэд зэрмснь хот уга үлднэ, зэрмснь согтна. ²² Хот идх, уух эврэ гер таднд угай? Эс гихлэ тадн Бурхна иткдг улсиг күндлжэхшт, хоосн улсиг дорацулжант? Би таднд ю келхмб? Тадниг иим юм һарһснд буульхмби? Уга. Би буульшгов. ²³ Яһад гихлэ, би Деед Эзнэс таднд өгсн ном авлав. Бэрүлж өггдсн сөөһар Деед Эзн Исус өдмг авад, ²⁴ Бурхнд ханлтан өргэд, өдмгиг хуһлад Тер иигж келж: «Тадна төлэ тэкл тэжэх эн мини цогц-махмуд. Намаг санад тиигж кетн». ²⁵ Терүнлэ эдл асхна хотын хөөн ааһ авад иигж келв: «Мини цуснас тогтсн эн шин бооцана ааһ. Үүнэс уухларн, Намаг санад тиигж кетн». ²⁶ Яһад гихлэ, тадн эн өдмг идхлэрн болн эн ааһар уухларн, Деед Эзиг иртл, тадн Терүнэ үклиг герчлжэнэт. ²⁷ Тиигэд эн өдмг идсн, эс гихлэ Деед Эзнэ ааһас терүг күндлго уусн күн Деед Эзнэ цогц-махмудын болн цусна өмнэс килнц һарһсндан бурута болх. ²⁸ Күн болһн бийэн шинжлчкэд Деед Эзнэ өдмг идтхэ, Терүнэ ааһас уутха. ²⁹ Кемр эн өдмг идэд болн эн ааһас уужах күн Деед Эзнэ цогц-махмудын тускар эс санхла, тер күн идх-уух цаглаһан бийэн зарһд орулжана. ³⁰ Тер учрар тадна ик зунь чинэн уга болн гемтэ, зэрмснь үкж одв. ³¹ Кемр бидн бийэн шинжлэд бээсмн болхла, Бурхн мана зарһ кешго билэ. ³² Болв мадниг делкэлэ хамдан цаажла харһулшгон төлэ Деед Эзн мана зарһ кеснд бидн сурһуль авнавидн. ³³ Тиигэд мини ахнр-дүүнр, кемр тадн хамдан хот идхэр цуглрхларн, нег-негэн күлэтн. ³⁴ Кемр тадн өлсж йовхла, хамдан цуглрхларн, Бурхна зарһла харһшгон төлэ гертэн хотан уучкад һартн. Оңдан төрмүдэр болхла, би таднд ирхлэрн заавр өгнэв.

Әрүн Сәкүснә билгүд

12 Тадна бичсн Әрүн Сәкүснә билгүдин тускар. Тадниг теднэ тускар медтхэ гилэв. ² Бурхн уга бээдлэр бээхдэн, тадниг күн түлкжэх мет, келн уга худл шүтэдт мөргдгэн тадн меднэлмт. ³ Тиигэд кемр Бурхна Сәкүсн күүһар дамжад келжэхлэ, күн Исусиг хараж чадшгог тадн медтхэ гижэнэв. Зуг күүһар дамжад Әрүн Сәкүсн эс келхлэ, нег чигн күн: «Исус – Деед Эзн» гиж келшго. ⁴ Зүсн-зүүл билгүд бээнэ, болв Сәкүсн нег кевтэн. ⁵ Зүсн-зүүл церглтс бээнэ, болв Деед Эзн нег кевтэн. ⁶ Бурхна зүсн-зүүл йовдлмуд бээнэ, болв Бурхн нег кевтэн. Цугтаднь эн юмиг Бурхн өгнэ. ⁷ Олна сэн бээдлин төлэ күн

болһнд билг өгчэхдэн Сәкүсн Бийән үзүлжәнә.

⁸ Негнднь Әрүн Сәкүсн цецнә үг өгнә, талдан күүнд медрлин үг өгнә. ⁹ Талдан күүнд Әрүн Сәкүсн иткл өгнә, зәрмсднь Әрүн Сәкүсн эдгәдг билг өгнә.

¹⁰ Зәрм күүнд Әрүн Сәкүсн өвәрц юм һарһх билг, зәрмднь – әәлдх билг, зәрмсднь – сәкүсд йилһж чадх билг, талдан күүнд – олн келәр келдг билг, зәрмсднь – олн улсин кел цәәлһж өгх билг өгнә.

¹¹ Болв эннь цугтан ор һанцхн Әрүн Сәкүснә йовдлмуд болжана. Тиигәд Әрүн Сәкүсн Эврәннь таалар күн болһнд билг өгнә.

Олн мөчмүдтә цогц-махмуд

¹² Күүнә цогц-махмуд негн болв олн мөчмүдтә. Олн мөчмүдтә болв чигн, болв тедн нег цогц-махмуд бүрдәжәнә. Тиигж Христосин тускар келж болжана. ¹³ Яһад гихлә, нег Сәкүсн мадниг, евреймүдиг болн буру номта улсиг, ялчнриг болн сул бәәх улсиг нег цогц-махмудын мөчмүд кев. Бидн цугтан Бурхнас нег Сәкүс аввидн. ¹⁴ Цогц-махмуд нег әңгәс биш, олн әңгәс бүрднә. ¹⁵ Кемр кәл иигж келсн болхла: «Би һар эс болсндан, цогц-махмудын мөч бишв». Энүнәс кәлтә цогц-махмудын мөч биш болхви тер? ¹⁶ Кемр чикн иигж келсн болхла: «Би нүдн эс болсндан цогц-махмудын мөч бишв». Энүнәс кәлтә цогц-махмудын мөч биш болхв тер? ¹⁷ Кемр цогц-махмуд бүклдән нүдн болсн болхла, тиигхлә яһж тер соҗс бәәсмб? Кемр цогц-махмуд бүклдән чикнәс бүрдсн болхла, яһж тер үнрчлх бәәсмб? ¹⁸ Болв Бурхн зүсн-зүүл мөчмүдиг Эврәннь седвәрәр цогц-махмудт тәвв. ¹⁹ Кемр цугтан нег мөч болсн болхла, тиигхлә цогц-махмуд уга болх билә. ²⁰ Болв олн мөчмүд бәәнә, зуг цогц негн болдг. ²¹ Нүдн һарт иигж келж чадшго: «Чи нанд керг угач». Толһа кәлд бас иигж келшго: «Тадн нанд керг угат». ²² Түүнәс үлү чинән уга мөчмүд улм кергтә болжана. ²³ Цогц-махмудын баһ чинртәд тоолгдҗах мөчмүдт бидн ик оньгтаһар килмжән өгнәвидн. Күн үзшго мөчмүдиг бидн талдан нүднәс эвтәһәр далдлनावидн. ²⁴ Болв сәәхн мөчмүдт тиим килмж керг уга. Бурхн цогц-махмуд бүрдәхләрн, килмж керглгдҗәх мөчмүдт икәр килмж тусдгар бүрдәж. ²⁵ Тиигәд цогцд хувалһн уга, мөчмүд цугтан нег-негндән әдл килмж өгчәнә. ²⁶ Кемр цогцин нег мөч зовҗахла, терүнлә хамдан мөчмүд цугтан зовҗана. Кемр нег мөчиг туурулҗахла, терүнлә хамдан мөчмүд цугтан байрлна. ²⁷ Тадн Христосин цогц-махмуд болжанат, таднас күн болһн Терүнә мөч болжана. ²⁸ Христост иткдг улс дунд Бурхн түрүләд зәрмснь – апостол болтха, хойрдгчнь – әәлдәчнр, һурвдгчнь – багшнр болтха гиж шиидж. Зәрмстнь Бурхн өвәрц юм кех, зәрмстнь – эдгәх арһ, зәрмстнь – дөң болх, зәрмстнь – һардх, зәрмстнь – олн келәр келдг арһ өгч. ²⁹ Цугтан апостолмудый? Цугтан әәлдәчнрий? Цугтан багшнрий? Цугтан өвәрц юм һарһх арһтай? ³⁰ Цугтан әмдрүлдг билгтә болхий? Әмтн цугтан

зүсн-зүүл келәр келж чаддвиг? Цугтан кел цәәлһж чадх арһтай? ^{31а} Түүнәс чинртә билгтә болхар седтн.

Дурна тускар

^{31б} Би таднд терүнәс үлү сән хаалһ үзүлсүв.

13 Кемр би цуг әмтнә келәр, нам Бурхна элчнрин келәр келдг болад, зуг дурн уга болсн болхла, тиигхләрн би хәңкнжәх улан мөңгн көңкрг мет болн көгжмин әәтә цаң мет болх биләв. ² Кемр нанд әәлдәчин билг бәәһәд, цуг нуувчиг меддг болад, цуг медрлтә болн итклтә болсарн уул көндәж чаддг болхла, зуг дурн уга бәәхлә, тиигхлә би юмн бишв. ³ Би кемр бәәсэн цугтаһинь түгәһәд өгәд, нам эврәннь цогц-махмудан шататха гиһәд өгсн бийнь, дурн уга болхла, нанд мел олз уга. ⁴ Дурн тесвртә болн цаһан саната, дурн үлү үзхш, караглхш. Дурн ик сана зүүхш, ⁵ модьрун биш. Дурн бийдән олз хәәхш, уурта биш, өшә некхш. ⁶ Дурн өшәтә юмнд байрлхш, болв үнн юмнд байрлна. ⁷ Дурн цугинь даана, цугтаһинь иткнә, цугтаднь нәәлнә, дурн тесвртә. ⁸ Дурн мөңк. Әәлдхл чилх, келн тагчгрх, медрл уга болх. ⁹ Яһад гихлә, мана медрл күцц биш, мана әәлдхлһн күцц биш. ¹⁰ Болв кемр күцц юмн ирхлә, дутунь уга болх. ¹¹ Би нилх цагтан нилхинәр келдг биләв, ухалдг биләв, нилх бичкнә тоолврта биләв. Болв бөдүн күн болхларн, би бичкнәк цага тоотыг авсн угав. ¹² Ода бидн цугтаһинь бүркг нүр үздгт үзжәхәр үзжәнәвидн, хөөннь бидн цугтаһинь чирәһәрн нүүрцҗ үзхвидн. Ода би юм күцц медхшв. Бурхн намаг меддг әдләр хөөннь би цугинь күццднь медхв. ¹³ Ода деерән һурвн юмн үлджәнә: иткл, нәәлвр, дурн. Эднәс хамгин чинртән дурн болжана.

Әәлдхлин болн олн келәр келдг билг

14 Дурнд седклән тәвтн. Әрүн Сәкүснә билгүд, түүнәс үлүһәр әәлдхлин билг авхар седтн. ² Медгддго келәр келжәх күн күүнд биш Бурхнд келжәнә. Яһад гихлә, терүнә келсиг күн меджәхш. Әрүн Сәкүсәр дамҗад нуувч тер келжәнә. ³ Болв әәлдәч әмтиг сурһжана, урмд өгчәнә, тогтнулжана. ⁴ Медгддго келәр келжәх күн бийән сурһжана. Әәлдәч болхла иткдг улс сурһжана. ⁵ Би болхла таднас күн болһн медгддго келәр келтхә гиж санлав, болв тадн әәлдхлә деер болх. Бурхнд иткдг улс сурһхин төлә медгддго келәр келсиг кен болв чигн эс цәәлһхлә, әәлдхл келжәх күн медгддго келәр келжәх күүнәс даву. ⁶ Тиигәд, ахнр-дүүнр, кемр би тадн тал ирәд медгддго келәр келхлә, терүнәс таднд ямаран олз болхмб? Кемр би, нанд Бурхна сексн тоотыг эс гихлә медрл, эс гихлә әәлдхл, эс гихлә ном таднд авч эс ирхлә, мел олз уга. ⁷ Үлгүрнь, әмн уга көгжмин инструментмуд авад хәләтн: флейтиг эс гихлә арфиг. Кемр тал-талдан ә эс һарһхла, ямаран айс наадҗахиг яһж

медхмб? ⁸ Кемр бүрә бүшкүр шишлң докъя эс өгхлэ, кен дээнд белдхмб? ⁹ Түүшң таднла болжана. Кемр тадн эврәннь келэр медгддго үг келхлэ, тана келсиг яһж медхмб? Тадна келсн юмн биш.

¹⁰ Делкэд олн зүсн-зүүл келн бээнэ, тедн цугтан эврэ чинртэ. ¹¹ Кемр би келнэ чинр эс меджэхлэ, тер келэр келжэх улс нанд талдан орна улс болх, би теднд талдан орна күн болхв. ¹² Түүшң танад болжана. Тадн Эрүн Сәкүснэ билгүд авхар икэр седжэхлэрн, иткдг улс сурһхд церглжэх билгүд икэр олзлтн. ¹³ Тиигэд талдан келэр келжэх күн эврәннь келән цээлһхин төлэ зальвртха. ¹⁴ Яһад гихлэ, кемр намаг талдан келэр зальврхла, мини сәкүсн зальврна, мини ухан терүнэс мел олз авчахш. ¹⁵ Тиигхлэ би яахмб? Би Эрүн Сәкүсәрн зальврнав, болв ухаһарн бас зальврнав. Би Сәкүсәрн дуулнав, ухаһарн бас дуулнав. ¹⁶ Кемр чи Бурхнд Эрүн Сәкүсәрн ханлт өргжэхлэ, хажуд бөөх улсин кен негнь чини ханлтын хәрүд яһж «Тиигтхэ!» гиж келхмб? Чамаг ю келжэхиг тер меджэхш. ¹⁷ Чи Бурхнд сәәнэр ханлт өргнөч, болв ондан күн дасж чаджахш. ¹⁸ Би талдан келмүдәр тадна кенәстн болв чигн икэр келжәсндән Бурхнд ханлтан өргжәнэв. ¹⁹ Болв иткдг улсин хуртт медгддго келәр арвн миңһн үгин ормд талдан улсиг сурһхин төлө медгдх тавн үг би келсв.

²⁰ Ахнр-дүүнр, ухаһарн бичкдүд бичә болтн. Му юмнд бичкдүд мет болтн, болв ухан-санаһарн икчүдлэ әдл болтн. ²¹ Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Би эн улст медгддго келәр келжэх улсар дамжад келнәв, талдан орна улсар дамжад келнәв, болв тиигв чигн тедн Намаг соңсшго гиж Деед Эзн келжәнә». ²² Тиигэд медгддго келәр келлһн иткдг улсин төлө биш, эс иткдг улсин төлө онц темдг болжана. Әәлдхл эс иткдг улсин онц темдг биш, иткдг улсин онц темдг. ²³ Кемр иткдг улс цугтан цуглрад, медгддго келәр күүнджэхлэ, эгл улс эс гихлэ Бурхнд иткдго улс орж ирхләрн, «тадн адржанат» гиж келшгой? ²⁴ Болв кемр цугтан әәлджэх цагт Бурхнд эс иткдг күн, эс гихлэ эгл күн орж ирхлэ, тер күүнә килнцнь әәлдхләр илдкдгдх. Соңсжасарн тер зарһла харһх. ²⁵ Терүнә нуувч седвәрн илдкдгдх, тер элкдәд, Бурхнд мөргәд келх: «Тадн дунд йосндан Бурхн бәәж!»

Иткдг улсин хургин диг-даран

²⁶ Ахнр-дүүнр, би иигж ухалжалав. Тадн хамдан цуглрхларн, тадна негнд частр бэәнә, хойрдгчднь ном, талданднь Бурхнас илднь келх үг бэәнә, талданднь медгддго келәр келх арһ бэәнә, бас негнь медгддго келәр келсиг цээлһх арһ бэәнә. Эдн цугтан иткдг улс батрулхин төлө бәәхмн болжана. ²⁷ Кемр кен нег күн медгддго келәр келжэхлэ, тиигхлэ хойрнь эс гихлэ, зуг һурвнь чеерүдәр келтхә. Тиигхләрн негнь ю келжэхиг цээлһх зөвтә. ²⁸ Кемр медгддго келәр келсиг цээлһдг күн уга болхла, тиигхлэ медгддго келәр келхәр седжәсн күн хуртт тагчг бәәтхә, зуг бийдән болн Бурхнд келтхә.

²⁹ Хойр эс гихлэ һурвн әәлдәчнр келтхә, цуглрсн улс цугтан келсн үгмүдинь үнлтхә. ³⁰ Кемр цуглрсн улс дундас негнь Бурхнас илдкл авчахла, тиигхлэ келжәсн күн тагчгрх йоста. ³¹ Тадн сурһмж болн урмд авхин төлө цугтан селгәһәр әәлдхл кеж чаджанат. ³² Әәлдхлин билг әәлдәчин медлд бәәх йоста. ³³ Бурхн диг-дара әвдлһнә Бурхн биш, эвин Бурхн болжана. Тадн Бурхна улсин цуг багмудар цуглрхла, ³⁴ күүкд улс тагчг бәәтхә. Теднд келх зөв өгчәхш, Закана некврәр тедн соңсхврта бәәх йоста. ³⁵ Кемр тедн ю болв чигн дасхар седжэхлэ, гертән эврәннь залуһасн сурх йостат. Яһад гихлэ, күүкд күүнд хуртт келхд ичртә. ³⁶ Бурхна үг таднас һарви? Эс гихлэ зуг һанцхн таднд күрви? ³⁷ Кемр бийән әәлдәчд, эс гихлэ Эрүн Сәкүсн һарджах күүнд тоолжахла, тиим күн мини бичжәсиг цугтаһинь Деед Эзнә заавр мөн гиж нанла зөвшәрх йоста. ³⁸ Энүг һазалжах күүг, тадн бас һазалтн. ³⁹ Тиигэд, ахнр-дүүнр, әәлдхәр шунтн, болв медгддго келәр келжәхиг бичә хөртн. ⁴⁰ Зуг цугтан диг-даратаһар болн сән кевәр күцәгдх йоста.

Христосин әмдрлһн

15 Ахнр-дүүнр, мини цээлһж өгсн Сән Зәңгин тускар таднд бас нег дәкж сана орулхар седләв. Тадн терүг авад, эврәннь ул келәт. ² Кемр тадн мини цээлһж өгсн Сән Зәңг бәрхлэ, хара эс итксмн болхла, тадн Сән Зәңгәр дамжад авргдвт. ³ Хамгин һол төрнь – авсан би таднд өгләв. Бурхна Бичгт бичгдсәр Христос мана килнцәс кәлтә үкв. ⁴ Бурхна Бичгт бичгдсәр Христос оршагдла, дәкәд һурвдгч өдртән әмдрлә. ⁵ Хөөннь Кепт тер үзгдв. Дәкәд арвн хойр сурһульчнрт. ⁶ Дәкәд Христос тавн зу һар ахнр-дүүнрт дегц үзгдв. Теднә ик зунь ода чигн әмд, зәрмснь өңгрж одв. ⁷ Дарунь Христос Яковд болн апостолмудт цугтаднь үзгдв. ⁸ Би чик биш цагт һарсн күүнлә әдл болсн бийнь хамгин сүүлднь нанд үзгдв. ⁹ Би апостолмудын хамгин чинр угань болжанав. Би, нам апостол гих нер зүүх зөв угав. Яһад гихлэ, би Христост иткдг улсиг дажрдг биләв. ¹⁰ Болв Бурхна цаһан санаһар би тиимв. Бурхна хәәрлт нанд киидән давсн уга: апостолмудас цугтаһаснь икәр би кәдлв. Зуг би биш, мини дотрк Бурхна хәәрлт тиигв. ¹¹ Би эс гихлэ тедн таднд тиигж цээлһв, тадн тиигж итквт.

Үксн улсиг әмдрүлһн

¹² Кемр Христос үкәд әмдрлә гиж цээлһгджәхлэ, тадна зәрмснь үкснә хөөн әмдрдмн биш гиж келжәхмб? ¹³ Болв үкснә хөөн әмдрдго болхла, тиигхлэ Христос чигн әмдрүлгдсн уга. ¹⁴ Кемр Христос эс әмдрүлгдсн болхла, тиигхлэ, бидн киидән Сән Зәңг цээлһжәнәвидн, тадн киидән иткжәнәт. ¹⁵ Түүнәс даву бидн Бурхна тускар худл келдг улс болжанавидн. Яһад гихлэ, Христосиг үкснә хөөн Бурхн әмдрүлв гиж бидн терүнә тускар герчлләвидн. Болв кемр үксн улс дәкж әмдрдгонь

үнн болхла, тиигхлэ Бурхн Христосиг амдрүлсмн уга. ¹⁶ Яһад гихлэ, кемр үксн улс амдрдго болхла, тиигхлэ Христос амдрүлгдсн уга. ¹⁷ Кемр Христос эс амдрүлгдсн болхла, тадн харжахар иткжэнэт, тадн ода күртл килнцд авлгдж бээнэт. ¹⁸ Түүшң Христост иткэд үксн улс мөңк зовлңд орв. ¹⁹ Кемр бидн эн жирһлдән Христост нээлжэхлэ, бидн цугтаһаснь хөв уга улс болжанавидн. ²⁰ Болв Христос үкэд амдрүлгдлэ! Эннь үксн улс бас амдрүлгдх гисиг лавлжана. ²¹ Эн делкэд үкл негхн күүһәр дамжад ирснлэ эдләр үклэс амдрүллһн негхн күүһәр дамжад ирв. ²² Цугтан Аадмла ниилэд үксн мет мел тиим кевәр цугтан Христосла ниилсндән амдрүлгдх. ²³ Зуг күн болһн чик диг-дараһар амдрүлгдх: түрүлэд Христос, Терүг ирхлэг Терүнә болсн улс амдрүлгдх. ²⁴ Тиигэд эн орчлңгин чилгч ирх. һарджах, йос бәржәх болн күчтә сәкүсдиг Христос уга кеснәннь дару залван Эцк Бурхнд Тер бәрүлж өгх. ²⁵ Яһад гихлэ, Бурхн цуг дээсиг диилэд Христосин көлд хайтл, тер кем күртл Христос залх йоста. ²⁶ Уга кегдх сүүлңк дээсн – үкл. ²⁷ Яһад гихлэ, «Бурхн цугтаһинь Терүнә көлд кевтүлв». «Цугтан» гисн тоод Бурхн оржахш, эн Эврән цугтаһинь Христосин медлд орулв. ²⁸ Бурхн цугтаһинь Христосин медлд орулхла, тиигхлэ Көвүнь, Христос, Эврән Терүнә медлд цугтаһинь орулсн Бурхна медлд орх. Тиигэд Бурхн цугтаһинь залх. ²⁹ Үксн әмтнә төлә уснд кирслгдснь ю кежәхмб? Кемр үксн әмтиг амдрүлдго болхла, теднә төлә ю хәәж уснд кирслгдхмб? ³⁰ Агчм болһн бидн ю хәәж әмәрн шордхмб? ³¹ Ахнр-дүүнр, би өдр болһн үкл үзнәв. Би энүнд ик санаһар андһар өгчәнәв. Мана Деед Эзн Исус Христосин өмн би таднар эн ик сана зүүнәв. ³² Әмтнә хәләцәр келхлэ, Епест бәәх аңгудла ноолдхд нанд ямаран олз орла. Кемр үксн әмтиг амдрүлдго болхла, «ода идэд уухмн, яһад гихлэ, маңһдур үкч одхвидн». ³³ Бичә меклгдтн. «Му хань күүг үрәнә». ³⁴ Шинәс ухатаһар бәәһәд, килнц һарһдган хайтн. Тадна зәрмснь Бурхиг медхш гиж тадниг би ичәхәр бәәнәв.

Цогц-махмудыг амдрүллһн

³⁵ Зәрмнь иигж сурх: «Үксн әмтн яһж әмдрдв? Тедн ямаран цогцта болхмб?» ³⁶ һәргтәч! Тәрәнә эк чи тәржәхлэ, үкчкэд тер урһад һарх. ³⁷ Урһмл кевтнь чи тәржәхшч, келхд буудян эс гихлэ талдан йирин нег умш тәржәнәч. ³⁸ Эн экнд Бурхн эврәннь таалар урһц өгчәнә. Бурхн умш болһнд кергтә урһц өгнә. ³⁹ Цогц болһн әдл биш. Күн нег бәәдлтә цогц-махмудта, аңгуд талдан, шовуд – талдан, заһсд – талдан. ⁴⁰ Теңгрт болн һазр деер эврә дүрсн бәәнә. Теңгрин дүрснә туурмж һазр деерксин дүрснә туурмжас йилһрнә. ⁴¹ Нарна туурмж негн, сарин туурмж оңдан, одд эврә туурмжта. Одн болһн талдан оддас эврәннь туурмжарн йилһрнә. ⁴² Үксн улс амдрүлгдх цагт бас тиим болх. Үксн цогц һазрт булгдна, амдрүлхлэ мөңк болх. ⁴³ Мунь булгдна, сәнә амдрүлгднә. Күчн татунь булгдна, чидлтәнә

амдрүлгднә. ⁴⁴ һазра цогц-махмуд булгдна, Әрүн Сәкүснә өгсн цогц-махмуд амдрх. һазра цогц-махмуд бәәнә, Әрүн Сәкүснә өгсн цогц-махмуд бәәнә. ⁴⁵ Бурхна Бичгт иигж келгджәнә: «Түрүңк күн Аадм әмтә-киитә болв», сүүлңк Аадм болхла жирһл өгдг сәкүсн болв. ⁴⁶ Түрүлэд Әрүн Сәкүснә өгчәх жирһл иржәхш, һазра иржәнә. Терүнә хөөн Әрүн Сәкүснә өгчәх жирһл ирх. ⁴⁷ Түрүңк күн һазрин шораһас үүдәгдж, хойрдгч күн – теңгрәс. ⁴⁸ һазра улс һазрин күүнә бәәдлтә, теңгрин улс теңгрәс ирсн күүнлэ әдл болх. ⁴⁹ һазра күүнә дүрстә болснла әдләр теңгрин күүнә дүр зүүхвидн. ⁵⁰ Ахнр-дүүнр, махмуд болн цусн Бурхна орн-нутга өнч авачнь болдмн биш гиж би таднд келжәнәв. Үкх юмн мөңк өнч эзлж чадшго. ⁵¹ Би таднд нуувч келжәнәв: бидн цугтан үкшговидн, болв сүүлңк бүрә-бүшкүр татхла, генткн цугтан нег агчмд оңдархвидн. Юңгад гихлэ, бүшкүр татхла, үксн әмтн әмдрәд мөңк бәәдлтә болх, бидн оңдархвидн. ⁵³ Эн үмкәрдг үмкәрдгод хүврх йоста, үкдгнь мөңк бәәдлтәд хүврх йоста. ⁵⁴ Үмкәрдгнь үмкәрдгод, үкдгнь мөңк бәәдлтәд хүврхлэ, тиигэд: «Үкл алгдв, Диилвр!» – гиж бичсн үгмүд бүтх. ⁵⁵ «О, үкл, чини диилвр альдв? О, үкл, чини хорн альдв?» ⁵⁶ Үклин хорн – килнц. Килнцин күчнь – закон. ⁵⁷ Болв Бурхнд ханлт. Эн мана Деед Эзн Исус Христосар дамжад маднд диилвр өгв. ⁵⁸ Тиигэд мини дурта ахнр-дүүнр, батар алмацлго бәәтн. Кезә чигн Деед Эзнә көдлмш кетн. Деед Эзнә төлә кесн тадна көдлмштн хара бишнь медтн.

Иткдг улсин төлә цуглулжах мөңгн

16 Бурхна улсин төлә цуглулгджах мөңгнә тускар. һалатъяд бәәх иткдг улст мини келснлэ әдләр тадн тиигж кетн. ² Олсн мөңгнләһән ирлцүлж долан хонгин нарн өдр күн болһн эврәннь мөңгнәсн хоршаһад бәәтхә. Намаг ирхлэ, дәкж цуглулго белн болдгар бәәтн. ³ Би ирхләрн, тадна шүүж авсн улст селвгтә бичг өгнәв. Тедниг тадна цуглулж авсн мөңгиг күргтхә гиһәд Ерусалим тал илгәнәв. ⁴ Кемр нанд тиигәрән йовх кергтә болхла, тедн нанла йовх.

Павелын зура

⁵ Би Македониг һатлад, тиигэд тадн тал ирхв. Яһад гихлэ, би Македоняр дәврж йовх йостав. ⁶ Танад би цаг зуур бәәхв, болв үвлзэд чигн бәәхв. Нанд тадн цааранднь һазр эрглһнд дөңгән күргхит. ⁷ Яһад гихлэ, ода би таднла адһмта йовад харһхар седжәхшв. Кемр Деед Эзн зөв өгхлэ, танад цаг зуур бәәхәр би нәәлжәнәв. ⁸ Епест би тәвдгч өдрин нәр күртл бәәхв. ⁹ Яһад гихлэ, тенд олн өшәтн бәәв чигн, туста көдлмш кехд үүдн өргәр нанд секәтә. ¹⁰ Кемр тадн тал Тимофей ирхлэ, юмнас бичә әәтхә, тадн хәлән бәәтн. Юңгад гихлэ, тер нанла әдл Деед Эзнә төлә көдлжәнә. ¹¹ Нег чигн күн терүг бичә холтха. Нан тал хәрү ирдгәр терүнд һазр эргәд йовлһнднь дөң болтн. Би терүг ахнр-дүүнрән

дахулад ирхинь күлэжэнэв. ¹² Апол ахин тускар. Ахнр-дүүнртэһэн тер таднд одтха гиж би терүг йир сурлав. Болв ода деерэн тер йовхар седжэхш, зуг чөлэн болхла, тер ирх.

Товчлгч үг

¹³ Сагар бээтн, итклдэн бат болтн, зөргтэ болн чидлтэ болтн. ¹⁴ Кежэх тоотан дуран өгч кетн. ¹⁵ Тадн Степаниг болн терүнэ өрк-бүлиг меднэлмт. Ахьяд бээх Христост иткдг улсин түрүңкснь тедн болжана. Бийэн тедн Бурхна улст церглхэр нерэдв. Би суржана, ¹⁶ теднлэ көдлжэх болн теднлэ церглжэх улсин хардврт соңсхврта болтн. ¹⁷ Степан

Портунат болн Ахьяк ирснд би байрлжана. Тедн нанд тадн угаһар дуту болжасн юм өгв. ¹⁸ Тедн нанд таднла эдл урмд өгв. Тиим улсиг күндлтн. ¹⁹ Азийд бээх иткдг улс менд келүлжэнэ. Экүль болн Приска, теднэ герт хурдг иткдг улс бас тадниг Деед Эзнлэ ниилснтн халунар мендлжэнэ. ²⁰ Ахнр-дүүнр цугтан таднд мендэн илгэжэнэ. Нег-негнлэһэн эрүн үмслһэр мендлтн. ²¹ Би эврәннь һарар таднд бичжэнэв: Павелас менд. ²² Деед Эзнд дурлдго күн мөңкинд харалла харһтха. О, Деед Эзн, ир! ²³ Таднла Деед Эзн Исусин хээрлт бээтхэ. ²⁴ Цуг таднла Исус Христосла ниилснд мини дурн бээтхэ!

2 КӨРИНТИНХН

Хойрдгч бичг апостол Павел болн Көринтд бээх чонж хоорнд кецү бээдл учрсн цагт бичгдсмн. Чонжин зэрм гешүд Павелыг шүрүтээр шүүж-шалһсн бээдлтэ. Болв Павел йир икэр эвцхэр седнэ, эвцхлэрн байрлна.

Бичгин түрүн эңгднь Павел Көринтд бээх чонжла эврэннь хэрлцэнэ тускар күүнднэ. Тер чонжин улсин балһснд болн өшэ кеснд яһад тиим догшар хэрү өгсөн цээлһжэнэ. Терүнэ догшн хэлэцэс чонжин улс буруһан медэд эвцлдхлэ, Павел бас байрлна. Даруһь Йудьяд дем күлэжэх христианмудт чонжин улс элвгэр демэн күргтхэ гиж тер дуудвр кенэ.

Сүүлцк бөлгүдт Павел апостол нерэн харсжана. Яһад гихлэ, зэрм улс бийэн үндэн апостол гиж нерэдэд, Павелыг апостол гисн худл нертэ гихэд гемшэжэлэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–11

Павел болн Коринфд бээх чонж 1.12 – 7.16

Йудья һазрин иткдг улст өгчэх дем 8.1 – 9.15

Павел апостол гисн эврэннь нерэн харсна 10.1 – 13.10

Ашлвр 13.1–13

Мендлһн

1 Бурхна таалар Христос Исусин апостол болтха гиж дуудгдсн Павелас болн мана дү Тимофеяс Бурхнд иткдг Көринтфин баг улст болн цуг Ахьяр бээх Бурхна улст цугтаднь менд. **2** Мана Эцк Бурхн болн Деед Эзн Исус Христос цаһан сана болн амулц бээдл таднд өгтхэ!

Павел Бурхнд ханлан өргжэнэ

3 Бурхнд болн мана Деед Эзн Исус Христосин Эцкд, цаһан саната Эцкд болн мадниг төвкнүлдг Бурхнд туурмж!**4** Бидн зүсн-зүүл зовлңта улсиг төвкнүлдгэр Бурхн мадниг мана цуг зовлң эдлжэснд төвкнүлжэнэ. Бурхн мадниг төвкнүлснлэ эдлэр бидн тедниг бас төвкнүлжэнэвидн.**5** Христосин төлө бидн яһж икэр зовжанавидн, тедү мет Бурхн мадниг Христосар дамжад төвкнүлх.**6** Керм бидн зовжахла, зуг тана төвкнлтин болн аврлтын төлө зовжанавидн. Керм мадниг төвкнүлжэхлэ, зуг тадна төвкнлтин төлө тиигжэнэ. Маднла хамдан даажах зовлңиг тадн тесвртээр даахларн төвкнүлт авхит.**7** Бидн таднд батар иткжэнэвидн. Яһад гихлэ, керм тадн маднла эдл зовжахла, тиигхлэ маднла эдл төвкнүлдгхит.**8** Ахнр-дүүнр, Азийд маднд учрсн зовлңгин тускар тадниг медтхэ гиж бидн санлавидн. Бидн мана зовлңгиг даахин арһас даву ик аһу күчр-күндлэ харһвидн. Тиигэд нам эмд үлдх нээлврэн гееввидн.**9** Үкх шиидврлэ харһсан бидн тааһад меджэлэвидн. Болв эннь цугтан учрв: мадниг бийдэн биш, үклэс амдрүлжэх Бурхнд нээлтхэ гижэнэ.**10** Бурхн

мадниг тиим күчр үклэс аврв, мадниг дэкэд аврх. Керм тадн мана төлө зальврад дөң болхла, Бурхн дөкн мадниг аврх гиж нээлжэнэвидн. Тиигэд Бурхн мана төлө олн зальврлһнд хэрү өгэд, маднд эдс өгх. Болв кесгнь мана төлө Бурхнд ханлан өргх.

Павелын зуран сольт

12 Бидн эн жирһлд йилһэн даву таднла бээхлэрн, бийэн юм нуулго бэрэд, Бурхна үнэр бээснэ тускар меджэхэн зүркэрн бидн буульжанавидн. Болв бидн күүнэ цецн ухаһар биш, Бурхна цаһан санаһар тиигж йоввидн. **13** Бидн тана умшж болн медж чадхин тускар бичжэнэвидн. Мана Деед Эзн Исусин ирх өдрт бидн тадна буульмж болхвидн, тедү мет тадн мана буульмж болхит. Эннь күцц бишинь тадн медсмн болхит. Тадниг күццднь медх гиж нээлжэнэв.

15 Би энүнд цугтаднь иткжэлэв. Тиигэд тадниг хойр дам эдс автха гихэд түрүлэд тадн тал ирхэр зуралжалав. **16** Би Македонь орж йовад, бас нег Македоняс хэрж йовад, тадн тал одхар седлэв. Йудья тал йовхд тадн нанд дөң болх билэт. **17** Иигж зуралхларн би нааһар ухалһсн болвза? Эс гихлэ би цогц-махмудыннь седвэрэс зуралжану: «Э» – гиж келчкэд, «Уга» – гиж ухалжану? **18** Бурхн итклтэ бидн «Э», «Уга» – гиж дегц келжэхшвидн. **19** Мини, Сиан болн Тимофейин цээлһж йовсн Бурхна Көвүн, Исус Христос, дегц «Э», «Уга» болжахш. Тертн кезэ чигн «Э» болжана. **20** Яһад гихлэ, Бурхна өгсн үгд Христос цуг лавта хэрүнь болжана. Тиигэд Исус Христосар дамжад Бурхна туурмжин төлө бидн «Тиигтхэ!» гиж келнэвидн. **21** Бурхн мадниг

таднла Христост иткснд батражана, мадниг Бийиннь төлө салһв. ²² Бурхн мадниг Эврәннь улст тоолад, мадниг тамһлв. Бурхн өгсн үгэн цугтаһинь эрхн биш күцэхэр мана зүркнд Әрүн Сәкүсиг өгв.

²³ Таднд улм зовлң үзүлшгон төлө Коринф тал намаг ода күртл эс ирснә герчнь – Бурхн. ²⁴ Юунд иткхиг бидн таднд закж заахар бәэхшвидн. Яһад гихлэ, тадн батар иткжәнәт. Бидн хамдан тадна байрин төлө кәдлжәнәвидн.

2 Таднд һундл бичә төртхә гиһәд, би тадн тал одшго болж шиидв. ² Яһад гихлэ, кемр би таднд һундл төрәхлэ, намаг һундасн улсас талдан кен байрлулхмб? ³ Кемр ирхләрн, намаг байрлулх улсас һундл үзшгон төлө би тиигж таднд бичв. Би иткжәнәв: кемр би байрлхла, тадн цугтан бас байртат. ⁴ Би дегд икәр һундрхад, зүркәрн гейүрәд болн икәр уулад бәәсндән таднд бичләв. Болв би тадниг һундахар биш, таднд цугтадтнь ямаран икәр дуртаһан медүлхәр бичләв.

Килнц һарһсн күүнә килнц тәвж өглһнә тускар

⁵ Кемр кен негнь кениг болв чигн һундасмн болхла, зуг намаг биш. Тер күн тадниг цугтаһитн баһар һундав. Би нам үлү юм келхәр бәәхшв. ⁶ Иим күүнд тадна икңкәс авсн засгнь болжана. ⁷ Тиигәд тадн терүнә буруһинь тәвж өгәд, икәр һундадгоһар болн итклән хайдгоһар урмд өгх зөвтәт. ⁸ Тадн йосндан терүнд дуран өгчәхән үзүлтн гиж би эржәнәв. ⁹ Би таднд энүг бичхләрн, тадниг цугтаһинь күцәхд соңсхврта болх угаһинь медхәр сөрж бичләв. ¹⁰ Тадн кенә буру тәвж өгчәнәт, терүнә буруг би бас тәвж өгчәнәв. Яһад гихлэ, кенәннь чигн буру тәвх юмн бәәхлэ, тадна төлө Христосин өмн би терүнә буруһинь тәвж өгчәнәв. ¹¹ Тадниг эрлг бичә меклтхә гиһәд тиигжәнәв. Яһад гихлэ, бидн терүнә зураг меднәвидн.

Троадт болсн Павелын үүмән

¹² Намаг Троадт Христосин туск Сән Зәңг тархахар ирхлэ, Деед Эзн тархах арһ өгсмн бәәж. ¹³ Болв тенд мини дү Тит уга болсн учр деерәс би бийән тогтнулж чадад бәәвв. Тиигәд би Троадт бәәсн иткдг улсла мендләд, Македонь тал йовв.

Христосар дамжад ирсн диилвр

¹⁴ Болв бидн Бурхнд ханлт өргжәнәвидн. Яһад гихлэ, Христосла нииләд, Бурхн мадниг диилвртәһәр залж йовна. Бурхн маднар дамжад каңкнсн сәәхн үнр тархажах мет Христосин туск ном тархажана. ¹⁵ Яһад гихлэ, бидн Бурхнд Христосин бәржәх каңкнсн сәәхн үнр мет болжанавидн. Эн үнр авргджах улс дунд чигн, үкжәх улс дунд чигн таржана. ¹⁶ Үкжәх улст эннь үклин үнр, авргджах улст эннь жирһл өгдг үнр болжана. Кен тиим юм күцәж чадхмб? ¹⁷ Тиигхләрн бидн Бурхна үгиг олн улсла әдл олзин төлө цәәлһж

йовхшвидн. Мадниг Бурхн илгәснд бидн Христосин зарцнр болад Бурхна өмн мел үнәр келжәнәвидн.

Шин бооцана цергләчнр

3 Бидн бийән буульжах болж медгджәдг болвза? Тадна төлө эс гихлэ таднас авх цәәлһвртә бичг зәрм улсла әдл маднд кергтәй? ² Тадн цугтан меддгәр болн умшдгар мана зүркнд бичгдсн бичг болжанат. ³ Тадн мана күргсн Христосин бичг болсан үзүлжәнәт. Эннь бекәр биш, әмд Бурхна Сәкүсәр бичгдв, тиигчкәд дөрвлжн чолун деер биш, күүнә зүркнд бичгдв.

⁴ Тиим иткл Бурхнд бидн Христосар дамжад аввидн. ⁵ Иим кәдлмш күцәх арһ маднас һарчана гиж би тоолжахшв. Эн арһ Бурхнас иржәнә. ⁶ Бурхн маднд Шин Бооцанд церглх арһ өгв. Шин Бооцан бичгдсн Заканас биш Сәкүснәс бүрджәнә. Бичгдсн Закан үкл авч ирнә, Сәкүсн болхла жирһл өгнә.

⁷ Закан чолун деер үзүдәр сиилгдж. Эннь туурмж үзүлжәж. Тиигәд Израилин улс Мошен чирә хәләж чадлго бәәж. Юңгад гихлэ, туурмжнь баһржасн бийнь терүнә чирәннь туурмжас мандлжаж. Кемр үкл авч ирсн Закан тиим туурмжта болхла, ⁸ тиигхлэ Сәкүснә кәдлмш түүнәс туурмжта эс болхий? ⁹ Кемр әмтиг засгла харһулх кәдлмш туурмжта болсмн болхла, аврлт авч ирдг кәдлмш түүнәс ямаран туурмжта болх! ¹⁰ Эн саамд өдгә туурмжас кәлтә Закана туурмж туурмж биш болжана. ¹¹ Яһад гихлэ, кемр уга болсн юмн туурмжта бәәсмн болхла, тиигхлэ оньдинд бәәдг юмн ямаран ик туурмжта болжахмб?

¹² Бидн тиим нәәлвртә болсндан, тиигәд зөргтә йовдл һарһжанавидн. ¹³ Бидн Мошелә әдл кежәхшвидн. Мошен туурмжнь баһрад уга болжасинь Израилин улс бичә үзтхә гиһәд, эврәннь чирәһән бүркәһәр бүркдг билә. ¹⁴ Болв эн улсин ухан эндр күртл хаалһата. Хуучн бооцан тедн умшхла, ухань бүркәһәр бүркәтә. Эн бүркәг зуг Христосар авч хайгдх. ¹⁵ Эндр өдр күртл Мошен бичсиг умшхла, Израилин улсин ухан бүркәһәр бүркәтә. ¹⁶ Болв кемр күн Деед Эзн тал эргхлэ, бүркә авгдна. ¹⁷ Деед Эзн – Сәкүсн болжана. Деед Эзнә Сәкүсн бәәжәх һазрт сул бәәдл учрна. ¹⁸ Бидн цугтан ил чирәһәрн Деед Эзнә туурмжиг хәләжәнәвидн. Деед Эзнә Сәкүсн мадниг Деед Эзнә дүрд хүврүлжәнә, тиигәд улм ик туурмж үзүлжәнәвидн.

Шавр сав дотр бәәх зөөр

4 Бурхн эврәннь хәәрләр маднд эн церглт өгсн деерәс бидн терүг таслго күцәжәнәвидн. ² Бидн нуувч болн ичртә йовдлмудыг цугтаһинь һәәлвидн, мек һарһдговидн, Бурхна үгиг бидн хаҗилһлго келнәвидн. Мадниг һанцхн үнниг цәәлһж йовснд Бурхн герч. Тиигәд маднд иткж болхиг күн болһн лавтаһар меднә. ³ Кемр мана тархажах Сән Зәңг эс

меджэх зэрм улс бээхлэ, тернь – үкжэх улс. ⁴ Яһад гихлэ, эн делкэн бурхн иткдго улсин ухаинь харңһтрулв. Тиигхлэрн теднэ төлэ Христосин туурмжин туск Сэн Зэңгин герл бичэ гилвктхэ гиж тиигв. Христос мел Бурхна авц-бэрцтэ дүр. ⁵ Бидн бийэн биш Деед Эзн Исус Христосин тускар цээлһж өгч йовनावидн. Бидн болхла Исусин төлэ бээх тадна зарцнр болжанавидн. ⁶ Яһад гихлэ, «Харңһу таңгас герл ортха!» – гисн Бурхн Христосар дамжад Бурхна туурмж медтхэ гиһэд, мана зүркнд герл орулв.

⁷ Цугтаһаснь даву чидл мадна чидл биш, Бурхна чидл. Терүг үзүлхин төлэ эн зөөриг бидн шавр савд бэржэнэвидн. ⁸ Мадниг шахжана, болв балцлж чаджахш. Бидн алмацनावидн, болв мел цөкржэхшвидн. ⁹ Мадниг мөрдж көөлднэ, болв Бурхн мадниг мел үлдэхш. Мадниг гүвднэ, болв алж чаджахш. ¹⁰ Исусин жирһл мана цогц-махмудт үзгддгэр бидн эврәннь цогцдан кезэ чигн Исусин үкл бэржэнэвидн. ¹¹ Исусин жирһл мана үкдг цогц-махмудт үзгддгэр бидн насн туршарт Христосин төлэ үклин өмн өргнд зогсжанавидн. ¹² Үкл мадн дотр бээнэ, жирһл болхла – тадн дотр. ¹³ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Би итксн учр деерэсн келлэв». Бидн бас тер итклин Сәкүстэ болад иткжэнэвидн, тер төлөд келжэнэвидн. ¹⁴ Исусиг үклэс әмдрүлсн Бурхн мадниг Исусла бас әмдрүлэд таднла хамднь Бийиннь өмн зогсахиг бидн меднэвидн. ¹⁵ Эн цугтан тадна төлэ кегджәнэ. Бурхна цаһан санан йир оln улст күртдгэр тиигжәнэ. Тиигхлэ оln улс Бурхиг улм ханж йөрөх. Эннь Бурхнд туурмж авч ирх.

Итклин жирһл

¹⁶ Тиигэд бидн церглтән зогсажахшвидн. Мана цогц-махмуд арһул элжәнэ, болв шин күн өдр ирвэс шинржәнэ. ¹⁷ Мана цаг зуура гиигн зовлң маднд зовлңгас кесг холван ик алдр мөңк туурмж маднд авч ирх. ¹⁸ Бидн үзгджэхиг биш, эс үзгджэхиг хэләжәнэвидн. Яһад гихлэ, үзгджэхнь цаг зуура болжана, эс үзгджэхнь мөңк.

⁵ Мана бээх эн гер – мана һазр деерк цогц-махмуд – уга кегдхлэ, теңгрт күн үүдәһэд уга мөңк гер маднд Бурхн өгхиг бидн меднэвидн. ² Тиигэд бидн түңшәд мана теңгртк цогц-махмуд авхар седжәнэвидн. ³ Бидн теңгртк цогц-махмуд авхарн, нүцкн болшговидн. ⁴ Эн һазра цогц-махмудта жирһжәх деерән бидн даргдад түңшжәнэвидн. Болв эннь цогцасн салх мана седвәр биш. Бурхн мадниг оңдарулад маднд шин мөңк цогц өгтхэ гижәнэвидн, мана һазр деерк цогц мөңкд сольгдтхэ гижәнэвидн. ⁵ Энүнә төлэ мадниг Бурхн үүдәв, дәкәд Тер өгсн үгән цугтаһинь лавтаһар күцәхәр маднд Әрүн Сәкүс өгв.

⁶ Тер учрар бидн кезә чигн зөргтәвидн. Эн һазр деерк цогц-махмудта бәәтлән, бидн Деед Эзнәс холд йовनावидн. ⁷ Бидн үзжәхәрн биш иткләрн бәәнэвидн. ⁸ Тиигэд бидн зөргтәвидн, эврәннь

һазр деерк цогц-махмудан үлдәһэд, Деед Эзнлә бәәхәр седжәнэвидн. ⁹ Бидн Деед Эзнлә бәәв чигн, эс гихлэ холд бәәв чигн, Терүнд таасгдхар шамдһаһар киннэвидн. ¹⁰ Яһад гихлэ, бидн цугтан Христосин өмн зарһла харһхвидн. Тиигхләрн күн болһн һазр деерк цогц-махмудта бәәсәрн эврәннь му, эс гихлэ сән йовдл һарһсарн авхан авх.

Бурхнла эвцлтин ном

¹¹ Деед Эзиг күндлнә гисиг бидн меднэвидн, тиигэд энүнд талдан улсиг иткүлхәр седнэвидн. Бурхн мадниг кевтнь меднә, тиигэд тадниг эврәннь зүркәрн намаг бас кевтнь меднәт гиж би нәәлжәнэв. ¹² Бидн бийән таднд шинәс буульжахшвидн. Болв таднд маднар бардмнх зөв өгчәнэвидн. Дотрк бәәдләрн биш, һазак бәәдләрн бардмнжәх улст тадн хәрү өгч чаддгар тиигжәнэвидн. ¹³ Кемр мадниг ухан тату улс гиж тоолжахла, эннь Бурхна төлэ. Кемр ухаһарн эрүл-менд гиж тоолжахла, тернь тана төлэ. ¹⁴ Мадниг Христосин дурн һарджана. Кемр нег күн цугтаннь ормд үксмн болхла, тиигхлэ цугтан үкж одсиг бидн тодрхаһар меднэвидн. ¹⁵ Әмд бәәх улс бийиннь төлэ биш, теднә ормд үкәд әмдрсн Христосин төлэ жирһдгәр Тер цугтаннь ормд үкв.

¹⁶ Иигэд эн цагас авн бидн тиигэд күүнә хәләцәр дәкж кен тал болв чигн хәләжәхшвидн. Болв Христос тал бидн күүнә хәләцәр хәләдг биләвидн, зуг дәкж тиигжәхшвидн. ¹⁷ Кемр кен чигн күн Христосла ницәд бәәхлэ, тертн шин күн. Кезәңк давв, ода цугтан шин. ¹⁸ Энүг цугтаһинь Бурхн күцәв. Тер мадниг Христосар дамжад Бийләһән эвцүлв, эвцлтин туск зәңг тархах кәдлмш маднд даалһв. ¹⁹ Эн зәңг иим: Бурхн Христосар дамжад делкәг Бийләһән эвцүлв. Әмтнә килнциг Бурхн теднә тоод дәкж орулжахш. Бурхн маднд эвцлтин туск зәңгиг даалһв. ²⁰ Бидн Христосин элчнр болжанавидн. Маднар дамжад Бурхн келжәнэ. Христосин нерн деерәс тадниг суржанавидн: Бурхнла эвцтн! ²¹ Яһад гихлэ, Бурхн килнц уга Христосар мана килнцин төлэ тәкл кев. Терүнлә ницәд мадниг Бурхна чик бәәдл авдгар тиигв.

⁶ Бурхнас тана авсн цаһан санан киидән бичә давтха гиж бидн, Бурхнд кәдлдг улс, таднас суржанавидн. ² Яһад гихлэ, Бурхн келжәнә: «Кергтә цагтан Би чамаг соңсв, тиигэд авргдх өдр чамд дөң болв». Ода кергтә цаг, ода авргдх өдр. ³ Мана церглтиг күн бичә шалһтха гиһэд, бидн кенд чигн харшлтта йовдл һарһжахшвидн. ⁴ Бидн цуг кежәх тоотдан Бурхна зарцнр болжахан үзүлжәнэвидн. Бидн тесвртәһәр күчр-күндиг, түрү бәәдлиг, уга-ядуг даажанавидн. ⁵ Мадниг гүвдлә, түүрмд суулһла, оln әмтн дәврлә. Бидн кәштлән кәдлвидн, нөр уга, хот уга бәәввидн. ⁶ Цевр-цеерәрн, медләрн, тесвәрн, цаһан санаһарн, Әрүн Сәкүсәрн, йосн дурарн, үнн үгәрн ⁷ болн Бурхна күчәр бидн Бурхна зарцнр болсан үзүлвидн. Бурхнла чик бәәлһн мана дәврлһнә болн харслтын зер-зев. ⁸ Мадниг күндлнә

болн мадниг күндлхш. Мадниг му келнэ болн мадниг туурулна. Мадниг худлч гинэ, болв үнэр келжэнэвидн. ⁹ Мадниг таньдгод тоолна, болв мадниг цугтан меднэ. Мадниг үкснэ тоод орулж болв бидн эн эмдвидн. Мадниг гүвднэ, болв алж чаджахш. ¹⁰ Мадниг хундана гиж тоолна, болв бидн оньдин байрлनावидн. Мадниг түрү бээнэ гиж тоолна, болв олн улсиг бидн байжуллавидн. Маднд мел юмн уга, болв цугтаһинь эзлнэвидн.

¹¹ Коринфин улс! Бидн таднла илэр күүнджэнэвидн. Бидн таднд йир дуртавидн. ¹² Таднд өгчэх мана дурн кемжэн уга, болв тадн эврэн бийэн бэржэнэт. ¹³ Би таднд, эврэннь үрдүдт келснлэ эдлэр келжэнэв: бидн таднд дурта болсн эдлэр тадн маднд дурлтн.

Бидн – Бурхна эмд сүм

¹⁴ Христост иткдго улсла ямаран чигн ницэнд бичэ ортн. Бурхна чик бээлһн болн зака эвдлһн хойрин хоорнд хамцу юн бээхмб? Герл болн харңу хойрин хоорнд хамцу юн бээхмб? ¹⁵ Христос эрлг хойрин хоорнд зөвшөл бээхий? Христост иткдг күн иткдго күүнлэ негдхд юн бээхмб? ¹⁶ Бурхна сүм худл кегдлмүдлэ яһж ирлцхмб? Яһад гихлэ, бидн эмд Бурхна сүм болжанавидн. Бурхн эврэн келлэ: «Би теднлэ бүүрлэд, тедн дунд бээхв. Би теднэ Бурхн болнав, тедн Мини улс болх». ¹⁷ Тиигэд Деед Эзн келжэнэ: «Тедн дундас һарад, бийэн теднэс салһж автн. Бузр юм бичэ көндөтн! Тиигэд Би тадниг орулж авхв. ¹⁸ Би тадна Эцк болхв. Тадн Мини көвүд болн күүкд болхит, гиж цугтаг бэржэх Деед Эзн келжэнэ».

7 Мини дурта улс! Цуг эн үгмүдиг Бурхн маднд өгв. Тиигэд мана цогциг болн сәкүсиг буздажах тоотас бийэн цугтаһаснь цеврлий! Бурхиг күндлэд йир эрүнэр бээхэр зүткий!

Павелын байр

² Маднд өгчэх дуран үзүлтн. Бидн кү хундасмн угавидн. Бидн нег чигн күүнд му йовдл һарһсн угавидн, кенэс чигн бийдэн олз хээсмн угавидн. ³ Таниг засглхар би иигж келжэхшв. Яһад гихлэ, урднь келсэр хамдан үкв чигн, хамдан жирһв чигн бидн таднд дуртавидн. ⁴ Би таднд йир икэр нээлжэнэв, тадн нанд йир ик сана зүүлһжэнэт. Мана цуг күчр-күндт тадн нанд урмд өгвт, би йир байрта бээнэв.

⁵ Македоньд ирхлэрн, бидн амрлт үзсн угавидн. Бидн зөвэр түрвидн: эмтнлэ зүткдвидн, зүркнд әәмшг үүдв. ⁶ Болв дорацулгдсн улст урмд өгдг Бурхн, Титиг ирүлэд, маднд урмд өгв. ⁷ Бидн һанцхн терүнэ ирсэр биш, тадн терүнд яһж урмд өгсэр урмдта бээнэвидн. Тадн намаг үзхэр бээхиг, тана һундлин тускар, нанла дәкн үүрлхэр бээхин тускар Тит маднд келв. Энүнд би йир икэр байрлв. ⁸ Кемр урднь бичсн бичг тадниг хундасмн болхла, би терүнд харм төржэхшв. Болв би цаг зуур

хармнв, яһад гихлэ, тер бичг тадниг баахн цагт һундав. ⁹ Зуг ода би тадниг хундасндан биш, тадн урдк жирһлән үлдәснд байрлжанав. Тадн Бурхна төлө һундагдвт, тиигэд бидн таднд мел му үзүлсн угавидн. ¹⁰ Бурхнас иржэх һундл килнцтә жирһл үлдәхд нөкд болна. Эннь әмтиг аврлтур авч ирнэ, тиигэд энүнд цөкрлт мел уга! Эн делкән һундл үклүр әмтиг көтлнэ. ¹¹ Хәләлт, Бурхнас ирсн һундл таднд ю кев? Тадниг үннч кев. Тадн эврәннь буру угаһан илдкх седкл зүүвт. Тадн уурлад үүмлдвт. Тадн нанла харһад үүрлхэр бээввт. Буру һарһсн улсиг тадн засглхдан белн бээнэт. Эн кергт тадн бийән буру бишән үзүлт. ¹² Урднь бичсн бичгиг би му келсн күүнэ болн му келүлсн күүнэ төлө бичжэхшв. Тадн мана тускар Бурхна өмн яһж илэр килмжән тусхажахиг таднд үзүлдгәр бичләв. ¹³ Тиигэд бидн урмд аввидн.

Энүнәс нань бас Титин байрин тускар бидн соңсж, дәкәд тадн терүнэ седкл яһж төвкнүлсиг соңсад байрлвидн. ¹⁴ Би тадниг терүнд буульв, терүнәсн ичсн угав. Болв цуг мана келсн үнн болсар тиим кевәр Титд буульсн йосндан үнн болжана. ¹⁵ Тадна соңсхврта бээдлин тускар болн яһж терүнәс сүрдж әәмсж тадн тоссиг Титд тодлхла, таднд өгчэх терүнә дурн улм икднә. ¹⁶ Би таднд нәәлж чадхарн байрта бээнэв.

Иткдг улсин төлө мөңг цуглуллһн

8 Ахнр-дүүнр, Македоньд бәәх Христост иткдг багмудт Бурхн ямаран хәәртән өгснә тускар тадниг медтхә гижәнэвидн. ² Тедн зовлңгар дамжад икәр сөргдв. Дегд түрү бәәв чигн тедн мөңг өгхдән йир өгәнч болв, яһад гихлэ, теднә байр аһу ик. ³ Тедниг бәәснәсн өгч чадхан өгәд, нам терүнәсн давуһар өгсиг би герчлж чадхв. Эврәннь дурар ⁴ Ерусалимд бәәх Бурхна улст дөң болхан тедн маднас итклтәһәр сурв. ⁵ Теднә кеснь мана күләжәснәс даву болв. Хамгин түрүнд тедн бийән Деед Эзнд нерәдв, дәкәд Бурхна таалар маднд дөң болв. ⁶ Тадн дунд Титин экләд кежәх эн цаһан седклин кергиг күцәтхә гиж терүг сурвидн. ⁷ Тадн цуг бәәсәрн байнт: иткләрн, келәрн, медрләрн, гүжрләрн болн маднд өгчәх эврәннь дурарн. Бидн тадниг эн цаһан седклтә кергтән өгәнч болтн гижәнэвидн.

⁸ Би таднд заквр өгчәхшв. Талдан улсин гүжрлтин тускар келхләрн, би тадна дурна үнниг зөрж медхәр седләв. ⁹ Мана Деед Эзн Исус Христосин цаһан санаг тадн меднәт. Тер байн болв чигн Эврәннь түрү бәәдләрн тадниг байжахин төлө тадна төлө тер хоосн күн болв. ¹⁰ Эн төрәр мини ухан седкл иим: давсн жил эклсн көдлмшән күцәтн. Яһад гихлэ, тадн эн кергиг түрүн эклвт, нам түрүлэд күцәхәр седвт. ¹¹ Эн кергән тадн тана арһла ирлцүлэд күцәтн. Тадн эклсн седвәрәнн эн кергән күцәж чадхан үзүлтн. ¹² Кемр тадн дөң күргхәр седжәхлэ, тиигхлэ Бурхн эн седвәриг күүнд уга юмнла биш, бәәснлән ирлцүлж авна. ¹³ Би күчр-

күндиг таднд даалһад, талдан улсин бээдл гиигрүлхэр бээнэв гиж келжэхшв. Би эдл бээдл учртва гилэв. ¹⁴ Ода деерэн тадн эврэннь ик зөөрэсн теднэ дутуһинь дүүргж чаджанат. Дэкэд теднд зөөр хоршхла, тиигхлэ тедн тана дутуг күцэх. Тиигэд аштнь эдл бээдл учрх. ¹⁵ Бурхна бичгт иигж бичэтэлм: «Икэр юм хураж авснас үлү хардго, баһар хураснас дуту болдго».

Тит болн терүнэ хаалһин ханьмуд

¹⁶ Намаг кеснлэ эдл Бурхн Титиг таднд дөң күрх ик седклтэ кеснд би Бурхнд ханлтан өргжэнэв. ¹⁷ Эн сурвриг күцэхдэн зөвшөл өгсн деерэн Тит дөң болхар икэр седэд, эврэннь сэн дурар тадн тал йовжана. ¹⁸ Терүнлэ хамдан мадн бас нег ахан илгэввидн. Терүг Сэн Зэңг тархадгднь Христост иткдг цуг багмуд икэр үнлнэ. ¹⁹ Түүнэс даву Деед Эзнэ туурмжин төлө болн мана сэн седвэр үзүлхин төлө цаһан седклин эн кергиг бидн күцэх цагт иткдг улсин багмуд терүгэр маднд хань кев. ²⁰ Элвгэр өгсн эн белгиг яһж авч күргснд эмтн дурго болдгоһар бидн сагар йовнавидн. ²¹ Яһад гихлэ, бидн зуг Деед Эзнэ өмн биш, болв цуг эмтнэ өмн чикэр кехэр седжэнэвидн. ²² Теднлэ бидн эврэннь ахан илгэввидн. Бидн терүг шулуун-шулуун шинжлэд, терүнэ дөң болхар бээх седклинь итквидн. Ода болхла терүнэ дөң болх седвэрнь улм икдв, яһад гихлэ, тер таднд иткжэнэ. ²³ Титин тускар келхлэ, тер – мини хань болн таднд церглхд нанла хамдан көдлдг күн болжана. Талдан ахнрин тускар болхла, тедн Христосин туурмжнь болад терүнд иткдг багмудар илгэгдв. ²⁴ Мадниг таднар йосндан буульмж кежэхиг иткдг улсин цуг багмуд үзэд меддгэр ахнр-дүүнрт дуран өгтн.

Иткдг ахнр-дүүнрт күргсн дөң

⁹ Бурхна улст дөң күргхин тускар таднд бичэд керг уга. ² Тадн дөң болхар седжэхиг би меднэв. Македоньд бээх эмтнд би тадниг буульлав: «Ахьяд бээсн ахнр-дүүнр, давсн жилэс авн дөң болхдан белн билэ». Тана седвэр теднэ кесгтнь сэн йовдл һарһхднь дөң болв. ³ Эн керг таднар буульмж кежэсн мана хоосн үг болад үлддгоһар, би эн ахнр-дүүнрэн илгэжэнэв. Болв, мини келсэр, тадн эврэннь дөңгэн бел кетн. ⁴ Кемр Македоньд бээдг эмтн нанла хамдан ирэд, тадниг белн болад уга үзхлэ, маднд ичртэ болх. Таднд түүнэс давуһар ичртэ болх. ⁵ Тегэд би иигж санув: тадна өгхэр седжэсн белгиг мини ах-дүүнр танад одад, намаг иртл бел кетхэ. Тиигхлэ тер белг күчэр авсмн биш, эврэ дурар өгсмн болж һарх.

⁶ Баһар тэрэ тэрсн күн, баһар авдгиг тодлад авчктн. Элвгэр тэрсн күн элвгэр хадж авх. ⁷ Күн болһн кедү мөңг өгнэв гиһад шиидсэн хармнл уга, өгцтэ седвэрэн оньгтан авлго өгх зөвтэ. Яһад гихлэ, Бурхн байрлж өгснд дурта. ⁸ Бурхн таднд зүсн-зүүл белг асхрулж өгч чадх. Тиигэд кергтэ

тооттн кезэ чигн таднд бээх. Бас тертн ямаран чигн цаһан саната керг күцэхд күртх. ⁹ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Сэн күн элвгэр түрү улст өгчэнэ, терүнэ цаһан санан – мөңк». ¹⁰ Тэрэчиг хотын төлө тэрэнэ экэр болн өдмгэр Бурхн теткнэ. Тадниг бас Тер кергтэ экэр теткх, терүг урһах, тадна цаһан саната йовдлын байн урһц өгх. ¹¹ Тадн байжхларн кезэ чигн өгөнч болхит. Маднар дамжад таднд өгсн белгт олн улс Бурхнд ханлтан өргх. ¹² Яһад гихлэ, эн дөң күрглһн Бурхна улсин зуг кергтэ тоотынь теткх биш, нам Бурхнд улм ханлтан өргхиг икдүлх. ¹³ Тадна церглтиг шинжлснэ хөөн тана бэрж йовсн Христосин Сэн Зэңгд итклтэ болсарн, кесгнь Бурхиг туурулх. Теднлэ болн цугталаны тадн бээснэсн элвгэр хувалцснд тедн бас тиигх. ¹⁴ Тадна ормд тедн эрүн дурарн мөргх, яһад гихлэ, Бурхн таднд йир икэр цаһан санаһан күргв. ¹⁵ Келж болшго белг өгсндэн Бурхн тууртха!

Павел эврэннь церглтэн харсжана

¹⁰ Таднла бээхлэрн номһн, таднас холд бээхлэрн зөргтэ гиж намаг келцхэнэ. Би, Павел, номһн цаһан саната Христосин нерн деерэс таднд дуудвр кежэнэв. ² Тадн тал ирхлэ, намар зөргтэ болн нег мөслгч кү кехэр бичэ седтн. Күүнэ седвэрэр һардвр кеж мадниг көдлжэнэ гиж тоолжах улсла би зөргтэ болж чадхан лавта меднэв. ³ Яһад гихлэ, эн делкэд бидн бүүрлэд бээвв чигн, болв эн делкэд дээлдглэ эдлэр дээлджэхшвидн. ⁴ Мана дээнд бидн эн делкэн зер-зев биш, шивэ хамхлдг Бурхна күчтэ зер-зев олзлнавидн. Бидн зүткэтэ ухаг ⁵ болн Бурхна медрлин өмнэс босжах санаг уга кежэнэвидн. Христост соңсхврта болтха гиһад, бидн санан болһниг бэрэнд авлавидн. ⁶ Тадн цугтан Христост соңсхврта болхла, бидн ямаран чигн соңсвр уга йовдлыг засглхдан белнвидн.

⁷ Өмнэн бээсэн хэлэлт. Кемр кен нег күн бийэн Христосин күүнд тоолжахла, тиигхлэ бидн бас терүнлэ эдл Христосин улс болжана гиж тоолтха. ⁸ Деед Эзнэ өгсн йосар бардмнхдан би нам ичжэхшв. Эн йосн таниг эвджэхш, батражана. ⁹ Би тадниг эврэннь бичгэрн ээлһжэх күн болхар седжэхшв. ¹⁰ Яһад гихлэ, зэрмнь келнэ: «Терүнэ бичгүд догшн болн күчтэ, болв маднла бээхлэрн бийнь арһ уга, кельн мел хоосн». ¹¹ Таднас холд бээхлэрн мана бичгт бичжэх тоот болн таднла бээхлэрн мана кех көдлмш хоорнд мел йилһлт угаһинь тиим күн медтхэ.

¹² Би бийэн буульжах күүнэ тоод оршгов, эс гихлэ теднлэ бийэн эдлцүлх сана зүүшгов. Тедн эргү болад, бийиннь тускар эврэннь кемжәһэр кемжәлж келжэнэ, бийэн бийләһэн эдлцүлжэнэ. ¹³ Бидн болхла кемжән угаһар бийэн буульж чадшговидн. Бурхна кетхэ гиһад заасн көдлмш мана кемжән болжана. Энүнд тадн дунд кесн көдлмш бас тоод оржана. ¹⁴ Бидн тадн тал эс ирсн кевтэ мана өмн тогтасн кемжәнэс давжахшвидн.

Сэн Зэңгиг таднд бидн түрүн болж авч ирвидн. ¹⁵ Талдан улсин көдлмшэр бидн кемжэн угаһар бардмнжахшвидн. Болв тана иткл өссэр тадн дунд мана кех көдлмш Бурхн тогтасн межэ күртл икэр икдх гиж бидн нээлжэнэвидн. ¹⁶ Тиигэд бидн Бурхнд талдан күүнэ кесн көдлмшэр бардмнлго, оңдан орн-нутгудар чигн бидн Сэн Зэңг тархаж чадхвидн. ¹⁷ «Буульжах күн Деед Эзэн буульхта». ¹⁸ Эврэн бийэн буульжах биш Деед Эзэн буульжах күн тоомсрта болна.

Павел болн худл апостолмуд

11 Кемр би нам невчкн эргү болв чигн, тадн нанла тесвртэ болтн гиж санлав. Нанла тесвртэ болтн! ² Би Бурхнла эдл тадниг һанцхн Терүнэ болтха гижэнэв. Яһад гихлэ, би тадна төлө һанцхн залуд Христост үг орулв. Терүнд би тас цевр келсн күүк үзүлх йостав. ³ Болв моһа дүрстэ эрлг эврэннь мекэр Хабаг меклснлэ эдлэр, түүшң тана ухан авлгада, Христост күцсн болн цевр нерэдлһэс хольжад одвза гиж би ээжэнэв. ⁴ Кемр кен чигн күн ирэд мана цөөлһэд уга талдан Исусин тускар цөөлһжэхлэ, эс гихлэ тана авсн Сэкүснэс талдан Сэкүс авхла, эс гихлэ тана авсн Сэн Зэңгэс талданиг авхла, тиигхлэ тадн тер күүнлэ түргн тесвртэ болнат. ⁵ Деед апостолмудас би юуһарн чигн дуту болжахшв гиж тоолжанав. ⁶ Би келмрч эс болв чигн, болв теднэс татуһар медхшв. Энүгэн бидн зүсн-зүүл арһар кесг дэкж таднд лавлавидн.

⁷ Таднд Сэн Зэңг өңгэр тархасндан би тадниг өргхин төлө бийэн дорагшлулад килнц һарһсн болвзав? ⁸ Таднд церглхин төлө би иткдг талдан багмудас мөңг авсндан тедниг негжв гиж келж болжана. ⁹ Танад бөөхлэрн, би түрү бөөвв чигн, нег чигн күүнд ацан болш чигн угав. Нанд Македоняс ирсн ахнр-дүүнр кергтэ тоотм өгчэв. Би таднд мел ацан болсн чигн угав, болх чигн угав. ¹⁰ Нанд бөөх Христосин үнэр үгэн өгчэнэв. Цуг Ахьяр энүгэр намаг бардмнхиг нег чигн күн зогсаж чадшго. ¹¹ Энүг би таднд дурго болад келжэнү? Би таднд ямаран дуртаг Бурхн меднэ.

¹² Би кежэх көдлмшэн цаарандан кенэв. Бурхна кергиг маднла эдл кежэнэв гиж бардмнхар учр хээжэх улст, би тиим арһ өгшгов. ¹³ Яһад гихлэ, тиим улс худл апостолмуд болжана, тедн эврэ көдлмшин тускар худл келжэнэ. Христосин апостолмудыг тедн дурана. ¹⁴ Өврх юмн уга, яһад гихлэ, эрлг бурхна герлин элчиг дурана. ¹⁵ Кемр терүнэ зарцнр чик бөөдлин көдлмшчнриг дуражахла, тиигэд акад юмн мел уга. Аштнь тедн кесн кергэрн авхан авх.

Христосин төлө Павел зовжана

¹⁶ Би бас нег давтад келжэнэв: намаг һэргтэ гиж бичэ тоолтн. Кемр тадн тиигж тоолжахла, бас невчк бардмндгар, намаг һэргтэ күн кевтэ орулж автн. ¹⁷ Мини ода келхм Деед Эзнэс биш. Бийэн

бууляд би һэргтэ күн кевтэ келнэв. ¹⁸ Олн улс күүнэ учрар бардмнна, би бас тиигнэв. ¹⁹ Тадн цецн болчкад, һэргтэ улсла таасж тесвртэ болнат. ²⁰ Тадн бийэн бууляд мухлалсн күн болһниг, эс гихлэ тадна арһиг олзлсиг, эс гихлэ таднас авлһ булажасиг, эс гихлэ таднд деерлксиг, эс гихлэ халхартн ташсн күүг тесж даанат. ²¹ Ичр хату болсар таднд тиим йовдл һарһхд маднд зөрг тату болад бөөв гиж би келсв. Би һэргтэ күн кевтэ келжэнэв. Кемр кен болв чигн, юуһар болвчн бардмнхар седхлэ, би бас тиигж кехв. ²² Тедн – евреймүдий? Би бас. Израилин улсий? Би бас. Абрахамин хөөт үйнрий? Би бас. ²³ Тедн Христосин зарцнрий? Би һэрглсн күүнлэ эдл келдг болв чигн, болв би зарцнрас деер зарцв. Би теднэс икэр көдллэв, түүрмд икэр суулав, икэр гүвдүллэв, үкхин өргнд ол дэкж бөөлэв. ²⁴ Евреймүд намаг һучн йис дэкж тавн саамд малядв. ²⁵ Нурв дэкж римлянмуд намаг модар цокв. Нег дэкж чолуһар шивж цокв. Би нурв дэкж усна кермин хамхрлһнла харһв, өдр сө уга эң-зах уга теңгст цокгдв. ²⁶ Би эврэннь олн зуульчлһндан әәмшглэ харһв: холын деврлһнэс, тонулас, евреймүдэс, буру келтэ улсас, худл ахнр-дүүнрәс балһснд, күн уга эжго һэрт, теңгст би әәмшг үзв. ²⁷ Би чидлән геетлән көдлв, нөр уга бөөвв, харһнв, ундасв. Нурһлж би хот уга, бөөрн уга, хувцн уга бөөвв. ²⁸ Энүнәс талдан би өдр болһн иткдг цуг багмудт килмжән өгх йир күнд даавртав. ²⁹ Кемр кен негнь чинән уга болхла, би бас чинән уга болнав. Кемр кен негнь килнц һарһжахла, би зовнав.

³⁰ Би кемр бардмнхар седхлэрн, тиигхлэрн чинән угаһим заажах юмар бардмннав. ³¹ Бурхн болн Деед Эзн Исусин Эцк намаг худл эс келжэхиг меднэ. Мөңкинд Терүнд туурмж! ³² Дамаскд Арет хаана залач намаг бәрхәр балһсна үүднд манач тәвв. ³³ Болв намаг эрст бөөсн нүкәр зембльд суулһад буулһв. Тиигэд би тер залачас әмд үлдв.

Павелын үзгдл

12 Олз-тус уга болвчн би бийэн буульх зөвтэ болжана. Болв би Деед Эзнэ өгсн үзгдлин болн иләр келлһнэ тускар күүндий гижэнэв. ² Христосла ниичэд бөөх арвн дөрвн жил хооран һурвдгч теңгрт өрггдсн күүг би меднэв. Болв тер күн цогц-махмудта бөөсинь, эс гихлэ үзгдл бөөсинь би медхшв, Бурхн меднэ. ³ Э-э, тер күүг Бурхна садт авч одгдсн би меднэв. Зуг цогц-махмудтан эс гихлэ үзгдл болж тиигсинь би меджэхшв. Бурхн меднэ. Тер тенд үгәр болн амарн келж болшго юм соңсж. ⁵ Би тиим күүг буульнав, бийэн буульхшв, зуг эврэннь чинән угаһарн бардмнхас биш. ⁶ Болв кемр би бардмнхар седхлэрн, тиигхлэрн би һэргтэ күн кевтэ келшгов, би үнәр келнэв. Зуг би бардмнхар бөөхшв, яһад гихлэ, мини тускар кен чигн күн үзжәснәсн үлүд тоолдгоһар, эс гихлэ нанас соңсжаснас үлүд тоолдгоһар санлав. ⁷ Нанд Бурхн олн ил келлһ өглэ. Бичэ бардмнтха гийәд Бурхн

мини цогц-махмудт бог шааж. Эн бог эрлгин элч. Нанд өвдкүр өгхэр, намаг бичэ деер сана зүүтхэ гihэд эн илгэгдж. ⁸ Би Деед Эзнд хурв дэкж терүг уга кетхэ гihэд мөргж сурлав. ⁹ Болв Деед Эзн нанд иигж келв: «Чамд мини хээрлт болжана. Яһад гихлэ, кемр күн арһ тату болхла, мини чидл улм икдэд үзгднэ». Тер учрар Христосин күчн нанд үзгддгэр би бийиннь арһ татуһан байртаһар буульнав. ¹⁰ Би арһ татуһан, му келүлсэн, күчр-күндэн, көөлһсэн, Христосин төлө шахгдсан зөвтэ гижэнэв. Яһад гихлэ, арһ тату болхларн, би чидлтэв.

Көринтд бээх иткдг багин тускар Павел харм төрснь

¹¹ Би һэрглүв. Болв тадн намаг тиим болдгар кевт. Яһад гихлэ, тадн намаг буульх зөвтэт. Би юмн эс болвчн, эн йир өөдөн апостолмудт тэвж өгчэхшв. ¹² Намаг йосн апостол болсиг тадн дунд кесн иим темдгүд медулжэнэ: өвэрц юмн, онц темдг, күчр кергүд болн тесвр. ¹³ Тиигэд таднд эс кеснэс талдан иткдг багмудт би ю кевв? Таднд би ацан эс болсарий. Энүнд буруһим тэвж хээрлтн. ¹⁴ Би тадн тал хурвдад йовхар белджэнэв. Болв тер бийнь би таднд ацан болшгов. Нанд тадна бээсн юмн биш, тадн эврэн кергтэт. Яһад гихлэ, эврэннь эк-эцкин төлө үрдүд мөңг цуглулхш, эк-эцкнр үрдүдиннь төлө цуглулна. ¹⁵ Тадна сәкүснэ төлө бээсэн цугтаһинь, бийән өгхдэн би байрта бээнэв. Би таднд икэр дурта болснд тадн нанд баһар дурта болхийт? ¹⁶ Би таднд ацан эс болсна зөвшәржэнэт. Зуг тадн намаг мектэ гиж келхит, мекэр тадниг авлв гихит. ¹⁷ Яһж? Тадн тал илгәсн улсас нанд олз орви? ¹⁸ Би Титиг тадн тал одтха гиж сурлав, терүнлэ бас нег ахан илгәлэв. Тит таднас олзта һарви? Мини болн терүнэ күсл негн биший? Тер би хойр әдләр көдлмш кежәхший?

¹⁹ Мел эн цагин туршарт бидн тадна өмн бийән харсжана гиж санжаһ бээдлтэт. Уга! Бидн Бурхна өмн Христосин зарцнр болж таднд келжәнэвидн: дурта улс, мана кежәх көдлмш тадниг батрахин төлө кежәх юмн. ²⁰ Намаг тадн тал кемр ирхлэ, тадн мини седжәснэс оңдарж одвзат, би бас тадна седжәснэс оңдан болж одвзав гиж саглжана. Тадн дунд цүүглһ, үлү үзлһ, һалзурлһ, бийрхг бээдл, худл, хов зөөлһ, деерклһ болн диг-дара эвдлһ үзхүв гиж

би әәжәнэв. ²¹ Кемр би дәкәд тадн тал ирхлэ, Бурхн намаг тана өмн дорацулх гиж әәжәнэв. Тиигэд тадна икқкнь килнц һарһад, кесн бузр, шагшавд уга болн аля кергән эс хайсн олн улсиг би уульж хармнхв.

Товчлгч үг

13 Эннь мини тадн тал хурвдгч ирлһн болжана. Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Юн чигн гемшәлһн хойр эс гихлэ хурвн герчәр лавлгдх зөвтэ». ² Урднь килнц һарһсн улсиг болн цуг талдан улсиг би өмнәснь келләв. Ода танад эс бәэвв чигн би тедниг танад хойрдгч саамд ирхләрн саглсна әдләр өмнәснь саглжана. Кемр намаг дәкәд ирхләг, күн болһн засгдлго бәэшго. ³ Нанар дамжад Христос келжәнэ гисиг тадн батлхар седж некжәнэт. Христос тадна төлө ю болв чигн кехләрн арһ уга биш, эврәннь чидлән тадн дунд үзүлжәнэ. ⁴ Яһад гихлэ, Тер чинән уга цагтан кирст хадгдла, болв Бурхна күчәр әмд бәәнэ. Бидн Терүнлэ ниилсдән чинән уганьвидн, зуг бидн тадна төлө бәэхләрн Бурхна күчәр Христосла бәэхвидн.

⁵ Бийән сәрәд хәләтн: тадн Христост иткж бәәдвтэ. Бийән шинжлтн. Зуг сөрлтиг эс дарсмн болхла, тадн Исус Христосла ниилж бәәсиг меджәхшвтэ? ⁶ Бидн эн сөрлтиг даасиг тадниг медх гиж би нәәлжәнэв. ⁷ Болв бидн тадниг му юм бичэ һарһтха гihэд Бурхнд зальвржана. Мадниг сәәнәр сөрлһ даасиг үзүлхин төлө биш, тадниг цаһан саната йовдл һарһтха гihэд тиигжәнэвидн. Нам бидн сөрлһ эс дааж чадсмн болж һарһтха. ⁸ Бидн үнниг бурушасндан биш, үннә төлө чидлтэвидн. ⁹ Яһад гихлэ, тадниг арһта болхла, бидн арһ уга болхларн байрлна. Тиигэд тадн сән талан оңдартха гihэд зальвржана. ¹⁰ Таднас холд бәәһәд тиигэд би бичжәнэв. Би тадн тал ирхләрн эвдрлһнә биш, батралһна төлө өгсн Деед Эзнә йосиг олзлад эвдх йовдл һарһдгоһар тиигжәнэв.

¹¹ Ахнр-дүүнр, аштнь байрлтн, чикртн, мини сурсн тоотыг күцәтн, нег-негнләнән ниийһәр болн эвтәһәр бәәтн. Дурна болн эвин Бурхн таднла бәәх. ¹² Нег-негән әрүнәр үмсж тостн. Бурхна улс цугтан таднд мөндән илгәжәнэ.

¹³ Деед Эзн Исус Христосин цаһан санан, Бурхна дурн болн Әрүн Сәкүснә иньглт цуг таднла бәәтхә.

НАЛАТЪЯНХН

Йосн христианин болхин төлө Мошена Зака күн болһн күцэхмб, угав гисн сурвр Сэн Зэңг цээлһэд тархасна хөөн нарч ирнэ. Павел терүг күцэхмн биш гиж эмтнлэ зүткэд цээлһдг билэ. Христоста ниилэд бээхин төлө һанцхн иткл кергтэ, итклэр дамжад цугтан чик седклтэ болдмн гиж тер лавлж келжэв. Болв һалатьяд, Римин эргмдк Баһ Азийд бээх чонжсар Павелын өмнэс сөрлцдг улс нарч ирцхэнэ. Үннч апостол болхин төлө зака күцэх кергтэ гиж тедн келцхэв.

Эн бичг худл номд авлдгсн улсиг үнн итклд хэрү орулхин төлө бичгдсмн. Павел Исус Христосин апостол гисн нер зүүхэр эврәннь зөвөн харсжах кемэс эклэд бичгэн бичж. Апостол болтха гиж терүг күн биш, Бурхн дуудсиг тер зүткж лавлжана. Павел буру номта улст күрх күн болжана. Дэкэд күн болһн зуг итклэр дамжад чик седклтэ болдгиг тер бас күчлж келжэнэ.

Сүүлцк бөлгүдт Павел христианмудын заң-бэрц эклцэн дурнас авчасиг бичгтэн үзүлжэнэ. Эннь Христост иткснэ ашнь болжана.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–10

Апостол болсн Павелын һардгч йосн 1.11 – 2.21

Бурхна хээрлтин туск Сэн Зэңг 3.1 – 4.31

Христианмудын сүл бээдл болн даавр 5.1 – 6.10

Товчлгч үг 6.11–18

Мендлһн

1 һалатьяд бээх сүзгтни багмудт Павел иигж бичж. Нанла хамдан бээх цуг ахнр-дүүнр танла мендлжэнэ. Намаг апостол болтха гиж күн чигн биш, күүһэр дамжад чигн биш һанцхн Исус Христос болн Терүг үклэс амдрүлсн Бурхн-Эцк дуудвр кев.

³ Мана Бурхн Эцк болн Деед Эзн Исус Христос цаһан сана, амулц-төвкнүн бээдл таднд өгтхэ.

⁴ Мадниг эн цагин му жирһлэс сулдххин төлө мана килнцэс көлтэ мана Бурхна болн Эцкин таалар Христос эмэн өглэ. ⁵ Бурхн мөңкинд тууртха. Тиигтхэ!

Оңдан Сэн Зэңг уга

⁶ Христосин хээрлтэр дамжад таниг дуудсн Бурхиг тиим шулуһар үлдәһэд, талдан Сэн Зэңг авситн би өвржэнэв. ⁷ Йосндан болхла, оңдан Сэн Зэңг уга. Болв таниг үүмүлхэр седжэх, Христосин Сэн Зэңгиг хажилһхэр седжэх улс бас бээдг чигн.

⁸ Кемр бидн эврэн, эс гихлэ теңгрэс Бурхна элч таднд цээлһсн Сэн Зэңгэс оңдан Сэн Зэңг цээлһсн болхла, хамгин ик цаажла харһтха. ⁹ Урднь мана келсиг би дэксн келжэнэв: кемр таднд кен болв чигн тана авсн Сэн Зэңгэс талдан Сэн Зэңг цээлһхлэ, тер күн хамгин ик цаажла харһтха.

¹⁰ Би күүнэ зөв хээжэхшв. Би Бурхна зөвшөл хээжэнэв. Күүнд таасгдхар седжэхшв. Кемр би эндр

күртл күүнд таасгджасн болхла, Христосин зарц болшго билэв.

Павел апостол болсна тускар

¹¹ Ахнр-дүүнр, мини цээлһж өгчөх Сэн Зэңг күүнэс үүдсмн биш. Тедниг медтхэ гижэнэв. ¹² Сэн Зэңгиг би күүнэс авсн уга билэв. Терүг күүнэс дассн угав. Нанд терүг Исус Христос медүлв.

¹³ Намаг урднь евреймүдлэ әдлэр Бурхнд иткж йовсиг тадн соңссн болхит. Би Бурхна сүзгтни багмудыг догшар көөһэд, уга кехэр седлэв.

¹⁴ Евреймүдин шажна кергиг күцэлһэрн би эврә үйин көвүдэс өмн йовлав. Мана өвкнрин авъясиг би йир халурхч күцәдг билэв.

¹⁵ Болв Бурхн намаг эврәннь хээрлтәрн һазр деер төртлм шүүж авад, Бийдән церглтхэ гиж дуудж.

¹⁶ Христосин туск Сэн Зэңг буру номта улст тархахин төлө Бурхн нанд Эврәннь Көвүг үзүлв. Тер цагт би нег чигн күүнлэ селвлцсн угав. ¹⁷ Нанас өмн болсн апостолмудла харһхин төлө би Ерусалим балһсн тал одсн угав. Түүнә ормд Арабья тал йовад, дэкэд Дамаск тал хәрж ирв. ¹⁸ Нурвн жил болад би Ерусалим тал Кеплэ харһхар одв. Тенд би арвн тавн хонг бээвв. ¹⁹ Деед Эзнә дү Яковас талдан апостолмудла би харһсн угав.

²⁰ Мини бичсн үнн. Би худл келжэхшв. Бурхн меднэ.

²¹ Түүнә хөөн Сирий болн Киликья һазр тал һарв.

²² Тиигхд Йудья һазрт, Христосин сүзгтни багмудт намаг меддго бээж. ²³ «Эн күн урднь мадниг көөж

йовла. Ода болхла, урднь уга кехэр бээсн иткл цээлхж йовна», – гиж тедн соңсж. ²⁴ Мини төлө тедн Бурхиг магтдг чигн.

Павел болн оңдан апостолмуд

² Арвн дөрвн жил болад Бар-Набала хоюрн Титиг дахулад, дэкрн Ерусалим тал одвидн. ² Би Бурхна заасар йовв. Би сүзгтни багин ахлачнрта нүүрлцэд харһад, теднд буру номта улст цээлхж өгсн Сэн Зэңгин тускар эврэн келж өгв. Мини эндрк болн урдк кесн кедлмш йирдэн бичэ давтха гилэв. ³ Тедн Титиг грек болсар керчүлтхэ гиж нексн уга. ⁴ Болв зэрмсьн тиим йовдл һарһхар седв. Тедн худлар ахнр-дүүнр болад туршулчнр мет мадн дунд орцхаж. Тиигхлэрн тедн Исус Христосла бээсн ниичэһэр дамжад мана сулдхврин тускар медхэр седв. Тедн маднар мухлаһан кехэр седжэж. ⁵ Болв бидн агчмин зуур чигн теднд тэвж өгсн угавидн. Яһад гихлэ, бидн тана төлө Сэн Зэңгин үнниг хадһлхар седлэвидн.

⁶ Эмтн һардачнр гиж тоолжасн улс (һанд болхла, кен болсинь мел йилһл уга. Бурхн һазак бээдлэр күүнэ зарһ кешго) һанд шин юм мел келсн уга. ⁷ Терүнэ ормд Бурхн һанд буру номта улст Сэн Зэңг цээлһтхэ гисн даалһвр өгсиг тедн үзлэ. Бурхн Пётриг Сэн Зэңг евреймүдт бас тиигж цээлһтхэ гилэ. ⁸ Бурхна күчэр Пётр евреймүдин төлө апостол болла. Би бас Бурхна күчэр буру номта улсин төлө апостол болв. ⁹ һардач гиж тоолгджасн Яков, Пётр болн Йохан һанд Бурхна өгсн эн шишлң даалһвр медв. Бар-Набаг болн терүнлэ һамдан кедлжэх улст тоолв. Аштнь бидн һаран атхлдад зөвшөрвидн. Би Бар-Набата буру номта улс дунд кедлх, тедн евреймүд дунд кедлх болж һарв. ¹⁰ Зуг тедн мадниг түрү-зүдү улсин тускар бичэ марттн гиж сурцхав. Тер сурвриг би эврэн күцэхэр седдг билэв.

Павел Пётриг бурушажана

¹¹ Пётр Антиохд ирхлэ, би терүнэ өмнэс илэр келлэв. Яһад гихлэ, тер хажһр йовдл һарһжасмн. ¹² Яковин илгэсн улс ирл Пётр буру номта ахнр-дүүнрлэ һамдан хот уудг бээж. Зуг тедниг ирхлэ, буру номта күүг керчүлтхэ гиж некжэсн эмтнэс эһһэд Пётр теднлэ һамдан хот уудган уурв. ¹³ Еврей ах-дүүнр Пётрлэ һамдан хойр чирэтэ йовдл һарһад бээв. Тернь нам Бар-Набаг бас чик хаалһаснь хажилһв. ¹⁴ Теднэ һарһжах йовдл Сэн Зэңгин үннлэ эс ирлцжэхиг үзхлэрн би теднэ цугтаннь өмн Пётрт иигж келүв: «Чи, еврей болв чигн, буру номта күүнлэ эдл бээнэч. Тиигхлэ буру номта улсиг евреймүдлэ эдлэр бээтхэ гиж яһад закжахмбч? ¹⁵ Бидн төрхэрэ евреймүдвидн. Бидн килнцтэ буру номта улс бишвидн. ¹⁶ Исус Христост итксэр күн болһн чик седклтэ болж тоолгдна. Эннь зака күцэсэр чигн биш. Тиигэд бидн зака күцэсэр биш, Христост итксэр, чик седклтэ улс болж тоолгдхин төлө Исус Христост итквидн. Яһад гихлэ, нег чигн

күн зака күцэсэр чик седклтэ күүнд тоолгдшго.

¹⁷ Бидн Христосла ниилснд чик седклтэд тоолгдхар седлэвидн. Болв килнцтэ улс бээсэн бидн үзввидн. Тиигхлэ Христос килнцин цергч болхий? Уга. Төрүц уга. ¹⁸ Кемр би ода урднь һамхлсан босхжахла, зака эвдсн күн болж һарчана. ¹⁹ Би Бурхна төлө бээхэр зака күцэсэрн Бурхна өмн бийән чик седклтэд тоолдган уурв. Зака күцэжэсндэн би үкснэ тоод йовлав. Намаг Христосла һамдан кирст хадла. ²⁰ Иим учрас иштэ би ода урдк күн бишв. Христос мини дотр бэәнэ. Эдгэ цагт мини бээжэх жириһл иим темдгтэ: би Бурхна Көвүнд итксндэн жириһжәнэв. Тер һанд дурлад, мини төлө эврәннь эмән өгв. ²¹ Би Бурхна хээрлтиг мел хайжахшв. Кемр күн закаг күцэсэр чик седклтэ гиж тоолхла, Христос киидэн үксн болжана».

Закан эс гиж иткл

³ Эргү һалатмуд! Кен тана эжитн эргүлв? Кирст хадгдсн Исус Христосин үклиг тодрхаһар таднд келж үзүлгдлүс? ² Би танас нег юм медхэр седжәнэв: Эрүн Сәкүсиг тадн зака күцәһэд авлт, эс гихлэ Сэн Зәңг соңссндан иткәд аввт? ³ Тадн тиим эргү болвт? Эрүн Сәкүснәс экләд тадн эврәннь бәәдлән күчәр чиләхәр седжәнт? ⁴ Тадна дамшлт, дааһад һатлсн тоот мел хара зөндән давхий? ⁵ Таниг зака күцәснд Бурхн Эрүн Сәкүс өгәд, тадн дунд өвәрц юм үзүлжәнә гиж сандг болвзат? Эс гихлэ тадн Сэн Зәңг соңсад итксн төләд тиигжәнт? ⁶ Тиигәд Абраһамин тускар ухалтн. Абраһам Бурхнд иткәд, Бурхн терүг чик седклтә күүнд тоолв. ⁷ Иткжәх улс цугтан Абраһамин үрдүд болсинь медж автн! ⁸ Бурхнд итксәр, буру номта улсиг чик седклтәд Бурхн тоолсиг Бурхна Бичгт урднь келгдж. Сэн Зәңг Абраһамд иигж цәәлһгдж: «Чамар дамжж Бурхн келн улсиг цугтаһинь әдслх». ⁹ Иткдг улс Бурхнд иткжәсн Абраһамла һамдан ода әдс авчана. ¹⁰ Зака күцәсәр, чик седклтә болх гиж нәәлжәсн улсиг Бурхн цаажла харһулх. «Закана дегтрт цуг бичәтәг эс күцәжәх кен чигн күн кезә чигн Бурхнар цаажлгдх», – гиж бичәтә бәәнәлм. ¹¹ Зака күцәсн күүг Бурхн чик седклтәд тоолжәхнь медгджәнә. Яһад гихлэ, иткләрн чик седклтә болсн күн әмд бәәх. ¹² Закон иткллә әдл биш. Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Зака күцәжәх күн терүгәрн жириһх». ¹³ Христос мадниг му харал күртәжәх Заканас сулдхв. Христос эврән мана ормд му харалла харһв. Энүнә тускар Бурхна бичгт иигж бичәтә бәәнә: «Моднд дүүжлгдсн күн му харалла харһтха!» ¹⁴ Учрнь иим: Абраһамд өгхәр бәәсн әдсиг Бурхн Христос Исусар дамжад буру номта улст күргх. Бидн болхла Бурхна өгхәр бәәсн Эрүн Сәкүсиг иткләрн авнавидн.

Закан болн үгән өглһн

¹⁵ Ахнр-дүүнр! Жириһләс авсн үлгүр соңстн: Күүнә бичсн герч бичгиг кен чигн оңдарулж эс гиж немж

чадшго юмн. ¹⁶ Абрахамд болн терүнэ хөөт үрнд Бурхн олн үг өглэ. Бурхна Бичгт иигж бичэтэ бээнэ: «Олн хөөт үрдүдт биш, зуг ханцхн хөөт үрнд». Эннь Христос болжана! ¹⁷ Бурхн бооца батлсн хөөн дөрвн зун хүчн жил болад Закан харв. Эн закан тер бооцаг эвдж, чадшго. Бурхна өгсн үгиг бас уга кеж чадшго. ¹⁸ Кемр Бурхна билг Заканас хардг болхла, тер өгсн үгэс авгдшго билэ. ¹⁹ Закан юуни төлэ бээдв? Килнцэс көлтэ Закан өгсн үг деер немгдв. Эн закан Абрахамин хөөт үрн ирл күчэн геелго бээж. Тер хөөт үрнд Бурхн үгэн өгч. Бурхн эн закаг бийиннь болн күүнэ хоорнд орлцачд эврэннь элчнрэр дамжулад өгч. ²⁰ Бооцан хойр талас кегдхлэ, хоорнд орлцдг күн кергтэ болна. Болв Бурхн ханцарн Абрахамд үг өглэ.

Закана учр-утх

²¹ Тегэд юн болжахмб? Бурхна өгсн үглэ закан ирлцжэхший? Уга. Кемр авсн закан маднд жирһл өгх күчтэ болсмн болхла, Бурхн күүг зака күцэсэр чик седклтэд тоолх билэ. ²² Болв цуг улс килнцин үлмэд бээнэ гиж Бурхна Бичгт бичэтэ. Иткдг улст Исус Христост итксэр үг өггдх. ²³ Итклин цаг ирлт Закан мана харулч билэ. Иткл медүлтл эн закан тиигж бээлэ. ²⁴ Христосиг ирлт Закан мана сурһмжлач болжала. Бурхнд итксэр мадниг чик седклтэд тоолхин төлэ Христос ирв. ²⁵ Итклин цаг ирв. Бидн дэжж сурһмжлачин үлмэд бээшговидн. ²⁶ Исус Христост иткснэс авн тадн Бурхна үрдүд болвт. ²⁷ Уснд кирслгдсн улс Христосла ниилэд, Терүнэ заң авв. ²⁸ Дэжж иудей, буру номта күн, ялч, сул күн залу, гергн гиж йилһл угат. Тадн цугтан Христос Исусла ниилэд негн болвт. ²⁹ Кемр тадн Исус Христосин болхла, тиигхлэ тадн Абрахамин хөөт үйнр болжанат. Бурхна өгсн үг таднд күрх.

4 Бас иигж келхэр седлэв: хөөт үрн нилх бээдлтэ, – зөөр кевтэн түүнэ болв чигн – эврэннь зөвэрн ялчас йилһржэхмн уга. ² Эцкин кемжэлсн цаг ирлт, хөөт үриг бичкнднь сурһмжлачнр болн зөөринь бүрткдг улс өсклэ. ³ Бидн бас терүнлэ эдл бичкн цагтан бээсэр делкэг залдг сэкүсдин үлмэд мухла болж йовлавидн. Болв цаг ирхлэ, Бурхн эврэннь Көвүг илгэв. Тер Күүкд күүнэс эн назр деер төрэд, Закана бээдлэр бээдг болв. ⁵ Терүгэрн закана үлмэд бээсн улсиг цугтаһинь сулдхад, мадниг Бурхна үрдүд болтха гив. ⁶ Тадн Бурхна үрдүд! Тана зүркнд Бурхн эврэннь Көвүнэ Сэкүс орулв. Тер Сэкүсн Бурхиг: «Аав-а! Эцк-э!» – гиһэд дуудна. ⁷ Тадн дэжж мухла бишит. Ода тадн Бурхна үрдүдт. Кемр тадн үрдүд болсмн болхла, Бурхна зөөр эдлх хөөт үрдүд болжанат.

Павел Налатъяд бээсн улсин тускар зовжана

⁸ Бурхиг медэд уга цагтан тадн сэкүсдин мухла бээжит. Теднь Бурхн биш бээж. ⁹ Ода тадн Бурхиг меднэт. Эс гиж чикэр келхлэ, – Бурхн тадниг меднэ.

Тиигхлэ тадн яһад эрэ торсн, түрү бээдлтэ сэкүсд тал хэрү эргжэхмбт? Эврэннь сэн дурар яһад урдк кевэр теднэ ялч болхар тадн седжэнэт? ¹⁰ Тадн нам бемб өдр, шин сар, шин жил, байрин нэр темдгдг болжанат. ¹¹ Би тадна төлэ ээжэнэв. Танад кесн мини көдлмш киидэн давж одвза гиһэд ээжэнэв. ¹² Ахнр-дүүнр, би таднас суржана: Би буру номта улсла эдл болад заканд нээлжэхшв. Нанла эдл кетн. Тадн нанд мел му юм үзүлсн угат. ¹³ Хаалһдан гемтэд түрүн болж би таднд Сэн Зэңг цээлһхэр ирлэв. Терүг тадн меднэт. ¹⁴ Тиигхд мини гем таднд чигн сөрлт болла. Намаг тадн назалж холсн угат. Тадн нанар Бурхна элч кевт. Онданар келхлэ, Исус Христосиг тоссн мет тосвт. ¹⁵ Тана түрүн байр яһла? Кемр арһ бээсн болхла, тиигхд тадн нанд эврэннь нүдэн чигн өгх билэт. Терүг би лавлж келжэнэв. ¹⁶ Эн үнн үг келхлэрн, би тана өшөтн болсн болхий? ¹⁷ Танар ондан улс йир икэр соньмсжана. Болв теднэ күсл му йорта күсл. Мадниг тедн танас салһж авхар седжэнэ. Тиигхлэрн тадн теднэр соньмстха гижэнэ. ¹⁸ Кемр күсл сэн болхла, соньмслһн сэн юмн. Намаг ирсэр биш, энтн кезэ чигн үнн. ¹⁹ Мини эңкр үрдүд, эк күн үрэн һарһларн зовжах мет, би тана төлэ бас тиигж зовжана. Эн зовлңиг Исус Христосин заңиг тадн эс автл, би даах зөвтэ болжана. ²⁰ Би таднла бээхэр седлэв. Таднла ондан дууһар би күүндх билэв. Би тана төлэ йир зовжана.

Эдлцүллһн

²¹ Закана үлмэд бээхэр седжэх улс, нанд келтн: заканд юуна тускар келгджэхиг соңсвта? ²² Терүнд иигж бичэтэ бээнэ: Абрахам хойр көвүтэ бээж. Негнь ялчас һарч, хойрдгч көвүнү сулдан бээсн күүкд күүнэс һарч. ²³ Ялчас һарсн көвүн йирдэн үрн һардг эдлэр һарч. Сулар бээсн күүкд күүнэс Бурхна өгсн үгэр үрн төрж. ²⁴ Эннь тежг болжана. Хойр күүкд күн – хойр бооцан. Хагр Синай уулын хажуд кесн бооцанла эдлцүлгднэ. Эн бооцана үрдүд мухла болжанат. ²⁵ Бас Хагр Арабьяд бээх Синай уул болжана. Эдгэ цагт энтн назр деер бээх Ерусалим. Түүнэ келн эмтн цугтан мухла болв. ²⁶ Зуг теңгрин Ерусалим сулдан бээнэ. Тер мана эк. ²⁷ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ бээнэ: «Үрн уга болн үр эс һарһсн күүкд күн байрл! Үр һарлһлһна зовлң эс медсн күүкд күн хээкр, бахмжта бол! Залунь хайсн һанц күүкд күүнд үрн олар олдх». ²⁸ Ахнр-дүүнр, тадн Бурхнд үг өгснэс иштэ төрсн Ицхакла эдл үрдүд. ²⁹ Тиигхд йирдэн һарсн көвүн Эрүн Сэкүсн үг өгснэс көлтэ һарсн үриг көөдг бээж. Ода бас тиим йовдл һарчана. ³⁰ Энүнэ тускар Бурхна Бичгт юн бичэтэ? Тенд иигж келгджэнэ: «Ялч гергиг көвүтэһинь көөһэд һарһ. Яһад гихлэ, сул бээсн күүкд күүнэ көвүнд өгсн зөөр ялчин көвүнд күртшго юмн». ³¹ Тегэд, ахнр-дүүнр, бидн ялч күүкд күүнэ биш, сулдан бээх күүкд күүнэ үрдүдвидн.

5 Бидн сулвидн. Христос маднд сулдхвр өгв. Нег чигн күүнд бийэн бичэ дажрултн, сулар бээтн.

Мухла бичэ болтн

2 Намаг, Павелыг, танд ю келжэхиг соңстн. Кемр тадн керчүлһ келгүлхлэ, Христосас таднд олз уга. **3** Бас нег давтад келжэнэв: Кемр кен чигн күн керчүлхлэ, загаг кевтнь күцэх йоста болжана. **4** Кемр тадн зага күцэсэр чик седклтэд тоолгдхар седжэхлэ, тадн Христосас йосндан салвт. Тиигхлэ таднд Бурхна цаһан санан күртшго болжана! **5** Мана тускар болжлаг Бурхн мадниг итклэр дамжад чик седклтэд тоолхд Эрүн Сәкүсн нээлвр өгчэнэ. **6** Христосла ниилсн цагт күн керчүлсн эс керчүлснь төр уга. Төрнь болхла иткл болжана. Мадниг итксн ашт – талдан улст мана өгчэх дурн болжана. **7** Тадн сээнэр йовж йовлат. Үнниг бичэ соңстн гиж кен таниг чик хаалһас хажилһв? **8** Энүгэр таниг үгдэн орулж авхар дуудснь Бурхн биш. **9** Бичкн идэн һуйриг цугтнь искэнэ. **10** Исус Христосла ниилсэр тадн эврәннь хэлэцэн сольшгот гиж лавлжанав. Тадниг хутхжах күн, кен болв чигн, засгла харһх. **11** Ахнр-дүүнр! Кемр би керчүлһн кергтэ гиж цээлһж йовсмн болхла, намаг яһад көөлдх билэ? Болв би эн керчүлһн кергтэ гиж цээлһсн болхла, кирсин туск мини цээлһвр нег чигн еврей күүнд һундлта болшго билэ. **12** Тедн бийэн мал мет ясхин керг күцэхлэ, сэн болх билэ гиж ухалжанав. **13** Мини ахнр-дүүнр, Бурхн тадниг сулар бээтхэ гиж дуудла. Иим сул бээдл таниг му седвэрт бичэ авлултха. Зуг нег-негндэн дуран өгч, дөң болтн. **14** Юңгад гихлэ, Закан кевтэн нег зааврт багтжана: «Эврәннь өөрхн күүнд бийлөһөн эдл дурл». **15** Болв кемр тадн нег-негэн зууһад, зерлг аңгудла эдл идэд хайжахла, саглтн. Мел бийэн уга кечквзэт.

Эрүн Сәкүснэ келсэр бээх

16 Эрүн Сәкүсн тана жирһл залтха, гиж би таднд келжэнэв. Тиигхлэ тадн килнцтэ седвэрт бэргдшгот. **17** Килнцтэ седвэр кезэ чигн Сәкүснэ седвэрлэ ирлцхш. Сәкүснэ седвэр болхла килнцтэ бээдлин седвэрлэ ирлцхш. Эннь нег-негнлөһөн ирлцжэхш. Аштнь тадн кехэр седсэн күцэж чаджашт. **18** Кемр тадниг Сәкүсн һарджахла, тадн закана үлмэд бээхшит. **19** Килнцтэ бээдлин керг темдгтэ: аля һарһлһн, бузр болн ичртэ йовдл һарһлһн, **20** шүтэнд шүтх, бө келһн, дээдлһн, дурго болһн, һалзурлһн, бийэрт төр келһн, кердлһн, тарлһн, **21** үлү үзлһн, әрқдлһн, буру номта улсин шажна нээрт согтлһн болн нань чигн. Урднь келснлэ эдлэр Тадниг иим йовдлас саглтха гиж хөржэнэв. Тиигж бээх улс Бурхна орн-нутгт оршго болжана. **22** Сәкүсн күүнэ жирһлд иим бээдл

үүдэнэ: дурн, байр, төвкнүн бээлһн, тесвр, цаһан санан, өр-өвч йовдл һарһлһн, итклтэ бээдл, номһн бээдл, бийэн бэрлһн. Тиим улст закан мел харшлж чадшго. **24** Исус Христосин улс эврәннь му седвэртэ бээдлэн кирст хадла. **25** Сәкүсн маднд йосн жирһл өгв. Тер тиигэд мадниг һардх йоста. **26** Маднд деерлкх зөв уга, нег-негэн уурлулх, үлү үзх зөв бас уга.

Нег-негндэн дөң болтн

6 Ахнр-дүүнр! Кемр кен чигн күн килнц һарһсн болхла, Сәкүснэ заасар бээх тадн, тер күн килнц һарһдгоһар, номһнар зогсатн. Килнцд терүнлэ эдл авлгдхас бийэн саглтн. **2** Күнд-түрү үзгдхлэ, нег-негндэн дөң болтн. Терүгэрн тадн Христосин зага күцэхит. **3** Кемр кен чигн күн ик күн эс бээсн бийнь бийэн ик күүнд тоолхла, тиим күн бийэн меклжэнэ. **4** Күн болһн эврәннь йовдлан чик бишинь йилһх йоста. Терүнэ йовдл сэн болхла, тиигэд тер бийэн магтж чадх. Эврәннь йовдлан кенлә чигн эдлцүлх йосн уга. **5** Күн болһн эврәннь ацаһан теех. **6** Сурһмж авчах күн багштаһан хувалцх йоста. **7** Бичэ меклгдтн. Бурхиг наад бэрж болшго. Күн болһн эврәннь тәрсән авдмн. **8** Эврәннь му седвэрэр бээсн күн аштнь үкж одх. Сәкүснэ заасар бээсн күн Эрүн Сәкүснэс мөңк жирһл эдлх. **9** Цаһан саната йовдл һарһхдан бичэ цуцртн. Кемр цаһан саната йовдл цаарандан чигн һарһхла, бидн цагтан түүнэ олзинь үзхвидн. **10** Тиигэд арһ бээхлэ, бидн күн болһнд цаһан санаһан күргх йоставидн. Тедн дундас онцар Бурхнд итқдг өрк-бүлин улст дөңгән күргтн.

Ашлвр

11 Ода би энүгэс авн эврәннь һарар ямаран ик үзгүдэр бичжәсиг тадн үзжәнэт. **12** Тадниг керчүлтхэ гиһэд шахжах улс эврәннь һазак бээдлэн бардмнжана. Тиим йовдл кехләрн, зуг Христосин кирсәс кәлтэ бичэ көөгдүлтхэ гижәх йовдл. **13** Нам керчүлгдсн улс зага күцәжәхмн уга. Тадниг керчүлхәр седжәх улс хөөннь бидн тадниг келгүлләвидн гиж караглхар бээнэ. **14** Би болхла мана Деед Эзн Исус Христосин кирсәс оңдан юмар бардмнхар седжәхшв. Нанд болхла делкәд бээсн тоот кевтән кирст телүлгдлэ. Би бас делкән төлэ телүлгдлэв. **15** Керчүлсн күн эс керчүлсн күн чигн төрүц йилһн уга юмн. Хамгин күчтән Бурхна үүдәсн шин күн. **16** Эн зокьялар бээх улст Бурхн амулц бээдл болн хәэрлт күргтхэ. Тедн болн Бурхна цуг улс тиигж бээтхэ. **17** Дәкж нанд нег чигн күн зовх юм бичэ үзүлтхэ. Мини махмудт бээх шархин орм Христосин ялч болжах темдгнь. **18** Мини ахнр-дүүнр, таниг цуһар мана Деед Эзн Исус Христос хәэрлтхэ! Тиигтхэ!

ЕПЕСИНХН

Эн бичгт «үүдэгдсн тоотыг цугтаһинь теңгрт бээсиг болн һазр дееркиг ниилүлэд, Христосар толһалулхмн» гисн зура үзүлгджэнэ (1.10). Энүнд цуг әмтн Христоста ниилх алдр зураг Бурхна улс күцәтхә гиж бас дуудвр кегджәнә. Бичгин түрүңк әңгднә негдлтин туск төрәр күүндвр кенә. Терүндән Эцк Бурхн Эврәннь улс шүүж авсна тускар, теднә килнц Эврәннь Исус Христос гидг Көвүһәрн дамжад тәвж өгәд, терүнәснь сулдхсна тускар, дәкәд Әрүн Сәкүсн Бурхна өгсн алдр үгин иткл болжасна тускар бичжәнә. Бичгин хойрдгч әңгднә эврәннь умшачнриг Христоста негдәд чикәр бәәтн гиж Павел суржана. Энд автор Бурхна улс Христоста негдсиг үзүлхин төлә, зәрмдән үгин дүңцүлт үзүлнә. Үлгүрнә: чонж цогц-махмуд болхла, Христос терүнә толһа болжана гиж дүңцүлгднә. Эс гихлә чонж тосхгдсн бәәшңглә дүңцүлгдхлә, терүнә һол чолунь Христос болжана гиж келгднә. Эс гиж чонж гергнлә дүңцүлгднә, тиигхлә терүнә залунь – Христос болхмн болжана.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Христос болн чонж 1.3 – 3.21

Христоста ирсн шин жирһл 4.1 – 6.20

Товчлгч үг 6.21–24

Мендлһн

1 Бурхна седвәрәр шүүж авсн Исус Христосин апостол Павелас Епест Христос Исусла ни-негн итклтә бәәх Бурхна улст. **2** Мана Эцк Бурхн болн Деед Эзн Исус Христос цаһан сана, амулц бәәдл таднд өгтхә.

Христосла мадниг ни-негн болснд Бурхн әдслв

3 Бурхн болн мана Деед Эзн Исус Христосин Эцк магтгдх болтха. Мадниг Христосла ни-негн болсн учрас Бурхн маднд әдс өгхләрн цуг цаһан седклин әдсиг теңгрин орн-нутгт өгв. **4** [а] Терүнә өмн әрүн, буру уга болтха гиһәд, делкә үүдтл мадниг Христосла ни-негн болсар Эврәннь улс кехәр шүүж авв. **4** [б]-5 Бурхн Исус Христосар дамжад Эврәннь дурна ашт көвүдән кеж авхар мадниг заяв. Эннә Бурхна таал болн зура. **6** Мадниг хәәрлсн учрас бидн Бурхиг туурулхмн. Дурта Көвүһәрн дамжулж Тер маднд хәәрлән күртәв. **7** Христосла ни-негн болад, бидн Терүнә цусар сулдххвидн. Терүнә элвг евәләр мана килнц тәвгдв. **8** Бурхн маднд цуг цецн уха болн медлһ өгсәрн хәәрлт заяв. **9** Эврәннь тааларн Бурхн маднд нуувчин зураһан медүлв. Энүг Тер Христосар дамжад күцәхәр шиидв. **10** Бурхн эн зураг кергтә цагтан күцәх. Эн зура иим: үүдәгдсн тоотыг цугтаһинь теңгрт бээсиг болн һазр дееркиг ниилүлэд Христосар толһалулх. **11** Бурхн мадниг Христосла нииләд Түүнә улс болтха гиж заяһад шүүж авв. Тер тиигж кехәр өмнәснь шиидв, яһад гихлә, эннә Терүнә күсл болжала. Бурхн цугтаһинь Эврәннь таалын шиидврлә ирлцүлж кенә. **12** Бидн

хамгин түрүнд Христост экләд нәәлсәрн Бурхна туурмжиг магтх зөвтәвидн. **13** Тадн бас үнн үгин болн аврлтын туск Сән Зәңг соңсхларн Бурхна улс болвт. Тадн Христост итквт, тиигәд Бурхн эзнә тамһ тадн деер тәвв. Тер өгх болсн Әрүн Сәкүс таднд өгв. **14** Мана авх өвиг Әрүн Сәкүсн батлжана. Энүнә ашар Бурхн Эврәннь улсиг кевтнә сулдххиг бидн лавта меднәвидн. Бурхна туурмжд магтал өргтхә!

Павелын зальврлһн

15 [а] Би таниг Исус Христост итксиг болн Бурхна цуг улст дурлсиг соңсснас авн тана төлә Бурхнд йөрәл өргхән мартхшв. **16** [б]-17 Мана Деед Эзн Исус Христосин Бурхн, алдр Эцк, таднд Әрүн Сәкүс өгтхә гиж би зальврнав. Әрүн Сәкүсн таднд цецн уха зааһад, Бурхна тускар медүлх. Тиигәд тадн Бурхиг сәәнәр медхит. **18** [а] Ямаран нәәлврт Бурхн таниг дуудв? Бурхна улсин байн алдр өвнә юмб? Терүнә ямаран ик күчн мана дотр бәәнә? Тадн Бурхна герлиг үзәд, энүг медхин төлә би зальвржанав. **19** [б] Мана, иткдг улсин дотр бәәх күчн, әвртә күчн болжана. **20** Эн күчәр Бурхн Христосиг үкснә хөөн әмдрүлв. Бурхн Терүг теңгрин орн-нутгт бийиннә барун талан суулһв. **21** Христос цуг һарджах, йос бәржәх, чидлтә болн нойлжах сәкүсдәс өөдән бәәнә, цуг зүсн-зүүл нердәс болн цол нернәс, һанцхн эн жирһлд биш хөөтк жирһлд, өөдән йовхинь мөн. **22** Бурхн Христост цугтаг һардх йос өгв, терүгәр цугтаннә толһач кев, хамгин түрүнд иткдг улсин толһач тәвв. **23** Иткдг улс Христосин цогц-махмуд болжана. Христос иткдг

улсиг бүклднь дүүргжэнэ. Христос үүдэлтэн төгсөжэнэ.

Шин жирһл

2 Тадн зака эвдснэс иштэ болн килнцэсн келтэ үкж одлат. ² Тиигхд тадн эн делкэд бээх амтнлэ эдл килнцтэ жирһлэр бээлэт. Тадн му хардачин үлмэд бээлэт. Тер теңгртк хар сәкүсдиг харджана, Бурхна соңсхвр уга улсин седкл эзлжэнэ. ³ Цагтан бидн цугтан бас теднлэ эдл билэвидн. Цогц-махмудыннь болн ухананнь седвэрэр бээлэвидн. Наадк улсла эдл бээснд мадниг Бурхн засглх бээсмн. ⁴ Болв хээрлтэр байн, маднд дегд дурта Бурхн зака эвдснэс келтэ үксн мадниг Христосла хамдан амдрүлв. Тадн Бурхна хээрлтэр авргдвт. ⁶ Терүнлэ хамдан теңгрин орн-нутгт залхин төлө Бурхн мадниг Христос Исусла амдрүлв. ⁷ Тиигж кехлэрн, Бурхн эврәннь кемжэн уга хээрлтэн мөңкинд үзүлв. Эн хээрлтэн Бурхн маднд Христос Исусин дурар күргв. ⁸ Яһад гихлэ, тадн хээрлтин ашт итклэр дамжад авргдвт. Тадн хээрлтд күршго билэт. Болв Бурхн терүг таднд белгвл. ⁹ Тадн эврәннь кергэр авргдсн угат. Кен чигн күн бичэ көөртхэ! ¹⁰ Бидн Бурхна үүдэсн улсвидн. Терүнэ белдсн цаһан саната керг мадниг күцэтхэ гиһэд Бурхн мадниг Исус Христосла ниилэд үүдэв.

Христос улсиг цугтаһинь негдүлв

¹¹ Төрхэрэ тадн керчүлгдсн улсин келсэр, керчүлгдэд уга буру номта улс болжахан бичэ марттн. ¹² Тиигхд тадн Христос угаһар бээсэн бас бичэ марттн. Тадн Бурхна шүүж авсн улс биш билэт, тадн Бурхна өгх болсн бооцанд орлцшго билэт. Ицл уга болн Бурхн уга бээлэт тадн. ¹³ Болв ода Христосла ниилснэ күчэр урднь холд бээсн улс тадн өөрхн болвт. Юңгад гихлэ, Христос тадна төлө цусан асхв. ¹⁴ Христос маднд эвин хэрлцэ авч ирв. Евреймүдиг болн буру номта улсиг нег улст негдүлв. Христос кирс деер үкхлэрн таднд дээсн болжасн эрсинь нурав. ¹⁵ Хойр оңдан улсиг Бийтәһән ниилүлэд нег шин улс Тер үүдәһэд, тедниг хоорнднь эвцүлхин төлө закрта болн зокалта зака уурулв. ¹⁶ Христос кирс деер болсн үклэрн теднэ хоорндк дээсиг дарв. Кирсэр хойр улсиг негдүлэд, тедниг Бурхнд хэрү өгв. ¹⁷ Тиигэд Христос ирэд, таднд эвин туск Сән Зәңгиг Бурхнас хол йовсн буру номта улст, Бурхнд өөрхн бээсн евреймүдт тархав. ¹⁸ Христосин кесн кәдлмшин ашар бидн цугтан нег Әрүн Сәкүсәр дамжад Эцк талан ирж чаджанавидн.

¹⁹ Ода тадн тиигэд күүнэ, йовсн улс бишит. Тадн Бурхна улсла нег улс болад, Терүнэ өрк-бүлин улс болжанат. ²⁰ Тадн тосхгдсн гер мет апостолмудын болн әәлдәчнрин номин ул деер тосхгдвт. Тадна тосхлтын хамгин һол чолунь Христос Исус болжана. ²¹ Һол чолун деер гер кевтән зогсжана. Деед Эзнд нерәдсн әрүн сүм болтл Терүг өөдән

өскжәнэ. ²² Христосла ниилэд, гер мет тадн цугталань хамдан тосхгджанат. Тер герт Бурхн Әрүн Сәкүсәр дамжад бәәнэ.

Буру номта улс дунд Павелын кесн кәдлмш

3 Тиигэд би, Павел, Христос Исуст церглсндән, тадн буру номта улсин төлө кәдлсндән бәрәнд бәәнәв. ² Эн даалһвриг тадна төлө Бурхн эврәннь хээрлтәрн нанд өгсиг тадн маһд уга соңссн болхит. ³ Бурхн нанд эн нуувчиг медүлв. Би ахрар энүнэ тускар таднд бичлөв. Кемр тадн мини бичсиг умшхларн, Христосин нуувчиг намаг меджәхиг үзхит. ⁵ Урднь әмтнд эн нуувчин тускар келгдәд уга билә. Болв Бурхн энүг ода эврәннь әрүн апостолмудт болн әәлдәчнрт Әрүн Сәкүсәр медүлв. ⁶ Нуувчнь эн: буру номта улс Сән Зәңгәр дамжад евреймүдтә хамдан өнч авх улс болжана. Тедн нег цогц-махмудын мөчмүд болжана. Евреймүдтә хамдан тедн Исус Христосар дамжад Бурхна өгхәр келсиг авх. ⁷ Хээрлтин белгәр дамжад Бурхн намаг Сән Зәңгин цергч кев. Эн белг нанд Бурхн эврәннь чидл-күчән һарһад өгв. ⁸ Би Бурхна улс дундас хамгин баһ чинртә күн болжанав. Бурхн буру номта улст Христосин кемжән уга зөөрин туск Сән Зәңг тархатха гиж эврәннь хээрлтәрн нанд даалһвр өгв. ⁹ Бурхна нуувч яһж күцәгдхиг цугтаднь намаг цәәлһтхә гиж даалһв. Цугтаһинь үүдәсн Бурхн давсн цагт Эврәннь нуувчан дарв. ¹⁰ Учрнь иим: өдгә цагт һарджах болн йос бәржәх сәкүсд теңгрин орн-нутгт Бурхна зүсн-зүүл цецн ухана тускар кевтнь иткдг улсар дамжж меддгәр тииглә. ¹¹ Бурхн эврәннь мөңк күслә ирлцүлж тиигв. Эн күслән мана Деед Эзн Христос Исусар дамжулж күцәв. ¹² Христосла ниилснэс иштә болн Терүнд итксәрн бидн зөргтәһәр, бат итклтәһәр Бурхн тал ирж чадхвидн. ¹³ Тиигэд тана төлө даажах мини зовлңгас келтә тадниг бичә зовтн гиж би суржана. Би таднд тус болтха гиһэд зовжана.

Христосин дурн

¹⁴ Тиигэд теңгрт болн һазр деер бәәх өрк-бүл болһниг үүдәсн Эцкин өмн би сөгджәнәв. ¹⁶ Тадниг седкләрн күчтә болтха гиһэд би Бурхиг алдр туурмжасн Әрүн Сәкүсәр дамжулж күч өгтхә гиж суржана. ¹⁷ Иткләр дамжад тана зүркнд Христос бүүрлтхә гиж би зальвржана. Дәкәд модна уңг гүүнд урһснла әдләр болн уул деер бәрсн гертә әдләр тана кеж-күцәжәснә тоотын улнь дурн болтха гиж зальвржана. Тадн Бурхна цуг улсла хамдан Христосин дурн ямаран өргн, ут, өндр болн гүүнинь медтхә гижәнәв. ¹⁹ Таниг күүнә медлһнәс даву бәәх Христосин дуринг медтхә гиһэд зальвржана. Бурхн бийнь кевтән тадна седклд бәәдгәр тиигжәнәв. ²⁰ Бурхн Эврәннь күчәр мадн дотр бәәнә. Тер мана суржаснас эс гихлэ ухалжаснас икәр кеж чадна. Бурхнд иткдг улсар, Исус Христосар оньдин тууртха! Тиигтхә!

Иткдг улс негдх зөвтэ

4 Би Деед Эзнд церглжэсэри бэрэнэ күн болжана. Тадниг Бурхна дуудврла ирлцтэһэр бээтн гиж эржэнэв. ² Кезэ чигн тогтун, номһн болн тесвртэ болтн. Нег-негнлэһэн тесвртэһэр дуран өгч бээтн. ³ Тадн нииһэр бээхин арһ хээтн. Тиим негдлтиг Эрүн Сәкүсн тадниг негдүлжэх эвэр дамжад таднд өгчэнэ. ⁴ Негхн цогц-махмуд болн негхн Сәкүсн бээдг болжана. Бурхн тадниг бас негхн нээлврт дуудв. ⁵ һанцхн Деед Эзн, негхн иткл, негхн уснд кирслһн бээнэ. ⁶ Негхн Бурхн бээнэ. Тер цуг күмнэ Эцк болжана. Хамг әмтнә деер Эн бээнэ. Цугтаһар дамжад эврәннь седвэр күцэнэ. Күн болһнд Бурхн бээнэ. ⁷ Христосин аһу ик зөөрәс мадн дундас күн болһн шишлц билг авв. ⁸ Бурхна Бичгт иигж бичэтә: «Хамгин ик өндрт өөдлхләрн Тер бәрәд авсн улс дахулж авад, күмнд олн билг өгв». ⁹ «Өөдлв» – гисн юмб? Урднь Христос һазрин ик гүүнднь күрсн күн болжана. ¹⁰ Күрсн күн альд чигн бээхин төлө теңгрәс деегшән һарсмин болжана. ¹¹ Тиигәд теднә негнь – апостолмуд, хойрдгчнь – әәлдәчнр, һурвдгчнь – Сән Зәңг тархачнр, зәрмснь иткдг улст килмжән өгдг улс болн багшнр болтха гиж шиидв. ¹² Эврәннь цогц-махмуд өскхин төлө Христос цуг иткдг улсиг Бурхна церглтд белдхәр тиигв. ¹³ Тиигәд одж бидн цугтан эврәннь итклдән болн Бурхна Көвүг медхдән негдлтд күрхвидн. Бидн иткләрн Христосла әдл бөдүн улс болхвидн. ¹⁴ Дәкж бидн дольганд болн зүсн-зүүл номин салькнд цокгдж, үзг болһн тал дээвлж йовх бичгүд болшговидн. Эн зүсн-зүүл худлчнрин ном. Тедн худл ¹⁵ Терүнә ормд бидн үнн үг келәд, нег-негндән дурлх зөвтәвидн. Мана толһа болжах Христосла нииләд өсх зөвтәвидн. ¹⁶ Христосин һардврар цогц-махмудын мөчмүд негднә. Теднә залһлдаһар цогц-махмуд кевтән бәрәтә. Мөч болһн эврәннь кергән даахла, цогц-махмуд тегәд кевтән өсәд, дурар батрна.

Урдк жирһл болн шин жирһл

¹⁷ Тиигәд би Деед Эзнә нерн деерәс таднд закжана: буру номта улс кевтә бээдгән ууртн. Теднә седвәр хоосн, теднә ухань харңһутрж одж, теднд Бурхна жирһл уга. Яһад гихлә, медрл уга көндлц улс. ¹⁹ Тедн ичрән геһәд оньдин кемжән угаһар аля болн зүсн-зүүл бузр юмнд авлгдна. ²⁰ Тиим жирһл Христосин тускар тана медрл ирлцжәхш. Юңгад гихлә, тадн Христосин тускар соңсвт. Исуст иткдг улс болад тадн Терүнә туск үнн медрл авт. ²² Кезәңк күүнә бээдлән хайтн. Тер урдк бээдл тадниг худл седвәрәри алжаж. ²³ Эврәннь ухан-седклән тадн шинрүлх йостат. ²⁴ Тадн шин күн болх йостат. Тер шин күүг Бурхн Бийән дуралһад үүдәж. Тер күн үннлә ирлцж чик седклтәһәр болн әрүнәр бээнә. ²⁵ Күн болһн худл келдгән ууртн. Цугтан нег цогц-махмудын мөчмүд

болсар, хажудк улстан үнн үг келтн. ²⁶ Уурлхларн бичә килнц һарһтн, нарн суутл ууран һарһтн. ²⁷ Тадниг сәрх арһ эрлгт бичә өгтн. ²⁸ Хулха кедг күн дәкж бичә хулхалтха. Кергтә мөңгән эврәннь чик күч-көлсәри тер олтха. Олснасн түрү бээх улсла хувалцтха. ²⁹ Күүнд му үг бичә келтн. Зуг соңсжәх күүнд сурһх, кергтнь дөң болх үгмүд келтн. ³⁰ Бурхна Эрүн Сәкүс бичә һундатн. Тертн тадниг Бурхна улс гисн тамһ болжана. Цагнь ирхлә, Бурхн мадниг кевтнь сулдххиг тер лавлжана. ³¹ һундлас, уурас, һалзуһас, хәәкрлһнәс, му, бузр үгәс болн талдан күүнд хоран күргх юмнас гетлтн. ³² Нег-негнтәһән цаһан санатаһар бээтн, хәэрлтән күргтн. Бурхн Христосар дамжад тадна гем тәвж өгсн әдләр нег-негнәннь гем тәвтн.

Герлд жирһлһн

5 Тадн Бурхна дурта үрдүд болсарн Терүнлә әдл бээтн. ² Христос таднд дурлснала әдләр дурта болтн. Тана төлө Бурхна таалта бәрсн күж мет болн бәрц мет жирһлән Тер өгв. ³ Тадн дунд цалдң йовдл, эс гихлә талдан бузр юмн, эс гихлә күүнә юм авхдан дурта йовдлын тускар төрүц бичә келтн. Иим күүндврт Бурхна улс дунд мел орм уга. ⁴ Тана келсн үгд ичртә, эргү күүндвр болн бузр шог уга болх йоста. Энүнә ормд Бурхнд ханлтан өргж йөрәтн. ⁵ Цалдң йовдл һарһсн болн му бээдләр бәәсн улс, хармч улс Бурхна болн Христосин орн-нутгт оршгоһинь лавтаһар медтн. Хармндг йовдл худл шүтәнд шүтлһнлә әдл болжана. ⁶ Тадниг эргү үгәр кен чигн күн бичә авлтха. Соңсхвр уга күн Бурхна зарһла харһх ⁷ Иим улсас хол йовтн. ⁸ Цагтан тадн харңһуд бәәләт. Болв ода тадн герлд йовнат. Яһад гихлә, тадн Деед Эзнә улс болжанат. Герлин бичкдүд мет бээтн. ⁹ Герл күүнд ямаран чигн цаһан саната йовдл һарһхд, үнәр болн чикәр бээх арһ өгнә. ¹⁰ Деед Эзнд таалта тоотыг тадн медж автн. ¹¹ Тадн харңһу бээдлин олз уга кергт бичә орлцтн. Иим йовдл һарһдг улсиг чиклтн. ¹² Иим улс нуувчар ю кежәхинь нам келхд ичртә. ¹³ Болв герлин үзүлжәх тоотнь цугтан илдкдгд. ¹⁴ Иләр үзүлсн тоот герл болжана. Тиигәд чигн иигж бичэтә: «Унтсн күн, сер! Уксн күн, бос! Христос чамд герл тусхах». ¹⁵ Тадн оньган өгч эврәннь бээдлән хәләтн. Медрл угаһар биш, ухатаһар бээтн. Таднд бээх ямаран чигн арһан олзлтн. ¹⁶ Яһад гихлә, эн цаг – килнцтә улсин цаг болжана. ¹⁷ Бичә эргү күн болтн. Болв тадн Деед Эзнә таал юнд бээхинь медхәр шунтн. ¹⁸ Тадн чаһр бичә икәр уутн. Тиим күн һәргтә йовдл һарһна. Терүнә ормд Эрүн Сәкүсн тадниг закртха. ¹⁹ Нег-негндән Бурхна дуудас, частрас болн Эрүн Сәкүснә дуудас үгмүд келжәтн. Дуултн, Деед Эзиг зүркнәсн туурлтн. ²⁰ Мана Деед Эзн Исус Христосин нерәр Эцк Бурхиг цугтаннь төлө оньдин йөрәтн.

Залус болн гергчүд

²¹ Тадн нег-негэн соџстн. Яһад гихлэ, тадн Христосиг күндлжэнэт. ²² Гергчүд, тадн Деед Эзиг соџсснла эдлэр залусан соџстн. ²³ Юңгад гихлэ, Христос иткдг улсин толһа. Тедү мет залу күн гергнәннь толһа болжана. Тиигэд цогц-махмуднь болжасн иткдг улсиг Христос аврв. ²⁴ Иткдг улс яһж Христосиг соџсна, түүшң гергчүд цуг халхар эврәннь залусан соџсх йоста. ²⁵ Залус, эврәннь улст Христос дурта болсна эдлэр гергчүдтән тадн дурта болтн. ²⁶ Христост иткдг улсиг усар уһаһад, үгэр цеврдүләд, Бурхнд нерэдхин төлэ эврәннь эмән Тер өгв. ²⁷ Иигхлэрн Христос эврәннь улсан ке-сээхнэн үзүлж өмннь һартха гив. Тедн цевр болн буру, севг, хурнясн уга нег чигн һаң уга улс болх. ²⁸ Тиигэд залус, эврәннь цогц-махмудтан дурлсна эдлэр гергчүдтән дурта болх йостат. Гергндән дурта күн бийдән дурта болжана. ²⁹ Эврәннь цогц-махмудтан дурго күн уга. Күн болһн цогцан асрад, килмжән тусхана. Тедү мет Христос иткдг улст килмжән өгнэ. ³⁰ Бидн Христосин цогц-махмудын мөчмүд болжанавидн. ³¹ Иигж бичэтэ: «Тер учрар күн эцк-экән үлдәһэд гергтәһән ниилх. Залу гергн хойр нег цогц болх». ³² Эн ик нуувч. Эн үгмүд Христос иткдг улс хойрин тускар келгджәнэ. ³³ Зуг эн үгмүдт тадна тускар бас келгджәнэ. Залу болһн гергндән бийдән мет дурта болх зөвтэ. Гергн залуһан тевчх йоста.

Бичкдүд болн эцк-экр

6 Бичкдүд, Деед Энд итксәрн эврәннь эцк-экән соџстн. Энтн чик керг. ² «Эврәннь эцкән болн экән тевч», – эн Бурхна үгән өгснлэ хамдан түрүн заавр болжана. ³ Бурхн иигж үгән өгв: «Эврәннь эцкән болн экән тевчхлэ, һазр деер сәәнәр болн удандан бәэхич». ⁴ Эцк-экр, үрдүдән бичэ уурлултн. Деед Эзнэ таал юунд бәэхинь үзүләд, теднән сурһж өсктн.

Зарцнр болн эздүд

⁵ Зарцнр, һазр деер эздүдән күндләд, теднэс әәһэд, тедниг соџстн. Әрүн зүркнәсн Христост церглжәснлэ эдлэр тадн тиигж кетн. ⁶ Таниг шинжлжәх кемд эзндән сәэнд үзгдхәр биш, болв иим йовдл әрүн седкләсн Бурхна таал күцәхәр

Христосин зарцнр болж кетн. ⁷ Күүнд биш Деед Энд церглжәснлэ эдлэр Бийиннь дурар эздүдтән заргдтн. ⁸ Күн болһниг – зарц, эс гихлэ сулдан бәэх күн – йилһл уга кесн сән кергәрнь ашлх зөвтэ гиж тадн ухалтн. ⁹ Тадн, эздүд, эврәннь зарцнртаһан дигтә бәәтн, бичә тедниг әәлһтн. Теңгр деер тадна болн теднэ Деед Эзн бәэхиг тодлад авчктн. Деед Эзн кениг чигн йилһлго зарһинь кех.

Иткдг күүнә зер-зев

¹⁰ Аштнь иигж келхәр седләв: Деед Эзнлә нииләд, Терүнә алдр күчәр батртн. ¹¹ Бурхна өгсн цуг зер-зев бийдән өмстн. Тиигхләрн эрлгин мектә зурала сөрлцлж чадхит. ¹² Бидн әмтнлә ноолда кежәхшвидн. Болв бидн һарджах, йос бәржәх, эн харңһу делкәд эзркжәх болн теңгрин хар сәкүсдин өмнәс ноолда кежәнәвидн. ¹³ Тер төләд Бурхна өгсн зер-зев кевтнь автн. Кемр му өдр ирхлэ, тадн дәврән тоотыг сәрәд цугинь даахит. ¹⁴ Белн бәәтн. Белкүсндән бүс зүүтн. Эн бүс – үнн болжана. Цө болд өмстн. Бурхна өмн тана чикәр бәәлһн цө болд болжана. ¹⁵ Башмг өмстн. Эвин туск Сән Зәңг цәәлһхд белн болһн тана башмг болжана. ¹⁶ Халц бас автн. Иткл тана халц болжана. Энүгәр тадн эрлгин цуг халун сумнас бийән харсж чаджанат. ¹⁷ Бас дуулх өмстн. Аврлт – дуулх болжана. Әрүн Сәкүснә үлд автн. Эннь Бурхна үг. ¹⁸ Әрүн Сәкүсн һарддгар кезә чигн Бурхнд зальврад дөң суртн. Тиигэд оньдин сергг бәәтн. Цуг иткдг улсин төлө Бурхнас дөң суртн. ¹⁹ Мини тускар бас зальвртн. Нанд кергтә үг Бурхн өгтхә, юмнас әәлго Сән Зәңгин нуувчинь тархах зөрг өгтхә. ²⁰ Сән Зәңгин төлө түүрмд суусн бийнь би илгәгдсн күн болжанав. Сән Зәңгин тускар би зөргтәһәр, йоста кевәр келдгәр тадн зальвртн.

Бичгин сүл үгмүд

²¹ Түхк, мана күндтә ах болн Деед Эзнә итклтә цергләч, таднд мини тускар цугинь келж өгх. Намаг бийән яһж бәржәхин тускар бас келх. Тиигэд тадн намаг ямаран бәэхиг медхит. ²² Энүнә төлө би терүг тадн тал илгәжәнәв. Тадн мана тускар медхит. Түхк таднд урмд өгх. ²³ Ахнр-дүүнр, таднд Эцк Бурхн болн Деед Эзн Исус Христос эв, дур болн иткл өгтхә. ²⁴ Мана Деед Эзн Исус Христост күүрдго мөңк дурта улсиг Бурхн хәәртхә!

ПИЛИПИНХН

Эн бичигг Павел түрүн чонжд нерэдж бичсн. Тер чонжиг Римин хажудк Македонь гидг назрт Павел бүрдэж. Тер цагт Павел түүрмд бэрэтэ бээж. Христианск талдан кедлэчнр Павелд оппозиц болхла, түүнэ санань зовна, дэкэд Пилипин чонжд худл ном тархажаснд бас үрүднэ. Тер бийнь Павел Исус Христост батар иткэд бичсн бичгнь йир байрта, итклтэ болж медгднэ. Иим бичг илгэснэ учрнь юундв гихлэ, Пилипид бээх иткдг улс түрү цагтнь бийинь дөңнэд белг илгэснд Павел ханлтан өргжэнэ. Тер саамиг бас нег олзлад, тедн чигн, бийнь түрү-зүдү үзсн болв чигн зөргтэ болн бийдэн итклтэ болтн гиж дэктн урмд өгнэ. Павел тедниг бийэн Исусла эдл бэрэд, ядардган, деерлkdгэн хаяд тогтун бээтхэ гиж суржана. Исус Христосла негдэд бээсн иткдг улсын жирл Бурхна белг болжахиг Павел теднд сергәһэд келжэнэ. Тер белгиг тедн евреймүдин Зака күцәһэд биш, зуг иткләр дамжад авчана. Христоста негдэд бээсн улст Бурхн байрта, тогтун жирл өгчәхин тускар Павел бичжэнэ. Эн бичг байрин, иткмжтэ бээдлин, негдлтин, итклһнэ болн жирлһин тесвр үзүлжэнэ. Тедү мет Павел Пилипид бээх чонжд ямаран дуртаһинь медүлжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг. 1.1–11

Павелын эврә керг 1.12–26

Христосла ниилэд бээлһн 1.27 – 2.18

Тимофейин болн Эпапродитин төлә кесн зура 2.19–30

Өшәтнәс болн әмшгәс сагллһн 3.1 – 4.9

Павел болн терүнә иньгүд Пилипид 4.10–20

Товчлгч үг 4.21–23

Мендлһн

1 Исус Христосин зарцнр Павелас болн Тимофеяс Христос Исусла ниилснд Пилип хотнд бээх Бурхна улст, чонжин ахлачнрт болн нөктнрт. Мана Эцк Бурхн болн Деед Эзн Исус Христос цаһан сана болн амулң бээдл таднд өгтхә!

Павелын зальврснь

3 Тана тускар санжасн цагтан би Бурхндан оньдин ханлт өргнөв. **4** Тана тускар зальвржасн цагтан оньдин байртаһар зальврнав. **5** Учрнь иим: тадн намаг Сән Зәңг тархад түрүңк өдрәс авн ода күртл нөкт болж йовнат. **6** Тана седклд тиим сән кедлмш эклж үүдәсн Бурхн эн кедлмшән Исус Христосиг иртл күцәх гиж би лавта меднөв. **7** Тана тускар тиигж ухалсм чик болжана, яһад гихлэ, тадн оньдин мини зүркнд. Нанд өггдсн церглтд тадн цуһар оньдин орлцж йовлат. Ода чигн, намаг түүрмд суусн цагтм чигн, Сән Зәңг харсж батлсн цагтм чигн тадн тиигж йовлат. **8** Исус Христосла эдл би таднд дурта болдгиг Бурхн герч. **9** Тана дурн улм өстхә, тадниг улм икәр медтхә, чикәр ухалтха гиж би зальвржанав. **10** Тиигхлэ тадн сәәнинь йилһж чадхит. Христосиг ирхлэ, тадн цевр болн буру уга болхит. **11** Тадн Христосин өгдг чик бээдлин дала

сән йовдлта болхит. Эн цугтан Бурхнд туурмж болн магтал ирүлх.

Мини жирл – Христос

12 Ахнр-дүүнр! Нанла учрсн йовдл күцәмжтәһәр Сән Зәңг тархад нөкт болсинь би таднд зәңглхәр седжәнөв. **13** Намаг Христосин төлә түүрмд суусиг хаана бээшнд бээсн улс болн наадк улс цугтан меднэ. **14** Намаг түүрмд суусн учрас ахнр-дүүнрин ик зунь Деед Эзд батар иткдг болв, тедн Сән Зәңгиг улм зөргтәһәр болн әәмшг угаһар тархадг болв.

15 Үнәр келхд, зәрм әмтн нанд үлү үзәд, нанла дөрлдхәр Христосин туск ном цәәлһжәнэ. Болв зәрмснь болхла, сән седвәрәр тиигжәнэ. **16** Сән Зәңг харсх кедлмшт Бурхн намаг орулсинь медәд, эдн нанд дурта болад цәәлһжәнэ. **17** Талдан улс болхла эврәннь сә хәәһэд, Христосин туск номиг әрүн седкләрн цәәлһжәхш. Түүрмд бээсн цагтм намаг икәр зоваж чадх гиж тедн санжана. **18** Тиигв чигн юмб?! Тедн ямаран чигн учрар: сән седвәрәр эс гиж эврәннь сә хәәсн учрар Христосин туск ном цәәлһдгнь йилһл уга. Христосин тускар тедн келжәхнь хамгин ик чинртә. Энүнд би байрлжанав. Би цааранднь чигн байрта бээхв. **19** Яһад гихлэ, тана зальврсар болн нанд Исус Христосин Сәкүсн нөкт болсар би эн түүрмәс һархв гиж санжанав.

20 Би кех зөвтэ кергэн оньдин күцэхв гиж халун зүркэрн күсл кеж нээлжэнэв. Ода болн оньдинд би эмд бээв чигн, үкв чигн эврэннь цогцарн Христосиг зөргтөхөр туурулхв. 21 Мини жирһлин күсл – Христос. Кемр намаг өңгрхлэ, нанд олзта болх. 22 Кемр нанд эмд бээх цаг бээхлэ, би олн туста йовдлмуд кеж күцэхв. Зуг юуһинь шүүж авхинь би меджэхшв. 23 Би хойраһинь шүүж авх санатав. Эн жирһлэс салж Христосла харһад бээхэр седжэнэв. Эннь хамгин деер болх. 24 Зуг тана төлө нанд эмд бээх кергтэ. 25 Би эмд бээхэн лавта меднэв. Тадниг итклдэн өсхд, итклэс һарсн байр авхд нөкд болхар би таднла үлдхв. 26 Намаг таднур дөкөд ирхлэрн Исус Христосла ниилсндтн нанар буульмж кехд танад дала учр олдх.

27 Зуг Христосин Сэн Зэңглэ ирлцж бээтн. Нинегн бээтн. Сэн Зэңгин итклин төлө ноолдтн. Кемр би ирхлэ, тана эн бээдлг үзхв, кемр эс ирхлэ, энүнд тускар соңсхв. 28 Юунд чигн өшөтнрэс бичэ ээтн. Эн бээдл теднд үкх гисн темдг, маднд аврх гисн темдг. Цуг эн Бурхнас. 29 Христост һанцхн иткх биш, болв Терүнэ төлө зөвх зөв Бурхн тандд өглэ. 30 Тадн нанла эдл ноолджанат. Намаг яһж ноолдсинь тадн үзсн билэт, болв яһж би ноолджаһинь ода соңсжанат.

2 Кемр тадн Христосла ниилэд нөкд авчачла, Терүнэ дурн тадниг төвкнүлжэхлэ, Эрүн Сәкүслэ хамдан бээхлэ, санан зовж өр өвчөхлэ, намаг улм ик байрта кетн. Хоорндан таарч нег-негндэн эдл дурта болтн, ухан-седклэрн негдж нег күслтэ болтн. 3 Бийдэн олз хээж, нер хээж юм бичэ кетн. Бийэн номһрулж хоорндан бээтн. Кен чигн талдан күүг бийэсн деер тоолтн. 4 Тадна кен чигн һанцхн эврэннь арһ хээлго, әмтнә арһ хээтхә.

5 Исус Христосла эдл ухалтн. 6 Исус Бурхн болв чигн Бийэн Бурхна эдлцхэр зүткх йостав гиж сансн уга. 7 Зуг зарц болн күн болж төрэд сән дурарн бээсн юмнасн хаһцв. Тер бээсн кевәрн күүнлэ эдл болв, 8 Бийэн номһрулад үктлән, кирст үктлән соңсхврта бээж. 9 Тиим учрар Бурхн Терүг хамгин деерк ормд өргж, цуг нердәс хамгин алдр нер өгч. 10 Тегәд теңгр деер, һазр деер, һазр дор бээсн цуг әмтә тоотнь Исусин нериг күндлэд сөгдх. 11 Бурхн Эцкиг туурулхин төлө Исус Христос Деед Эзн гиж күн болһн иләр келх.

Одд мет гилвктн

12 Тегәд, хәәртә үүрмүд мини, намаг таднла бээсн цагт тадн соңсврта билэт. Ода таднла эс бээв чигн тадн соңсхврта болнат. Бурхиг күндлэд, аврлтын көдлмш күцэхәр зүтктн. 13 Яһад гихлэ, Бурхн Эврәннь таал күцэх седвәр болн күч тандд өгчәнә.

14 һундл төрл угаһар болн зүтклдән угаһар цугинь күцәтн. 15 Тиигхлэ тадн Бурхна нүл уга, цевр болн дуту уга үрдүд болхит. Тедн хар саната болн килнцтә улс дунд бээчхәнә. Тедн одд мет әмтнә заагт гилвкнә. 16 Тадн жирһл өгдг үгмүд тер улст келнәт. Тегәд Исус Христосин ирх өдрт би хара

зөңдән марһанд орлцсн угав, хара зөңдән көдлсн угав гиж байрлхв. 17 Болв кемр мини цусн тана тәкл деер асхрв чигн (тана тәкл гисн иткләр дамжад Бурхнд церглт) би байрлхв, таднла хамдан байрлхв. 18 Тадн бас байрлтн, нанла байрлтн.

Тимофей Эпапродит хойрин тускар

19 Кемр Деед Эзн Исусин таал бээхлэ, би Тимофейиг тадн тал удл уга илгәхв, тиигәд тадниг яһж бээхинь медәд седкләрн төвкнхв. 20 Тер үнн седкләрн таднд ик килмж өгнә. Терүнәс даву нанд тиим күн уга. 21 Наадкснь болхла Исус Христосин төлө арһ хээл уга эврәннь арһан хәнә. 22 Тадн Тимофейиг итклтәһинь меднәт. Тер болхла нанла көвүн эцктәһән бээсн метәр бээж Сән Зәңг цәәлһж көдлж йовла. 23 Тегәд нанла юн учрхиг сәәнәр медж авад, би удл уга энүг тадн тал йовулхв гиж нээлжәнәв. 24 Деед Эзнә таал бээхлэ, би тадн тал эврән ирхв гиж лавта меднәв.

25 Зуг ода нанла хамдан көдлдг болн ноолддг ах Эпапродитиг тадн тал илгәх кергтә гиж би санжанав. Тер таднас ирсн элч болад нанд нөкд болж йовла. 26 Эн тадниг үзхәр икәр седжәнә. Бийнь таасго болсинь тадн соңсв гиж зовжана. 27 Эннь үнн, дегд күндәр гемтәд Эпапродит үкн гив, зуг Бурхн энүг хәәрлв. Бурхн һанцхн энүг биш намаг чигн хәәрлв. Бурхн намаг улм икәр бичә зовтха гиж тиигсмн. 28 Эн учрар Эпапродитиг үзәд, тадниг байрлтха гиһәд би энүг шулуһар тадн тал йовулнав. Тиигәд мини зовлң баһрх. 29 Деед Эзнлә ниилсн ахиг тоссн метәр энүг байртаһар тостн. Энүнлә эдл улсиг күндлтн. 30 Яһад гихлэ, Эпапродит Христосин көдлмшин төлө эн әәмшгтә керг күцәһәд үкн гив. Тадниг нөкд болж эс чадсн цагт, эн тана элч болад нанд нөкд болж йовла.

Йоста чик бээдл

3 Ахнр-дүүнрм! Деед Эзнлә ниилэд байрта бәәтн гиж би аш сүүлднь келжәнәв. Нег юм давтад бичәд бәәдгм нанд ацан биш, болв тандд болхла, әәмшгәс эн харслт болх.

2 һалзу нохас мет бәәдг улсас бийән саглтн. Хар саната йовдл һарһдг улсас бийән саглтн. Керчүлһ кедг улсас саглтн. 3 Яһад гихлэ, тедн биш бидн йоста керчүлгдсн улсвидн. Бидн Эрүн Сәкүсәрн дамжад Бурхнд мөргнәвидн. Бидн шажна һазак кергт нәәллго Исус Христосар буульмж кенәвидн. 4 Болвчн би шажна һазак кергт нәәлх учртав. Кемр нег чигн күүнд шажна һазак кергт нәәлх учр бәәхлэ, нанд тиим учр улм дала. 5 Төрснә хөөн нәәмдгч өдртм Мошен закаһар би керчүлгдв. Би Израилин күмб, Беньяминә үңг-тохмтав. Цевр тохмта еврейв. Зака күцәлһнә тускар келхлэ, би перушмв. 6 Би итқдг улсиг шунлтта кевәр көөләв. Зака күцәсәр чик бәәдлтә болхин тускар келхлэ, би нүл уга күн биләв. 7 Тер бийнь кезәнә чинртә, олзта гиж тоолсн юмиг, ода болхла, би Христосин төлө

юмн биш гиж тоолжана. ⁸ Цуг юмсудыг мини Деед Эзн Исус Христосин туск медрллэ дүнцүүлхлэ, эннь юмн биш гиж би тоолжана. Исус Христосин төлэ би бээсэн холад күүнд керго хог-богд тоолжана. Христосиг олж авхин төлэ болн Терүнлэ бүклдэн ниилхэр би тиигжэнэ. Күн зака күцэсэр чик бээдл авна. Би тиим кевэр чик бээдлтэ бишв. Зуг би Христост итксэр тогтсн чик бээдлтэ болв. Эн чик бээдл Бурхнас харчана. ¹⁰ Би Христосин болн Терүг амдрүлсн күчиг медх санатав. Би Терүнлэ эдл зовх санатав. Исусла эдл үкх санатав. ¹¹ Тиигхлэ би амдрхв гиж нээлжэнэ.

Күслд күрхэр темцж зүтктн

¹² Күслдэн күрлэв, дуту уга болв гиж би келжэхшв. Зуг би тер күслд күрхэр зүткжэнэ. Тер күслин төлэ Христос Исус намаг аврла. ¹³ Ахнр-дүүнр! Күслдэн күрлэв гиж би тоолжахшв. Зуг би ардк юман мартад, өмнк күслдэн күрхэр зүткнэ. ¹⁴ Би диилврин ач авхар күслд күрхэр зүткжэнэ. Исус Христосар дамжад энүг автха гиж Бурхн мадниг дуудв.

¹⁵ Бидн дуту уга улс тиигж ухалх зөвтэвидн. Кемр тадн дундас күн талданар ухалдг болхла, Бурхн терүнд цөөлхж өгх. ¹⁶ Эн цаг күртл дахсн зокалмудар бээж яһв чигн уралан йовий.

¹⁷ Ахнр-дүүнр! Талдан улсла хамдан нанас үлгүр автн. Таднд үзүлсн мана үлгүрэр бээдг улсиг хэлэтн. ¹⁸ Яһад гихлэ, кесг улс Христосин кирсин өшөтнр болж бээнэ. Эднэ тускар би таднд урднь давтад келлэв. Ода би уульн бээж эднэ тускар давтад келжэнэ. ¹⁹ Аш-сүүлднь, эн улс үкх. Эднэ бурхн – гесн. Теднэ буульмж кесн юмс бийснь һутана. Тедн һанцхн эн һазрин юмна тускар ухална. ²⁰ Зуг Мана Төрсн теңгр деер. Аврач болн Деед Эзн Исус Христосиг тендэс ирхиг бидн күлэжэнэвидн. ²¹ Тер мана арһ уга үклд ордг цогц-махмудыг хуврүлж Эврәннь туурмжта цогц-махмудла эдл күчэрн кех. Эн күчэр Тер цугиг медэндэн орулна.

Павелын сурһмж

⁴ Мини хээртэ ахнр-дүүнр! Би тадниг икэр санжана. Тадн – мини байр, тадн – мини титм. Хээртэ ахнр-дүүнр, Деед Эзнлэ ниилэд батар зогстн.

² Эвода болн Синтих, буйн болтха, Деед Эзнлэ ниилэд хоорндан ни-негн бээтн гиж би эржэнэ. ³ Мини итклтэ нөкд, чамаг суржана эн хойр күүкд улст нөкд бол. Эдн Клементлэ болн нань чигн нөкдрлэ хамдан нанд дөң болж Сэн Зэңг делгрүллһнд орлцад көдлдг билэ. Эн улсин нерд

Жирһлин Дегрт бичэтэ. ⁴ Деед Эзнлэ ниилж оньдин байрта бээтн. Байрта бээтн гиж бас келжэнэ. ⁵ Тана номһн бээдлин тускар цугтан медтхэ. Деед Эзн өөрхн. ⁶ Юмнд бичэ зовад бээтн. Юн учрв чигн Бурхндан ханлт өргэд эрж зальврад, эврәннь сансн-санаһан Терүнд келтн. ⁷ Тиигхлэ эмтнэ ухана медэнэс ик деер бээсн Бурхна эв тана ухан-седклиг Христосла ниилүлэд харсх.

⁸ Аштнь ахнр-дүүнр: үннч, ачта, үнн чик, цевр, тааста, өврмжтэ, буйн болн буульмж авх ачта юмна тускар оньдин ухалтн. ⁹ Нанас дассн, тодлж авсн, соңссн, үзсн юман күцэтн. Тиигхлэ эвин Бурхн таднла бээх.

Белг авснд ханлт

¹⁰ Тадниг шинэс нанд килмжэн өгснд би Христосла ниилж байрлв. Тадн нанд урднь чигн нөкд болдг билэт, зуг нанд нөкд болх арһ таднд кесг цагт уга билэ. ¹¹ Нанд юмн кергтэ гиһэд би энүг келжэхшв. Яһад гихлэ, би бээсндэн байн болдг дасув. ¹² Түрү цагт болн юмн элвг цагт бээдг дасув. Альд бээв чигн, кезэ бээв чигн, өлсв чигн, эс гиж цадхлң бээв чигн, дала юмта болн төрүц юмн уга бээв чигн би бээсндэн байн болдг даслав. ¹³ Нанд чидл өгдг Христос Исусла ниилэд, би цугиг дааж күцэж чаджана.

¹⁴ Тадн мини зовлңгиг хувалцлат. Эннь йир сэн. ¹⁵ Урднь, Сэн Зэңг эклэд делгрүлсн цагт, намаг Македонь һазрас харч йовхд, таднас даву талдан чонж нанд нөкд болж, мөңгиг цуглулж илгэсн угаһинь тадн, Филип хотна эмтн, бийстн меднэт. ¹⁶ Намаг Тесалоник гидг һазрт бээхд тадн кесг дэжж нанд нөкд болдг билэт. ¹⁷ Би таднас белг авхин төлэ энүг келжэхшв. Зуг тадниг бийдэн сә авхин төлэ тиигж кетхэ гижэнэ. ¹⁸ Эпапродитэр дамжад тадн нанд кергтэхэс үлү юм илгэвт, тегэд чигн ода нанд цуг юмн бээнэ. Тана илгэсн юмн Бурхнд нерэдсн күж мет болн тааста таалмжта бэрц мет. ¹⁹ Мини Бурхн Исус Христосар дамжад алдр зөөрәсн авад тадниг кергтэ юмар теткх.

²⁰ Мана Бурхн болн Эцк мөңкиндэн тууртха! Тиигтхэ.

Төгсвр

²¹ Христос Исусла ниилснд Бурхна улст цугтаднь менд келтн. Нанла хамдан бээсн ахнр-дүүнр бас таднд менд илгэжэнэ. ²² Бурхна цуг улс таднд менд келжэнэ. Онц кевэр хаана бээшнд көдлжәсн улс бас менд келжэнэ.

²³ Деед Эзн Исус Христосин хээртл таднла бээтхэ!

КАЛОСИНХН

Эн бичг Епесэс дорд үзгт бээх Баһ Азийин Калос балһсна чонжин төлө бичгдсмн. Тер чонжиг Павел бүрдэв чигн, болв терүнэ медлд бээсн һазрт тернь бээж. Тегэд Епесэс, Римин эргндк балһсдас көдлмшчнр тиигэн илгэхлэ, Павел бий деерэн үлү даалһвр авдг бээж. Калост худл ном тархадг улс бээсиг тер медв. Бурхнд шүтхин төлө, күцц авргдхин төлө теңгрин онц һардачнрт болн йоснд мөргх кергтэ гиж тедн шунжав. Дэкэд тер багшнр күн болһн шишлң авъяс күцэх зөвтэ, үлгүрнь – керчлһнэ, хот эдлһнэ зокъял күцэх, талдан чигн төрмүд оньгтан авх зөвтэ гижэцхэв.

Тиим худл номиг илткэд, христианмудын йосн ном үзүлхэр Павел эн бичгэн бичжэнэ. Исус Христос күцц аврлт өгч чадхмн, худл номин иткмж болн бээдл эмтиг Христосас хольжах гиж тер келжэнэ. Бурхн Христосар дамжад делкэг үүдэв, Терүгэр дамжад делкэг Бий талан хэрү авчана. һанцхн Христоста негдэд күн болһн авргдх. Эн номиг иткдг улсин жирһлд олзлхин тускар Павел бас келжэнэ. Павелын бичгиг Калост күргсн Түхкиг Өнэсм гидг ялч дахж йовв. Өнэсмн тускар Пилемонд бичсн бичгтэн Павел суржана.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–8

Христосин бээдл болн йовдлмуд 1.9 – 2.19

Христоста негдснд шин жирһл 2.20 – 4.6

Товчлгч үг 4.7–18

Мендлһн

1 Бурхна улст, Калос хотна Христосла ниилсн итклтэ ахнр-дүүнрт Бурхна седвэрэр Христос Исусин шүүж авсн апостол Павел халун менд илгэжэнэ. Мана дү көвүн Тимофей бас менд келүлжэнэ. ³ [а] Мана Эцк Бурхн цаһан сана болн амулң төвкнүн бээдл таднд өгтхэ.

Йөрөл тэвж зальврлһн

³ [б]-4 Тадниг Христос Исуст иткэд, Бурхна улст цугтаднь дуран өгситн соңсад, тадна төлө кезэ чигн зальврларн бидн Бурхнд, мана Деед Эзн Исус Христосин Эцкд, ханлтан өргнэвидн. ⁵ Сэн Зэңгин үннэ үгмүд таднд түрүн болж келхлэ, нээлврин тускар тиигхд соңслат. Теңгрт тана төлө белдсн тоотд нээлэд, тадн дуран өгч иткжэнэт. ⁶ Түрүн өдрэс авн Бурхна хээрлтин тускар соңсад, терүг йостаһар медснэ хөөн Сэн Зэңг тадн дунд сэн ашта болад улм өргэр делгрнэ. Терүнлэ эдл Сэн Зэңг нарт делкэ деер бээсн улс дунд бас тиигнэ. ⁷ Бурхна хээрлтин тускар тадн мана эңкр көдлэч, Христосин итклтэ зарц, маднд дөң болжах Эпапрас медвт. ⁸ Эрүн Сөкүсн таднд өгсн дурна тускар Эпапр маднд келж өгв. ⁹ Тер учрар тана тускар түрүн болж соңсснас авн бидн оньдин тана төлө зальврнавидн. Калост бээх иткдг улс Эрүн Сөкүснэ өгчэх цецн ухаһар болн медрлэр дамжад Тана таалыг медтхэ гиж бидн Бурхиг сурнавидн. ¹⁰ Тиигэд одж Деед Эзнэ таалар Терүнд таасгддгар

жирһэд, тадн оln сэн йовдл һарһхит. Бурхна туск тана медрл өсх. ¹¹ Тадниг түрү-зүдү, зовлң тесвртәһэр дааж чаддгар Бурхн туурмжта арһарн таднд күч өгтхэ. ¹² Тиигэд тадн Эцкдэн байртаһар ханлтан өргтн. Энтн герлин нутгт Эврәннь улсин зөөрэс нег эңгнь авхд тадниг белдв. ¹³ Мадниг тер харңһу йосна үлмәһэс гетлгэд, Эврәннь дурта Көвүнэ нутгт көтлэд орулв. ¹⁴ Эврәннь цусар Тер мадниг сулдхла, тиигж мана килнц тэвж өглэ.

Христосин тускар

¹⁵ Христос Бийәрн эс үзгджэх Бурхна авц-бәрцтэ дүр болжана. Цуг үүдсн юмсас Эн хамгин чинртәннь мөн. ¹⁶ Энүгэр дамжад теңгрт болн һазр деерк тоотыг, үзгджэх эс үзгджэхиг цугтаһинь, залжах, нойлжах, һарджах, йос бәржэх сөкүсиг Бурхн үүдәсмн болжана. Бурхн Христосар дамжад орчлң үүдэв. Үүдәсн тоотыннь күслнь Христос болжана. ¹⁷ Цуг орчлңиг үүдхэс урд Христос бээсмн болжана. Тиигэд үүдсн тоот цугтан Энүнлэ ниилэд дигтэ-дарата бээнэ. ¹⁸ Сүзгтни хург Христосин цогц-махмуднь болжана. Христос эн цогц-махмудын толһань болжана. Христос сүзгтни хургин әмн-жирһлиннь экнь болжана. Энтн Бурхна ууһн Көвүн. Бурхн Терүг үксн улсас хамгин түрүлж әмдрүлхәрн, цугтаһаснь түрүкнь болтха гиж әмдрүлж. ¹⁹ Тиигэд Бурхна шиидврэр Бурхнд бийднь бээсн тоот цугтан Көвүнднь бээх йоста. ²⁰ Бурхн Көвүһәрн дамжад орчлңд бээсн тоотыг Бийтәһән эвцүлхәр шиидв. Көвүнәннь кирсд асхсн

цусар теңгрт болн назр деер бээх тоотыг Бийлэһэн тиигж Бурхн эвцүлв. ²¹ Урднь тадн му йовдл харһад, хар саната йовсндан Бурхна салу бээлэт. Тадн эврэн Бурхна хортн болвт. ²² Болв ода Эврэннь Көвүнэ үклэр Бурхн таниг Бийиннь иньгүд кев. Учрнь иим: Бурхн таниг эрүн, цевр, буру уга кеһэд өмнөн зогсахар седжэнэ. ²³ Болв тадн соңссн Сэн Зэңгэн цаарандан батар алмацлго иткэд нээлврэн бичэ геетн. Би, Павел, нарт делкэд тархагдсн эн Сэн Зэңгин церглэчнь ода болжанав.

Сүзгтни хургт Павелын цергллһн

²⁴ Би тана төлэ зовлң даажасндан байрта бээнэв. Ода би Христос зовснла эдлэр сүзгтни хургин төлэ кевтнь зовлң даасиг чилэжэнэв. Сүзгтни хург Христосин цогц-махмуднь болжана. ²⁵ Бурхн намаг сүзгтни хургин церглэч кев. Таднд дөң болтха гиһэд Эн намаг көдлмшт орулв. Тер көдлмш иим: Бурхна үгиг кевтнь цээлһж өгх. ²⁶ Бурхн Эврэннь үгэн урднь кесг зун жилмүдин туршарт күмн-эмтнэс нуувч кеж бэрж йовснм. Ода болхла, Бурхн Эврэннь үгэн улстан медүлв. ²⁷ Бурхна зура иим: Эврэннь нуувчан Бурхна улст медүлх. Эн байн алдр нуувч олн эмтнэ цугтаннь төлэ белн. Нуувчнь эн: Христос тана ухан-седклд бээнэ. Энтн таднд Бурхна туурмжд орх нээлвр өгчэнэ. ²⁸ Тиигэд бидн Христосин тускар цугтаднь цээлһжэнэвидн. Бурхна өмн Иуслла негдсн буру уга күүг зогсахин төлө күн болһниг бидн йир цецн кевэр саглж сурһнавидн. ²⁹ Эн даалһвриг күцэхин төлө би кинж көдлжэнэв. Би энүг күцэж чадхв, яһад гихлэ, Христос нанд тиим күч өгчэнэ. Тер күчн мини седклд икэр көдлнэ.

2 Танд болн Лээдикья балһснд бээсн иткдг улст, нанла харһад уга улст дөң болхар би яһж ик зовлң дааж көдлж йовхин тускар медүлхэр седлэв. ² Тедниг зөргтэ болтха гиһэд, нег-негндэн дуран тусхатха гиһэд би тиигж көдлв. Тиигэд үнн медрлэс йосн нээлвр кевтэн ирх. Тедн тиигж Бурхна нууциг медж авх. Эн нууцнь – Христос Бийнь. ³ Христос Бурхна цецнинь болн медрлинь, бултулгдсн зөөр үзүлсн метэр медүлжэнэ. ⁴ Энүнэ тускар бичхлэрн, би кен чигн тадниг худл үгэрн, ямаран сэн эс болв чигн чик хаалһас бичэ хажилһтхэ гиж санлав. ⁵ Би таднла хамдан эс бээвв чигн, болв би кезэ чигн таднла бээнэв. Тадна диг-даратаһар зогсиг Христост лавта кевэр итксиг үзэд би байрлжанав.

Христосла ниилсн йосн жирһл

⁶ Христос Иус Деед Эзн гиж итксндэн тадн Терүнлэ ни-негэр бээтн. Модна уңг гүүнд урһснла эдл тадн эврэннь иткл батлтн. Бэржэх гер ул деер зогсснла эдлэр тадн эврэннь жирһлдэн Христост улм икэр нээлтн. Энүг цугтаһинь таднд дасхла. Энүнэ төлө хантан өргтн. ⁸ Тадниг эндүрлһнэ үлмэд орулхас саглтн. Тиим йовдл олн эмтнэ авьясас, орчлңиг залжах сәкүсдэс, күүнэс харчах

цецн уханас болн йирин худлас учрх. Зуг Христосас биш. ⁹ Бурхн бийнь кевтэн Христост, Терүнэ цогц-махмудт бээнэ. ¹⁰ Тадн Христосла ниилэд бээсндэн йосндан үнн жирһл аввт. Христос болх болшго, харджах болн йос бэржэх сәкүснэс өөдөн йовна. ¹¹ Христосла ни-негэр бээһэд тадн керчүлгдлэт. Тадниг күн биш Христос керчлэ. Эн керчлһнэ учрнь иим: му йовдл харһх седвэрин үлмәһэс сулдхлһн. ¹² Тадн уснд булхулгдхларн Иус Христосла оршагдад, Терүнлэ тадн әмдрлэт. Энтн Хритосиг әмдрүлсн Бурхна күчнд таниг иткснэс иштә учрв. ¹³ Урднь болхла тадн эврэннь килнцәсн көлтә болн эс керчүлгдсндэн үкснә тоод йовлат. Болв Бурхн тадниг Христосла әмдрүлв. Бурхн мана цуг килнциг тәвж өгв. ¹⁴ Мадниг бурушажасн зааврмудта болн мана ялта цаасиг Тер уга кев. Терүг Бурхн кирст хадад кевтнь уга кев. ¹⁵ Христос харджах болн йос бэржэх сәкүснэс бийән сулдхв. Бәргдсн тедниг Христос ик диилвртәһәр олдн үзүлж йовулв. ¹⁶ Тиигэд тадниг ю идх, уух, бурхн-шажна нәэрт орх, эс орхиг, шин сар һарсиг болн бемб өдр темдглх, эс темдглхиг нег чигн күн бичэ гемшәтхә. ¹⁷ Тертн зуг цугтан иргчдән учрх йоста бәәсн юмна сүүдр болжана. Лавта бәәдлнь Христос мөн. ¹⁸ Онц үзгдл үзсн төлөдән бийән ик санатад тоолжах күн бичә таниг гемшәтхә. Тиим күн талдан улс худлахар номһрулад, Бурхна элчнрт шүттхә гиж заана. Тиим күүнә ухан йирин күүнә уханла эдл. Терүгәрн деерлкнә. Болв деерлкх учр төрүц уга. ¹⁹ Тиим күн цогцин толһа болжах Христост нәәлдгән уурв. Христосас цогц кевтән эдлвр авна. Терүнэ цогцнь үйәр шүрүсәр бәрәтә болад, Бурхна таалар өсжәнә.

Христосла хамдан үклһн болн жирһлһн

²⁰ Тадн Христосла хамдан үклэт, тиигэд орчлң залжах сәкүсдәс сулдхгдвт. Тиигхлэ яһад тадн эн нарт делкән улсла эдлэр бийән бәрнәт? Тиигэд: «энүг бичә бәр», «терүг бичә эдл», «энүг бичә көндә», иим зокъялмудар яһад хардвр кенәт? ²² Энтн зуг идх уухин туск зокъял. Эн зокъялмудыг күцәснәс төрүц олз уга. Иим зокъялмуд күүнә үүдәсн зокъялмуд болн ном. ²³ Иим зокъялмуд күүнә цецн уханас үүдсн болж медгджәнә. Тедн медәнәр эврән Бурхна элчнрт шүтжәхин, худлар номһржахин, цогцан модьрунар зоважахин тускар келжәнә. Болв тиим зокъялмуд эврәннь седвэрән хардхар седсн күүнд тусан күргшго.

3 Кедр тадн Христосла хамдан әмдрсн болхла, теңгрт бәәх тоот тал өөрдх седкл зүүтн. Тенд Бурхна барун бийд Христос сууснм. ² Тадн назр деерк биш, теңгрт бәәх тоотын тускар ухалтн. ³ Яһад гихлэ, тадн үкж одлат. Ода тана жирһл Христосла хамдан Бурхнд багтж бултулгдсн бээнә. ⁴ Тана йосн жирһл – Христос болжана. Назр деер Христос ирхлэ, тиигэд тадн Терүнлэ хамдан туурмжтаһар ирхит.

Урдк болн шин жирһл

⁵ Тер учр деерэс тадн бийдэн бээсн му седвэрэс цугтаһаснь гетлтн: аля йовдлас, жигшүртэ юмнас, һал седвэрэс, хорта уханас, хармнлһнас (эс гиж худл бурхнд шүтлһн). Иим му, хорта юм эмтн һарһснас кәлтэ Бурхна заасиг эс соңссн күүг Тер цаажлх. ⁷ Урднь тадн иим му седвэртэ бөөлэт. Энтн тана жирһл залж йовсмн. ⁸ Болв ода һалзуһас, килцгәс, талдан күүнд хоран күргхәс болн му бузр үг келлһнәс бийән сулдхх зөвтәт. ⁹ Нег-негндән бичә худл келтн. Тадн хуучн авъясмудта күн болдган уурвт. ¹⁰ Ода шин күн болвт. Эн шин күүг Бурхн, түүнә Үүдәч, оңдарулна. Тиигж тер күн Бурхнла әдл болх. Энүнә учрнь иим болжана: тер күн Бурхиг кевтнь медх. ¹¹ Тиигәд буру номта улс, евреймүд, керчүлсн, эс керчүлсн, зүсн-зүүл келәр келдг улс, зерлг улс, ялч улс, сул бәәх улс дунд йилһвр уга болжана. Христос хамгин тоомсртань болжана. Иткдг улст Христос бүүрлж бәәнә. ¹² Тадн Бурхна улс болжанат. Бурхн таднд дурлад бийиннь төлә таниг шүүж авч. Тиигәд тадн өр-өвч, цаһан седклтә, тогтун, жөөлн, тесвртә бөөдл үзүлх болжанат. ¹³ Нег-негнтәһән тесвртәһәр бәәтн. Кедр ө-һундл бәәхлә, тәвж өгтн. Деед Эзн тана килнц тәвж өгсн метәр нег-негнәннь буруһинь тадн бас тәвж өгтн. ¹⁴ Иим йовдл күцәхләрн тадн нег-негндән дуран тусхатн. Дурн әмтиг цугтаһинь кевтнь негдүлнә. ¹⁵ Христосин өгсн әв тадниг авх шиидврт күргтхә. Эн әв әдлхин төлә Бурхн тадниг нег цогцта болтха гиж дуудв. Бурхнд ханлтан өргж йовтн. ¹⁶ Христосин туск ном тана зүркнд байн кевтән бүүрлх йоста. Ямаран чигн цецн уха олзлад нег негән сурһад саглж йовтн. Бурхна дуд, частрмуд болн Әрүн Сәкүснә дуд дуултн. Дуулхларн зүркнәсн Бурхнд ханлт өргж дуултн. ¹⁷ Ю кев чигн, ю келв чигн, цугтаһинь Деед Эзн Исусин нернә төлә, Терүгәр дамжад Эцк Бурхиг йөрәһәд күцәтн.

Иткдг улсин өрк-бүл

¹⁸ Хәрд һарсн гергчүд, негн метәр залусиннь үгд ортн, яһад гихлә, Деед Эзд иткдг улст эннь чик. ¹⁹ Залус, эврәннь гергчүдтән дурта болтн, тедндән модьрун заң бичә һарһтн. ²⁰ Бичкдүд, мел эк-эцкән соңстн. Иим бөөдл Деед Эзд тааста. ²¹ Эк-эцкнр, эврәннь үрдүдиннь урмдыг хәрүлшгон төлә тедниг бичә һундатн. ²² Зарцнр, эврәннь эздүдиннь даалһсн тоотынь кевтнь күцәтн. Тиигж кехләрн, тедн тадн тал хәләжәх кемлә зуг теднә иткмж авлхар биш, Деед Эзиг күндлжәхәс иштә тадн үнн зүркнәсн терүг күцәтн. ²³ Күцәжәх кергән седклән тәвәд, күүнә төлә биш, Деед Эзнә төлә кежәх кевтәһәр күцәтн. ²⁴ Энүг тодлад автн: Деед Эзн танд

Эврәннь әмтнә төлә бәәсн ачлврас өгх. Яһад гихлә, тана церглжәх Христос йосн Деед Эзн мөн. ²⁵ Хар мөр һарһсн күн кесн йовдларн засгла харһх. Кениг чигн Бурхн йилһлго засглх.

4 Тадн, эздүд, эврәннь зарцнран чикәр болн зөвтәһәр бәртн. Тана Деед Эзн теңгрт бәәхиг мартхмн биш.

Селвгүд

² Таслт угаһар зальврад, серглңгәр бәәһәд, оньдин йөрәлән өргжәтн. ³ Цаарандан Христосин нуувчин туск Эврәннь үгиг тархах арһ Бурхн маднд өгтхә гиһәд мана төлә бас зальвртн. Энүнәс кәлтә би ода түүрмд бәәнәв. ⁴ Намаг тодрхаһар цөөлһтхә гиһәд тадн зальвртн. Эн кәдлмшиг би кех йостав. ⁵ Христост иткдго улсла харһхларн, цецнәр бийән бәртн. Христосин тускар ямаран чигн арһан олзлад күүндтн. ⁶ Күүнлә күүндхлә, тана келсн үг соньн болн таалмжта болх йоста. Тиигчкәд әмтнд яһж чикәр хәрү өгхиг тадн медх зөвтәт.

Сүл мендлһн

⁷ Мини тускар таднд мана эңкр дү, итклтә нөкд, маднла әдл Деед Эзд церглжәх Түхк цугинь келж өгх. ⁸ Мадниг ямаран бөөдлд бәәхиг медүлхин төлә, таднд урмд өгхин төлә би терүг тадн тал илгәжәнәв. ⁹ Тадн тал тана хотнас ирсн итклтә болн эңкр дү Өнәсмиг Түхктә би бас илгәжәнәв. Тедн энд юн болжаһинь цугтаһинь таднд келж өгх. ¹⁰ Нанла хамдан бәрәнд бәәх Аристарх менд келүлжәнә. Бар-Набан зе көвүн Марк бас таднд мендән илгәжәнә. Би таднд терүнә тускар бичләв. Кедр тер тана тал ирхлә, терүг тосж автн. ¹¹ Юст гиж цугтан келдг Исус таднд мендән келүлжәнә. Зуг эн һурвн Христост иткдг евреймүд Бурхна нутгин төлә нанла хамдан кәдлжәнә. Эдн нанд йир икәр дөңгән күргв. ¹² Тана багин гешүн болн Христос Исусин зарц Эпапр бас менд келүлжәнә. Эн оньдин тана төлә зальврна. Бурхнас иигж сурна: «Алмацл уга, Бурхиг соңсж зүркәрн иткдг улсла әдл, тедниг кевтә бат итклтә кетн». ¹³ Тана төлә, Ләәдикьян болн Ераполин иткдг улсин төлә тер йир шунж кәдлжәхиг би герчлж чадхв. ¹⁴ Таднд мана күндтә эмч Лука болн Дэм мендән илгәжәнә. ¹⁵ Ләәдикьяд бәәх аһнр-дүүнрт болн Нумпад, терүнә герт цуглрдг хурлд нанас менд келтн. ¹⁶ Эн бичг танад умшгдсна дару Ләәдикьян чонжд умшулхин төлә илгәчктн. Тадн болхла Ләәдикьяс илгәгдх мини бичг умштн. ¹⁷ Деед Эзд церглн бәәж Архипд даалһсн даалһвриг күцәтхә гиһәд келчктн. ¹⁸ Эн бичиг эврәннь һарарн бичжәнәв: Павел таднд мендән илгәжәнә. Намаг бәрәнд бәәхиг бичә марттн. Тадниг цугтаһитн Бурхн хәәртхә!

1 ТЕСАЛОНИКИНХН

Тесалоники Римин эргмд бээсн Македонь һазрин хотл балһсн бээж. Павел Пилипэс нүүһэд һархларн тенд чонж бүрдэнэ. Болв тер удл уга евреймүдин сөрү йовдлла харһна. Павел еврей биш улс дунд христианмудын зэңг тархажаснд тедн үлү үзнэ. Павлыг тедн Тесалоникас көөһэд Бэра тал йовулна. Теднэ чонжин тускар дахулч болн хамдан көдлж йовсн Тимофейэс тер хөөннь зэңг соңсна. Тегэд Павел Тесалоникид бээсн иткдг улст урмд өгхэр эврәннь түрүн бичгэн теднд илгэнэ. Теднэ байрин болн дурна туск зэңг соңссндан ханлтан өргжэнэ, эврэн теднлэ яһж бээсэн бичжэнэ. Дэкэд тер бичгтэн Христосин хэрү ирлһнэ туск суврмудт хэрү өгчэнэ. Эннь иим суврмуд: Христосиг хэрү ирхин өмн өңгрсн иткдг улс терүг ирхлэ, мөңк жирһл авч чадхий? Христос шинэс хэрү кезэ ирхмб? Цугтан тогтунар көдлэд, Христосиг хэрү ирхиг ицж күлэтн гиж Павел тер бичгтэн бичж.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1

Ханлт болн магтал 1.2 – 3.13

Христианмудын заң-бөөдл 4.1–12

Христосин хэрү ирлһнэ туск ном 4.13 – 5.11

Сүүлңк саглһн 5.12–22

Товчлгч үг 5.23–28

1 Тесалоникид бээх Бурхн Эцкин болн Деед Эзн Исус Христосин иткдг улст Павелас, Силас болн Тимофейэс. Цаһан сана, төвкнүн бөөдл таднд Бурхн өгтхэ.

Тесалоникинхнэ жирһл болн иткл

2 Бидн кезэ чигн тана төлө Бурхнд ханлтан өргнэвидн, бас зальвранвидн. Яһад гихлэ, Христост иткснэ ашт яһж көдлсиг, дурлсна ашт яһж күч-көлсән өгсиг, Деед Эзн Исус Христост нээлснэ ашт яһж тессиг бидн Бурхна болн мана Эцкин өмн төрүц мартхшвидн. **4** Ахнр-дүүнр, Бурхн таднд дурлад, тадниг эврәннь улс болтха гиж шүүж авсиг бидн меднэвидн. **5** Сэн Зэңгиг тархаһларн, бидн йирдэн үг олзлв чигн, Эрүн Сәкүснэ күчиг таднд бас үзүлвидн. Бидн Сэн Зэңгд гүүнэр иткжэхән медүлвидн. Таднла хамдан бидн яһж бээсиг эврэн меднэт. Тернь тана төлө бээлһн билэ. **6** Тадн маднла эдл болн Деед Эзнлэ эдл бөөдг дасвт. Зовлңта бээсн бийнь тадн Сэн Зэңгиг азад, Эрүн Сәкүснэс байрт күртвт. **7** Бурхнд иткдг Македонь болн Ахья һазрин улст үлгүр болжанат. **8** Тиигэд таднас Деед Эзнэ үг Македонь болн Ахья һазрин эргнд тарв. Тадниг Бурхнд иткснэ туск зэңг бас эргндэн соңсгдв. Маднд келдг үг уга, эмтн цугтаһинь меднэ. **9** Мана ирлһиг тадн яһж тоссиг, һарар кесн кегдлмүдт мөргдгән уурад, амд йосн Бурхнд заргдхар болн үклин хөөн әмдрүлсн Бурхна көвүг теңгрәс бууж ирхиг күләжэхиг әмтн келж өгжәцхәнэ. Исус Христос мадниг өөрдж йовх зарһас тач авх.

Тесалоникид Павелын кесн көдлмш

2 Ахнр-дүүнр, мана нааран ирлһн хара бишинь тадн меджәнэт. **2** Тадн тал ирхин өмн Пилипд бидн зөвәр зовлң үзэд басгдсиг бас меднэт. Мана өмнәс боссн улс бээсн бийнь, Бурхн маднд Терүнә Сән Зэңг цөөлһх көдлмш кехд зөрг өгв. **3** Мана дуудврт худл чигн, бузрдах чигн юмн уга. Бидн тадниг меклхәр седжәхшвидн. Бурхн мадниг сөрәд, Сән Зэңг цөөлһх зөв өгв, тиигэд бидн Бурхна седсәр келжәнэвидн. Бидн әмтнд биш мана седкл меддг Бурхнд таасгддг көдлмш кежәнэвидн. **5** Тиигэд бидн күүнәс олз хәәжәхшвидн. Зуһудх үгмүд бидн эс келсиг тадн меднәлмт. Бурхн герч. **6** Маднд таднас чигн, талдан улсас чигн буульмж керг уга. **7** Болв апостолмуд болсндан бидн таднас дөң авч чигн чадх билэвидн. Түүнәс даву эк килмж өгчәх бичкдүдлэ эдл бидн болвидн. **8** Бурхна Сән Зэңг биш, нам эврәннь әмән таднла хувалцх дүңгәһәр таднд ик дуртавидн. Тиим күндтәт тадн. **9** Ахнр-дүүнр, яһж бидн шунж көдлсиг тадн меддг болхит. Бурхна Сән Зэңг танад цөөлһхин төлө бидн цөөһэд унтлан тадниг зовашгоһар өдр сө уга көдлжәнэвидн. **10** Мадниг тадн дунд бөөһэд, цугинь әрүнәр болн чикәр мел буру угаһар бээсиг тадн болн Бурхн герч. **11** Эцк күн эврәннь үрдүдтәһән яһж бөөнә, тедү мет бидн таднла бээсиг тадн эврән меднэт. **12** Таднд омг өгәд, тадниг эвләд, Бурхнд таасгдх бөөдләр жирһтхә гиж эрләвидн. Бурхн таниг эврәннь алдр орнд ортха гиж дууджана. **13** Тадн маднас Бурхна үг соңслат. Бурхна үг танд

Исус Христост иткх урмд өглэ. Бурхнд оньдин ханлт өргх бас нег учр бээнэ. Тер үгиг тадн күүнэ үг гиж биш, Бурхна йосн үг гиж авлат. Иткдг улс, тана бийинтн дотр, тер үг сольлт кежэнэ. ¹⁴ Ахнр-дүүнр, Исус Христосла ниилүлсн Йудьян зүсн-зүүл назрар бээх Бурхнд иткдг улсла учрсн тоот таднла харһв. Тадн эврәннь орн-нутгин эмтсэс, евреймүдэс иткдг улс көөгдснлэ эдл зовлң үзвт. ¹⁵ Деед Эзн Исус Христосиг болн аэлдэчнриг Йудья улс алла. Мадниг болхла көөлэ. Тедн Бурхнд таасгджахш, оln эмтнэ дээсн болжана. ¹⁶ Яһад гихлэ, тедн буру номта улс аврхин төлэ мана кежэх цээлһврин көдлмшт харш болжана. Терүгэрн тедн эврәннь сүл килнцэн немжэнэ. Ода Бурхн теднд зарһ кежэнэ.

Дэknэс Тесалоникин чонжд одх Павелын седкл

¹⁷ Ахнр-дүүнр, бидн цөөкн болзгт ухан-седклэрн биш цогцарн салу йоввидн. Тиигэд тадниг үзхэр йир икэр седлэвидн. ¹⁸ Би, Павел, тадн тал кесг дэжж йовхар седв. Болв хар сэкүснэ нойн нанд харш болад бээв. ¹⁹ Мана Деед Эзн Исус Христос ирхд тадн бас мана диилврин буульмж, мана ицл, мана байр болжанат! Тадн мана буульмж, мана байр лавта болжанат!

³ Тиигэд бидн тесж ядад, эврэн Афин балһснд үлдхэр седүвидн. ² Тадниг батлад, тана итклд туслхин төлэ бидн маднла хамдан Исусин Сэн Зэңг тархаж, Бурхна даалһвриг күцэж йовдг Тимофейиг илгэвидн. ³ Илгэсн учрнь иим: учрх зовлңд даргдлго нег чигн күн итклэн бичэ хайтха. Иим зовлңд Бурхн маднд заясиг тадн эврэн меднэт. ⁴ Яһад гихлэ, хамдан бээсн цагтан бидн таднд зовлң үзхвидн гиж урдаснь келлэвидн. Мана келсн тоот күцэгдсиг тадн меднэт. ⁵ Тиигэд би тесж ядад, тана итклин тускар медхэр Тимофейиг илгэвүв. Эрлг тадниг бичэ жилвтүлтхэ гиһэд, дэкэд мана кежэх көдлмш мел хоосн болж һарвза гиж би саглжалав. ⁶ Ода Тимофей хэрү ирэд, тана итклин болн дурна туск Сэн Зэңг авч ирв. Тадн даңгин мадна тускар байртаһар сандгиг, дэкэд тадн мадниг үзх күслтэ бээхиг тер маднд келж өгв. Бидн бас тиим седклтэ бээнэвидн. ⁷ Тиигэд һашута болн зовлңта бээсн мадниг тана туск зэңг, тана иткл мадниг төвкнүлв. ⁸ Керм тадн Деед Эзнлэ ниилэд бат бээхлэтн, тиигхлэ бидн үндэн жирһхвидн. ⁹ Тадна төлэ Бурхнд ханлтан бидн ода өргж чадхвидн. Тана туск зэңг мадниг байрлулснд бидн Бурхна өмн ханлтан өргжэнэвидн. ¹⁰ Тадниг үзхин төлэ болн Исуст тана итклһнд дуту тоотыг өгхин төлэ өдр-сө уга бидн үнн седклэрн Бурхнд зальврдвидн. ¹¹ Тадн тал ирх хаалһиг мана Бурхн болн Эцк, мана Деед Эзн Исус Христос ясч өгг. ¹² Мадниг нег-негнтэһэн болн оln улстаһан ни-негн, дурта бээдгэр дүүргсн эдлэр таниг Деед Эзн дүүргг. ¹³ Мана Деед Эзн Исус цуг иткдг улсла хамдан ирх цагт Бурхн мана Эцкин өмн тадниг килнц уга, эрүн болхин төлэ Деед Эзн батрулх.

Бурхнд тааста жирһл

⁴ Ахнр-дүүнр, Бурхнд тааста болдгар бээдгиг маднас дасж авчит, ода тадн тиигж бээнэт. Болв Деед Эзн Исусин нернэ төлэ түүнэс сээнэр бээтн гиж эржэнэвидн. ² Деед Эзн Исусин нерн деерэс ямаран заквр өгсиг тадн меднэт. ³ Бурхн тадниг эрүн жирһлэр жирһтхэ гижэнэ. Тана дунд аля кедгнь уга болтха. ⁴ Күн болһн эврәннь цогц-махмудан эрүнэр болн күндтэ кевэр бэрхиг медх зөвтэ. ⁵ Бурхиг меддго, буру номта улсла эдл эврәннь аля седвэрт бичэ авлгдтн. ⁶ Нег чигн күн эврәннь ахнр-дүүнртэн му юм бичэ үзүлтхэ, нег-негэн бичэ меклтхэ. Тиим нүүлтэ йовдлмуд һарһсн күүг Бурхн засглх. Бидн таднд түүнэ тускар өмнэснь келэд сагллавидн. ⁷ Бурхн мадниг бузр, аля биш, эрүн жирһлүр дуудла. ⁸ Эн номиг эс авсн күн, күүг биш, таднд Эрүн Сэкүс өгсн Бурхиг бийинь холжана. ⁹ Ахнр-дүүнрин дурна тускар таднд бичэд керг уга гиж санжанав, тадн эврэн нег-негндэн дурта бээдгиг Бурхн дасхла. ¹⁰ Македоньд бээх ахнр-дүүнртэн цугтаднь тадн дуртаг бидн меднэвидн. Болв энүнэс үлүһэр нег-негндэн дурта болтн гиж эржэнэвидн. ¹¹ Урднь мана келснлэ эдл тогтунар бээһэд, күн болһн эврәннь кергэн күцэһэд, хойр һартан нээлтн. ¹² Бурхнд иткдго улс күндлдгэр бээх кергтэ болжана. Тадн талдан күүнэ үлмэд бичэ ортн.

Деед Эзнэ ирлһн

¹³ Ахнр-дүүнр, үксн күүнлэ юн болдгинь тадниг медтхэ гижэнэвидн. Ицл уга наадк улсла эдл тадниг зовашгоһин төлэ тиигжэнэвидн. ¹⁴ Керм бидн Исус үкэд дэкэд амдрснд иткжэхлэ, Терүнд иткэд үксн улсиг Бурхн Исуста дахулж ирх. ¹⁵ Деед Эзнэ келсэр, Христосиг ирлһнд бидн амд улс үксн улсас түрүлж Исуста харһшговидн гиж келжэнэвидн. ¹⁶ Бурхн эврэн чаңһар заквр өгэд, дарунь Бурхна ах элчин дун һарад, Бурхна бүшкүрин э һарсн цагт теңгрэс Деед Эзн бууж ирх. Тер цагт Исус Христост иткэд үксн улс түрүлж амдрх. ¹⁷ Дэкэд бидн, амд улс, урднь үксн улсла хамдан Бурхна күчэр теңгрүр өрггдэд Исусла аһарт харһхвидн. Аш сүүлднь, оньдинд Деед Эзнлэ хамдан бээхвидн. ¹⁸ Тиигэд иим үгэр нег-негэн төвкнүлтн.

Белн болтн

⁵ Ахнр-дүүнр, цагин болн йовдлын тускар таднд бичэд керг уга. ² Деед Эзнэ өдр генткн сөөһин хулхач мет ирхинь тадн эврэн сэн меднэт. ³ Эмтн «эв болн аэмшг уга» гиж келлдх, болв теднд күүкд һархин өмн генткн гесн мошкдг мет зовлң үзгдх. Тиигхлэ нег чигн күн зовлңгас гетлшго. ⁴ Болв, ахнр-дүүнр, тадн харһһуд бээхшит. Тиигэд чигн эн өдр генткн таднур хулхач мет иршго. ⁵ Бидн цугтан-герлин үрдүд, өдрин үрдүд

болжанавидн. Бидн сөөһин, таг сохр харңһуһин үрдүд бишвидн. ⁶ Тиигэд бидн олн улс дахад, унтхмн биш, серглң бээж, бийән бәрхмн. ⁷ Унтдг улс сөөһәр унтна, әрк уудг улс сөөһәр уулдна. ⁸ Тадн өдрә үрдүд болсндан, Бурхнд иткәд дурлх йостат. Энтн таднд харслтын дуулх мет болх. Тадн аврлтд нәәлх йостат. Тертн таднд хуйг мет болх. ⁹ Бурхн мадниг цухлын төлә биш, мана Деед Эзн Исус Христосар дамжад аврлт автха гиж урдаснь йилһв. ¹⁰ Исус Христос мана төлә үкв. Бидн Терүг ирхлә, әмд болну, үксн болну хамдан Терүнлә бәәхвидн. ¹¹ Тиигэд ода бәәснлә әдләр нег-негән төвкнүлж нөкд болж бәәтн.

Сүл селвг болн мендлһн

¹² Ахнр-дүүнр, тадниг христианск жирһлүр залж, дасхж, тадн дунд кәдлж йовх улсиг күндлтн гиж эржәнәвидн. ¹³ Күцәж йовх кергин төлә тедниг хәәрлж, йир икәр күндлж йовтн. Хоорндан амулң-

менд бәәтн. ¹⁴ Ахнр-дүүнр, хуурмг улст уха орултн, әәмтхәднь омг өгтн, чидл угаднь нөкд болтн. Цугталань тесвртә бәәтн, гиж тадниг эржәнәвидн. ¹⁵ Му йовдл һарһв гиж кенәс чигн өшә бичә нектн, хоорндан болн цугталань сәәнәр бәәтн. ¹⁶ Оньдин байртаһар бәәтн. ¹⁷ Оньдин зальврж йовтн. ¹⁸ Кезә чигн Бурхнд ханлтан өргтн, яһад гихлә, Христосла негдсн улст Бурхна седвәр тиим. ¹⁹ Әрүн Сәкүснә заль бичә унтратн. ²⁰ Әәлдхлиг бичә бастн. ²¹ Цугинь сәәнәр хәләтн, сәәһинь авад, мууһинь хайтн. ²³ Мана Деед Эзн Исус Христос ирхләг әвин Бурхн тадниг кевтнь әрүлтхә, тана сүмс, седкл болн цогц килнцәс кевтнь сулдхтха. ²⁴ Таниг дуудсн Бурхн келсән күцәх, яһад гихлә, Бурхн итклтә. ²⁵ Ахнр! Мана төлә бас зальвртн. ²⁶ Ахнр-дүүнрән цугтаһинь әрүнәр үмсж мендлтн. ²⁷ Деед Эзнә нерн деерәс би танас суржанап: Эн бичгиг цуг ахнр-дүүнрт умшж өгтн. ²⁸ Деед Эзн Исус Христос тадниг хәәрлтхә.

2 ТЕСАЛОНИКИНХН

Христосиг хэрү ирх гисн зэңг Тесалоникид бээх чонжин төвкнүн бээдл болн диг-дараг эвджэв. Христос хойрдад ирв гисн хэлэцин тускар Павелын хойрдгч бичгт бичэтэ. «Килнцин күн» гидг нертэ нуувчар бээсн күүнэ хардврар Христос ирхин өмн хар санлһн улм өсх гиж темдглэд, Павел эн хэлэцэн чиклжэнэ. Тер күн Христосин өмнэс сөрлт кех.

Эн бичгин умшачнр түрү-зүдү юмнла харһв чигн, итклдэн бат болж, Павелыг болн терүнэ көдлэчнриг дураһад бийэн теткх, цаһан санаһан цаарандан эмтнд күртэх зөвтэ гиж апостол темдглжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Магтал болн буульһн 1.3–12

Христосин ирлһнэ туск ном 2.1–17

Христианмудын заңгин тускар 3.1–15

Товчлгч үг 3.16–18

1 Тесалоникид бээх Бурхн-Эцкин болн Деед Ээн Исус Христосин иткдг улст Павелас, Силас болн Тимофейэс. **2** Бурхн мана Эцк болн Деед Ээн Исус Христос таднд цаһан сана болн төвкнүн бээдл өгтхэ.

Бурхна зарһ күлэлһн

3 Ахнр-дүүнр, бидн кезэ чигн тадна төлэ Бурхнд ханлтан өргх йоставидн. Тернь чик, яһад гихлэ, тадн Бурхнд улм иткэд, нег-негндэн улм икэр дурлжанат. **4** Тиигэд талдан һазрт бээдг Бурхнд иткдг улс дунд тана тесврин болн көөгджэсн, күнд-түрү даажах цагт һарһжах итклин тускар бидн омгтаһар буульनावидн. **5** Энтн цугтан Бурхна чик зарһ бээснэ темдг. Аштнь тадниг Бурхн Эврәннь орнд бээх дүңгэ улс гиж тоолх. Ода тадн Бурхна орна төлэ зовлң үзжэнэт. **6** Бурхн үннч. Тиигэд таднд зовлң үзүлжэх күүг зовлңла харһулх. **7** Тиим зовлң үзжэсн таднд болн маднд Бурхн төвкнүн бээдл өгх. Тиим бээдл Деед Ээн Исус күчтэ Бурхна элчнрлэ хамдан теңгрэс асжах һалын зальд үзгдхлэ, тиигэд учрх. **8** Бурхиг һолжасн болн мана Деед Ээн Исус Сэн Зэңг эс авчах улсиг тер засглх. **9** Тедн мөңк үклд тусх. Тиигэд оньдинд Деед Ээнэ болн Терүнэ күчтэ алдрас тер улс салһгдх. **10** Иим йовдл Деед Ээн ирх өдр болх. Бурхнд иткэд церглжэх улсас туурмж болн күндлһ авхар Тер ирх. Тер тоод тадн бас бээхит. Яһад гихлэ, тадн мана келснд итклэт. **11** Бидн кезэ чигн тана төлэ зальвранавидн. Тадниг Бурхн дуудсн жирһлэ ирлцжэнэ гиж тоолх. Бурхн Эврәннь күчэрн сэн йовдл кех седвэр өгх. Тадна иткл дамжад тана кежэсн тоотыг цугтаһинь Бурхн күцэх, гиж бидн зальвржанавидн. **12** Тегэд Мана Бурхна болн Деед Ээн Исус Христосин хээрлтэр Деед Ээн Исусин нерн

таднас туургдад, тадн болхла, Терүнэс туургдх болхит.

Бурхна зака эвджэх күн

2 Ахнр-дүүнр, Деед Ээн Исус Христос ирлһнэ тускар болн мадна Терүнлэ харһлтын тускар болхла, би тадниг эржэнэв: **2** Тадн аэлдхлин үгэс, зэңгэс болн мана бичсн бичг кевтэ бичгэс Деед Ээнэ өдр ирв гиж соңсхларн, бичэ адһж үүмтн, бичэ седклэрн зовтн. **3** Тадниг ямаран чигн кевэр бичэ меклтхэ. Бурхна өмнэс буцлт эс болтл, мөңк һалд йилһгдэд, Бурхна зака эвджэх күн эс иртл, тер өдр иршго юмн. **4** Тертн Бурхн гиж нерэдсн тоотд, терүнд шүтсн тоотд өшэтн болх. Түүнэс даву бийэн теднэс үлүд тоолад, һол сүмд орж орм эзлэд: «Би, Бурхмб!» - гиж келх. **5** Танад бээхдэн мини энүнэ тускар келсиг мартчквт? **6** Ода эн күүг юн бэржэхинь тадн меджэнэт. Энтн эврәннь цагтан ирх. **7** Болв зака эвдлһнэ нуувч күцэгджэнэ. Бэржэх юмн эс авгдтл учрх юмн учршго. **8** Тиигхлэ зака эвджэх күн бийэн үзүлх. Болв Деед Ээн Исус ирлһнд терүг нег дэжк үлэхэд алх. Исус Христосин бээлһн терүг уга кех. **9** Бурхна зака эвджэх күн эрлгин йоста ирх. Тер күн ик чидл үзүлэд, худл өвэрц юм болн онц темдг үзүлх. **10** Үкх эмтнэ төлэ тер зүсн-зүүл мек һарһх. Тедн аврлтын төлэ үннд эс итксндэн болн эс дурлсндан үкцэх. **11** Бурхн үкх эмтнд эндү һарһдг юм илгэх. Тиигэд тедн худлд иткх. **12** Тиигэд үнниг эс иткэд килнц таасжахинь Бурхн цаажлх

Тадн аврлтын төлэ шүүж авгдвт

13 Деед Ээнэ дурлсн ахнр-дүүнр, тадна төлэ бидн Бурхнд оньдинд ханлтан өргх йоставидн. Яһад гихлэ, Бурхн тадниг Сәкүснэ әрүллһнэ көдлмшәр

болн үнд итхсэр дамжад хамгин түрүнд аврхар шүүж авв. ¹⁴ Мана цээлһсн Сэн Зэңг дамжад Бурхн тадниг Терүнэ төлө болн мана Деед Эзн Исус Христосин туурмжиг хувалцтха гиж дуудв.

¹⁵ Тиигэд, ахнр-дүүнр, батар бээһэд, мана дасхсн тоотыг үгэр болн бичгэр дамжад итктн. ¹⁶ Маднд дурлад, бат ицлт, мөңк төвкнүлт хээрлтэр өгсн мана Деед Эзн Исус Христос болн Бурхн мана Эцк тадна зүрк тогтулад, тадниг сэн йовдлмуд харһж, сэн үг келүләд батлх болтха!

Мана төлө зальвртн

3 Ахнр-дүүнр, аш сүүлднь, мана төлө зальвртн. Деед Эзнэ үг цаарандан чигн шулун тарад, тадн дунд туурсн эдлэр тууртха гиж зальвртн. ² Таарш уга болн хорта улсас мадниг сулдххин төлө зальвртн. Сэн Зэңгд зэрмнь иткхш. ³ Деед Эзнд нээлж болжана. Тер таниг батраһад, эрлгэс харсж авх. ⁴ Деед Эзн мадниг таднд иткүлж, мана закжасиг цугинь күцэһэд, цааранднь чигн күцэхит гиж ицжэнэвидн. ⁵ Деед Эзн таднд Бурхна дур болн Христосин теслт күртэтхэ гиж би зальвржана.

Көдлмш кех кергтэ

⁶ Деед Эзн Исус Христосин нерн деерэс, ахнр-дүүнр, бидн таднд иигж закжанавидн: залху болн мана өгсн номар эс бээх күүнлэ бичэ үүрлтн. ⁷ Маднас үлгүр авад яһж бээхинь тадн эврэн

меднэт. Танад бээхдэн бидн залхурж цаган давулсн угавидн. ⁸ Күүнэ мөңг-эдлврэр бас бээсн угавидн. Бидн күүнд ацан болшгоһар седэд, нам өдр сө уга шунж көдлвидн. ⁹ Бидн таднас күццднь дөң авч чадх бийнь, таднд үлгүр үзүлхэр тиигж бээлэвидн. ¹⁰ Танад бээхдэн бидн «эс көдлхэр седсн күүнд, хот бичэ өгтн» гиж келдг билэвидн. ¹¹ Болв тадн дунд бээх зэрм залху улс мел көдлхэр седхш. Тедн күүнэ кергт орлцна! ¹² Деед Эзн Исус Христосин нерн деерэс тиим улсиг бидн чиктэн бээһэд, эврәннь теткврин мөңг экләд олтн гиж закад, өмнэснь хөржэнэвидн. ¹³ Тадн болхла, ахнр-дүүнр, цуцрлт угаһар эмтнд сә кеж йовтн. ¹⁴ Эн бичгт өгчөх заквр эс авчач улст шишлң оньган өгцхэтн. Эврәннь бээдлэс ичдгэр, тиим күүнлэ бичэ үүрлтн. ¹⁵ Зуг тиим күүг эврәннь дээсн гиж бичэ тоолтн. Терүг эврәннь дүүлэ эдл хөртн.

Ашлгч үгмүд

¹⁶ Мана Эвин булг - Деед Эзн танд төвкнүн бээдл кезэ чигн юунд болвчн учратха. Деед Эзн таднла оньдин бээтхэ! ¹⁷ «Павелас менд!» бичг болһнанны чилгчэр би һаран тэвжэнэв. ¹⁸ Деед Эзн Исус Христос таниг цугтаһитн хээрлтхэ!

Учр-утхин зура

1 ТИМОФЕЙ

Тимофей Баһ Азийин баахн наста христианин, еврей гергнэ болн грек залуһин көвүн бээж. Павелын кежэх көдлмштнь тер ханнь болн нөкднь болж көдлнэ.

Тимофейд илгэгдсн түрүн бичгт һурвн һол төр темдглгднэ. Түрүңкнь – чонжд сурһгджих худл номин тускар автор саглжана. Эннь евреймүдин болн еврей биш улсин семрү ухан-тоолвр. Терүгэр болхла, эн орчлң хар санан болжана. Күн болһн зуг шишлң нуувч медрлэр дамжад аврлт авч чадхмн, йилһсн хот идлго, өрк-бүл угаһар бээх зөвтэ гижәнэ. Эн бичгт чонжиг яһж һардхин тускар болн мөргүлхин тускар, чонжин һардачнр болн теднэ нөкднр ямаран заң-бэрцтэ болхин тускар бичэтэ бээнэ. Товчлгчднь Павел Исус Христосин сән зарц яһж болхин тускар селвг Тимофейд өгчәнэ, дөкөд иткдг оһн зүсн багмудт тер ямаран даалһвр күцэж чадхин тускар бичжәнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Чонжин болн церглэчнрин зокалмуд 1.3 – 3.16

Тимофейин көдлмшин зокалмуд 4.1 – 6.21

Мендлһн

1 Павелас, мана аврач Бурхна болн мана ицл Деед Эзн Христос Исусин закврар болсн апостолас Нанла хамдан иткдг мини көвүнд тоолгдсн Тимофейд. Цаһан сана, хээрлт болн эвэр бөөлһ чамд Бурхн Эцк болн мана Деед Эзн Христос Исус өгтхэ.

Худл номас сагл

3 Македоньд йовжаһад, би чамаг Епест үлдтхэ гиж сурлав. Тенд худл ном сурһдг әмтн бээнэ. Чи теднд сурһдган уурулх заквр өг. **4** Тедн кезәңк домгт болн то-томж уга уңг-тохмин туужд оньган бичә өгәд бәәтхэ. Иим йовдл зуг керг уга зүткл учрана. Тернь Бурхна зурала төрүц залһлдан уга. Эн зураг бидн иткл дамжад медж чадхвидн. **5** Эн закврин күслнь – нег-негндән дурна седкләр хәрлцлһн. Иим дурн килнц уга зүркнәс болн цевр седкләс, үнн иткләс үүджәнэ. **6** Зәрм улс эднән үлдәчкәд, керг уга күүндврт авлгдв. **7** Тедн Бурхна зака сурһдг багшнр болхар седнэ. Болв эврән ю келжәхән чигн меджәхш, ю лавлж сурһжахан чигн меджәхш. **8** Закаг чикднь эдлхлә, тер закон сән болхинь бидн меднәвидн. **9** Чикәр бәәдг улсин төлә закас эс тогтагдсиг ухалх кергтә. Иим закас эвддг улсин болн буцлт босхдг улсин төлә, Бурхнд иткдго болн килнцтә улсин төлә, Бурхиг болн әрүн юмиг күндлдог улсин төлә, эцк-әкән алдг болн йирдән алач улсин төлә тогтагдсмн. **10** Тер закас аля, залус нег негән эздг, кү хулхалдг, худлч, андһаран эвддг болн чик номиг эвддг нань чигн улст нерәдж тогтагдсмн. **11** Эн чик ном аврлтын туск Сән Зәңгәс

үүджәнэ. Эн туурмжта Сән Зәңгиг цугтаннь алдр Бурхн нанд зарлх зөв өгв.

Павелд өгсн Бурхна хээрлт **12** Нанд көдлмш кех арһ-күч өгчәх, мана Деед Эзн Христос Исуст би ханлтан өргжәнәв. Тер намаг итклтә гиж тоолад, церглтхә гиһәд шүүж авв. **13** Урднь би Христосиг му келәд, өөлүләд көөдг биләв. Болв Бурхн намаг хээрлв. Яһад гихлә, би мел юм медлго, Христост итклго бәәсмн бәәжв. **14** Мана Деед Эзн нанд аврлтын цаһан санаһан күртәж, иткл болн дуран өгв. Тернь Христосла ниилхлә ирдмн. **15** Иигж келсн чик, энүнд итктн: Исус эн орчлңд килнцтә улсиг аврхар ирсмн. Теднә хамгин мунь бив. **16** Болв Христос Исусиг эврәннь кемжән уга теслтән үзүлхин төлә Бурхн намаг хээрлв. Мини хөөн Христост иткх улст болн мөңк жирһл эдлх улст би үлгүр болж чадхв. **17** Мөңк хаанд, оньдинд әмд бәәдг, нүднд үзгддг уга ор һанцхн Бурхнд кезә чигн күндлһн болн туурмж күртж йовтха. Тиигтхә. **18** Тимофей, көвүн минь, би чамд эн заквр иткүлжәнәв. Эн заквр урднь тана тускар келгдсн әәлдхлин үгмүдлә ирлцжәнэ. Сәәнәр дәәлдхин төләд чи эн үгмүдиг зевсг кевтә олзлж, **19** итклән хадһлж, седклән цеврәр бәрж йов. Зәрм улс ичрән алдснас көлтә итклән геев. **20** Тедн дунд Хуменья Александр хойр бәәнэ. Тедниг би засглхар эрлгт орулж өгләв. Бурхна тускар му бичә келтхә гиж дасхар би тиигләв.

Иткдг улсин зальврлһна тускар

2 Хамгин түрүнд би оһн-әмтнә төлә, ик ахлачнрин төлә, йос һарджих улсин төлә

Бурхнаас сурад, Бурхнд ханлтан өргэд зальвртн гиж закжана. Тиигэд одж Бурхиг күндлэд, талдан улсиг тевчэд, бидн төвкнүн эвтэ жирхлэр жирхж чадхвидн. ³ Тиим зальврлт сэн болад, мана Аврачд, Бурхнд тааста болжана. ⁴ Олн-эмтн цугтан үнниг медэд авргдтха гих седвэр Бурхнд бээнэ. ⁵ Бурхн ор ханцхн болдг. Бурхн олн-эмтнэ хойрин хоорнд ханцхн эвцэчнь Исус Христос гидг күн болжана. ⁶ Цуг эмтиг аврхин төлө тер эврэннь эмэрн шордв. Тертн цагтан олн-эмтнд аврлт өгхэр седснэ герч. ⁷ Түүнэ төлө би Бурхна ном тархачд, апостолд болн буру номта улсин төлө чик итклин багшт шүүж авлгдлав. Би таднд үнн үг келжэнэв. Худл би келжэхшв. ⁸ Иткдг залус цүүгэн-керүл болн ууран мартад, альд болвчн зальврхларн цевр харан өргтхэ гижэнэв би. ⁹ Күүкд күн зальврхларн дигтэ-тагта, цевр бийэн дарсн хувц өмсх йоста. ¹⁰ Бурхнд бийэн даалһсн күүкд күн толһадк үсэн икэр атхруллго самлх, бийэн алтар, сувсар дегд үнтэ юмар, үнтэ хувцар кеерүлхэс үлү сэн керг күцэх йоста. ¹¹ Тедн тогтун-тагчг, соңсхврта болж суртха. ¹² Би иткдг эмтн дунд сурһх эс гихлэ залусиг хардх зөв күүкд күүнд мел өгшгов. Тедн тагчг бээх йоста. ¹³ Түрүн болж Бурхн Аадмиг үүдэлэ, дэкэд Хабаг. Меклгдсн күнь Аадм биш, күүкд күн билэ. Зуг тер меклгдэд Бурхна заквр эвдж. ¹⁵ Кемр күүкд күн Христост иткэд, иткдг улст дурлад, цевр-цеерэр бийэн бэрэд бээхлэ, Бурхн терүг күүкд харһлар дамжад аврх. Иигж келсн чик, энүг итктн.

Иткдг улсин хардачин заңгин тускар

³ Иткдг улс хардхар седжэх күн бээхлэ, тер буйнта көдлмш кехэр седжэнэ. Иткдг улсин хардач күн иим болх йоста: эмтнэс келүлшго, ханцхн гергтэ, чаһр ууж согтшго, бийэн сээнэр бэрдг, олн дунд күндтэ, эмтиг гиичлүлхдэн дурта, арһта багш, чаһрт авлгддго, ноолдач биш номһн заңгта, эвтэ болн мөңгнд дурлшго күн болх. ⁴ Тер күн эврэннь өрк-бүлэн сээнэр хардж чаддг болх зөвтэ. Үрдүднь терүг бас тевчэд, соңсхврта болх йоста. ⁵ Кемр кен чигн күн эврэннь өрк-бүлэн эс хардж чаджахла, тер күн яһж Бурхнд иткдг улсиг хардхмб? ⁶ Хардх күүг шиңкэн Бурхнд итксн улсас шүүж авхмн биш. Тиим күн ик сана зүүдг болдг. Тиигхлэрн тер эрлглэ эдл засггдх. ⁷ Хардх күн олн дунд тоомсрта болх йоста. Эс тиигхлэ тер күн хутагдж, эрлгин хавхд бэргдх.

Иткдг улсин нөкднрин заңгин тускар

⁸ Иткдг улсин нөкднр бас тиим болх йоста: сэн заңгта, үннч, чаһрт авлгддго, мөңгнд хармч биш болх. ⁹ Тедн сүзгин медүлсн үннд цевр седклэрн иткх йоста. ¹⁰ Түрүлэд тиим улсиг сэрэд хэлэх кергтэ. Кемр тедн эн шүүвр даахла, тиигэд одж иткдг улсин нөкдин көдлмш кеж чадхмн. ¹¹ Нөкднрин гергчүд бас сэн заңгта, хов зөөшго, чаһр ууж согтшго, цугтад ицлтэ бээдг болх зөвтэ.

¹² Нөкднр ханцхн гергтэ болх зөвтэ. Эврэннь өрк-бүлэн болн үрдүдэн сээнэр хардж чаддг болх йоста. ¹³ Нөкднр эврэннь көдлмшэн сээнэр күцэхлэ, тедниг талдан иткдг улс өөдөн үнлх. Тедн Исус Христост итклиннь тускар зөргтөһэр келх.

Христианск сүзгин алдр нууц

¹⁴ Би удл уга танад күрхв гиж нээлжэнэв. Кемр намаг удадхла, эн бичг Бурхна өрк-бүлд бийэн яһж бэрхиг зааж өгх. Бурхна өрк-бүл эмд Бурхнд иткдг улс мөн. Иткдг улс болхла үннэ ул болн хаац болжана. ¹⁶ [а] Мана шажна нуувч ик алдр: Исус Христос күн болад төрсмн. ¹⁶ [б] Эрүн Сәкүсн терүг чик седклтэ гиж үзүлв. Терүг Бурхна элчнр цугтан үзлэ. Түүнэ тускар олн улс дунд цөөлһвр кегдв. Христос туурмжтаһар теңгрүр авгдла. Терүнд делкэн олн улс иткв.

Худл номин тускар

⁴ Сүл цагт зэрм улс итклэн хаяд худлч сәкүсиг соңсад, хар сәкүснэ номд иткх гиж Эрүн Сәкүсн тодрхаһар келжэнэ. ² Тиим олн ном худл келдг улсар болн хойр чирэтэ улсар дамжад ирх. Теднэ ичрнь кезэнэ үкж. ³ Тедн эмтнд өрк-бүл бичэ өндөлһтхэ гиж, зэрм зүсн хотыг бичэ идтхэ гиж сурһх. Болв Бурхн тер хотыг иткдг улс болн үнниг медсн улс ханлтан өргж идтхэ гиж үүдэж. ⁴ Бурхна үүдэсн юмн цугтан сэн. Юунас чигн цөкрхмн биш, ханлтан өргж цугинь идх кергтэ. Яһад гихлэ, хот кевтэн Бурхна келсн үгэр болн зальврлар өрүслгднэ.

Тимофейд өгсн сурһмж

⁶ Чи, Тимофей, кемр энүнэ тускар ахнр-дүүнртэн цөөлһэд келэд бээхлэ, Исус Христосин итклтэ көдлөч болхич. Итклин үгэр болн урднь эврэннь дахсн чик номар чи өс. ⁷ Чи Бурхн уга эргү домгт цаган бичэ үрэ. Бийэн Бурхнд соңсхврта бээдгэр дасх. ⁸ Цогц-махмудан чаңһахд эврэ олз бээнэ. Зуг Бурхнд соңсхврта бээдл ик олзта, яһад гихлэ, эн бээдл ода болн мөңк жирһлд тусан күргх. ⁹ Мини келсн мел үнн, цугтан иткх йоста. ¹⁰ Бидн эмд Бурхнд нээлэд көдлж ноолдж йовнавидн. Бурхн цугтаг аврхар седнэ. Иткдг улст аврлтан Бурхн күргжэнэ. ¹¹ Эмтнд закад, энүг сурһжа. ¹² Бийэн баахн гиж бичэ күүнд басул. Үгэрн, бээдлэрн, дурарн, итклэрн болн цеврэр бийэн бэрлһэрн иткдг улст үлгүр болж йов. ¹³ Намаг ирл Бурхна Бичиг олнд умшад, урмд өгэд сурһжа, цөөлһж бэ. ¹⁴ Иткдг улсин ахлачнрин һар төвлһэр дамжад, ээлдхлин үгэр дамжад чамд өгсн билгэн бичэ үлдэ. ¹⁵ Эн тоотыг шунж ке. Чини девшлһнэ сэн ашиг цугтан үздгэр бийэн өгэд көдл. ¹⁶ Бийиннь бээдлэн болн ю сурһжахан оньһж хэлэ. Энүгэн оньдинд кеж йов. Кемр чи иигж кехлэ, бийэн чигн, чамаг соңсжах улсиг чигн аврхич.

5 Медэтэ күүнд шүрүһэр бичэ үг кел. Теднлэ эврэннь эцктәһэн эдл бә. Баһчудла дүүнртәһэн эдл бол. ² Медэтэ күүкд күүнлэ экләһэн эдл бә. Баахн наста күүкдлэ эврэннь эгч-дүүнрлэ эдл бол. Альк халхарн теднлэ чигн бийән цеврэр бәр.

Иткдг белвсн гергчүдин тускар

³ Түржәх белвсн улст эдлврэр килмжән тусха. Кемр белвсн күүнд үрн бәэхлэ, эс гихлэ ачнр-зеенр бәэхлэ, тедн иткдг улсин даалһврар өрк-бүлдән килмжән өгэд асрх. Тер килмжәрн тедн өвкнртән ачинь хәрүлх. Бурхн тиигхәр седжәнә. ⁵ Йосндан һанц белвсн күүкд күн Бурхнд нәәләд, өдр-сө уга дөң сурад зальврна. ⁶ Кемр белвсн күүкд күн аля жирһләр бәэхлэ, тер әмд болв чигн Бурхнд шүтлһәрн үкж одж. ⁷ Хөөннь кү гемшәдгон төләд чи энүнә тускар иткдг улст цәәлһәд келжә. ⁸ Эврәннь төрл-садан, терүнәс үлү өрк-бүлән эс асржәх күн иткләсн хольжәд, йосндан болхла, иткдго күүнәс дор болжана. ⁹ Иткдг улсин теткврт жир күрсн болн нег дәкж мордсн белвсн күүг авхмн болжана. Тер күн эврән сән йовдл һарһсарн темдгтә болх йоста: үрдән өскх, гиичлүлж чаддг, эврәннь герт орж ирсн иткдг күүнә көл уһах, күнд-түрүлэ харһсн улст дөңгән күргх, цаарандан чигн сән йовдл һарһж йовх күн болх зөвтә. ¹¹ Жирн нас күрәд уга белвсн күүкд улсиг тер тоод бичә орул. Яһад гихлэ, кемр әмд күүнә седвәрнь диилхлэ, дәкн тедн мордхар седнә. Тер бәәдләрн тедн Исус Христосас холджана. ¹² Тиигәд тедн Христост өгсн үгән эвдсндән Бурхнас засглднә: терүнәс онданар болхла, тедн цаган хара давулдг дасна. Тедн гермүд эргнә, хов зөөнә, күүнә кергт орлднә, келгдшго юм келнә. ¹⁴ Тиигәд би баахн наста белвсн күүкд улст күүнд одтха гиж селвг өгчәнәв. Тедн үр һарһад, гериннь эдл-ахуһан бүтәһәд, хортнасн му келүллго бәәтхә гижәнәв. ¹⁵ Яһад гихлэ, зәрм күүкд улс эврән итклән хаяд, эрлгиг дахлдв. ¹⁶ Кемр Христост иткдг гергчүдт белвсн төрл-садн бәәхлэ, тедндән килмжән күргх йоста. Бийинь килмжән тедн иткдг улсин багд даалһх йосн уга. Иткдг улсин баг болхла, йосндан төрл-садн уга, белвсн күүнд дөңгән күргх зөвтә.

Иткдг улсин ахлачнрин тускар

¹⁷ Сәәнәр көдлмшән кежәх иткдг улсин ахлачнрт хойр дам жалв өгх кергтә. Түүнәс үлү цәәлһврин көдлмш кедг болн сурһдг ахлачнрт бас тиим мөңг өгхмн.

¹⁸ Бурхна Бичгт иигж бичәтә бәәнә: «Буудя цокжәх царин ам бичә бо», эс гихлэ «Көдлжәх күн эврәннь ачлврән авх йоста». ¹⁹ Иткдг улсин ахлачнрт хойр-һурвн күн герч эс болтл гемшәхәр седсиг бичә соңс. ²⁰ Килнц һарһжәх ахлачнриг илднә олна нүүрт кел. Тиигхлэ талдан улс килнц һарһхасн әәх. ²¹ Бурхна, Исус Христосин, шүүж авсн

Бурхна элчнрин нүүрт чамаг би эн зааврмуд авад, чирә хәләлго, нег чигн күүг йилһлго дураһад күцә гиж закжана. ²² Деед Эзнә көдлмш күцәх кү шүүж авхин төлә бичә адһж терүн деер һаран тәв. Бас күүнә килнцд бичә орлц. Бийән цеврэр бәр. ²³ Цаарандан һанцхн ус биш, эврәннь геснә төлә болн эрүл-мендин төлә невчкн чаһр уужа. ²⁴ Зәрм күүнә килнц иләр үзгднә. Тиигәд тедниг Бурхн засглжана. Зәрминнь килнц хөөннь одж медгднә. ²⁵ Түүшң сән керг бас иләр үзгднә. Зәрм сән керг хөөннь медгднә.

6 Бурхн болн христианск номиг әмтн мууһар бичә келтхә гиһәд, иткдг ялчнр эврәннь эзән соңсх йоста. ^a Иткдг ялчнр эврәннь иткдг эздүдән күндлдгән баһрулх йосн уга. Яһад гихлэ, эдн хоорндан ахнр-дүүнр болв. Ялчнр улм сәәнәр эздән көдлх йоста. Ялчнрин көдлмшәс ору авчәх эздүд теднд күндтә ахнр-дүүнр болжана.

Худл оln ном болн йосн зөөр

⁶ Энүг чи сурһад, иткдг улс тиигж кетхә гисн дуудвр кежә. ³ Талданар сурһжәх, мана Деед Эзн Исус Христосин тиим үгмүдлә болн христианск шажна номла эс зөвшәржәх күн ик саната күн. Тиим күүнд ямаран чигн медрл уга. ⁴ Тиим му седклтә күн цүүгхдән, үгмүдин учрин тускар зүткхдән дурта. Тиигәд үлү үзх, нег-негнтәһән дәәлдх, му келх, күүг харлх болн үгдән багтлго бәәсн күн эврәннь чик ухаһан, үнән геесн күн. Иткл күүг байжуллһна эв-арһ болжана гиж тиим күн санжана. ⁶ Кемр тер нанд бәәснь болх гижәхлә, иткл күүг байжулна. ⁷ Бидн эн орчлңд мел юм авч ирсмн угавидн. Эн жирһләс нег чигн юм бийтәһән бас авч йовшговидн. ⁸ Маднд хувцн, хот бәәхлә, бидн болжана гих йоставидн.

⁹ Байжхар седсн улс жилвтәд хавхд бәргднә. Тиим улс эргү болн әәмшгтә седкл зүүһәд бийән зована. Тернь хөөннь теднә әмнь таслна. ¹⁰ Мөңгнд дурллһн – цуг хорта тоотын уңгнь. Мөңгнд дурлад, эврәннь итклән хайсн оln улс бәәнә. Мөңгнд дурлснас көлтә тедн йир икәр зовчав.

Христианск бәәдлин тускар

¹¹ Чи, Тимофей, Бурхна күнч. Тиигәд тиим бәәдләс зулж йов. Бурхна өмн чикәр бә, Бурхна зура күцә. Йосн иткл, дурн, тесвр, номһн бәәдл бийдән шиңгәж ав. ¹² Урлданд орлцад диилхәр седжәх күн мет бол. Мөңк жирһлин өөдән ачлвр авхар шүтж йов. Герчин нүүрт чини герчлсн кемд Бурхн чамаг эн жирһлүр дуудв. ¹³ Цугтад жирһл өгсн Бурхна болн Понтий Пилатын нүүрт, әәлго герчлсн Исус Христосин өмн би чамд закжана: чамд заксиг тер кевтнь мана Деед Эзн Исус Христосин ирх өдр күртл күцә. Тиигәд кен чигн чамаг бичә гемшәтхә. ¹⁵ Бурхн Исусиг учрх цаглань ирүлх. Алдр Бурхн ор һанцхн һардач болжана. Тертн цуг хаадудын хан болжана, цуг эздүдин эзн

болжана. ¹⁶ Бурхн ханцарн мөңк эмд. Тер нег чигн күн өөрдшго герлд бээнэ. Терүг нег чигн күн үзэд уга. Үзж чигн чадшго. Тиигэд мөңк туурмж болн күчн Терүнэ болтха. Тиигтхэ. ¹⁷ Байн улсиг иигж зак: «Бичэ деерлктн. Зөөртэн бичэ нээлтн. Мана байрта бээдлин төлэ кергтэ тоотыг элвгэр өгчэх Бурхнд тадн нээлтн. ¹⁸ Тадн туста юм кетн. Кесг холван сэн йовдл нархтн, өгөнч болтн. Талдан

улсла эврәннь зөөрэн хувалцтн». ¹⁹ Тиигэд тедн бийдэн зөөр зөөһэд, тернь иргчиннь сэн ул болх. Тедн мөңк жирһлд күрч чадх. ²⁰ Тимофей, чамд даалһсиг хадһлж йов. Хоосн күүндврэс холд йов. Медрл гиж эндүһэр нерэджэх худл номиг бичэ ав. ²¹ Харм тусж, зэрм улс иим номд бээсндэн итклин хаалһан геев. Бурхн тадниг хээрлтхэ!

2 ТИМОФЕЙ

Эн бичгин ик зууднь Павел баахн наста көдлөч, нөкд Тимофейд эврәннь селвгэн өгчэнэ. Һол төрнь болж тесвртәһәр бөөлһнә төр хэлэгджәнэ. Павел селвг өгн бөөж Исус Христосин тускар итклтәһәр герчлтхә, Сән Зәңгин болн Хуучн Бооцана йосн номар һардвр кетхә, әмтнә өмн багшин болн Сән Зәңгин тархачин даалһвран күцәтхә гиж Тимофейд урмд өгчэнэ. Тимофейиг тер «эргү болн модьрун зүтклдәнд» орж одвза гиж икәр саглжана. Тиим зүтклдән сән юм үзүлхш, зуг олн улсиг үрәнэ. Тегәд Павел эврәннь жирһләс үлгүр кеж күслиннь тускар терүнд бичжәнэ: итклиннь, тесврин, дурна, күчр-күндиг даахин тускар.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Магтал болн саглһн 1.3 – 2.13

Селвг болн саглһн 2.14 – 4.5

Павелта харһсн йовдлмуд 4.6–18

Товчлгч үг 4.19–22

Мендлһн

1 Павелас, Бурхна седвәрәр шүүж авсн Христос Исусин апостолас. Урднь амлсн жирһлиг цөөлһтхә гиж Бурхн намаг илгәв. Зуг бидн Христос Исусла нииләд иим жирһлиг эдлж чадхвидн. **2** Мини эңкр көвүн Тимофейд. Эцк Бурхн болн мана Деед Эзн Христос Исус чамд цаһан сана, хөөрлт болн эвтә бөөдл өгтхә.

Бурхнд илгәжәх ханлт

3 Цевр седкләрн Бурхнд шүтәд мини өвкнр кеснлә әдл, би чини төлә өдр сө уга Бурхнд зальврж ханлтан өргжәнәв. **4** Чини уульсиг санад, чамаг дегд икәр үзхәр седжәнәв. Эн харһлт намаг йир байрлулх билә. **5** Чини үннч итклин тускар би саннав. Чини эмг эк Лоис тиигж иткдг билә, чини эк Юникә чигн бас. Чамаг теднлә әдл сүзгтә бөөх гиж би йир ицжәнәв. **6** Бурхна өгсн билгиг күццднә олзл гиж би чамд седвәр орулжана. Намаг һаран чам деер тәвсн цагт чи эн билг авлач. **7** Мадниг күчтә болад, әмтнд дурта болад, бийән бәрж бөөтхә гиж, бичә әәтхә гиж Әрүн Сәкүс Бурхн өглә. **8** Тиигж Деед Эзнә тускар келхләрн бичә ә. Христосас көлтә намаг бәрәнд бөөхәс бас бичә ич. Түүнә ормд Сән Зәңгин төлә нанла әдл зовлң даахдан белн бол. Бурхн чамд тер зовлңиг даах күч өгх. **9** Бурхн мадниг аврад, Түүнә улс болтха гиж дуудв. Мана сән керг-үүлин төлә биш, зуг Эврәннь цаһан санаһарн болн Эврәннь зураһар Бурхн тиигв. Делкә үүдтл Бурхн Христосар дамжад маднд цаһан санаһан өгв. **10** Мана Аврач Христос Исус эн һазрт ирсәр бидн Бурхна хөөрлт үзжәнәвидн. Христос үклиг дииләд, маднд мөңк жирһлин хаалһ заасиг

бидн Сән Зәңгәс меднәвидн. **11** Намаг, Сән Зәңг тархач апостол болн багш болтха гиж Бурхн шиидв. **12** Терүнәс көлтә би ода йир икәр зовжана. Болв кенд иткжәхән сәәнәр меднәв, зовлңгас төрүц әәжәхшв. Мини даалһсн тоотыг Исус Христос сүл өдр күртл хадһлх гиж икәр ицжәнәв. **13** Нанас соңссн тоотан олзл. Тер чамд чик номин үлгүр болх. Христос Исусла ниилсн учрас Терүнд иткәд дурл. **14** Чамд бөөх Әрүн Сәкүснә күчәр чамд даалһсн үнниг хадһл.

Павелын зәңгс

15 Пүгел Гермоген хойр болн Азийин һазрт бөөх инкдг улс цугтан намаг үлдәв. Түүг чи меднәч. **16** Өнәсәпр болн энүнә өрк-бүлинь Деед Эзн хөөрлг. Нанд тер кесг дәкж дөңгән күрглә. Намаг түүрмд суулһснас тер мел ичдго билә. **17** Римд ирхләрн тер намаг хөөһәд олж авла. **18** Деед Эзн эврәннь ирх өдртән түүг хөөрлтхә. Епес балһснд нанд Өнәсәпр яһж урмд өгсинь чи сәәнәр меднәлмч.

Христос Исус итклтә бол

2 Көвүн минь, Христос Исусин өгчәх хөөрлт чамаг батратха! **2** Талдан әмт сурһх дүңгә итклтә улст олн герчнрин нүүрт нанас соңссн тоотан келж йов. **3** Чи Христос Исусин итклтә дөөч мет зовлң да. **4** Нег чигн дөөч өдгә бөөдлин керглә оралджахмн уга. Түүнә һол төрнь – эврәннь толһачд таасгдх төр. **5** Кемр марһана диг-дараг эвдхлә, нег чигн бөк эврәннь ачлвран авч чадшго. **6** Тәрәнд көдлжәх көдлмшч күн эврәннь хүвән хамгин түрүнд авх зөвтә. **7** Мини келжәхиг ухал. Чамд цугтаһинь медхд Деед Эзн дөң болх. **8** Давидин хөөт үй, үкәд әмдрсн Христос Исусиг

оньдин санж йов. Энтн мини тархасн Сэн Зэңгэс медгдженэ. Сэн Зэңг тархаснас көлтэ би зовж йовнав. Терүнэс көлтэ намаг йос эвдсн күн кевтэ цевлв. Болв Бурхна үгиг цевлж болшго. ¹⁰ Тиигэд би Бурхна шүүж авсн улсин төлэ, тедн Христос Исуст иткэд аврлта болн мөңк жирһлтэ болтха гihэд цугинь даажанав.

¹¹ Иигж келсн чик. Энүнд итктн: кемр бидн Христос Исусла хамдан үксн болхла, Терүнлэ хамдан бидн жирһхвидн. ¹² Кемр бидн ода тесжэхлэ, Терүнлэ хардх цаг учрх. Кемр: Бидн Терүг медхшвидн гихлэ, Тер бас мадниг медхшв гих. ¹³ Кемр бидн үгдэн күрдго болхла, Тер оньдин үгдэн күрнэ. Яһад гихлэ, Христос Исус бийиннь авц-бэрцэн ондарулж чадшго.

Христосин үнн зарц

¹⁴ Бурхар герч кеһэд, чи сүзгтэ улсиг үг деерэс бичэ зүтклдтхэ гиж седвэр орулж закжа. Иим зүтклдэн олз төрүц орулшго, соңсжах улсиг итклэс салх. ¹⁵ Бурхн чамаг сэн зарц гиж келдгэр сээнэр көдл. Эврәннь кесн көдлмшэсн ичдгоһар Бурхна үгиг чикэр сурһ. ¹⁶ Бурхн уга күүндврэс хол йов. Тиим күүндвр эмтиг Бурхнас хольжулад йовна. ¹⁷ Тиим күүндвр үклин хальдврта гем мет тарна. Хуменья Пилет хойр тиим күүндвр кежэнэ. ¹⁸ Эдн үнн юмнас зөвэр хольжад одцхав. «Бидн, иткдг улс, амдрж одлавидн», – гиж тедн келжэнэ. Энүгэрн тедн олн улсин сүзг уурулжана. ¹⁹ Болв Бурхна бат ул күүршго. Терүн деер иим бичвртэ тамһ бээнэ: «Деед Эзн эврэксэн меднэ», дэкад «Би Деед Эзнэ күмб гижэх күн, эврәннь килнцтэ керг-үүлэн хайх зөвтэ». ²⁰ Ик гер болһнд, цаһан мөңгн, алтн савмудас талдан, модар болн шаврар кегдсн савмуд бээхиг чи меднэлмч. Зэрм сав ачта кергт олзлгдна, зэрмнь йирин бээдлд кергтэ. ²¹ Кемр күн тер худл номас цеврдэд хархла, ачта кергин төлэ бэржэх сав мет тер болх. Яһад гихлэ, тер Бурхнд нерэдгдсн, дэкад эврәннь Эзд керглгдженэ. Тиим күн сэн йовдл күцэхдэн кезэ чигн белн. ²² Баһ насна жилвтэ седклэс сагл. Чик седклтэ бэ. Деед Эздн үнн ухаһарн мөргсн улсла итклтэ бэ, дурл, эвтэһэр бэ. ²³ Медрл уга болн һэргтэ зүтклдэнд бичэ орлц. Тиим юмн кезэ чигн саллт цацхмн болжана. ²⁴ Деед Эзнэ зарц тиим биш болх йоста. Тер, хэрнь, цаһан санатаһар цугталаны бээх, сурһмж дасхх, эврэн тесвртэ болх йоста. ²⁵ Кемр түүнэ кергт кен негнь харш болжахла, терүг жөөлн кевэр чиклх кергтэ. Тиигэд одж, Бурхн терүнд ухан-санаһан сольх арһ өгх йосн үнниг медхмн болвза. Тегэд тер күн эрлгин хавхас һарч чадх. Яһад гихлэ, урднь эрлг терүг бэрж авад, эврәннь үлмэд орулсн билэ.

Сүл цагт күүнэ заң ямаран болх

3 Сүл цагт күнд болхиг медж ав. ² Эмтн бийрхг болх, мөңгнд дурта, деерңһү саната, деерлқдг,

хорта үгтэ, эк-эцкэн соңсдго, «ханжанав» гиж келдго, ичр-һутр уга бээдг, ³ өршэңгү уга, ни уга болх. Тедн ховч болх, бийән бэрж чадшго, догшн, сән йовдлд дурго, нээлж болшго, килмж уга, караг улс болх. Тиим улс эврәннь седвэрт Бурхнас давуһар дурлх. ⁵ Бээдлэрн Бурхнд сүзглсн мет йовна. Йосндан болхла, тедн Бурхна күчиг «керг уга» гих. Тиим улсас хол йов. ⁶ Худл номта улс килнцдэн даргджах, зүсн-зүүл седвэртэн авлгджах муңхг күүкд улсин герт орад, тедниг эврәннь үлмэд орулжана. ⁷ Тиим күүкд улс кезэ чигн сурсн бийнь үнниг медж чадшго. ⁸ Ян Ямбр хойр бас Мошег келсн бийнь зөвшэрсн уга. Эн улс бас тиигж кежэнэ – үннлэ зөвшэржэхш. Тедн чик ухаһан гееһэд, эврәннь итклэн хайв. ⁹ Болв теднэ күцэмж удандан бээшго. Теднэ һэрглжэх бээдл олна нүүрт илрх. Тиим йовдл Мошелэ эс зөвшэрсн улсла учрла.

Тимофейд өгчэх сүл даалһвр

¹⁰ Болв чи болхла, мини номиг, мини бээдлиг, мини жирһлин күслиг дахвч. ¹¹ Чи мини итклиг, теслтиг, дуриг, чиирг бээдлиг, мини ардас көөлдсиг, зовлңиг сээнэр меднэч. Тедү мет нанла Антиохд, Иконьд, Лустрт юн учрсинь чи меднэч. Би йир күчр юм дааж һарв. Болв Деед Эзн намаг терүнэс гетлгв. ¹² Христос Исусла ниилэд Бурхнд соңсхврта бээхэр седжэх күүг көөх. Болв хар саната улс болн мек һарһдг улс улм-улм му йовдл һарһад йовх. Тедн олыг болн бийән цаарандан мекләд йовх. ¹⁴ Чи болхла сурсарн, итксэрн һардвр ке. Кен чамаг сурһсиг чи меднэлмч. ¹⁵ Чи бичкнэсн авн Бурхна Бичг меднэлмч. Эн Бичг чамд цецн уха орулад, Христос Исуст иткснэс иштэ аврлtd күргх. ¹⁶ Бурхна Бичг бичхд Бурхн урмд өгв. Эн Бичг сурһх йовдлд, буруһинь үзүләд чиклхд, Бурхна таалар бээхд йир туста. ¹⁷ Тиигэд одж Бурхна күн альк халхарн чигн цаһан сана күцэхдэн белн болх.

4 Бурхар болн эмдинь чигн, үксинь чигн зарһ кех Христос Исусар герч бэрж, чамаг Сэн Зэңг тарха гиж би закжанав. Яһад гихлэ, Христос Исус хан мет ирж һардх. Эмтнд таасгдв эс таасгдв Сэн Зэңгиг альк цагт болв чигн тархад чи белн бол. Эндүһин тускар илэр келэд, чикләд, урмд өгэд йов. Эмтиг сурһхларн тесвртэ бол. ³ Удл уга эмтн чик номиг соңсхар седшго цаг ирх. Тедн эврәннь седсэн күцэхэр седх. Эмтн зүсн-зүүл багшнр дуудад, тедниг соңсх. Болв теднь зуг соңсхар седжэхинь эмтнд келж өгх. ⁴ Үннэ ормд тедн домг соңсх. ⁵ Зуг чи бичэ толһаһан ге, зовлңиг даһад, Сэн Зэңгиг тархаж күцэһэд, эврәннь даалһвран цугтаһинь ке. ⁶ Намаг удлго алх. Мини үкл Бурхнд тәкл тәкжәснлэ әдл болх. Нанд жирһхд баахн цаг үлдв. ⁷ Би алдр урданд орлцв. Ут хаалһиг күццднь һатлад, итклән хадһлв. ⁸ Намаг чикэр бээснд Бурхн нанд дииләчин ачлвр бел кечкв. Терүг Бурхн тааларнь бээсн улст өгх. Үнн зарһч Деед Эзн темдглсн өдртән ачлвриг

нанд эврэн өгх. Нанцхн нанд биш Терүг ирхиг йир икэр күлэжэх улст өгх.

Павелын жирһлин тускар

⁹ Дэм намаг үлдэснэс иштэ шулуһар ирж үз. ¹⁰ Тер эн жирһлд авлгдад Тесалоники балһс орв. Крескэн һалатья гидг һазр тал одв, Тит болхла Далматья гидг һазр тал йовв. ¹¹ Нанла һанцхн Лука үлдв. Кемр ирхлэрн бийтәһән Маркиг дахул. Тер нанд мини көдлмшт икэр дөң болх. ¹² Би Түхкиг Епес балһсн тал йовулв. ¹³ Нан тал йовхларн, мини деер өмсдг хувц, буйн болтха, авад ир. Би терүг Троя балһснд Карпин герт үлдэжв. Дегтрмүд авад ир. Тедн заагт мини арсар кесн дегтрмүд авад ир. ¹⁴ Улан мөңгнэ урч Александр нанд кесг му йовдл үзүлв. Деед Эзн терүг кесн тоотарнь засглх. ¹⁵ Чи бас терүнэс сагл. Яһад гихлэ, тер мана цөөлһврин көдлмшин йир күчтә хортн. ¹⁶ Намаг түрүн зарһд

бийән харсж үг келсн цагт, нег чигн күн ирж дөңнсмн уга. Цугтан намаг хайв. Болв Бурхн бичә тедниг гемшәтхә. ¹⁷ Деед Эзн нанла хамдан билә. Буру номта улсин төлә мини үгәр Сән Зәңг тархахар Тер нанд чидл өгв. Бурхн намаг үкләс татж авв. ¹⁸ Цаарандан чигн Деед Эзн намаг му юмнас халхлх. Тер намаг эврәннь теңгрин орнд күргх. Мөңкинд Деед Эзн туурмжта йовтха. Тиигтхә.

Товчлгч мендлһн

¹⁹ Прискад болн Әкүльд, бас Өнәсәприн өрк-бүлд менд кел. ²⁰ Эраст Коринф балһснд үлдв. Гемтсн Тропимиг би Мелитд үлдэх зөвтә болв. ²¹ Чи үвл күртл нааран ирж үз. Чамд Юбул, Пудән, Лин, Клавдья болн ахнр-дүүнр цугтан менд келүлжәнә. ²² Деед Эзн чамла бәәтхә. Бурхн тадниг цугтаһитн хәэрлтхә.

ТИТ

Тит буру номта күн бээж. Дэкэд эн христианин болад, Павелта хамдан кедлэд, Терүнэ миссионерск кедлмшт нөкднь болв. Крит гидг арл деер чонжин кедлмш харджах баахн наста нөкдтэн Павел эн бичгэн илгэжэнэ.

Негдвэр болхла, чонжин хардач Критин кесг улсин му заң тоодан авад, бийнь ямаран заңгта болхин тускар бичжэнэ. Цааранднь Павел чонжд олн зүсн багмудыг, өвгд, эмгдүдиг (теднь баахн гергчүд сурһх йоста), баахн залусиг, ялчнриг яһж сурһхиг Титд заажана. Чилгчднь тер христианск заң-бэрцин тускар Титд селвг өгчэнэ. Хамгин кергтэнь: төвкнүн бээх, үүрсг болх. Дурго болнасна, метклдэнэс, чонжд болдг хувалһнас хол йовтн гиж Павел бичжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–4

Чонжин церглэчнр 1.5–16

Чонжин олн зүсн багмудын күцэх кергүд 2.1–15

Саглһн 3.1–11

Товчлгч үг 3.12–15

Бичгин эклц

1 Павелас, Бурхна зарцас болн Исус Христосин апостолас. Би Бурхна шүүж авсн улсиг иткл болн мана шажна суржах үнниг медүлх апостол болж илгэгдлэв. Мөңж жирһлин нээлт эн үннэ ул болжана. Бурхн эклцэсн авн маднд мөңж жирһл өгхэр үгэн өглэ. Бурхн төрүц худл келдмн биш. Бурхн кергтэ цагтан нанд даалһсн үгэр дамжад зураһан маднд үзүлв. Аврач Бурхна зааврар би эн зураг цээлһж өгчэнэв. **4** Нанла хамдан нег иткл хувалцжах, мини тоолгдсн көвүн Титд. Бурхн Эцк мана Деед Эзн Исус Христос хойр чамд цаһан сана, болн төвкнүн бээдл өгтхэ.

Титин даалһвр

5 Чамаг Критд эклсэн күцц күцөһэд, балһсн болһна чонжд мини заасар ахлачнриг тэвтхэ гихэд үлдэлэв. **6** Ахлач күн урднь нег чигн буру уга болх зөвтэ, һанцхн гергтэ болх зөвтэ. Терүнэ үрдүд бас Христост иткэд, сэн авъяста, соңсхврта болх зөвтэ. **7** Хардачд Бурхна кедлмш даалһгджана. Тиигэд тер урднь нег чигн буру йовдл эс харһсн болх йоста. Тер күн сөрсхр биш, ур уга, чаһрт авлгддго, ноолдач биш, мөңгнд хармч биш болх зөвтэ. **8** Зуг тер кү гиичлүлхдэн дурта, сэ кехдэн дурта, бийэн сээнэр бэрдг, чик седклтэ болх. Тиим күн дигтэ-дарата болад Бурхнд шүтх йоста. **9** Дэкэд тиим күн номас авсн чик үгд иткх зөвтэ. Тиигэд иткдг улст чик ном сурһад, урмд өгх. Эн номиг бурушажах күүнд теднэ эндүһин тускар илэр келж чадх. **10** Яһад гихлэ, буцсн улс эврәннь эргү номарн эмтиг меклжэхнь олар бээнэ. Христос иткдг улсас евреймүдин авъяс бэржэх багин улс тедн дунд йир олн. **11** Худл ном

тархахднь тедниг эрк биш зогсах кергтэ. Тедн мөңг олхин төлэ ичртэ йовдлар өрк-бүлин иткл эвдэд, эс сурһшго юм сурһж заана. **12** Нам теднэ нег ээлдэчнь иигж келж: «Критин улс цугтан худлчнр, зерлг аңгуд, хуурмг болн ик хотта улс». **13** Эннь үнн. Тиигэд теднэ иткл чик болдгар, евреймүдин келсн туульд болн үнниг холжах эмтнэ зааврмудт оньган өгдгоһар илэр кел. **15** «Седклэрн цевр улст юн болвчн цевр болх», – гиж тедн келлэ. Зуг килнцэр үрсн болн эс иткдг күүнд цевр юмн уга. Яһад гихлэ, теднэ ухан болн седкльн бас килнцэр үрж одж. **16** Тедн Бурхиг меднэвидн гинэ. Болв эврәннь кергэрн Бурхиг эс меджэхэн үзүлнэ. Теднэс Бурхн жигшжэнэ. Соңсхвр уга, сэн йовдл харһж чадшго улс болжана тедн.

Иткдг улст йосн ном өглһн

2 Чи чик номла ирлцүлж сурһх йостач. Медэтэ улсиг чаһр ууж согтдоһар, тоолвртаһар бийэн бэрдгэр сурһх. Христост чикэр иткэд, улст дурта болад, зовлңгиг тесэд тедниг сурһх йостач. **3** Христост иткдг улсла эдл бийэн бэрдгэр медэтэ күүкд улсиг сурһ. Теднд хов зөөшго, икэр чаһр уушго заквр өг. Тедниг цаһан седклин йовдл харһдгар сурһх зөвтэ. **4** Баахн гергчүд эврәннь залудан болн үрдүдтэн дурта болдгар медэтэ күүкд улс тедниг сурһх йоста. Тедн бийэн бэрэд, цеврэр бээһэд, гериннь кедлмш сээнэр кеһэд, залусан соңсад, кен чигн күн Сэн Зэңгиг муурулдгоһар бээх кергтэ болжана. **6** Баахн көвүд чикэр бийэн бэрдгэр бээлһх йоста. **7** Чи юн болв чигнд сэн йовдлын үлгүр болхич. Сурһуль заахдан үннч, болһамжта бол. **8** Күн чамаг бурушадгоһар келх чик үгэн ухалад келжэ. Тиигхлэ мана өшөтнр мадниг

гемшэж чадшго, тедн чамла эсргүдсндэн ичэгдх. ⁹ Эздүдиннь келсиг цугтаһинь күцэдгэр, юуһарн чигн таасгддгар зарцнран сурһ. ¹⁰ Тедн бичэ зүтклдэд бээтхэ. Дэкэд бичэ хулха кетхэ. Итклтэ күн кевтәһэр бээтхэ. Тиигэд теднә кежэсн тоот мана Аврач Бурхна Сән Зәңгд тус болх. ¹¹ Эмтн цугтан аврлtdгар Бурхн Эврәннь хээрлтән үзүлв. ¹² Бурхна хээрлт мадниг иигж сурһжана: Бурхнд эс иткжэх бээдлән болн жирһлин му седвэрән хайтн. Эн жирһлдән бийән бэртн, чикәр жирһтн. ¹³ Бидн кишгтә өдр ирхиг күлэжәнэвидн. Терүнд бидн цугтан нээлжәнэвидн. Тер өдр алдр Бурхн, мана Аврач Исус Христос, туурмжтаһар ирх. ¹⁴ Мадниг цуг килнцәс сулдххин болн цеврлхин төлө, зуг терүнә улс болдгар, сән йовдл һарһхд белн болдгар Исус Христос бийән алулла. ¹⁵ Энүг чи теднд сурһх йостач. Эврәннь йосан күцүднә олзлад, иткдг улст урмд өгэд, теднә килнцин тускар иләр кел. Нег чигн күн чамаг басхар бичә седтхэ.

Иткдг улс яһж бээх йоста

3 Иткдг эмтн ахлачнриг болн йосна һардачнриг кевтнь соңстха гиж кел. Тедн сән йовдл һарһхдан белн болтха. ² Күн болһна тускар му келдгоһар, эвцтә болн үүрсг, ниһһәр бээһэд, цугтаһинь тевчдгэр теднд кел. ³ Урднь бидн эргү, соңсхвр угаһар бээсндән меклгдж йовлавидн. Зүсн-зүүл седвәр болн бахта юмн мадниг авлж йовла. Бидн эврәннь жирһлдән хортаһар, үлү үзэд, эмтн маднд дурго болад, бидн эмтнд дурго болад бээлэвидн. ⁴ Бурхн, мана Аврач, эврәннь хээрлт

болн дуран өгсн цагтан мадниг аврла. Мана керг-үүл тоолж биш, зуг эврәннь хээрлтәр мадниг аврла. ⁵ Бурхн мадниг Эрүн Сәкүсәр уһаһад, шин төрлт болн шин жирһл өгв. ⁶ Мана Аврач Исус Христосар дамжад Бурхн маднд элвгәр Эрүн Сәкүс белглв. ⁷ Тиигэд бидн түүнә хээрлтәр Бурхнла чикәр бэәнэвидн. Аштнь бидн күлэжэсн мөңк жирһлән эдлхвидн. Иигж келсн чик, энүнд итктн. Би чамаг иим юмнд оньган өгтхә гижәнэв. Христост иткдг улс цаһан седклтә йовдл һарһхд килмжән өгтхә. Эннь сән, олнд туста. ⁹ Эргү зүткәнд болн уңг-тохма төр хаһллһнд, закана туск зүткәнд бичә орлц. Терүнәс олз уга, дэкэд мел керг уга. ¹⁰ Олниг цуцад хувахар седсн күүг нег дэкж, хойр дэкж келәд, цааранднь терүнлә бичә харһ. ¹¹ Тиим күн чик хаалһас салад, килнц цаарандан һарһжахиг чи эврән меднәч. Терүгәрн тер бийиннь эндүһән үзүлжәнә.

Сүл селвг

¹² Намаг, чам тал Артемиг эс гихлә, Тихикиг илгәхлә, Никополь тал адһж ир. Би тенд үвлзхәр бэәнэв. ¹³ Зину гидг закана күүнә болн Аполлосин хаалһин йовдлд дөңгән күрг. Теднд кергтә тоотынь белд. ¹⁴ Христост иткдг күн сән йовдл һарһад цаган давулдгар дастха. Тиигж бээхләрн, тер эврәннь теткврән эврән олх. Иткдг улс тус угаһар бээх йосн уга. ¹⁵ Энд нанла хамдан бээх улс цугтан чамд менд илгәжәнә. Маднла иткдг иньгүдт цугтаднь менд кел. Бурхн цугтаһитн хээрлтхә!

ПИЛЕМОН

Пилемон нернь туурсн христианин бээж. Калост бээх чонжин гешүн чигн бээсн болх эн, дэкэд Онэсм ялчин эзн. Ялч эврэннь эзнэс зулад, түүрмд суусн Павелта нег эврэннь таньлдж. Онэсм Павелар дамжад Христост иткдг күн болна. Тегэд Павел бичгтэн Пилемониг эврэннь ялчтаһан эвцтхэ гиж суржана. Онэсмиг тер хэрү йовулна. Пилемон терүг зуг буруһинь тэвж өгсн ялч кевтэ биш, христианин болн ах-дүүһинь бээдлтәһэр орулж автха гижәнә Павел.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1–3

Пилемона төлө магтлһн 4–7

Онэсм төлө сурлһн 8–22

Товчлгч үг 23–25

1 Исус Христост итксн учрас суулһгдсн Павелас болн дү көвүн Тимофейэс маднла хамдан көдлж йовдг хээртә Пилемонд, хээртә дү күүкн Апяд болн маднла эдл церглж йовх Архиппд, тана герт хурдг сүзгтнрт. **3** Бурхн мана Эцк болн Деед Эзн Исус Христос цугтаһитн хээртлхә. Би тадна амулц-төвкнүн бээхин төлө зальврдв.

Пилемона иткл болн дурн

4 Күндтә дү көвүн, чи мини сананас кезэчн нархшич. Тиигэд зальврларн, би эврэннь Бурхндан ханлтан өргдв. Яһад гихлә, чи Деед Эзн Исуст үнн седкләрн иткәд, иткдг улст дуран өгч күндлснә тускар би соңсв. Мини зальврлһна учр-утхнь иим: чи ма хойран үүрлһн маднд Христосас ач-тус күртәхин туск медрл медүлх. **7** Чини дурн намаг ик гидгәр байрлулж урмдулв. Юңгад гихлә, чи иткдг улсин зүрк төвкнүлвч.

Павелын сурвр

8 Тиигэд, чамд кех тоотыг зааж-закх нанд зөв бээвв чигн, болв би чамд дурлсн учрас суржана. **10** Би түүрмд суулһгдсн Исус Христосин элч Павел чамаг Онэсмин тускар суржана. Тиигләрн Онэсм Христост иткәд мини зааж авсн көвүм болв. Би болхла түүрмд суужаһад, Онэсмд уха заадг эцк болв. **11** Урднь Онэсм чамд тус уга бээж. Ода болхла, чамд, нанд кергтә күн болв. Тиигэд би Онэсмиг чам тал илгәжәнәв. **12** Чи болхла, энүг орулж ав. Эн күн нанд әвр хээртә. **13** Би Сән Зәңгәс

көлтә суужаһад, Онэсмиг хажудан бәрхәр седжәләв. Чини ормд нанд нөкд болх гиж санжалав. **14** Болв би чамаг нанд нөкд бол гиж заххар седжәхшв. Чи эврэннь санаһарн энүг кехч гиж би санжана. Керм чи зөвән эс өгхлә, би төрүц юм кешгов. **15** Юңгад гихлә, тер хэрү мел чам тал ирхәр цаг зуур салсмн бээж. **16** Ода болхла, тер чини эгл зарц биш, чини эңкр дү көвүн болжана. Тер нанд йир хээртә. Терүг күн гиж, сүзгч гиж, нанас давуһар чамаг хээрлхиг би иткжәнәв. **17** Тиигэд намаг эврэннь иньг гиж тоолжахла, энүг нанла эдләр күндл. **18** Керм тер чамаг хундасн болхла, эс гиж чамд өртә болхла, терүнә өринь би даанав.

19 Би, Павел, терүнә өринь бийдән авчана гисн цаас бичәд, эврэннь һаран тэвжәнәв. Чи эврэннь жирһләрн нанд өртәч, болв энүнә тускар нег чигн амн үг келшговидн. **20** Тиигэд, эңкр мини дү, Христосин төлө эн сән керг күцәһәд, намаг энүгәрн төвкнүл. **21** Мини суржасиг чи күцәхч гиж би нәәлжәнәв. Нам терүнәс давуһар кехичнь.

22 Бас нег чамас суржах юмн иим: нанд нег хора бел кеһәд оркчк. Тана зальврлһна тусар би сулдад һархв. һархларн тадн тал ирхв гиж би ицжәнәв.

Сүл йөрәл

23 Чамд эврэннь мөндән илгәжәхнь: Исус Христост итксн учрас суулһгдсн Епапр, бас нанла хамдан көдлдг Марк, Аристарх, Дәм болн Лука. **25** Деед Эзн Исус Христос тадниг хээртлхә.

ЕВРЕЙМУД

Евреймүдт илгэсн бичг христианмудын баг улст бичгдж. Тедн эмтнэ өсж йовх сөрлтэс келтэ христианск итклэн хайхар седжэж. Павел теднэ итклд урмд өгчэнэ, Исус Христос Бурхна йосн болн күцц үнн гиж үзүлжэнэ. Энүнэ тускар келхлэрн, автор нурвн төр үнн болжана гиһэд темдглжэнэ: 1) Исус – учрсн зовлң дааһад йосндан Эцкэн соңсдг, Бурхна мөңк Көвүн. Бурхна Көвүн болсарн Исус Хуучн Бооцана ээлдэчнрэс, Бурхна элчнрэс, Мошеһэс өөдэн йовна. 2) Исус Хуучн Бооцана цага гелңгүдэс өөдэн йовх мөңк гелң гиж Бурхн зарлж. 3) Исусар дамжад иткл авсн күн килнцэс, ээмшгэс, үклэс гетлнэ. Исус, Ах гелң мет, күүнд йосн аврлт өгнэ. Евреймүдин шажна авъясмуд болн малар тэкл тэклһн эн аврлтын тускар келв.

Израилин туужд орсн зэрм темдгтэ улсин итклэр үлгүр кеһэд, Исусиг нүүртэн бэрэд, ямаранчн зовлң дааһад көөгдэд йовсн бийнь, сүүлңк өдр күртлэн иткмжтэ бээтн гиж Павел умшачнран суржана. Тегэд евреймүдт илгэсн бичгэн тер селвгэн өгэд, саглад төгсэжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг: Христос – Бурхна күцц үнн 1.1–3

Христос Бурхна элчнрэс деер 1.4 – 2.18

Христос Мошеһэс болн Навина Исусас деер 3.1 – 4.13

Христос гелң болсна кергиг өөдэн үнлһн 4.14 – 7.28

Христосин бооцаг өөдэн үнлһн 8.1 – 9.28

Христосар тэкл тэклһиг өөдэн үнлһн 10.1–39

Иткл түрүлж йовна 11.1 – 12.29

Бурхнд таасгдлһн 13.1–19

Чилгч 13.20–25

Бурхн Эврәннь Көвүһэрн дамжад келдг бээсмн

¹ Кезэнэ Бурхн ээлдэчнрэр дамжад кесг дэж олн зүсн эв-арһ олзлад, мана өвк эцкнрт келдг бээсмн. ² Эн сүл өдрмүдт Бурхн Эврәннь Көвүһэрн дамжад маднд келдг бээсмн. Бурхн Көвүһэрн дамжад нарт делкэ үүдэһэд, цугин өнч авх Көвү кесмн. ³ Көвүнднь Бурхна туурмж үзгднэ. Көвүн Бурхна йосн дүр болжана. Бурхна Көвүн цуг нарт делкэг Эврәннь күчтэ Үгэрн бэрнэ. Эмтнэ килнц тэвснэ хөөн теңгрт хамгин күчтэ йосна барун бийд Тер суусмн.

Христос Бурхна элчнрэс ик күчтэ

⁴ Көвүн Бурхна элчнрэс деер болв, тиим кевэр Терүнд Бурхна өгсн нернь Бурхна элчнрин нердэс деер болв. ⁵ Яһад гихлэ, Бурхн ямаран чигн элчдэн кезэчн: «Чи – Мини Көвүнч, эндр Би Чини Эцк болв», – гиж келсмн уга. Бурхн ямаранчн элчин тускар кезэчн: «Би Энүнэ Эцк болхв болн Эн Мини Көвүн болх», – гиж эс келсмн болдг. ⁶ Зуг Бурхн Эврәннь Ууһн Көвүһэрн орчлңд илгэх цагт иигж келсмн: «Бурхна цуг элчнр Терүнд сөгдтхэ». ⁷ Бурхна элчнрин тускар Тер: «Та Эврәннь элчнрэр сальк кенэт, Эврәннь зарцнрар шачасн һал кенэт», – гиж келв. ⁸ Көвүнэ тускар болхла, Бурхн иигж

келжэнэ: «О, Бурхн, Тана заллт мөңкиндэн бээх, Та үнн чикэр Эврәннь алван залж йовнат. ⁹ Та чик бээдлд дуртат, йос эвдхдэн дур угат. Эн учрар Бурхн, Тана Бурхн, Таниг байрин олив тосар Тана үүрмүдт түркснэс үлү икэр түрксмн». ¹⁰ Дэкэд иигж бичэтэ бээнэ: «Деед Эзн, Та хамгин түрүнд һазр үүдэвт, теңгр Тана һарар кесн керг болжана. ¹¹ Цуг эн уга болж одх, зуг Та үлдхит. Цуг эн хувцнла эдл элж одх. ¹² Та эдниг хуучн хувцн кевтэһэр орахит, эдн хувцн кевтэһэр сольгдх. Зуг Та нег кевтэн бээхит, Тана насн төрүц чилшго». ¹³ «Чини өшәтнриг көл дорчн тулур кевтэһэр эс тәвтл барун һартм су», – гиж Бурхн нег чигн элчдэн кезэ чигн келэд уга. ¹⁴ Бурхна цуг элчнр цергдг сәкүсд болна, тедн аврлтд күртх улст нөкд болхар Бурхнар илгэгднэ.

Алдр аврлт

² Салькнд туугдсн керм мет болш уга төләд бидн соңссндан оньган икэр өгч бээх зөвтәвидн. ² Бурхна элчнрэр дамжад келсн үг итклтә билә. Тегэд эн үгиг эс соңссн болн эвдсн күн болһн үнн чикэр цаажла харһулгдх йоста билә. ³ Бидн тиим алдр аврлтд оньган эс өгхлэ, цаажас алдрж чадшговидн. Эн аврлтын тускар Деед Эзн Бийнь әмтнд зәңглсн бээнә. Энүнә тускар соңссн

улс аврлт йосн үнн гиж маднд лавлж келсмн.

⁴ Бурхн энүг онц темдгэрн, өвөрц йовдларн, оln зүсн сүркэ йовдларн болн Эврәннь тааларн, эмтнд өггдсн Эрүн Сәкүснә билгәрн батлж үзүлсмн.

Мадниг аврлтур дахулж йовснь

⁵ Мана келжәсн иргч орчлңиг залхин кергт Бурхн элчнрән тәвсн уга. ⁶ Тиим биш, Бурхна Бичгт нег кесгт иигж бичэтә: «Күн гисн кемб? Яһад Та энүг эс мартнат? Күмни көвүн гисн кемб? Яһад энүг Та килмжтәһәр хәләдвт? ⁷ Та ахр болзгт терүг Бурхна элчнрәс дор тәвләт. Терүнә толһад туурмжта болн ачта титм Та зүүвт. ⁸ Цуг заллтыг терүнә һарт өгвт». Терүнә һарт цуг заллтыг өгсн цагтан, Бурхн нег чигн юм үлдәлго күүнә заллтд орулсмн. Зуг цугнь күүнә заллтд бәәхинь ода бидн үзәд угавидн. ⁹ Исус Бурхна хәэрлтәр цуг улсин төлә үкхәр ахр болзгт Бурхна элчнрәс дор тәвгдсинь бидн үзжәнәвидн. Эн үклә харһж зовснднь Исуст туурмжин титм зүүгдсинь бидн бас үзжәнәвидн. ¹⁰ Бурхнар болн Бурхна төлә цугнь үүдәгдсн бәәнә. Бурхн кесг көвүдиг туурмжд орулх зөвтә билә. Зовлңгар дамжад Исусиг, аврлтын һардачиг, Бурхн дуту уга болһж кесмн.

¹¹ Яһад гихлә, әрүслдгнь болн әрүслгддгнь нег Эцктә. Эн учрар Исус тедниг ахнр-дүүнр гисндән ичхш. ¹² Исус Бурхнд: «Би Тана нериг ахнр-дүүнртән келнәв. Би итқдг улсин заагт Таниг туурулнав», – гиж келнә. ¹³ Дәкәд бас иигж келнә: «Би Бурхнд нәәлнәв», болн «Энтн Бив, Бурхна өгсн үрдүдтә хамдан бәәнәв».

¹⁴ Эн үрдүд йирин улс бәәсн учрас Исус бас теднлә әдл күн болв. Эврәннь үкләрн үклин эзиг эс гиж эрлгиг уга кехәр Исус тиим болв. ¹⁵ Үкләс әһәд, жирһлин туршт мухла болсн улсиг сулдххар Исус тиигсмн. ¹⁶ Яһад гихлә, Бурхна элчнрт биш, Абрахамин үдл тохмд Тер нөкд болжәсинь медгджәнә. ¹⁷ Тер учрар Бурхна өмн итклтә болн өршәңгү ах гелң болхар, әмтнә килнц тәвгддгәр Тер цуг бәәдләрн ахнр-дүүнрлә әдл бәәх зөвтә бәәсмн. ¹⁸ Тегәд чигн Тер Бийнь сөрлһнлә харһад зовлңган әдлсн учрас сөргджәх улст ода нөкд болж чадх.

Исус Мошеһәс деер

3 Тегәд Бурхнар бас дуудгдсн, әрүн ахнр-дүүнр, мана итклин элч болн ах гелң Исусин тускар ухалад бәәтн. ² Исус церглтд орулсн Бурхнд итклтә бәәсмн. Тиим кевәр Моше Бурхна герт итклтә бәәсмн. ³ Тосхач герәс даву ик ачта болжана. Тер учрар Исус Мошеһәс даву ик ачта болжана. ⁴ Гер болһн эврәннь тосхачта, болв Бурхн болхла цуг юмна Тосхач. ⁵ Иргчдән Бурхна келхиг герчлхәр, Моше Бурхна герт зарц мет итклтә билә. ⁶ Христос болхла Бурхна герт Көвүн мет итклтә болжана. Кемр бидн зөргтә кевәр бәәһәд, Христост нәәләд батар зогсхла, бидн Бурхна гер болжанавидн.

Бурхна улсин төлә амрлһна орм

⁷ Эн учрас Эрүн Сәкүсн иигж келжәнә: «Эндр, Бурхна ду соңссн цагтан, ⁸ көдәд сөрсн өдрт буцснлә әдл бүдүн күзүһән бичә үзүлтн. ⁹ Дөчн жилдән Мини керг-үүлмүд үзв чигн тедн Намаг тедн сөрдг билә. ¹⁰ Эн учрар Би тер әмтнд уурлад келләв: Тедн Намаг оньдин дахж йовхар седхш, Мини келсн үгиг күцәхәр седхш. ¹¹ Тегәд чигн Би уурлад: Эдн Мини амрлһна ормд төрүц оршго, – гиж андһар тәвләв».

¹² Ахнр-дүүнр, оньган өгч саглтн: Тадн әмд Бурхиг үлдәшгоһар танад хар саната болн иткл уга зүркн бичә бәәтхә! ¹³ Тадн дундас кен чигн күн килнцәр меклгдшгоһар, бүдүн күзүһән үзүлшгоһар, «эндр» гиж келәд бәәтл нег-негән өдр болһн урмдулж бәәтн. ¹⁴ Кемр бидн экн түрүн авсн бәәдлән үкн-үктлән батар хадһлж бәәхлә, бидн Исус Христосла хамдан көдлдг улс болनावидн. ¹⁵ Бурхна Бичгт: «Эндр Терүнә ду соңсад, буцлтын цагла әдл бүдүн күзүһән бичә үзүлтн», – гиж бичэтә.

¹⁶ Кен Бурхна ду соңсж Бурхна өмнәс буцлт өргсмб? Египетәс Мошеһар дахулгдж һарсн улс. ¹⁷ Дөчн жилдән кенд Бурхн уурлсмб? Көдәд өңгрсн килнцтә улст уурлсмн. ¹⁸ Тедн Мини амрлһна ормд оршго гиж, кенә тускар Бурхн келж андһар тәвсмб? Бурхиг соңсдго улсин тускар келсмн. ¹⁹ Тедн эс итксндән тиигәрән орж чадсн угаһинь бидн үзжәнәвидн.

4 Тегәд Бурхна амрлһна ормд орхит гисн Терүнә өгсн үг бәәтл, бидн терүнд орхас дутвзав гиж әәх зөвтәвидн. ² Яһад гихлә, бидн теднлә әдл Сән Зәңг соңславидн. Зуг тедн соңссн болв чигн тер үг тус күргсн уга. Яһад гихлә, тедн соңсв чигн итксмн уга. ³ Бидн иткәд амрлһна ормд оржанавидн. Яһад гихлә, «тедн Мини амрлһна ормд төрүц оршго», – гиж Бурхн келж. Терүнә керг-үүлмүд орчлң үүдсн цагт төгссн бийнь тиигж келж. ⁴ Бурхна Бичгин нег һазрт доладгч өдрин тускар: «Бурхн доладгч өдрт цуг Эврәннь кергәсн амрв», – гиж бичэтә. ⁵ «Тедн Мини амрлһна ормд төрүц оршго», – гиж Бурхна Бичгт бас бичэтә. ⁶ Хамгин түрүнд Сән Зәңг соңссн улс эврәннь Бурхиг эс соңссндан амрлһна ормд орсн уга. Тегәд амрлһна ормд орх зәрм улс бәәсн төләд ⁷ Бурхн «эндр» гидг өдр темдглсмн. «Эндр Терүнә ду соңссн цагтан бүдүн күзүһән бичә үзүлтн», – гиж кесг цаг давсн хөөн Тер Давидәр дамжад урднь келсәр келв.

⁸ Кемр Навина Исус теднд амрлһ өгсн болхла, Бурхн энүнә хөөн талдан өдрин тускар келш уга билә. ⁹ Тегәд чигн Бурхна улст амрлһна өдр үлднә. ¹⁰ Яһад гихлә, Бурхна амрлһна ормд орсн күн, Бурхн күцәсн көдлмшәсн амрснлә әдл эврәннь күцәсн көдлмшәсн амрв. ¹¹ Тегәд эн амрлһна ормд орхар зүткхм. Яһад гихлә, Бурхиг соңсдго күн Израилин улсла әдл амрлһна ормд орж чадшго.

¹² Бурхна үг – әмд болн күцәмжтә, тер ямаран чигн хойр талан хурц иртә үлдәс үлү хурц. Тер

гүүнэр мана дотр ивтрж, сүмсн седклэс, нүһрсн яснас салһна. Тер күүнэ зүркнэ седвэр-санаг шүүнэ. ¹³ Нег чигн үүдэгдсн юмн Бурхнас бултж чадшго. Терүнэ нүднд цугнь хуча уга секэтэ. Терүнд бидн тооцаһан өгхвидн.

Исус алдр ах гелң ¹⁴ Тегэд итксн юман батар түший. Яһад гихлэ, теңгрт өөд болсн алдр ах гелң, Бурхна Көвүн Исус Христос манад бээнэ. ¹⁵ Мана арһ угаг меддго, сана зовдго ах гелң гиж манад уга. Зуг Тер маднла эдл сөрлһнлэ харһвчн, килнц нарһсн уга. ¹⁶ Эн учрар Бурхна хээрлтин ширэд зөргтөһөр өөрдий. Маднд дөң кергтэ болсн цагт тенд бидн өршэлд күртж, хээрлт олж чаджанавидн.

5 Бурхн ямаран чигн ах гелңгиг эврәннь келн-улсас шүүж авад, терүг келн-улсин нерн деерэс Бурхнд церглхин көдлмшт орулна. Ах гелң улсин килнцин төлэ Бурхнд бэрц бэрэд, тэкл тэкснэ. ² Ах гелң бийнь арһ уга төлэдэн медл угаһар буру юм кесн улст сана зовж чаджана. ³ Ах гелң арһ чинэн уга төлэд һанцхн эмтнэ килнцин төлэ биш, эврәннь килнцин төлэ тэкл тэкснэ зөвтэ.

⁴ Ах гелң болх ачиг күн эврэ дурарн бийдэн авх зөв уга. Зуг Бурхна дуудвар күн ах гелң болж чадна, тиигж Ааронла болв. ⁵ Тиим кевэр Христос чигн Бийнь Эврэ дурарн ах-гелң болх ач авсн уга. Зуг Бурхн Терүнд: «Чи Мини Көвүнч, эндр Би Чини Эцк болв», – гиж келж. ⁶ «Чи Мелкицедклэ эдл мөңкиндэн гелң болхич», – гиж талдан кесгт келгджэнэ.

⁷ Делкэд бээсн цагтан Исус чаңһур хээкрж уулад зальврад, Бурхиг эрж сурсн билэ. Бурхн Терүг үклэс харсж чадх билэ. Исус Бурхиг номһн кевэр соңссн учрас Бурхн Терүг соңсв. ⁸ Исус Бурхна Көвүн болвчн зовлңгар дамжад соңсхврта болдгар дасж. ⁹ Тегэд Бурхнд бүклдэн Бийән нерэдэд, Тер Бийднь соңсхврта улсин мөңк аврлтын булг болв. ¹⁰ Тиигэд Бурхн Терүг Мелкицедклэ эдл ах гелң болхич гиж тэвсмн.

Уха седклэрн деегшән өстн гисн дуудвр

¹¹ Бидн энүнэ тускар дала юм келх йоставидн, зуг тадн соңсдг арһан геесн учрар таднд цээлһхд дегд күчр болжана. ¹² Яһад гихлэ, цагар хэлэхлэ, тадн ода багш болх зөвтэт, зуг таднд шинэс Бурхна Үгин түрүн номиг дасхх кергтэ. Акун хот идхин ормд ода күртл таднд үс уух кергтэ. ¹³ Үс уудг күн болһн чик седклтэ бээдлин туск ном медхш, яһад гихлэ, тер нилх болжана. ¹⁴ Акун хот болхла дуту уга улст, яһад гихлэ, тедн жирһлин дамшлтар му юмг сән юмнас йилһж чадна.

6 Эн учрар Христосин түрүн номиг үлдәһэд бүдүн улс болхар адһий. Таднд шинэс түрүн ном дасхх керг маднд уга. Түрүн ном гиснь эн: олз уга йовдлмудан үлдәһэд, Бурхнд иткхин туск, ² кирслһнэ, күүнэ толһан ора деер һар тәвлһнэ,

үксн улсин әмдрлһнэ болн мөңк зарһин туск ном. ³ Бурхн зөвшәрхлэ, бидн энүг дасххвидн.

⁴ Яһад гихлэ, нег дэжж Бурхна герл авсн, теңгрин билг амссн, талдан улсла Әрүн Сәкүс авсн әмтиг килнцтә жирһлинь үлдәлһж хәрү авч ирж болшго. ⁵ Тедн Бурхна Үгин сәәһинь болн иргч цагин күчиг медәд, эврәннь итклән үлдәж. Яһад гихлэ, тедн бийсь Бурхна Көвүг кирсд хаджана, Терүг әмтнә өмн һутахар тәвжәнэ.

⁷ Дару-дарунь хурар услгдад, тәрсн әмтнд кергтә тәрә өгдг һазриг Бурхн әдс өгч йөрәнэ. ⁸ Зуг тер һазр деер хатханчг болн буг өвсн урһхла, тер һазр юунд чигн керг уга, болв Бурхн терүг удл уга харах. Тер һазр һалар шатагдж уга кегдх.

⁹ Хәэртә үүрмүд, мадниг тиигж келвчн, танад энүнәс сән юмс бәәдгинь бидн лавта меднәвидн. Эн юмс тана аврлла залһлдата. ¹⁰ Яһад гихлэ, Бурхн үнн чик. Тадниг Бийднь дурлсиг болн тана көдлсиг Тер мартшго. Эн дуриг тадн Бурхна улст урднь болн ода күртл дөң болсарн үзүлт. ¹¹ Тадн дундас кен чигн эврәннь зөрсн күслән сүл күртл хадһлтха, гиж бидн санжанавидн. Тегэд тана нәәлсн юмн күцх гиж тадн лавлж медхит. ¹² Тадниг залху бичә болтха гиһәд, зуг иткләрн болн тесврәрн Бурхна өгхәр бәәсинь авдг әмтиг дуратха гижәнәвидн.

Бурхна өгсн үг

¹³ Абрахамд үгән өгсн цагт Бурхн эврәннь нерәрн андһар тәвж. Яһад гихлэ, Терүнәс даву ик алдр кен чигн уга билэ. ¹⁴ Бурхн иигж келсмн: «Үнн кевәр Би чамд әдс өгәд, уңг-тохмин дала үдл өгхв».

¹⁵ Абрахам тесвртә болсн төлэдән Бурхна өгхәр бәәхиг авч.

¹⁶ Әмтн андһар тәвсн цагтан эврәннь нернәс ик нер олзлна. Тиигэд андһар ямаран чигн зүтклдәг зогсана. ¹⁷ Бурхна өгхәр бәәхиг авх әмтнд шиидврән хуврдгоһинь медүлхәр Бурхн өгсн үг деерән андһар немв. ¹⁸ Хойр хуврдго юмна тускар Бурхн худл келж чадшго. Эн хойр юмар дамжад бидн, Бурхна өгсн бултдг ормд орсн улс, мана өмн тәвгдсн нәәлвриг батар бәрхин төлэ урмд аввидн. ¹⁹ Эн нәәлвр мана седклин әәмшг уга бат жахр мет. Сүмин көшгин ард бәәсн хамгин Әрүн ормд эн орна. ²⁰ Исус маднас өмн болн мана төлэ тиигәрән орж. Тер Мелкицедклэ эдл ах гелң мөңкиндән болв.

Мелкицедк гидг гелң

7 Мелкицедк Шалимин хан болн Деед Бурхна гелң бәәж. Абрахам дөрвн хаадудыг диилснә хөөн хәрж йовтлнь Мелкицедк терүг угтад йөрәж. ² Абрахам болхла дәәләд авсн зөөрәсн арвдгч хувинь терүнд өгч. Негдвәр, Мелкицедк гидг нерн «чик бәәдлин хан» гиж орчулгдна. Тер Шалимин хан болсн учрас терүнә нерн «эвин хан» гиж бас орчулгдна. ³ Мелкицедкин эк-эцкин, уңг-тохмин, тәрсн болн нас барсна өдрин туск нег чигн үг уга. Тер Бурхна Көвүнлэ эдл мөңк гелң болжана.

4 Тер ямаран ик алдр бээсинь тадн үзжэнэт. Өвк эцк Абрахам дээлэд авсн зөөрин сээнэснь арвдгч хүвинь өгч. 5 Гелң болсн Левин тохмин үлдлмүд Закаһар Израилин улсин эс гиж эврэннь ах-дүүнрин авсн олзин арвдгч хүвинь авх йоста. Теднэ ахнр-дүүнр Абрахамин тохмин үлдлмүд болвчн арвдгч хүвинь өгнэ. 6 Мелкицедк Левин тохмин үлдл биш билэ. Зуг тер Абрахамас арвдгч хүвинь авад, Бурхна өгхэр бээхиг авсн күүг йөрэсмн. 7 Эдслдг күн эдс авчасн күүнэс деер болдг мөн. 8 Нас бардг гелңгүд болхла арвдгч хүвиг авх зөвтэ бээж. Зуг Мелкицедкин тускар эмд бээнэ гисн герчллһн бээнэ. 9 Тегэд арвдгч хүв авдг Леви бийнь Абрахамар дамжад терүгэн өгч. 10 Яһад гихлэ, өвк Абрахам Мелкицедклэ харһсн цагла Леви түүнэ дотрнь бээсмн.

Мелкицедклэ эдл талдан гелң

11 Тегэд Левинхнэ гелңгүдин церглтин тускар зааврмуд эмтнд өггдж. Болв кемр Левинхнэ гелңгүдин церглт күслдэн күрсн болхла, Ахарона эдл биш, Мелкицедклэ эдл талдан гелң нарч ирх учр уга болх билэ. 12 Яһад гихлэ, гелңгин церглт сольгдхла, Закан бас сольгдх зөвтэ. 13 Энд мана Деед Эзнэ тускар келгднэ. Тер талдан уңг-тохмта билэ, тер уңг-тохмас күн гелң болж церглдго бээж. 14 Тер Йудан тохмас нарсн күн гиж ил медгднэ. Моше гелңгүдин тускар келсн цаглаһан эн уңг-тохмин тускар келж уга.

15 Талдан гелң Мелкицедклэ эдл нарч ирсинь урднь келгдсн учрас цуг эн лавта медгднэ. 16 Уңг-тохмин туск зааврмудар болн тогтаврмудар тер гелң болсмн биш, зуг чилгч уга эмн жирһлин күчэр тиигсмн. 17 Яһад гихлэ, Бурхна Бичг иигж келжэнэ: «Чи Мелкицедклэ эдл мөңкиндэн гелң болхич».

18 Арһ уга болн керг уга төлэднь хуучн заавр уга кегднэ. 19 Яһад гихлэ, Закан юг чигн күслд авч ирсн уга. Ода болхла хамгин сэн нээлвр өггдж. Энүгэр дамжад бидн Бурхн тал өөрджэнэвидн.

20 Эн саамд Бурхна андһар бээнэ. Урднь талдан улс гелң болсн цагт андһар уга бээж. 21 Бурхн Исуст: «Деед Эзн, Чи мөңкиндэн гелң болхич гиж андһар тэвэд, Эврэннь шиидврэн сольшго», – гиж келв. Тер цагт Исус эн андһарар дамжад гелң болж. 22 Тиигэд Исус хамгин сэн бооцана даалһгч күн болжана.

23 Нег халхаснь авад хэлэхлэ, Левинхнэ гелңгүд дала бээж. Яһад гихлэ, тедн өңгрэд церглтэн цааранднь давулж чадлго бээцхэв. 24 Хойрдгч халхаснь авад хэлэхлэ, Исус мөңкиндэн бээсн төлэд гелң болсн Исусин церглт мөңк. 25 Эн учрар Терүгэр дамжад Бурхнд ирсн күн болһниг Тер аврж чадна. Яһад гихлэ, Исус теднэ төлэ Бурхнас сурхар мөңкиндэн бээнэ.

26 Тиим ах гелң манад бээх зөвтэ: эрүн, нүл уга, бузрдад уга, килнцтэ улсас йилһрдг, теңгр деер өөд болсн. 27 Тер талдан ах гелңгүдлэ эдл биш. Өдр болһн түрүлэд Бийиннь килнцин төлэ, дэкэд эмтнэ

килнцин төлэ тэкл тэхх Терүнд керг уга. Яһад гихлэ, Тер нег дэкж тэксмн, Бийэарн тэкл кесмн. 28 Яһад гихлэ, Закан арһ уга улсиг ах гелңгин көдлмшт орулна. Зуг Закана хөөн андһарлад тэвсн Бурхна өгсн үг Көвүг эн көдлмшт орулсмн. Бурхн Көвүг оньдиндэн күслдэн күрх арһта кев.

Исус – мана ах гелң

8 Мана келсн үгмүдин хол үгнь эн: Теңгрт бээдг туурмжта Бурхна ширэн барун бийд суудг Ах гелң манад бээнэ. 2 Күүнэ һарар биш, Деед Ээр тэвсн йосн сегт эс гиж эрүн бээрнд Ах гелң болж Тер церглнэ.

3 Ах гелң болһн Бурхнд бэрц бэрэд, тэкл тэххин төлэ шиидгднэ. Тер учрар Бурхнд өгхин төлэ мана Ах гелңгд өгх юмн бээх зөвтэ. 4 Кемр Тер һазр деер үлдсн болхла, гелң болшго билэ, яһад гихлэ, Закаһар бэрц бэрдг гелңгүд бээнэ. 5 Гелңгүд хамгин эрүн бээрнд церглнэ. Эн бээрн теңгрт бээсн хамгин эрүн бээрнэ тодрха биш дүр болжана. 6 Зуг ода Исуст өггдсн гелңгин церглт цуг наадк гелңгүдин церглтэс деер. Тиим кевэрчн эн бооцан хамгин сэн бооцан болжана. Эн бооцанд Бурхна болн күүнэ хоорнд орлчачнь Исус болжана. Яһад гихлэ, эн бооцан өгсн хамгин сэн үгэр тогтж.

7 Кемр түрүңк бооцан цугинь күцэж чаддг болсн болхла, хойрдгч бооцан кергго болх билэ. 8 Зуг Бурхн Эврэннь келн-эмтэн гемшэж иигж келсн бээж: «Деед Эзн иигж келжэнэ: Израилин улсла болн Йудья улсла шин бооца батлх цагнь ирх. 9 Эн бооцан теднэ өвк экцнриг һараснь көтлж Египетэс һарсн цагт батлсн бооцана эдл биш болх. Мини батлсн бооцанд тедн итклтэ биш болсднь Би тедниг үлдэвүв гиж Деед Эзн келжэнэ. 10 Болв Би тер өдрмүдин хөөн Израилин улсла иим бооца батлхув гиж Деед Эзн келжэнэ. Би Эврэннь закаһан теднэ ухан-сананднь орулад, зүркнднь бичхв. Би теднэ Бурхн болхв, тедн Мини келн-эмтн болх. 11 Кен чигн өөрк күүһэн, ах-дүүһэн сурһж: Деед Эзиг медтн, – гиж келшго. Тиим керг уга болх. Яһад гихлэ, тедн цуһар нертэнь, нерн угань Намаг медх. 12 Би теднэ геминь тэвж, буру йовдлмудынь мартхв». 13 Бурхн шин бооцана тускар келсн цагт түрүңк бооцаг хуучнынь үзүлв. Кезэңк болн хуучн юмн дарунь уга болж одх.

һазрин болн теңгрин өмн сөгдлһн

9 Түрүңк бооцанд Бурхнд яһж сөгдхин тускар зааврмуд бичэтэ бээсмн. Энд чигн эрүн бээрн бээсмн. 2 Нег сег тэвгдсн бээж. Терүнэ һазак эңг эрүн бээрн гиж нерэдгдлэ. Тенд зулын тэвц болн ширэ Бурхнд нерэдсн деежин өдмгтэ бээж. 3 Ондан эңг һазак эңгэс хойр көшгэр салһгддг билэ. Тернь хамгин эрүн бээрн гиж нерэдгдж. 4 Хамгин эрүн бээрнд күж уңһтхадг алтн ширэ, алтар цутхсн бооцана хээрцг бээж. Бооцана хээрцг дотрнь «манна» гидг хотта алтн сав, Ахарона

цецгэрсн тайг болн бооцана дөрвлжн хойр чолун бээдг бээж. ⁵ Бооцана хээрцг деернь Херуб гидг нертэ Бурхна элчнр зогсж. Тедн делсн живрэрн килнц тэвлһнэ орм хаадг бээж. Ода энүнэ тускар тодрхаһар келх цаг уга.

⁶ Цугнь иигж тосхата бээж. Гелңгүд сегин һазак эңгднь орад, көдлмшэн күцэдг бээж. ⁷ Хамгин эрүн бээрнд болхла һанцхн ах гелң жилд нег дэкж ордг зөвтэ бээж. Тер эврәннь болн эмтнэ кесн буруһас көлтэ тэклин цус авч ирдг бээж. ⁸ Тиигэд һазак эңг бээтл хамгин эрүн бээрнд орх хаалһнь хаалһата гиж Эрүн Сәкүсн энүгэр үзүлдг бээж. ⁹ Цуг үүнд өдгэ цагин темдг бээнэ. Тер дотр: Бурхнд нерәдж, өдг бәрц болн тәкл күүнэ уха-седклиг буйн төгс болһж чадшго. ¹⁰ Бәрц бәрлһн, тәкл тәклһн идх, уух юмна болн кесг цеврдүллһнэ авъясмудла залһлдата. Цуг эн һадр талын зокалмуд. Бурхн шин диг-дараг тогтатл эдн олзлгднэ.

¹¹ Болв ирсн сәһин ах гелң болж Христос ирсмн. Христос һазрин сегәс үлү ик алдр болн төгсвр сегәр орж һарв. Эн сег күүнә һарар кегдсн биш, үүдәгдсн орчлңгин нег эңг биш. ¹² Христос хамгин эрүн бээрнд нег дэкж орад оньдиндән үлдсмн. Текмүдин болн бухмудын цусиг биш, Эврәннь цусан авад маднд мөңк аврлт өгсмн. ¹³ Текмүдин болн бухмудын цусиг болн һалд шатагдсн туһлын үмсиг бузрдсн улс деегүр теднә цогциг цеврдүләд әрүлхәр цацдг бээж. ¹⁴ Тиигхлә Христосин цусн яһж икәр цеврүлдх! Эрүн Сәкүсәр дамжад Тер Бийәрн буру уга тәкл кеһәд Бурхнд өгсмн. Эмд Бурхнд церглж чадхин төлә мадниг Христосин цусн мана седклиг үклд орулдг йовдлмудас цеврүлх.

¹⁵ Бурхна дуудврар ирсн улс Терүнә өгхәр бээсн үлдл зөөриг авх арһта болһхин төлә Христос Бурхна болн күүнә хоорндк Шин Бооцана орлцач болжана. Тедн түрүңк Бооца батлсн цагт һарһсн килнцәсн сулдад, тер мөңк үлдл зөөриг авх.

¹⁶ Герәсн бәәхлә, герәсиг бичсн күн насан барх зөвтә. ¹⁷ Яһад гихлә, герәсиг бичсн күн насан бархла, герәсн күч авна. Болв герәсиг бичсн күн әмд бээтл герәсн күч авшго. ¹⁸ Тиим учрас түрүңк Бооца цус олзлж батлгдсн билә. ¹⁹ Яһад гихлә, Моше закана зааврмуд әмтнә чирәд умшсн хөөн бухин болн текин цусиг авад, уснла холяд, Бурхна Бичг деер болн әмтнә деер цацв. Тер улан ноос болн хуссоп гидг урһмл олзлж цацсмн. ²⁰ Моше иигж келсмн: Эн бооцана цусн. Эн бооцаг тадн күцәх зөвтәт гиж Бурхн зәрлг өгв. ²¹ Дәкәд тер Бурхна сег деегүр болн Терүнд сөгдж олзлгд савмуд деегүр цусиг әрүлж цацсмн. ²² Закаһар болхла ик зунь цусар цеврлгднә. Цус асхлго килнц тәвгддмн биш.

Христосин тәкл килнциг уга кенә

²³ Тегәд теңгрин дүрәр кегдснь тиим кевәр цеврдгдх зөвтә. Зуг теңгрин юмст энүнәс сән тәкл кергтә. ²⁴ Яһад гихлә, йосн эрүн бээр дуралһж, күмни һарар кегдсн эрүн бээрнд Христос орсн уга.

Зуг Бурхна өмн мана төлә зогсхар Тер йосн теңгрт орсн бэәнә. ²⁵ Ах гелң болхла хамгин эрүн бээрнд жил болһн эврәннь цустаһан биш орна. Христос болхла кесг дәкж тәкл болхар теңгрт орсн уга. ²⁶ Кемр эс тиигсн болхла Христос орчлң үүдсн цагас авн кесг дәкж зовагдад тәкл болх билә. Зуг Тер бийән тәклд өгсн учрас килнциг уга кехәр нег дәкж цагин чилгчд ирв. ²⁷ Күн болһн нег дәкж үкәд, үкснә хөөн Бурхна зарһла харһх зөвтә. ²⁸ Тиигж Христос кесг улсин килнц тәвхин төлә тәкл болж һарсмн. Әмтиг килнцәс цеврдүлхин төлә биш, Христосиг күләжәсн әмтиг аврхин төлә Тер хойрдад ирх.

10 Закан әмтнд хөөтндән ирх сәһин дүрсн биш, теднә сүүдр болдг бәәсмн. Оньдиндән жил болһн тәкгдсн әдл тәкләр Бурхнд сөгдхәр ирдг улсиг Закан төрүц цеврлүлж чадшго. ² Кемр закон энүг кеж чадсн болхла, әмтн тәкл тәкдгән уурх билә. Яһад гихлә, тедн килнцәсн цеврдәд, килнцәс көлтә бурутав гиж саншго билә. ³ Зуг тәкләр жил болһн әмтнд килнцин тускар сана орулна. ⁴ Яһад гихлә, бухмудын болн текмүдин цусн килнциг уга кеж чадшго.

⁵ Иим учрар Христос эн орчлңд ирхдән Бурхн: «Та тәкл чигн, бәрц чигн авхар седсн угат, зуг Та Нанд цогц белдвт. ⁶ Та һалд шатгдсн, килнцәс көлтә тәксн тәклиг таасжахшит. ⁷ Тиигхлә Би иигж келләв: О, Бурхн! Би Бурхна Бичгт мини тускар бичгдсәр Тана таалыг күцәхәр ирсн бәәнәв», – гиж келв. ⁸ Урднь Христос иигж келлә: «Та һалд шатагдсн болн әмтнә килнцәс көлтә тәксн тәклиг таасжахшит». Эн тәклмүд Закаһар тәкгднә. ⁹ Энүнә хөөн Христос иигж келв: «Би Тана таалыг күцәхәр ирсн бәәнәв». Тегәдчн Бурхн хуучн тәклин туск зокал уга кеһәд, соңсхврин туск зокалар сольв. ¹⁰ Исус Христос Бурхна таалыг күцәсн төләд бидн тәкләр дамжад килнцәсн цеврлгдсн биләвидн. Тәкл гиснь – нег дәкж Христос Эврәннь цогцан өгсн үүл йовдл.

¹¹ Оньдинд өдр болһн әдл тәклмүд тәкж, гелң болһн церглтән күцәнә. Эн тәклмүд күүнә килнциг төрүц уга кеж чадшго. ¹² Зуг Христос әмтнә килнцәс көлтә негхн тәкл тәкж, Бурхна барун бийд суусмн. ¹³ Бурхн өшәтнриг көл дорнь тулг болһж эс тәвтл Христос тенд күләжәнә. ¹⁴ Негхн тәкләр Тер килнцәс цеврлжәх улсиг оньдиндән дуту уга болһж.

¹⁵ Эрүн Сәкүсн маднд бас герчләд, негдвәр, иигж келжәнә: ¹⁶ «Тер өдрмүдин хөөн Би теднлә иим бооца батлнав гиж Деед Эзн келжәнә. Би Эврәннь Закаһан теднә уха-сананднь орулад зүркнднь бичхв». ¹⁷ Цааранднь Эрүн Сәкүсн келжәнә: «Дәкж теднә килнцинь болн му йовдлмудынь төрүц тодлшгов». ¹⁸ Килнц тәвгдхлә, килнцәс көлтә тәкл тәкх керг уга.

Бидн Бурхнд өөрдх зөвтәвидн

¹⁹ Тегәд, ахнр-дүүнр, бидн Исусин цусар дамжад, хамгин эрүн бээрнд шин болн әмд хаалһар орж чаджанавидн гиж лавта меднәвидн. ²⁰ Эн хаалһиг

Исус маднд көшгэр дамжад, талданар келхд, Бийиннь цогцар дамжад сексмн. ²¹ Манад Бурхна гер деер Алдр Гелц бээнэ. ²² Эн учрар үнн седклэрн буруһасн цеврдсн зүрктәһән, цевр усар уһагдсн цогцтаһан, цуг бийэрн иткэд, Бурхн тал өөрдий. ²³ Эмтнд өгсн амн үгин нээлврт батар зогсий. Яһад гихлэ, Бурхн өгсн үгән оньдин күцәнэ. ²⁴ Тегэд нег-негән медлцж, нег-негндән дурта болж, нег-негндән сә кех арһ хэй. ²⁵ Чонжан үлдэдг авъяста улсла эдл чонжан үлдэхмн биш. Зуг нег-негндән улм икэр урмд өгхмн. Яһад гихлэ, Деед Эзнэ өдр өөрдж йовхинь тадн үзжәнэт.

²⁶ Кемер бидн секгдсн үнниг медэ бээж килнц цаарандан чигн кеһэд бээхлэ, тер килнциг нег чигн тәкл тэвүлж чадшго. ²⁷ Тиим юмн учрхла, бидн ик аэмшгтәһәр ирх зарһиг болн Бурхна өшәтнриг уга кедг, өршәңгү уга һалыг күлэх болжанавидн. ²⁸ Мошен Закаг эс соңсдг күүг хойр болн һурвн герчин үгмүдәр өршәңгү угаһар алдг бээсмн. ²⁹ Ухалтн: Бурхна Көвүг басдг, килнцәснь цеврдүлсн болн бооцана цусиг әрүн юмнд тоолдго, хәэрлтин Сәкүсиг му келдг күн ямаран ик цаажла харһх! ³⁰ Яһад гихлэ, «Би өшәһинь авхв», болн «Күүнә һарһсн буруһин ашар Би терүг цаажлхв» гисн үгмүдин Эзинь бидн меднәвидн. Дәкәд Тер иигж келсн бээнә: «Деед Эзн Эврәннь улсан зарһла харһулх». ³¹ Эмд Бурхна һарт бәргдхлэ, йир аэмшгтә юмн!

³² Урдк цаган, Бурхна герл авсн цаган тодлтн. Тадн ик зовлң эдлсн биләт, зуг ямаранчн зовлң дааж чадлат. ³³ Зәрмдән тадниг әмтнә чирәд му келдг, зовадг билә. Тиим зовлң даасн улсин жирһлд тадн зәрмдән орлцж, нөкд болдг биләт. ³⁴ Түүрмд суусн әмтнд тадн сана зовдг биләт. Тана гермүдиг булаж авсн цагт тадн ик байрта биләт. Яһад гихлэ, тадн энүнәс сән болн мөңк юмс эдлхән меддг биләт. ³⁵ Зөргтә бээдлән бичә алдтн, яһад гихлэ, зөргтә бээхлэ хамгин сәәнәр ачтн хәрүлгдх.

³⁶ Бурхна таалыг күцәхин төлә, Терүнә өгхәр бээсиг авхин төлә тадн ик тесвртә бээх зөвтәт. ³⁷ Яһад гихлэ, удл уга невчкн цаг болад Ирдгнь ирх, икәр удшго. ³⁸ Мини чик седклтә күн иткләрн бээх, зуг кемер күн Намаг дахдган уурхла, тер Нанд тааста болшго. ³⁹ Зуг бидн Бурхиг дахдган уурад, үкллә харһх улс бишвидн. Бидн иткнәвидн, тегәд авргдвидн.

Итклин тускар

11 Иткл гиснь: Мана нээлжәх юмн бээнә гиж лавта медх, болн эс үзгддг юмн бээнә гиж лавта медх. ² Кезәнә әмтн иткләр дамжад Бурхнд тааста болдг бээсмн.

³ Нарт делкә Бурхна үгәр үүдсмн, тер учрар эс үзгддг юмнас үзгддг юмн үүдсинь бидн иткләр дамжад меднәвидн.

⁴ Иткләрн Абель Кәнәс сән тәкл Бурхнд тәксмн. Иткләрн Абель чик седклтә күн гисн герчллһ авсмн. Бурхн Абелин белг авсндан эн герчллһ өгсмн.

Абель кезәнә өңгрвчн иткләрн ода күртл келжәнә.

⁵ Иткләрн Ханок үкллә харһл уга һазрас авгдла. Терүнә цогцинь күн олж чадсн уга, яһад гихлэ, Бурхн терүг авла. Эн орчлңгас авгдхин өмн Ханок Бурхнд тааста күн гисн герчллһ авсмн. ⁶ Иткл угаһар күн Бурхнд тааста болж чадшго. Яһад гихлэ, Бурхн тал ирсн күн Бурхн бээнә гиж, Бурхн Терүг хәэдг күн болһниг ачлна гиж иткх зөвтә.

⁷ Иткләрн Ноах юн учрх гисн сагллһна зәңг Бурхнас авсмн. Ноах Бурхиг соңсад, гер-бүлән харсж аврхин төлә керм тосхсмн. Ноах орчлңгиг гемшәһәд, иткләрн Бурхнас чик седкл авв.

⁸ Өнчән авх һазр тал йовтха гиж Бурхн Абрахамиг дуудв. Иткләрн Абрахам Бурхиг соңсв. Тер альдаран йовхан эс медсн бийнь йовсмн.

⁹ Иткләрн Абрахам Бурхна өгнәв гисн орн-нутгт хәр күн болж бүүрлж. Абрахам Ицхак Яков хойрла сөгт бээсмн. Тедн Абрахамла эдл Бурхна өгнәв гисн өнч авх улс бээсмн. ¹⁰ Яһад гихлэ, Абрахам мөңк улта балһсиг күләжәсн билә. Тер балһсна проектын Зурач болн Тосхач Бурхн Бийнь бээсмн.

¹¹ Сарра үр һарһхд зөвәр наста бээж. Зуг тер күср болвчн иткләрн үр һарһх күч авсмн. Бурхн өгсн үгән күцәдмн гиж тер иткдг бээж. ¹² Иим учрар насан барн гиж йовх Абрахамас хөөт үйнр һарсмн. Теднә тонь теңгрин одд мет болн теңгсин көвәд бээсн элсн мет олн бээсмн.

¹³ Эн улс цугтан Бурхнд иткәд өңгрв. Эдн Бурхна өгх юмниг авсн уга, болв холас үзәд байрлдг бээсмн. Эн һазр деер бидн ирсн хәр улс болн зуульчнрвидн гиж тедн бийиннь тускар келдг бээж. ¹⁴ Бийиннь тускар тиигж келдг улс тиигәд эврәннь йосн Төрскән хәәжәхән үзүлжәнә. ¹⁵ Кемер тедн үлдәсн төрскн орн-нутгин тускар ухалдг бээсн болхла, тедн тиигәрән хәрү ирж чаддг арһта бээх билә. ¹⁶ Зуг тедн энүнәс сән орн-нутгур эс гиж теңгрин орн-нутгур темцдг билә. Тиим учрар тедн Бурхиг «мана Бурхн» гиснәс Бурхн эмәхш. Яһад гихлэ, Бурхн эн улст балһс белдсмн.

¹⁷ Бурхн Абрахамиг сөрхлә, иткләрн тер Ицхакар тәкл тәххәр белдсмн. Бурхна өгхәр бээсн юмнд тер иткәд, эврәннь ор һанцхн көвүһәрн тәкл тәххәр седлә. ¹⁸ Ицхакин тускар Бурхн Абрахамд: «Чини уңг-тохм Ицхакас эклх», – гиж келв. ¹⁹ Бурхн үксн улсиг әмдрүлж чаддгтнь Абрахам итклә. Болв Абрахам Ицхакиг үкләс авч гиж келж болжана.

²⁰ Иргчдән Яков Эсав хойрин әдс ирх гиж Ицхак иткләрн келсмн.

²¹ Иткләрн Яков өңгрхиннь өмн Йосипин көвүн болһнд әдс өгч. Тер тайган түшәд, Бурхнд сөгдсмн.

²² Иткләрн Йосип өңгрхиннь өмн Израилин улс Египетәс һарх гиж сана орулад, эврәннь цогцан яһж оршахинь келж өгсмн.

²³ Иткләрн Мошен эк-эцкнь терүг төрснә хөөн һурвн сардан бултулв. Тедн көвүһән ик сәәхнинь үзв, болв хаана заквр эвдхәсн әәсн уга.

²⁴ Моше наснь өөдләд ирхләрн иткләрн фараона күүкнә көвүн бишв гив. ²⁵ Килнцтә, ахр байрта

жирлэр бээхин ормд тер Бурхна эмтнлэ зовлң даах жирл шүүж авв. ²⁶ Христосин төлө му нер зүүхиг Египетин зөөрөс ик үнтэ юмнд тер тоолдг бээж. Яһад гихлэ, Моше иргч ачлвр тал темцж хэлэдг бээсмн. ²⁷ Итклэрн тер хаана цухлас эл уга Египетэс харсмн. Яһад гихлэ, тер эс үзгддг Бурхиг үзжэх метэр хэрү эргж йовсн уга. ²⁸ Итклэрн Моше Песах гидг нэр тогтаһад, үүдн болһниг цусар цацтн гиж эмтнд закв. Үклин элч Израилин улсин ууһн көвүдиг бичэ алтха гиж тиигв.

²⁹ Итклэрн Израиль улс улан теңсиг хүүрә һазрар йовж йовх мет һатлж харсмн. Египетин улс бас тиигж кехәр седэд уснд чивсмн.

³⁰ Эмтн долан өдр Ерихо балһсиг эргснә хөөн итклэр балһсна эрс нурад унж одж.

³¹ Итклэрн Рахаб гидг аля күүкд күн наадк бүдүн күзүтә улсла үксн уга. Яһад гихлэ, тер туршулчнриг сөөнәр тосад, гертән орулсмн.

³² Дәкәд ю келхв? Гидеона, Баракин, Шимшона, Иптән, Давидин, Самуэлин болн әәлдәчнрин тускар келхлэ, цаг күртшго. ³³ Итклэрн тедн зәрм орн-нутгиг диилж эзләд, чик кегән күцәһәд, Бурхна өгх юм авв. Тедн арслңгудын ам хаав. ³⁴ Ик һал унтраһад, хурц иртә үлдәс авргдла; чинән уга бээсн бийнә чидл орад одла. Дәәнд орлцад ик чидлтә болад, күүнә цергиг көөв. ³⁵ Итклэрн күүкд улс үксн элгн-саднаннь әмдрсинь олж авв. Зәрмнь сулдхвр кегр уга гихәд, улм сән жирһлд әмдрхәр ик зовлңтаһар үкв. ³⁶ Зәрм улсиг наад бәрәд, маляһар цокад, цевд күләд түүрмд хайв. ³⁷ Тедниг чолуһар цокад, көрәһәр көрәдәд, үлдәр чавчад алв. Тедн хөөнә, ямана арс көдрәд, һазр кедәд йовдг бээж, угатя яду боллдад, көөгдәд икәр зовагдв. ³⁸ Эн улс орчлңгас деер билә. Тедн көдә һазрмудар, уулмудар, хадын көндәһәр, уулын хавчгар кедәд йовв.

³⁹ Эдн цуһар итклэрн Бурхнд тааста билә. Зуг теднәс нег чигн күн Бурхна өгхәр бээсн юмг авсн уга. ⁴⁰ Яһад гихлэ, Бурхн маднд энүнәс сән юм белдсмн. Тедн маднла хамдан дуту уга жирһлд күрч чадхиг Бурхн урдаснь тогтав.

12 Мана эргнд олн герчнр бөөнә. Эн учрар мана хаалһд бээсн харшлтас болн маднд хальддг килнцәс гетләд, маднд заасн хаалһар тесвртәһәр гүүһәд йовий. ² Нүдән аньлго Исус тал оньдин хәләй. Энтн итклин Үүдәч болн Күцәһәч. Исус Бийднә заясн иргчин байрин төлө һә үклиг юмнд тооллго кирсд үкәд, Бурхна ширән барун бийд суусмн.

³ Цуцрад цөкршгон төләд килнцтә әмтнә ик өшәрклһиг даасн Исусин тускар ухалтн.

⁴ Тадн болхла килнцин өмнәс босж үктлән дәәлдәд угат. ⁵ Эврәннь үрдүдтән келжәснлә әдл Бурхна келсн урмдта үгмүдиг тадн мартвт? «Көвүм минь! Деед Эзн чамаг чиклхлә, бичә бас. Деед Эзн чамаг засглхла, бичә цөкр. ⁶ Яһад гихлэ, Деед Эзн дурта көвүһән чиклнә. Көвүн гиж тоолгддг күн болһниг малядна». ⁷ Бурхна заслһиг тесвртәһәр

даатн. Яһад гихлэ, Бурхн тадниг Эврәннь көвүдән гиж тоолна. Эцкәс засгдәд уга көвүн бәәдмб? ⁸ Кемер Бурхн тадниг Эврәннь цуг көвүдлә әдл эс засдг болхла, тадн Терүнә һарсн көвүд биш болжанат, зуг йосн бишәр һарсн көвүд. ⁹ Мана һазрин эцкнр мадниг засдг билә, болв бидн тедниг тевчдвидн. Иим учрар энүнәс үлү яһж бидн Сәкүсдин Эцкин үгд орх зөвтәвидн. Эн соңсхврта бәәдл маднд жирһл өгнә! ¹⁰ Мана һазрин эцкнр ахр болзгт мадниг засад авдг билә. Тедн мадниг чикәр засжанавидн гиж тоолдг билә. Зуг Бурхн мадниг мана сәәһин төлө, мадниг Бийтәһән әдл Терүнә әрүн улс болһхар засна. ¹¹ Яһад гихлэ, кемер күн засгла харһхла, тер засг байр биш зовлң болж медгднә. Хөөннь эн засгар сурһмж авсн күн чик бәәдлиг болн эвтә жирһлиг урһц метәр хурана.

Зокал болн саглһн

¹² Тегәд эврәннь цуцрсн һаран өргтн, чинән уга өвдгән батрултн. ¹³ Доһлң көлән өвдкәшгоһар, болв эдгәхәр һо хаалһар цааранднь чигн йовтн.

¹⁴ Күн болһнла эвәр бәәхәр шунтн. Әрүн жирһләр бәәхәр зүтктн, яһад гихлэ, әрүн жирһләр эс бәәхлә Деед Эзиг үзж чадшгот. ¹⁵ Хәлән бәәтн: тадн дундас күн һашун уңгта урһмл мет урһад әмтнд дала хоран күргвзә, кесг әмтиг бузрдавза. Бурхна хәәрлтиг күн үлдәвзә! ¹⁶ Хәлән бәәтн! Бурхн уга Эсавла әдл, эс гиж тадн аля күн бичә болтн. Эсав нег ааһта хотын төлө ууһн көвүнә зөвән хулдчксн билә. ¹⁷ Энүнә хөөн тер эцкәсн әдс авхар седв. Зуг эцкнь сурсинь өгсн уга. Яһад гихлэ, Эсав әдс авхар зүткж уульв чигн кесн үлән сольж чадсмн уга.

¹⁸ Тадн һарарн көндәж болшго болн һалд шачах уулуур, таг харңһуһур, догшн салькнур, ¹⁹ бүрә-бүшкүрин әәһүр, үг келдг дууһур ирсн угат. Тер ду соңссн әмтн дәкж үг бичә келтхә гиж эрв. ²⁰ Яһад гихлэ, тедн өгсн зәрлгиг авч чадсмн уга. Зәрлг гиснь эн: Кемер мал болв чигн эн уул тал күрхлә, чолуһар цокгдж үкх. ²¹ Әмтнә үзсн юмн ик әәмшгтә болад: «Би икәр әәһәд чичржәнәв», – гиж Моше келж.

²² Зуг тадн Сион уулуур, Әмд Бурхна балһснур эс гиж теңрин Ерусалимур Бурхна тоолж болшго элчнр тал өөрдвт. ²³ Тадн ууһн көвүдиннь байрин хуртг өөрдвт. Теднә нерд теңгр деер бичәтә бөөнә. Тадн Бурхн тал, цуг күмни Зарһч тал, дуту уга болн чик седклтә сүмсд тал өөрдвт. ²⁴ Тадн Исус тал эс гиж Бурхна болн күүнә хоорндк Шин Бооцана орлчач тал, цацгдсн цусн тал өөрдвт. Эн цусн Абелин цуснас үлү сән юм өгхәр бөөнә.

²⁵ Хәлән бәәтн! Үг келжәх Бурхиг күн соңслго буру хәләвзә. һазр деер үг келжәсн Мошег соңсхар седдго улс цаажас зулж чадсн уга. Энүнәс үлү бидн теңгрәс үг келжәх Бурхиг эс соңсхла, цаажас зулж чадшговидн. ²⁶ Тиигхд Бурхна дун һазриг чичрүлдг билә. Ода болхла Бурхн иим үг өгч: «Дәкн Би һанцхн һазриг биш, теңгриг чигн чичрүлхв». ²⁷ «Дәкн» гисн цуг делкәд үүдәгдсн юмн чичргдәд

уга болж одх – гисн үг. Тегэд чичрүлж болшго юмиг үлдэхин төлө тиим юмн учрх.

²⁸ Тер учрар мадн ормаснь көндөж болшго орн-нутг авчах төлөдөн ханлтта бээхм. Бурхнд сөгдэд, күндлэд, Терүнэс ээхэд, Бурхнд тааста болад, Терүнд ханлт өргхм. ²⁹ Яһад гихлэ, мана Бурхн цугинь шатаж уга кедг һал болжана.

Бурхнд яһж тааста болхмб?

13 Иткдг ахнр-дүүнр мет нег-негндэн дурта болад бээтн. ² Зуульч улсиг кезэчн гиичлүлхэн бичэ марттн. Тиигж кеһэд зэрмсын медлго, Бурхна элчнриг гиичлүлсмн. ³ Түүрмд бээсн улсиг бичэ марттн. Тадн бийстн түүрмд бээсн метэр теднэ тускар ухалтн. Зовлң даажасн улсиг бичэ марттн, бийстн зовлң даажах мет теднэ тускар ухалтн.

⁴ Гертэ-бүлтэ бээдл-жирһлиг цуһар күндлх зөвтэ. Залу гергн хойр хоорндан итклтэ болх зөвтэ. Хуульч болн аля улсиг Бурхн зарһла харһулх.

⁵ Мөңгнд дегд дурта бичэ болтн. Бээсэрн байн болтн. Яһад гихлэ, Бурхн иигж келв: «Би чамаг үлдэшгов, Би чамаг хайшгов». ⁶ Тегэд зөргтөһөр келж болжана: Деед Эзн – мини нөкд. Би юмнас ээшгов? Күн нанд ю кехмб?

⁷ Тадниг Бурхна үгэр сурһсн һардачнран бичэ марттн. Теднэ жирһлин болн үклин тускар ухалад, тедниг дураж итктн. ⁸ Исус Христос Өцклдүр, эндр, мөңкиндэн нег кевэрн бээнэ, төрүц хүврхш. ⁹ Таднд күүнэ болдг олн зүсн ном чик хаалһастн бичэ хажилһтхэ. Тана седклтн хотын туск зокалмуд күцэлһнэр биш, Бурхна хээрлтэр батрдгнь сэн. Хотын туск зокалмуд күцэдг улст эн зокалмуд олз өгшго.

¹⁰ Манад тэклин ширэ бээнэ. Евреймүдин сегт церглдг улс тер ширэһэс хот идх зөв уга бээсмн.

¹¹ Яһад гихлэ, ах гелң хамгин эрүн бээрнд эмтнэ килнц тэвүлхин төлө малын цус орулна. Малмудын цогцнь болхла, эмтн бүүрдг һазрин ард шатагддг бээсмн. ¹² Тегэд чигн Исус эмтиг килнцэснь цусарн цеврлхэр балһсна ард үксмн. ¹³ Тегэд чигн эмтн бүүрдг һазрин ард һарад Терүнүр йовхм, Исусин

му нериг хувалцхм. ¹⁴ Яһад гихлэ, энд һазр деер бээх балһсн манад уга болад, бидн иргч балһсиг хээжәнэвидн. ¹⁵ Тегэд Исусар дамжад, Бурхнд нерэдсн бэрц болсн магтал оньдиндан өргий. Магтал гиснь – амнас һарчах Бурхнд нерэдсн бэрц болжана. Эн бэрц: Исус – Деед Эзн гисн үгмүд. ¹⁶ Нег-негндэн сә кеж, нөкд болдган бичэ марттн. Яһад гихлэ, эн Бурхнд тааста бэрц.

¹⁷ Таднд сурһмж өгдг улсин үгд орад, теднэ келсинь күцэтн. Тедн килмжән өгэд, тана седклиг оньдин хэләнэ. Яһад гихлэ, тедн эврәннь церглһнэ туск тооцаһан Бурхнд өгх зөвтэ. Эн учрар эврәннь кедлмшән байртаһар күцэж зөвүр угаһар тедн бээтхэ. Кемер эс тиигхлэ, эн таднд олз өгшго.

¹⁸ Мана төлө зальврад бээтн. Яһад гихлэ, бидн седклдэн гем уга бээнэвидн гиж лавта келж чаджәнэвидн. Тегэд үнн чикэр бээхэр шунжәнэвидн. ¹⁹ Бурхн намаг удл уга таднур йовултха гиһэд зальвртн гиж, би үнн седклэрн эржәнэв.

Зальврлһн

²⁰ Мана Деед Эзн Исусиг эс гиж хөөдин алдр Хөөчиг мөңк бооцана цусар дамжад әмдрүлсн Эвин Бурхн таднд Терүнэ таалыг күцэхд кергтэ сээг өгх болтха! Исус Христосар дамжад, Бурхнд тааста юм мана дотр Тер күцэтхэ! Исус Христос мөңкиндэн тууртха! Тиигтхэ!

Төгсвр

²² Ахнр-дүүнр, эн урмдта үгмүд седклэрн орултн гиж би эржәнэв. Яһад гихлэ, мини бичсн бичг ик биш. ²³ Мана дү Тимофей түүрмэс сулдхвр авснь медтн. Кемер тер удл уга ирхлэ, би тадниг терүнлэ хамдан бээсинь үзхүв.

²⁴ Тана һардачнрт болн Бурхна улст менд илгэжәнэв. Италин ахнр-дүүнр таднд менд илгэжәнэ.

²⁵ Бурхна хээрлтд тадн багтад бээх болтха!

ЯКОВ

Эн бичгтэн Яков Бурхна цуг тарсн улст жирһлин селвг өгчэнэ. Терүнэ тускар үзмжтэ үгэр келэд, христианмудын хоорндкиг болн заң-бэрциг хардхин тускар селвгэн бичжэнэ. Христианин болсндан Яков олн зүсн төр хэлэжэнэ: байн болн түрү бээдл, сөрлһн, сэн заң, авъяс, иткл болн керг, күүнэ келн, цецн ухан, керлдэн, ик санан болн зөвшөрлһн, талдан эмт келлһн, көөрлһн, тесвр болн мөргүл. Христианск жирһлд иткл йир кергтэ орм ээлжэхинь эн бичгт үзүлгджэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1

Иткл болн цецн ухан 1.2–8

Түрү болн байн бээдл 1.9–11

Жилв болн сөрлһн 1.12–18

Соңсвр болн йовдлмуд 1.19–27

Эмтиг йилһлһнэ туск саглһн 2.1–13

Иткл болн йовдлмуд 2.14–26

Христианин болн терүнэ келн 3.1–18

Христианин болн делкэ 4.1 – 5.6

Олн зүсн селвгүд 5.7–20

Мендлһн

1 Би Бурхна болн Деед Эзн Исус Христосин Яков, таднд олн келн улс дунд тарсн арвн хойр уңг-тохмин улст менд илгэжэнэв.

Цецн ухан болн иткл

2 Ахнр-дүүнрм! Ямаранчн сөрлһнлэ харһсн цагт байрлтн. **3** Тана итклиг сөрснэ хөөн та тесвртэ болдгиг тадн меднэт. **4** Тана тесвр оньдиндэн икдтхэ. Тиигэд тадн бөдүн болн юмнд дуту уга болж чадхит. **5** Кемр тадн дундк улсин кенд чигн цецн ухан эс орхла, Бурхнас суртха. Бурхн терүнд өгх. Бурхн өгәнч, сурсн күүг гемшэлго, цецн уха өгнэ. **6** Зуг сурсн цагт тадн алмацл угаһар иткх зөвтэт. Алмацсн күн салькар өрггдж көөгддг теңгсин дольган мет болна. **7** Шиидвр авх арһ уга күн, шуд хаалһар йовж чаддо күн Деед Эзнэс юм авч чадхв гиж бичэ сантха.

Угата болн байн күүнэ тускар

9 Иткдг номһн күүг Бурхн деегшлүлхлэ, тер байрлх зөвтэ. **10** Байн күүг Бурхн номһрулхла, тер күн байрлх зөвтэ. Яһад гихлэ, цагтнь тер кеер урһдг ноһана цецгэ мет уга болж одх. **11** Нарн һарад, һаң халун шатаһад, ноһаг хагсана. Терүнэ цецгәнэ унад, сээхн бээдлнь уга болж одна. Тиим кевэр байн күн эврәннь кергән кежәһэд уга болж одна.

Сөрлһнэ тускар

12 Сөрлһнлэ харһад, терүг дааж һардг күн буйн кишгтэ болдг. Яһад гихлэ, цугинь даасн хөөн тер мөңк жирһл эдлэд ачлгдх. Эн ачиг Бурхн Бийднь дурта улст өгнөв гив. **13** Тадн сөрлһнлэ харһхларн, Бурхн намаг сөржэнэ, гиж бичэ келтн. Бурхн Бийнь хар санаһар сөргдхш, эмтиг бас сөрхш. **14** Күн му седвэрт авлгадад, терүнэ хавхд торна. **15** Энүнэ хөөн му седвэр күүнэ седклд батрад, күүг килнцд уңһана. Кесн килнцнь күүг үкллэ харһулна.

16 Хэлән бээтн, хээртэ ах-дүүнрм, меклгддг болвзат! **17** Сән болн йосн белг теңгрэс ирнэ, нарн, сар, одд үүдэсн Эцкэс өггднэ. Тер төрүц сольгдхш, хүврснэ бээдл чигн уга. **18** Бурхн эврәннь таалар үннэ үгэр дамжад, маднд шин жирһл өгв. Мадниг Терүнэ олн үүдэврн хамгин түрүңкнь болтха гиж тиигв.

Бурхна үг соңсснь болн күцэснь

19 Хээртэ ахнр-дүүнрм! Энүг тодлтн: Оньган өгч соңсхд белн болтн, зуг келхэр, уурлхар бичэ адһтн. **20** Яһад гихлэ, күн уурлхла, Бурхнд тааста юм кеж чадшго. **21** Эн учрар ямаран чигн бузр авъясан болн му йовдлан хайтн. Бурхна келсн үгиг номһн седклэр тогтаж автн. Эн үг таниг аврж чадх чинртэ.

22 Бурхна үгиг харжахар гиж бичэ соңстн күцэтн. Тиим эс болхла, тадн бийән меклжәнэт. **23** Үгиг соңсдг, зуг күцэдго күн нүр үздгт бийән ширтж хэлэдг күн мет. **24** Бийән хэләчкэд, һарад йовж одна. Тиигэд ямаран бээдлтэ болдган марткна.

²⁵ Болв сулдхврн туск дуту уга номиг шинжлж күцэдг күн буйн кишгтэ. Тер мартмха соңсач биш, соңссан күцэдг күн болжана.

²⁶ Би шажна йосар бээдв гиж тоолдг, зуг келэн бэрж чаддго күн бийэн меклнэ. Терүнэ шажна бээдлнь юмн биш. ²⁷ Өнчн күүкд болн белвсн күүкд улс зовхла, теднд нөкд болад, орчлңгин хар санаһар бийэн бузрдалго бээдгиг Бурхн Эцк йосн цевр шажнд тоолна.

Кү йилһдг улсин тускар

2 Ахнр-дүүнр минь! Мана туурмжта Деед Эзн Исус Христост иткдг улс болад, эмтнэ чирэ хэлэж, тедниг йилһх зөв угат. ² Үлгүрлхд: Тана хургт байн хувцта, хурһндан алтн билцгтэ, байн күн орж ирнэ. Шуурха хувцта, угатя яду күн бас орж ирнэ. ³ Кемр тадн байн хувцта күүг күндлэд: «Буйн болтха ортн, деегшэн һарад суутн», гихэд угатя күүнд: «Тенд зогсжа эс гиж келдм су», гихэд келэд бээхлэ, тадн буру юм кежэснтн тер. ⁴ Негдвэр, эмтиг хоорнднь йилһжэнэт, хойрдвар, му ухата зарһчла эдл зарһ кежэнэт.

⁵ Хээртэ ахнр-дүүнрм! Соңстн: Бурхн угатя улсиг итклэр байн болтха гихэд болн Бурхна орн-нутга өнч автха гихэд шүүж авла. Бурхнд дурта улс теңгрин орна өнч авх гиж Бурхн үг өгв. ⁶ Тадн болхла угатя улсиг басад тевчхшт. Байн улс тадниг дажрад күчэр зарһд орулна, тиим эсий? ⁷ Тедн таднд өггдсн сэн неритн муурулна, тиим эсий? ⁸ Кемр тадн хажудк күүндэн бийдэн дурта кевэр дурл гисн хаана заавриг күцэхэд бээхлэ, тертн чик. ⁹ Зуг кемр тадн эмтнэ чирэ хэлэхэд, тедниг йилһхлэ, тадн килнц кежэнэт. Закан тадниг йос эвдэчнр гиж гемшэжэнэ. ¹⁰ Кен чигн цуг зака күцэв чигн, зуг закана негхн заавриг эвдхлэ, тер күн цуг зака эвдлһнд бурута. ¹¹ «Күүнэ гергнлэ дерэн бичэ негдүл», – гисн Бурхн «Кү бичэ ал», – гиж бас келлэ. Кемр чи күүнэ гергнлэ дерэн эс негдүлв чигн, зуг кү алхла, чи йос эвдэч болжана. ¹² Сулдхврн заһаһар зарһла харһх улсла эдл келэд кергэн күцэтн. ¹³ Яһад гихлэ, өршэңгү угаһар зарһ кесн күн бас өршэңгү уга зарһла харһх. Өршэл зарһас деер.

Иткл болн йовдлмуд

¹⁴ Ахнр-дүүнрм! Би иткнэв гисн күн сэн йовдл эс кесн болхла, түүнэс олзнь юмб? Иткльн терүг аврж чадхмб? ¹⁵ Үлгүрлхд, тана ахтн эс гиж эгчтн хувцн уга, хот уга бээнэ. ¹⁶ Тадна негнтн: «Менд йовтн, дулан хувцан өмсэд, хотан ууһад амулң менд бээтн», – гихэд, зуг ах, эгчдэн кергтэ юм эс өгхлэ, ямаран олз болхмб? ¹⁷ Кемр тадн иткдг болв чигн, зуг сэн йовдлмуд эс кехлэ, тана иткл тус уга хоосн.

¹⁸ «Негнь иткнэ, дарукнь сэн йовдл кенэ», – гиж нег күн келнэ. «Сэн йовдл келго иткжэсэн нанд үзүл. Зуг би чамд сэн йовдлар дамжж иткжэсэн үзүлнэв», – гиж би терүнд хэрү өгнэв. ¹⁹ Чи Ор

һанцхн Бурхнд иткнэч, терчн чик. Зуг хар сэкүсд бас иткнэ, икэр ээж чичрнэ. ²⁰ Эргү күн! Сэн йовдл келго иткдгнь хоосн юмн гисиг чамд үзүлтхэ, гиж седжэнч? ²¹ Абрахам көвүһэрн Ицхакар тэкл кеж тэклин бээрнд тэвсн цагт, Бурхн терүнэ сэн йовдлар дамжад, терүг чик седклтэ күүнд тоолсн биший? ²² Абрахам сэн йовдл күцэхэд, тер саамд иткж бээсинь үзжэнч? Йовдларн тер йосн итклд күрч. ²³ «Абрахам Бурхнд иткэд, Бурхн терүг чик седклтэ күүнд тоолв» гисн Бурхна Бичгт бичсн үгмүд бүтв. Болн Абрахам Бурхна үр гиж нерэдгдв. ²⁴ Күн һанцхн итклэрн биш, зуг сэн йовдларн чик седклтэд тоолгдна. ²⁵ Тиим юмн Рахаб гидг аля күүкд күүнлэ учрв. Тер Израилин туршулчнриг гертэн бултулад, дэкэд тедниг хэрү йовулж нөкд болсн цагт Бурхн терүнэ сэн йовдлар дамжад, терүг чик седклтэд тоолсн биший? ²⁶ Тегэд күүнэ цогц, сүмсн угаһар эмн уга болсн метэр, иткл йовдлмуд угаһар хоосн юмн болна.

Келнэ тускар

3 Ахнр-дүүнр минь! Таднас ик зунь багш болхар бичэ зүтктхэ. Яһад гихлэ, бидн, багшнр, талдан улсас үлү шүрүтэхэр зарһла харһхиг тадн меднэт. ² Бидн цуһар ик зуудан килнц һарһнавидн. Келэрн килнц һарһдго күн итклэрн бөдүн болн бийэн бэрж чаддг күн гиж тоолгдна.

³ Мөриг үлмэдэн орулхин төлэ бидн терүг хазарлнавидн. Тиигэд бидн мөриг кергтэ хаалһарн залнавидн. ⁴ Кермиг хэлэтн: Тер ямаран ик болвчн, шүрүн салькнд туугдв чигн, зуг кермин жолач бичкн мод олзлад, кергтэ хаалһар терүг зална.

⁵ Келн бас тиим. Энтн бичкн болвчн ик юмна тускар көөрнэ. Нег бичкн һал зөвэр ик ө-шуһу модыг шатаж чадна. ⁶ Келн болхла һал мет. Келн хар санана күчн болад наадк мөчмүдин заагт эврәннь орман эзлнэ. Эн цуг цогц-бийиг бузрдана. Келн мана жирһл бээдлиг мөңк һалар шатана.

⁷ Ямаранчн аң-һрусиг, шовудыг, мөлкдг болн теңгс усна аңгудыг күн номһрулж чадна, номһрулв. ⁸ Зуг келиг номһрулж чадхш. Келн бэрж болшго хар саната юмн, тер үклд орулдг хорар дүүрч.

⁹ Келэрн бидн мана Деед Эзиг болн Эцкиг йөрәнэвидн, тер келэрн бас Бурхна дүрэр үүдэгдсн эмтиг харанавидн. ¹⁰ Нег амнас дегц йөрэл болн харал һарна. Ахнр-дүүнр минь! Тиим юмн болх зөв уга. ¹¹ Нег булгас дегц эмтэхн болн һашун усн хоодви? ¹² Ахнр-дүүнр минь! Инжр модн олив темс, уста үзм инжр темс өгч чадхий? Тиим учрар һашун усиг эмтэхрүлж болшго.

Йосн цецн ухан

¹³ Тадн дундас күн цецн ухата болн медрлтэ болхла, цецн ухаһар үүдсн номһн бээдлэр дамжад һарчах сэн жирһлэрн, цаһан йовдларн энүг үзүлтхэ. ¹⁴ Кемр тана седкл үлү үздг, һашуддг, бив гисн саната бээхлэ, би цецн ухатав гиж бичэ

көөртн, үннэ өмн бичэ килнц нарһтн. ¹⁵ Тиим цецн ухан теңгрэс нарчахш, энтн орчлңгас, күүнэ килнцтэ бээдлэс, хар сэкүснэс нарчана. ¹⁶ Үлү үздг, бив гиһэд бээдг эмтн бээсн ормд оньдин диг-даран уга, ямаран чигн хорта йовдл нарна.

¹⁷ Теңгрэс нарчах цецн ухата күн болхла, цевр, эвд дурта, номһн, тоолврта, өршэңгү, дала сән йовдл кенэ, эмтнэ чирэ хэлэж тедниг йилһхш, үннч седклтэ. ¹⁸ Үнн чик бээдл гиснь – эвтәһәр тәрсн экнэс нарсн эвин көдлэчнрин хадсн урһц.

Орчлңла үүрлһнэ тускар

⁴ Тадн дунд цүүгән, керлдән альдас хардвн? Цуг эн тана дотр дээлэд бээдг тана седвәрмүдэс нарчана. ² Тадн юм авхар седнэт, зуг танад тиим юмн уга. Иим учрар тадн кү алнат. Тадн күүнэ юмнд жилвтнэт, зуг терүг авч чадхшт. Иим учрар тадн цүүгэд керлднэт. Бурхнас эс сурсндан таднд тиим юмн уга. ³ Болв сурхларн авхшт. Яһад гихлә, тадн буру учрар сурнат. Эврәннь седвәрмүдән хаңахар тиигнэт.

⁴ Итклтэ биш улс! Кемр күн орчлңла үүрлхлә, Бурхнла өшәркнэ. Энүг тадн медхшийт? Тегэд орчлңгин үр болхар седдгнь Бурхна өшәтн болна. ⁵ Мана дотр Бурхна орулсн Сәкүсн мадниг һанцхн Терүнә болтха гиж седжәнә, – гисн Бурхна Бичгин үгмүдиг хоосн үгмүд гиж санжәнт? ⁶ Зуг Бурхн маднд ик хәәртә. Тегәдчн Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Бурхн омгта улсин өмнэс сөрүцнә, зуг номһн улсиг хәәрлнә».

⁷ Иим учрар Бурхна үгд орад, эрлгин өмнэс сөрлцтн, тер таднас цааран зулад эрлх. ⁸ Бурхн тал өөрдтн, болн Бурхн таднур өөрдх. Килнцтә улс һаран уһатн, хойр ухатань седклән цеврлтн. ⁹ Гейүртн, уулытн, оркртн! Инәхин ормд уулытн. Байрлхин ормд зовтн. ¹⁰ Деед Эзнә өмн номһртн. Тиигхлә Тер тадниг деегшлүлх.

Ахиг зарһла харһулсна тускар

¹¹ Ахнр-дүүнр! Нег-негән бичә му келтн. Эврәннь ахин тускар му келәд, терүг гемшәдг күн закана тускар му келнә, загаг гемшәнә. Кемр чи Закаг гемшәхлә, Закаг күцәдг күн биш зарһч болж нарчана. ¹² һанцхн Зака Өгәнч болн Зарһч бәәнә. Тер Бурхн болжана. Тер аврж чигн чадна болн уга кеж чадна. Хажудк күүһән гемшәдг кенвчи?

Бийән бичә буулытн

¹³ Эндр эс гиж маңһдур тиим балһснд однавидн, тенд жилдән бәәһәд, юм хулдад, олз авхвидн гидг улс, соңстн. ¹⁴ Маңһдур яһж бәәхән тадн медхшт. Тана жирһл-бәәдл утан мет невчкн зуур бәәжәһәд тарж одна. ¹⁵ Энүнә ормд тадн: «Кемр Деед Эзнә таал болхла, бидн невчкн зуур бәәжәһәд кергән күцәнәвидн», – гиж келх зөвтәт. ¹⁶ Тадн болхла омглад көөрнәт. Тиим көөрлһн му юмн. ¹⁷ Сә кех

зөвтәһән медә бәәж, сә эс кедг күн килнц нарһжана.

Байн улст келсн саглһн

⁵ Ода, тадн баячуд, намаг соңстн! Оркрж уулытн! Тадн зовлңла харһхит. ² Тана байн зөөртн илжрәд одж, хувц-хунритн гүр идчкж. ³ Алттн, цаһан мөңгнтн зеврж одж. Эн зев тана өмнэс герч болад, һал мет тадниг шатах. Эн сүл өдрмүдт эн зөөриг тадн цуглуллат. ⁴ Тана һазрин урһц хурасн көдлэчнрт тадн жалвинь өгл уга хулхалж авлат. Соңстн: тана көдлэчнр хәәкрәд, һундлан өргнә. Теднә һундл Теңгрин цергин Деед Эзд күрч. ⁵ Тадн һазр деер элвг-делвгәр бәәж бахан хаңһадг биләт, аллһна өдрин төлә тадн бийән бордсн биләт. ⁶ Тадн нүл уга улсиг гемшәһәд алсн биләт, болв тедн тана өмнэс төрүц сөрүцсн уга.

Тесврин болн зальврлһна тускар

⁷ Ахнр-дүүнр минь! Деед Эзиг иртл тесвртә бәәтн. Хәләтн! Яһж тесвртәһәр тәрә тәрсн күн үнтә урһциг һазр кезә өгхинь, намрин болн хаврин хур орхинь күләнә. ⁸ Тадн бас тесвртә кевәр бәәтн, зөргтә кевәр итктн, яһад гихлә, Деед Эзн ирхнь өөрхн. ⁹ Гемшәгдшгон төлә нег-негнәннь тускар бичә һундл өргтн. Зарһч үүднә өөр зогсна.

¹⁰ Ахнр-дүүнр минь! Деед Эзнә нерн деерәс келдг әәлдәчнрәс яһж тесвртә кевәр зовлңган даахинь үлгүр автн. ¹¹ Зовлң даадг улсиг бидн буйн кишгтә улс гиж келнәвидн. Иов яһж зовлң даасинь тадн соңслат. Сүүлднь Деед Эзн терүг яһж ачлсинь тадн бас соңслат. Яһад гихлә, Деед Эзн өршәңгү болн өр-өвч.

¹² Ахнр-дүүнр минь! Хамгин түрүнд үг өгхләрн бичә андһар тәвтн. Теңгрәр чигн, һазрар чигн, нань чигн юмар андһар бичә тәвтн. «Э» гиж санхларн, «Э» гитн, «уга» гиж санхларн, «уга» гитн. Эс тиигхлә, Бурхн тадниг гемшәх. ¹³ Тадн дунд зовлңла харһсн күн бәәнү? Зальвртха! Тадн дунд байрта күн бәәнү? Магталын дуд дуултха! ¹⁴ Тадн дунд гемтә күн бәәнү? Чонжин һардачнриг дуудтха! Тедн ирәд, Терүнә төлә зальврад, Деед Эзнә нерн деерәс олив тос түрктхә. ¹⁵ Тедн Бурхнд иткәд зальврхла, гемтә күн эдгх. Деед Эзн терүг эдгәх. Кемр гемтә күн килнц кесн болхла, Бурхн терүнә килнцинь тәвх. ¹⁶ Тегәд эдгхин төлә нег-негндән килнцән илдкж келтн. Нег-негнәннь тускар зальвртн. Чик седклтә күүнә зальврлһн күчтә юм күцәж чадна.

¹⁷ Әәлдәч Эля маднла әдл күн билә. Хур бичә ортха гиж тер шунж зальврла. Цуг нутгт һурвн жил дундуртан хур ордган уурч. ¹⁸ Дәкәд терүнә зальврсар теңгрәс хур асхрв, һазр урһц өгв.

¹⁹ Ахнр-дүүнр минь! Кемр тадн дундас кен чигн күн үнн хаалһас хажһһәд төөрхлә, талдан күн терүг хәрү Бурхн тал ирүлхлә, ²⁰ тодлтн: килнцтә күүг чик

хаалһур ирүлсн күн терүнә седкл аврх. Энүнәс
көлтә кесг килнц тәвгдх.

1 ПЁТР

Баһ Азийин ар үзгэр тарж бүүрлсн Бурхна улст Пётрин түрүн бичг илгэгджэнэ. Эн бичг итклэс келтэ көөгдж йовх болн зовжах улст урмд өгхэр бичгдсмн. Автор терүнд Исус Христосин Сэн Зэңгин тускар умшачнртан сана орулжана. Исус Христосин үкл, амдрлт болн ирсн туурмж теднд ицл өгчэнэ. Тер төлөд эмтн тесэд зовлңган даах йоста. Яһад гихлэ, теднэ итклин үнн зовлңгар сөрж хэлэгджэнэ. Исус Христосиг хэрү ирхлэ, тедн ачлгдхмн болжана. Пётр иткдг улст түрү цагтнь урмд өгв чигн, тедн Христосин эмтнэ бээсн бээдлэр жирһтхэ гиж саглж келжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Бурхна аврлтын тускар келлһн 1.3–12

Эрүн жирһлүр дуудлһн 1.13 – 2.10

Зовсн цагтан күцэх христианск даалһвр 2.11 – 4.19

Христианмудын зөвшөл болн церглт 5.1–11

Товчлгч үг 5.12–14

Мендлһн

1 Исус Христосин апостол Пётрэс Понт, Палатья, Кападокья, Азий болн Битүнья гидг назрмудар тарсн Бурхна шүүж авсн улст. **2** Бурхн Эцкин медрлэр тадн шүүж авгдсн билэт, Исус Христосин үгд орхин төлө, Терүнэ цусар цеврлгдхин төлө Эрүн Сәкүсәр әрүлгдсн билэт. Цаһан сана, эвтә жирһл таднд элвгәр өггдтхә!

Мана нәәлвр

3 Мана Деед Эзн Исус Христосин Эцк Бурхнд магтал! Эврәннь хәэрлтәр Бурхн Исус Христосиг әмдрүләд мадн шин жирһл өгсмн. Цуг эн маднд әмд нәәлвр өгчәнә. **4** Тегәд чигн цевр болн төрүц үрдго, цагин аюлар уга болдго, тана төлө теңгр деер хадһлгдсн зөөриг бидн авхар нәәлжәнәвидн. **5** Иткләр дамжад, Бурхн күчән олзлад, мадниг аврхар хадһлна. Эн аврлт сүл цагт үзгдх. **6** Олн зүсн сөрлһнәс келтә тадн невчкн зуур зовад бәәвв чигн, энүнд байрлтн. **7** Тана иткл йосн иткл мөн гидгнь лавлхин төлө сөрлһнлә харһна. Тана иткл уга кегдв чигн, зуг һалар сөргджәх алтнас үнтә. Сөрлһ үзсн тана иткл йосн иткл болж үзгднә. Тегәд тер иткл Исус Христосин ирх өдр таднд туурмж, магтал, ач өгх. **8** Тадн Христосиг эс үзвчн Терүнд дурта болнат. Терүг ода эс үзвчн тадн Исуст иткнәт. Туурмжар гилвксн келж болшго байрар байрлнат. **9** Тана итклин күсл болдг аврлт тадн авчанат.

10 Әәлдәчнр кинән кевәр хәәж аврлһна туск шинжлтин кәдлмш күцәсмн. Тедн таднд өггдх хәэрлтин тускар әәлдсн билә. **11** Христосин Сәкүсн теднә дотр Христосин зовлңгин тускар болн хөөтк ирх туурмжн тускар герчлжәв. Тер цагт тедн кезә,

яһж аврлт туслхиг шинжлсмн. **12** Теңгрәс илгәгдсн Эрүн Сәкүсәр таднд Сән Зәңг цәәлһжәх улсин келснь әәлдәчнрт биш, таднд тус күргжәхиг әәлдәчнрт медулгдсн билә. Эн юмна тускар Бурхна элчнр чигн медхәр седнә.

Эрүн болтн

13 Тиим учрар ухан седкләрн юм күцәхд белн бәәтн, серглң бәәтн. Исус Христосин ирх өдр таднд өггдх хәэрлтд бүклдән нәәлтн. **14** Соңсхврта үрдүд мет бәәтн. Бурхиг медхин өмн бәәсн му седвәрәр бичә бәәтн. **15** Ю эс күцәв чигн, таниг дуудсн Бурхна әдл әрүн кевәр бәәтн. **16** Энүнә тускар Бурхна Бичгт иигж бичәтә бәәнә: «Нанла әдл әрүн болтн, яһад гихлэ, Би әрүнв».

17 Кемр тадн күүнә чирә хәләлго керг-үүләрнә әмтнә зарһ кедг Бурхиг «Аав» гиһәд нерәддг болхла, эн орчлң деер бәәх үлдсн насан Бурхиг күндләд давултн. **18** Тана өвк эцкнр өгсн хоосн жирһләс түргн уга кегддг алтар болн цаһан мөңгәр хулдж эс авгдсан тадн меднәт. **19** Зуг тадн дуту уга цевр хурһн мет Христосин ик үнтә цусар хулдж авгдлат! **20** Христос орчлң үүдснәс өмн шүүж авгдсн билә, болв тана төлө эн сүл цагт ирсн бәәнә. **21** Христосин нилчәр тадн Бурхнд иткдг болвт. Бурхн Исусиг әмдрүлж туурулсмн. Эн учрар тадн Бурхнд иткнәт, нәәлнәт.

22 Үннә үгд орад, ахнр-дүүнрин йосн дуриг үзүлхәр тадн седклән цеврүлвт. Иим учрар тадн әрүн седкләрн оньдиндән нег-негндән дурта болтн. **23** Тадн үрдг экнәс биш, мөңк бәәдг Бурхна үгәс төрсн биләт. **24** Яһад гихлэ, «орчлңгин әмтә-киитә юмн ноһан мет, теднә туурмж теегин цецгә мет. Ноһан хумхарна, цецгәс хагсад унж одна, **25** Зуг

Деед Эзнэ үг мөңк болна». Эн үг тадн дунд тархагдсн мөн.

2 Тадн ямаран чигн худл келдг, хар саната, хойр чирэтэ бөөдлэн, үлү үзлһнэ, худл герчллһнэ заңган хайтн. ² Нилх үрн үс уухар седдг метэр, тадн Бурхна үгэс уухар седтн. Тегэд тадн өсөд аврлтд күрхит. ³ Яһад гихлэ, тадн Деед Эзн цаһан саната болдгинь бийстн медж авт.

Эмд чолун болн эрүн улс

⁴ Деед Эзн тал өөрдтн. Тер эмтнэ холсн эмд чолун болвчн, Терүг Бурхн шүүж авла. Тер Бурхна хэлэцэр үнтэ болжана. ⁵ Бурхн тадниг эмд чолун кевтэ олзлад, Эврәннь сүмиг тосхжана. Тегэд тадн эрүн гелңгүд болад, Эрүн Сәкүснәс һарчах бәрц бәрхит. Эн тәкл Исус Христосар дамжад Бурхнд тааста. ⁶ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Хэләтн! Ода Би Сион деер шүүж авсн сүүрин эрдни хол чолу тәвжәнәв. Терүнд иткдг күн төрүц һутагдшго». ⁷ Тегэд таднд, иткдг улст, эн чолун ик үнтэ болжана. Зуг эс иткдг улст: «Эн чолун тосхачнрин холсн чолун, герин сүүрин хол чолун болж», – гиж Бурхна Бичгт бичэтэ. Бас иигж бичэтэ: «Эн чолунд эмтн бүдрәд унна. Эн харш чолун». ⁸ Тедн Бурхна үг эс соңссндан бүдрнә. Тиим заята улс тедн.

⁹ Тадн болхла, Бурхна келн-эмтн, шүүж авгдсн эрүн болн Бурхна алдр йовдлмуд зәңглх улс болн Хаана гелңгүд мөн. Бурхн тадниг харңһуһас Эврәннь һәәхмжтә герлүр дуудсн билә. ¹⁰ Урднь тадн келн-эмтн биш биләт, ода Бурхна келн-эмтн болвт. Урднь Бурхн тадниг хәәрлсн уга билә, ода болхла хәәрлнә.

Бурхна зарцнр

¹¹ Хәәртә үүрмүд! Би тадниг зуульч болн хәр улс метәр эржәнәв: Тана ухан-седклтә дәәлддг килнцтә тачалмудас хол йовтн. ¹² Буру номта улс дунд чикәр бәәтн. Тегэд тадниг хар сана һарһдг улс гиж гемшәдг эмтн тана цаһан йовдлмуд үзә бәәж Бурхиг ирхлә, Терүг туурулх.

¹³ Деед Эзнә төлә эн орчлңгин йосн болһнла соңсхврта бәәтн. хол йосн болжаха хаг соңстн. ¹⁴ Му йовдл һарһдг улсиг цаажлхин болн сә кедг улсан ачлхин төлә хаана тәвсн ахлачнриг соңстн. ¹⁵ Бурхна таал иим: Сә кежәсәрн эргү әмтнә меддгоһас һарсн күүндвриг уурултн. ¹⁶ Тадн сул улс кевтә бәәтн. Зуг хар санаг нуухин төлә, сул бәәдлән бичә олзлтн. Бурхна зарцнр мет бәәтн. ¹⁷ Цуг улсиг күндлтн эврәннь ахнр-дүүнртән дурта болтн, Бурхнд сөгдтн, хаг күндлтн.

Исус Христосин зовлң маднд үлгүр

¹⁸ Зарцнр, эврәннь эздүдән күндлж соңстн. һанцхн сән болн номһн эздүдән биш, шүрүн заңгта эздүдән бас соңстн. ¹⁹ Кемр тадн Бурхна тускар ухалад, буру юм кел уга, зовлң даахла, эн Бурхнд тааста. ²⁰ Кемр тадниг буру кесн учрас цокснд тадн

тесхлә, ямаран олз бәәхмб? Зуг кемр сә кеснәс көлтә тадн тесж, зовлң даахла, Бурхнд тааста. ²¹ Иигж бәәтхә гиһәд Бурхн тадниг дуудсн билә. Христос тана төлә зовлңган эдлв. Мадниг Терүнә ишксн хаалһар йовтха гиж Христос маднд үлгүр болж үлдлә. «²² Килнцтә йовдл Тер төрүц кесн уга, Терүнә үгд худл уга билә. ²³ Терүг му келсн цагт хәрүднь кү му келсн уга. Зовлң даажәһад, Тер кү әәлһсн уга. Зуг үнн, чикәр зарһ кедг Бурхнд нәәлдг билә. ²⁴ Мадниг килнцин үлмәһәс һарад, чикәр бәәтхә гиһәд, Тер Бий деерән мана килнц авад, кирсд әмән өгсмн. Терүнә шавар бидн эдгләвидн». ²⁵ Тадн төөрсн хөд мет биләт. Зуг ода эврәннь Хөөч талан, тана седклин Харулч талан хәрү ирвт.

3 Гергчүд, Бурхна үгиг иткдго залус тадна Бурхиг күндлдг болн цевр бәәдл жирһл үзәд, тана үг угаһар Бурхнд итктхә гиһәд, эврәннь залусин үгд ортн. ³ Тана йосн сәәхнь гүрсн үснәс, алтнас болн хувцнас һарчах һазак сәәхнь биш болтха. ⁴ Зуг тана седклин төвкнүн заңган һарчах мөңк сәәхнь йосн сәәхнь болтха. Эн сәәхнь Бурхнд ик үнтә. ⁵ Тиигәд одж кезәңк эрүн күүкд улс Бурхнд итксәрн болн залусин үгд орсарн бийән кеерүлдг билә. ⁶ Сарра тиим күүкд күн билә. Тер Абрахамин үгд орад, терүг «Мини Эзн» гиж нерәддг бәәж. Кемр тадн юмнас әәлго сә кехлә, Сарран күүкд болхит.

⁷ Тиим кевәр, залус, гергчүдән тевчтн. Тана гергчүд таднас чидләрн баһ болдгинь медтн. Эдн таднла әдл Бурхна жирһлин билг бас авхинь медә бәәж теднлә жирһтн. Тана зальврлһнд саалтг бичә болтха гиһәд тиигж бәәтн.

Чик йовдлас көлтә зовлһн

⁸ Аш сүүлднь, цуһар нег ухаһар бәәтн, нег-негндән сана зовтн, нег-негндән ахнр-дүүнр мет дурта болтн, цаһан седклтә болн номһн заңгта болтн. ⁹ Таднд му кесн күүнд му бичә кетн, таниг му келсн күүг бичә му келтн. Зуг тедниг йөрәтн. Яһад гихлә, Бурхн таниг әмтиг йөрәхин төлә дуудв. Таднд әдс өгнәв гиж Бурхн үг өгв. ¹⁰ Бурхна Бичгт иигж бичэтә: «Жирһлд дурта күн, сән цаг үзхәр бәәх күн эврәннь келән татж, худл келдгән уурх зөвтә. ¹¹ Тиим күн хар саната йовдлмудан үлдәһәд, сән йовдлмуд күцәһәд, эрүн седкләрн эвәр бәәхәр шунтха. ¹² Деед Эзн үнн чик седклтә улсиг хәләнә, теднә зальврисиг соңсна, зуг му кедг әмтнлә сөрүцнә».

¹³ Таниг сә кехәр седәд бәәхлә, кен таднд му кехмб? ¹⁴ Зуг кемр тадн сән йовдл кеснәс көлтә зовлңган эдлхлә, тадн буйн кишгтәт. Күүнәс бичә әәтн, бичә зовтн. ¹⁵ Болв седкләрн Христост сөгдтн, Деед Эзн гиж Терүг күндлтн. Тана нәәлврин тускар суржасн кен чигн күүнд кезәчн хәрү өгхд белн болтн. ¹⁶ Зуг номһн кевәрн болн тевчңгүһәр энүг кетн. Тана зүркн бийитн гемшәгддгоһар тиигж кетн. Яһад гихлә, Христосла ниилж бәәсн цаһан саната тана жирһлин тускар му келсн әмтн худл келсн төләдән ичр үзх. ¹⁷ Кемр эн Бурхна таал

болхла, му кеснэс көлтэ зовхин ормд сэ кеснэс көлтэ зовснь деер. ¹⁸ Килнцэс көлтэ цуг эмтнэ төлө Христос нег дэжж үксмн. Тер чик седклтэ күн килнцтэ улсин төлө үксмн. Тедниг Бурхн тал авч ирхэр үксмн. Христос күн болад алгдв. Зуг Тер Сэкүснлэ негдэд эмдрсмн. ¹⁹ Исус Сэкүсэсрн йовад, бэрэнд бээсн хар сэкүсдт номан тархасмн. ²⁰ Ноахиг керм тосхсн цагт, Бурхн сэкүсдиг тесвртәһәр күлэсн цагт, тедн Бурхна үгд орсн уга. Керм дотр цөөкн улс, нээмхн күн орад, усар дамжад авргдсмн. ²¹ Эн ода тадниг аврдг кирсллһнэ зург. Уснд кирсллһн цогц махмудын кир уһалһн биш, эн намаг гемшәдго зүрк өгтн гиж Бурхнас сурлһн. Кирсллһн Исус Христосин эмдрлһәр дамжад тадниг аврна. ²² Исус теңгр деер һарад, Бурхна барун һарт сууна. Залдг болн йос бәрәдг Бурхна цуг элчнр Христосин медәнд бәәнә.

Бурхна төлө бәәлһн

⁴ Керм Христос цогц-махмударн зовагдсн болхла, тадн бас зовлң эдлхәр белн болтн. Цогц бийәсн зовдг күн килнц кедгән уурна. ² Тегәд тер цагас авн күн эврәннь седвәрәр биш Бурхна таалар насни туршт бәәнә. ³ Урднь тадн буру номта улсин дурта юм кеһәд дала цаг үрәввт. Тана бәәдл-жирһл ичр уга бәәдләрн, седклин тачаларн, согтхин төлө цуглрдгарн, согтуһар дала бузр юм кедгәрн, шүтәдт ичртә кевәр сөгдлһәрн темдгтә билә. ⁴ Ода болхла буру номта улс тадниг теднә зерлг, ухан уга йовдлмудт эс орлцхлә өврмж кенә. Тегәдчн тадниг тедн му келнә. ⁵ Зуг әмд болн үксн улсин зарһ удл уга кех Бурхна өмн тедн кесн үүләрн тооцаһан өгх. ⁶ Эн учрар Сән Зәңг үксн улст цәәлһгдсн билә. Тегәд теднә цогц-махмуд үкләр цаажлгдвчн, тедн Бурхнла әдл сәкүсәсрн бәәж чадна.

⁷ Удл уга цугин чилгч ирх. Эн учрар бийән бәртн, серглң ухата бәәтн, зальврхар белн болтн. ⁸ Хамгин түрүнд әрүн седкләрн нег-негндән дурта болтн, яһад гихлә, дурн дала килнц тәвнә. ⁹ Һундл өрглго нег негән гиичлүлтн. ¹⁰ Тадн дундас кен чигн күн Бурхна оһн-зүсн билгин залач мет Бурхнас авсн онц билгиг талдан әмтнә сәәһин төлө олзлх зөвтә. ¹¹ Үг келжәх күн Бурхна үг олзлх зөвтә. Талдан улст нөкд болжәх күн энүг Бурхна өгсн күчәр кех зөвтә. Тиигхлә Бурхн цуг юмнд Исус Христосар дамжад туургдх. Терүнә туурмж болн күчн мөңкиндән бәәтхә. Тиигтхә!

Иткләс көлтә зовлң эдлһн

¹² Хәәртә үүрмүд, таниг сөрхин төлө илгәгдсн һал шүрүн зовлңд орсн цагтан бичә алң болтн. Энд өврмжтә юмн уга. ¹³ Зуг Христосин зовлңд орлцсндан байрлтн. Тиигәд Терүнә туурмж үзүлгдх цагт, тана седкл күццднь байрар дүүртхә. ¹⁴ Керм

тадниг Христосас көлтә му келхлә, тадн буйн кишгтәт, яһад гихлә, Бурхна Туурмжта Сәкүсн таднла хамдан бәәнә. ¹⁵ Зуг тадн дундас кен чигн алач, хулхач, хар саната йовдл кедг, күүнә кергт орлцдг күн болж зовлң бичә эдлтхә. ¹⁶ Керм тадн христиан болж зовлң эдлхлә, энүнәс бичә ичтн, зуг тиим ач эдлсндән Бурхиг туурултн. ¹⁷ Яһад гихлә, Зарһин цаг ирв. Бурхна гер-бүләс зарһ эклх. Керм зарһ маднас эклхлә, Бурхна Сән Зәңгд эс иткдг улсла юн учрхмб? ¹⁸ Керм «чик седклтә күүнд аврлт авдх күчр-күнд болхла», Бурхнд иткдго улсиг, килнцтә улсиг юн күләжәхмб?

¹⁹ Эн учрар Бурхна таалар зовжасн улс эврәннь әмән итклтә Үүдәчд даалһад, цааранднь чигн сә кеһәд бәәтхә.

Бурхна сүрг

⁵ Би Христосин зовлңгиг үзсн болн үзүлгдх зөвтә туурмж хувах чонжин һардачв. Тадн дунд бәәсн чонжин һардачнриг онц кевәр суржанап. ² Таднд даалһсн Бурхна сүрг хәрүлтн. Күчәр келгжәх кәдлмш мет биш седкләрн эн кергән күцәтн. Мөңгнә төлө биш әрүн седкләрн церглтн. ³ Таднд даалһсн улст нойн бичә болтн, зуг Бурхна сүргт үлгүр болтн. ⁴ Тиигхлә Ах Хөөч ирхлә, тадн туурмжин төрүц үрдго титм авхит.

⁵ Тиим кевәр баһчуд чигн чонжин һардачнрин үг соҗстн. Хоорндан цуһар номһн кевәр бәәтн. Яһад гихлә, «Бурхн омгта улсин өмнәс сөрүцнә, зуг номһн улст хәәрлт өгнә». ⁶ Эн учрар күчтә Бурхна өмн бийән номһрултн. Цагнь ирхлә, Бурхн тадниг деегшулх. ⁷ Зовжәх седклин ацаһан Бурхнд өгтн, яһад гихлә, Тер таднд килмжән өгнә.

⁸ Бийән бәрәд, серглң бәәтн. Тана өшәтн эрлг, өөртн күүг зальгрхар хәәжәх арслң мет күркрәд йовад бәәнә. ⁹ Бат итклтә бәәтн. Эрлгин өмн зөрлцж зогстн, нарт делкәд бәәсн тана ахнр-дүүнр тиим кевәр бас зовлң даажәхинь тодлтн.

¹⁰ Зуг невчкн зуур зовлң үзсн хөөн тадниг Исус Христосла негдснд мөңк туурмж автха гиж дуудсн хәәрлтин Бурхн тадниг күццднь сәәрүләд, итклд батрулад, күч өгх. ¹¹ Терүнә цуг йосн мөңкиндән бәәтхә. Тиигтхә.

Төгсвр

¹² Эн ахр бичгиг би Силуанар дамжад бичв. Миниһәр болхла, эн итклтә ах. Мини бичсн үгмүд Бурхна йосн хәәрлтин герч гиж би таднд урмд өгхәр герчлжәнәв. Эн хәәрлтд батар зогсхитн эржәнәв.

¹³ Таднла әдл шүүж авгдсн Вавилон балһсна чонж болн Марк гидг көвүм таднд менд илгәжәнә. ¹⁴ Нег-негнтәһән ахнр-дүүнрин дурна үмслһәр мендлтн. Христос Исусла негдсн таднд эв иртхә!

2 ПЁТР

Эн бичгэн Пётр түрүн христианмуд болсн цуг эмтнд илгэжэнэ. Терүндэн деми багшнрин болн ичр уга улсин өмнэс сөрлт кех төр тер тэвжэнэ. Тер төрмүдт зуг Бурхна медрлэр бээсн улс хэрү авчана. Исусиг үзсн, Терүнэ ном соңссн улс тиим медрлтэ. Христос дэкж иршго гижэх улсин ном Пётриг дегд үүмүлжэнэ. Кен чигн күн бичэ үктхэ, цугтан авртха гижэх Бурхна седвэр Исусин хэрү ирлһиг бэржэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Христианмудын дуудвр 1.3–21

Деми багшнр 2.1–22

Христосин сүүлцк ирлһн 3.1–18

Мендлһн

1 Би Шимон Пётр Исус Христосин зарц болн апостол эн бичигг таднд бичжэнэв. Тадн мана Бурхн болн Аврач Исус Христосин үнн чик бээдлэр дамжад, маднла эдл үнтэ иткл авсн улс мөн. **2** Бурхн Эврәннь болн мана Деед Эзн Исусин туск медрлэр дамжад, хээрлэнтэн болн амулц жирһлэн таднд элвгэр өгтхэ!

Бурхна дуудвр болн шүүж авлһн

3 Бурхна таалар бээхин төлэ цуг кергтэ юмиг Бурхна күчн маднд өгсн. Бурхна туск медрлэр дамжад тиигсн. Эврәннь туурмжарн болн күчтэ үүлэрн маднла хувалцхар Тер мадниг дуудсн.

4 Энүгэр дамжад Бурхн маднд алдр болн үнтэ юм өгх гисн. Тадниг кү үрэдг орчлңгин му седвэрмүдэс сулдад, Бурхна бээдлд орлцж чадтха гиж тиигсн.

5 Эн учрар эврәннь итклдэн сэн седклтэ бээдл немхэр зүткн, сэн седклтэ бээдлд медрл, медрлд бийэн бэрлһн, бийэн бэрлһнд тесвр, тесврт Бурхнд нерэддг бээдл, Бурхнд нерэддг бээдлд ахнр-дүүнрин цаһан санан, цаһан сананд дуриг немтн.

8 Кемр цуг эн тана седклд тогтж өсхлэ, тадн Исус Христосиг медлһнд күцэмжтэ болн олзта болхит.

9 Кемр цуг эн седклд уга болхла, тиим күн сохр эс гиж мууһар үздг күн мет болна. Тер урдк килнцэсн цеврлгдсэн мартв.

10 Тегэд ахнр-дүүнр, Бурхн таниг шүүж авсиг болн дуудсиг лавлхар улм икэр шунтн. Яһад гихлэ, иигж кехлэ, тадн кезэчн бүдрж уншгот. **11** Тиигхлэ Мана Деед Эзн Аврач Исус Христосин мөңк орна үүдн тана өмн икэр секгдх.

12 Тадн цуг энүг медвчн, авсн үннд батар итквчн, би таднд эн тоотыг оньдиндэн тодлулнав. **13** Зуг би эмд бээтлэн таднд энүг тодлулхла, чик болх гиж санжанав. **14** Удл уга бас эн цогцан үлдөһэд, насан

бархв. Тиигж нанд Мана Деед Эзн Исус Христос медүлв. **15** Намаг өңгрснэ хөөн энүг тадн оньдиндэн тодлж йовтха гиж би арһ-чадсарн цугинь кехв.

Христосин туурмжин туск герчллһн

16 Исус Христосин күчнэ тускар болн Терүнэ ирлһнэ тускар келхлэрн, бидн күүнэ уханас һарһсн туульс олзлж келсн уга билэвидн. Түүнэ алдр туурмжиг бидн нүдэрн үзлэвидн. **17** Бурхн Эцк Христосиг күндлэд туурулсн цагт бидн Терүнлэ хамдан эрүн уул деер билэвидн. Мадниг тенд бээсн цагт Деед Эзнэ туурмжин дун Исуст иигж келсн: «Эн Мини хээртэ Көвүн. Эн Намаг байрлулна». Бидн эн дууг теңгрэс соңсвидн.

19 Эн учрар бидн аэлдэчнрин үгд улм икэр нээлжэнэвидн. Тадн энүнд оньган өгсндтн йир чик юмн, яһад гихлэ, эн үг харңһуд шачах герл мет. Эдр ирхин өмн, өрүни одн тана седклд герл өгхин өмн аэлдэчнрин үгмүд герл өгч гилвкнэ. **20** Хамгин түрүнд тодлтн: Бурхна Бичгт бээсн аэлдхлиг күн эврэн цөөлһж чадхш. **21** Яһад гихлэ, аэлдхлин үгмүд күүнэ дурар келгддго бээж. Зуг Эрүн Сәкүсәр залгддг улс аэлдхлиг Бурхнас келдг бээж.

Деми багшнр

2 Эмтнэ дунд деми аэлдэчнр бас бээдг билэ. Ода чигн тадн дунд бас деми багшнр һарч ирх. Тедн итклиг уга кедг буру ном нууцар авч ирэд, тедниг хулдж авсн Деед Эзиг һолх. Тиигэд тедн бийэн шулуһар цаажла харһулх. **2** Кесг улс теднэ аля йовдлыг дахх. Теднэс көлтэ эмтн Үннэ хаалһиг муурулх. **3** Иим багшнр хармч заңгасн көлтэ худл үг келэд танас олз авх. Кесг цагтан теднэ Зарһчнь белн билэ. Тедниг цаажлх Алач нөр уга сууна.

4 Яһад гихлэ, Бурхн нам килнц кесн элчнрэн чигн хээрлго үксн улсин ормд хайсн. Тендэн тедн цевэр күлэтэ харңһуд сууна, Зарһин өдр күлэжэнэ.

⁵ Бурхн кезэңк орчлңгиг чигн хээрлсн уга. Тер килнцтэ улсин назрур усна аюл илгэв. Зуг Бурхнла чик седклэрн бээтн гиж эмтиг сурһдг Ноахиг болн дэкад долан күүг Бурхн аврсмн. ⁶ Бурхн Содом болн Гомора гидг балһсдиг гемшәһәд, хөөтк килнцтэ улст үлгүр болтха гиһәд һалар шатасмн. ⁷ Зуг чик седклтэ Лотыг аврсмн. Килнцтэ улсин цалдң йовдлмуд Лотын седклинь дарсмн. ⁸ Эн чик седклтэ Лот тедн дунд бәәһәд, йос эвддг йовдлмудынь үзәд, теднә тускар соңссн цагтнь өдр ирвәс седклднь му болдг бәәж. ⁹ Деед Эзнд иткдг улсин сөрлһнәс яһж харсхинь болн хар саната улсиг Зарһин өдр иртл яһж оньдиндән бәржәхинь Деед Эзн меднә. ¹⁰ Цогцин бузр седвәрмүдәр бәәдг болн Бурхна йосиг холдг улсиг Бурхн онц кевәр цаажна.

Тиим улс әср болн ик саната. Тедн Бурхна алдр элчнриг му келхәс әәхш. ¹¹ Бурхна элчнр тиим улсас улм ик күчтә болвчн, деми багшнриг му келхш Деед Эзнә өмн гемшәхш. ¹² Эн улс ухан уга, бәргәд алгдх мал мет төрхәрә медсәрн йовдлмуд һарһна. Эдн бийснь эс меддг юмиг му келнә. Эдн мал кевтәһәр алгдх. ¹³ Эдн талдан улсиг яһж зовала, тиигж бийснь зовлңган эдлж цаажлгдх. Эдн өдрин дуусн нәр-наадан кеһәд байрлна, әркдәд хуульч йовдлмуд кенә. Эн учрар эдн таднла хамдан хот уусн цагт тадниг һутаһад неритн муурулна. ¹⁴ Эдн күүкд улсиг үзхләрн, аля яһж кехән ухална. Эн улс килнц кеһәд цадцхахш. Эн деми багшнр батар иткдго улсиг килнц уңһана. Эдн хармч болхд дасхгдсмн. Эдн харалд туссн улс. ¹⁵ Деми багшнр чик хаалһасн хажһиһәд, Босрин көвүн Балам гидг әәлдәчин хаалһар йовна. Эн әәлдәч мөңгнд дурта билә, тер мөңгиг хар саната йовдл кесндән авдг билә. ¹⁶ Балам эврәннь килнцәсн көлтә бурушагдж. Энүнә элжгн күүнә келәр келәд, әәлдәчин ухан уга йовдлыг зогсав.

¹⁷ Эн улс хагсж одсн булг мет, салькнд туугдсн үүлн мет. Бурхн теднд харңһуһар бәәдг орм белдж. ¹⁸ Эдн ик саната, эргү үгмүд келәд, цогц махмудын му седвәрмүд олзлна. Хажһр хаалһасн чик хаалһд шиңкән орсн улсиг хавхдан бәрж авхар тиигнә. ¹⁹ Эдн әмтнд сул жирһл өгнәвидн гилднә, зуг бийснь кү үрәдг му авъясмудын мухла болна. Яһад гихлә, күн юмнд диилгдсн болхла, тер юмна мухла болж үлднә. ²⁰ Кемр күн Мана Деед Эзн болн Аврач Исус Христосиг медсәр орчлңгин бузр йовдлмудас сулдсн хөөн дәкн терүндән оралдж диилгдхлә, тер күүнә бәәдл урдк бәәдләсн улм му болна. ²¹ Учрнь эн: тедн чик бәәдлин хаалһиг медәд, әрүн заавриг үлдәхин ормд эн хаалһиг эс медсн деер болх билә. ²² Эн учрсн йовдлын тускар үлгүрт: «Ноха бөөлжсндән хәрү ирдг», болн «Уһагдсн һаха дәкн бальчгт ордг» – гиж чикәр келгджәнә.

Деед Эзн дәкн ирхин тускар

3 Хәәртә үүрмүд, хойрдгч бичгән таднд бичжәнәв. Эн хойр бичгт би тана уханд тодлулж цевр сана-седкл сергәхәр бәәләв. ² Әрүн әәлдәчнрин кезәнә келсн үгмүдиг болн тана апостолмудар дамжж келсн Деед Эзнә болн Аврачин заквриг тадн тодлтха гижәнәв. ³ Хамгин түрүнд медтн: Сүл өдрмүдт танар наад бәрдг му седвәрәр бәәдг кесг улс һарч ирх. ⁴ Тедн: «Исус Христос ирнәв гилү? Тертн альдә? Мана өвкнр кезәнә үкж одла. Зуг орчлң үүдснәс авн цугнь нег кевәрн бәәһәтә», – гиж келцхәх. ⁵ Теңгр һазр хойриг Бурхн үгәрн кезәнә үүдәж гисн үнниг тедн медә бәәж керглхш. һазр уснас болн усар дамжад үүдәгдж. ⁶ Эн учрар бас усар эс гиж усна аюлар тер цагт бәәсн орчлң уга кегдж. ⁷ һалар шатагдхин төлә өдгә цагин теңгр һазр хойр тер Үгәр чигн хадһлгдж бәәнә. Килнцтә улс засглдх болн уга кегдх цаг күртл теңгр һазр хойр хадһлгдж бәәнә. ⁸ Зуг энүг бичә марттн, хәәртә үүрмүд. Деед Эзнд нег өдр миңһн жил мет болна, миңһн жил негһн өдр мет болна. ⁹ Деед Эзн ирхв гиж өгсн үгән күцәхдән удхш. Зәрмснь Энүг уджана гинә. Зуг Деед Эзн тадниг уданд теснә. Яһад гихлә, Деед Эзн иим саната: Кен чигн күн бичә үктхә, цуг улс килнцтә жирһлән үлдәтхә. ¹⁰ Деед Эзнә өдр генткн сөөһәр ирдг хулхач метәр ирх. Теңгр ик күркрәнд уга болж одх. Теңгрт бәәдг тоотнь: нарн, сар, одд һалд шатж одх. һазр деер бәәсн юмн һазрта хамдан шатх. ¹¹ Кемр цугнь тиигж каархла, тадн ямаран улс болх зөвтәвт? Бурхна өдриг күләһәд, Терүнә ирлһиг әрүн седкләрн үзхәр седжәх цагт бийән Бурхнд нерәдәд әрүн жирһләр бәәтн. Тер өдрт теңгр шатад уга кегдх, сар, нарн, одд һалд хәәлж одх. ¹³ Зуг бидн шин теңгр һазр хойриг күләжәнәвидн. Энүг Бурхн өгнәв гилә. Тенд әмтн Бурхна заасар оньдиндән бәәх.

¹⁴ Эн учрар ирхинь күләһәд, Бурхна өмн цевр болн буру уга болхар зүтктн. Бурхнла эвәр бәәхәр шунтн. ¹⁵ Деед Эзнә удан тесвр маднд авргдх арһ өгчәнә гиж тоолтн. Мана хәәртә ах Павел бийднь өггдсн цецн ухаг олзлад, эн төрин тускар бас бичлә. ¹⁶ Павел энүнә тускар бичг болһндан бичлә. Павелын бичгүдт зәрм медгддго юмн бәәнә. Кесг муңхг болн батар иткдго улс энүг Бурхна Бичгин нань чигн тасрхала әдл хажһр цәәлһнә. Тиигәд тедн бийән үклүр өөрдүлнә.

¹⁷ Тегәд хәәртә үүрмүд, энүг медәд бийән саглтн: Йос эвддг улсин эндү тадниг авлдг болвза, тадн бат итклән гееввзәт. ¹⁸ Зуг Мана Деед Эзн болн Аврач Исус Христосиг медлһнд болн Терүнә цаһан сананд цааранднь өстн. Эндр өдр болн оньдиндән Тер тууртхә! Тиигтхә!

1 ЙОХАН

Йохан бичгтэн хойр төр тэвжэнэ: негдвэрт, Бурхнла болн Терүнэ Көвүн Исус Христосла нииһэр бээтхэ гиһэд умшачнртан урмд өгчэнэ. Хойрдвар – тер ни бээлһиг эвдшгон төлэ тедниг деми номд бичэ ортха гиж саглжана. Тер номар болхла, хар санан эн орчлңгас һарчахас иштэ, Исус – Бурхна Көвүн – күн биш билэ гиж келжэцхэнэ. Тиим ном тархадг багшнр авргдх гиснь – һазр деерк жирһлин кергэс бийэн сулдхлһн болжана, дэкэд шаңшавдын болн өөрхн күүндэн дурта боллһна төрмүдлэ аврлт мел ирлцжэхш гицхэнэ.

Исус Христос йосндан күн билэ гиж тер номас талданар Йохан лавлж келжэнэ. Исусиг иткжэх, Бурхнд дурта цуг эмтн эврәннь өөрхн күүнд дурта болх йоста гиж тер бичжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–4

Герл болн харңһу 1.5 – 2.29

Бурхна үрдүд болн эрлгин үрдүд 3.1–24

Үнн болн төөрлһн 4.1–6

Дурна даавр 4.7–21

Диилвртэ иткл 5.1–21

Оршл

1 Орчлң үүдхэс өмн бээсн эмн жирһл өгдг Үгин тускар бидн зэңглжэлэвидн. Бидн Тер Үгиг соңславидн, эврәннь нүдэрн үзлэвидн. Терүг лавтаһар харж, бий цогцинь һарарн бэрж үзлэвидн. **2** Эмн жирһл үзгдв, бидн энүг үзвидн. Тер учрар бидн энүнэ тускар герчлэд, мөңк жирһлин тускар зэңглжэнэвидн. Эн мөңк жирһл Эцктэ бээһэд маднд үзгддг болв. **3** Тадниг маднла үүрлж бээтхэ гиһэд, үзсэн, соңссан таднд зэңглжэнэвидн. Мадн болхла Эцктэ болн Терүнэ Көвүтэ Исус Христоста үүрлж бээнэвидн. **4** Бийэн икэр байрлулхар бидн энүг бичжэнэвидн.

Бурхн гисн герл

5 Исус Христосас соңссн номиг ода таднд бидн зэңглжэнэвидн. Эн ном: Бурхн гисн герл, Түүнд төрүц харңһу уга. **6** Кемер бидн Терүнлэ үүрлжэнэвидн гиһэд, харңһуд бээхлэ, бидн худл келжэнэвидн, болв үнниг даххшвидн. **7** Кемер бидн Бурхнла эдл герлтэ йовхла, бидн хоорндан үүрлж бээнэвидн, болв Терүнэ Көвүнэ Исусин цусн мадниг ямаран чигн килнцэс цеврлнэ. **8** Кемер бидн килнц угавидн гихлэ, бидн бийэн мекләд, Бурхна үнн угаһар бээнэвидн. **9** Кемер бидн килнц кесндэн Бурхнд медүлхлэ, Бурхн мана килнциг тэвж өгх, ямаран чигн буру йовдлас цеврлх. Яһад гихлэ, Бурхн итклтэ болн үнн чик. **10** Зуг кемер бидн килнц кесн угавидн гихлэ, Бурхиг худлчд тоолжанавидн, тиим учрас тегэд Терүнэ үг маднла бээхш.

Исус Христос мана Харсач

2 Үрдүд мини! Тадниг килнц бичэ кетхэ гиж энүг бичжэнэв. Зуг тадн дундас күн килнц кехлэ, чик седклтэ Исус Христос бээдгинь медтн. Тер Эцкиннь өмн мана Харсач болж йовна. **2** Исус Христосин үклэс көлтэ мана килнц тэвгдв, һанцхн мана килнц биш, цуг орчлңгин килнц тэвгдв. **3** Кемер бидн Бурхна зааврмуд күцэхлэ, бидн Бурхиг меднэвидн гиж лавлжанавидн. **4** Кемер күн «би Бурхиг меднэв» гиһэд, зуг Терүнэ зааврмудыг эс күцэхлэ, тер үнн уга, худлч күн. **5** Кен чигн күн Бурхна үг соңсхла, тер Бурхнд күццднь дурлдг күн. Бидн Бурхнла ни-негн бээдгиг иигж меднэвидн. Бурхнла ни-негн бээнэв гидг күн Исус Христосла эдл бээх зөвтэ.

Шин заавр

7 Хээртэ үүрмүд мини! Би таднд шин биш, кезэңк заавр бичжэнэв. Эн кезэңк заавриг тадн эклцэс авн меднэт, эн мана соңссн үгмүд болжана. **8** Эн саамд шин заавр бас бичжэнэв. Эн заавр чик болдгинь Христосин болн тана жирһл үзүлжэнэ. Яһад гихлэ, харңһу тархаһад, йосн герл ирнэ. **9** Ахдан дурго болдг, зуг би герлд бээнэв гидг күн харңһуд бээнэ. **10** Ахдан дурта күн герлд бээнэ. Тер эврәннь бээдлэрн килнцд орх учр хажудк күүнд өгхш. **11** Ахдан дурго күн харңһуд бээһэд төөрч йовна, альдаран йовж йовхан тер медхш, яһад гихлэ, терүг харңһу сохлж. **12** Бичкдүд! Би таднд бичжэнэв. Яһад гихлэ, тана килнц Христосин төлэ тэвгдв. Эцкнр! Таднд бичжэнэв. Яһад гихлэ, орчлң

үүдснэс авн Бээдгиг тадн меднэт. ¹³ Эцкнр! Таднд бичжэнэв. Яһад гихлэ, тадн эрлгиг диилвт. Уйн наста көвүд! Таднд бичв. Яһад гихлэ, тадн Эцкиг медвт. ¹⁴ Бичкдүүд! Таднд бичв. Яһад гихлэ, тадн орчлң үүдснэс авн Бээдгиг меднэт. Уйн наста көвүд! Таднд бичв. Яһад гихлэ, тадн чидлтэт. Бурхна үг таднта, тадн эрлгиг диилвт. ¹⁵ Эн орчлңд болн орчлңд бээсн юмнд бичэ дурлтн. Кемр тадн орчлңд дурта болхла, Эцкд дургот. ¹⁶ Яһад гихлэ, орчлңд бээсн юмн: күүнэ тачал, нүднэ тачал болн эн жирһлин омг Эцкэс биш, орчлңгас нарчана. ¹⁷ Орчлң уга болж одх, терүнэ тачал уга болж одх, зуг Бурхна таалыг күцэдг күн мөңкиндэн бээх.

Христосин өшэтн

¹⁸ Үрдүд мини! Цагин чилгч өөрдж йовна. Эн цагт Христосин өшэтн ирхиг тадн соңслат. Өдгэ цагт Христосин кесг өшэтнр нарч ирв. Эн учрар цагин чилгч өөрдж йовхинь бидн меднэвидн. ¹⁹ Эн улс маднас салад йовж одла, яһад гихлэ, эдн манахна биш билэ. Кемр эдн манахна бээсн болхла, маднла хамдан үлдх билэ. Эдн маднас салад, манахна бишэн медүлв. ²⁰ Зуг Эрүн Сәкүсиг Бурхнас авсн учрас тадн цугтан үнниг меднэт. ²¹ Таниг үнниг эс медсн болхла, би энүг бичшго билэв. Зуг тадн үнниг болн ямаранчн худл үннэс эс нарчахиг меднэт. Эн учрар би бичжэнэв. ²² Худлч гиснь кемб? Исусиг Христос биш гиж тоолдг күн худлч. Эцк Көвүн хойрт иткдго күн Христосин өшэтн. ²³ Көвүнд иткдго күн Эцк уга бээнэ. Көвүнд иткдгнь Эцклэ хамдан бээнэ. ²⁴ Тегэд эклцэс авн соңссн юмнд цааранднь чигн итктн. Кемр тадн энүнд цааранднь чигн иткэд бээхлэ, Көвүн Эцк хойрла ни-негн бээхит. ²⁵ Христосин өгхэр бээсн юмн – мөңк жирһл. ²⁶ Тадниг меклхэр седсн улсин тускар би энүг бичв. ²⁷ Бурхнас авсн Эрүн Сәкүсн тана седклд бээнэ. Тегэдчн тадн күүһәр дасхулх керг угат. Яһад гихлэ, Эрүн Сәкүсн тадниг цуг юмна тускар дасхна, тер үн келнэ, худл төрүц келхш. Иим учрар Эрүн Сәкүснэ дасхсар Исус Христосла ни-негн бээтн.

Бурхна үрдүд

²⁸ Тегэд, үрдүд мини, Деед Эзнэ ирх өдрт тадн ичж бултлго, әәмшг угаһар бээхин төлө Терүнлэ ниилж бээтн. ²⁹ Христос чик седклтэ болдгинь медхлэ, чик седкләрн бээдг улс Бурхнас төрсинь бас медтн.

3 Эцкин дурн ямр ик болдгинь сантн! Тер мадниг Эврәннь үрдүдт тоолна. Бидн үндэн Бурхна үрдүд. Орчлң Бурхиг төрүц эс меддг учрас мадниг медхш. ² Хээртэ үүрмүд мини! Бидн Бурхна үрдүд, болв ямаран бээдлтэ болхан меджәхшвидн. Болв Христосиг ирхлэ, Терүнлэ әдл болхвидн гиж меднэвидн. Яһад гихлэ, Терүг ямаран болдгинь үзхвидн. ³ Христост нәәлдг күн бийән цеврдг, яһад гихлэ, Христос Бийнь цевр. ⁴ Килнц гиснь – зака

әвдлһн болдг учрас килнц кесн күн Бурхна закаг әвднэ. ⁵ Әмтиг килнцәснь сулдххар Христос ирв. Христос Бийнь нүл уга. ⁶ Терүнтә негдж бээдг күн болһн килнц кедг авъясан хайна. Килнц кедг күн болхла, Терүг үзхш, Терүг төрүц медхш. ⁷ Үрдүд мини! Күн тадниг бичэ меклтә! Чик йовдлар бээдг күн Христосла әдл чик седклтэ болна. ⁸ Эклцэс авн эрлг килнц кедг учрас килнц кедг күн эрлгәс болжана. Эрлгин кесн йовдлмудыг әвдхәр Бурхна Көвүн орчлңд ирж. ⁹ Бурхнас төрсн күн килнц кедг авъяс уга. Яһад гихлэ, тер Бурхна өгсн шин жирһл әдлнэ. Бурхн терүнэ Эцк болсн учрас тер күн цааранднь килнц кеж чадхш. ¹⁰ Бурхна эс гиж эрлгин үрдүдиг иигж медж чадхит: чик кергән эс күцэдг күн, эс гиж ахдан дурго күн Бурхна үрн биш.

Нег-негндән дурта болтн

¹¹ Бидн нег-негндән дурта болх йоставидн. Энүг бидн экнэс авн соңславидн. ¹² Кәнлэ әдл бичэ болтн. Тер эрлгәс болсн төлөд дүүһән алсмн. Яһад алж гихлэ? Терүнэ йовдлмуднь хар бээж, дүүһиннь йовдлмуднь болхла чик бээж. ¹³ Ахнр-дүүнр, кемр орчлң таднд дурго болхла, бичэ өвртн. ¹⁴ Эврәннь ахнр-дүүнртән дурта болдг учрас бидн үкләс әмн-жирһлд орсан меднэвидн. Ахдан дурго күн үклин үлмәд бээнэ. ¹⁵ Ахдан дурго күн алач болдг мөн. Ямаран чигн алач мөңк жирһл әдлшгоһинь тадн меднэт. ¹⁶ Христос мана төлө әмән өгснд бидн дуриг үзвидн. Бидн бас эврәннь ахнр-дүүнриннь төлө әмән әрвллго бээх йоставидн. ¹⁷ Кемр элвг-делвгәр бээсн күн эврәннь ахан түрү бээдгинь үзв чигн терүнд санань эс зовхла, «Би Бурхнд дуртав» гиж тер яһж келж чаддмб? ¹⁸ Үрдүд мини! Үгәрн болн хоосн келәрн биш, зуг керг-үүләрн үндән дурлхмн.

Бурхна өмн әәмшг угаһар бәәлһн

¹⁹ Бидн Бурхна өмн әәмшг угаһар бээдгиг болн үннэ улс болдгиг иигж медхвидн: кемр мана зүркн мадниг гемшәхлэ, Бурхн мана зүркнәс үлү ик болад, цугинь меднэ. ²¹ Хээртэ үүрмүд мини! Кемр мана зүркн мадниг эс гемшәхлэ, бидн зөргтәһәр Бурхна өмн зогсж чаджанавидн. ²² Бурхна зааврмуд күцэдг болн Терүнэ таалар бээдг учрас бидн зальврад, Бурхнас юм эс сурв чигн, цугинь авч чаджанавидн. ²³ Терүнэ Көвүнэ Исус Христосин нернд иткэд, Христос Бийнь маднд заасар нег-негндән дурта болх йоставидн. Эн Бурхна заавр. ²⁴ Бурхна зааврмуд күцэдг күн Бурхнла негн. Бурхн терүнлэ бас ниилж бээнэ. Бурхн маднд Сәкүс өгсн учрас бидн Бурхиг маднла ниилж бээдгинь меднэвидн.

Бурхна болн Христосин өшәтнә Сәкүсн

4 Хээртэ үүрмүд мини! Сәкүсн болһнд бичэ итктн! Зуг сәкүсн болһниг Бурхнас эс гиж Бурхнас бишинь шүүж медтн. Яһад гихлэ, эн

орчлнд ода деми ээлдэчнр олн болж. ² Бурхна Сэкүсиг иигж медтн: Исус Христосиг күн болж ирв гиж келдгнь Бурхна Сэкүсн. ³ Болв Исус Христосиг күн болж ирв гиж эс келдгнь Бурхна Сэкүсн биш. Тер Христосин өшэтнэ сэкүсн. Терүг ирх гиж тадн соңслат, ода тер орчлнд ирсн бээнэ. ⁴ Үрдүд мини! Тадн Бурхна, тадн деми ээлдэчнр диилвт. Яһад гихлэ, тана седклд Бээдгинь орчлнд бээдгэс деер. ⁵ Тедн эн орчлңгин улс, орчлңгин тускар келнэ, орчлң тедниг соңсна. ⁶ Зуг бидн Бурхна. Бурхиг меддг күн мадниг соңсна. Бурхна биш күн мадниг соңсхш. Тиигэд бидн үннэ хаалһ заадг Сэкүсиг хажһр хаалһд орулдг сэкүснэс йилһж чаджанавидн.

Бурхн гисн дурн

⁷ Хээртэ үүрмүд мини! Нег-негндэн дурта болхмн. Дурн Бурхна. Тер учрар дурлдг күн Бурхна төрсн болн Бурхиг меднэ. ⁸ Кү эс дурлдг күн Бурхиг медшго, яһад гихлэ, Бурхн гисн дурн. ⁹ Ор һанцхн Көвүһэн орчлнд илгәһэд, Бурхн Эврәннь дуран маднд үзүлв. Терүнэ нилчэр мадниг мөңк жирһлтэ болтха гиж Бурхн тиигж. ¹⁰ Дурн гисн эн: бидн Бурхнд дурлсн биш, Бурхн маднд дурлж, әмтнэ килнциг Эврәннь Көвүһэрн тәвж өгүлхин төлө Терүг орчлнд илгәж. ¹¹ Хээртэ үүрмүд мини! Кемр Бурхн маднд тиигж дурлхла, бидн бас нег-негндэн дурта болх зөвтәвидн. ¹² Бурхиг күн төрүц үзэд уга. Зуг кемр бидн нег-негндэн дурта болхла, Бурхн маднла ниилэд бээнэ, болв Бурхна дурн мадниг, талдан улсиг улм икәр дурлхиг дасхна. ¹³ Бурхн маднд Сэкүсән өглэ. Тиим учрар Бурхн маднла ни-негн бээдгинь болн мадн Терүнлэ ни-негн бээдгинь бидн меднәвидн. ¹⁴ Бурхн Эцк Көвүһән орчлңгин Аврач кехәр илгәсиг үзэд бидн герчнр болжанавидн. ¹⁵ Исусиг Бурхна Көвүн гиж иләр келдг күн Бурхна ни-негн бээнэ. Бурхн терүнлэ бас ни-негн бээнэ. ¹⁶ Бидн Бурхиг маднд дурта болдгинь медвидн, Тер дурнд итквидн. Бурхн гисн дурн. Бурхнд болн хажудк улстан дурта күн Бурхна ни-негн бээнэ. Бурхн терүнлэ бас ни-негн бээнэ. ¹⁷ Бидн Бурхнд йосндан дуртавидн. Иим учрар бидн Зарһин өдрт әәмшг угаһар бәәхвидн. Яһад гихлэ, бидн Исус Христосла әдл эн орчлнд бәәнәвидн. ¹⁸ Дурн әәнә гидг юм медхш. Зуг төгс дурна учрар әәмшг көөгднэ. Яһад гихлэ, күн цааж ирх гиһэд әәнә. Әәдг күн Бурхиг күццдн дурлхш. ¹⁹ Бурхн түрүлэд маднд дурлсн учрар бидн Бурхнд дуртавидн. ²⁰ Би Бурхнд дурта гисн, зуг ахдан дурго күн худлч болна. Яһад гихлэ, үзгддг ахдан дурго күн үзгддг Бурхнд дурлж чадшго. ²¹ Христос маднд иим заавр үлдәв: Бурхнд дурта күн ахдан дурта болх зөвтә.

Орчлңгиг диилснә тускар

5 Исусиг Бурхна илгәсн Аврач гиж иткдг күн Бурхна төрж. Эцкд дурта күн үрндн дурта

болдг мөн. ² Бурхнд дурта болад, Терүнә заавриг күцәдг учрас бидн Бурхна үрдүд дурта болдган меднәвидн. ³ Яһад гихлэ, Бурхна заавриг күцәдг күн Бурхнд дуртаһан медүлнә. Бурхна зааврмуд маднд кецү биш. ⁴ Яһад гихлэ, Бурхна төрсн күн орчлңгиг диилж чадна. Бидн иткләрн орчлңгиг диилнә гидгнь эн: мана иткләр диилнәвидн. ⁵ Орчлңгиг кен диилхмб? Исусиг Бурхна Көвүн гиж иткдг күн.

Бурхна Көвүнә туск герчлһн

⁶ Исус Христос усн цусн хойрар дамжж ирж. Тер һанцхн усар биш, зуг усн цусн хойрар дамжад ирж. Әрүн Сэкүсн энүг үнн гиж герчлжәнә, яһад гихлэ, Әрүн Сэкүсн бийнь үнн болжана. ⁷ һурвн герч эн: ⁸ Әрүн Сэкүсн, усн болн цусн. Эн һурвн нег юмна тускар герчлжәнә. ⁹ Бидн әмтнә герчлһнд иткнәвидн, зуг Бурхна герчлһн деер. Бурхн Бийнь Көвүнә тускар герчлжәнә. ¹⁰ Бурхна Көвүнд иткдг күүнә седклд эн герчлһн бээнә. Бурхнд эс иткдг күн Бурхиг худлчд тоолна, яһад гихлэ, Бурхиг Эврәннь Көвүнә тускар герчлснд тер иткжәхш. ¹¹ Герчлһн эн: Бурхн маднд мөңк жирһл өгв, Терүнә Көвүн мөңк жирһлин булг. ¹² Бурхна Көвүтә бээдг күн мөңк жирһл эдлнә. Бурхна Көвүн уга күн мөңк жирһл эдлхш.

Мөңк жирһлин тускар

¹³ Тадниг мөңк жирһл эдлдгиг медтхә гиж би энүг Бурхна Көвүнә нернд, иткдг таднд бичв. ¹⁴ Бидн зөргтәһәр Бурхна өмн зогсжанавидн. Яһад гихлэ, Бурхна таалар ю эс сурв чигн, Бурхн мадниг соңсх. Энүг бидн Бурхна өмн лавта меднәвидн. ¹⁵ Кемр юуна тускар эс зальврв чигн, Терүг соңсдгинь бидн медхлэ, сурсан авч чадхиг бас меднәвидн. ¹⁶ Кемр кен чигн ахан үклд орулдго килнц кежәхинь үзхлэ, терүнә төлө зальвртха. Бурхн терүг әмд үлдәх. Зуг энд би үклд орулдго килнц кесн күүнә тускар келжәнәв. Зуг үклд орулдг килнц бээнә. Үклд орулдг килнц кесн күүнә төлө бичә зальвртн. ¹⁷ Ямаранчн буру йовдл килнц мөн. Болв үклд орулдго килнц бас бээнә. ¹⁸ Бурхна төрсн күн болһн цааранднь килнц кехш. Бурхна Көвүн терүг әрвлнә. Тиим күүнд эрлг му юм кеж чадшго. ¹⁹ Бидн Бурхна үрдүд болдган меднәвидн. Зуг эн орчлң эрлгин үлмәд бээнә. ²⁰ Мадниг йосн Бурхиг медтхә гиһэд, Бурхна Көвүн ирэд маднд медрл өгв. Энүг бидн меднәвидн. Бидн йосн Бурхна болн Терүнә Көвүн Исус Христосла ни-негн бәәнәвидн. Исус Христос болхла, йосн Бурхн болн мөңк жирһл. ²¹ Үрдүд мини! Шүтәнәс хол йовтн.

2 ЙОХАН

Йохана хойрдгч бичигг шүүж авсн аһд болн терүнэ үрдүдт, бээрн чонжд болн терүнэ гешүдт көгшэ бичж. Эн ахрхн бичг нег негндэн дурта болтн гиж дуудвр кежэнэ, дэкэд деми багшнр бээхиг болн теднэ номин тускар саглжана.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1–3

Дурна диилвр 4–6

Худл номин тускар сагллһн 7–11

Товчлгч үг 12–13

Мендлһн

1 Шүүж авсн аһ болн тана үрдүд! Би чонжн ахлачин негньв, таднд менд илгэжэнэв. Би үнн седклэрн таднд дуртав. Һанцхн би биш, Бурхна үн медсн улс чигн бас тиигж таднд дурта. **2** Яһад гихлэ, Бурхна үнн маднла. Тер маднла мөңкиндэн бээх. **3** Бурхн Эцк болн Эцкин көвүн Исус Христос йосндан иткдг болн хоорндан дурта болдг маднд цаһан сана күргж амулң-менд бээхиг өршөтхэ!

Үнн болн дурн

4 Зэрм Тана үрдүдиг Эцкин заасн зааврар Бурхна үн дахж бээдгинь соңсад, икэр байрлв. **5** Күндтэ аһ! Нег-негндэн дурта болтн, гиж суржана. Би Танд шин заавр бичжэхшв. Эн заавриг бидн эклцэс авн авлавидн. **6** Дурта болх гиснь, Бурхна заавриг күцэх. Тер заавр иим: нег-негндэн дурта болтн. Энүг күцэхин төлэ эн заавриг тадн эклцэс авн

соңслат. **7** Кесг худлч улс һазрт ирж. Тедн: «Исус Христос һазр деер күн болж төрсн уга», – гиж келнэ. Тиигж келсн күн худлч болн Христосин өшөтн мөн. **8** Болһатн! Мана кесн көдлмшиг бичэ үрөтн. Болв ач-тусан күццднь эзлтн. **9** Христосин номас хажһһэд, Терүг дахж бээдго күн Бурхн уга бээнэ. Христосин номиг дахж бээдг күн Бурхн Эцклэ болн Көвүнлэ нилицһү бээнэ. **10** Христосин номиг заадго күн тадн тал ирхлэ, бичэ гертэн орултн, бичэ терүнлэ мендлтн. **11** Терүнлэ мендлдг күн терүнлэ хамдан му йовдл кенэ.

Бичгин сүл үгмүд

12 Би дала үг чамд келхэр бээлэв: Зуг цугинь цааснд бекэр бичхэр седжэхшв. Чамла чирөһөрн харһад йир икэр байрлхвидн гиж нээлжэнэв. **13** Шүүж авсн Тана эгчин үрдүд Танд менд илгэжэнэ.

3 ЙОХАН

Йохана хурвдгч бичигг көгшө чонжин хардач Гайд бичж. Гайиг христианмудт дөң болснднь тер магтад, Детреп гидг күүнэс саглтха гижэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1–4

Гайиг магтлһн 5–8

Детрепиг бурушалһн 9–10

Деметриг буульһн 11–12

Товчлгч үг 13–15

Мендлһн

¹ Хээртэ үр Гай! Би чонжин ахлачин негньв. Халун менд чамд илгэжэнэв. Би үнн седклэрн чамд дуртав. ² Хээртэ үр! Чи санан-седклэрн сэн-сээхн бээнэч. Тиим кевэр жирһлчн сэн-сээхн болтха гиж чамаг оньдин эрүл-менд бээтхэ гиж зальвржана. ³ Чи оньдин Бурхна үн дахж бээдг кевэрн ода Бурхна үнэр бээдгинь соңсад ик байрта бээнэв. Эн зэңг нанд иржэх ахнр-дүүнр авч ирлэ. ⁴ Мини нилчэр Христост итксн үрдүдм Бурхна үнниг дахж бээдгинь соңсхла, би йир икэр байрлна. Тер байрас даву байр нанд уга.

Йохан Гайиг магтжана

⁵ Хээртэ үр! Кемр чи ахнр-дүүнрт, онц кевэр зуульч улст нөкд болжахла тернь чик. ⁶ Чини хээрлтин тускар тедн энд чонжин өмн келсн билэ. Тер ахнр-дүүнрчн Христосин тускар ном цээлһжэнэ, тедн буру номта улсас дөң авхш. Тер учрар, буйн болтха, цааранднь йовх хаалһднь Бурхнд таастаһар теднд дэкэд нөкд болыч. ⁸ Теднлэ хамдан көдлхин төлэ бидн тиим улст нөкд болх зөвтэвидн.

Йохан Детрепиг гемшэжэнэ, Деметриг магтжана

⁹ Би тана чонжд нег бичг бичлэв. Зуг эмтиг нойлхдан дурта Детреп мини бичсн юмиг керглшго. ¹⁰ Детреп намаг оньдин му келнэ, мини тускар худл, хов зөөнэ. Эннь цугнь биш. Дэкэд болхла, холас ирсн ахнр-дүүнриг тосж нөкд болхш. Теднд нөкд болхар седсн улст харш болад, чонжас көөнэ. Ирхлэрн би терүнд эн хар үүлмүдин тускар илдкж келхв. ¹¹ Хээртэ үр! Му кедг эмтиг дураж тиим юм бичэ ке. Зуг сә кедг улсиг дураж теднэс үлгүр ав. Сә кедг күн Бурхна күн болна. Му кедг күн Бурхиг үзэд уга. ¹² Цуһар Деметрин тускар сә келнэ. Үнн бийнь энүг үзүлнэ. Би эврэн Деметрсин тускар сә келнэв. Мини үгмүдиг чикинь чи меднэч.

Бичгин сүл үгмүд

¹³ Би дала үг чамд келхэр бээлэв. Зуг цугинь хулсн үзгэр болн бекэр бичхэр седжэхшв. ¹⁴ Удл уга чамла чирәһэрн харһад, үзлцэд күүндхв гиж нээлжэнэ. ¹⁵ Санан-седклчн амр таварн бөөх болтха! Энд бээсн үүрмүдчн чамд менд илгэжэнэ. Хажудан бээсн үүрмүдтән нанас менд кел!

ЙУДА

Йуда эврэннь бичгтэн бийэн иткдг улст тоолжах деми багшнрас умшачнран саглжана. Эн ахрхн бичг учр-утхарн Пётрин илгэсн хойрдгч бичгин бээдлтэ болж медгднэ. Бурхн эврэннь улстан нег дэжж болн мөнкинд иткл өгч. Тер итклин төлэ ноолдх кергтэ гиж автор урмд өгчэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1–2
Деми багшнрин заң-бэрц,
номин болн терүг бурушалһна тускар 3–16
Иткл хадһлх дуудвр 17–23
Йөрөл 24–25

Мендлһн

1 Би, Йуда, Исус Христосин зарц, Яковин ду, Бурхн Эцкэр дуудгдсн, хээрлгдсн, Исус Христосар хадһлгддг таднд бичжэнэв. **2** Бурхн өршөлһөн, амулц жирһлэн болн хээрлтэн таднд элвгэр өгтхэ!

Худл ном заадг багшнрин тускар

3 Күндтэ үүрмүд мини! Маднд өггдсн аврлһна тускар би таднд бичхэр икэр седвэртэ билэв. Зуг ода Бурхна улст оньдиндэн даалһгдсн итклиг харстн гиж таднд урмд өгх кергтэһинь тоолад бичжэнэв. **4** Яһад гихлэ, Бурхиг соңсдго зэрм улс тадн заагт медмжэн угаһар орсн бээнэ. Эдн аля, бузр йовдлан кехд бийдэн зөв өгхэр Мана Бурхна хээрлтин туск номиг хажилһнэ. Эн улс мана ор һанцхн Нойн болн Деед Эзн Исус Христост иткдго улс. Эдн цаажла харһх гиж Бурхна Бичгт эднэ тускар кезэнэс авн бичэтэ бээнэ. **5** Деед Эзн Египетэс Эврэннь келн-улсан һарһж аврла. Зуг эс иткдг улсиг хөөннь уга кеж. Тадн энүнэ тускар цуһар меддг болвчн тодлтха гиж келжэнэв.

6 Бурхна өгсн сэн чинриг юмнд тооллго, бээсн орман үлдэсн Бурхна элчнрин тускар бас тодлтн. Бурхн эдниг мөңк цевэр күлж алдр өдр күртл таг харһуд бэржэнэ. Тер өдрт тедн цаажлгдх. **7** Содом, Гомора болн өөрк балһсдын залус эн элчнрлэ эдл аля йовдл кеһэд, нег-негнлэһэн унтсн учрас мөңк һалар цаажлгдсн. Энүг бас тодлтн. Эн эмтнд саглһна үлгүр болжана. **8** Тедү мет эн улс онц зүүд зүүдлэд, цогцан буздаһад, Бурхна йосиг холад, Бурхна элчнриг му келнэ. **9** Бурхна ах элч Михаил бийнь чигн эрлгтэ марһлдад, Мошен цогцин тускар зүткжэсн цагт терүг му келх, гемшэх зөв бийдэн өгсн уга. Тер:

– Деед Эзн Бийнь чамаг хөртхэ! – гиж келсн билэ.

10 Эн улс эврэн чигн эс меддго юмиг му келжэнэ. Эдн ухан уга малмуд кевтэһэр төрхэрэ медсн йовдл һарһна. Эн йовдлмудар бийэн үрэнэ. **11** Эдн басл зовлңган эдлх. Яһад гихлэ, эдн Кэнлэ эдл бээнэ. Икэр байжхар седэд, Баламла эдл хажһр йовдл кеһэд, Корла эдл буцад үкцхэх. **12** Тиим улс тана хургт хот эдлсн цагт ичр угаһар икэр хот идэд, хар толвс мет тадниг бузрдана. Эдн эврэннь арһан хээнэ. Эн улс салькнд көөгдсн хур асхдго үүлн мет. Эдн намрт темс өгдго модд мет. Эн модд уңгарнь сунһлад таслгдсн учрас кевтэн хагсж одж. **13** Далан долһган көөсрсн мет эдн олна нүднд ичр уга йовдл һарһжана. Эдн хажисн одд мет. Бурхн эднд таг харһуд бээдг мөңк орм белдж. **14** Аадмин зурһадгч үйд бээсн Ханок эднэ тускар иигж ээлдж: – Хэлэтн! Бурхна миңһн, миңһн элчнртэ Деед Эзн йовж йовна. **15** Учрнь эн: Орчлңгин эмтнэ зарһинь кех, Бурхиг соңсдго улсиг хар йовдл кеснэс келтэ, Терүнэ өмнэс хорта үг келснэс келтэ Тер цаажлх. **16** Эн улс Бурхна өмнэс үг келэд оньдин хүвдэн өөлнэ. Бийдэн олз авхар талдан улст зуһудна, дэкад болхла көөрнэ. Эврэннь хар сансн санаһан оньдин күцэнэ.

Саглһн болн зокалмуд

17 Зуг тадн, хээртэ үүрмүд мини! Деед Эзн Исус Христосин апостолмудын урдын келсиг бичэ марттн. **18** Тедн иигж келсн бээнэ: Сүл цагт эврэннь хар сансн санаһан күцэдг, таднар наад бэрдг улс һарч ирх. **19** Эн улс иткдг улсиг баг-багар салһх. Эдн төрхэрэ бээсн му седвэртэн авлгдад, Бурхна Сэкүсн угаһар бээнэ. **20** Болв тадн, хээртэ үүрмүд мини! Хамгин эрүн итклэн олзлад, нег-негэн сурһтн. Эрүн Сэкүснэ күчэр зальвртн. **21** Бурхн таднд хээртэ болдгиг улм гүүнэр медж йовтн. Мана Деед Эзн Исус Христос эврэннь хээрлтар таднд мөңк жирһл өгхиг күлэтн. **22** Итклдэн маһдлдг улсла өршөңгү бээтн. **23** Зэрмнь һалас һарһж авртн. Зэрмстнь

цаһан санаһан күргтн, зуг бийән саглтн. Эднә килнцтә седвәрмүдәр бузрдсн хувцнднь дурго болтн. ²⁴ Ор һанцхн Бурхн Мана Аврач килнцәс әрвлж, Эврәннь туурмжин өмн тадниг буру уга

бәәдлтә байр өгч зогсах арһта. Исус Христосар дамжад, әмтн Бурхиг магтад күндлтхә! Эклцәс авн өдгә цагт болн мөңкиндән Бурхн хамгин күчтә болн йоста болдгиг әмтн медтхә! Тиигтхә!

АПОКАЛИПСИС

Эн дегтр Исус Христос Деед Эзн гиһэд иткжэсн христианмудыг көөжэсн цагт бичгдсмн. Автор умшачнртан ицл, урмд өгэд, көөв чигн, зовлңгта болв чигн итклэн бичэ геетхэ гиж бичжэнэ. Олмһа келэр бичгдсн дегтрин ик зууднь илэр келлһнэ, үзгдлин эңгс барлгдж. Эन्न талдан улст нуувч болжахла, зуг тер цага христианмуд умшад медж чадв. Тегэд дегтрин һол төрнь олн зүсн хэлэцсин эңгсэр дэkn дэkn давтгдна. Илэр келлһиг күн болһн эврәһәрн тәэлв чигн, болв нег төр ахлна: Деед Эзн Христосар дамжад Бурхн Эврәннь цуг дээсиг кевтнь диилх, эрлгиг бас диилх. Диилхләрн Бурхн Эврәннь итклтә улсиг шин теңгрин болн шин һазрин әдсәр әдслх.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–8

Түрүн үзгдл болн долан чонжд илгәсн бичг 1.9 – 3.22

Долан тамһта орачксн цаасн 4.1 – 8.1

Долан бүшкүр 8.2 – 11.19

Лу болн хойр аңг 12.1 – 13.18

Олн зүсн үзгдл 14.1 – 15.8

Бурхна уурлһна долан ааһ 16.1–21

Вавилона хольврлһн, аңгин, худл

әәлдәчин болн эрлгин диилгдлһн 17.1 – 20.10

Сүүлңк зарһ 20.11–15

Шин теңгр, шин һазр, шин Ерусалим 21.1–25

Товчлгч үг 22.6–21

Оршл

1 Эн дегтрт Исус Христосин илэр үзүлсн йовдлмуд бичэтә. Удл уга юн учрхиг Эврәннь зарцнртан үзүлхәр Бурхн эн ил үзүллһ Исуст өгсмн. Исус болхла Эврәннь Йохан гидг зарц тал Бурхна элч илгәһэд энүг медүлж. **2** Йохан үзсэн келж, Бурхна үгмүд болн Исус Христосин медүлсн йовдлмудыг бичж авч. **3** Эн дегтриг умшдг күн буйн-кишгтә! Соңсдг болн умшсан күцәдг күн бас буйн-кишгтә! Яһад гихлә, энүнд бичгдсн йовдлмуд удл уга күцх.

Мендлһн

4 Би, Йохан, Азийин һазрт бәәсн долан сүзгтни хургудт нерәдж энүг бичжәнәв. Ода бәәдг, урднь чигн бәәсн, иргчдән ирх Бурхн, Терүнә ширән өмн бәәсн долан сәкүсн болн Исус Христос цаһан сана, амулц төвкнүн бәәдл таднд өгтхә! **5** Хамгин түрүн әмдрсн итклтә герч, һазр болһна хаадудын Залач Исус Христос маднд ик хәәртә болад, цусан асхрулж, мадниг килнцәс сулдхсмн. **6** Эврәннь Бурхндан болн Эцкдән церглүлхин төлә Исус мадниг гелңгүд болсн улс кеж ниилүлв. Исус Христос тууртха! Мөңкиндән залтха! Тиигтхә! **7** Хәләтн: Исус үүлн деер бууж йовна. Күн болһн болн Исусиг үлдәр шаасн улс Терүг үзх. Цуг күмн әмтн Исусин тускар

оркрх. Тиим. Тиигтхә! **8** Би «Альфа» болн «Омега», Түрүңкв болн Сүүлңкв, – гиж ода бәәдг, урднь чигн бәәсн, иргчдән ирх сүркә күчтә Деед Эзн Бурхн келжәнә.

Йохан әмдрсн Исусиг үзснә тускар

9 Би, Йохан, тана ахв, таднла әдл Бурхна йосиг күләһэд тесвртәһәр зовлңта йовнав. Эн зовлңгиг бидн, Исусин сурһульчнр болад даажанавидн. Бурхна үг болн Исусин медүлсн үнниг тархаснас кәлтә намаг Патмос арлд туусмн. **10** Деед Эзнә өдрлә би Әрүн Сәкүсәр дүүрәд, ардан бүрәни әдл чаңһ ду соңсв. **11** Тер иигж келв:

– Үзсэн дегтрт цугинь бичж авад, Епес, Смирна, Пергәм, Тутыр, Сардис, Пиладельпя, Ләәдикья гидг долан балһснд бәәсн сүзгтни хургудт илгә.

12 Тиигж келжәх күүг үзхәр эргж хәләхләрн, би олн зул өргсн долан алтн тәвц үзв. **13** Тер зулта долан алтн тәвц хоорнд күмни көвүнә дүрстә күн зогссинь би үзв. Тер өрчән алтн бүсәр бүслсн, ут хувцта бәәж. **14** Толһаннь үснь цаһан ноосн мет, цасн мет цаһан мәр, нүднь һал мет шачаж.

15 Көлнь һалд цутхад өңглсн күрл мет гилвксн, дунь усна күркәнә шууган мет чаңһ. **16** Барун һартан долан од бәрәд зогсж. Амнась хойр талан иртә хурц үлд үзгднә. Нүүрнь һал үдин нарн кевтәһәр герлтж бәәнә. **17** Терүг үзн, би үксн күн мет көлднь

киисв. Тиигхлэ Тер барун харан нан деер тэвэд иигж келв:

– Бичэ э. Би Түрүңкв болн Сүүлцкв.

¹⁸ Би эмдв. Би үкч одлав, зуг ода мөңкиндэн эмд бээхв. Үклиг залдг, үклин назриг залдг йосн Нанд бээнэ. ¹⁹ Үзжэсэн ода болжахиг болн бас хөөннь чигн учрхиг бичж ав. ²⁰ Барун хартм бээсн чини үзжэсн долан одна болн зул өргсн долан алтн тэвцин нууцин тээлврнь эн: долан одн гиснь – долан балһснд бээсн сүзгтни хургудын Бурхна долан элчнр. Зул өргсн долан алтн тэвц гиснь – долан сүзгтни хургуд.

Епес балһснд илгэсн бичг

2 Епес балһсна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич: Барун хартан долан од бэрдг зул өргсн долан алтн тэвц заагт йовх Исус Христосин келсн үг эн: ² Чини бээдл жирһлиг, күнд көдлмшиг, ик тесвртэ бээдлиг Би меднэв. Чи хар саната улсиг тесж чадхшич. Бийэн апостолмуд гиж нерэддг, зуг апостолмуд биш улсиг шалһж, тедниг худлч болсиг илдкж харһсичнь бас меднэв. ³ Чамаг ик тесвртэһичинь, Мини төлэ зовлңган эдлсичинь, цуцрлго Намаг дахсичинь Би меднэв. ⁴ Зуг чи урдк кевэрн Нанд дурн-седклэн тэвдгэн уурвч. Энчн буру. ⁵ Урднь яһж бээсэн тодл. Килнцтэ жирһлэн үлдэж урдк кевэрн бэ. Килнцтэ жирһлэн эс үлдэхлэчн Би ирэд чини зулыг ормаснь көндэхв. ⁶ Хэрнь нег сэн юмн бээнэ. Николайин сурһульчнр кесн юмнд чи дургоч. Би теднэ кеснд бас дургов. ⁷ Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүснэ келсиг соңсхар седснь соңстха! Диилвр бәрсн күүнд Би Бурхна садт бээсн эм өгдг модна темснэс амсх зөв өгхв.

Смирна балһснд илгэсн бичг

⁸ Смирна балһсна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич: Түрүңкнь болн Сүүлцкнь, үкэд Әмдрснь чамд иигж келжэнэ:

⁹ – Би чини зовлңгиг, чини угатя-яду бээдлиг (йосндан болхла, чи байнч) меднэв. Бийэн евреймүдт тоолдг улсиг чамаг му келдгинь бас меднэв (зуг тедн еврей биш). Йосндан болхла, теднэ хург эрлгин хург. ¹⁰ Бийлэхән учрх зовлңгас бичэ э. Соңс! Тадн дундас зәрмнь сөрхәр түүрмд эрлг суулһх. Тадн арвн өдр зовлңган эдлхит. Үкв чигн итклтэ бол, тиигхлэчн Би чамд мөңж жирһлин титм зүүлһхв. ¹¹ Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүснэ келсиг соңсхар седснь соңстха! Диилвр бәрсн күүнд хойрдгч үкл хорлтан күргәшго.

Пергәм балһснд илгэсн бичг

¹² Пергәм балһсна сүзгтни хургин Бурхна элчд чи иигж бич: Хойр талан иртэ хурц үлд Бәрсинь иигж келжэнэ: – ¹³ Чамаг эрлгин ширэ бээсн назрт бээдгинь Би меднэв. Эрлг бээсн назрт Мини итклтэ герчиг Антипаг алсн цагт, чи Нанд иткдгән уурлго Нанла итклтәһәр бәэләч. ¹⁴ Тиигвчн чамд бас

невчкн буру юмн бээнэ. Тадн дунд зәрм улс Баламин ном дахж бээнэ. Израилин улсиг килнцд яһж орулхиг Балам Балак хаанд зааж өгв. Тедн шүтәнэ өмн өргсн хотыг идэд, аля йовдл харһснмн. ¹⁵ Тиим кевәр тадн дунд Николайин дахгчнрин номд орсн улс бээнэ. ¹⁶ Килнцтэ жирһлэн хай! Эс тиигхлэчн, Би ирэд амнасм харч йовх хойр талан иртэ хурц үлдәр теднлэ дээлдхв. ¹⁷ Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүснэ келсиг соңсхар седснь соңстха! Диилвр бәрсн күүнд бултулсн манна гидг хотас амсулнав, цаһан чолу өгнэв. Тер чолун деер шин нерн бичэтэ бээх. Тер нериг чолу авсн күүнэс нань күн медшго.

Тутыр балһснд илгэсн бичг

¹⁸ Тутыр балһсна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич: шачасн һал мет нүдтэ, өңглсн күрл мет гилвксн көлтэ Бурхна Көвүн иигж келжэнэ: – ¹⁹ Чамаг яһж бээдгинь, Нанд дурта болад иткдгичн Би меднэв. Чи Нанд церглэд, зовлңгиг тесвртэ кевэрн даалач. Энүг Би бас меднэв. Ода чамаг урдкас үлү икәр үүлән күцәжәхиг бас меднэв. ²⁰ Зуг невчкн буру юмн бээнэ. Танад Эзабел күүкд күн бийән әәлдәчд тоолад, Нанд иткдг улсиг сурһж, буру юм зааһад, аля йовдл харһад, шүтәдт өргсн хот идэд, бузр юм кежәнэ. Чи болхла терүг хөрхшич. ²¹ Би терүнд килнцтэ жирһлэн хайх цаг өглэв. Зуг тер аля бээдл-жирһлэн хайхар седсн уга. ²² Хәләтн! Би терүг му гемәр цаажлхв. Терүнлэ хамдан аля кедг улсиг килнцәсн эс харһхла, би тедниг ик зовлңла харһулхв. ²³ Би терүнә дахгчнриг алад уга кехв. Болв Намаг әмтнә уха-сана медж чаддгиг цуг сүзгтни хургуд медж авх. Би таднас күн болһниг кесн үүләрнь цаажлхв. ²⁴ Зуг тадн болн нань чигн улс тер күүкд күүнә заасар болсн угат. Эрлгин гүн нууц гиж зәрм улс нерэддг номиг тедн дассн уга. Намаг иртл Нанд батар итктн гисн зааврас талдан заавр Би танд өгчәхшв. ²⁶ Диилвр бәрсн күүнд, цагин чилгч күртл Мини заасиг күцәсн күүнд буру номта улсиг залх йос Би өгхв. Тер йосиг Нанд Эцк өгв. Төмр тайгар тедниг Тер хәрүлх, буһш кевтәһәр цокж хамхлх. ²⁸ Би терүнд диилврин темдг болгч өрүни од өгхв. ²⁹ Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүсн келсиг соңсхар седснь соңстха!

Сардис хотнд илгэсн бичг

3 Сардис гидг хотна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич: Бурхна долан Сәкүс залдг болн долан од Бәржәхинь иигж келжэнэ:

– Чини бээдл жирһлиг Би меднэв. Чамаг әмтн әмд гиж тоолна, зуг чи әмн уга. ² Эн бээдләсн серхнчн! Үлдсн юман геешгон төлэ батл. Яһад гихлэ, Бурхна хәләцәр эклсн юм күцәһәд угаһичнь Би үзләв. ³ Христосин номиг урднь яһж авсан, яһж соңссан тодл. Терүг зөвтнь күцәж килнцтэ жирһлэн хай! Эн бээдләсн эс серхлэчн, Би хулхач метәр

генткн ирж чамаг цаажхв. Чи мини ирх цагиг медж чадшгоч. ⁴ Зуг тана Сардис хотнд хувцан цеврэр бэрдг зэрм улс бээнэ. Тедн цаһан хувцтаһан Нанла хамдан йовх, яһад гихлэ, тедн энүнлэ ирлцэтэ болх. ⁵ Диилвр бэрсн күн теднлэ эдл цаһан хувц өмсх. Би терүнэ неринь эмн-жирһлин дегтрэс һарһлго эврәннь Эцкин өмн, Бурхна элчнрин өмн «Эн күн Мини», гиж келхв. ⁶ Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүснә келсиг соңсар седснь соңстха!

Пилательпя хотнд илгәсн бичг

⁷ Пилательпя хотна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич. Эн Давид хаана түлкүртэ Эрүн Үннчин келсн үгмүд. Кемр Тер үүдиг секхлэ, күн хааж чадшго, кемр тер үүдиг хаахла күн секж чадшго. ⁸ Би чини бээдл-жирһлиг меднэв. Чамаг олд деерк орм эс ээлдгичнь меднэв. Тер бийнь Чи мини ном дахлач, Исусиг медхшв гиж төрүц келсн угач. Би чини өмнк үүдиг секүв, күн терүг хааж чадшго. ⁹ Хэлэ! Бийән евреймүдт тоолдг эрлгин хургин гешүдиг авч ирэд, чини көлд сөгдүлнэв. (Иосндан тедн евреймүд биш.) Тиигэд тедн Намаг чамд дуртаг лавта медх. ¹⁰ Чи Мини заасар тесж бээввч. Тер учрар Би чамаг һазр деер улсиг сөрсн цагт харсж авхв. Тедниг ик зовлңла харһулж Би сөрхв. ¹¹ Удл уга ирхв. Диилэчин титмиг чамас күн булаж авшгон төлэ Нанд батар иткж бэ. ¹² Диилвр бэрсн күн Мини Бурхна сүмд түшг болж зогсад, төрүц теңдэс һаршго. Би тер күүнэ деер Мини Бурхна нериг болн Мини Бурхна балһсна нериг бичхв. Тер Шин Ерусалим балһсн теңгрэс Мини Бурхнас бууж ирх. Шин нерән тер күн деер бас бичхв. ¹³ Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүснә келсиг соңсар седснь соңстха!

Ләәдикья балһснд илгәсн бичг

¹⁴ Ләәдикья балһсна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич: Эн Тиигтхә гисн үннч итклтә герчин үг. Бурхн Терүгәр дамжж цугинь үүдәж. ¹⁵ Би чини бээдл-жирһлиг сәәнәр меднэв. Чамаг халун чигн бишинь, киитн чигн бишинь Би меднэв. Халун эс гиж киитн болсн болхла, деер болх билэ. ¹⁶ Зуг чи халун чигн, киитн чигн биш – бүләнч. Тер учрар Би чамаг амнасн нульмад хайсна эдләр көөж һарһнав. ¹⁷ Чи бийән муульта, сана зовадган, угатя, сохр, нүцкн бээдгән медлго: «Би байнв, элвг-делвг бэәнэв, нанд юмн керго», – гиж келнэч. ¹⁸ Мини селвг эн: байн болхин төлэ һалд әрүслсн алт Нанас хулдж ав, бийән хувцлхар нүцкн ичртә цогцан хаахар Нанас цаһан хувц хулдж ав. Юм үзхин төлэ нүдндән түркдг эм Нанас хулдж ав. ¹⁹ Дурлсн улсан Би керлдәд заснав. Килнцтә йовдлан хайж, Нанд халун зүркәрн итк! ²⁰ Соң! Би чини үүднә ца зогсад, үүд цокжана. Күн Мини ду соңсад, үүдән секхлэ, Би гертнь орад, терүнлэ хамдан хотынь эдлхв. ²¹ Би диилвр бәрәд Эцктәһән хамдан Терүнә ширәд суулав. Тиигж Би диилвр бэрсн күүнд Нанла

хамдан ширәдм суух зөв өгхв. ²² Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүснә келсиг соңсар седснь соңстха!

Теңгрт бәәсн сөгдлһн

⁴ Энүнә хөөн би теңгр деер секәтә үүд үзв. Урднь нанд келсн бүрәни ә мет дун иигж келв:
– Наар, хөөннь юн учрхиг би чамд үзүлхв.
² Тер дарунь Эрүн Сәкүсәр би дүүрв. Теңгр деер ширә бәәж. Тер ширәд Бурхн сууж. ³ Сууснь йаспд болн сардс гидг эрднь чолун мет ноһан, улан өңгәр герлтж бэәнэ. Ширән эргнд смарагд гидг эрднь чолун мет ноһан өңгәр гилвксн солңһ бәәж. ⁴ Эн ширән эргнд талдан хөрн дөрвн ширә бәәж. Тер ширәст хөрн дөрвн көгшә суула. Тедн алтн титмтә, цаһан хувцта билэ. ⁵ Ширә талас цәклһн цәкләд, шууган, оһтрһун дун һарад бәәв. Ширән өмн долан һал – Бурхна долан Сәкүсн асж бэәнэ. ⁶ Нимгн мөснлэ эдл цегән шил теңгс мет нег юмн ширән өмн бәәж. Ширән эргнд дөрвн үзг болһнднь тал талдан әмтә дөрвн юмн зогсж. Тедн өмнән, ардан кесг нүдтә бәәж. ⁷ Түрүцкнь арслңгин бээдлтә, хойрдгчнь туһлын бээдлтә, һурвдгчиннь чирәннь күүнә чирәтә эдл бәәж. Дөрвдгчнь нисж йовх һәрд шовуна дүрстә билэ. ⁸ Тедн дөрвүлн тус-тустан зурһан живртә, живрнь һаза дота уга кесг нүдтә. Өдр сө уга тедн оньдиндән:
«Эрүн, Эрүн, Эрүн Деед Эзн!
Хамгин сүркә күчтә
Урднь бәәсн,
Ода бәәдг
Иргчдән ирх Бурхн!» – гиһәд келәд бэәнэ.
⁹ Эн дөрвн әмтә юмс ширәд суусн мөңкиндән бәәдг Бурхнд магтал, ханлт өргәд күндлж бәәхлэ, хөрн дөрвн көгшәһәс ширәд Суудгин өмннь унад, мөңкиндән Бәәдгт сөгднә. Тедн эврәннь титмән ширән өмн тәвәд иигж келнә:
«Мана Деед Эзн Бурхн!
Та цугинь үүдәләт!
Тана таалар цугнь үүдж бэәнә!
Тер учрар
Тана алдр бәәдлин тускар әмтн келнә,
Таниг күндлнә,
Йоситн туурулна!
Тиим зөв Танд бэәнә!»

Орачксн цаасн болн Хурһн

⁵ Тиигхлэ би Суусна барун һартнь хойр таласнь бичәтә, долан тиизтә цаас үзв. ² Йос бэрсн Бурхна элчиг:
– Тиизиг эвдж задлх, цаасиг секх зөвтә күн бәәнү?
– гиһәд чаңһ дууһарн келжәсинь би үзв.
³ Зуг теңгр, һазр деер, һазр дор чигн тер цаасиг күн секж чадсн уга. ⁴ Тер цаасиг секәд умшх күн уга болсн учрас би һашудж оркж бәәләв. ⁵ Тиигхлэ көгшәсин дундас негнь:

– Бичэ ууль, хэлэ! Йудан тохмас харсн арслң, Давидин үдл тохм диилвр бэрж. Тер долан тииз эвдж задлх, цаасиг секж чадх, – гиж нанд келв.

⁶ Ширэн өөр зогсжасн Хурниг би үзв. Терүг эмтэ дөрвн юмн болн көгшэс эргж зогсж. Тер тэклд тэжгдсн хурһна бээдлтэ бээж, долан өвртэ, долан нүдтэ бээж. Долан өвр болн долан нүдн гиснь: назр болһнд илгэгдсн Бурхна долан Сэкүсн. ⁷ Хурһн өөрдэд, ширэ деер Суусна барун харас цаас авв. ⁸ Терүг цаас авсна хөөн дөрвн эмтэ юмн болн хөрн дөрвн көгшэс Хурһнд сөгдцхэв. Көгшэс тус-тустан хартан ятх, саңгин идэһэр дүүрң ааһ бэрсн бээлэ. Саңгин идэһэр дүүрң аһ гиснь: Бурхна улсин мөргүл. ⁹ Тедн шин дууһан дуулцхав:

– Цаас авад тиизинь задлх зөв Танд бээнэ. Яһад гихлэ, Та тэкл болад Эврәннь цусарн Бурхнд ¹⁰ тохм болһнас, келн болһнас, келн-эмтн болһнас эмтиг худж авлат. Та теднэр Бурхна гелңгүд болсн улс тедн назриг залх.

¹¹ Тиигхлэ би хэлэһэд ширэн эргнд тоолж болшго Бурхна элчнрин, эмтэ дөрвн юмсын болн көгшэсин ду соңсв: ¹² Тэклин алгдсн Хурһн цецн уха, байн зөөр, күч, йос бэрх ачта! Терүг улс туурулх, күндлх йоста! ¹³ Теңгр, назр деер, назр дор, теңгст бээсн эмтэ киитэ тоотнь, цуг орчлңд бээсн тоотнь иигж келсинь би соңсв: Ширэд Сууснь болн Хурһна күч-йос Бэрснь тууртха! Мөңкиндэн Тедниг күндлтхэ! ¹⁴ Эмтэ дөрвн юмс: Тиигтхэ, – гиж келв. Тиигхлэ көгшэс сөгдж мөргцхэв.

Түрүңк зурһан тииз

6 Хурһн ном бичэтэ цаасна долан тиизин негинь задлхла, дөрвн эмтэ юмна негнь оһтрһун дууһар:

– Нааран ир, – гиһэд дуудна.

Би цаһан мөр үзв. Тер мөрн деер хартан нум бэрсн күн сууж. Терүнд титм зүүлһв. Тер диилвр бэрсн мөртэ күн бээж, цааранднь диилвр бэрхэр харч ирж. ³ Цаасна хойрдгч тииз Хурһн задлхла, хойрдгч эмтэ юм: Нааран ир, – гив. ⁴ Тиигхлэ улан зеерд мөрн харч ирв. Эн мөриг унсн күн делкэд бээх эвиг эмтнэс авх йоста бээж. Тер учрар эмтн нег-негэн алдг болв. Тер күүнэ харт ик үлд бэрүлж. ⁵ Хурһн һурвдгч тииз задлхла, һурвдгч эмтэ юмн: Нааран ир, – гисинь би соңсв. Тиигхлэ хар мөрн харч ирв. Терүн деер чиңнүр бэрсн күн сууж. Энүг би үзв. ⁶ Эмтэ дөрвн юмн бээсн назрас:

– Нег өдрин жалвинь һанцхн нег кило цаһан буудя, эс гиж һанцхн һурвн кило ичмэн болна. Зуг олив болн уста үзм моддыг бичэ үрә! – гисн дуунла эдл юм би соңсв.

⁷ Хурһн дөрвдгч тииз задлхла: нааран ир гисн эмтэ юмна ду би соңсв. ⁸ Тиигхлэ бор мөрн харч ирв. Тер мөрн деер Үкл гидг нертэ юмн сууж. Түүнэ ардас «Үклин назр» гидг юмн даһад харч ирв. Тедн хоюрн орчлңгин дөрвдгч эңгиг дээһэр, харһнлһнар, му гемэр, зерлг аңгудар дамжж алх йоста бээж. ⁹ Хурһн тавдгч тиизиг задлхла, тэклин

ширэ дор бээсн Бурхна үгиг итклтэ кевэр тархаснас келтэ алгдсн улсин сүмсдиг би үзв.

¹⁰ – Сүркэ күчтэ Эрүн Үннч Деед Эзн! Кезэ күртл Та назр деер бээсн мана цус асхрулсн улсиг гемшөл уга, цаажлл уга бээхмт? – гиж тедн чаңһ дууһар хээкрцхэв.

¹¹ Теднэ күн болһнд цаһан хувцн өггдв:

– Исуст церглж тана аһнр-дүүнрлэ эдлэр алгдсн улсин то эс күцтл, невчк күлэжэтн. Бичэ зовтн! – гиж теднд келлэ.

¹² Хурһн зурһадгч тиизиг задлхла, назр икэр чичрв. Нарн хар хувцн мет харңһурад, сар цусн метэр улатрв. ¹³ Теңгрин одд, инжр модна көк темсн кевтөһэр догшн салькнд нээхлэд унцхав. ¹⁴ Теңгр цаасн мет орагада, уул, арл болһн ормасн көндрв. ¹⁵ Орчлңгин хаадуд, йос бэрдг улс, цергин ахлачнр, баячуд, тоомсрта улс, зарцнр, сул улс цугтан хадын көндэд, уулын хад чолун заагт орж бултцхав.

¹⁶ – Мадн деер унад, ширэд Суусн Бурхна нүднэс, Хурһна цухлас мадниг бултулыт! ¹⁷ Яһад гихлэ, Теднэ алдр цухлын өдр ирв. Тер цухлын өмнэс кен тесж бээж чадхмб? – гиж тедн келцхэв.

Израилин нег зун дөчн дөрвн миңһн күн

7 Энүнэ хөөн би Бурхна дөрвн элчнриг үзв. Тедн назрин дөрвн үзгт зогсад, назр тал, теңгс тал, модд тал сальк үлэшгоһар гиж дөрвн сальк бэрж. ² Дорд үзгэс харч йовх эмд Бурхна тамһта элчиг би үзв. Тер назрт болн теңгст хорлт кех йоста Бурхна элчнрт чаңһ дууһарн иигж келв:

³ – Мана Бурхна зарцнрин маңна деер тамһ эс тэвтл назрт, уснд, моддт хорлт бичэ күргэтн.

⁴ Нег зун дөчн дөрвн миңһн күн маңнадан Бурхна тамһта болсинь би соңсв. Тедн цуг Израилин арвн хойр уңг-тохмас харсн улс бээж, уңг-тохм болһнас арвн хойр миңһн күн чигн. ⁵ Йудан уңг-тохмас, Рубен уңг-тохмас, Гадын уңг-тохмас, Ашерин уңг-тохмас, Напталин уңг-тохмас, Манашен уңг-тохмас, Шимона уңг-тохмас, Левин уңг-тохмас, Исахарин уңг-тохмас, Зебулуна уңг-тохмас, Йосипин уңг-тохмас, Беньяминэ уңг-тохмас орж.

Тоолж болшго оln күн

⁹ Энүнэ хөөн келн-эмтн болһнас, ээмг болһнас, келн болһнас тоолж болшго оln күн ширэн өмн, Хурһна өмн цаһан хувцтаһан шавдл зандн модна бүчрмүд хартан бэрж зогссинь би үзв.

¹⁰ – Ширэ деер Суусн мана Бурхн болн Хурһн мадниг аврла! – гиж тедн чаңһ дууһарн хээкржэнэ.

¹¹ Бурхна элчнр цугтан ширэг, көгшэсиг болн эмтэ дөрвн юмиг эргж зогсжала. Дэкэд ширэн өмн элқдж унад Бурхнд мөргцхэв.

¹² – Мана Бурхн алдр туурмжта, цецн ухата, күчтэ, ачта! Мана Бурхнд магтал, мөңкиндэн ханлт! Тиигтхэ!

13 – Цаһан хувцтань кемб? Альдас эдн ирсмб? – гиж нег көгшә нанас сурв.

14 – Аав, та эврән меднәт, – гиж би хәрү өгв.

– Эдн ик алдр зовлң дааһад, Хурһна цусар хувцан уһаж цаһалһсн улс. 15 Тегәд чигн эдн Бурхна ширән өмн зогсад, өдр сө уга Бурхна сүмд церглнә. Ширәд Сууснь эднлә хамдан бүүрлж, эн улсыг харсх. 16 Эдн дөкж өлсшго, ундасшго, һаң халун, нарн чигн эднд мууһан хальдашго. 17 Яһад гихлә, ширән өөр зогссн Хурһн эдниг хәрүлж, урсдг булг тал дахулж авч ирх. Бурхн теднә нүднәс асхрсн нульмс болһниг арчх.

Бичәтә цаасна доладгч тииз

8 Хурһн бичәтә цаасна тиизиг задлхла, теңгр деер өрәл часин туршарт ә-чимән уга болв. 2 Би Бурхна долан элчиг үзв. Тедн Бурхна өмн зогсла, долан бүрә теднд бәрүлв. 3 Бурхна талдан элч ирәд, тәклин бәэрнә өөр зогсв. һартнь алтн сав бәәж. Бурхна улсин мөргүллә ниилүлхин төләд болн ширән өмн бәәсн алтн тәклин бәэрнд бәрц бәрхин төләд терүнд дала саңгин идә өгч. 4 Бурхна улсин мөргүллә дегц Бурхна элчин һарт бәәсн савас һарсн саңгин идәнә утан Бурхнд өргц болв. 5 Бурхна элч сав авад, тәклин бәэрнәс һалта цог савд тәвәд һазрт хайв. Тер дарунь оһтрһун дун һарад, шууган болад, цәкл цәкләд, һазр чичрв.

Түрүңк дөрвн бүрә

6 Бүрә бәрсн Бурхна долан элч бүрәһән татхар белдцхәв. 7 Түрүңк элч бүрәһән татв: цуснла хольсн һал болн мөндр һазрт унв. һазрин һурвдгч хүв деернь урһсн моддла, оln зүсн ноһанла хамдан шатж одв. 8 Бурхна хойрдгч элч бүрәһән татв. Шатжасн ик уул мет нег юмн теңгсин уснд хайгдв. Теңгсин һурвдгч хүвнь цуснд хүврв. 9 Теңгсин һурвдгч хүвин әмтә киитә юмс үкәд, тенд кермс уга болж одв. 10 Бурхна һурвдгч элч бүрәһән татв. һал мет шатжасн алдр одн теңгрәс һарад, һолмудын болн усна булгудын һурвдгч хүвднь унв. 11 Тер одна нернь – Шарлжн. Усна һурвдгч әңгнь һашурж одв, оln әмтн тер усиг ууһад үкж одв. Яһад гихлә, тер усн һашурж одв. 12 Бурхна дөрвдгч элч бүрәһән татв. Нарн, сар, одд цагин һурвдгч хүвднь герл өгшгоһар эвдгдж. Әдрин һурвна нег хүвднь нарн герл өгдго болв. Сар болн одд болхла сөөһин һурвна нег хүвднь герл өгдго болв. 13 Ик деер теңгрт нег һәрд шовуг нисж йовхинь би үзв. Терүг чаңһ дууһарн иигж келсиг соңсв.

– Әәжәнәв! Әәжәнәв! Үлдсн һурвн бүрән ә соңсгдхла, һазр деер бәәсн улс басл зовлңган эдлх.

9 Бурхна тавдгч элч бүрәһән татхла, теңгрәс һазрт унсн од би үзв. Йорал уга худг секдг түлкүр онд өгв. 2 Тер йорал уга худг секв. Терүнәс ик бешәс һарчах кевтә, утан һарад аһариг дүүргәд, нарна герлиг хаав. 3 Утанас царцаха һарад һазр деер тарв. һазрин чим хорхан йос терүнд өгв.

4 һазрин оln зүсн урһмлд болн моднд хорлт күрглго, зуг маңнадан Бурхна тамһ уга әмтнд хорлт күрг гисн заквр теднд өгв. 5 Эн әмтиг аллго тавн сардан зовах зөв теднд өгв. Тедн чим хорха хатхсн метәр әмтиг зовав. 6 Тер цагт әмтн үкл хәәх зуг олж чадшго, үкхәр седх, зуг үкл теднүр иршго. 7 Тер царцаха дәәнд белдсн мөрнә бәәдлтә, толһа деернь алтн титм мет юмта бәәж. Нүүрнь күүнә чирә дураж. 8 Үснь күүкд улсин үсн мет, шүднь арслңгин сая мет. 9 Төмр мет хуйгта, живрин шууган дәәнд довтлсн кесг мөрн тергнә шууган мет билә. 10 Тедн чим хорхан сүүлтә болн хатхурта, тедн сүүләрн әмтнд тавн сардан хорлт күргәх зөвтә бәәж. 11 Теднә хан йорал уга худгиг залдг Бурхна элч – нернь еврей келәр Абадон, грек келәр Аполион. (Эвдәч гисн утхта.) 12 Түрүңк зовлң давхла, энүнә хөөн дөкәд хойр зовлң аашна. 13 Бурхна зурһадгч элч бүрәһән татв. Бурхна өмн бәәсн тәклин алтн ширән дөрвн талк үзгәс дун соңсгдв. (Тәклин алтн ширән дөрвн талкнь өврин бәәдлтә бәәсмн.) 14 Тер бүрән дун Бурхна зурһадгч элчд иигж келнә:

– Евфрат гидг алдр һолд күләтә Бурхна дөрвн элчиг сулдха!

15 Бурхна дөрвн элч күмни һурвдгч хүвинь алхин төләд сулдгдв. Эн час, өдр, сар болн жилин төлә тедн бийән белдәд бәәж. 16 Би мөртә цергин тооһинь соңсв. Тернь хойр зун сай бәәж. 17 Тер мөрдн би үзгдлдән үзв. Тер мөрд деер суусн улсин хуйгнь һал мет улан, сапфир гидг эрднь чолун мет көк, күкр мет шар өңгтә бәәж. Мөрдин толһас арслңгин толһан бәәдлтә бәәсмн. һал, утан болн күкр амнась һарад бәәж. 18 Мөрнә амнас һарсн һурвн аюл: һал, утан болн күкр күмни һурвдгч хүвинь алж уга кеж. 19 Яһад гихлә, мөрнә күчнь амн сүл хойрт бәәж. Сүүлмүд моһан толһан бәәдлтә бәәж. Терүгәрн тедн хорлт күргв. 20 Эн оln аюлас әмд үлдсн әмтн эврәннь кедг юман хайсн уга, тедн хар сәкүсдт, юм соңсж үзж йовж чаддго алтн мөңгн зес, чолун болн модн шүтәдт сөгддгән уурсн уга. 21 Тедн кү алдган, бө кедгән, аля бузр йовдл һарһдган, хулха кедгән хайсн уга.

Орачкн бичкн цаасн

10 Би Бурхна йос бәрдг талдан элчиг үзв. Тер теңгрәс бууж ирв. Бурхна элчиг үүлн хувцн мет ораж. Толһа деерән солңһта, чирәннь нарн мет гилвксн, көльн һал бахн мет билә. 2 һартан секәтә бичкн цаас бәрсн барун көләрн теңгс ишкәд, зүн көләрн һазр ишкәд арслңгин оркрлһн мет чаңһ дууһар хәәкрв. Терүг хәәкрлә, долан оһтрһун дун һарв. 4 Тер долан оһтрһун дууһар хәәкрлә, би бичхәр белдүв, зуг теңгрәс һарсн дун иигж келв:

– Долан оһтрһун келсн үг нууһад бичә бич.

5 Тиигхлә теңгс һазр деер зогссн Бурхна элчиг барун һаран теңгрүр өргсиг би үзв. 6 Теңгр, һазр, теңгс һурвиг болн тенд бәәсн цуг юмиг үүдәсн

мөңкиндэн бээдг Бурхна нер олзлад тер андһар тэвэд:

– Бүтх юмн эрк биш бүтх. ⁷ Бурхна доладгч элч бүрэнһан татхла, Эврэннь нууцин зураһан Бурхн күцэх. Энүнэ тускар Тер Эврэннь зарц ээлдэчнртэн урднь зэңглсмн, – гив.

⁸ Урднь нанд үг келсн, теңгрэс һарсн дун дэкэд иигж келв:

– Йов! Теңгс деер болн һазр деер зогсжасн Бурхна элчин һарт бээсн секэтэ цаасинь ав.

⁹ Би Бурхна элчүр өөрдэд, тер бичкн цаасиг сурв.

– Эн цаасиг авад ид. Чини геснд һашун болх. Зуг амндчн бал идсн мет эмтэхн болх, – гиж тер нанд келв.

¹⁰ Би Бурхна элчин һарт бээсн цаас авад идв. Тер цаасн амндм бал мет эмтэхн болв. Идэд дуусхлам гесндм һашун болв.

¹¹ – Чи келн-улсин, келмүдин болн кесг хаадудын тускар дэксн ээлдх зөвтөч, – гиж нанд келв.

Хойр герч

11 Тер кемжэлхин төлэ нанд тайг өгв.

– Йовад Бурхна сүмиг тэклин ширэтэ хамднь кемжэл. Дотрнь сөгджэх улсиг тоол. ² Сүмин һазак бээриг бичэ кемжэл. Яһад гихлэ, тер буру номта улст өгсн юмн. Тедн эрүн балһсиг дөчн хойр сардан дажрад залх. ³ Һашудсн цагт өмсдг хувцта хойр герчэн илгэнэв. Тедн миңһн хойр зун жирн өдрт ээлдх йоста болх.

⁴ Эн хойр герч – орчлңгин Деед Эзнэ өмн зогссн хойр олив модн, зул өргсн хойр тэвц болжана.

⁵ Теднд күн хоран күргхэр седхлэ, теднэ амнась һал һарад өшэтһриг уга кех. Тиигэд эн герчнрт хоран күргхэр седсн күн тиигж алгдх. ⁶ Ээлдсн цагтан тедн теңгр хаах, хур ордгинь уурулх. Усиг цуснд хүврүлх дурта цагтан, һазрт аюл илгэх. Тедн тиим йоста болх. ⁷ Тедниг герчлж дуусхлань, йорал уга худгас һарсн догшн аң хойр герчин өмнэс дээлдж, тедниг диилж алх. ⁸ Теднэ өмн уга цогц алдр балһсна уульнд кевтх. Тенд урднь теднэ Деед Эзн кирс деер цаажлгдсмн. Эн балһсна тежг нернь Содом болн Египет. ⁹ Келн-эмтн болһнас, ээмг болһнас, келн болһнас цуг улс һурвн өдр дундур эн күшмүд хэлэж үкэрт оршах зөв өгшго. ¹⁰ Тер хойр ээлдэч һазрт бээсн улсиг зовасн учрас күмни улс теднэ үклд икэр байрлх. Эмтн нег-негндэн белг өгэд нэр кех. ¹¹ Һурвн дундур өдр давхла, Бурхнас һарсн эмнэ Сәкүсн теднэ цогцд орад, тер хойр герч босад көләрн зогсж. Энүг үзсн улс икэр ээцхэж.

¹² – Нааран, деегшән һартн, – гиж теднд келсн чаңһ дун теңгрэс һарсинь тер ээлдэчнр соңсв.

Тер хойр герч үүлн деер теңгрүр өөдлв. Теднэ өшәтһр энүг үзв. ¹³ Тер дарунь һазр икэр чичрв. Балһсна арвдгч хүвнь хольврад унж одв. Эн һазр чичрлһнд долан миңһн күн үкв, наадкснь икэр сүрдэд, теңгрин Бурхнд туурмж өргв. ¹⁴ Хойрдгч зовлң давад, һурвдгч зовлң бачм кевәр өөрдж йовна.

Долодгч бүрә

¹⁵ Бурхна доладгч элч бүрә татв.

– Мана Бурхн болн Терүнэ илгәсн Аврач орчлңгиг залх йоста болв. Бурхн мөңкиндэн залх, – гисн кесг чаңһ дун теңгрэс соңсгдв.

¹⁶ Бурхна өмн суусн хөрн дөрвн көгшәс элқдж киисәд Бурхнд сөгдж келцхәв:

¹⁷ – Ода бээдг, урднь чигн бээсн, Деед Эзн, сүркә күчтә Бурхн! Алдр күч авад орчлңгиг залсндтн ханлт өргжәнәвидн! ¹⁸ Буру номта улс килңнж бәәнә. Болв Тана цухлын цаг ирв. Та үксн улсиг зарһла харһулхит. Тана зарцнрт, ээлдэчнрт, Бурхна улст болн таниг әәдг тоомсрта болн тоомср уга улст ачинь хәрүлх цагнь ирв. Орчлңгиг хоосрулжәх улсиг уга кех цаг өөрдв! ¹⁹ Теңгрт бээсн Бурхна сүм тер дарунь секгдәд, тенд бээсн бооцана хәәрцг үзгдв. Генткн цәкл цәкләд, шууган, оһтрһун дун һарад, мөндр икәр орад, һазр чичрв.

Күүкд күн болн лу

12 Теңгр деер алдр темдг үзгдв. Нарар хувц кеж өмссмн, көл дорнь сарта, толһа деерән арвн хойр одта титм зүүсн күүкд күн үзгдв. ² Тер күүкд күн саата болад гиигрхәр, элкн мошклхла, хәәкрәд зовад бәәж. ³ Теңгрт талдан темдг үзгдв. Долан толһата, арвн өвртә, толһа болһнднь бичкн титмтә һал улан лу һарч ирж. ⁴ Терүнә сүүлнь оддын һурвдгч әңгнь бәрж авад һазрт шивчкв. Күүкд күүнә гиигрх цагинь күләһәд, тер лу үринь авч идхәр өмннь гетәд суув. ⁵ Күүкд күн көвү һарһж. Тер көвүн төмр тайгар цуг күмн әмтиг хәрүлх зөвтә бәәж. Нилх көвүг Бурхн тал деегшән, Терүнә ширә тал өөдлүлсмн. ⁶ Күүкд күн көдә һазрт белдсн бәәрнүр темцж зулад гүүж одна. Тенд түүнд нег миңһн хойр зун жирн өдр тежәл өггдх. ⁷ Теңгр деер ик дән болж. Михаил гидг Бурхна ах элч талдан элчнртәһән лууһин өмнәс дәврж. Лу болхла эврәннь элчнртәһән терүг зөрәд дээлдж. ⁸ Зуг лу элчнртәһән хамдан диилгдж. Теңгр деер теднд бәәх бәәрн үлдәсн уга. ⁹ Лу элчнртәһән хамдан һазрур көөгдв. Эн кезәңк моһа, Гемшәч болн Өшәтн гидг нертә күмн әмтнә худлч. ¹⁰ Энүнә хөөн би теңгрәс һарсн чаңһ ду соңсв.

– Ода мана Бурхн эврәннь улсан аврх! Тер Эврәннь йосан олзлад хан мет залх! Бурхна илгәсн Аврач орчлңгиг залх. Яһад гихлэ, ахнр-дүүнриг Бурхна өмн өдр сө уга гемшәдг Гемшәч ода уга болж одв. Тер теңгрәс көөгдв. ¹¹ Тедн Хурһна цусар болн эврәннь цәәлһсн үнн үгәрн терүг диилцхәв. Кергтә цаглаһан, тедн әмән әрвллго үкхдән белн билә. ¹² Теңгрт бээсн цуг әмтә тоотнь байрта бәәтхә! Зуг һазр, теңгс басл зовлңган эдлхит, яһад гихлэ, эрлг тадн тал бууж ирв. Цагнь ахр болсн учрас тер ик цухлта бәәнә.

¹³ Һазрур көөгдсән медәд, лу нилхиг һарһсн күүкд күүг көөдг болв. ¹⁴ Көдә һазрт бээсн эврәннь

бээрндэн нисэд күртхэ гиһэд, тер күүкд күүнд ик һард шовуна хойр живр өгч. Тенд терүг һурвн жил дундур тежэх, тенд эрлгэс бултх. ¹⁵ Гиигрсн күүкд күүг холын урсхулар уга кехэр лу амнасн хол мет дала ус һарһж. ¹⁶ Зуг тер күүкд күүнд һазр шуурад нөкд болж, лууһин амнас һарсн усиг зальгв. ¹⁷ Лу тер күүкд күүнд улм килһнэд, терүнэс төрсн үрдүдлэ дээлдхэр һарад йовна. Тер үрдүд Бурхна заавриг күцэдг бээж болн Исусин сексн үннд итклтэ бээж. ¹⁸ Лу теңгсин көвэд ирэд зогсж.

Хойр догшн аң

13 Теңгсин усн дотрас долан толһата, арвн өвртэ аң һарч ирсинь би үзв. Өвр болһнд титмтэ, толһа болһнд Бурхиг муурулдг нерд бичэтэ бээж. ² Тер аң ирвскин бээдлтэ, көль аюһин көллэ эдл, амнь арслңгин амнла эдл бээж. Лу терүнд эврәннь күчэн, әмтиг залх алдр йосан өгч. ³ Тер аңгин нег толһань үклин шавта бээсинь би үзв. Зуг тер үклин шав эдгж. Энүг үзсн улс икәр өврэд аңгиг дахж. ⁴ Лу аңд эврәннь йосан өгсн учрас цуһар лууд сөгдж. Эн аңла кен эдлцхмб? Энүнлэ кен дээлдж чадхмб? – гиж цуһар аңд сөгдэд келцхэв. ⁵ Тер догшн аңд дөчн хойр сарин туршарт бийән буульх, Бурхна тускар му келх зөв өггдж. ⁶ Тегэд аң Бурхиг, Терүнэ нериг болн бүүрлсн бээриг, теңгрт бээсн цуг юмсыг экләд харана. ⁷ Бурхна улсин өмнэс дэ босхх, тедниг диилх зөв тер авч. Әәмг болһниг, келн-әмтн болһниг, келн болһниг залх йос тер авч. ⁸ Орчлңд бээсн күмн әмтн терүнд сөгдх. Зуг әмн-жирһлин дегтрт орчлң үүдхэс өмн бичгдсн улс терүнд сөгдшго. Эн әмн-жирһлин дегтр алгдсн Хурһна дегтр мөн. ⁹ Соңсхар седснь соңстха! ¹⁰ Бәргдх зөвтэ күн бәргдх, үлдәр алгдх зөвтэ күн үлдәр алгдх. Бурхна улс тесвртэ, итклтэ болх зөвтэ гиснь эн үгмүдэс медгднэ. ¹¹ Талдан догшн ик аңгиг би үзв. Тер аң Хурһнла эдл хойр өвртэ бээж. Лу кевтәһәр ду һарад, тер һазр дорас һарч ирв. ¹² Тер түрүңк догшн аңгин чирэд терүнэ йос олзлад, һазр деер бээсн күмн-әмтиг эдгсн шархта түрүңк аңд сөгдүлв. ¹³ Тер аң алдр онц темдг үзүлж, әмтнэ чирэд теңгрэс һал һарһад һазрт хайж. ¹⁴ Түрүңк аңгин өмн хойрдгч аң онц темдгүд үзүлж, әмтиг меклв. Тер аң һазрт бээсн улст иигж закъ:

– Үлдәр шавтгдәд әмд үлдсн түрүңк аңгин дүрстә шүтә кетн! ¹⁵ Эн шүтән келхин төләд болн шүтәнд эс мөргсн улсиг алх зәрлг өгдг болхин төләд, түрүңк догшн аңгин шүтәнд әм орулх зөв хойрдгч аңд өггдв. ¹⁶ Нерн уга болн нертә, байн болн угатя, сул болн мухла цуг улс цугтаднь барун һартнь эс гиж маңнаднь тамһ күчәр тәвх зәрлг хойрдгч аң өгв. ¹⁷ Учрнь иим: тамһ уга күн юм хулдх, хулдж авх арһ уга болх. Тамһ гиснь: аңгин нерн эс гиж аңгин нернә то. ¹⁸ Энүг медхин төлә цецн ухата болх кергтә. Ухата күн аңгин тооһин чинр-утхнь медж чадх. Аңгин то – лавта күүнә тонь. Эн тонь: 666.

Хурһна болн Терүнэ авргдсн улс

14 Бурхна Хурһиг Сион уулд зогсжасинь би үзв. Терүнлэ хамдан зун дөчн дөрвн миңһн күн бээж. Теднә маңна деер Хурһна болн Терүнэ Эцкин нерн бичэтэ бээж. ² Усна күркрәнә шууган мет оһтрһу йир чаңһар күржңсн дун мет болн жиңсн ятхин айс мет дун соңсгдв. ³ Ширән өмн, әмтә дөрвн юмна өмн, көгшәсин өмн 144.000 күн шин ду дуулжана. Эднәс даву талдан күн эн дууг дасж дуулж чадсн уга. Орчлңгин әмтнәс һанцхн эдн авргдсн бээж. ⁴ Тедн күүкд күүнлэ бийән бузрдалго, гер мал угаһар бээдг бээж. Тер улс Хурһна йовсн хаалһар дахж йовна. Орчлңгас һанцхн тедн авргдсн. Тедн Бурхна улс болн Хурһна улс Бурхнд бәрсн түрүңк урһцин дееж мет билә. ⁵ Тер улсиг худл келдгоһар цуһар меднә, тегэд чигн теднд буру уга.

Бурхна һурвн элч

⁶ Би Бурхна талдан элчиг үзв. Тер һазрт бээсн улст, ямаранчн келн әмтнд, цуг әәмг болн баг келнд тархахин төлә мөңк Сән Зәңг һартан ик деер теңгрт нисж йовж.

⁷ – Бурхиг күндлтн! Терүнд магтал өргтн! Бурхна зарһин цаг ирв. Теңгрин, һазрин, теңгсин, усна булгудын Үүдәчд сөгдтн! – гиж тер чаңһ дууһар келлә.

⁸ – Вавилон каарв! Алдр Вавилон каарв! Чаһр күүг авлсн метәр Вавилон аля-бузр йовдларн келн-әмтн болһниг авлснь мөн. Тер учрар Бурхн тер әмтиг цаажла харһулх, – гиж Бурхна түрүңк элчиг дахсн хойрдгч элч келв.

⁹ Догшн аңд, терүнә дүрстә шүтәнднь сөгдәд маңнадан эс гиж һартан тамһинь авсн күн болһн Бурхна цухлын чаһрас уух. Усна хольгдад уга эн чаһриг Бурхн Эврәннь цухлын ааһд кев. Эн улс Бурхна әрүн элчнрин болн Хурһна чирэд һалта күкрд тусж зовлңган эдлх. Тедниг зовадг һалын утан мөңкиндән һарх. Яһад гихлә, догшн аңд, терүнә дүрст сөгдсн, терүнә нертә тамһта улс өдр сө уга зовж, амр-зая уга бээх, гиж Бурхна хойрдгч элчиг дахсн һурвдгч элч чаңһ дууһар келв.

¹² Бурхна заавриг күцэдг Исуст иткдг Бурхна улс тесвртә бээх зөвтәнә эн үгмүдэс медгднә. ¹³ Генткн би теңгрәс ду соңсв. Тер иигж келв:

– Бичж ав: Эн цагас авн экләд Деед Эзнд иткдг улс болж үкдг улс буйн кишгтә!

Әрүн Сәкүсн хәрүднь:

– Буйн кишгтә мөн! Тедн көдлмшән чиләһәд амрч бээтхә! Яһад гихлә, теднә күцәсн керг-үүлнь ардаснь дахж йовна! – гиж келв.

Урһц

¹⁴ Тиигәд би хәләһәд, цаһан үүл үзв. Тер үүлн деер Суусна дүрснь күмни күүнә дүрстә бээж. Тер толһадан алтн титм зүүж, һартан хурц иртә хадур

бэрж. ¹⁵ Бурхна талдан элч сүмэс нарад үүлд
Суусиг дуудад:

– Цуг назр деер урһцнь болвсрж. Хурах цаг ирхлэ,
хадуран олзлж урһциг хадж ав, – гиж чаң дууһарн
келв.

¹⁶ Үүлн деер Сууснь хадурар назрт бээсн урһциг
хадад хурав. ¹⁷ Бурхна талдан элч теңгрт бээсн
сүмэс харна. Нартнь бас хурц иртэ хадур бээж.
¹⁸ Тэклин ширэ бээсн назрас дэкэд нег Бурхна элч
нарв. Тер халын эзн бээж.

– Ода назрин уста үзм сэн болвсрсн учрас уста
үзмин темсинь хадурарн хадж ав, – гиж хурц
хадурта Бурхна элчд тер чаңһар келв.

¹⁹ Бурхна элч хадурарн хадж назрин уста үзмин
темсинь хураж авад, Бурхна цухлын алдр назрт
хайв. Тенд уста үзм шахж шүүс кедг бээж. ²⁰ Уста
үзм шахдг назрт балһсна назань бээж. Тендэс
һарсн цусн хол мет урсад гүүнэрн күсдундур метр,
утарн һурвн зун шаху дууна назрт деврж.

Бурхна сүүлцк долан аюлта элчнр

15 Тиигхлэ би теңгр деер талдан алдр онц
темдг үзв. Тернь: Бурхна долан сүүлцк аюлта
элчнр. Эднэ хөөн Бурхна цухл чилв. ² Дэкэд би
һалла хольсн шил теңгс үзв. То болсн нертэ догшн
аңиг болн терүнэ дүрстэ шүтэг диилсн улсиг би
бас үзв. Тедн Бурхна ятх бэрэд, теңгсин көвэд
зогсжаж.

³ – Сүркэ күчтэ Бурхн! Тана кесн үүл ик алдр болн
өврмжтэ! Келн-эмтн болһна хан. Тана хаалһ чик
болн үнн! ⁴ Таниг күндлдго, туурулдго күн бээхий?
Та һанцхн эрүн Бурхнд! Назр деер бээсн цуг келн
эмтн ирэд Танд сөгдх. Яһад гихлэ, Тана үнн чик
керг-үүлмүдиг цуһар ил үзлэ! – гиж тедн Бурхна
зарц Мошен дуулсн дууг болн Хурһна дууг дуулж.

⁵ Энүнэ хөөн би хэләһэд, теңгрт секгдсн хамгин
эрүн бээриг үзв. Тер герчллһнэ өргэ дотр бээж.
⁶ Герчллһнэ өргәһэс долан аюлта Бурхна долан
элчнр нарч ирв. Тедн өрчән алтн бүсәр бүслсн
гилвксн цаһан хувцта бээж. ⁷ Эмтэ дөрвн юмна
негнь Бурхна долан элчнр болһнднь мөңкиндән
бээдг Бурхна цухлар дүүрц долан алтн аһ өгв.
⁸ Герчллһнэ өргэ Бурхна туурмжас болн күч-йоснас
һарчах утаһар дүүрв. Бурхна долан элчнрин долан
аюл эс дуустл күн хамгин эрүн бээрн дотр орж
чадсн уга.

Сүүлцк долан аюлмуд

16 – Долан аһас Бурхна цухлыг назр болһнд
йовж асхтн! – гисн чаң дун хамгин эрүн
бээрнэс һарсинь би соңсв.

Тер дун Бурхна долан элчнрт энүг келж. ² Бурхна
негдгч элч йовад, назр деер аһас асхна. Тер
дарунь догшн аңгар тамһлгдсн болн терүнэ дүрстэ
шүтәнд мөргдг улсин цогц деернь ээмшгтэ өөртэ
шарх харна. ³ Бурхна хойрдгч элч теңгсин уснд
аһас асхна. Тер дарунь усн үксн күүнэ цусн мет

болад одна, уснд бээсн цуг эмтэ тоотнь үкж одна.

⁴ Бурхна һурвдгч элч холд, усна булг болһнд аһас
асхна. Тер уснь цуснд хүврнэ. ⁵ Бурхна элч, цуг усна
эзн, иигж келсинь би соңсв:

– Та эрүн Бурхнд! Та урднь бээһэд оньдиндән
бээдг биләт! Тана кесн зарһтн үнн чик! ⁶ Эн назрин
улс Бурхна улсин болн эәлдәчнрин цус асхрулла,
тегәд чигн Та эдниг цусар услжанат. Эдн кесн үүлән
әдлжәнә.

⁷ Деед Эзн сүркэ күчтэ Бурхн! Тана зарһтн үнн
болн эрүн чик! – гисн дун тэклин ширәһәс һарсинь
би соңсв.

⁸ Цаарандан Бурхна дөрвдгч элч эврәннь аһас
нарн деер асхна. Тегәд әмтиг һаң халуһар шатах
зөв тер авв. ⁹ Ик һаң халунд әмтн шатв. Тер цагт
әмтн эн аюлын Эзн Бурхиг му келәд, килнцтә үүлән
хайсн уга, Бурхиг туурулсн уга. ¹⁰ Тавдгч Бурхна элч
догшн аңгин ширәд аһас асхна. Терүнә нутг
харһһурад, әмтн ик зовлңгас көлтә келән зууцхав.
¹¹ Тедн шавта, шархта болсн учрас теңгрин Бурхиг
му келв, болв килнцтә йовдлан хайсн уга. ¹² Бурхна
зурһадгч элч Евфрат гидг алдр холд аһас асхна.
Дорд үзгин хаадудт хаалһинь белдсәр Евфрат гидг
һолын усн хагсж одж. ¹³ Лууһин, догшн аңгин болн
худл әәлдәч һурвна амнас тус-тустан һурвн меклән
дүрстә хар сәкүсн һарсинь би үзв. ¹⁴ Тер һурвн хар
сәкүсн онц темдг үзүлв. Сүркэ күчтэ Бурхна алдр
өдрлә дәәлдхәр цуг делкән хаадудыг цуглулхар
тедн харна. ¹⁵ Соңстн! Хулхач герт генткн ордг
кевәр би ирхв. Чирм нүцкн һаршгоһар, бийән
һуташгоһар, эврәннь хувцан хадһлж, саг-сергг
бээсн күн буйн кишгтә! ¹⁶ Тер һурвн хар сәкүсн
орчлңгин хаадудыг еврей келәр Армагедон гидг
нертә назрт цуглулж. ¹⁷ Бурхна доладгч элч аһар
деер аһас асхна. Сүм дотрас ширә бээсн назрас
«Күцв», – гисн чаң дун нарв. ¹⁸ Тегәд цәкл цәкләд,
оһтрһун дун, ик шууган нарад, назрин ик чичрлһн
болв. Эн назрин чичрлһн күн үүдснәс авн үзгддго.
¹⁹ Ик алдр балһсн һурвн әңгәр әңгрв. Келн-эмтн
болһна балһсд хольврв. Алдр Вавилоныг догшн
цухлын аһас уулһхар Бурхн терүг санж тодлв.
²⁰ Арл, уул болһн уга болж одв. ²¹ Дөчн кило дүңгә
ик мөндр теңгрәс әмтн деер унв. Мөндрин аюлд
икәр зовад, әмтн Бурхиг му келцхәв, яһад гихлэ,
тер аюл йир күчр болв.

Ик нертә аля күүкд күн догшн аң хойр

17 Долан аһ бәрсн Бурхна элчнрин негнь нан
тал өөрдәд иигж келв: – Нааран ир! Дала
һолын усна өөр суусн ик нертә аля күүкд яһж
цаажгдхинь чамд үзүлнәв. ² Назрин хаадуд терүнлә
аля, бузр йовдл кеж, назрт бээсн улс терүнә аля
бузр чаһрас ууж согтсн. ³ Би Эрүн Сәкүсәр дүүрв,
Бурхна элч намаг эжго көдәд авч ирнә. Тенд улан
догшн аң деер суусн күүкд күүг би үзв. Тер аң деер
Бурхиг му келдг олн нерд бичәтә бээж. Тер аң
долан толһата арвн өвртә бээж. ⁴ Күүкд күн улавцр,
көк болн улан хувцта, алтн кеерүлһтә, эрднь

чолуһар, сувсар кесн чимгтэ бээж. Һартнь зута болн бузр-аля йовдлмудар дүүрц алтн ааһ бээж. ⁵ Терүнэ маңнаднь нууц тээлвртэ нернь бичэтэ бээж. Тер нернь эн: Вавилон гидг алдр балһсн – орчлңгин аля күүкд улсин болн зута йовдлын эк. ⁶ Бурхна улсин цусар, Исусин тускар герчлсн улсин цусар терүг согтсинь би үзв. Тер күүкд күүг үзэд би йир икэр өврв.

⁷ – Яһад өврэд бээнэч? Эн күүкд күүнэ болн терүнэ суусн долан толһата, арвн өвртэ аңгин нууц чинринь би чамд ода цээлһж өгнэв. ⁸ Чини үзсн аң урднь эмд билэ, ода тер эмн уга. Зуг тер йорал уга худгас һарад үкллэ харһх. Орчлң үүдснэс өмн эмн-жирһлин дегрт нернь эс бичгдсн эмтн аңгиг үзэд икэр өврх. Яһад гихлэ, тер аң урднь эмд билэ, ода эмн уга, зуг хэрү ирх. ⁹ Цугинь медж авхин төлэ цецн ухан кергтэ. Долан толһа гиснь – күүкд күн суусн долан өөдм һазр, бас тернь долан хан болжана. ¹⁰ Түрүңк тавнь өңгрж одла, негнь ода ширэ деер сууна, сүүлңкнь ирэд уга. Тер ирхлэрн хан болж удан үлдшго. ¹¹ Урднь эмд бээсн, ода эмн уга аң долан хаадудын негнь, эн нээмдгч хан болж хэрү ирх. Эн үкллэ харһх. ¹² Чини үзсн арвн өвр – арвн хан мөн. Тедн эмтиг залад уга, зуг аңла хамдан хан болад, нег частан йос бэрх зөв авх. ¹³ Тер арвн хаадуд нег ухан-саната, болв тедн эврәннь йосан болн күчэн догшн аңд өгх. ¹⁴ Тедн Хурһнла дээлдх. Зуг Хурһн Эврәннь Бурхна дуудсн, шүүж авгдсн итклтэ дахгчнртаһан тедниг диилх. Яһад гихлэ, Тер эздүдин Эзн, хаадудын Хан.

¹⁵ Дэкэд Бурхна элч иигж келв:

– Аля күүкд күн суусн дала һолын усн гиснь – олн зүсн келн-улс, олн келн. ¹⁶ Чини үзсн арвн өвр болн аң аля күүкд күүнд дурго болад, терүнэ эзлсн юминь цугинь булаж авад, күүкд күүг чим нүцкн үлдэх. Эдн күүкд күүнэ цогц махмудын идэд, терүг һалд шатах. ¹⁷ Яһад гихлэ, Бурхн Эврәннь таалыг күцэх сана арвн хаадудын уханднь орулсн. Бурхна таал эн: Бурхна үг эс күцтл арвн хаадуд нег уха-сана зүүһэд, йос күчэн аңд өгх. ¹⁸ Чини үзсн күүкд күн болхла орчлңгин хаадудыг залдг алдр балһсн мөн.

Вавилон балһсна каарлһн

18 Энүнэ хөөн Бурхна талдан элчиг теңгрэс буужахинь би үзв. Тер ик йоста бээж. Бурхна элчэс асжах гегэн һазрт тусж цугинь герлтүлв. ² Тер чаңһ дууһарн иигж хээкрв:

– Вавилон ка тусв! Алдр Вавилон каарв! Тер зүсн зүүл хар сәкүсдин болн бузр жигшүртэ шовудын [болн зүсн-зүүл бузр аңгудын] гер болж. ³ Яһад гихлэ, орчлңгин эмтн болһн, хан болһн терүнлэ бузр-аля йовдл кедг бээж. Орчлңгин кувцнр терүнэ байн зөөрәс көлтэ икэр байжж.

⁴ Тер хоорнд талдан дун теңгрэс һарсинь би соңсв:

– Эн балһснд бээсн эмтнлэ эдл килнц һарһшгон төлэ, энүнд илгәсн Бурхна цаажла харһшгон төлэ, Мини улс, эн балһснас һартн! ⁵ Яһад гихлэ, энүнэ

килнц теңгрт күрч. Тегэд Бурхн энүнэ хар йовдлмудыг тодлв. ⁶ Эн балһснд бээсн улс талдан эмтнд ю кесн болна, тедү метәр бийсднь кеһэд, дэкэд хойр холванд икәр ачинь хәрүлтн. Эн бийнь талдан улст белддг ундас хойр холванд үлү чаңһ унд энүнэ ааһднь кетн. ⁷ Яһж эн алдр бээдләрн бийән бууляд, байн элвг-делвгәр бээдг билэ, тедү мет зовлң, түрү-зүдүг энүнд илгәтн. Яһад гихлэ, эн балһсн бийдән келж: «Би ширэд суусн хатн ханв. Би белвсн күүкд күүнлэ эдл төрүц юмнд һашудшгов, гейүршгов». ⁸ Энүнәс көлтэ нег өдрин кемжэд тер ик аюлла харһх: тер му гемәр гемтэд, залуһан гееһэд, берк гидгәр харһнх. Энүг цаажла харһулсн Деед Эзн Бурхн сүркә күчтә болсн учрас эн ик һалд шатж одх. ⁹ Энүнлэ хамдан бузр-аля йовдл кесн, байн зөөрт орлңсн орчлңгин хаадуд Вавилон балһсиг шатасн һалын утаг үзж, энүнд зовж оркрх. ¹⁰ Тедн энүнлэ эдл зовх гиж әәһэд, балһсна цаад зогсад иигж келх: Ю, әәжәнәв! Әәжәнәв! Алдр балһсн! Бат балһсн Вавилон! Нег часин эргцд чи гемшәгдж цаажла харһвч. ¹¹ Күн орчлңгин кувцнрин өлг-эд эс хулдж авдг учрас тедн энүнд зовад оркрж һашудх. ¹² Өлг-әднә эн: алтн, мөңгн, эрдн чолун болн сувсн, цаһан болн гилвксн улавцр көк хувцн, торһн болн улан хувцн, зүсн-зүүл қаңкнсн үнртә модн, занын сояһар, үнтә модар, зесәр, төмрәр болн һаньтг чолуһар кеж сиилүлсн чимгүд, ¹³ шинз гидг қаңкнсн үнртә талхн, зать саңгин идән, мирр гидг тосн, қаңкнсн үнртә үнтә либанон гидг талхн, чаһр, олив тосн, һуйр, цаһан буудя, мал, хөд, мөрд болн тергд, мухла улс болн кел бәргдсн улс.

¹⁴ – Чини эзлхәр седсн сән юмн уга болж одв. Чини байн зөөрчн, чини цуг сәәхн гилвкдг юмн уга болж одв. Болв дэкж чи тедниг хәрү авч чадшгоч, – гиж кувцнр энүнд келв.

¹⁵ Эн балһсна байн хулдар байжсн кувцнр, энүнлэ эдл зовхас әәһэд цаад зогсх. Тедн һашудж оркрх.

¹⁶ – Әәжәнәв! Әәжәнәв! Алдр балһсн! Цаһан гилвксн, улавцр көк болн улан хувц эн өмсдг билэ. Эн бийән алтар, эрдн чолуһар болн сувсар кеерүлдг билә! ¹⁷ Негхн цагин кемжэд эн эврәннь бээсн зөөрән геечкв!

Кермиг залачнр болн кермәр йовдг улс, матросмуд болн теңгсәр йовад мөңг шиңгәдг улс балһснас цаад зогсад, түүмрин утаг үзэд, иигж хээкрлә: Иим алдр балһснас даву алдр балһсн уга бээсн биший? ¹⁹ Тедн һашудад, толһа деерән үмсн цацад оркрж һундл төрв:

– Әәжәнәв! Әәжәнәв! Алдр балһсн! Теңгсәр йовад, цуг кермсин залачнр энүнэ зөөрәс байжсн биший? Негхн цагин кемжэд тер цугинь геечкв. ²⁰ Теңгр, Бурхна улс, апостолмуд, әәлдәчнр энүнд байрлта! Яһад гихлэ, Бурхн эн балһсиг таднд му кесн учрас зарһла харһулла.

²¹ Йос бәрсн Бурхна элч теермин чолу авад:

– Иим күчәр алдр балһсн Вавилон ка тусх, эмтн терүг дэкж үзшго, – гиж келәд уснд хайчкв.

22 Ятхин, бүрэн, бүшкүрин айс болн көгжмчнрин дун Вавилона уульнд дэкж төрүц соңсгдшго. Чини урн харта көдлэчнр уга болж одх, теермин чолуна шууган чини уульнд соңсгдшго. 23 Шамин герл чини уульнд дэкж үзгдшго. Хэрд харчах күүкнэ болн күргнэ дун дэкж соңсгдшго. Чини кувцнр эн балһснд хамгин күчтэ улс билэ. Чи бө, удһн йовдл кеж келн-улс болһниг мекллэч! 24 Ээлдэчнриг болн Бурхна улсиг алснд Вавилон бурута болсн учрас цаажла харһв. Тиим! Вавилон орчлңгин улсиг алһнд лавта бурута!

Вавилон каарсна байр

19 Энүнэ хөөн теңгрин тоотнь олар цуглрсн мет шууга би соңсв. Тернь олн эмтнэ дун: Бурхн тууртха! Мана Бурхн – Аврач! Мана Бурхн сүркэ күчтэ болн алдр! 2 Энүнэ зарһ – йосн болн үнн чик! Эмтнлэ аля йовдл харһад, теднэр хар йовдлыг күчэр келһүлдг олн меддг аля күүкд күүг Бурхн зарһла харһулла. Тер күүкд күн зарцнринь алсн учрас Бурхн терүг цаажв!

3 Тедн дэксн хээкрцхэв:

– Бурхн тууртха! Эн шатажаха балһсна һалын утан мөңкиндэн деегшэн харх.

4 Хөрн дөрвн көгшэ болн эмтэ дөрвн юмн элқдж унад, ширэд суусн Бурхнд сөгдцхэв.

– Тиигтхэ! Бурхн тууртха! – гиж тедн келцхэв.

Хурһна хүрм

5 – Нертэнь, нерн угань, цугтан Бурхнд церглдг болн Терүг күндлдг улс мана Бурхиг туурултн! – гисн дун ширэ талас харчахинь би соңсв.

6 Тиигхлэ олн улсин дун мет, ик күркранэ шууган мет, оһрһу мет дун иигж келсинь соңсв:

– Бурхн тууртха! Мана сүркэ күчтэ Бурхн залдг болв! 7 Хурһна хүрмин цаг ирв, Терүнэ күүкн бийэн белдв. Цуһар байсж байрлтха! Бурхиг туурултха!

8 Күүкнд цевр гилвксн хувц өгснмн. Хувцн гиснь – Бурхна улсин цаһан йовдлмуд.

9 Дэкэд Бурхна элч нанд иигж келв:

– Бичж ав! Хурһна хүрмин нээрт дуудгдснь буйн кишгтэ!

Дэкэд немв:

– Эн йосн Бурхна үгмүд.

10 Би терүнд сөгдхэр көлднэ унв.

– Бичэ тииг! Би чамла эдл, Бурхнд итқдг чини ахнр-дүүнрлэ эдл зарцв. Тедн Исусин сексн үнниг дахж йовна. Тер учрар Бурхнд сөгд! – гиж Тер келв. Яһад гихлэ, Исусин сексн үнн ээлдэчнрт ээлдх арһ өгнэ.

Цаһан мөртэ күүнэ тускар

11 Теңгр заагрхла, би цаһан мөр үзв. Мөрн деер суусн күн Итклтэ болн Үннч. Үнн-чик кевэр зарһ кеж Тер дээлдг билэ. 12 Тер шачаха һал мет нүдтэ, толһа деернь кесг титмтэ. Деернь бийэсн нань күн меддго нерд бичэтэ. 13 Цуснд будгдсн хувц тер

өмссн бээж. Нернь – Бурхна Үг. 14 Цевр, гилвксн цаһан хувц өмссн, цаһан мөрд унсн теңгрин цергүд ардаснь йовна. 15 Амнась хурц иртэ үлд үзгднэ. Тер үлдэрн буру номта улсиг диилх. Төмр тайгарн тедниг залх, сүркэ күчтэ Бурхна цухлын алдр һазрт болн уста үзм дардг уста үзм көлэрн шахх.

16 Терүнэ хувцн деер болн һуйднь: Хаадудын Хан, Эздүдин Эзн гидг нерн бичэтэ. 17 Би нарн деер зогсжаха Бурхна элчиг үзв. Тер теңгр деер нисж йовсн шовудт чаһи дууһарн хээкрв:

– Наартн, цуһар Бурхна алдр нээрт нисж иртн!

18 Хаадудын, миңһн цергин толһачнрин, цергүдин, мөрдин болн мөртэ улсин, сул болн зарцнрин, нертэ болн нерн уга, цуг улсин күш идхэр наартн!

19 Тиигхлэ би догшн аңиг болн һазрин хаадудыг цергтэһинь үзв. Тедн цаһан мөрн деер Суусна өмнэс, Терүнэ цергин өмнэс дээлдхэр цуглрж.

20 Болв догшн аң болн худл ээлдэч бэргдв. Тер худл ээлдэч догшн аңгин өмн өвэрц йовдлмуд үзүлдг бээж. Тер өвэрц йовдлмударн догшн аңгин тамһта болн терүнэ дүрстэ шүтэнд мөргдг улсиг меклдг бээж. Догшн аң болн худл ээлдэч күкрэр шатжасн нуурт амдэр хайгдв. 21 Мөрн деер суусна амнас харчасн үлдэр догшн аңгин церг алгдж. Цуг шовуд теднэ күшмүдиг цадтлан идцхэж.

Миңһн жил

20 Теңгрэс бууж йовх Бурхна элчиг би үзв. Һартан тер йорал уга худгас түлкүр болн күнд цев бэрж. 2 Бурхна элч көгшн моһаг Гемшэч, болн Өшэтн гидг лууг бэрж авад күлв. Тер миңһн жилдэн күлэтэ бээх. 3 Терүг йорал уга гүн һазрт хаяд, үүдинь төдглад, тамһ тэвж. Бурхна элч терүг күмни улсиг бичэ меклтхэ гиж миңһн жилин туршарт тиигж суулһж. Энүнэ хөөн тер ахрхн цагт сулдхгдх. 4 Би зарһ кех йоста ширэс деер суусинь үзв. Исусин тускар келснэс болн Бурхна үг тархаснас көлтэ хээчлэ харһулгдсн улсин сүмсд үзв. Тедн догшн аңд болн терүнэ дүрстэ шүтэнд мөргсн уга, терүнэ тамһиг маңнадан болн һартан тэвүлсн уга. Тедн амдрэд, Бурхна илгэсн Аврачла хамдан миңһн жилд нойлж йовла. 5 Наадк үксн улс миңһн жил давад уга бээтл амдршго. Эн үксн эмтнэ түрүңк амдрллһн. 6 Эн цагт амдрллһнд орлцсн күн буйн кишгтэ. Эдн Бурхна улс. Эдн хойрдгч үкллэ харһшго. Бурхна болн Христосин гелңгүд болж, эдн Терүнлэ хамдан миңһн жилд залх.

Эрлгиг диилснэ тускар

7 Миңһн жил давсна хөөн эрлг бэрэнэсн сулдхгдх.

8 Цуг һазрт бээсн келн-улсиг меклхэр тер харх. Тер улсин нерн Гог Магог хойр. Эрлг тедниг дээлхэр цуглуулх. Тооһарн тедн теңгсин элсн мет олн болх.

9 Тедн һазрар тарад, Бурхна улсин һазриг болн Бурхна дурта балһсиг бүслх. Зуг теңгрэс һарсн һал тедниг кевтнь шатаһад алх. 10 Дэкэд тер улсиг меклсн эрлг күкрэр шачасн нуурт хайгдх. Догшн аң

болн худл ээлдэч бас тенд хайгдх. Тедн өдр сө уга мөңкиндэн тенд зовагдх.

Сүл зарһ

¹¹ Ик цаһан ширэ болн ширэ деернь Суусиг би үзв. Теңгр һазр хойр терүнэ өмн уга болж одв. Дэкж күн тедниг үзсн уга. ¹² Нертэ, нерн уга үксн улсиг ширэн өмн зогсжасинь болн дегтрмүд секэтэһинь би үзв. Дэкэд талдан дегтр секэтэ бээж. Тернь эмн-жирһлин дегтр. Үксн улс дегтрмүдт бичгдсн теднэ кесн йовдлмударнь зарһла харһулгдсн бээж. ¹³ Теңгсин дотр бээсн үксн улсиг усн һарһж өгв. Үкл болн Үклин һазрт бээсн үксн улсиг һарһж өгв. Күн болһн кесн йовдларн зарһла харһулгдв. ¹⁴ Энүнэ хөөн Үкл болн Үклин һазр һалта нуурт хайгдв. һалта нур гиснь: хойрдгч үкл мөн. ¹⁵ Эмн-жирһлин дегтрт нернь эс бичгдсн күн болһн һалта нуурт хайгдв.

Шин теңгр болн шин һазр

21 Энүнэ хөөн би шин теңгр болн шин һазр үзв. Урдк теңгр һазр хойр болн теңгс уга болж одв. ² Эрүн балһсн шин Ерусалим теңгрэс, Бурхнас бууж йовхинь би үзв. Эн балһсн күргнэ төлө белн болад хэрд һарчах күүкн мет билэ. ³ Ширэ талас һарчах чаңһ ду би соңсв:
– Хэлэтн! Ода Бурхн эмтнлэ хамдан бүүрлх. Бээрнь эмтнэ дунд бээх. Тедн Бурхна келн-эмтн болх, болв Бурхн Бийнь теднлэ хамдан бээдг теднэ Бурхн болх, – гив. ⁴ Бурхн эмтнэ нүднэс һарчах нульмсинь арчх. Күн дэкж үкшго. Өвчн-зөвүр уга, уульһн-дуулһн уга цуһар бээх. Яһад гихлэ, урдк бээсн юмн өңгрэд уга болв. ⁵ Ширэ деер Сууснь иигж келв:
– Би цугинь шинэс үүдэнэв. Дэкэд нанд келв:
– Энүг бичэд ав! Эн үгд иткж болжана. Яһад гихлэ, эн йосн үнн. ⁶ Дэкэд Тер нанд келв:
– Цугнь күцв! Би «альфа» болн «омега», Би Эклцв болн Чилгчв. Ундасжасн күүнд би жирһлин булгас өңгэр ус өгхв. ⁷ Диилвр бэрсн күүнд Би цуг энүг өгхв. Би терүнэ Бурхн болхв, тер Мини көвүн болх. ⁸ Эамтхэ, Исуст иткдгэн уурсн улс, бузр килнц кедг, алач-булачнр, аля кедг, бө кедг, шүтэнд мөргдг улс, худлчнр болхла, күкрэр шатжасн нуурт хайгдх. Эн нур хойрдгч үкл.

Шин Ерусалим

⁹ Сүүлцк долан аюлар дүүрц долан ааһта Бурхна долан элчнрин негнь нан тал өөрдв.
– Нааран йов! Би чамд Хурһна келсн күүкиг, авалиг үзүлхв, – гиж тер нанд келв. ¹⁰ Эрүн Сәкүсәр би дүүрв. Бурхна элч намаг ик уулын ора деер авч ирэд, теңгрэс, Бурхнас, эрүн Ерусалим балһсн буужахинь үзүлв. ¹¹ Эн балһсн Бурхна туурмжта герлэр гилвксн билэ. Тер герл йаспд гидг эрднь чолун мет көк улан өңгтэ болн

шил мет цегән билэ. ¹² Балһсн ик өндр эрстэ, 12 үүдтэ билэ. Бурхна 12 элч тус-тустан үүдн болһнд зогсж. Үүдн болһнд Израилин 12 уңг-тохмин нерд тус-тустан бичэтэ бээж. ¹³ Үзг болһнднь 3 үүдн: 3 үүдн дорд үзгт, 3 – өмн үзгт, 3 – ар үзгт, 3 – барун үзгт. ¹⁴ Балһсна эрс 12 чолута ул деер зогсж. Ул болһнднь тус-тустан Хурһна 12 апостолын нерд бичэтэ. ¹⁵ Нанд үг келсн Бурхна элч кемжэлгч алтн тайгта билэ. Тер балһсиг, үүд болһниг болн эрсиг кемжэлх саната бээж. ¹⁶ Балһсн дөрвлжн бээж: утарн болн өргнәрн эдл бээж. Бурхна элч кемжэлгч тайгарн балһсиг кемжэлхлэ, тернь 2400 дууна һазр бээж. Утарн, өргнәрн, өндрәрн эдл бээж. ¹⁷ Дэкэд Бурхна элч эрсин зузанынь кемжэлв. Тернь 66 метр бээж. Цуг энүг Бурхна элч эмтнэ кемжәһәр тоолсн билэ. ¹⁸ Балһсна эрс йаспд гидг эрднь чолуһар кегдсмн, балһсн бийнь болхла йосн алтар кегдж. Тер шил мет цегән билэ. ¹⁹ Балһсна эрсин улмуд оln-зүсн эрднь чолуһар кеерүлгдж. Түрүңк йаспд, хойрдгч сапфир, һурвдгч агат, дөрвдгч смарагд, тавдгч сардоникс, зурһадгч сардион, доладгч хризолит, нээмдгч берилл, йисдгч топаз, арвдгч хрисопрас, арвн негдгч гиацинт, арвн хойрдгч аметист. ²¹ Арвн хойр үүднь сувсар кегдж. Үүдн болһн нег сувсн билэ. Уульнц болһн шил мет цегән алтар кегдж. ²² Балһсн дотр сүм би үзсн угав. Яһад гихлэ, терүнэ сүм – Эврән Деед Эзн сүркэ күчтэ Бурхн болн Хурһн мөн. ²³ Нарн, сар хойрин герл тер балһснд керг уга билэ, яһад гихлэ, Бурхна туурмж энүнд герл өгнэ. Хурһн энүнэ шам болна. ²⁴ Орчлңгин улс болһн эн герлд йовдг болх. һазрт бээсн хаадуд эврәннь зөөрән энүнд авч ирх. ²⁵ Сө уга болсн учрас балһсна үүдн оньдин секэтэ болх. ²⁶ Келн-эмтн болһн зөөрән болн алдр олзан балһснд авч ирх. ²⁷ Зуг бузр юмн балһснд оршго, жигшүртэ, ичртэ юм кедг, худлч улс тиигәрән төрүц оршго. Эмн-жирһлин дегтрт, Хурһна дегтрт нернь бичэтэ күн болһн тер балһснд орх.

22 Бурхна болн Хурһна ширәһәс урсж йовх шил мет цегән эмн-жирһлин усна һолыг Бурхна элч нанд үзүлв. ² Эн һол балһсна уульнцин тал дундаһур урсдг билэ. һолын эрг болһнд эмн-жирһлин модд урһсн билэ. Тедн нег жилд сар болһн 12 дэкж урһц өгдг бээсмн. Тер модна хамтхас эмтиг эдгәхин төлө бээсмн. ³ Бурхнд таасгддго күн чигн, юмн чигн балһснд бээшго. Энд Бурхна болн Хурһна ширә бээх, Бурхнд зарцнр Терүнд церглх. ⁴ Тедн Бурхна чирә үзх, Бурхна нерн теднэ маңнад бичэтэ болх. ⁵ Энд сө уга болх, шам, нарна герл чигн керг уга болх. Яһад гихлэ, Деед Эзн Бурхн теднэ герл болх. Тедн мөңкиндэн залх.

Исусин ирлһн

⁶ Бурхна элч нанд иигж келв:
– Эн үгмүдт иткж болжана, яһад гихлэ, эн йоста үнн. Эәлдәчнрт урмд өгдг Деед Эзн Бурхн удл уга юн учрхиг зарцнртан үзүлхәр Эврәннь элчиг илгәв.

7 – Соцстн! Удл уга Би ирхв. Эн дегтрин ээлдхлин үгмүд күцэдг улс буйн-кишгтэ! – гиж Исус келжэнэ.

⁸ Энүг соцссн, үзсн күн бив, Йоханв. Үзсн, соцссн хөөн би цугинь нанд үзүлсн Бурхна элчин көлднь унад, терүнд сөгдхэр седлэв. ⁹ Зуг тер нанд:

– Бичэ тииг! Би чини ээлдэч ахнр-дүүнрлэ эдл, чамла эдл болн эн дегтрин үгмүд күцэдг улсла эдл Бурхнд церглдв. Бурхнд сөгд! ¹⁰ Эн дегтрт бээсн ээлдхлиг бичэ нууһад бэ! Яһад гихлэ, цуг эн удл уга учрх. ¹¹ Му йовдл һарһдгнь му йовдлан цааранднь кетхэ, аля бузр йовдл кедгнь аляһан цааранднь кетхэ. Сэ кедгнь сээһэн цааранднь кетхэ. Эрүн улс му йовдл кехэс салтха! – гиж келв.

¹² Исус:

– Удл уга би ирхв. Күн болһнд кесн үүлэрнь ачинь хэрүлхв. Бурутаһинь цаажхв. ¹³ Би «альфа» болн «омега». Би Түрүңкв болн Сүүлңкв. Би – Эклцв болн Чилгчв, – гиж келв.

¹⁴ Хувцан цеврлж уһаснь буйн кишгтэ, тегэд чигн тедн эмн-жирһлин моднас темс идж чаджана, балһснд үүдэр орж чаджана. ¹⁵ Зута килнц кедг, бө шажна, аля кедг, алач, шүтэнд мөргдг, худлд дурта болн оньдин худл келдг улст балһснд орх зөв уга болх.

¹⁶ – Би, Исус, сүзгтни хург болһнд бээсн таднд энүг герчлхин төлэ эврәннь элчэн илгэвүв. Би Давид хаана тохмин-үлдл, герлтэ болн өрүни однла эдлв, – гиж Исус келв.

¹⁷ Эрүн Сэкүсн болн хэрд һарчах күүкн:

– Наар! – гинэ.

Энүг соцссн күн болһн:

– Наар! – гитхэ.

Ундасжасн күн ирэд, эмн-жирһлин ус өңгэр автха!

Чилгч

¹⁸ Эн дегтрин ээлдхлин үгмүд соцссн күн болһнд би герчлжэнэв. Эн үгмүдт үлү юм күн немхлэ, Бурхн терүг цаажад, эн дегтрт бичэтэ долан аюл илгэх.

¹⁹ Эн дегтрт бичгдсн ээлдхлин үгмүд күн хасхла, эн дегтрт эмн-жирһлин модна темсэс идх зөв болн эрүн балһснд орх зөв Бурхн тер күүнэс булаһад авх.

²⁰ Энүг герчлжэснь иигж келжэнэ:

– Тиим! Удл уга ирхв.

– Тиигтхэ! Деед Эзн Исус ирит!

²¹ Деед Эзн Исусин цаһан санан таднд цугтаднь күрттхэ!